1 3
17
f-56

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
6 H
16

13. 17. f. 6

DECISIONES
MISCELLANEÆ
QVINQVE CENTVM DVBIORVM.

Ex Bibliotheca Collegij
SS. Vincentij, et Anastasij in Trivio
Clericorum Regularium Minorum.

DECISIONES MISCELLANEÆ

QVINQVE CENTVM DVBIORVM.

Nouorum ad publicam vtilitatem Clericorum, Religioſorum, & Secularium expoſitorum;

Per Reu. Patrem Magiſtrum

F. FRANCISCVM BORDONVM

Parmenſem: Religionis Tertij Ordinis S. Franciſci Definitorem Generalem.

Perilluſtr. Excell.^mi ac Reuerend.^mi viro

D. BARTHOLOMEO GIERA

S. Theol. ac Canonum Doct. Vicario perpetuo inſignis Eccleſiæ S. Bartholomei de Riuoalto, nec non Illuſtriſs. & Reuerendiſs. DD. Io: Franciſci Mauroceni Patriarchæ Venetiarum Dalmatiæque Primatis Auditori Generali.

VENETIIS, Apud Paulum Baleonium. M DC L.

SVPERIORVM PERMISSV, ET PRIVILEGIO.

PERILLVSTRIS
EXCELLENTISSIME,
ET REVERENDISSIME DOMINE
Semper Colende.

CVM opus Adm. R. P. Franciſci Bordoni Deciſiones Miſcellaneæ quinquecentum dubiorum nuncupatum, ad ſtudioſorum commodum in lucem prodere meis Typis decreuiſſem, ne tanti Viri, iam toti Italiæ, ob aliorum operum ſingularium, præſertim verò reſolutionum, ſeu reſponſorum Regularium in duobus voluminibus; editionem; per celebris; diù expetiti labores deliteſcerent; hoc tibi, dicare, & volui, & debui; iam diù enim meam ergà te obſeruantiam, ſtudium, ac reuerentiam tibi notas eſſe ſummoperè exoptaui; quippè qui in hac inclita Ciuitate, & in præclariſſimo hoc Clero Veneto, & vni ex primis Eccleſijs honorificentiſſimè præſides; & munera Eccleſiaſtica præcipua, ſummà cum laude, & communi applauſu exerces; & ad maiora etiam euocaris; iure quidem merito; cui enim aptius, ac libentius vigilantiſſimus Venetiarum Archiantiſtes Viceſgerentis, & Vicarij ſui Generalis, ſiuè onus, ſiuè munus, vndequaque conſpicuum, quam tibi committat? quem ex Cadubrio ortum, Virorum ſemper Illuſtrium Patria ex antiquo Genere, Progenitoribuſque ingenio acutiſſimis, & doctrina eruditiſſimis procreatum (cuius Pater licet Nonagenarius, libros tamen adhuc reuoluens dictum illud egregium Pomponij Iuriſconſ. in l. apud Iulianum ff. de fideicom. libertat. in ſe optimè comprobauit; quod eſt huiuſmodi; Et ſi alterum pedem in tumulo haberem

non

non pigeret aliquid addiſcere, *in primarijs Germaniæ Scholis, educatum; in Patauino Gimnaſio duplici Doctorali laurea inſignitum, ac Curiæ Romanæ praxi mox eruditum, Cænetenſis Ciuitas ſub Eminentiſs. & Reuerendiſs. D. Cardinalis Bragadeni modò Vicentini, tunc eius Epiſcopi regimine, Vicarium habuit Epiſcopalem Generalem, poſtmodùm Veronæ maior Eccleſia, & Canonicum Theologalem excepit, & Vicarium Capitularem Generalem, Sede Epiſcopali vacante, Superiorem agnouit; & denique opulentiſſimi Archipresbyteratus Inſulæ Porchericciæ, honore, & redditibus, (à te tamen exemplari liberalitate ex locuplete patrimonio tuo, non parùm adauctis;) ditauit, & decorauit; à quo, veluti vi quadam ſuauiſſima nuperrimè auulſus, Eccleſiam Vicarialem S. Bartholomæi de Riuoalto Viris eximijs, ac ſcientia, & morum grauitate longè conſpicuis ſemper per Præſules Venetos conferri ſolitam, Tibi vni diù ſeruatam, Paſtor ipſe zelantiſſimus contulit, & donauit; ipſum enim non minus maturæ prudentiæ tuæ, dexteritatiſque, ac probitatis fama permouit; verùm etiam duorum tui Fratruum Germanorum in pio Ordine Capuccinorum inſignium, qui, & Verbi Dei Prædicatione, & rerum gerendarum experientia inter magnates, præſertim, quam plurimum pollent, quorum alter, natu maior à totius Ordinis Generali Superiore inter tot eiuſdem inſtituti profeſſorum millia, non tàm itineris, & laborum, quàm Generalatus, & Regiminis vnicum Conſultorem Comitem, & Socium ſpontè aſſumptus, & praelectus exſtitit. Excipe igitur Reuerendiſs. Domine prægrandis deſiderij mei munus exiguum, meque tibi ſemper habe, toto ex corde deuinctum. Vale. Venetijs Kal. Ianuarij.* 1649.

Dominationis tuæ Perillustris. Excell. & Reu.

Seruus addictiſſimus perpetuus

Paulus Balconius.

INDEX DECISIONVM.

1. AD quoſnam Superiores ſpectet dimittere Religioſos ad Ordines?
2. An mulier ingreſſa Monaſterium, à quo in certo caſu ad tempus Religioſi omnes receſſerunt cum ſpe redeundi, violauerit Clauſuram?
3. Quonam die hebdomadæ, & menſis Septembris ſtygmatizatus fuerit S. P. Franciſcus?
4. An Paſqualigi Deciſio ſub numero 280. ſubſiſtat?
5. An Regulares, virtute ſuorum priuilegiorum, poſſint abſoluere ſuos ſubditos à caſibus Bullæ Cœnæ?
6. An Nouitius validè confiteatur alteri à ſuo Magiſtro?
7. An Religioſi, cum recipiunt aliquem Conuentum, incipiendò inibi habitare, ſtatim fiat clauſura ſine aliquo facto Superioris?
8. An Regulares, conuocati ab Epiſcopo ad emittendum votum publicum cum Communitate, debeant accedere, & vouere?
9. An liceat Epiſcopo votum Deo vouere petendi, & audiendi conſilia alterius?
10. An comedere lacticinia in Quadrageſima ſit peccatum mortale?
11. An Abbas ad vitam locando poſſeſſionem Religioſo ſuo ſubdito, qui ei ad hunc effectum exburſauit notabilem ſummam pecunię, violauerit Extrau. & Decretum de reb. Eccleſ. non alien.
12. An pœnitens, Confeſſario non reſtituente ſibi ab eo commiſſum, liber ſit à reſtitutione?
13. An æſtimatio Patrimonij vltrà rigoroſum pretium ſit iniuſta?
14. An pœnæ expreſſæ in Decretis de Eiectis, & Apoſtatis afficiant, non ſolùm illorū tranſgreſſores, ſed etiā violatores Decretorū Clem. VIII?
15. An anguſtia cuiuslibet loci ſit cauſa legitima diſpenſandi ſupèr impedimentis Matrimonij?
16. An cenſus minori pretio emi poſſit, quam primo creatus fuerit?
17. Quomodò probatur copula intèr cōſanguineos in ordine ad Matrim.?
18. An Religioſus rem habens cum meretrice, habitante intrà clauſtra cum ſuo milite, inciderit in cenſuras?

19. An

19. An Mulier cum ſuo milite hoſpitans intra clauſtra incurrat excommunicationem?
20. De quodam Legato debito ſtudenti Grammaticæ.
21. De Confeſſario Monialium tempore Iubilæi.
22. An Confeſsarius antè publicationem Iubilæi eligi poſſit ab habente caſus reſeruatos?
23. An Prælatus Regularis publicet Iubilæum ſuis ſubditis?
24. An ſit votum ſub his verbis: *Io voglio andar alla Madonna di Loreto*: expreſſum?
25. An Legatus à latere poſſit abſoluere non ſubditum percuſſorē Clerici?
26. Excommunicatus à quibuſnam teneatur ſe abſtinere?
27. A quonam petenda ſit remiſſio iniuriæ Religioſo illatæ?
28. De præcedentia inter duos Lectores.
29. An publicatio Iubilęi extrà ciuitatē trāſactis duob. hebdomadib. teneat?
30. An percuſsio facta pugno in faciem Magiſtri in loco publico ſtudij ſit grauis?
31. Hæc verba: *Ditemi tanto bene*: quem ſenſum habeant?
32. An duo Altaria priuilegiata dari poſſint in eadem Eccleſia?
33. An, qui frequenter abeſt, dicatur reſidere?
34. An obediendum præceptis etiam ſub cenſura factis, cum timetur graue damnum?
35. An ſecunda profeſsio ſit formaliter commutatio prioris voti in ſecundum, an verò ex ſe deſtruat priorem?
36. An venditio domus poſteà donatæ Conuentui venditori ſit alienatio in iure prohibita Regularibus?
37. An interdicti affixio impedita de facto ſortiatur ſuum effectum?
38. An cadauera defunctorum à loco ad locum transferenda ſubdantur Gabellis?
39. An officialis Epiſcopi poſſit per ſe, vel per alium doctorare?
40. An legata non ſoluens incurrat aliquam cenſuram?
41. An teſtis in dubio præſumatur falſum dixiſse?
42. An ſimonia ſit procurare alicui penſionem, vt ſibi procuret vxorem?
43. An ſimonia ſit dare alicui pecuniam, vt ſibi procuret vxorem?
44. An obligetur vice fideiuſſoris, qui interroganti, an talis ſit bonus fideiuſſor, reſpondet affirmatiuè?
45. An delegatio facta à Vicario expiret in delegato, eo remoto ab officio?
46. An puncta pro doctorando aſſignata differri poſſint, vel mutari?

47. An Monialis in extremis laborāti Epiſcopus cōcedat petitū Cōfeſſariū?
48. An Nouitius moriturus in domo paterna profeſſionē emittere poſſit?
49. An Monialibus Iubileum differri poſſit?
50. An Prælatus legitimè ingreſſus Monaſterium Monialium vagando aliquas incurrat pœnas?
51. An Monialis tranſiens à ſuo Monaſterio ad aliud incurrat plures cenſuras?
52. An inciſio arborum, & lignorum venditio ſit alienatio?
53. Quomodo differāt inter ſe eligere, & declarare in materia electionis?
54. An Parochus denuntiationes matrimonij omittere, vel poſtponere poſſit ſine licentia Ordinarij?
55. An S. Bonauentura obierit die Veneris 13. Iulij 1274.?
56. An Religioſus tempore Iubilei habens caſus reſeruatos Papæ teneatur eligere Confeſſarium Epiſcopalem?
57. An licentia abſoluendi à reſeruatis cum clauſula: *Donec abrogata fuerit* expiret morte concedentis?
58. An ſucceſſor generali edicto reuocet omnes gratias à prædeceſſore conceſſas?
59. An Superior localis, cui non competit licentiare ad Ordines, poſſit rogare Epiſcopum, vt ſuum ſubditum diſpenſet ſuper interſtitijs?
60. An Epiſcopus rogatus teneatur diſpenſare ſuper interſtitijs?
61. Quæ cauſæ moueant S. C. ad concedendum licentiam alienandi Regularibus?
62. An ſpes reducendi Luteranos ad fidem ſit cauſa ſufficiens diſpenſandi cum Religioſo, vt ducat vxorem?
63. An ſub nomine pauperum veniat Eccleſia?
64. An Decreta de celebratione Miſſarum ſummariè legi poſſint?
65. An in Vigilijs Pentecoſtes, Sanctorum, Ioannis Baptiſtæ, Laurentij, & omnium Sanctorum ſit ieiunandum?
66. In qua Eccleſia ſepeliendus foraneus?
67. De Clauſura Religioſorum?
An Ordinatio facta ab Epiſcopo in viſitatione duret poſt eius Mortē?
An ſtatutum à Collegio factum ab eodem abrogari poſſit?
An, & quomodò Iudex Regularis examinare poſſit Laicos?
An Nuntius Apoſtolicus in ſua iuriſdictione poſſit Religioſum Conuerſum facere Clericum?
An Grammatica ſacræ Bibliæ ſit bona?

73. De quadam profeſſione Monialium ſolemni, ſed limitata.
74. An Notarius detrahat, vel addat inſtrumento abſentibus teſtibus?
75. An ſimplex Confeſſarius delegatus ad caſus reſeruatos poſſit ſubdelegare?
76. An Cardinales abſoluant ab hæreſi?
77. An excuſetur ab irregularitate occidens à tergo prætextu defenſionis?
78. An Concilium generale poſſit abſoluere ab hæreſi?
79. An gratia impetrata ementito, vel ſuppreſſo nomine valeat?
80. An homicidium offenſiuum probatum per falſos teſtes defenſiuum ſit diſpenſabile?
81. An homicidium defenſiuum excuſet ab irregularitate?
82. An Sacerdos tempore vacationis teneatur celebrare?
83. An S. Conradus fuerit profeſſus Tertij ordinis, S. Franciſci?
84. An prouocantes ſe ad duellum, pugna non ſecuta, ſint excommunicati?
85. An matronæ electæ pro aſſocianda illuſtri fœmina intrà clauſtra Monialium mutari poſſint?
86. Quot vicibus fœminæ illuſtres poſſint ingredi Monaſteria Monialiũ?
87. An nobilis fœmina cum duabus tantum matronis ingredi poſſit?
88. An translatio pecuniæ à monte ad montem ſit actus alienationis?
89. An Religioſus peregrinans abſoluatur à reſeruatis per Confeſſarium non habentem reſeruationem?
90. An Capellanus teneatur celebrare pro fundatore capellæ?
91. An conſenſus in profeſſionem ſemper duret ex parte Monaſterij quòuſque reuocetur Capitulariter?
92. An Religioſi cenſuris per Epiſcopum compelli poſſint ad proceſſiones?
93. An Matrimonium iniri poſſit in dubio impedimenti dirimentis?
94. An, & quomodò impedimentum Criminis irritet Matrimonium?
95. An ſimonia interueniat in hac permutatione beneficiorum?
96. An Religioſi perſonaliter vocandi ſint ad proceſſiones, quando coguntur per cenſuras?
97. An ſolemnitates in antiquis alienationibus præſumantur?
98. An domus Eccleſiæ locari poſſit Laicis.
99. An S. Franciſcus de Paula non profitendo in ordine Minorum fuerit inconſtans?
100. An Moniales S. Claræ ſint capaces bonorum?
101. An domus Parochialis liuellari poſſit?
102. An priuatus officio ex hoc præciſè ſiat inhabilis?

103. An negligentes legere Decreta de Eiectis incurrant pœnas?
104. An vnica Miſsa poſsit ſatisfieri pluribus ſtipendijs?
105. An Confeſsarius ſub mortali teneatur interrogare pęnitentem?
106. Quis prior immunitatem Clericis confirmauit Papa, an Imperator?
107. An Scotus immunitatē Clericorum tenuerit eſſe de iure Imperatorio?
108. An Prior cogere poſſit ſuos ſubditos ad curam infirmi ſæcularis extrà Conuentum?
109. An circumſtantia matris, & filiæ concupitæ ab extraneo explicanda ſit in Confeſſione?
110. An actus externus addat aliquid malitiæ, ſeu bonitatis actui interni, cum quo eſt coniunctus?
111. An liuellatio quædam ſit alienatio prohibita?
112. An Generalis carcerari poſſit ſine licentia Papæ?
113. An beneficium homicidæ ipſo iure vacet?
114. Quot generationes numerentur ab Adam vſque ad Chriſtum?
115. An abſens eligi poſſit in officialem?
116. An manus ſiniſtræ latus apud antiquos fuerit maioris honoris?
117. An Indulgētia plenaria ex breuiſſima oratione ſortiatur ſuum effectū?
118. An Epiſcopus proteſtans ſe nolle ordinare quemdam, ordinet illum accedentem inter alios?
119. An interdicta ſupponi poſſit ab Epiſcopo Eccleſia communis duobus Conuentibus ob inobedientiam vnius tantum?
120. Cur ex Diurno expuncti fuerint Nocturni Feriales?
121. An in petitione diſpenſationis impedimenti Matrimonialis exprimenda ſit copula?
122. An Clericus beneficiarius fructus nullos percipiens teneatur recitare diuinum officium?
123. An beneficiarius quouis tempore poſſit beneficium reſignare?
124. An Regulares Eccleſiam fundare poſſint ſine licentia Epiſcopi?
125. An Regulares ſuos Conuentus de loco ad locum mutare poſſint ſine licentia Epiſcopi?
126. An Epiſcopus Originis poſſit ordinare beneficiarium alterius Epiſcopi?
127. An priuilegium recipiendi ordines extrà tempora tribus diebus feſtiuis excludatur Sabbatum feriale temporum intermedians?
128. A quo nam ducendum ſit funus mulieris, vel puellæ morientis intrà clauſuram Monialium?

129. An Confeſſario debeatur quarta prædictarum, quandò ſepeliuntur in aliena Eccleſia?
130. An profeſſio cauſa mortis emiſſa infrà annum probationis poſtulet conſenſum Monaſterij?
131. An ſimonia ſit donatio facta collatori Eccleſiæ poſt conceſſionem?
132. An Epiſcopus in conceſſione Eccleſiæ facta Regularibus ſibi reſeruare poſſit ius viſitationis, & correctionis?
133. An votum de non mutuando teneat?
134. An alienari poſſint acquiſita iure Saluiani ſine licentia?
135. An penſio pro rata temporis ſemeſtrj, intra quod mortuus eſt penſionarius, debeatur eius hæredibus?
136. De quadam Laicali Congregatione non ſubiecta ordinario.
137. An profeſſio nulla per Abbatiſſam ratificata ſit nulla?
138. An Abbatiſſa per ratificationē profeſſionis reualidet nullā electionē?
139. An conſenſus fauore incogniti pro ratificatione profeſſionis ſit vanus?
140. An ad valorem profeſsionis requiratur acceptatio Superioris?
141. An contractus pro Eccleſiaſticis in Eccleſia inſtrumentati teneant?
142. An Miſſæ certis Regularibus conceſſæ celebrari poſſint ab extraneis Sacerdotibus in eorum Eccleſijs?
143. An Vicarius Generalis poſſit extrahere ſuum Clericum, non gaudentem immunitate, ab Eccleſia, & Monaſterio Regularibus?
144. An Vicarius Generalis det licentiam extrahendi Religioſum fugitiuum ex alieno Conuentu?
145. An Superior Regularis in extractione rei à ſua Eccleſia, vel Monaſterio ſe ingerere poſſit?
146. An obtinens licentiam abſoluendi certum à reſeruato poſſit ea vti pro alio, quando prior non indiget?
147. An obligatus aſſiduè celebrare teneatur quotidiè?
148. Blaſphemus conſuetudinarius quis dicatur?
149. An translatione Conuentus transferatur Nouitiatus?
150. An legatum dotale ſoluendum ſit puellæ ingredienti Monaſterium incapax dotis?
151. An ratificans profeſſionem nullam defectu ætatis perdat ius antiquum præcedentiæ?
152. An valor viginti ſolidorum cap. *Terrulas.* Intelligatur fundi illarum?
153. An Papa propriam electionem inualidam reualidare poſſit?
154. An Epiſcopus debeat cōcedere requiſitū Confeſſariū certæ Moniali?

155. An

5. An quilibet Sacerdos à Monialibus petitus ſit ſpecialiter approbandus?
6. An Vicarius Generalis poſſit aſſignare Confeſſarium Monialibus contrà Epiſcopum, qui alium aſſignauit?
7. An ritus oſculandi altare per Nouitios ſit rationabilis?
8. An dimittendus à Religione cogi poſſit, vt non malè dicat de Religione?
9. An decretum, quod Confeſſarij non abſoluant ſuos pœnitentes, niſi prius deferant Superiori complices, valeat?
0. An votum factum ſine limitatione temporis limitari poſſit?
. An repercuſſio non incontinenti ſit defenſio excuſans ab excommunicatione?
. An dandus Confeſſarius petitus ab exiſtente in tormentis?
. An ſit probatum impedimentum conſanguinitatis, non obſtante diſcrepantia teſtium?
. An Confeſſarius, per Moniales electus tempore Iubilæi, debeat eſſe ex approbatis ad formam Bullæ Gregorianæ?
. An idem ſit aliquem priuari ſuo officio, & ab eo ſuſpendi?
. An Moniales Confeſſarium tam ordinarium, quam extraordinarium recuſare poſsint?
. An Moniales omnes teneantur confiteri extraordinario Confeſſori?
. An Monialis quolibet die etiam feriali poſſit profiteri?
. An Parochus debeat aſſiſtere Matrimonio attentando ex impedimento ſibi ſoli noto in Confeſſione?
. Ad quem ſpectet ſtatutum iuratum per Rempublicam relaxare?
. An aqua in Calice infuſa remaneat poſt conſecrationem?
. De Cartuſianis per quos abſoluendi ſint à reſeruatis in itinere?
. An percutiens nulliter profeſſum, ſit excommunicatus?
An famulus ſine habitu Regulari expertus aſperitates Religionis, admitti poſſit ad profeſsionem ſine alia probatione?
An Religio teneatur reſtituere hæreditatem profeſsi in quodam caſu?
An Confeſsarius, cuius licentia ad annum eſt finitum, proſequi poſſit abſente Epiſcopo?
An priuilegium Oratorij priuati transferatur aliò cum perſona priuilegiata?
An gratia quibuſdam Regularibus facta, qui omiſerunt legere Bullas Papales, communicetur alijs?

179. An

179. An Confeſſarij Regulares diſpenſare poſſint in votis caſtitatis perpetuæ,& Religionis ?
180. An Confeſſarij licentia excipiendi confeſſiones prorogetur ex facultate abſoluendi à reſeruatis, quando hæc diuturnior eſt ?
181. An Vicarius Epiſcopi exautorizatus poſſit occultè ſubſcribere ordinationes alias à ſe non ſubſcriptas ?
182. An gratia abſoluendi à reſeruatis ſuſpenſa reuiuiſcat, confirmata licentia audiendi confeſſiones ?
183. An Confeſſarij licentia ad beneplacitũ duret poſt mortẽ concedentis?
184. An Confeſſarij licentia expiret, remoto Vicario ?
185. An pecunia legata ſine aliquo onere expendi poſsit in fabrica ?
186. An Prior inuentarium conficiens per manum Notarij Laici ſit excommunicatus ?
187. An excõmunicatio lata à Iudice ſine intentione excõmunicãdi valeat?
188. An Superior Regularis teneatur inquirere libros prohibitos in libraria ſuorum Conuentuum ?
189. An reus ſit pœnarum alienantium, qui diuiſit prędium Eccleſiæ in viam dictam, il ſtradone ?
190. An locans prędia Eccleſiæ ſine conſenſu Conuentus faciat contrà Bullam : *Ambitioſæ* ?
191. An hoſpitio per menſem excipiens amicum incurrat pœnas Bullæ de largitione munerum ?
192. An viuens proximè induendus habitu Religioſo interim poſsit cum Laicali habitu manere in Nouitiatu ?
193. An legatum dari poſsit puellæ moranti ex induſtria in vicinia teſtatoris ? infrà 197.
194. An Chriſtianus negotiari poſsit cum Iudæo ?
195. An Parochus fęneraticius Iudęi tributari poſsit à Principe ?
196. An famulus ſibi retinere poſsit magnam quantitatem pecuniæ ore tenus promiſſam ?
197. De legato relicto puellis natis,& habitantib. in tali Vicinia, ſuprà 193.
198. Prædicator abſentibus Epiſcopo, & Vicario petit benedictionem à Metropolitano.
199. An Epiſcopus nolens dare benedictionem petitam habeatur pro obtenta à Concionatore.
200. An Capucinus, ex quo non poteſt eſſe Executor teſtamentarius, poſſit habilem nominare ?

201. An

. An Guardianus Capucinorum egeat licentia Prouincialis ad nominandum Executorem teſtamentarium?
. Quomodo Pœnitentiæ dicantur arbitrariæ?
. An Theatini poſsint abſoluere à reſeruatis Papæ extrà Bullam?
. An ſtatutum Synodale de non geſtandis in manibus candelis accenſis in funeribus teneat?
. An non obligatus intereſſe Choro Synodali ſtatuto cogi poſsit?
6. An prouiſio Superioris procurata extrà Ordinem expediat?
7. An poſt datam querelam adminiſtrator regiſtrans partitam in libro Rationum puniendus ſit, vt dilapidator?
8. An Prouincialis Fratrem extraneum in ſua Prouincia delinquentem punire poſsit?
9. An Religio Generalem ſibi inueſtire poſsit propria auctoritate?
0. An Epiſcopus eximere poſsit aliquos à iuriſdictione Vicarij?
1. An Confeſſarij Regulares diſpenſare poſſint ſuos pœnitētes in votis?
2. An Moniales teneantur caſibus reſeruatis, in quibus non exprimuntur? iterum 419.
3. An Epiſcopus poſsit diſpenſare generalitèr in Quadrageſima?
4. An omiſſa in Miſſa ſint ſupplenda?
5. An vouens ingreſſum in Religionem, teneatur, quandò ſimiles vouentes prohibentur recipi?
6. An ſucceſſor in beneficio compenſetur ratione damni illati in fundo beneficij?
7. An teneat votum de non renubendo, vt dos filijs conſeruetur?
8. An legatum, in quo Capellano conceditur, vt poſsit alias Miſſas recipere, valeat?
9. An in diſputando negari poſſit aliqua propoſitio S. Thomæ?
0. An in impedimentis Matrimonij duplicitas ſit exprimenda?
1. Quomodò numerentur gradus Matrimonij?
2. An licentia alloquendi Moniales negari poſſit Regularibus?
3. An Papa poſſit deſtruere Quadrageſimam?
4. An vnica Miſſa pluribus obligationibus poſſit ſatisfieri?
5. An legatum, cuius inſtrumentum non reperitur, ſoluendum ſit?
6. An idem Prior bis ſuffragium dare poſſit in duobus Capitulis?
7. An poſſeſſor malæ fidei aliquandò præſcribere poſſit?
8. An cęcus ſuffragium dare, & accipere poſſit?
9. An reuiſor librorum edendorum ſuggerat benè alijs reuiſoribus?

230. An

230. An Notarius vocatus in ſcribam proceſſus retineat apud ſe proceſsū?
231. An Religioſus ex ſuis prouentib. inſtituere poſſit Miſſam quotidianā?
232. An Vicarius Capitularis expedire poſſit Reſcripta alienationum?
233. Quid requiratur, vt aliquis ordo eleuetur in Religionem?
234. Epiſcopus, qualis Doctor eſſe debeat?
235. An Prælatus Regularis poſſit expungere onus ex tabella Sacriſtiæ?
236. An Clerus in Synodo excludat Regulares ab examinatoribus?
237. Nomine officij Defunctorum quid veniat?
238. An in Magiſtrum Nouitium eligi poſſit priuatus officio Confeſſionis?
239. An ſit alienatio expēſio pecuniæ cenſualis in fabricatione nouę domus?
240. An reparatio domus ex pecunia cenſus ſit alienatio?
241. An Superior Nouitijs pluries poſſit aſſignare Cōfeſſar. extraordinariū?
242. An Hoſtia extra corporale conſecretur?
243. An celebrare ſine veſtibus ſit peccatum mortale?
244. An coniux infrà bimeſtre teneatur reddere debitum alteri petenti, quandò non vult ingredi Religionem?
245. An Sacerdos communicando diuerſos potuerit præterire pęnitentem, eò quod ſibi non fuerat Confeſſus?
246. An neganti Chriſtū, & fidem eius, ſit imponenda abiuratio de formali?
247. An irregularitas incurratur in ſequenti caſu?
248. An malefica tradenda ſit Curiæ ſæculari, fatens ex ſuis maleficijs ſecutam mortem, quandò non conſtat de corpore delicti?
249. An Religioſus alloquens Monialem, ſed alio die à præſcripto in licentia, peccet?
250. An Schedulæ electionum comburendæ ſint apud Minimos?
251. An ſchedulæ aliquandò aperiri poſſint?
252. An Sanctus Franciſcus Virgo fuerit?
253. Sanctus Franciſcus quo die mortuus fuerit?
254. An Campanę veniant ſub nomine Eccleſiæ donatæ?
255. An ſequentis ſtatutum contineat decretum irritans?
256. An S. Petrus creatus fuerit Papa antè mandatū diſcipulis prędicandi?
257. An Parochus ex parochiatus proſequatur officium Confeſſionis?
258. An eleemoſina pro Miſſis exigua ſit augenda ab hærede?
259. An liceat emere vaſa Sacra à militibus rapta?
260. An liceat procurare pollutionē, ſterilitatem, & abortū propter ſanitatē?
261. An Confratres diſtrahentes pecuniā legatā pro Miſſis incurrāt pęnas?
262. An Cardinalis miles in bello impunè occidatur?

263. An

An cognatio ſpiritualis contrahatur ex baptiſmo priuato ?
An cognatio ſpiritualis contrahatur ex baptiſmo conditionato ?
An hæreditas adiri poſſit antè mortem teſtatoris id exprimentis ?
An Religioſus ſit proprietarius in certo caſu ?
An Capellæ Regularium gaudeant Indulgentijs ?
An Miſſa dicenda ſit pro eius inſtitutore in dubio ?
An legatum recipiatur de manũ hæredis minoris,cũ decreto iudicis ?
An moriatur proprietarius,qui ſe expropriat tantũ corã Confeſſario ?
An Religioſus reſtituere poſſit titulo eleem.cõuertẽdo illã in opus piũ?
An reſtitutio fieri poſsit Conuentui,à quo res ablata non fuit ?
An donatio facta antè ingreſſum intuitu Religionis valida ſit ?
An Prior peccet mortalitèr non faciens obſeruare Regulã,cũ ſtatutis ?
An abſolutio à peccatis data per verbum, *Abluo,* ſit valida ?
An Superior diſpenſans ſine cauſa peccet ?
Quid ſit actus,habitus,macula,& reatus in peccato ?
An Baptiſmum inſcio penitus collatum teneat ?
An Viricidium ſicut Vxoricidium inducat impedimentum criminis ?
An Regulares vendere poſsint vicino iure ſtatuti ducalis ſine licẽtia ?
An indultum Parmenſibus à Papa datum contrahendi cum Eccleſiaſticis loquatur de omni ſpecie alienationis ?
An in proceſsionibus Regularium Parochus interſit cum Pluuiali ?
In quo conſiſtat ſodomia conſumata,vel non conſumata ?
An licentia abſoluendi à reſeruatis expiret per confirmationem caſuũ?
An Superiores Regulares interſint Congregationibus Confratrum ?
An Confratres poſsint exponere menſam,& capſulã pro eleemoſina ?
An homicidium ſequens ex pugione inuerſo ſit voluntarium ?
An Sacer.teneatur celebrare Miſſ.ſibi aſsignatas,dũ eſt extrà Cõuẽtũ ?
An Laicus indui poſsit habitu probationis ſine approbatione Capituli Generalis,aut Prouincialis ?
An à militibus rapta in bello emi poſsint ?
An quis eligere poſsit ſeipſum ad officium ?
An Iudex Regularis poſſit damnare reum ad mortem per inediam ?
An relictũ à patre profeſſo nõ diuiſum intèr filios acquiratur Religioni ?
An Sacriſta exponens calicem non conſecratum peccet mortalitèr ?
An vſusfructus profeſſi tranſeuntis ad Ordinem incapacem remaneat apud priorem Ordinem, an verò reuertatur ad dominum ?
An Nouitia moriente omnia reſtituantur hæredibus ?

297. An profeſſio cauſa mortis infrà annum probationis transferat iura ſucceſſionis in Monaſterium?
298. An prædium dandum Monialibus, ſi Nouitia ſit mortua in profeſſione?
299. An abſolutio conditionata dari poſſit ſupèr materia dubia peccati?
300. An vſus rerũ ſacerdotal. nõ benedictarũ in Miſſa ſit peccatũ mortale?
301. An præcedentia in funeralibus propè feretrum debeatur Cõfratribus?
302. An Sacriſta Conuerſus poſſit tangere Calices alterius Sacriſtiæ?
303. An Sacerdotes Regul. prohibeãtur eligi in Cõfeſſ. Monial. extranearũ?
303. An Superiores Regulares eligi poſſint in Confeſſores Monialium?
305. An maritus teneatur credere vxori dicẽti, dotẽ eſſe obnoxiã reſtitut.?
306. An nondùm Diaconus prędicans in Quadrageſima fiat irregularis?
307. An Canonicus Regul. Lateran. factus Clericus recuperet renuntiata?
308. An aduena excommunicari poſſit?
309. An puerpera teneatur accipere benedictionem à Sacerdote?
310. Cuinam ex pluribus ſatisfactionibus in dubio ſit ſatisfactum?
311. An Notarius peccauerit ſcribens ſequens inſtrumentum?
312. An incendiarius pręter combuſta teneatur aliquid aliud reſtituere?
313. An Notarius peccet, quandò ſcribit nomina teſtium, qui non cognoſcunt contrahentes?
314. An Papa poſsit prohibere celebrationem cum Decreto irritante?
315. Quid ſit legatum ſimplex, & conuentionale.
316. An matrimonio aſsiſtat magnus Pręlatus ſine licentia Parochi?
317. An Iudex proceſſu non lecto peccet ſententiando?
318. An Indulgentia acquiratur, orando in Sacriſtia?
319. An confirmatione caſuum reſeruatorũ intelligantur reuocatę licentiæ?
320. An nutrix poſsit matrimonium inire cum ablactato à ſe?
321. An nunquam confeſſus deſideria, quia non putabat peccata, teneatur reficere confeſsiones?
322. An Vicarius Capitularis abſoluat ab excommunicatione ob duellum?
323. An benedictio danda ab Epiſcopo Concionatori ſubintelligatur in licentia obtenta?
324. An Epiſcopus confirmet non ſubditos, & ſubditos extrà?
325. An Vicarius Capitularis det licentiam confirmandi, & ordinandi?
326. An, & quomodò inter Confraternitates detur communicatio priuilegiorum?
327. An licentia audiendi confeſsiones acceſſoria concionatori cum eo expiret?

328. An

8. An priuilegium Tridentini reducendi Miſſas ſit in totum ſublatum?
9. An Confratres poſſint eligere Confeſſarium, qui abſoluat à reſeruatis?
o. An Prouincialis non citatus validè priuatus fuerit?
1. An Anniuerſarium importet tantùm Miſſam cantatam?
2. An citandus ſit promotus, quem Superior non vult confirmare?
3. An Legatus à latere abſoluat duellantes?
4. An ad Simoniam requiratur aliquid pretio æſtimabile?
5. An ſit Simonia remiſſio pœnæ danti ſuffragium?
6. An ficta Simonia probari poſſit iuramento?
7. An Parochus peccet mortalitèr omittendo verba in matrimonio?
8. An Epiſcopus ſempèr incipiat benedicere ex parte Epiſtolæ?
9. An Baptiſmus collatus cũ expreſſione in forma alicuius Sancti teneat?
o. An deiectio Bireti ex capite Clerici inducat excommunicationem?
1. An publicatio Iubilei differri poſſit extrà Vrbem?
2. An Iubileum lucrari poſſit antè publicationem in loco?
3. An Epiſcopus ſolus ſit ſepeliendus?
4. De ſedilibus, ſeu ſcamnis Laicorum in Eccleſijs?
5. An vſura ſit mutuarium obligare ad aliquem contractum?
6. An eleemoſina Iubilei fiat à ſingulis Religioſis?
7. Eleemoſina Iubilei cui facienda ſit?
8. An Iubileum lucrari poſſit laborans in extremis?
9. An tempus Capituli celebrandi prorogari poſſit?
o. An Confeſſarius Quadrageſimalis eligi poſſit tempore Iubilei?
1. An Regulares finita proceſſione teneantur aſſociare Epiſcopum ad Cathedralem?
2. An Prelati Regulares Iubileum publicare poſſint ſuis?
3. An in Iubileo ſufficiat vnicam viſitare Eccleſiam?
4. An in Iubileo intereſſendum ſit proceſſionibus?
5. An pro Iubileo ingrediendum ſit intrà Eccleſiam?
6. An in proceſſione Iubilei orandum ſit pro eius lucro?
7. De vouente Religionem, & poſteà ducente vxorem.
8. An Iubileum in pluribus locis acquiri poſſit?
9. An Iubileum aduena lucrari poſſit?
o. An Iubilei opera ordinatim ſint exequenda?
1. An Iubilei opera præſtanda ſint præfixis diebus?
2. An Confeſſarius ſollicitans denuntiari poſſit Epiſcopo tantùm?

363. An Officialis teneatur oſtendere litteras ſui officij?
364. An denunciandus ſit Confeſſarius ſollicitator Monialium?
365. An pactum pecuniarium procurandi matrimonium ſit illicitum?
366. Quomodò ſimulatio confeſſionis excluditur ne ſollicitans ſit reus Bullæ?
367. An Prçlati Regulares diſpenſent in irregularitate homicidij?
368. An ſollicitans validè abſoluat ſollicitatum à ſe in eadem confeſſione?
369. An Generalis prouideat de ſecundo Vicario poſtpoſito primo?
370. An Generalis illud conſuetudine introducere poſſit?
371. An valens prouidere, poſsit etiam eligere?
372. Qualis Sacerdos dicatur antiquior in Conuentu?
373. An Cenſuræ, & irregularitates abſolutè tollantur per generalem abſolutionem?
374. Qualis habitatio requiratur ad conſequendum legatum?
375. An Generalis oſtendat Reſcriptum Apoſtolicum tangens ſubditos?
376. An citatio facta per delegatum ſine inſertione delegationis valeat?
377. An fideiuſſio peti poſſit à Teſtatore in legato Miſſarum?
378. An iuramentum ſit præſtandum à quolibet petitum?
379. Cuinam ex duabus Monialibus profeſſis debeatur prçcedentia?
380. An emphyteucata bona Religioſa relicta alienari poſsint?
381. An illegitimus diſpenſari poſsit à Prçlatis ad ingreſſum, & Prælaturas?
382. An Monialis baſtarda diſpenſatione indigeat?
383. An cadauer aſportatum ſepeliatur ſine licentia Ordinarij?
384. An inſtitutio hæredis, cum pacto exercendi artem, valeat, ſi fiat Religioſus?
385. An Superior det licentiam confitendi extrà ſine limitatione?
386. An lucretur Iubilçum dans eleemoſinam Sacerdoti cum onere Miſſæ?
387. An excommunicatus abſoluat excommunicatum virtute Iubilçi?
388. An ex incendio domus teneatur ad pecuniam liquefactam?
389. An Confeſſarius publicus Clerici percuſſor eligi poſsit tépore Iubilçi?
390. An in Clem. *Dudùm*, de ſepult, concedatur priuilegium ſuper reſeruata?
391. An geſta per publicum Clerici percuſſorem teneant?
392. An fiat irregularis excommunicatus abſoluens à cenſuris extrà Sacramentum?
393. An fiat irregularis Sacerdos abſolutus in foro conſcientiæ ab excommuni-

municatione, ſi celebret, poſt ſententiam Iudicis?
An Capellanus teneatur celebrare iuxta tenorem priuati codicilli?
An vota, & veſtes oblata Sacræ imagini alienari poſſint pro expenſis?
An pro delicto attentato reus negans ſit torturandus?
An teſtes pro reo potiores debeant eſſe ad infirmanda dicta teſtium actoris?
Quandò Conuentus reclamat contrà Religioſum, quis ſit iudex?
An Nouitius expulſus iterum receptus proficiat cum antiqua licentia?
An Confeſſarius pro ſæcularibus intelligatur etiam pro Religioſis?
An non aditio hæreditatis faciat incapax reſpectu ſubſtituti?
An præſtans ſclopum fiat irregularis ſecuto homicidio?
An Superior Regularis poſſit licentiare ordinandum ad quemcumq; Epiſcopum?
An Prouincialis licentians ordinatum ad quemcumque Epiſcopum incurrat aliquas pœnas cum licentiato?
An Miniſter, cui ex officio incumbit, ne bona exercitus extrahantur, teneatur ad extracta?
An Capitaneus poſſit priuilegiare milites à vigilia noctis?
An Miles capere poſſit bona hoſtium extracta?
An Dux militiæ grauans plus vnum militem, quam alium peccet?
An fauores ſæcularium liceant Regularibus?
De poteſtate Prioris Generalis, & Viſitatorum Ordinis S.S.
An conſuetudo habendi peculium reuocari poſſit?
An Reliquiæ Sanctorum cedant rei venditæ in qua occultantur?
An materia Eccleſiæ dirutæ vendi poſſit ad prophanum vſum?
An Beneficia permutata ipſo iure vacent permutantibus?
An Simonia ſit, quod alter permutantium ſoluat expenſas?
An Inquiſitor hereticæ prauitatis præferatur Vicario Generali, aut Capitulari?
An Oratoria conſtruere poſſint Regulares propria auctoritate?
An Abbas ſolo titulo eligat ſibi Confeſſarium?
An Moniales ſubdantur caſibus reſeruatis? iterum ſupra 212.
An remotus à Prouincialatu eodem anno promoueri poſſit?
An Confratres nolentes Parochum exercere iura Parochialia in oratorio ſint excommunicati?
An ſolicitatio in Confeſſionali ſine Confeſſione, & eius ſimulatione ſit denuntianda?

423. An

423. An Miſſa propria Regularium dici poſſit à Sacerdote ſæculari?
424. An acta Congregationis, non vocatis Prioribus, valeant?
425. An Definitor Generalis in Congregationibus vocem habeat?
426. An Canonici perſoluant funus intra Eccleſiam Regularem?
427. An Crucis delatio in funeralibus prohiberi poſſit Regularibus?
428. An de S. Rocho vbique fieri poſſit?
429. Cuinam creſcat, aut decreſcat pecunia?
430. An ſequentia verba ſint iniurioſa?
431. An Ordinarius exigere poſſit iuramentum à Superiore præſentante Confeſſarium?
432. An Eccleſia conſecrata poſſit reconciliari cũ ſimplici acqua benedicta?
433. An Legatus à latere poſſit approbare Confeſſarios?
434. An abſolutio à reſeruatis Papę per Epiſcopum data impeditis ire Romam ſuffragetur pro foro externo?
435. An excommunicatus à proprio Epiſcopo abſolui poſſit ab extraneo?
436. An Abbatiſſa poſſit cogere Monialem ad munus, non obſtante pacto?
437. An ex eodem ære inciſo exire poſſint duæ imagines contrariæ ſitu?
438. An Religioſi poſſint confiteri extrà.
439. An in Eccleſia violata celebrans incurrat aliquam pœnam?
440. An Doctores Epiſcopus creare poſsit?
441. An Capitulum, Sede vacante, ſuccedat in omne ius Epiſcopale?
442. An Capitulum, Sede vacante, Doctores creare poſsit?
443. An conſuetudo præcedendi à ſumptione habitus valeat contrà prius profeſſum?
444. An Capitulum Sede vacante cognoſcat de immunitate reorum?
445 An Capitulum idem cognoſcat reſpectu Eccleſiarum exemptarum?
446. An Capitulum vtatur priuilegio alienandi conceſſo ciuitati Parmæ?
447. An Magiſter Nouitiorum ex cauſa poſſit abeſſe?
448. An Moniales Supernumerariæ in omnibus pares ſint cum Numerarijs?
449. An ſupradicta conſuetudo nominandi ſit legitima?
450. An Moniales ſuppoſitæ Epiſcopo mutent Diuinum Officium?
451. An Religioſi volentes mutare Breuiarium requirant conſenſum Epiſcopi?
452. An Moniales ſub Epiſcopo teneantur ad officia propria ſui Ordinis?
453. An Religioſi Parochi Ordinum exemptorum à Proceſsionibus teneantur cum alijs Parochis accedere?

4. An Capitulum Sede vacante ſuccedat in priuilegio perpetuò ſui Epiſcopi.
5. An contrà licentiam negatam à Papa agi poſſit iure opinionis?
6. An Regulares die Veneris Natali Domini teneantur ſe abſtinere à carnibus?
7. An Superior, qui loquelam amiſit, remouendus ſit à ſua Prælatura?
8. An ſepeliri poſſit in Parochia habens ſepulcrum maiorum?
9. An reſtitutio cadaueris inter Regulares agatur coram Epiſcopo?
0. An ſepulturam elegiſſe dicatur infirmus poſtulatione habitus Religioſi?
1. Electio ſepulturæ quot modis contingat?
2. An hoſpes Laicus caſu infirmus in Conuentu recipiat Sacramenta à Religioſis, & non à Parocho?
3. An Religioſus appellet à Protectore ad Legatum à latere?
4. An Confeſſarius Regularis debeat eſſe trigenarius?
5. An Concionator electus àb Epiſcopo poſſit remoueri à ſuo Superiore?
6. An venditio diſtrahat locationem?
7. An, vt ratificatio profeſſionis teneat, neceſſarium ſit, quod perſeueret conſenſus Monaſterij?
8. An priuilegium Clementinæ *Dudum*, pro Confeſſarijs Regularibus modo ſubſiſtat?
9. An in Reſcripto diſpenſatiuo ſuper ætate ad Sacerdotium includatur diſpenſatio interſtitiorum?
0. An Confeſſarij Regulares audire poſſint quoſcumq; ad ſe accedentes?
1. An Confeſſarij munus Regulares vbique exercere poſſint?
2. An Confeſſarij Regulares audire poſſint contradicente Parocho?
3. An Confeſſarij Regulares poteſtatem iuriſdictionis immediatè habeant à Papa?
4. An Confeſsarij Regulares diſpenſent coniuges ad petendum debitum?
5. An nomine filiorum veniant fœminæ in ſubiecto inſtrumento?
6. An Vicarius Generalis poſſit doctorare per ſubſtitutum à ſe?
7. An cum ſola fide Medici frangi poſſit Quadrageſima?
8. An fur ſatisfaciat monitorio reſtituendo per Confeſſarium non reſtituentem?
9. Quænam circumſtantiæ luxuriæ ſint manifeſtandæ Confeſſario?
0. An Abbas ſolo Monaſterij conſilio admittat Nouitiū ad profeſſionē?

481. An

481. An receptio Nouitij facta à Prouinciali cum vno tantum collega valeat?
482. Quot Doctores requirantur ad doctorandum?
483. An homo habeat dominium fluctuans, & turbidum?
484. An Baricellus, & Birruarij teneantur reſtituere acceptum, ne carcerent?
485. An Superior ſub mortali teneatur procurare, vt Regula obſeruetur?
486. Quomodò propoſitio indefinita definiatur?
487. An Canonicus Regularis Lateranenſis beneficiatus deſinat eſſe Religioſus?
488. An idem extrà manens ſtare poſſit in Iudicio?
489. An renuntiatio Nouitij poſt profeſſionem ſuppleri poſſit per Conuentum?
490. An ſimoniaca ſit permutatio beneficiorum cum pacto, quod ſub ea non comprehendantur fructus?
491. An noua reſeruatio caſuum ab homine deſtruat reſeruationem à lege?
492. An reſeruatio caſuum comprehendat peccata commiſſa antè publicationem?
493. An Parochus poſſit ſibi reſeruare caſus?
494. An reliquiæ ſint inalienabiles?
495. An attentans aſſaſſinium, morte non ſecuta, gaudeat immunitate?
496. De illicitis electionibus per ambitum, & fauores?
497. An Superiores Regulares propria auctoritate ſibi poſſint reſeruare caſus?
497. An Regulares cogantur cenſuris ad proceſſiones?
498. An Confeſsarij, vi ſuorum priuilegiorum, abſoluere poſſint à caſibus iure Epiſcopis reſeruatis?
499. An applicans pluribus vnicam Miſſam, putans ſe id poſſe, teneatur reſtituere?
500. Propugnat auctor proprias ſententias contrà nonnullos?

Finis Indicis Deciſionum.

DECISIONVM MISCELLANEARVM R.P. FRANCISCI BORDONI.

DECISIO PRIMA.

Ad quoſnam ſuperiores ſpectat dimittere religioſos ad Ordines.

SPectat ad ſuperiores regulares ſiue locales, ſiue prouinciales , vel generales, iuxta vniuſcuiuſque ordinis ſtatu- ;in meo ordine committitur id mu- is Prouincialibus , vt fit etiam reli- is Prouincialibus aliorum ordinũ ; iure communi id ſpectat ad ſupe- ores locales ; ad Epiſcopum autem llatenus ſpectat dimittere religio- ; etiam in eius diœceſi habitantes, ordines:

Primum , quod ſpectet ad ſuperio- regulares,probatur ex cap. Nullus ap. Si quis 2. diſt.58. cap. Mona- 33. cap. Cum pro 34. cap. Mona- 35.16.q.1.cap.Quam ſit 5.18.q.2. . Ad aures 5. de temp. ordin. cap. m nullus 3.cap. Nullus 4.eod. in 6. d ſupponitur in Tridentino c.10. .23. Ratio eſt, quia licentiare , & ittere ad ordines eſt actus iuriſ- tionis, qui non poteſt exerceri niſi ſuperiores erga ſuos ſubditos , er- cum religioſi ſint ſuperiores alio- ſuorum religioſorum,ad ipſos de pertinebit licentiare ad ordines ſuos ſubditos regulares . Ita docent omnes cum Nauar.conſ.36. de temp. ordin. non placet, quod in Additione ſubiungitur , id intelligendum eſſe , ſi prædicti religioſi habeant ad hoc priuilegium , aliàs enim ad Epiſcopum pertinet dare dimiſſorias,quando volunt ordinari ab alieno Epiſcopo;quia licet nullum haberent priuilegium , adhuc à ſuis ſuperioribus tantum eſſent licentiandi, cum id de iure communi ad illos ſpectet ex probatis, vnde Clemens VIII.mandauit S.Congr. vt decretum ederet , quo ſtatutũ fuit , vt ſuperiores regulares dimittere poſſent ſuos ſubditos regulares ad Epiſcopum extraneum,quando diœceſanus abeſſet , vel non eſſet habiturus ordinationes,quod ſeruatur modo ab omnibus regularibus,& in eo decreto nullatenus deponitur , vt religioſi ordinandi debeant ab Epiſcopo, in cuius diœceſi de familia morantur,recipere literas dimiſſoriales , quare neq; ad id cogendi ſunt, ſed ſufficit, ſi Epiſcopo ordinaturo conſtet,Epiſcopum diœceſanum,vel abeſſe, vel ordinationes non tenere. Exemplum ſit in no-

ſtro Epiſcopo Papienſi, cuius abſentia ita notiſſima eſt, vt cõuicinis Epiſcopis nulla ſit neceſſaria fides huiuſmodi abſentiæ. Cum eodem Nauar. Rodr. to.1. q.18. art.5. cum ſuo compend.reſolut.106.nu.15. Mirand.to.1. q.39. art.3. loquuntur de Prouincialibus; Cæleſtinus ex noſtris in compend.Theolog.Moralis tract.8.cap.4. q.3. Diana part.1. tract.16. reſol.15. vbi ad verbum refert decretum, & Tambur. tom.2. diſp.2. q.18. Peyrin. ad conſtitut.2. Iulij II. num.23.

3 Secundum, quod ſpectet ad Prouincialem in ordinibus Franciſcanis, tradit Rodr. cit. tom.1. q.18. artic.5. Mirand.tom.1. q.39. art.3. In noſtris ſtatutis, quæ continent Regulam Nicol.IV. cap.23. Id tamen non eſt ex vi Regulæ, quia in Regulis tam primi Ordinis, quam tertij ſanctus Pater nihil ſtatuit de hac re, igitur eſt ius conſtitutionum, non Regulæ.

4 Tertium, quod iure communi ſpectet ad ſuperiores locales, Priores, & Guardianos licentiare ad ordines, probatur ex ſupradictis iuribus allegatis, quæ ſunt antiquiſsima ante inſtitutionem ordinum Mendicantium, à quorum tempore incæperunt ſuperiores Prouinciales, cum ante ſolum eſſent ſuperiores locales, de quibus loquuntur iura allegata, ergo de iure communi licentiare religioſos ad ordines ſpectat ad ſuperiores locales. Apud tamen Franciſcanos, vt dixi, hoc ius ſublatum fuit ſuperioribus localibus relictum maioribus ſuperioribus.

Sed dubitatur, an ſuperior localis mortuo Prouinciali poſſit concedere litteras dimiſſoriales ad recipiendos ordines etiam ad extraneum Epiſcopum, quando diœceſanus non eſſet habiturus ordinationes.

5 Reſp. Affirmatiue. Tum quia quælibet res facile reducitur ad ſuam priſtinam, & antiquam naturam, cap. Ab exordio, diſt.35. ex quo Papponius lib.1.conſil.1.nu.13.infert, exemptum non poſſe ſe ſubmittere extraneo Prælato ſine licentia Papæ, vtique ordinario aliàs ſuo poteſt ſe ſubijcere; ergo religioſus aliàs de iure communi quo ad litteras dimiſſorias ſubiectus ſuperiori locali, eidem ſe ſubmittere poteſt, mortuo Prouinciali. Tum quia reditio ad ius priſtinum, & antiquum eſt multũ fauorabilis. Doctores ex citato cap. vnde lex correctoria reducens ad ius commune amplè interpretanda eſt, ex allegatis à Nauar. tom.4. de reſcript.except.21. in confutat.num.9. Tum quia neceſſitas facit licitum, quod aliàs eſt illicitum cap.4. de reg. iur. vnde neceſſitate factum non imputatur, cap. Ad limina 7. 30. q.1. neque neceſſitas legi ſubiecta eſt, l. Tutor ff. de admin.tutor. Si igitur moriatur Prouincialis, & interim antequam prouideatur de ſuperiore in eius locum, immineat tempus ordinationis, poterit Prior, ſeu Guardianus ſuum ſubditum dimittere ad ordines ſuſcipiendos, & in facti contingentia, dimiſſus fuit hoc anno 1644. Diaconus ad Sacerdotium per ſuperiorem localem, Sede Prouinciali vacante.

6 Quartum, quod ad Epiſcopum nõ ſpectet dimittere religioſos etiam in ſua diœceſi de familia habitantes, probatur apertè per allegata iura, quæ prohibent, Epiſcopos ordinare Monachos ſine licentia ſuorum Abbatum, ergo de iure communi Epiſco-

ſco-

pi quo ad dimiſſorias nullum ius
ɔent ſuper regulares. Confirmatur
ɛx Tridentino cap.10. ſeſſ.23. illis
bis. *Nec ipſi Abbates, & alij exem-* 7
aut collegia, vel capitula quæcumq;
m Eccleſiarum cathedralium litteras
iſſorias aliquibus clericis ſecularib.
ab alijs ordinentur, concedant. Si
n poſſunt concedere dimiſſorias
ricis ſecularibus, ergo ſuis clericis
gularibus illas dare poſſunt, valet
m argumentum a contrario ſenſu,
ſ. v. Intelligi, cap. Cum Apoſtolica
le ijs, quæ fiunt à Prælat. vocat for-
imum, & validiſſimum, Maſcard.
ncl. 1280. nu. 65. M. Antonin. lib. 1.
olut. 1. num. 4. in terminis ſumit ar-
mentum à contrario ſenſu Peyrin.
conſtit. 2. Iulij II. num. 23. licet
uſula ab eo relata expreſsè loqua-
de ordinibus conferendis, non au-
n de dimiſſorijs dandis. Et ita do-
it ſuperius citati cum Diana par. 2.
ct. 16. reſolut. 15. vbi refert in op-
ſitum Henriq. & Filiuc. aſſerentes,
ulares, aut ordines debere recipe-
b Epiſcopo diœceſano, aut ab eo
ipere dimiſſorias ad alium Epiſco-
n, tum ex cap. 8. ſeſs. 23. tum ex de-
ratione Gregorij XIII. Sed neu-
m cogit, nam ex cap. 8. prædicto,
m colligitur, vnumquemq; à pro-
o Epiſcopo eſſe ordinandum, qui
ſpectu regularium eſt ille, in cuius 1
ceſi religioſus habitat, quod ſi quis
alio promoueri petat, nullatenus
i permittatur, niſi eius probitas,
mores ordinarij ſui teſtimonio cō-
ndentur, ex quib. verbis clarè col-
tur nomine Ordinarij venire ſupe-
rem regularem reſpectu religioſo-
ı, nam Tridentinum quando lo-
ur de collatione ordinum, vtitur
verbo *Epiſcopus*, quando autem verba facit de dimittendo ordinando ad extraneum, vtitur nomine *Ordinarij*, quod extenditur ad quoſcumque Prę-latos etiam Epiſcopo inferiores, cap. Cum ab Eccleſiarum Prælatis de offic. ordin. gloſ. v. Regulares, cap. Ne pro defectu, de elect. Nauar. conſil. 36. de temp. ordinat. Ad declarationem Gregorij dico, illam non fuiſſe legitimam, ſed ſubreptitiam, cum oppoſitum declarauerit, vt refert Rodriq. in ſuo Bullario ad finem Bullarum Gregorij XIII.

DECISIO SECVNDA.

An mulier ingreſsa monaſterium, à quo in certo caſu ad tempus religioſi omnes receſſerunt cum ſpe redeundi violauerit clauſuram?

MVlier hæc, quæ auſa fuit ingredi illud monaſterium, violauit clauſuram, ac proinde incurrit excommunicationem reſeruatam Papę, abſoluibilē tamen per aliquem confeſſarium regularem virtute priuilegiorum. Clericus vero, vel alius ad loci cuſtodiam poſitus, qui non eſt religioſus illius monaſterij, vt fertur, nullam incurrit cenſuram, peccauit tamen mortaliter.

Primum, quod illa mulier violauerit clauſuram, probatur, quia ſi eſt aliqua ratio dubitandi, maximè quia per receſsum omnium Fratrum Monaſterium perdidit priuilegium clauſuræ; ſed hoc eſt falſum, quod ſuadetur. Tum quia receſſus iſte fuit illis licitus, & neceſſarius, ex ordine ſuorum ſuperiorum, ergo non eſt retorquēdus in eorū culpam, & incommo-

dum. Tum quia receſſus iſte non fuit derelictio monaſterij, quaſi nolint ampliùs redire, ſed ad tempus, quo tranſacto redire volunt ex iure, quod habent ad idem monaſterium, ergo cum remaneat adhuc, & reuera ſit locus religioſorum, retinet priuilegium ſuæ clauſuræ; amitteret autem illam, ſi fieret locus Clericorum, aut ſæcularium.
2 Tum quia monaſterium adhuc retinet priuilegium immunitatis, ergo & clauſuræ. Tum quia ſicut palatium Epiſcopale gaudet immunitate etiam abſente Epiſcopo, quia non deſinit eſſe ſuum per abſentiam, ex Mario Italia Peregrin. Theat. de Immun. cap. 4. num. 70. ita monaſterium non perdit priuilegium ſuæ clauſuræ per abſentiam, & receſſum legitimum Religioſorum. Tum quia ſequeretur, quòd mulieres liberè poſſent monaſterium ingredi ſine violatione clauſuræ, quando omnes Fratres ſunt extra conuentum, vt accidit, quando ianuis clauſis omnes incedunt ad proceſſionem, nullo relicto Religioſo ad cuſtodiam domus. Infertur ergo ex his dictam mulierem violaſſe clauſuram, ac peccaſſe mortaliter, niſi bona fides, & ſimplicitas eam excuſet putantem per receſſum Fratrum ſibi licere ingreſſum, ac proinde etiam ab excommunicatione, vt dicam mox.

3 Secundum, quod inciderit in excómunicationem Papæ reſeruatam, conſtat ex Bulla Pij V. incip. *Regularium perſonarum.* extenſa apud Confect. pag. 214. Rodr. tom. 1. q. 48. art. 1. quam, quia expreſsè loquebatur de ingredientibus, & admittentibus prætextu licentiarum, declarauit idem Pontifex in alia incip. *Decet Romanum.* apud dictum Confect. pag. 218. Compræhendere mulieres ingrediétes, quovis prętextu, & fine. Vt autem mulier eam pœnam incurrat, requiritur præſumptio, hoc eſt, temeritas, & dolus, quare bona fides, ſimplicitas, & ignorantia licet craſſa, quæ non ſit temeritas excuſauit forſan dictam mulierem, vt docet Peirin. in terminis ad conſtit. 6. Iulij II. q. 5. num. 16. vbi num. antecędenti addit aliam excommunicationem inflictam mulieribus audentibus ingredi prætextu licentiarum. Bullam autem hanc Greg. XIII. incip. *Vbi gratia.* extendit Confect. pag. 237. ſed non facit ad caſum noſtrum.

4 Tertium, quòd dicta mulier abſolui poſſit per Confeſſarium regularem, docet *Sanch. lib. 6. cap.* 15. *num. 76.* non ſolùm, quando caſus eſt occultus, vt ibi probat, ſed etiam quando deductus eſt ad forum externum cap. 17. num. 43. quem citat pro ſe Peirin. ad conſtitut. 6. Iulij II. q. 6. num. 21. Id autem ego probo per priuilegia ſubſequentium Pontificũ, nã Gregor. XIII. in ſua incip. *Ex benigna Sedis.* ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis confirmauit priuilegia ſuorum prædeceſſorum, inter quæ aliqua concedebant abſolutionem à quibuſcumq; cenſuris Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, a me relata tomo primo Reſolut. 6. quæ ſi fuiſſent caſſata per dictã Bullam Pij V. reuixerunt per præſentem confirmantem priuilegia in forma ſpecifica per illas clauſulas: *Ex certa ſcientia; & de plenitudine poteſtatis.* quæ priuilegium nullum, ſeu reuocatum reualidant, & reſtituunt, vt probaui Reſolut. 52, nu. 64. vnde in clauſula; *Non obſtantibus,* &c. exprimit non obſtare litteras diuerſorum Pontificum, & in ſpecie Pij V. Bullam autem hanc Confirmationis

tionis priuilegiorum extendit Confect.pag.247. Rodriq. Bulla prima ſui Bullarij. Eodem tenore confirmauit priuilegia tribus ordinibus Franciſcanis Sixtus V. vt fecerat Gregorius, Bulla incip. *Et ſi Mendicantium* apud Confect. pag.267. Rodriq. Bulla 14. Idem præſtitit Clem.VIII, incip. *Ratio paſtoralis*, apud Confect. pag.286. Rodriq. Bulla 1. & alij ſubſequentes. Ex his ergo infertur virtute prædictorum priuilegiorum ſublatam fuiſſe reſeruationis prohibitionem factam per Pium V. dum eam cenſuram ſibi reſeruauerat.

5 Epiſcopum autem ab ea excommunicatione poſſe abſoluere ſi ſit occulta virtute Tridentini docent præcitati Sanchez lib.6. cap.15. num.76. Peirin. ad conſtitut.6. Iulij II. numer.21.

6 Quartum, quod Presbyter relictus cuſtodiæ Monaſterij, ſiue quilibet alius non Religioſus eius ordinis immunis ſit à ſuſpenſione à diuinis, & priuatione officiorum, & inhabilitate ad ea, quas incurrunt Religioſi, ſiue Superiores, ſiue ſubditi præſumentes inducere fœminas intra ſua clauſtra, iuxta dictam Bullam Pij V. probatur, quia ea Bulla, & altera illius declaratiua loquuntur tantum de Religioſis præſumentibus introducere, & nullũ eſt verbum in illis de Clericis, & Laicis Secularibus, ergo illi non comprehenduntur, quia conſtitutio non aptatur illis, quibus nec verba conueniunt, ex cap. Indemnitatibus 43. §. fin. de elect. in 6. Nauar. conſil.6. de ſtatu mon.num.2. Confirmatur ex ijs, quæ dixi Reſolut.76.num.43.vbi probaui excuſari à pœnis Religioſum introducentem mulierem in alienum clauſtrum, cum non dicatur, illam introducere in ſuum Monaſterium.

DECISIO TERTIA.

Quonam die hebdomadæ, & menſis Septembris Stigmatizatus fuerit S. Pater Franciſcus.

ACcidit hoc grande myſterium decimatertia die Veneris mane Septembris; vt colligitur, ex Legenda S. Bonauenturæ, ab Eccleſia approbata, à Chriſti fidelibus recitanda in feſto Stygmatum illis verbis. *Quodam mane circa feſtum Exaltationis Sanctæ Crucis*. Nam verbum illud, *Circa*, Significat prope dictum feſtum, ac proinde rationabilius die præcedenti, vt Sanctus Pater die ſequenti illis Sacris ſignis illuſtratus poſſet ſanctius, & deuotius meditari paſſionem Chriſti ſuis membris impreſſam. Quod autem eo anno 1224. biſſextili die decimatertia fuerit Veneris, bene colligitur ex duplici littera Dominicali G.F. dierum hebdomadæ regulatiua, quarum prior fuit in vſu vſque ad diem S. Matthiæ, poſterior vero pro reliqua parte illius anni, quæ F. præfigitur diei decimoquinto Septembris, ac proinde aſcendendo die 14. fuit Sabbatum, die 13. fuit Veneris, & hoc patet ex vera calculatione litterarum Dominicaliũ in meo opuſculo de Numeris Eccleſiaſticis ab ortu Chriſti vſq; ad noſtra tempora, quamprimum in lucem edendo typis Venetis. Quod confirmatur ex morte eius anno 1226. die tertia Sabbati in ſero Octobris, quo anno littera Dominicalis D. currebat affixa diei quarto Octobris, quæ littera D. affigitur

dici

diei 13. Septembris eodem anno indicans illum diem Dominicum, anno vero 1225. littera Dominicalis erat E. affixa diei 14. Septembr. & ann. 1224. Sacrorum Stygmatũ biſsextili currebant G.F. & hæc ſecunda, quæ erat in vſu, vt dixi, præſcribitur diei 15. Septembris dominicæ, & ſic aſcendendo, dies 13. fuit Veneris.

Hæc dixi, ad inſinuandum errorem expreſsum à patre Saluatore Vitali celeberrimo Concionatore Minor. de obſeruantia in ſuo Floreto Aluernino pag. 204. in codice typis Florent. edito anno 1626. dum affirmat in feſto S. Crucis 14. Septembris die Veneris 1224. recepiſſe Sacra illa ſigna ea ratione. *Porrò ſi anno 1226. feſtum Exaltationis fuit Dominico die; anno 1225. Sabbato; anno 1224. quo ipſa Sacra impreſſa ſunt ſtygmata, liquidò conſtat fuiſſe die Veneris.* Patet error, quia ſupponit anno 1226. accidiſse diem Dominicum in feſto Exaltationis S. Crucis, quod tamen verum non eſt ex dictis ſuperius, quia perſiſtendo in eius Superiori ratione de ſepultura Sancti Franciſci die Dominico 4. Octobris, cui affigitur littera D. eo anno Dominicalis, cum hæc non præponatur in Calendario diei 14. Septembr. vt videre eſt in Breuiario, ſed diei 13. hæc fuit Dominica, & 14. dies Lunæ, & non Dominica, ex quo corruit tota fabrica deſtructo fundamento. Præuidit difficultatem ex duplici littera G. F. biſsextili, & non ſoluit, quia non poterat, ideo malè vſus fuit priori littera, loco poſterioris.

Quod hoc myſterium non acciderit die decima quarta, colligitur ex ſupradictis, quia Hiſtoria diei 4. Octobris in Breuiario Romano corrigitur per aliam S. Bonauenturæ, vt quæ poſterius approbata fuit ex mandato Pauli V. qui Officium Sacrorum Stygmatum omnibus Chriſti fidelibus obtulit recitandum. Cur non celebratur die ſuo? quia impeditur diebus octauæ B.V.M. aut Exaltationis Sanctæ Crucis, ideo ponitur die 17. vacante alijs Feſtis.

DECISIO QVARTA.

An Paſqualigi opinio ſub Deciſione 280. ſubſiſtat.

ISte Pater eruditiſsimus alioqui ea deciſione ſuſtinet, votum de audiendis conſilijs Generalis per profeſſos Societatis Ieſu, quando erunt promoti ad prælaturam extra Religionem, ſi valeret (eſſe ſiquidem inualidum probauit præcedenti deciſione; & huius ſuæ opinionis, vt audio, & experior, plures habet ſectatores) non obligare Epiſcopos ex eadem Societate aſſumptos.

Probat multis, quæ ad ſequentes rationes reſtringuntur, & quia eſt votum Regulæ, & ideò ceſſat in Epiſcopo; & hoc votum ſequitur regulam, nec trahitur, niſi ipſa trahatur; & nec intentio vouentis extendit Religionis intentionem, quæ non poteſt obligare, niſi ſubditos; & ſi hoc votum obligaret Epiſcopos, Societas imponeret onus non ſubditis, quare cum Epiſcopus poſt egreſſum nullatenus ſit ſubditus Religioni, hoc voto non tenetur, licet alias validum eſſet.

Ego firmiter puto, quod hoc votum, ſuppoſita eius validitate, obligat Epiſcopos, & alios Prælatos, quod hac ſola ratione probo, quia ad poſitio-

tionem voti validi neceſſariò ſequitur obligatio exequendi illud, & hoc eſt certiſſimum, ac de fide ex pluribus Sacræ Scripturæ locis Pſalm. 75. 12. *Vouete, & reddite.* Eccleſ. 5. 3. *Si quid vouiſti Deo, ne moreris reddere, diſplicet enim illi infidelis, & ſtulta promiſſio.* Sanch. lib. 4. cap. 11. q. 2. num. 13. Sed hoc votũ ex ſuppoſitione valoris computatur inter valida, ergo in hoc ſenſu neceſſariò obligat profeſſum Societatis, quo ad bonam voluntatem, dum manet in Societate, & quo ad exequutionem, quando eſt Epiſcopus, argumentum eſt efficax, & concludens, ergo neceſſariò ita tenendum.

Ad rationes Paſqualigi, quę eo referuntur, vt ceſſet votũ per translationẽ ad Epiſcopatum, quia eſt Regulæ, ſeu conſtitutionum, à quibus abſoluitur per aſſumptionem ad prælaturam ſœcularem per cap. 1, 18. q. 1. dico, votum hoc multum ab alijs differre, nam alia vota, quæ apud religiones emittuntur ſuum ſortiuntur effectum exequutionis, dum vouentes manent in religione, & ideo mirum non eſt, ſi eorum obligatio ceſſat in translatis, vt docent Sanch. lib. 6. cap. 6. num. 15. ipſe Paſqual. deciſ. 266. At hoc ſpeciale votum emittitur obſeruandum, & exequendum ſolummodo extra ſocietatem, ergo ex ſuppoſitione, quod ſit validum, non poteſt dici, ipſum ceſſare per trãslationem ad Epiſcopatum, vel aliam maiorem dignitatem, cum ſolum pro eo tempore poſſit habere effectum ſuæ obligationis, conſequenter tunc actu obſeruandum eſt, aliter ſequitur abſurdum, dari votum validũ, & tempore, quo obſeruandum eſt, non obligare, & nihilominus ex dictis votum validum neceſſariam inducit obligationem, & obſeruantiam. Illud præterea votum, quod validum ſupponitur, & non obſeruatur, cum tempus eſt, & poteſt obſeruari, vanum eſt, & ſtulta promiſſio, ſi non habet obligationem, quæ ex ipſo ſequitur, ſicut calor ex igne, & madefactio ex pluuia.

Nota lector, me in ea deciſione nihil agere contra votum hoc in Societate emiſſum, ſed in ſuo ſtatu illud ſino.

DECISIO QVINTA.

An Regulares virtute Priuilegiorum poſſint abſoluere ſuos ſubditos à Caſibus Bullæ Cœnæ.

NEgatiuã partem docui reſolu. 3. num. 4. & poſtea reſolut. 128. idẽ pluribus rationibus confirmaui q. 1. 5. & 14. & ſic ſatisfeci menti Patris Sanctori Melfienſis, qui in ſuis Commentarijs Moralibus cap. 2. ſtatuto 14. aſſerit, me id nulla ratione probaſſe, ſed ieiunis quibuſdam reſponſionib. rem me confeciſſe arbitrari, ſed Pater ſequentes, licet debiles, dignetur audire, & emendare, quibus impugno eius rationes, quarum.

1 Prima eſt, ex reg. 16. in 6. decet conceſſum à Principe priuilegium eſſe manſurum, &, quod ſemel placuit, amplius diſplicere non debet, quod intelligitur de priuilegio nõ ſolùm ex contractu, ſed etiam ex remuneratione, eſto ſola gratitudinis lege remuneratio deberetur, vnde infert Sanch. lib. 8. diſp. 23. num. 4. non poſſe Principem ſine cauſa reuocare tale priuilegium, quia cenſetur per modum contractus conceſſum. Priuilegia autem Mendicantium eiſdem conceſſa ſunt in remunerationem meritorum, in obſequium

quium

quium Eccleſiæ, & animarum impenſarum; ex quibus infert, quod quamvis Summi Pontifices poſſint illa reuocare, quia Domini ſunt, non ideo tamen faciles ſunt, nec fuerunt ad illa reuocanda, neque reuocatio conijcienda eſt ex leuibus indicijs, ſed ex claris, & expreſſis ſanctionibus, quibus ex regulis canonicis nihil opponi poſſit.

2 Illa duo axiomata vera ſunt, & limitantur, ſeu explicantur non remanere, & diſplicere, legitima ſuperueniente cauſa reuocationis, quando beneficium eſt ex contractu, ſeu remuneratorium, cap. Suggeſtum 9. de decim. ibidem gloſ. & in dictis regulis. Expreſſa autem reuocatio priuilegiorum abſoluendi à caſibus Bullæ Cœnæ Domini in ſingulis huiuſmodi Bullis clarè habetur ibi. *Cæterum à prędictis ſententijs*, &c. Item illis verbis. *Non obſtantibus priuilegijs ex quavis cauſa, etiam per viam contractus, aut remunerationis*, &c. Vide q. 14. citatæ reſolut. 128.

Secunda eſt, quia Pontifices quotidie confirmant priuilegia regularium, vt notum eſt, ergo non intendunt illa reuocare per publicationem Bullæ, aliâs talis confirmatio fruſtratoria, & illuſoria eſſet, ſi poſt quinque dies illa reuocare intendiſſet.

3 Reſpondeo per confirmationem nouam priuilegiorum etiã cum clauſulis ampliſſimis, *ex certa ſcientia, motu proprio, & de plenitudine poteſtatis*, &c. non reuocari Bullam Cœnæ Domini, quæ prohibuit abſolutionem à ſuis caſibus etiam per regulares dandam ſuis ſubditis, niſi in priuilegijs confirmatis fiat expreſſa mentio, & indiuidua Bullæ Cœnæ Domini, aut exprimuntur ipſi caſus Bullæ in indiuiduo, aut ſaltem in ſpecie, ſeu genere; ſed in confirmationib. priuilegiorum regularium nulla fit mentio derogatiua Bullæ Cœnæ, neque in illis conceditur ſpecialis facultas abſoluendi ab illis, ſaltem noſtris temporibus; immo probaui dicta reſolut. 128. q. 5. non inueniri huiuſmodi ſpeciale priuilegium concedens abſolutionem à caſibus reſeruatis in Bulla Cœnæ Domini, & oppoſitum colligitur ex Bullis Pontificijs, dum in illis conceditur facultas abſoluendi, & diſpenſandi in quibuſcumque caſibus, præterquam illis, pro quibus Religioſi eſſent mittendi ad Sedem Apoſtolicam, vt hanc clauſulam expreſſit Sixtus IV. in ſuo Marimagno, ſed Sedes Apoſtolica maximè propter caſus Bullæ Cœnę eſt conſulenda, ergo illius caſus non cenſentur conceſſi. Quod Bullæ non derogetur ſine expreſſa illius mentione, conſtat ex eo, tum quia priuilegia intelliguntur conceſſa ſecundum ius commune, cap. Ex parte, de verb. ſignif. Rodr. cum ſuo compend. reſolut. 90. num. 49. §. Vltima, Modit. §. Principum placita dubit. 212. num. 7. ergo illi non intelliguntur derogare ſine expreſſa mentione. Tum quia Bulla Cœnæ Domini, pręſtantior, excellentior, & magis neceſsaria, quàm priuilegia regularium; ſed iſtis non derogatur, niſi per ſpecialem mentionem, ergo à fortiori, neque illi. Tum quia Bulla Cęnę eſt magis radicata, & firmata in ſuo eſſe, quàm ſint priuilegia regularium, ſi quidem antiquitus hæc ampliſſima erant, & vniuerſaliſſima, vnde & dicebantur Mare magnũ, noſtris verò temporibus reſtricta fuerunt, & redacta in exiguum flumen, vt ita dicam; ergo maior expreſſio videtur neceſſaria in derogando Bullæ, quam

quam ipſis priuilegijs, conſequenter hæc illi derogare non valent, ſine expreſsa, & indiuidua mentione eiuſdem Bullæ. Tum quia habentia ſpeciale, & elegans nomen, cuiuſmodi habet Bulla Cœnæ Domini, non veniunt ſub generali reuocatione, ſed ſpecialem, & indiuiduam poſtulant, cap. De multa, de præbend. cap. fin. de off. deleg. in 6. cap. Ne aliqui, de priuil. in 6. Hoc idem probaui dicta reſolut. 128. Ita Bonac. ad Bullam q. 22. p. 2. num. 8.

4 Confirmatur, quia Bulla derogat priuilegijs etiam concedendis, vt probaui dicta reſolut. 128. q. 14. Ex quo colligitur priuilegia a Sanctoro allegata, & alia quæ regularibus confirmantur per recentiores Pontifices Paulum V. Gregorium XV. & bonæ memoriæ Vrbanum VIII. nullius eſſe momenti reſpectu Bullæ Cœnæ Domini, eo quod confirmantur cum ea clauſula; *Dummodo ſub alijs reuocationibus non comprehendantur*.

Tertia eſt, quia per Bullam Cœnæ non reuocantur facultates conceſſæ à Tridentino Epiſcopis, per Cruciatam fidelibus, per Bullas Inquiſitoribus; ergo nec Regularibus; conſequentia eſt clara, quia eadem auctoritas concedens, eædem cauſæ impulſiuæ, ſalus ſcilicet animarum, & ne Religioſis detur occaſio vagandi, antecedens probat auctoritate grauiſſimorum, doctiſſimorum, & Sanctiſſimorum ſcriptorum.

5 Facultatem conceſſam Epiſcopis in Tridentino eſſe ſublatam eiſdem, docent pluſquam quadraginta Doctores citati à Barboſa ad c. 6. ſeſſ. 24. num. 66. non impares in grauitate, doctrina, aut Sanctitate, illa enim clauſula, *Cuiuſuis Concilij*, comprehendit etiam Tridentinum, de quo non eſt neceſſaria indiuidua mentio, ſed illi derogatur per clauſulam generalem, vt pluries deciſum fuit, referente Lauor. tit. 4. de elect. cap. 19. num. 25. Barboſa ad ſeſſ. 1. plures ad hoc citat Doctores, Bonac. ad Bullam qu. 22. p. 2. num. 3.

6 Cruciatæ non derogatur per Bullam Cœnæ, vt in ea expreſsè dicitur, & ob rationes adductas per doctores apud Dianam par. 4. tract. 4. reſol. 18. Habet enim quædam ſpecialia, quæ non inſunt priuilegijs regularium, & Tridentini.

Inquiſitores abſoluunt occaſione data, quatenus ſunt Iudices fori externi, & non aliter, vt probaui dicta reſol. 128. q. 13.

Quarta, Iulius II. in ſua Bulla incip. *Exponi nobis*, aperte dicit. *Decernimus, quod illi, quibus in prædicta declaratione conceſſa eſt poteſtas abſoluendi, & diſpenſandi, licitè poſſint, perpetuis temporibus abſoluere, & diſpenſare in omnibus, & ſingulis, ac ſi prædicta Bulla Cœnæ Domini non eſſet facta, nec fieret.* Hanc Bullam extendunt Confection. pag. 121. & Peyrin. Bulla 14. Iulij. Argumentum eſt quidem efficax, ſi reſpiciamus tempora illa antiqua, ſed quoniam modo priuilegia confirmãtur cum certis clauſulis limitatiuis, ideo nunc nullius eſt momenti illa declaratio ſublata per præſentes Bullas Cœnæ, neq; enim Iulius ſecundus potuit ligare manus ſuorum ſucceſſorum, quia par in parem non habet imperium ex vulgatis iuribus. Neque verum eſt, clauſulam. *Niſi in eis etiam caſus præſentib. litteris expreſſi comprehendantur.* Sublatam poſt Clem. VIII

B &

& antiquitus aberat à Bullis,forſan appoſitam tempore Iulij II. ſubintelligi, 7 eò quòd idem ſit iudicium taciti,& expreſſi ; atq; adeo apponebatur,non vt neceſſaria, ſed ad maiorem declarationem. Falſum,inquam,eſt ſubintelligi, quia non eſt clauſula intrinſeca, ſed extrinſeca,quæ non ſubintelligitur niſi exprimatur,gloſ.v.conditio cap.2. de reſcr. & cap.4. de elect. & in prohibitis tacitum idem nõ operatur, quod expreſſum, Caſtr. conſil. 259. lib. 2. Craueta conſ. 200. nu.7. & 8. vnde ea clauſula non tã apponebatur ad maio rem claritatem, quam ex neceſſitate.

Quinta eſt, quia prohibetur abſolui ſub prætextu priuilegiorum, prætextus autẽ eſt color, quo quis ſe moueri ad operandum ſimulat;regulares autem non prætextu,ſed vera facultate abſoluunt.

Hoc argumentum nihil probat, cũ ſupponat vigere ex priuilegijs facultatem abſoluendi à caſibus Bullæ, quæ reuera ſublata ſunt, ac proinde prætextus ille ſuum habet effectum coloris, & velaminis, quibus Prelati regulares abſoluunt prætextu priuilegiorum,& facultatum, quibus reuera carent. Prętextus ergo,de quo in Bullis Pontificijs arguit reuocationem priuilegiorum factam,quorum prætextu, velamine, ſimulatione, fumo, atq; colore,ac ſi exiſterent, cum non ampliùs ſint,putant errore ducti,ſe poſſe abſoluere. Miror, hunc Patrem reuocare in dubium Decreta Sacræ Congreg. de non abſoluendo à caſibus Bullæ Cœnæ Domini, cum ſint condita de mandato Sanctiſſimi, quod idem eſt, ac ſi edita fuiſſent ab ipſo Papa,& omnes Doctores poſt Clementem VIII. amplexati ſunt tamquam vera, ſubſiſtentia, & Papalia, vt nefas ſit de illis dubitare. Subdit Pater Sanctorus Decretum S. C. nihil noui addidiſſe in odium ſuæ concluſionis, quinimmo declaraſſe mentem Summi Pontificis non fuiſſe, nec eſſe tollere priuilegia ſpecialia,in quibus caſus Bullæ conceduntur. Sed audi verba Decreti,quod extendit Tambur. tom. 2. diſp. 14. q. 15. ad rem noſtram. *Quemadmodum nec indulta abſoluendi à caſibus contentis in Bulla, quæ in die Cœnæ Domini legi conſueuit, vtpote ſublata per annuam ipſius Bullæ publicationem, vires, aut robur acquiſiuiſſe ex ſubſequentibus priuilegiorum confirmationibus. Ac proindè Regulares cuiusvis Ordinis, Congregationis, Societatis, & Inſtituti etiam neceſſariò exprimendi, nec intra, nec extra Italiam in vim priuilegiorum, aut confirmationum huiuſmodi, quas vel hactenus obtinuerunt, vel deinceps forte obtinebunt, poſſe quemquam abſoluere ab eiſdem caſibus in Bulla Cœnæ, aut Ordinario loci reſeruatis.* Res ita clara eſt, & quæſtio deciſa, vt nullus remaneat locus coniecturis, &c.

Infertur ergo ex dictis, ſuperiores regulares in nullo caſu Bullę Cœnæ poſſe modò abſoluere ſuos ſubditos,& ita docent duodecim Doctores, quos citat,& ſequitur Tambur. tom.2. diſp. 14. q.15.num.3. tenet cum Afflicto,& Paſqualigo Diana reſolut. 10. de regul. vbi citat etiam Peregrinum.

DECISIO SEXTA.

An Nouitius validè confiteatur alteri à ſuo Magiſtro ?

Sanctorus,contra quem egi præcedenti deciſione,aſſerit,nullam eſſe confeſſionem,cap.6.ſtatuto 7.q.10. con-

contra me aſſerentem Reſolut.4.num. 11. valere factam alij religioſo præter Magiſtrum habenti facultatem excipiendi indiſtinctè confeſſionesFratrũ, eo quod Ordinationes pro Nouitijs non obligant illos ſub culpa, quod tamen ipſe ait eſſe falſum,& patere tum ex §. 1.quo ad receptionem iuxta formam Sixti V. tum ex 2. vbi de ætate, & litteratura; tum de qualitatibus exquirendis; tum ex qualitatibus Magiſtri, & alijs, ex quibus infert obligare illas ſub mortali. Tum quia alij Confeſſarij delegatam facultatem ſuper nouitios non habent,quia id prohibetur per decreta Clementis, & ſtatuta ordinum,& alia adiungit,quæ non vrgent, præter dicta.

Quibus reſpondetur, valere Confeſſionem factam alteri Sacerdoti Cõfeſſario indiſtinctè deputato pro Fratribus,quia decretum ClementisVIII. conſilium eſt, reſpectiuè ad Fratres, non præceptum, & ideo non obligat ad mortale, & quia non continet verba præceptiua;& quia pœnæ appoſitę
1 ſuperioribus ſunt tantùm comminatoriæ,quod nõ arguit peccatum mortale,Caiet.& Caſtr. apud Nauar. cap. 23.num 53. ex illis Megal.conſil. 6.fine;& quia licet alias obligarent ſuperiores ad culpam, non tamen nouitios, qui nullam culpam incurrunt, ſi omittant ea ſpiritualia exercitia confeſſionis,orationis mentalis,& ſimilia, quæ illis ibidem præſcribuntur, ſi alloquantur ſœculares,religioſos, &c. huiuſmodi enim decreta reſpectu illorũ
2 ſunt conſultiua,exhortatoria,& diſpoſitiua ad regularem diſciplinam, ad quam ſicut non tenentur,vt profeſſi,vt omnes fatentur, ita neq; ad illius media, quæ ſunt illa decreta. Ergo ex hoc capite Inſtit.Clem.VIII.non prohibenturConfeſsarij regulares excipere confeſſiones Nouitiorum.

Quare obiectionis Sanctori facilis eſt reſponſio, dicendo ea,quę adducit, locum habere reſpectu Bullæ Sixti V. & Tridentini, non reſpectu ipſarum inſtitutionum nouitiorum, & in ordine ad ipſos,vt probatum fuit, præterquamquod ſtatuta ordinum,immo,& ipſorum Minorum non obligant ad culpam ex ſe, ipſe Sanctorus cap. 12. ſtatuto 12. q.1. Poſsunt igitur nouitij confiteri quibuſcumq; Confeſsarijs ſui Ordinis deputatis indiſtinctè ad Confeſſiones Fratrum.

DECISIO SEPTIMA.

An Religioſi cum recipiunt aliquem conuentum, incipiendo inibi habitare, ſtatim fiat Clauſura ſine aliquo facto Superioris?

CLauſura non cenſetur eſse legalis, niſi eam ponat, ſeu declaret ſuperior per aliquem actũ poſitiuum, quod probatur ex conſtitut.incip. *Ad Statum*. Eugen. IV. aqud Confect. pag.35.in quaGenerali Minorum pręcipitur, vt Monaſteria Monialium ponat ſub debita clauſura, ergo clauſura non ſubintelligitur, ſed per actum ſuperioris ponenda eſt. Eius autem poſitio ſpectat ad maiores Generalem, aut Prouincialem, vt docui Reſolut. 76. num.87. & 88. non ad localem,vt bene docet vtrumque Sanct. cap. 11. ſtatuto 5. §. Sed hic emergit, qui infra §. An introductam ſemel clauſuram poſſit ſuperior auferre? Reſpondit ſic, ex cauſa,puta,ſi conuentus rueret, vel iu horto aliquid agendum eſset, quod

per mulieres eſſet præſtandum. Vnde Remigius Scrofa Dominicanus in ſuis Solutionib. Moralibus in Addit. ad q.5. concludit ſuperiorem poſse dare licentiam mulieribus ingrediendi Monaſterium, vt portẽt ſicut baiuli onera, quod officium baiulandi a ſolis mulieribus, ait ipſe, Iuſtinopoli ſolet exerceri.

DECISIO OCTAVA.

An Regulares conuocati ab Epiſcopo ad emittendum votum publicum cum Communitate, debeant accedere, & vouere?

PArtem affirmatiuam docui Reſolut.18.num.14. quam impugnat Paſqualigus de Ieiunio deciſ.192.Primo,quia nemo poteſt obligari ad vouendum, cum votum importet obligationem omnino voluntariam, & ſi poſſent obligari,non à communitate, neq; ab ordinario, cui non ſubijciuntur. Reſpondeo, neminem poſſe obligari ad vouendum, quando ſermo eſt de voto priuato, non autem publico, & communitatis, quia vt partes communitatis cum alijs ſe conformare debent, vnde huiuſmodi obligatio oritur ex conformitate partium cum toto corpore communitatis, non ex eo, quod in hoc caſu regularis ſubijciatur Epiſcopo, ſicut nec Eccleſiaſticus ſubijcitur legi ciuili, & eius legiſlatori, dum taxam de prætio frumenti, & aliarum rerum conſtitutam ſeruare tenetur, non ex obedientia legali, ſed ex debito iuſtitiæ, quæ vt lex naturæ omnes conſtringit, vt de communi Theologorum docet Becanus de lege hum.q.11.

Secundò probat, quia concurrente communitate aliqua Regularium ad vouendum, poteſt particularis renuere, quia non tenetur vouere. Addit, quod aduocati ad communicandum in voto non poſſunt accedere, quia id eſſet contrahere nouam obligationem non ſolum pro ſeipſis, ſed etiam pro ſucceſſoribus per modum legis, aut ſtatuti; quod facere non poſſunt, quia ſtatuta, aut leges condere eſt in poteſtate ſolius Capituli Generalis, vnde accedendo accederent ad ſibì illicitum. Reſpondeo, particularem non poſse renuere,quia debet ſe conformare alijs membris, & ſuo capiti, qui eſt illius ſuperior excitans illum ad benè agendum cum alijs. Ad id quod additur, dico,quod etiam capitula Prouincialia ſtatuta edere poſſunt, vt alibi probaui, præterea occurritur dubio, dicendo cum Sanch. lib.4. cap.15.num.19. id non eſſe legem, aut ſtatutum, ſed pactum, quod non prohibetur Superioribus localibus, qui cum ſuis ſubditis in dies ſeipſos, & ſucceſſores obligant etiam quo ad temporalia, a fortiori quo ad ſpiritualia, quæ ad ſalutem animarum conducunt, vndè non dicuntur obligari ad illicitum. Ex his patet ad ſequentia ab eodem Paſqualigo dicta, non enim tantum ſunt pars communitatis participatiuè quo ad fauores, ſed etiam quo ad onera, ſiquidem tenentur feſtis indictis ab Epiſcopo, & alijs, de quibus capite 12. ſeſſ.25. Quod ſi regulares non vocentur ad vouendum, non tenentur, quia nullo modo in illud nuncupauerunt, ex quo pars communitatis tantum habitu, & materialiter dicentur. Limito, non poſſe vocari ad vouendum,

dum, niſi ex cauſa publica, & communi etiam regulares tangente; vt cauſa peſtilentiæ, famis, belli, &c.

DECISIO NONA.

An liceat Epiſcopo votum Deo vouere petendi, & audiendi conſilia alterius?

NOn licet Epiſcopo votum audiendi alterius inferioris ſe conſilia in agendis proprijs, ſeu ſuæ Eccleſiæ negotijs, quod probatur, Tum quia prohibetur Epiſcopis cap. Nouit 4. de his, quæ fiunt à Prælatis, adhibere conſilium extraneorum, & aliorum, quam ſuorum Canonicorum in negotijs ſuæ Eccleſiæ, illis verbis. *Vnde non decet, te ommiſſis membris aliorum conſilio in Eccleſiæ tuæ negotijs vti*, ergo ſi non decet voluntariè vti extraneis conſilijs, multum minus ad hæc ſe obligare licebit. Tum quia Epiſcopus alios docere debet, & non doceri, cap.fin. de ætate, & ideo ſupponitur doctor, Epiſt.1. ad Timot.3. ergo non licet ſibi alijs ſubijcere, vt edoceatur. Tum quia exequutio huius voti facilè poteſt inducere diſſenſionem inter Epiſcopum, & Canonicos, quos de iure in conſiliarios adhibere debet, certum ſiquidem eſt, Canonicos melius cognoſcere ea, quæ ſpectant ad bonum regimen Eccleſiæ Cathedralis, quã quilibet extraneus, ex quo ſolidum conſilium non edoctus conſiliarius ex voto aſſumptus porrigere non poteſt Epiſcopo, ſicut poterunt Canonici, qui potiori ratione præſumuntur ſcire ſpectantia ad ſuum Capitulum, & regimẽ Eccleſiæ, cap. Veniens 38. de teſtibus ergo ex huiuſmodi circumſtãtia diſſenſionis, & perturbationis in clero votum hoc non poteſt ſubſiſtere. Tum quia hoc votum arguit in vouente ſubiectionem ad eum, à quo conſilium petere, & audire ex voto promittit Epiſcopus, audire enim alterius conſilia eſt illi ſe ſubijcere quo ad hanc ſpecialem obedientiam, quod tamen non decet ſtatum Epiſcopalem, quia Epiſcopalis dignitas eſt ſumma in Eccleſia Dei, cui Regum fulgor, & Principum diademata, tamquam auro plumbum, Cœlo terra, Spiritui caro, diuinis humana ſubduntur, inquit D. Ambroſ. de dignit. Sacerd. cap.2. & 3. Eſt enim ſummum honorum, qui hominibus tribui poſſunt. S. Ignat. ad Smirn. & vocatur culmen dignitatum, & alijs prærogatiuis, cap. Quoties 1. q.8. cap. Antiqua de priuileg. cap. Venerabilis, de præbend. Tum quia id colligitur ex D. Auguſt. relato in cap. Si habes 1. 24. qu.3. illis verbis. ***Senex enim à iuuene, & Epiſcopus tot annorum à collega ne dum anniculo paratus ſum doceri.*** Ecce, quod vir Sanctus ſeipſum conſiderat duobus modis, & vt Auguſtinus homo ſenex eſt, & priuatus præſcindendo ab Epiſcopali dignitate, & pro humilitate ſua in eo ſenſu promptus erat ſenex diſcere à iuuene, & vt Epiſcopus, in quo ſenſu poſteriore ſubiungit, ſe paratum eſse edoceri non à quocumque, ſed à collega etiam anniculo, ideſt ab alio Epiſcopo etiam nouitio, iudicans facere iniuriam dignitati Epiſcopali, ſi ſe ſuppoſuiſſet etiam voluntariè alicui inferiori, & ſibi impari, id enim non eſt actus humilitatis, ſed vilitatis, vnde cap. Quando 4. diſt. 86. dicitur, quod quando nimium

ſer-

ſeruatur humilitas, frangitur auctoritas, vt ergo ſeruetur in ſuo ſplendore, non voueat.

DECISIO DECIMA.

An comedere lacticinia in Quadrageſima ſit peccatum mortale?

AFfirmatiua ſententia eſt communiſſima, quam tenent triginta quatuor Doctores, quos citat Paſqual. deciſ. 71. de ieiunio, quibus adde Graff. prax. lib. 2. cap. 10. num. 9. & 10. Portellum v. Ieiunium in Addit. nu. 7. Compend. Rodr. reſolut. 75. num. 13. qui citat Silu. Angel. & Tabien. v. Ieiunium, Hieronymum Politium Capuccinum in Regulam primam S. Francisci cap. 3. num. 59. Duraud. lib. 4. diſt. 15. q. 9. num. 7. Armilla num. 1. Tamb. tom. 2. diſp. 12. q. 9. Catena de S. officio part. 2. tit. 15. dicit, comedentes in Quadrageſima, & alijs diebus vetitis non ſolum carnes, ſed etiam lacticinia eſſe ſuſpectos de hereſi, & Doctores citat. Eſt igitur tenenda hæc opinio de neceſſitate, cum oppoſita habeat plus improbabilitatis, quàm probabilitatis, & benè colligitur ex cap. Denique diſt. 4. illis verbis. *Par autem eſt, vt nos, qui his diebus à carnibus animalium abſtinemus, ab omnibus quoq; quæ ſementinam trahunt originem carnis ieiunemus à lacte, caſeo, & ouis. Par eſt*, hoc eſt, abſtinentia à lacticinijs purificanda eſt cum abſtinentia à carne, quæ ſicut non comeditur in Quadrageſima, ita neq; lacticinia ſunt comedenda. Neque ſuſtinenda eſt interpretatio gloſæ. *Par eſt*, id eſt, *Æquum, & iuſtum*, in ſenſu conſilij, cum poſſit applicari etiam ad ſenſum præcepti, & legis, de cuius eſſentia ſunt iuſtitia, & æquitas. Confirmatur ex illo communi axiomate, quod conſuetudo eſt optima legum interpres, cap. Cum dilectus 8. de conſuet. vnde & altera lex dicitur, cap. conſuetudo 5. diſt. 1. & parem vim habet cum lege, l. De quibus ff. de legib. vnde licet allegata iuris diſpoſitio non eſſet lex, quod negamus, introducta tamen conſuetudo illam interpretatur pro lege, vt conſtat apud præcitatos, & hic in Italia comedere lacticinia in Quadrageſima magnum ſcandalum eſt, & grauiſſimum peccatum in opinione omnium, quod ſine dubio à ſuperioribus, vt tale punitur.

Cum autem diebus Dominicis intra Quadrageſimam prohibita ſit de iure caro, vt colligitur ex illo cap. Deniq; diſt. 4. iuncta gloſ. v. Dominica .i. Carnis priuij, antiquitus enim in prima Dominica Quadrageſimæ comedebant carnes, modò abſtinent à carnibus, ac proinde etiam à lacticinijs, & ita firmiter tenendum, & ab omnibus obſeruandum, quicquid nonnulli falsò, & temerariè dicant, pro quibus nihil facit cap. Quadrageſima 15. diſt. 5. illis verbis. *Quadrageſima ſumma obſeruantia obſeruanda eſt, vt ieiunii in ea, præter dies Dominicos, qui de abſtinentia ſubtracti ſunt*. Vt enim manifeſtum eſt ex dictis verbis, ſermo eſt de abſtinentia à ieiunio, quod excluditur à diebus Dominicis, de abſtinentia verò à carnibus, aut lacticinijs ne verbum quidem. Falſum item eſt, quod ſubiungunt non prohiberi carnes in Dominicis Quadrageſimæ, qui ibi ſermo eſt manifeſtus de abuſu comedendi carnes prima Dominica, vt ſuperius diximus, conſequenter ex eo abuſu non poſſunt inferre comeſtionem lacticinio-

niorum in alijs Dominicis, in quibus manifeſta ſupponitur prohibitio carnium. Nec placet, quod ſubdunt allegatam conſuetudinem a Doctoribus abſtinendi à lacticinijs, non fuiſſe introductam animo obligandi, ſed ex deuotione, & pietate populorum. Nam vnde habent abſtinentiam à lacticinijs introductam fuiſſe ex deuotione tantùm, & non propriè ex conſuetudine obligante, cum ex praxi, & communi conſenſu omnium ferè fidelium, tranſgreſſores incurrant peccatum mortale? ergo à poſteriori infertur huiuſmodi abſtinentiam eſſe, vel à iure, vel à conſuetudine propriè dicta introductam. Et ita deciſum fuiſſe, nempe negatiuam eſſe temerariam, & ſcandaloſam refert Paſqual. de Ieiun. Deciſ. 71. in Correctis. Vide infra deciſ. 65. vbi hæc conſuetudo ex obligatione, & deuotione expenditur.

DECISIO XI.

An Abbas ad vitam locando poſſeſſionem Religioſo ſuo ſubdito, qui ei ad hunc effectum exburſauit notabilem ſummam pecuniæ, violauerit Extrauag. & Decretum de rebus Eccleſiæ non alienandis.

ABbas nullas ex hoc incurrit pœnas, quia caſus non compræhenditur ſub extrauaganti, neq; proindè ſub decreto, cum huiuſmodi locatio non ſit ſpecies alienationis, quatenus in illis prohibita, vt probatur; Tum quia extrauagans, *Ambitioſæ* loquitur tantùm de alienatione in Laicum, ſeu extraneum, ibi: *Profanis vſibus applicare*. Tum quia ſicut alienatio non dicitur, quando transfertur de fratre in ſororem, dicit enim l. Vnum ex familia §. 2. ff. de leg. 2. *Si teſtator prohibuit rem alienare, dando ſorori non videtur alienare*. Ita neq; quando ſuperior locat ſuo ſubdito, & hoc à fortiori, quia inter ipſos non eſt diſtinctio dominij, cum omnia adhuc ſint ſub proprietate eiuſdem monaſterij. Tum quia ex cap. Cum Apoſtolica 7. de ijs, quæ fiunt à Prælat. non dicitur alienatio, quando res detenta à Laico tranſit ad Eccleſiam, ergo neq; quando à ſuperiore transfertur ad ſuum ſubditum, cum pœnes monaſterium res adhuc remaneat. Tum quia alienatio ab vna Eccleſia ad aliam non comprehenditur ſub dictis extrauaganti, & Decreto ex opinione Riccij deciſ. 38. & 74. contra Bonac. de alienat. p. 2. num. 14. quam opinionem probabilem vocat Peregrin. ex Theatin. in Compend. priuileg. v. Alienatio dub. 7. probabiliorem Tambur. tom. 3. diſp. 13. q. 2. num. 19. vbi dicit alienationem ab vno conuentu ad alium eiuſdem ordinis non eſſe prohibitam per extrauag. ergo multo minus in caſu noſtro. Tum quia lex non aptatur ad ea, quæ rarò accidunt, ex vulgatis iuribus, huiuſmodi autem contractus inter Regulares rariſſimè accidunt, cum ex alio iure prohibiti ſint, nam cap. 2. ſeſſ. 25. de Regul. dicitur. *Nec deinceps liceat Superioribus bona ſtabilia alicui Regulari concedere, etiam ad vſumfructum, vel vſum, adminiſtrationem, aut commendam.* Caſus igitur præſens prohibetur in Tridentino præcitato loco, ibidem tamen nulla exprimitur pœna contra Superiores concedentes, ſed tantùm contra detinentes, qui depræ-

-præhenſi tenere, aut conuicti biennio priuati ſunt voce actiua, & paſſiua, quę pœna incurritur ſolum per declarationem, & ſententiam iudicis, vt cum S. Fauſto lib.8. Theſauri q.198. num.1. Sanch. lib.7. cap.20. num.13. docui Reſolut.43. nu.82. quibus adde Peyrin. de Subd. q.2. cap.2. §.9. ad finem. Reſcindendus autem omnino eſt huiuſmodi contractus, cum ſit contra dictum cap. Tridentini, & votum paupertatis, aliter tam Abbas, quam Religioſus conductor dicitur eſſe in peccato mortali.

DECISIO XII.

An pœnitens Confeſſario non reſtituente ſibi ab eo commiſſum, liber ſit à reſtitutione?

QVando Pœnitens deuenit in cognitionem, Confeſſarium non reſtituiſſe rem ſibi commiſſam, ſine dubio tenetur reſtituere. Probatur, Tum quia debitor non liberatur, niſi res perfectè fiat creditoris, l. Si rem meam 20. ff. de ſolut. maxime in caſu hoc, in quo debitor eſt ex delicto. Tum quia in foro externo cogeretur ad reſtitutionem, ergo à fortiori in foro conſcientiæ tenetur; vtriuſque enim idem iudicium, quando abeſt falſa præſumptio, & aliter aliqua ſpecialis ratio non vrgeat, ex cap. Vt animarum, de conſtit. in 6. Cap. Vn. de iure iur. in 6. cap.1. de ſepult. in 6. Tum quia debitum ex delicto perit debitori antequam perueniat ad creditorem, nam creditor aliquod pati non debet ex alterius delicto, & ex caſu fortuito quis tenetur ex culpa, cap. Vn. de commod. Gloſ. v. Prænideri cap. fin. de homicid. Ita docent Nauar. cap.17. num.67. ex D. Anton. ex illis Leſſius lib.2. cap.16. n.65. quamplures alios citat Diana par.1. tract.17. reſolut.2. cui oppoſitum probabile videtur cum alijs ab eo citatis ea ratione, quia cum ipſe non deberet cum infamia reſtituere, quantum in ſe eſt, fecit, quod potuit. Sed meo iudicio, vſus non fuit ea omni diligentia, quā poterat adhibere, petendo a confeſſario ſchedulam conſcribendam à creditore de pecunia, vel alia re accepta, vt præcitati admonent, bonum eſſe, & cautum reddi pænitentem, ſi huiuſmodi ſyngrapham requirat per Confeſſarium.

Dixi, *Quando pęnitens deuenit in cognitionem,* quia ante non tenetur, cum probabiliter ignoret hanc obligationem; immo dubitans de Confeſſario, ſine vlla rationabili cauſa, vt quia nōquam audiuit, ſibi retinuiſſe alienum, peccat grauiter, & iudicium committit temerarium, cum de nulla præſumendum ſit delictum, niſi contrarium conſtet, fidelis igitur habendus eſt Confeſſarius, vnde Scotus, & Gabriel apud Sayr. lib.10. tract.5. cap.9. nu.3. dicunt, reſtitutionem factam per confeſſarium, etiamſi defecerit, liberare pœnitentem, quia ſatis credi debuit, quod per talem perſonam fideliter fiet. Igitur quamdiu pœnitens manet in bona fide, ad nihil tenetur, quod ſi audiat à fide dignis certo ſcientibus, Confeſſarium huiuſmodi, cui reſtitutionem commiſit, defeciſſe in reſtitutionibus, eo caſu tenetur, aliter non.

DE-

DECISIO XIII.

An æſtimatio patrimonij vltra rigoroſum prætium ſit iniuſta?

ÆStimatór rogatus ab amico, vt duas domus æſtimet vltra iuſtum prætium, nam ambæ hic, & nunc, omnibus conſideratis, valent tantum rigoroſo prætio libras ſex mille, ad effectum vero conſtituendi ſuper illas patrimonium Clerici in ſacris initiandi, deberent vltra valere, etiam ducentum libras, ex quo ille æſtimator quærit, an tuta conſcientia in iudicio coram Epiſcopo cum iuramento aſſeuerare poſſit illas domos valere ſex mille ducentum?

Dico poſſe, quia licet hoc prætium videatur iniuſtum, tamen tale non eſt reſpectu huius caſus, in quo nullius læditur iuſtitia, & ſi enim ex alio capite iniuſtum eſſet, ſi accederet contractus venditionis, nihilominus in caſu noſtro præſenti iuſtum prętium eſt, quia Clericus ipſe, cuius domus ſunt, illas locando non maiores, aut minores fructus perciperet ex diuerſitate prætij, quia in locandis domibus non attenditur æſtimatio, ſed concurſus maior, vel minor conductorũ, qui multis ab hinc annis pauci ſunt; neq; alteri domus vendere intendit, ex quo ſequeretur lœſio iuſtitiæ, & damnum tertij. Confirmatur, quod hæc æſtimatio non ſit iniuſta, quia iniuſtitia eſt lœſio iuſtitiæ commutatiuæ, aut diſtributiuæ, hic autem nullus lœditur, nam iuſtitia commutatiua pręcipit ſeruandam eſſe æqualitatem rerum inter contrahentes, in hoc autem caſu nullus contrahit, ſed Clericus de ſuis bonis procurat ſibi aſſignari patrimonium; iuſtitia vero diſtributiua dicat, officia, beneficia, & præmia eſſe conferenda iuxta merita, & qualitates perſonarum; in caſu autem nullius officij fit diſtributio, vt notum eſt, quare cum in hoc caſu locum habere non poſſit iuſtitia ex conditione facti, nulla adeſſe poteſt prætij iniuſtitia.

Quod ſi dicas, Tridentinum loquẽs de Patrimonio ait, & de penſione. *Talia eſſe, quæ eis ad vitam ſuſtentandam ſatis ſint.* Illud autem prętium, cui deſunt ducentum, non videtur ſufficere, cùm longè ſit minùs taxa. Reſpondetur libras decem fructuum, ex ducentum ferè pro nihilo reputari, & huiuſmodi modica leges non conſiderant; præterquamquod dici poteſt, vt ſupra, fructus non augeri, aut minui ex prætio taxato.

Maior difficultas eſt, quando Clericus aliam domum, nec bona habet, ex quibus ſuſtentari poſſit, nam in hoc caſu puto, non ſeruari mentem Tridentini, quia cùm egeat habitatione propriæ domus, illam locare non poteſt ad conſequendos fructus, quibus ſe poſſit ſuſtentare, ideo videat quid agat.

DECISIO XIV.

An pœnę expreſſæ in Decretis de eiectis, & Apoſtatis afficiant, non ſolùm illorum tranſgreſſores, ſed etiam violatores Decretorum Clementis VIII.?

1 POenæ in Decretis de Eiectis, & Apoſtatis expreſſæ his verbis. *Si quis vero ipſorum aduerſus ea, quæ ſuperiùs præſcripta ſunt, vel eorum aliquid, quoquo modo facere, vel moliri præſumpſerit,*

pſerit, ipſo facto pœnam incurrat priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vociſque actiuæ, & paſſiuæ, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa in poſterum obtinenda; pœnaque huiuſmodi ſit Sanctitati ſuæ, & Sedi Apoſtolicæ reſeruatæ, iiſdem Superioribus etiam Generalibus, & Protectoribus illam moderandi, ſeu relaxandi poteſtate penitus interdicta. Reſtringuntur ad tranſgreſſores huiuſmodi decretorum de Eiectis, & Apoſtatis, & non extenduntur ad tranſgreſſores decretorum Clement. VIII. in his innouatorum. Probatur, Tum quia præfatæ pœnæ infliguntur contra facientes aduerſus ea, quæ ſunt præſcripta in dictis decretis, vt clarum eſt, ſed in illis non præſcribuntur decreta Clementis VIII. cum alibi iam ſint præſcripta, ſed tantum innouantur, ſunt enim diuerſa præſcri-
2 bere, & innouare, nam verbum *Preſcribere* ex proprietate ſuæ ſignificationis importat definire, ſtatuere, legem edere, & ſtatuta; innouare verò ſignificat legem antiquam renouare, & reducere in priſtinum, gloſſ. v. Statuimus cap. Vt litigantes 5. de offi. ordin. in 6. quare cum decreta Clementis VIII. tantum innouentur, & non præſcribantur, cum iam fuerint præſcripta, non extenduntur ad has pœnas. Tum quia in decretis Clement. VIII. propriæ exprimuntur pęnæ contra Superiores non obſeruantes, aut non procurantes, vt obſeruentur a ſubditis, aut non facientes, quod in illis præſcribitur, ergo nulla ratio ſuadet, ſub prædictis pœnis contra tranſgreſſores decretorum de Eiectis, comprehendi violatores decretorum Clementis, ne contrà vulgata iura multiplicentur pœnæ, quæ de iure reſtringendæ ſunt. Demum non ſolum innouantur decreta Clem. ſed eius illorum pœnæ, ibi: *Vt illa exactè obſeruent, atque, vt obſeruentur, efficiant; ſub pœnis ſtatutis in eiſdem decretis.*

Dices, ſequitur ex dictis tranſgreſſores cap. fin. de regul. quo præcipitur, vt ſingulis annis eiecti, & apoſtatæ requirantur, prædictis pœnis minimè affici illos non requirentes, quia illud caput innouatur tantum, & non præſcribitur. Reſpondeo illud caput non tantum innouari, verum etiam de nouo præſcribi, cum ſtatuatur recipiendos eſſe huiuſmodi expulſos, ſi adſit euidens ſpes emendationis probandæ atteſtatione Ordinarij, quod in eo capite finali non præſcribebatur. Nonnulli reſpondent, eas pęnas eſſe tantum contrà facientes, vel mo-
3 lientes aliquid aduerſus ea decreta, ac proinde incurri ſolummodò per actionem poſitiuam, nō autem omiſſionis, qualis eſt non requirere eiectos, & apoſtatas, Ita refert Tambur. tom. 3. diſp. 8. qu. 3. quos impugnat num. 9. quia, inquit, intentio S.C. videtur eſſe, vt puniantur Superiores præfata decreta non exequentes, ſeu non obſeruantes ex illis verbis. *In ſupradictis decretis, & ordinationibus exequendis*, & infra: *Iniungit, ſeriòq; mandat, vt illa diligenter obſeruent, atque obſeruari procurent*; Superior autem non reuocans eiectos, & fugitiuos non obſeruat decretum Congregationis Concilij. Deinde probat, quia licet omiſſio non ſit actio phyſica, eſt tamen moralis, qua poſitiuè vult non obſeruare præceptum. Demum ait tolli omnem difficultatem, quia in præfato decreto infliguntur pœnæ tranſgreſſoribus iuxta formam

à Clem.

à Clem.VIII. præſcriptam circa admittendos ad Religionem, in illa autem conſtitutione infliguntur pœnæ ijs, qui non obſeruant, etiam ſi hoc contingat per puram omiſſionem. Hæ rationes nullam inducunt probabilitatem, non prima ex textu adducta, quia priora verba referuntur quidem ad obſeruationem in ordine ad lectionem ſingulis annis. Poſteriora vero loquuntur de decretis Clementis VIII. innouatis; & licet eiectos non reuocantes non dicantur obſeruare illa decreta, non ideò tamen dicuntur propriè facere, aut moliri aliquid contra illa, ex quo pœnæ incurruntur, verba enim propriè accipienda ſunt maximè in pœnalibus. Non ſecunda, quia licet omiſſio ſupponat actum poſitiuum volendi non reuocare, illæ pœnæ non incurruntur ex actu poſitiuo voluntatis, ſed ex opere externo prohibito. Tertia demum ratio nihil prodeſt, quia illæ pœnæ in alijs decretis alijs verbis exprimuntur, per quæ comprehenditur omiſſio. Puto tamen tranſgreſſores horum decretorum, ſiue poſitiuè, ſiue omiſſiuè prædictis affici pœnis ex intentione legislatoris, quia videmus puniri dictis pœnis omittentes illorum lectionem ſingulis annis, & verbum moliri ſignificare poteſt vtrumque commiſſionem, & omiſſionem.

4 Inſtabis, ex obliuione omittentes legere ea decreta non videntur facere, vel moliri præſumptiuè aduerſus illa, quia præſumptio non contingit ſine dolo, & temeritate, quæ arguunt

5 commiſſionem tantum. Verum in hoc caſu dicerem illorum lectionem omittentem eas pœnas non incurrere etiam in foro externo, ob dictam rationem. Vtique verò, ſi conſtaret Superiorem admonitum nolle, vt legerentur, quia tunc temerarius diceretur ſpernens eam monitionem verbo, & facto.

DECISIO XV.

An anguſtia cuiuslibet loci ſit cauſa legitima diſpenſandi ſuper impedimentis Matrimonij?

VNa ex cauſis diſpenſandi ſuper impedimentis matrimonij ratione conſanguinitatis, aut affinitatis in tertio, & quarto gradu iuxta cap.5.ſeſſ.24. eſt loci anguſtia, quatenus in eo maſculus ſibi non conſanguineam, vel affinem paris conditionis, cui nubere poſſit, inuenire nequit, & ideò hæc eſt ſufficiens cauſa diſpenſandi, vt licitè, & validè contrahere valeant; alias vide apud Sanch. lib.8. diſp.19. breuiter recenſet Naldus v. Diſpenſatio nu.19. Barboſa ad præcitatum caput.

Cauſa prædicta intelligitur reſpectu loci inſignis, vt docent omnes apud præcitatos cum Vega tom. 2. Summæ cap.34. caſu 167. Nauar. cap. 22. ad finem, Graff. part 1. lib.2. cap. 81. fine, Sanch. lib.8. diſp.19. num.12. Ratio eſt, quia ſi intelligeretur de quouis loco infimo, ignobili, & villa, ſequeretur inconueniens, quod quamplura matrimonia contraherentur inter conſanguineos; præterquam quod ratio diſtantiæ, quæ reperitur inter loca inſignia, multum iuſtificat hanc cauſam, ex quo mulieres ægreferunt extra patriam nubere, & cum magna difficultate parentes relinquunt, quæ rationes locum non habent in locis

infimis,& villis circumuicinis, & ideo præſens cauſa reſpicit loca tantùm inſignia. Paris autem conditionis dicuntur eſſe, non ſolùm ex æqualitate generis, aut diuitiarum, ſed etiam ex pari ætate, moribus, & affabilitate.

Locus inſignis dicitur ciuitas, oppidum, & ſimilia loca, in quibus ciuiliter viuitur cum perſonis peritis, vt colligitur ex cap. ſtatutum 11. de reſer. in 6. ibi: *Vel locis inſignibus, vbi poſſit commodè copia peritorum haberi*. Quantum autem ad præſentem caſum, non puto requiri copiam peritorum actu, ſed vnum, vel alterum, nam ea copia requiritur in eo capite, in ordine ad iudicia, & cauſas in ciuitatibus, & locis inſignibus, in quibus huiuſmodi cauſæ expediri non poſſunt ſine peritis, doctoribus, aduocatis, notarijs, & procuratoribus. In ordine autem ad diſpenſationem matrimonialem ex anguſtia loci, ſufficit, quòd locus ſit, aut ciuitas, aut oppidum, vel alius locus vnitus, & populatus, in quo vrbanè, & ciuilitèr viuatur cum paucis peritis.

DECISIO XVI.

An cenſus minori prætio emi poſſint, quam primo creati fuerunt?

CEnſus emi non poſſunt minori prætio, quàm primò conſtituti fuerunt, quando ſunt liquidi, exigibiles, & manutenentur. Probatur ex Bulla Pij V. incipien. *Cum onus*. extentá apud Nauar. in Comment. de Vſur. ſub num. 84. illis verbis. *Declarantes prætium ſemel cenſui conſtitutum nunquam poſſe ob temporum, aut contrahentium qualitatem, ſeu aliud accidens, nec quoad vltimo contrahentes minui, vel augeri*. Ratio eſt, quia iura cenſus non ſunt deteriorata, nec minoris ſunt valoris in ſecunda emptione, quam in prima creationis, cum eadem iura remaneant inuariabilia ex ijſdem circumſtantijs in vtraq; venditione, ergo iuſtum eſt, quod remaneat idem omnino prætium in vtroq; caſu. Confirmatur; Tum quia ius exigendi hic Parmæ ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario ſemper eſt idem, reſpectu cuiuslibet emptoris, nam ſecundus emptor exigit ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario, ſicut ſoluuntur primo emptori, ergo idem ſemper debet eſſe prætium. Tum quia prætium cenſuum eſt taxatum, & inuariabile, ſicut & ius percipiendi fructus, ergo nulla ratione eſt minuendum.

Dixi, quando concurrunt ea tria, quod cenſus ſit liquidus, exigibilis, & manutenibilis, tunc enim ius manet inuariabile; cenſus autem non dicitur liquidus, quando eſt dubius, & litigioſus, vt ſi fundus illius alijs ſit obligatus, aut ſub Iudice lis mota fuerit. Quando venditor moroſus eſt, in ſolutionibus dicitur cenſus difficilis exactionis. Item quando venditor non vult manutenere cenſus, ſed ſua iura vendit talia, qualia ſunt, tunc deteriora dicuntur iura cenſus; & ideo in his caſibus aliquid de prætio minui poteſt, iuxta æſtimationem periculi, quod ſubiturus eſt emptor, & reuera experitur non leue, quia proceſſu temporis fundi cenſuum probantur eſſe adulteri, & alieni, & anterioribus creditoribus obligati, & ideo ſi non manutenentur, licitum eſt emptoribus minoris illos emere. Vide Nauar. de Vſur. num.

num. 112. Megal. 2. 2. lib. 2. cap. 7. à num. 64. Dubius etiam cenſetur, ſi à communitate ſoluatur, quia quandoq; Principes ad illos longas admouent manus. Non damnarem ad reſtitutionem emptorem illum, cui non exigenti venditor liberè venderet cenſum minori prætio, quia volenti, & conſentienti non fit iniuria.

DECISIO XVII.

Quomodo probatur copula inter conſanguineos in ordine ad Matrimonium.

PEtrus petijt à Sede Apoſtolica diſpenſationem contrahendi matrimonium cum conſanguinea ſibi in quarto gradu, allegata cauſa, loci anguſtia non inueniri in eodem loco virum ſibi non conſanguineum paris conditionis, cui nubere poſſit. Re diligenter examinata Ordinarius inuenit locum, in quo oratores nati ſunt, non eſſe inſignem, iuxta dicta ſub Deciſ. 15. ac proinde petitam diſpenſationem nullius eſſe virtutis, ſed ſubreptitiam, & nullam. Quia autem ex animo cupit cum illa contrahere exponit Ordinario, ſe cum illa rem habuiſſe, ac proinde ex hac cauſa nouam procurat diſpẽſationem expreſſa cauſa, quod mulier infamata remaneret ex carnali copula, ac ſine ſpe coniugij, & inde ſcandala orirentur, ſi conſanguineo non nuberet. Communiſſima opinio eſt, diſpenſationem petitam, copula tacita, eſſe inualidam, & ſubreptitiam, vt multis allegatis refert Barboſa ad cap. 5. ſeſſ. 24. num. 17.

Difficultas igitur eſt, quomodo probanda ſit copula, an nimirum ſufficiat dictum vtriuſq;, item Confeſſarij? An verò id probandum ſit per vnicam, vel duas matronas in arte expertas?

Quamvis dictũ ipſorum regularitèr ſufficientèr probet, quia nullus in hac cauſa poteſt eſſe melior teſtis, quã ipſi complices; nihilominus quãdo conſtat partes nimis affectare matrimonium, ex noua cauſa initio non adducta, neque expreſſa, dubitari poteſt per iudicem de falſitate cauſæ allegatæ prçcisè, vt inde ſequatur matrimonium, maximè inſtante aliquo conſanguineo partium, in quo caſu copula probari non videtur ſufficienter per ipſos conſanguineos, quia ſunt teſtes ineſficaces, ac nulli in cauſa propria, affectandi Matrimonium, ideo prudenter ſe gerat, ſeparatim partes interrogando cum iuramento, & ſi vacillent, illos dimittat. Neque per matronas probari poteſt fractura clauſtri, cum aliunde poſſit eſſe ea fractio. Dictum Confeſſarij in hoc caſu nihil probat, cùm non interfuerit copulæ; nec per proprium dictum probat, ſed per dictum pœnitentis, quod non ſufficit, quia per ſeipſum probaret in propria cauſa, quod nulli permittitur, nec creditur.

DECISIO XVIII.

An Religioſus rem habens cum meretrice habitante intra clauſtra cum ſuo milite, inciderit in aliquas cenſuras?

QVamvis iſte Religioſus peccauerit mortalitèr, non tamen aliquam incidit cenſuram, aut aliam penam iuris, quia pœnæ inflictæ in Bullis Pontificijs contra Religioſos clauſuram

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMANUELE

ram violantes, ſunt contra eos, qui introducunt, ſeu admittunt, aut faciunt ingredi mulieres intra ſua clauſtra, vt videre eſt in Bulla Pij V. incip. *Regularium perſonarum*, vbi Religioſi ſiue ſuperiores, ſiue ſubditi præſumentes introducere, aut admittere illas, incurrunt ipſo facto ſuſpenſionem à diuinis, cum priuatione officiorum, & inhabilitate ad illa, & alia in futurum; nulla tamen exprimitur reſeruatio; & licet Bulla loquatur de introductis prætextu licentiarum, tamen ſe poſtea declarauit in alia incipiente. *Decet Romanum*. Locutum fuiſse etiam de illis mulieribus, quæ ſine licentia introducuntur. Ex Bulla vero Gregorij XIII. incip. *Vbi gratię*, Religioſi admittentes, vel facientes ingredi mulieres intra ſua clauſtra prætextu licentiarum, cum illæ ſint reuocatæ ibidem, incurrunt excommunicationem, & priuationem officiorum cum inhabilitate, neutrum puto reſeruatum, quia clauſula reſeruationis ſuperius expreſſa contra mulieres, non repetitur contra Religioſos, quare, vt odioſa cenſetur omiſſa, & caſus relictus diſpoſitioni iuris communis, l. Commodiſſime ff. de liber. & poſth. l. Si extraneus 6. de condit. cauſa data; ius autem commune cap. Nuper 29. de ſent. excommun. diſponit, quod quando conditor Canonis abſolutionem ſibi ſpecialiter non retinuit, eo ipſo conceſſiſſe videtur facultatem alijs relaxandi. Scio Sanch. lib. 6. cap. 16. nu. 83. cum alijs tenere eſſe reſeruatam; & num. 84. à pœnis Gregorij excludit ſubditos, compræhendendo ſolum ſuperiores. Prædicta inſeruiant pro maiori; ſed iſte Religioſus mulierem militis non introduxit, neque admiſit ex tenore Bullarum Pij V., neque (ſi eſt ſuperior) admiſit illam, aut fecit ingredi prætextu licentiarum, ergo nullas incurrit pœnas; probatur minor, quia mulier comitata fuit ſuum militem, cui à Miniſtris Principis deſignatum fuit hoſpitium intra clauſtra Religioſorum ægre ferentium militum hoſpitalitatem cum graui eorum in commodo. Neque introductam dicuntur Religioſi admittere, quia admittere eſt inuitare ad ingreſſum, & illum non impedire, quando ex officio incumbit impedire ingreſsum; ſed Religioſi ſimilem ingreſſum impedire non poſſunt, obſtantibus Miniſtris militiæ. Certum igitur eſt, rem habentem cum muliere ſic introducta, licet eſſet ſuperior, non incurrere pœnam aliquam, niſi illam introducat in propriam cellam, & extra locum militibus deputatum, ſi locus adeſt ſeparatus à loco, vbi Religioſi degunt.

DECISIO XIX.

An mulier cum ſuo milite hoſpitans intra clauſtra incurrat excommunicationem?

INcurrit excommunicationem reſeruatam Bullæ Pij V. de qua in præcedenti ſectione, Ratio eſt, quia Miniſtri Principis, neque ipſe Princeps facultatem habet derogandi priuilegio clauſuræ, vt notorium eſt, ergo mulier ingrediens violat clauſuram, ac proinde incurrit excommunicationem. Confirmatur, quia non poſſunt militibus hoſpitium aſſignare clauſtra Religioſorum, id enim prohibuit

hibuit Pius V. Bulla incip. *Dum ad vberes*, apud Confect. pag.201. & ſic reſpondit S. C. apud Dianam in calce part.5.num.13. Ergo ſi milites viri legitimè non hoſpitantur etiam ex imperio Principis intra clauſtra, multò minus mulieres, licet eſſent vxores legitimæ ipſorum militum; experientia enim conſtat, deſtrui, & labefactari diſciplinam Regularem ex huiuſmodi hoſpitalitate. Neque Principum intentio eſt, vt mulieres habitent intra clauſtra, vnde Miniſtri id negligentes, & loca profana non aſſignantes mulieribus, grauiter peccant; & in ſtatu Eccleſiaſtico vidi Prælatos eijcere è clauſtris non ſolum mulieres, ſed etiam milites, qui eas introduxerant auſu temerario. Ea autem mulier non incidit in excommunicationem latam in Bulla Gregorij, de qua in præcedenti deciſione, quia ea incurritur prætextu licentiarum, quæ olim conceſsæ erant mulieribus per Prælatos illas concedere valentes; licentia autem Miniſtri, ſeu potiùs imperium, & aſſignatio facta non eſt licentia, de qua in Bulla Gregorij, vnicam ergo mulier incurrit excommunicationem. Ab ea abſoluere poteſt Confeſsarius Regularis virtute priuilegiorum, vt alibi docui, quia licet Pius V. illam ſibi reſeruauerit, non ligauit tamen manus ſuis ſucceſsoribus, quin potuerint confirmare; & innouare priuilegia abſoluendi à reſeruatis, vt fecerunt.

(·)

DECISIO XX.

De quodam Legato debito ſtudenti Grammaticæ.

IVueni degenti in Seminario, & ibidem operam danti, quamuis leuiter Grammaticæ, debetur hoc ſequens legatum à teſtatore conceptum his verbis. *Di più ordina eſſo teſtatore, &c. Si debano pagare ſcudi quattro il meſe à ciaſcun figliolo, & diſcendente maſchio di tutti li ſopranominati, che vorrà ſtudiare, & andar fuori in qualſiuoglia ſtudio publico à ſtudiar in qualſiuoglia profeſſione, i quali ſcudi quattro debano hauere, mentre ſtaranno fuori della Città di Modona in ſtudio, & veramente ſtudiaranno.*

Quamuis certum ſit præfatum legatum deberi N. ſtudenti verè in Seminario Parmenſi, & propterea, id non egeat probatione, cap. De manifeſta 17. 2.q.1. l. Si vero, §.1. ff. qui ſatiſd. ac proinde locus non ſit coniecturis, ex vulgatis iuribus, nihilominus id demonſtrandum eſt nonnullis de hac re dubitantibus.

1 Primò, de mente expreſſa teſtatoris, quæ in omni eius diſpoſitione attendenda eſt, Roland. à Valle lib.3. conſil.30. nu.3. & conſil.70. num.38. quia illa perſona debet lucrari hoc legatum, quæ de dicta familia extra Mutinam manet in aliquo loco ſtudij publici, & itidem verè ſtudet; ſed manifeſtum eſt, hunc iuuenem multis ab hinc annis habitare Parmæ, vbi viget ſtudium publicum, & hic verè ſtudet ex fide authẽtica ſui Magiſtri exhibita, ergo debet lucrari legatum, quia conditiones adimpleuit, conditioni-
2 bus namque purificatis debetur lega-

tum, l. Is, cui 41. de act. & obligat. l. Si ita ſcriptum 46. §. Si ſub ff. de legat. & fideicom.

3 Secundò hoc legatum debetur etiã ſtudenti Grammaticæ, de mente teſtatoris ex illis verbis, *A ſtudiare in qual ſi voglia profeſſione*, nam qui vtcumq; dat operam Grammaticæ, dicitur illius profeſſionem facere, Cicer. Tuſcul. ibi: *Vt ſi Grammaticam ſe profeſſus quiſpiam barbarè loquatur*: Idem pro Archi. *In ſtudijs humanitatis, & littararum verſati*. Occupatio enim in his ſtudium dicitur, cap. Quia 4. de

4 Magiſtr. Nec obſtat, quòd leuitèr ſtudeat, quia ætas iuuenilis ſpem pręſefert futuri profectus, prætérquamquod ſic ſtudet, vt ignorans paulatim erudiatur, & diſcat; ſicut enim Doctores legendo ſtudent, vt peritiores fiãt, l. 1. C. de excuſat. art. Ita diſcipuli ignorantes litteris operam dant, vt addiſcant, par enim eſt ſtudium docendi, atq; diſcendi, l. 2. C. eod.

5 Tertiò, illa particula, *In qual ſi voglia profeſſione*, latinè reddita, *Quacunque*, talem habet efficaciam, vt comprehendat ſub diſpoſitione, quæ aliàs non comprehenderentur, vt docent Doctores allegati à Barboſa diſt.

6 317. num. 5. immò diſpoſitio per illam trahitur etiam ad caſus improprios, Tiraquel. de Retr. lignag. §. 1. gloſ. 7. num. 20. Abbas conſil. 3. dub. 3. num. 2. Alex. lib. 6. conſil. 7. Corneus lib. 1. conſil. 16. Santar. q. 48. Variar. reſolut. num. 29. Ita quod ſi incumbens ad Grammaticam alicui non videretur vocandus propriè ſtudens, adhuc eſſet capax huius legati, quia teſtator vtitur talibus verbis generalibus, & ampliſſimis, *In qual ſi voglia profeſſione*, vt conſtet euidentèr, eum voluiſſe ſub ſuo legato comprehendere etiam ſtudentes Grammaticæ, voluntas ſiquidem teſtatoris euidens quoque dicitur, quando ex coniecturis colligitur, l. licet imperator ff. de leg. 1. Abbas part. 2. conſil. 68. Bariola conſil. 14. Confirmatur ex illa parti-

cula, *Filiolo*, quorum eſt proprium ſtudere inferioribus ſcientijs. 7

Quartò, prædictum legatum hactenus ſolutum fuit præfato Iuueni, nulla alia de ratione, niſi vt adimpleretur mens teſtatoris, quæ omnibus modis ſeruanda eſt, cap. Vltima 4. 13. q. 2. cap. Tua nobis 17. de teſtam. ergò dicendum eſt, talem reuera eſſe mentem teſtatoris, ac proindè exequutores teſtamentarios teneri in conſcientia ſoluere legatum huic legatario, quod enim ſemel placuit, & neceſſariò placuit, ampliùs diſplicere non debet, cùm remaneant, & adhuc vigeant eædem cauſæ prioris placentiæ inducentes, ad ſolutionem legati.

8 Demùm legatum in ordine ad ſtudium factum connumeratur intèr cauſas pias, Abbas lib. 2. conſil. 63. M. Antonin. lib. 1. reſolut. 6. num. 4. ergò ampliſſimè interpretandum, fauorabilia enim ſunt, quæ pietatem reſpiciunt, & in teſtamentis plenior interpretatio eſt facienda, l. In teſtamentis ff. de reg. iur. cap. cum dilecti 6. de donat.

DECISIO XXI.

De Confeſſario Monialium tempore Iubilęi.

Moniales tempore Iubilęi, non ſolùm congregatim poſſunt ſibi eligere Confeſſarium, ſed etiam ſingulæ, qui ſit approbatus aliàs ad audien-

diendum Confeſſiones ſæcularium;
licèt non ſit ſpecialitèr deputatus pro
Monialibus, ſiue ſæcularis, ſiue regularis,
qui ſic electus de iure, poteſt accedere
ad Monaſterium, & ſuo fungi officio;
tamen melius eſt, vt petat licentiam
accedendi ad vitandas contentiones.

1 Prima pars, quòd Moniales tempore
Iubilæi poſſint ſibi eligere
Confeſſarium, à nemine negatur, &
rationabiliter, quia hoc priuilegium
expreſsè conceditur etiam Monialibus,
vt colligitur ex clauſula electionis
ſimilibus verbis expreſſa. *Omnibus, &
ſingulis Chriſti fidelibus vtriuſq; ſexus,
tàm Laicis, quàm Eccleſiaſticis ſæcularibus,
& Regularibus, cuiuſvis Ordinis,
Congregationis, & Inſtituti, licentiam
concedimus, & facultatem, vt ſibi ad
hunc effectum eligere poſſint quemcumq;
Presbyterum Confeſſarium, tàm ſæcularem,
quàm cuiuſvis Ordinis regularem
ex approbatis à locorum Ordinarijs.*
Quæ clauſula ita ampliſſima, & clariſſima
eſt, vt nulli benè ſentienti relictus
fuerit ambigendi locus, & id confirmatur
explicatione verborum eius. Nam
2 dicitur primò, *Omnibus, & ſingulis*, quæ
verba habent vim ſpecialis, ac indiuiduæ
expreſſionis Hier. Gabriel. lib. 2.
conſil. 144. Socin. vol. 3. conſil. 3. num.
17. vbi ait, quòd ſignificat, ac ſi omnia
eſſent ſpecificata, Burſat. vol. 4. conſil.
3 364. num. 14. Secundo, *Chriſti fidelibus*,
certè ab hac dictione non excluduntur
Moniales, quæ & ipſæ per lauacrum
regenerationis hoc nomine inſignitæ
ſunt, dicitur, *Chriſti fidelibus*,
quia iſti ſolùm capaces ſunt indulgentiarum,
ad quorum conſequutionem
præmittitur Confeſſio, & Sacramentalis
abſolutio, quorum non minus ſunt
capaces ſanctimoniales alijs Chriſtia-
4 nis. Tertiò deducitur ex illis verbis,
Vtriuſq; ſexus, licet enim nomen maſculinum
maximè in fauorabilibus, vt
eſt Iubileum, concipiat fœmininum,
ex omnium ſententia, ne tamen quis
voluntariè dubitaret, addita ſunt verba
illa, *Vtriuſq; ſexus*, ad exprimendum
ſexum fœmineum; & quia nomen
fœmineum, & mulieris videtur
importare ſtatum diuerſum à Sanctimonialibus,
ideò quarto ſubiunctum
fuit, *Et Regularibus cuiuſvis Ordinis*,
ſpecificans ſtatum religioſum vtriuſq;
ſexus, & cuiuſcumq; Ordinis. Ita omnes
infra citandi.

Secunda pars, quòd hæc electio à
Monialibus ſingillatim fieri poſſit,
ſuadetur; Tum quia hoc priuilegium
electionis Confeſſarij non conceditur
immediatè communitati Monialium,
cùm non ſit reale, ſed ſingulis Monialibus,
hoc ipſo, quod conceditur omnibus,
& ſingulis Chriſti fidelibus, inter
quos ſine dubio connumerantur
5 Moniales. Tum quia priuilegium conceſſum
per hanc clauſulam, *Omnibus,
& ſingulis*, cenſetur conceſſum ſingularitèr,
& æquè omnibus, non magis
vni, quàm alijs, vt concluſum fuit in
Interamn. Bononi. 5. Maij 1603. coram
Gregor. XV. deciſ. 109. & ſecundùm
Bald. lib. 1. conſil. 461. num. 6.
idem operatur, ac ſequens clauſula,
Vnicuiq; de per ſe, & verificatur in quali-
bet re, & perſona ſingulari, Curt. iun.
ſingul. 74. num. 3. Tum quia priuilegium
hoc indulgetur, vt vnuſquiſque
liberiùs ſua peccata fateri poſſit Confeſſario
à ſe electo, ſolent enim interdùm
pœnitentes infirmiores, inter
quos maximè connumeratur ſexus fœmineus,
formidare ſua detegere ſcele-

ra

ra Superioribus ſuis, & Confeſſarijs Ordinarijs, propter quod inducuntur in diſcrimen æternæ damnationis, ideò à Summo Pontifice vnicuique libera conceditur facultas eligendi Confeſsarium pro ſuo arbitrio.

Solet Abbatiſſa tempore Iubilęi congregare moniales, & eiſdem proponere duos, aut plures Confeſſarios, vt, quos maluerint, eligant, vt illis liberius confiteri valeant, & electos præſentant Epiſcopo, & ſuo Prælato, vt dent licentiam electis Confeſſarijs accedendi ad Monaſterium pro audiendis monialibus. Placet hæc Congregatio; ſi qua tamen monialis pro quiete ſuæ conſcientiæ alium peteret, non eſt illi denegandus ex adductis rationibus.

Tertia pars, Confeſſarius eligendus à monialibus debet aliàs eſſe approbatus ad audiendas Confeſſiones Sæcularium, hoc eſt ab Epiſcopo. Probatur, quia ita colligitur ex verbis ſupradictæ clauſulæ, ibi: *Ex approbatis ab Ordinarijs locorum*, quæ verba intelliguntur de Epiſcopis, & Ordinarijs approbantibus Confeſſarios pro
6 Laicis, vt docui Reſol.34. nu.47. Ordinarij locorum nomine venit ex communi ſententia Epiſcopus, & Ordinarius reſpectu Laicorum, vt docet Floron. cap.5. de caſib. reſeru. §.4. Verſ. In contrarium, & colligitur ex cap. Ordinarijs, de off. ordin. in 6. iuncta gloſa v. Locorum. Ita in materia Iubilęi docent plures citati à Barboſa ad cap.15. ſeſſ.23. n.14. quos ſequitur Boſſius ſect.3. de Iubilęo caſu 4. nu.6. Non placet tamen in eo, quod vult, Religioſos ſimpliciter teneri eligere approbatum ab Ordinario loci, quia dicta Reſolut.34. nu.50. probaui poſſe confiteri proprijs Confeſsarijs regularibus, quibus poterant ante, ob rationes ibi adductas, quod placet etiam Euangeliſtæ de Momigno in ſuo Directorio typis Piſtorien. hoc anno 1644. expoſito Serm.76. Moniales igitur ex dictis debent eligere vnum ex approbatis ab Ordinario loci, quando nolunt proprio confiteri, & illud non tam ex Bulla Iubilęi, quam ex conſtitut. Gregorij XV. incip. *Inſcrutabili Dei*, quæ ſimpliciter prohibet, moniales confiteri alijs Confeſsarijs, quam approbatis ab Epiſcopo diœceſano iuxta decretum 15. ſeſſ.23. ſiue ſint Regulares, ſiue Epiſcopales, per Bullam quidem directè, & expreſsè, per conſtitutionem verò in conſequentiam, ex eo quod cum reſpectu monialium etiam regularium nullus poſt conſtitutionem detur Confeſsarius, niſi ex approbatis ab Epiſcopo Diœceſano, conſequitur electio vnum ſolummodo ex approbatis per illum.

Quod ſi in Bulla Iubilęi non exprimeretur illa particula, *locorum*, ſeu *loci*, tunc in eo caſu Chriſti fidelis poſſet eligere Confeſſarium approbatum ab alio Prælato præter Epiſco-
7 pum, quia ſub nomine, *Ordinarij*, ſine alio addito veniunt alij Prælati inferiores, & non tantum Epiſcopi, Gemin. in cap. Ordinarij de offic. ordin. in 6. benè Tambur. tom.1. diſp.1. q.4. Vtrum appellatione Ordinarij veniant Abbates, & alij Prælati inferiores.

Quarta pars, non eſt neceſſe, quod Confeſsarius à Monialibus eligendus, ſit ex deputatis in ſpecie pro eiſdem. Probatur, tum quia ex clauſula Iubilęi ſuperius extenſa ſufficit, quod

Con-

Digitized by Google

Confeſſarius eligendus ſit approbatus præciſè ab Ordinario loci, ergo non eſt neceſſaria ſpecialis approbatio pro monialibus inducta ex Bulla Gregorij, eſt enim hæc conditio extrinſeca, quæ non ſubintelligitur, niſi exprimatur, l.Si ita ſtipulatus §.Cryſogonus ff. de verb. ſign. Tum quia Bulla Gregorij non habet locum in Iubilęis, cum in ea ſermo ſit ſolum de Confeſſarijs Ordinarijs, & extraordinarijs dandis ab Epiſcopis, & Prælatis, non verò de eligendis ab ipſis monialibus; nam ad ea, quæ rarò accidunt, vt ſunt Iubilęa tranſeuntia, lex non adaptatur, l.Nam ad ea ff.de legib. ac proinde vt caſus omiſſus relinquitur diſpoſitioni iuris communis, l. Commodiſſime ff. de lib. & poſth. l. Si extraneus 6. de cond. cauſa data. Idem pluribus probaui reſolut.34.nu. 53. Ita ex Boſſio ſect.3. de Iubileo, caſu 5. nu.21. & Peyrin. tom.3.priuileg. cap.4.num.4. Diana part.5.tract. 12. de Indulg.reſolut.12.contra Molfeſium, Leonem, Fauſtum, Suar. & Pollachum, quos nouiſſimè citat, & ſequitur Pater Franciſcus Pellizzarius in ſuo docto Tractatu de Monialibus cap.9. q.12. nu.21. probans primo, quia talis eſt praxis ferè communis, contra quam prudenter procedi non poteſt, præſertim cum agatur de re ad forum externum facilè deducibili. Ad hoc dico, quod cum ſit quid facti conſuetudo, de ea non dari certam ſcientiam, cap.1. de conſtit. in 6. ac proinde illam aſſerenti non eſſe credendum, niſi probet, Gabriel.de probat. concl.4. Burſat. vol.1. conſil.16. num.37. M. Anton. lib.3. reſolut.44. caſu 3. §. primo, neque ideo contrariam ſequentes opinionem imprudenter agunt, quia agunt ſecundum opinionem probabilem. Probans ſecundo, quia Confeſſarius non poteſt accedere ad monialium Monaſteria abſque licentia Ordinarij loci, neque proinde ad audiendas Confeſſiones monialis, quæ illum forte eligat vigore Iubilęi, ſicque non poteſt præſumi Papam intendere iuriſdictionem conferre Sacerdoti alias impedito, & facit illa Regula, *In generali conceſſione &c.* Ad euitanda inconuenientia, quæ ſequerentur, ſi quælibet monialis poſſet ſibi eligere quemcumque Sacerdotem approbatum. Argumentum ſupponit prohibitionem acceſſus Confeſſariorum ad Monialium Monaſteria, quod falſum eſt, nam acceſſus ad Monaſteria monialium non prohibetur, quando adeſt manifeſta, & rationabilis cauſa accedendi, ex cap. Monaſteria 8. de vita, & honeſt. Qualis eſt acceſſus ad Confeſſiones audiendas monialium, vnde in Decreto prohibente Religioſis acceſſum ad Monaſteria monialium, excipiuntur Confeſſarij, vide Decretum extenſum apud Quar. v. Monaſteria monialium, Nald. v. Moniales n.18. & ſic non dicitur Papã conferrè iuriſdictionem impedito, immò de iure eſt, vt conceſſa alicui facultate agendi aliquid, cenſeantur etiam conceſſa ea, quæ ſunt neceſſaria ad executionem illius, cap. Præterea 5. in fine, cap. Prudentiam 21. in fine §. Sexto, de off. deleg. ac proindè cenſentur remota impedimenta, ſi quæ poſſent obſtare.

Peyrinus loco cit.cap.4. num.4. nimis electionem ampliat, dùm vult, Moniales poſſe eligere Confeſſarium Regularem alterius Ordinis à ſolo

Præ-

Prælato Regulari approbatum, id enim eſt expreſsè contra formam Bullæ Iubilei, dum exprimit, *approbatum ab Ordinario loci*, quo nomine venit ſolus Epiſcopus, vel alius habens iuriſdictionem, quaſi Epiſcopalem in ſeculares etiam, ex ſupra probatis.

Quinta pars, quod Confeſſarius Epiſcopalis ſic electus ſine alia licentia poſſit accedere ad Monaſteria Monialium, probata mox fuit; Tum quia Confeſſarijs electis non prohibetur acceſſus; Tum quia in Bullis adeſt clauſula derogatiua quibuſcumq; obſtantibus lucro Iubilei. Tum quia per electionem Papa remouet omnia impedimenta, ſi qua ſunt impedientia conſequutionem Iubilei; id etiam probaui Reſolut. 34. num. 53. contra dictum Pellizzarium cap. 9. q. 13. & Euangeliſtam de Momigno in ſuo Directorio vulgari idiomate Serm. 76. ſubiungentem, abſolutionem quidem tenere, ſi electus Confeſſarius ſit approbatus generalitèr ad Confeſſiones Monialium, ſed puniri poſſe ab Epiſcopo. Sed id de iure non probo, quia legitimè factum non meretur penam; gl. v. culpa cap. 2. de conſtit. l. Gracchus, C. de adult. Tuſchus v. Pœna concl. 208.

Demùm dixi, meliùs eſſe, Confeſſarium electum petere licentiam ab Epiſcopo accedendi ad Monaſterium, vt ſuo fungatur officio, ad euitandas contentiones, quia deferendum eſt dignitati epiſcopali. Verum quidem eſt, quòd Epiſcopus non debet denegare hunc acceſſum, ſed concedere, alitèr irrationabiliter ſe habet.

DECISIO XXII.

An Confeſſarius ante publicationem Iubilei eligi poſſit ab habente caſus reſeruatos?

INnocentius X. Summus Pontifex pro fœlici gubernio Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vniuerſale Iubileum Romæ promulgauit Dominica tertia Aduentus, die xj. Decembris præſentis anni 1644. per ſuam Bullam incip. *Immenſæ omnipotentis Dei*. Hic autem Parmæ publicatum fuit die Dominica 25. Decembris Natalis Domini Noſtri Ieſu Chriſti pro habitantibus in Ciuitate, extra verò prima die Ianuarij incipientis anni. His ſuppoſitis.

Dubitatur, an ego poſſim eligi in Confeſſarium virtute huius Iubilei ante publicationem hic Parmæ factam? ratio dubitandi eſt, quia Confeſſarius facultatem abſoluendi à reſeruatis recipit ab electione facta per pœnitentem cupientem lucrari Iubileum; ſed pœnitens non habet ius eligendi Confeſſarium, niſi dependentem à Bulla Iubilei, quæ hic Parmæ incipit prodeſſe à die publicationis, ergò Confeſſarius facultatem abſoluendi non acquirit, niſi poſt publicationem, ergò ante nullatenus abſoluere poteſt. Sic docet Graff. lib. 2. Append. cap. 5. à num. 71. Nauar. Vgol. & alios citat Boſſius ſect. 4. de Iubil. caſu. 3. qui num. 6. ait eſſe tutam, ſed probabiliorem oppoſitam.

Putant infraſcripti, pœnitentem paulò ante Iubileum, & in ordine ad Iubileum poſſe eligere Confeſſarium, qui abſoluat à reſeruatis, modò iam

Romæ

Romæ promulgatum fuerit. Ratio eſt, quia Iubilęum eſt gratia ampliſſima, & vniuerſaliſſima omnibus maximè vtilis, & nulli preiudicialis, ac proindè latè explicanda eſt, & extendenda. Confirmatur reſpondendo rationi dubitandi, quia adhuc ius eligendi Confeſſarium benè pendet à promulgatione Iubilęi facta Romæ; nam in ſingulis Diœceſibus publicatio non fit ad dandum eſſe, & valorem Bullæ Iubilęi, cùm illud primò receperit in promulgatione, ſed vt illud ſingulis innoteſcat cum peculiaribus ordinationibus neceſſarijs ad lucrandum Indulgentiam, & remiſſionem omnium peccatorum. Hanc docent Rodr. tom. 1. Summæ cap. 18. Henriq. lib. 7. cap. 20. §. 3. Bottonus in Bullam Sixti V. pag. 127. Lauor. part. 1. de Iubilęo cap. 24. num. 6. cum alijs, quos ſequitur Boſſius ſect. 4. de Iubilęo, caſu 3. cuius tamen limitatio num. 6. poſita, quod id procedit maximè ex cauſa, vt ſi abſque periculo non poſſit expectari publicatio Ordinarij loci, non placet, quia impeditus poteſt illud lucrari etiam tranſacto tempore præfixo, ſi impedimentum abiecerit, vt exprimitur in Iubilęis. Cauſa igitur meo iudicio erit, ſi pœnitens vult communionem ſacram recipere in die feſto ex ſolemnioribus, vt accidit hoc anno 1644. quo Iubilęum publicatum fuit die Natalis Domini, poteſt precedentibus diebus eligere Confeſſarium, qui illum abſoluat à reſeruatis, cum intentione lucrandi Iubilęum ſequentibus diebus; ſed ego teneo oppoſitum infra Deciſ. 342.

DECISIO XXIII.

An Prælatus Regularis publicet Iubilęum ſuis ſubditis?

ID munus ſpectat ad Epiſcopum, ſeu Ordinarium loci, vt conſtat, non ſolum ex praxi, verùm etiam ex tenore Bullarum, ex quibus id colligitur illis verbis. *Mandantes inſuper venerabilibus Fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs quibuſcumq; Eccleſiarum Prelatis, & locorum Ordinarijs in virtute ſanctæ obedientiæ,* &c. Confirmatur, quia Regulares accedunt ad proceſſiones ſimul cum Clero, indictas ab Ordinario loci, ergo publicatio Iubilęi ab Ordinario diœceſano facta, communis eſt omnibus Chriſti fidelibus, tam Eccleſiaſticis, etiam Regularibus, quàm Laicis. Ita docent Vgol. Graff. & Leo, citati à Boſſio ſect. 4. caſu 3. num. 3. qui num. 7. tenet oppoſitum cum Henriq. quia Prelatus Regularis eſt Ordinarius ſuorum ſubditorum; ſed dico ego, non in hoc ex ſupra probatis; quia non vocantur Ordinarij locorum, vt vult tenor Bullæ Iubilęi; ita quod non habeo pro tuta opinionem Henriq. & Boſſij, cùm ſatis clarè loquatur Bulla de Ordinarijs locorum, ſub quibus verbis non veniunt Ordinarij Regulares, etiam Abbates Monachales, & Lateranenſes, qui cum ſuis lucrari debent Iubilęum ab Epiſcopo publicatum, licèt aliàs non accedant ad Proceſſiones; nec prodeſt quicquam, quod Bulla Iubilęi tranſmittatur illis à ſuo Procuratore Generali, quia ex hac tranſmiſſione non acquirunt ius publicandi illud, cùm illis per

Bal-

Bullam non concedatur, immò prohibeatur ex illa regula, quod vni conceditur, vel mandatur, alijs cenſetur prohibitum, gloſ. v. Vt duo, cap. Ad audientiam 15. de cler. non reſid. Vide iterum infra Deciſ. 352.

DECISIO XXIV.

An ſit Votum ſub his verbis. Io voglio andar alla Madonna di Loreto, *expreſſum?*

Est votum, ſi ex cauſa proferantur ea verba, exemplum pono in eo, qui profert ea verba, poſt quam e. g. euaſit periculum, attribuendo gratiam B. M. V. & eò magis, ſi illud replicet in ſimilibus caſibus, quod probatur. Tum quia illa verba continent virtualiter promiſſionem, neq; enim ad votum neceſſaria ſunt verba, *Voueo*, aut *Promitto*, cum ſola mente quis Deo ſe obligare poſſit, Deus enim intuetur cor, non verba, neque manum reſpicit, cap. 6. 14. qu. 5. & quod non requirantur illa promiſſionis verba formalia in vouendo, docent Caiet. 2. 2. qu. 88. artic. 1. apud Graff. part. 1. Deciſ. lib. 2. cap. 21. nu. 14. Nau. conſil. 5. de voto nu. 4. Tum quia dum profert illa verba, aut habet intentionem, & animum peregrinandi ad Sanctam Domum, vt verba ſonant, aut non habet animum, ac proinde illudit B. V. hoc ſecundum negat expreſsè, conſequenter priùs debet aſſerere, ac proinde hanc determinatam intentionem exequi tenetur ſub ratione voti, verba enim debent aliquid operari, cap. Si Papa 10. de priuileg. in 6. l. Si quando 112. ff. de legat. 1. quia cum effectu ſunt accipienda, cap. Hæc autem verba 17. diſt. 1. de pœnit. Tum quia verbum, *Volo*, ſtat diſpoſitiuè, maximè cum alterius perſonæ voluntas non ſpectatur, Menoch. de arbitr. caſu 496. num. 6. & importat exequutionem cum verbo infinitiuo iunctum, Seraph. de priuileg. [illegible] priuileg. 23. num. 23. Sed diſpoſitio, & exequutio præſupponunt actus deliberationis, & propoſiti, ergo includunt promiſſionem, cum dicant aliquid præter dicta, maximè attenta cauſa, ob quam dictum fuit, & ſæpius in periculis repetitum. *Io voglio andare alla Madonna di Loreto.*

Prædictis videtur obſtare doctrina Nauar. conſ. 4. de voto, vbi habet hæc verba. *Tertiò facit, quia alioquin oporteret dicere, quod quicumque vellet, proponeret, vel deliberaret adire templum, audire miſſam, aut concionem, ieiunare, elemoſinam dare, &c. teneretur ad id exequendum ſub pœna peccati mortalis, quod nemo vnquam dixit.* Reſpondeo alium eſſe caſum noſtrum, non ego teneo verbum, *Volo*, in his importare obligationem ex ſe, cum ſolum exprimat animum agendi aliquid, non enim de ſe includit promiſſionem, & obligationem, ſed ex cauſa vtrumque includere poteſt, iuxta dicta pro præſenti caſu tot circumſtantijs ſpectatis.

DECISIO XXV.

An Legatus à latere poſſit abſoluere non ſubditum percuſſorem Clerici?

Poteſt etiam pro vtraq; foro, licèt iniectio manuum violenta ſit notoria, modò non ſit percutiens declaratus excommunicatus. Probatur

ex

ex cap. Excommunicatis 9. de off.legati, item eod. cap. Quod translationem 4. cap. Ad eminentiam 20. de ſent. excommun. In quibus locis dicitur, Legatum à latere poſſe beneficium abſolutionis impendere in eos, qui propter iniectionem manuum in Clericos, vel Religioſos ſunt excommunicati. Neque hæc facultas in citatis locis limitatur, aut reſtringitur ad iniectionem occultam, neque pro foro interno; neque ad ſubditos tantum ſuæ Prouinciæ, ergo indiſtinctè, amplè, & generaliter huiuſmodi facultas eſt accipienda, ac proinde tam de iniectione notoria, quam occulta; tam pro foro externo, quam interno, & tam reſpectu extraneorum, quam ſubditorum. Ratio eſt, quia vbi lex non diſtinguit, neque nos diſtinguere debemus, cap. Solitæ 6. de maior. l. De prætio 10. de public. in rem, l. Non diſtinguemus, ff. de recept. arbitr. Tum quia lex generaliter loquens generaliter eſt intelligenda, l. In fraudem ff. de teſt. milit. l. 1. §. Generaliter ff. de legat. præſt. quod maximè procedit in fauorabilibus, cuiuſmodi eſt facultas hæc, quia fauores ſunt ampliandi, & Principis beneficium latiſſimè eſt interprætandum, cap. Cum dilecti 6. de donat. cap. Quia circa 22. de priuileg. cap. Olim 16. de verbor. ſignif. Quod Legati à latere poſſint abſoluere etiam extraneos ad ſe accedentes, vel etiam eoſdem extra ſuam Prouinciam, colligitur expreſsè ex citato cap. Excommunicatis, vbi dicitur, quod Legatus non à latere extra Prouinciam ſibi commiſſam nō poteſt abſoluere, neque etiam in Prouincia ſua aliunde aduenientes, ergo à contrario ſenſu, à quo ſumptum argumentum validum eſt, Legatus à latere prædicta poteſt. Ita ibidem gloſa cum Doctoribus ſuper dictum cap. ex illis Nald. v. Legatus num. 12. Megal. 2. 2. lib. 1. cap. 7. num. 5. & alij omnes v. Legatus. Dixi modò percuſſor non ſit declaratus excommunicatus à proprio Iudice, tunc enim ab eodem tantum abſoluendus eſt, quia Iudicium terminandum eſt ab eo, à quo cęptum fuit, l. Vbi cæptum, de iur. om. iud. l. Si quis poſtea, ff. de iud. Gl. v. Præuentus cap. Propoſuiſti 19. de foro compet. Præterea ad eum ſpectat abſoluere, ad quem condemnare l. Nemo 38. ff. de reg. iur. l. Qui condemnare 3. de re iud. Excommunicatus autem ſe cum deferat authenticam fidem remiſſionis obtentæ, & ſatisfactionis datæ parti læſæ, aliter abſoluendus non eſt.

DECISIO XXVI.

Excommunicatus à quibuſnam teneatur ſe abſtinere?

TEnetur ſe abſtinere à Communione trium bonorum, in quibus conſiſtunt effectus excommunicationis, non ſolum vitandus, & denuntiatus, ſed etiam toleratus, immò & occultus, quia excommunicatio illis bonis priuat excommunicatum, in omnium ſententia ſtatim ac eſt excommunicatus, quia excommunicatio ſecum trahit executionem, cap. Paſtoralis 53. §. Verum, de appellat. nec illi poteſt ſuffragari extrauagans: *Ad euitanda ſcandala*, quæ ſolum fauorabilis eſt alijs fidelibus, vt cum eo nondum denuntiato tractare poſſint, non verò ipſum cum illis voluntariè:

Hæc

Hæc eſt doctrina ab omnibus tradita cum Sayro lib.2.in prælud.& ca.ſeqq. Bonac.q.2.de excom. per rotam, Cęleſtinus Sueſſion. ex noſtris Gallicanæ Congregationis in ſuo Cōpend.Theologiæ moralis tract.3. cap.3. breuitèr omnia compręhendit, à quibus abſtinere debet excommunicatus, qui non poteſt conferre, neq; recipere Sacramenta; neq; intereſſe diuinis officijs audiendo, aut recitando Miſſam, aut Horas Canonicas in Eccleſia, quam ideò ad hunc effectum tempore diuinorum ingredi non poteſt, excepta concione, neq; intereſſe Proceſſionibus, aut benedictionibus; neque cum alijs conuerſari, vnde bonum illi eſt, ſi domi maneat, donec abſoluatur; & ſi habet votum viſitandi Eccleſiam, ingrediatur extra tempus Officiorum, aut deſiſtat. Conſiſtunt autem illi actus, à quibus ſe abſtinere debet in hoc verſu. *Os, orare, vale, communio, menſa negatur*. In aliquibus caſibus poteſt conuerſari cuilibet cum alijs fidelibus contentis in hoc verſu. *Vtile, lex, humile, res ignorata, neceſſe*, quos ſupracitati explicant.

DECISIO XXVII.

A quonam petenda ſit remiſſio iniuriæ Religioſo illatæ?

CLericus ſęcularis, aut alius quivis, qui Religioſum percuſſit, abſoluendus non eſt, niſi parte lęſa priùs ſatisfacta, & habita remiſſione iniuriæ illatæ, cap. Porrò 7. cap. Parochianos 9. cap. Cum deſideres 15. cap. Quamvis 58. de ſent. excom. Nemo autem iniuriam remittere tenetur, niſi pręuia ſatisfactione, Nauar. cap.14. num.25. conſil.1.de accuſat.num.1.duo autem ſpectantur odium, & rancor, & id ſine dubio ſtatim remittendum eſt, & à ſe abijciendum, & actio iniuriarum, hæc in arbitrio eſt lœſi, ex ijs, quæ habet Graff. tom. 2. conſil. 8. diff. 3. de ſent.excom. quod etiam procedit, reſpectu Religioſorum, nolenti enim ſatisfacere illatæ iniuriæ, & damno, remiſſio denegatur, dum enim præcitati textus præſcribunt ſatisfactionem, expreſsè loquuntur de Religioſis. Verum quidem eſt, quòd Pręlatus Monaſterij cum ſuis Religioſis benè faciet procurando, vt percuſſor obſtinatus reſipiſcat, & ſatisfaciat.

Remittere hanc iniuriam ſpectat ad Conuentum, cum perſona lœſa, & iniuriata, agente Superiore, etiam cōtra voluntatem Religioſi percuſſi. Quod ſpectet ad Conuentum probatur ea ratione, quia iniuria Religioſi redundat in totum Conuentum, arg. eorum, quæ de iniuria filij redundante in patrē, dicũtur, l.1.§. Iniuria, l. Eũ qui §.fin.de iniur.§. Patitur, Inſt. de iniur. Ita gl.v.In Monachos, cap. Parochianos 9. de ſent. excom. Item v. Satisfaciant, Gloſ. v. Quam offendit cap. 15. eod. Gloſ.v. Poſſidere, cap. Non dicatis 11.12.q.1. Nauar.tom.2. comment.2. num.29. & 64. & tom.3. cap. Vulgaris num. 2. Sylu. v. Iniuria n. 8. Sà v. Iniuria num.1. Et cum percuſſor non ſit abſoluendus, niſi parte ſatisfacta, petat fidem remiſſionis factæ à Superiore Religioſi percuſſi, quam negare non debet, vt faciliùs abſoluatur.

DE-

DECISIO XXVIII.

De precedentia inter duos Lectores.

DVo Regentes, vt aiunt, Philoſophiæ Lectores Ordinis Franciſcani, vnus Conuentualis, alter Tertiarius, vocati ad argumentandum extra propriam Ciuitatem, ad aliam, in qua adeſt Conuentus ſolùm Tertiariorum, non verò Conuentualium, vterq; iſtorum contendit de primatu.

Conuentualis quidem primò, quia in precedentijs habetur ratio inſtitutionis Religionum, gloſ. v. Predicatorum, cap. Quorumdam 24. de elect. in 6. l. Honores, ff. de decur. & id eſt ſecundùm ius commune: Qui prior eſt tempore potior eſt iure, Reg. 54. in 6. vnde Imola in cap. 1. de maior. dicit, quòd ex prioritate temporis oritur omnis prerogatiua dignitatis, & præcedentiæ; omnibus autem notum eſt, priorem eſſe Religionem Conuentualium, quàm Tertiariorum, illi enim ſub priori Regula militant ab anno 1209. Iſti ſub tertia circa annum 1300. vel paulò ante. Secundò, Schola Scotica priùs eſt apud Conuentuales, quàm Tertiarios, immò ab illis deriuauit in hos, Scotus enim huius Scholæ Princeps fuit profeſſione Conuentualis, vnde Tertiarij ſequentes doctrinam Scoti potiùs in hoc dependent à Conuentualibus, quàm vt illis preferantur. Tertiò, naturalitèr prouueniens anteponitur ei, quod venit per accidens, aut ſecundariò, l. qui habet ff. de tutel. Sed Conuentuales ſunt naturales, & primarij Scholares Scoti, Tertiarij verò per accidens, & ſecundarij, ergò vbique locum cedant Conuentualibus. Quartò demùm Parolettus in ſua Aurea Paleſtra part. 3. cap. 6. de præcedentia ex Riccio part. 2. reſol. 102. ait locum deberi antiquiori Religioni, maximè quando conueniunt, vbi non habetur Monaſterium. Hæc faciunt pro Regente Conuentuali, quẽ habere locum in eadem Ciuitate, in qua vtriuſq; eſt Conuentus, probant ſequentia.

Tertiarius ſupra Conuentualem in loco, vbi non habet Monaſterium, pretendit locum. Primò, quia præcedentia debetur Religioſis poſteriùs admiſſis in aliquam Ciuitatem, ſi collegialitèr viuant ibidem, ſuper alios, licèt antiquiores, qui ibidem Conuentum non habent, aut ſi iam habuerunt, ibi vnus, vel alter, vt ſinguli degunt, vt ex Catalogo G. M. part. 4. conſiderat. 52. Decio conſil. 160. Ioan. Picard. inter conſilia Menochij conſil. 52. num. 137. Selua de benef. part. 1. q. 2. num. 82. & 83. reſolutum fuit coram Cardinali Cauallerio in vna præced. S. Agathæ Gothorum die 13. Maij 1622. quam deciſionem ad verbum refert Tambur. tom. 3. deciſ. 110. & coram Buratto in eadem cauſa 29. Maij 1624. in qua Oliuetani poſteriores Religione collegialitèr viuentes preferuntur Monachis Montis Virginis, licèt antiquioribus, viuentibus vt ſingulis in loco controuerſiæ, & deciſionem refert idem Tambur. deciſ. 111. modo in caſu noſtro clarum eſt Tertiarios habere Conuentum Collegialem, & formatum in loco N. nullatenus Conuentuales, ergo Tertiarius præferendus eſt Conuentuali, qui in dicto loco Conuentum non habet, & ibi cenſetur eſſe, vt ſingularis perſona, ac proindè priuilegio præcedentię ſuę

Religionis non gaudet. Neque dicas, quod in illis deciſionibus ſermo eſt de pręcedentia reſpectu proceſſionum tantum; quia reſpondetur ſermonem eſse de omnibus actibus publicis, vt expreſsè habetur ex alia deciſione, quæ eſt 112. apud præfatum Tambur.

Secundò facit gloſa v. Collegiatæ cap. Statutum 22. de elect. in 6. Innoc. in cap. Cum dilectus, de elect. num. 5. Abbas in cap. Cum non liceat, de præſumpt. num. 2. in quibus locis, perſona, quæ ſpectatur, vt ſingularis, & non quatenus de collegio non gaudet priuilegijs collegij, ſed Regens Conuentualis ibi non ſpectatur, vt de collegio, & conuentu ſuæ Religionis, cum ibi non habeatur, ſed cenſetur, vt ſingularis perſona, ergo ius non habet ad præcedentiam, ſed Tertiarius.

Tertiò, Fratres Tertiarij præferuntur quibuſcumque alijs Franciſcani Ordinis de prima Regula, quando in loco controuerſiæ ſunt priores, vt contra Minores de Obſeruantia illorum fauore deciſum fuit die 14. Februarij 1615. prout refert Barboſa de iure Eccl. cap. 43. num. 190. Tambur. tom. 1. diſp. 25. q. 8. nu. 11.

Demum is gradus cęteros antecedit, quem labor prolixior fecit anteire, l. Nemo C. de off. mag. Sed Conuentuales antea in eo loco non laborauerunt, cum non habeant Conuentum, ſicut Tertiarij, qui ibidem portant pondus diei, & æſtus centum ab hinc annis, & vltra quadraginta. Confirmantur prædicta, quia præcedentia Religionum eſt Priuilegium reale, eo quod immediatè concedatur Religioni, & eius Monaſterijs, ergo vbi Religioſi Monaſterium non habent, neque ius præcedendi.

DECISIO XXIX.

An publicatio Iubilæi extra ciuitatem tranſactis duabus hebdomadibus teneat?

ORdinarius N. in Ciuitate publicauit Iubilæum in die Natalis Domini, & poſt duas hebdomadas mandauit publicari extra in diœceſi. Quærunt, an legitima ſit huiuſmodi publicatio pro diœceſi? Ratio dubitandi eſt, quia in Bulla incip. *Immenſæ omnipotentiæ*, Innoc. X. dicitur. *Qui verò extra Vrbem in quibuſuis Orbis terrarum locis exiſtunt, proxima, aut altera ſequenti hebdomada poſt præſentium notitiam pias ad Deum effundant*, & paulo infra. *Qui verò alibi extrà Vrbem erunt, Eccleſiam, ſeu Eccleſias per locorũ Ordinarios, ſeu eorũ Vicarios, aut de eorum mandato, aut ijs deficientibus, per eos, qui inibi curam exercent animarum deputandas, quocumque ſibi bene viſo eiuſdem hebdomadæ die, vel diebus*. Melius infrà, & clarius. *Mandantes inſuper venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs quibuſcumque Eccleſiarum Prælatis, & locorum Ordinarijs in virtute S. obedientiæ, vt cum harum litterarum tranſumpta, aut exempla acceperint, illa ſtatim per ſuas Prouincias, Eccleſias, & diœceſes publicent, & publicari faciant*. Ex quibus patet differri non poſſe huius Iubilæi publicationem etiam reſpectu diœceſis; particula enim *ſtatim* ſignificat ſine aliqua temporis dilatione, & interuallo, l. cum quidam ff. de leg. 2. Tiraq.

in l. Si vmquam, v. reuertatur C. de donat. reuoc. num. 120. & ſecundum Aloyſium Riccium importat celeritatem in deciſ. Neapolit. part. 4. deciſ. 288.

Prædicta publicatio Iubilæi facta in diœceſi poſt quindecim dies à puncto publicationis in ciuitate legitima eſt. Probatur; Tum quia tempus duarum hebdomadarum præfixum incipiendum à die notitiæ litterarum Iubilæi, poſitum fuit ad ſollicitandum Ordinarium ad publicationem illius, ne ſit negligens in hoc munere obeũdo, non autem ad terminandum tempus valoris Iubilæi. Tum quia pœnitens legitimè impeditus de conſilio Confeſsarij tempus præfixum prorogare poteſt, Bonac. diſp. 6. de Sacram. q. 1. p. 5. num. 36. ergo à fortiori Epiſcopus. Tum quia Ordinarius deferendo publicationem vltra quindecim dies videtur habere legitimam cauſam, ne Confeſſarij multum defatigentur in audiendis pœnitentibus, & ob aliâs cauſas illis benè viſas. Tum quia memini, dum Mediolani morarer, Iubilæum, cuius notitia habita fuit propè Paſcha, prorogatum fuiſſe poſt Paſcha, vt fideles diſtinctis ſpiritualibus exercitijs vtrique ſatiſfacerent, & præcepto, & lucro Iubilęi. Hìc Parmæ Iubilæum prudenter intra ciuitatem publicatum fuit in die Natalis Domini, in diœceſi in die Circumciſionis. Ratio dubitandi non vrget ſoluta per primum argumentum, præterquam quod dici poteſt, dictionem, *Statim*, ſumi multis modis, & importare diuerſa temporis ſpatia iuxta ſubiectam materiam, aliquãdo enim ſignificat intra triduum, l. fin. C. de iudic. interdum infra octo dies, gloſ. v. eodem cap. Prudentiam, §. Sexta, de off. deleg. aliâs verificatur in ſpatio duorum menſium ex Tiraq. loco citato, vndè ſignificat aliquid faciendum eſse data opportunitate, per ea, quæ habet Graff. lib. 2. de arbitr. cap. fin. nu. 6. Non eſt igitur illa dictio ita amarè intelligenda, ſed cum aliquo temperamento, iuxta tex. in l. quod diximus C. de ſolut. Rota Rom. vol. 1. deciſ. 476. num. 8.

DECISIO XXX.

An percuſſio pugno facta in faciem Magiſtri in loco publico ſtudij ſit grauis?

QVidem ad inſtantiam alteriùs dedita opera pugno impetijt Sacerdotem in publica Schola, ſtatim ac deſcendit è cathedra. Iſte ſine dubio incurrit excommunicationem ob grauem, & enormem percuſſionem Religioſi, & ſi enim percuſſio ſimplici pugno de ſe leuis ſit, ſit tamen grauis, & enormis ex conditione perſonæ, & circumſtantia loci publici. Id quod clarè deducitur ex reſponſione data à Ioanne XXII. quam ad verbũ refert Confect. pag. 24. illis verbis.

Perlectis litteris veſtris circa abſolutionem excommnnicatorum, vos in eis dubitare perſpeximus, quæ eſſet modica, aut leuis iniuria, circa quam, ſicut talis loquitur, abſoluendi vobis contulimus poteſtatem. Ad quod cum ſit facti potiùs, quam iuris quæſtio, vobis, prout poſſumus, reſpondemus, illam videlicet modicam percuſſionem, aut impulſionem pugni, palmæ, manus, pedis, digiti, aut baculi, vel lapidis, quæ ad liuorem, mutilationem membri, fractionem dentis

depilationem capillorum non modicam, vel effuſionem ſanguinis, non excedit, nec ſi tam leuiſſimi ictus, aut pugni percuſſione ſanguis exiret, tranſire in atrocem iniuriam profitemur, vt propter hoc ſit à talium abſolutione abſtinendum; vt tamen non ſolum ipſum factum, immò etiam facti qualitas, percutiendi modus, aut iniuriandi circa hoc diligentius attendatur, & ipſius facti circumſtantia loci videlicet, & etiam perſonæ, quæ ſit leuis, vel modica, grauis, aut enormis iniuria manifeſtius cognoſcatur. Loci quidem, vt in theatro, vel in foro, coram Rege, Prælato, vel Iudice, in Eccleſia, coram multis, in alio loco publico alicui iniuria conferatur. Perſonæ, veluti ſi Magiſter, vel Iudex, aut etiam Magiſtratus, aut Prælatus, Pater, aut Patruus, vel aliquis in dignitate, vel perſonatu conſtitutus ab inferiori, vel humili contra naturam iuris patiatur. Per hæc quidem graues videantur iniuriæ, & quæ ſint leues, aut modicæ, tamquam ex oppoſito cognoſcantur. Sanè, quia negotij natura non patitur, vt ad plenum omnia diſſerantur, iudicium talis enormis iniuriæ veſtro duximus arbitrio committendum. Vide quæ dixi Reſolut. 28. nu. 39. vbi manet explicata ſupradicta reſponſio.

Deducitur ex prædictis illam percuſſionem fuiſse grauem, attenta loci circumſtantia, præſentia Scholarium, & hora lectionis, atque etiam conditio perſonæ, quæ Religioſus, Sacerdos, & Magiſter eſt, licet percuſſor non fuerit eius diſcipulus; Schola enim eſt locus publicus, cum ad eum locum omnibus pateat aditus, & ſit deputatus in bonum publicum à Principe. Attenta etiam notorietate facti delicti illa percuſſio fuit grauis, facta enim fuit coram diſcipulis, & alijs. Quare percuſſor abſolui non poteſt ab Epiſcopo, ſed accedere debet ad Sedem Apoſtolicam, aut ad Legatum à latere, iuxta dicta dec. 25.

DECISIO XXXI.

Hæc verba. Ditemi tanto bene, *quem ſenſum habeant?*

SAcerdos, cui traditum fuit aureum cum hoc onere. *Ditemi tanto bene*, ſatisfacit partim miſſis, partim alijs ſuffragijs, & collectis in miſſa. Ratio eſt, quia illa verba ſignificant, quid commune vtrique, ſunt enim verba generica comprehendentia tam Sacrificium Miſſæ, quam quodlibet aliud genus ſuffragij, non ſolum enim dicitur bonum Miſſæ Sacrificium, verum etiam quodcumque aliud ſuffragium; genus autem habet locum in qualibet ſua ſpecie, l. De prætio ff. de public. l. 1. §. Generaliter ff. de legat. præſtand. Socin. iun. vol. 1. conſil. 128. num. 183. cum genus propriè comprehendat omnes ſpecies, quæ ſub ſe continentur, l. Semper ff. de reg. iur. Iaſon vol. 1. conſil. 24. Cravueta vol. 5. conſil. 785. quod verum eſt etiam ſi in vna ſpecie ſit maior ratio, quam in alia, l. 1. §. Quod autem ff. de ale. luſu, & aleator. l. In fraudem ff. de teſtam. milit. ibi Bald. M. Anton. lib. 2. reſolut. 35. nu. 2. & 3. ergo ille Sacerdos partim Miſſis, partim collectis ſatisfacit oneri ſuſcepto. Confirmatur, quia à nonnullis expreſsè petuntur Miſsæ, ab alijs orationes, ergo requirentes, vt ſibi tantum bonum dicatur, videtur vtrumque promiſcuè petere. Prædicta tamen locum habent,

habent, quando non conſtat in loco de ſenſu verborum, ſi enim illa verba ex communi vſu loquendi interprætentur pro Miſſis tantum, non ſatisfacit per collectas, & alia ſuffragia, ſed tot Miſſas celebrare debet, quot eleemoſinæ, verba enim intelligenda ſunt, & ſeruanda ſecundum vulgatum loquendi modum, cap. Ex litteris 7. de ſponſal. l. habeo ff. de ſuppel. leg. Placet, quod mihi reſpondit P. Franciſcus Pellizzarius Societatis Ieſu vir in Moralibus eruditus, vt teſtatur eius opus de Monialibus, interrogandas eſſe aliquot fœminas ſimilis conditionis in eo loco degentes, quid intelligant per ſimilia verba. Quare non excuſarem illum Sacerdotem, qui in recipienda ſtipe dubium aduertens, non interrogat dantem, quid intelligat per illa verba, id enim ſcire non curans, videtur ſubterfugere onus Miſſarum, quas fortaſſis expoſuiſſet quęrens ſibi, aut alijs bonum.

DECISIO XXXII.

An duo Altaria priuilegiata reperiri poſſint in eadem Eccleſia?

CVria Romana non ſolet ea concedere, ac proinde ſi inueniuntur duo in eadem Eccleſia, ſecundum præſumendum eſt ſubreptitium, & contrà intentionem Papæ, ſtylus enim quem Curia ſeruat, pro lege habetur, & ius facit, cap. Ex litteris, de conſtit. Et ita docui Reſolut. 56. nu. 199. & ita nuper. mihi reſpondit P. Pellizzarius ſuper hoc dubio conſultus, qui addit, cupienti ſecundum Altare, neceſſarium eſſe in ſupplicatione mentionem facere de primo iam obtento. Et ita tenendum eſt.

DECISIO XXXII.

An, qui frequenter abeſt, dicatur Reſidere.

STatutum Conſortij Eccleſiæ Cathedralis perſonalem requirentis Reſidentiam in ijs Sacerdotibus, qui aſſumendi ſunt ad Officium Prioratus eiuſdem Conſortij, locum habet, & verificatur in eo Sacerdote, qui bis, aut ter in hebdomada abeſt ab Eccleſia; adhuc enim dicitur reſidere. Quod oſtendo Primò, quia maior, & ſtrictior eſt reſidentia Parochialis ob curam animarum, in dies enim caſus occurrere poſſunt, quibus præſtò eſſe debet Parochus, ac proindè illi valdè neceſſaria eſt reſidentia, & magis, quàm reſidentia non Parochialis, quæ tantum reſpicit certum, & determinatum ſeruitium celebrandi Miſſam, & recitandi Diuinum Officium, ſed Parochus abſens per tres ad Summum menſes iuxta Tridentinum ſeſſ. 23. cap. 1. dicitur reſidere, eo ipſo, quod abſentia trium menſium non damnatur, ergo à fortiori abſentia trium menſium, ſiue continuatorum, ſiue interpollatorum, & vltrà reſpectu Sacerdotis non curati non vitiabit reſidentiam. Secundò, reſidentia ſpecificatur in præſenti caſu, & exercetur per celebrationem Miſsæ, & recitationem diuini Officij in Eccleſia Conſortiali; ſed obligatus quotidie celebrare ex cauſa honeſtatis, & deuotionis bis in hebdomada poteſt ceſsare, ſecundum Nauar. conſil. 6. de præbend. per cap. Significatum 11.

de præbendis ibi: *Quanto frequentiùs poteſt*;immò & ter in caſu noſtro, cum reſidentia in conſortio non ſit neceſſaria ſimplicitèr, ſed ex ſuppoſitione officij Prioratus, illud enim dicitur frequentèr fieri, quod bis fit, gloſ. v. Frequentare cap. Monaſteria, de vita, & honeſt. Cler. & ſecundùm Graff. in ſua Praxi lib.2.cap.5.num.20. ille dicitur frequentèr alloqui monialem, qui ter alloquitur, ergò ille dicitur frequentiùs celebrare, ac proindè reſidere, qui quater in hebdomada celebrat, conſequentèr alijs tribus diebus ceſſando adhuc dicitur reſidere ex computatione dierum. Tertiò, Epiſcopus poteſt prohibere Parocho ſub pœna pecuniaria, quæ tamen dimidiam non excedat, ne vltra biduum à ſua Eccleſia abſit, vt ex Garzia in Addit. ad ſuum tract. de benef. cap. 2. num.23. declar.2. Armend. Sellio, aſſerit Barboſa ad Seſs. 23. cap.1. num. 52. ergò per biduum abſentia licet ſaltem in eo, quod abſens dicitur reſidere, conſequentèr ſi Parochus biduum abſens dicitur reſidere, à fortiori non Parochus, ſi abſit ter. Quartò abſens Canonicus frequentèr ab Horis Minoribus ex cauſa adhuc dicitur reſidere, Nauar. conſil. 20. de Reſid. Demum abſens in ſeruitio Epiſcopi adhuc dicitur reſidere, & præſens eſſe in ſua Eccleſia, cap. Ad audientiam 15. de Clericorum reſid.

DECISIO XXXIV.

An obediendum præceptis etiam ſub cenſuris factis, cùm timetur graue damnum?

NOn eſt obligatio obediendi præceptis Superiorum etiam ſub pœnis cenſurarum expreſſis, cum probabili periculo aut mortis, aut alterius mali notabilis imminentis; Tum quia leges Diuinæ poſitiuæ affirmatiuæ non obligant cum tanto rigore, nam quis non tenetur adimplere votum, quando timet ſibi aliquod malum graue, Sanch. lib. 4. cap. 3. num. 19. Bonac. p. 3. de voto §.1. num. 10. qui q.8. de peccatis p.2. propoſ.2. alia refert exempla; Tum quia lex humana non obligat cum tanto rigore, niſi ſe exprimat, præciſo ſemper contemptu Religionis, aut Clauium, alitèr non diceretur humana, & benigna, vt docent communiter Doctores, quos citant Sanch. lib.1. cap.18. num.4. Bonac. cit. dicta propoſ. 2. ergò neque præceptum, quod eſt minoris virtutis lege. Ita prædicti cum ſequentibus in materia cenſurarum, Bonac. de cenſur. q.2. p.3. Armilla v. Excom. n.59. Megal. lib.1. de cenſur. cap.3. n.76. Alterius tom.2. diſp.8. de interd. cap. 6. Sayr. lib. 1. de cenſ. cap. fin. num.41. Sà v. obedientia num. 4.

DECISIO XXXV.

An ſecunda profeſſio ſit formalitèr commutatio voti in votum, an verò ex ſe deſtruat priorem?

TRanſitus ab vna ad aliam Religionem eſt licitus, ſi ex cauſa, & cum licentia fiat ſui ſuperioris, petita, licèt non obtenta ad ſtrictiorem, cui conſtare debet Superiorem ſecundæ eſſe paratum recipere illum, quod etiam requiritur in tranſitu ad æqualem, vel laxiorem; & prætereà licentia Sedis Apoſtolicæ ad laxiorem, & hæc certa ſunt, & à me explicata tom.1. Reſo-

Reſolut. 29. vſque ad num. 20.

Punctus autem difficultatis in eo conſiſtit, an prior profeſſio commutetur in ſecundam, an verò per ſecundam formalitèr deſtruatur; ſeu an deſtructio proueniat potiùs à licentia Apoſtolica?

Dico; quòd prior profeſſio non commutatur in poſteriorem; ſed omninò deſtruitur per poſteriorem, & non per licentiam Apoſtolicam.

Primùm, quòd non ſit commutatio, ſuadetur, quia commutatio eſt ſuppoſitio alterius materiæ in locum prioris, remanente eadem formali, & numero obligatione, ſecundum omnes cum Sanch. lib.4. cap. 55. num.2. Voti ergò obligatio ſub vtraque materia manet, & ſolùm transfertur à prima ad ſecundam materiam, ad quam etiam redire poteſt ſine noua obligatione, & renouatione prioris voti, cùm prior obligatio ſemper mãſerit; licitus autem eſt regreſſus ad priorem materiam, ſiue votum commutatum fuerit in maius, ſiue in æquale, ſiue in minus, quia ſemper cedit commutatio in fauorem vouentis, ergo renunciare poteſt ſuo fauori redeundo ad priorem materiam; nemo enim cogitur vti ſuo beneficio l. Inuito 70. de reg. iur. de communi tradit idem Sanch. lib. 4. cap. 55. num. 26. Conſtat autem non ſic ſe habere primam, & ſecundam profeſſionem, in quibus non ſubrogatur vna materia loco alterius, cùm tria vota ſubſtantialia ſub vtraque profeſſione continuò maneant, & prior profeſſio immediatè tollatur per ſecundam, ita vt per hanc ceſſet obligatio quævis contracta per priorem profeſſionem, ita quod in ſecunda iam profeſſus validè non liceat regreſſus ad priorem Religionem, niſi per nouam profeſſionem, & obligationem limitatam in veteri Religione factam de licentia Superiorum, cum cęteris requiſitis, ac ſi primò ſimplicitèr proficeretur, vt docui in Tractatu de profeſs. regul. cap. 2.q.72.§.Vndecimo, & tom.3. reſolut. 120. q. 30. num.73.

Secundum, quod prior profeſſio deſtruatur per ſecundam validam, ſuadetur: Tum, quia emiſſa profeſſione ſecunda profeſſus non ampliùs tenetur prioris vota, & ordinationes ſeruare. Tum quia idem non poteſt eſſe filius ſimul duarum Religionum, ſed vnius tantum, nempè ſecundæ, ergo poſterior profeſſio deſtruxit priorem. Tum quia ſicut poſterius teſtamentum validum reuocat prius, ita & ſecunda profeſſio priorem, eſt enim velut teſtamentum, in quo ſicut teſtator relinquit alijs omnia ſua bona, ita & profeſſione Religioſus ſeipſum, & omnia ſua bona, ſi aliter non diſponit, donat, & relinquit Religioni.

Tertium, quod per licentiam Apoſtolicam non deſtruatur prior profeſſio, probatur: Tum quia licentia illa limitatur ad tranſitum, vt per ipſam dicatur licitus, ac proindè tranſitu peracto, licentia ceſsat, limitata enim cauſa limitatum producit effectum, l.In agris ff. de acquir.rer.dom. ergo non poteſt eſse cauſa deſtructiua prioris profeſſionis, nam tranſitus contingit initio anni, & profeſſionis prioris extinctio in fine anni, dum fit ſecunda profeſſio, qua poſita, ſtatim ceſſat prior profeſſio, ergo ſignum eſt, quod ſecunda profeſſio eſt cauſa deſtructiua prioris, & non illa licentia, id enim eſt cauſa, ſecundum Philoſo-

phos, ex quo ſequitur effectus, & cauſa probatur per ſequelam immediatam effectus, gloſ. cap. Quattuor 27. 12. q. 2. Tum quia licèt, non ſequatur valida profeſſio, niſi licentia Apoſtolica præmiſſa, quando fit tranſitus ad laxiorem, vt probaui tom. 1. reſol. 29. nu. 56. & petitione licentiæ ſuperioris reſpectu omnis tranſitus ibidem num. 49. non ideò tamen hę licentiæ ſunt cauſa propriè deſtructiua profeſſionis prioris, ſed potiùs ſunt conditiones, ſine qua non ſequitur ſecunda profeſſio valida, & poſſunt dici cauſæ remotæ, reſpectu deſtructionis prioris profeſſionis, ac proindè non attendendæ in hoc formali caſu, arg. l. Sed & ſi plures §. In arrogato, ff. de vulg. & pupilli ſubſtit. nam proxima cauſa magis attenditur, quàm remota. Tum quia ſi in fine anni probationis facti pœnitentia ductus reuertatur ad antiquam Religionem, non eget profeſſione, cùm illa prior adhuc vigeat, ſignum eſt licentiam non eſſe cauſam deſtructiuam prioris profeſſionis, ſed tantum ſecunda profeſſio valida.

DECISIO XXXVI.

An venditio domus poſtea donatæ conuentui venditori ſit alienatio in iure prohibita Regularibus?

CONiugati ſenes benè affecti erga Conuentum domo propria carentes intendunt iuſto prætio emere domum ad proprium vſum, quam volunt deinde per idem inſtrumentum donare eidem conuentui; An Prior cum ſuis Fratrib. poſſit inire hunc contractum ſine periculo incurrendi pęnas contra alienantes inflictas?

Dico, quod iſte contractus fieri, poteſt. Tum quia alienatum non dicitur adhuc exiſtens ſub dominio vẽditoris, l. Alienatum, de verb. ſign. conſtat autem domum venditam reuera non tranſire ſub dominio emptorum, cum illud ius, quod ad eam habere poſſunt, donant venditoribus. Tum quia quod parum, aut ferè nihil durat, factum eſſe non dicitur, cap. Nam & ego 3. de verb. ſignif. & amiſſum non dicitur, quod non durat amiſſum, l. pro parte §. Verſum ff. de in rem verſo; translatio autem dominij ex venditione nullatenus remanet apud emptores, ergo in hoc contractu nulla eſt alienatio ſaltem, quod ſit prohibita. Nec obſtat, quòd vtile dominium tranſeat irrecuperabilitèr, durante vita emptorum, quia domus Monaſterio vtilis eſſe non poteſt, niſi quando continuè quod ad illud remanet apud conductorem, in eo enim contractu virtualitèr includitur etiam contractus conductionis: neq; puto prohiberi locationem ad longum tempus, reſpectu præſentis caſus, in quo fructus ſemel, & anticipatè ſoluuntur in beneficium Conuentus, qui implicantur in alijs ſtabilibus, ideò enim in extrau. *Ambitioſæ*, prohibetur locatio ad longum tempus, quia ex diuturnitate temporis facilè amitti poſſunt fructus, immò, & domus, quod locum non habet in caſu noſtro, in quo ſoluti ſunt omnes anticipate, & domus iam donata eſt quo ad dominium directum, & vtile hoc poſt mortem emptorum.

DE-

DECISIO XXXVII.

An interdicti affixio impedita de facto ſortiatur ſuum effectum?

INterdictum de facto, & potenter impeditum, ne promulgetur, aut affigatur in ciuitate ſupponenda interdicto, ſortitur ſuum effectum, modò in curia Iudicis, & in circumuicinis Ciuitatibus aliorum Dominorum publicetur, tunc enim idem eſt, ac ſi eſſet affixum, & penetraſſet in ciuitate contumaci, vt colligitur ex cap. 1. de poſtulat. prælator. vbi interdictum comparatur alijs legibus, ad quarum formam promulgatur, ibi: *Nec ſit neceſſarium, cum conſtitutio ſolemniter editur, aut publicè promulgatur, ipſius notitiam ſingulorum auribus per ſpeciale mandatum, vel litteras inculcare, ſed id ſolùm ſufficit, vt ad eius obſeruantiam teneatur, qui nouerit eam ſolemniter editam, aut publicè promulgatam.* Interdictum autem ſufficienter dicitur promulgatum, cum in circumuicinis ciuitatibus publicatur, impedientibus miniſtris, ne publicetur in ciuitate contumaci. Quod Doctores communiter tradunt, intimandum eſſe in matrice Eccleſia loci interdicto ſupponendi, cum Viualdo v. Interd. num. 287. Tolet. lib. 1. cap. 19. Sylu. v. eod. 2. num. 1. Tabien. 3. n. 2. Sayr. lib. 5. cap. 11. nu. 29. Intelligendum eſt, quando nullum obijcitur obſtaculum, & non ſubterfugitur pœna medicinalis, alioquin contrà impedientes iniuſtè de facto, & potenter, ſufficienter, & validè dicitur promulgatum extra, ac ſi in loco contumaci affixum fuiſſet in loco publico, vnde S. Anton. part. 3. tit. 27. de interd. cap. 5. dicit ſatis eſſe, ſi fiat promulgatio in locis conſuetis iudiciorum, aliter ciuitates nunquam poſſent ſubijci interdicto, cum poſſint efficax obſtaculum opponere.

DECISIO XXXVIII.

An cadauera defunctorum à loco ad locum translata ſubdantur Gabellis?

NEquaquam, ſed ab illis immunia ſunt. Tum quia illa res eſt capax gabellæ, quæ eſt prætio æſtimabilis, arg. l. Omnium C. de vectig. reſpicit enim gabella id, ex quo fructus percipi poſſunt in ordine ad illius ſolutionem; cadauer autem tamquam res inutilis reſeruatum putredini, & vermibus, prætio æſtimabile non eſt, ac proindè nullum ius tribuit gabellarijs. Tum quia cadauera fidelium defunctorum ſunt ſub protectione Eccleſiæ etiam, quo ad eorum translationem cap. Corpora 36. diſt. 1. de conſecr. & licèt ibi ſermo ſit de corporibus Sanctorum, extenditur tamen per Doctores ad quecumq; corpora defunctorum, quæ ſicut non poſſunt de loco ad locum transferri ſine licentia Eccleſiaſticorum, ita neque ſupponi datijs, & gabellis. Tum quia homo mortuus à quibuſcumque oneribus exoneratur, & liber remanet per mortem, ſi quidem hæc omnia ſoluit, §. Deinceps Auth. de nupt. l. 1. C. Ne ex delicto defunc. conſequenter etiam ab omnibus gabellis, ſi quo modò, dum viueret, tenebatur ſecundum illum reſpectum. Vnde in l. 38. ff. de relig. & ſumpt. funer. prohibetur, ne corpora, aut oſſa defun-

ctorum

ctorum detineantur, vexentur, aut impediantur, quò minus ſepeliantur, aut transferantur, ſed liberè dimittenda ſunt, ergò ſine ſolutione gabellarum. 2
Quare impius, & inhumanus vſus, quo antiquitùs corpora mortuorum debitorum per creditores pignorabantur, aut ſequeſtrabantur, reprehenſus à D. Ambroſ. in cap. 16. Tob. Sublatus fuit per l. Pretor ait §. Ne perpetuæ, l. cum ſit ff. de ſepulcr. violat. Et ita docet Bertachinus in tract. de Gabellis q. 8. num. 6. dum dicit Gabellam non eſſe ſoluendam de animalibus mortuis, ſed de viuis tantùm. Adiungit, niſi per ſtatutum aliud diſponatur ſecundum Bartolum ab eodem citatum. Sed hoc ſtatutum fieri non poteſt à Laicis, quia ſuper cadauer mortuum hoc ius non habent, cùm ſit ſubditum Eccleſiæ, cuius immunitate gaudet quò ad hoc. Quod ſi Gabellarius ad teloniurn ſedens quærat, quid in capſula reconditum ſit, ſi non credat, in ea adeſſe cadauer, oſtendatur illi in confuſionem ſuæ incredulitatis, vt memoretur nouiſſima ſua in abominationem 3
propriæ auaritiæ.

DECISIO XXXIX.

An Officialis Epiſcopi generalis poſſit per ſe, vel per alium doctorare?

1 VIcarius Epiſcopi, ſeu eiuſdem Officialis generalis, quod in idem recidit, ſecundum Mandoſ. in Regul. Cancellar. 14. q. 16. Menoch. lib. 1. conſil. 51. num. 38. Cardin. in Clem. de off. vicar. num. 18. Sbroz. lib. 1. de Vicar. q. 7. poteſt non ſolùm per ſe, verùm etiam per alium à ſe deputatum gradum Doctoratus conferre potentibus, licèt ipſe Vicarius non ſit Doctor, ac proindè vocetur Prouicarius.

Primum de propria poteſtate doctorandi probatur, quia iſte Prouicarius habet commiſſionem generalem exercendi ea omnia, quæ ſpectant ad Vicarium Doctorem, & in litteris eius patentibus non excipitur in terminis hæc facultas doctorandi, neque de iure intelligitur excepta, nam Cap. 2. & 3. de off. Vicar. in 6. in generali commiſſione facta Vicario Epiſcopi, ſeu Officiali generali excipiuntur tantùm facultates viſitandi, corrigendi, priuādi, & conferendi beneficia, ergò non excluditur facultas doctorandi, cùm non contineatur ſub exceptis, vt clarè conſtat ex diuerſitate illorum intèr ſe. Et conſequentia tenet, quia excluſio aliquorum aliorum eſt incluſio, cap. Nonne de præſumpt. ex pluribus enim aliquib. negatis; reliqua cenſentur conceſſa, cap. Qualis hinc 4. diſt. 25. Gloſ. v. negatur, cap. Ex eo, quod 2. 15. q. 3. gloſ. v. colligitur.

Secundum de facultate delegata alteri ad doctorandum probatur, quia Officialis Epiſcopi generalis, ſeu Vicarius generalis ſic dictus ex generalitate, & vniuerſalitate cauſarum ſibi commiſſarum dicitur Ordinarius, & habere poteſtatem ordinariam, & facere vnum tribunal cum Epiſcopo, cap. Romana 3. de appellat. in 6. cap. 2. de conſuetud. in 6. vtrobique Doctores, Bart. in l. 1. §. ab eo ff. quis, & à quo appell. num. 1. Alex. in Rubr. de officio eius num. 15. Roland. lib. 1. conſil. 46. num. 26. Sbroz. lib. 2. q. 55. num. 9. Baſilius Poncius lib. 5. de matrim. cap. 11. Pariſ. lib. 7. de Reſignat. q. 24. n. 25. in quantum Ordinarius eſt po-

poteſt delegare eas omnes cauſas, quas ipſe per ſe expedire poteſt, nam
4 Ordinarius de iure delegare poteſt, l. More ff. de iuriſd. omn. iud. l. Cognitio §. Cum propriam ff. de offic. eius, cap. fin. de offi. ordin. cap. Cum Epiſcopus 7. de off. ordin. in 6. & quatenus cum Epiſcopo vnum facit tribunal, quia eiuſdem cenſetur poteſtatis, & iuris; Officialis autem huiuſmodi cùm hanc poteſtatem non habeat prohibitam in ſua generali commiſſione, vtique poterit delegare illam alteri ad doctorandum; preterquamquod habens delegatam poteſtatem ad vniuerſitatem cauſarum, ac ſi eſſet Ordinarius, ſubdelegare poteſt, cum reputetur Ordinarius, l. 1. ff. Quis, & à quo, gloſ. v. Delegare, cap. ſuper quæſtionum 27. §. Si verò, de offic. deleg. cap. cum cauſam, de appellat. iuncta gloſ. delegare. Roſella v. Delegare, Angel. num. 6. Sylu. q. 8. & alij omnes. Dictus autem Prouicarius eſto non eſſet Ordinarius adhuc eſt deſtinatus ad vniuerſitatem cauſarum, ratione cuius poterit vices ſuas alteri committere ſaltem quo ad
5 hanc cauſam doctorandi. Et, quòd Vicarius Epiſcopi poſſit delegare vnũ articulum, ſeu cauſam docent Gloſ. v. ipſius cap. 1. de off. Vicar. in 6. Abbas in cap. Clericos eod. extr. num. 2. Bald. in l. Aliquando, de off. proconſ. Cardin. in Clem. 1. de off. Vicar. Pariſ. lib. 7. de Reſignat. q. 24. num. 73. prædictos allegans. Concludendum igitur eſt, Prouicarium ritè delegaſſe hanc facultatem doctorandi. Sed quis dicere poſſet, prædicta procedere in Vicario Generali Doctore, habente omnia requiſita ad verum Vicarium, qualis non eſt noſter Prouicarius, qui per modum prouiſionis, & quaſi ex neceſſitate, & conditione temporum fungitur hoc officio. Nihilominus mox probatur ſupradicta habere locum etiam in noſtro Prouicario, qui ſic nuncupatur prçcisè, quia caret gradu Doctoratus.

6 Tertium igitur, quod Prouicarius, quatenus talis, licèt non Doctor, poſſit doctorare, probatur; Tum quia gradus Doctoratus non dat facultatem doctorandi Prouicario, ſed commiſſio generalis Prouicariatus. Tum quia vt plurimum Vicarij ſunt Doctores canonum, & legum, non Theologiæ, vn-
7 de Vicarius Capitularis non poteſt eſſe Theologus ſecundùm Barboſam cap. 42. de Canon. num. 53. deciſum ſub die 28. Auguſti 1621. prout ipſe refert ad Seſs. 24. cap. 16. num. 34. videtur tamen colligi oppoſitum ex Tridentino ibi: *Item officialem, ſeu Vicarium, &c. qui ſaltem in iure canonico ſit Doctor, vel licentiatus, vel aliàs quãtum fieri poterit idoneus*. Hæc enim poſtrema clauſula, ne dicatur ſuperfluere, dicit aliquid præter ſupra dictas qualitates diſiunctiuè acceptas, ergò in aliquo caſu poterit eſſe etiam Theologus, ergò ad doctorandum non videtur eſſe neceſſarius gradus Doctora-
8 tus in doctorãte eiuſdem rationis. Tũ quia Vicarius ſecundùm vota, & ſuffragia totius Collegij, ſeu maioris partis fauore promouendi pronuntiat Doctorem, & non alitèr, ergò nõ eſt neceſſe, quòd Vicarius ſit Doctor in eo gradu, ad quem quis promouetur, eo ipſo, quod non debet ipſe ferre iudicium de idoneitate promouendi, ſed id ſpectat ad Doctores Collegij vnà cum ſuo Priore. Tum quia comites Palatini vtriuſque iuris tantùm Doctores ex priuilegio promouent

ad

ad gradum Theologiæ, & alij Doctores ſolum Theologiæ conferunt gradus alterius Doctrinæ, ergo neuter gradus neceſsarius eſt ad Doctorandum, ſi non vniuocus, qui videretur aliàs neceſsarius ad iudicandum de idoneitate promouendi, multò minus æquiuocus, per quem non poteſt ferri Iudicium, cū illius ſcientiæ nō ſit profeſſor Vicarius, ſeu Comes Palatinus, ſed alteriùs tantū. Tū quia Vica-
9 rius Generalis aliquādo nō eſt Sacerdos, ac proinde non eſt Confeſſarius, neque habet poteſtatem abſoluendi Sacramentaliter, & tamen hanc facultatem alijs concedit, vt notum eſt in curijs Epiſcoporum, ergo quis alteri poteſt conferre facultatem, quam non habet, conſequenter Vicarius non Doctor, quod idem eſt, ac eſse Prouicarius in caſu noſtro, poterit per ſe ipſum, vel per alium facere Doctorem. Sed dicet aliquis, quare hactenus aliquem non promouit, neque nunc, ſed per tertium à ſe delegatum, qui eſt Doctor, ergo faciens Doctorem ſupponitur eſſe Doctor. Redico, quod de omnibus non eſt reddenda ratio, l. Non omnium 19. de legibus gloſ. v. Rationem Cap. Nabuchodonoſor 22. 23. q. 4. & ſi aliquando reddi poſſet, non expedit, nec plus ſapere, quam oportet ſapere. Vide infra Deciſ. 440. 442.

DECISIO XL.

An legata non ſoluens incurrat aliquam cenſuram?

LEgatum Pium non ſoluens nullam de iure communi incurrit cenſuram, cum in iure non reperiatur, ſed tantum comminatur excommunicatio in cap. Qui oblationes 9. & 10. Cap. Clerici 11. 13. q. 2. vbi negligentes ſolutores huiuſmodi vocantur necatores egentium, & pauperum, atque Sacrilegi dicuntur. Hęc autem intelliguntur reſpectu Legatorum Piorum, quæ & vocantur cauſa pia, & enumerantur à Tiraquello in tract. de priuilegijs cauſæ piæ. Illud autem dicitur Legatum pium, ſeu cauſa pia, quod relinquitur Eccleſiæ, monaſterio, Religioſo particulari intuitu pietatis, non prætextu conſanguinitatis, hoſpitali cuilibet, Oratorio, pauperibus, viduis, pupillis pauperibus, pro redemptione captiuorum, dos pro maritandis pauperibus, pro imagine pingenda, pro ſtudio Theologię, pro conſtructione, vel reparatione pontium, viarum ad publicam vtilitatem, pro conſtructione ſepulcri, pro meretrice, vt conuertatur, pro reſtitutione incertorum, & male ablatorum, pro ornamento, & vtilitate Eccleſiæ, pro oleo lampadis.

Adde quod pia cauſa, ſeu Legatum pium eſt illud, quod relinquitur concionatori, & ideò illud non ſoluens Prædicator excommunicari poteſt, iuxta illa duo capita ſuperiùs allegata. Quid, ſi ſpectet ad Superiorem Conuentus, apud quem extat fundus, ex quo percipiuntur fructus? Debet ſoluere ſecundo Monaſterio, ex quo vocauit concionatorem, ſi tamen fructus percipiantur ex fundo deſignato, aliter ad nihil tenetur; ſi concionator eſt ſubditus, contentus ſit de eleemoſina, quam ſibi ſubminiſtrabit ſuus Prælatus pro veſtitu, & libris.

Inſolutio Legatorum piorum ſolet reſer-

reſeruari apud diuerſos Epiſcopos, de quo caſu reſeruato vide Graffium lib. 2. cap. 26. ſuæ praxis, & illius amicum ad verbum Bellochium part. 2. qu. 1. Lupum de caſibus Bergom. par. 2. caſu 6. Mazuchellum de caſibus Mediol. diſput. 2. cap. 20. De Legatis pijs reſpectu Regularium Lezana tom. 4. v. Legata Regularibus relicta.

DECISIO XLI.

An teſtis in dubio præſumendus ſit falſum dixiſſe?

MInimè, ſed immunis eſſe debet ab hac imputatione, quod probatur *Primò*, quia falſitas in dubio nõ præſumitur, c. In præſentia, de renunt. l. Cum præcibus C. de probat. vbi Bald. Marſil. conſil. 51. num. 33. Cępola conſil. ciu. 38. nu. 13. & vt de falſo quis conuincatur, probationes debent eſse concludentes per neceſse, Bald. in l. Iuris gentium §. Quod ferè ff. de pact. & in l. Imperator ff. de ſtatu hom. nu. 1. taliſque requiritur probatio, quæ demonſtret rem aliter ſe habere non poſſe, Grammat. Conſil. crim. 19. nu. 3. Neuizan. conſil. 68. nu. 34. Surd. conſil. 132. nu. 20. vbi poſt alios ſubiungit, in crimine falſi magis ſtrictam, & concludentem requiri probationem, quam in alijs delictis, Bertazol. conſil. 8. nu. 11. & 12. Honded. lib. 1. conſil. 109. à num. 13. & in ſpecie, quod teſtis habeat hanc præſumptionem pro ſe, vt non præſumatur, falſum depoſuiſſe, ſed veritatem abundè dixiſse, probat Bertazol. dicto conſil. 8. num. 10. poſt gloſ. in cap. Accedens, de crim. falſi, Bald. in leg. De quibus col. fin. nu. 40. ff. de legib. *Secundò*, facienda eſt ſemper omnis interpætatio, vt à falſo teſtis excuſetur, cap. Cum tu, de teſtib. vbi omnes, præſertim Felin. nu. 4. & 12. Grammat. voto 26. Bec. conſil. 78. num. 12. itaut adhibenda ſit exquiſita, & nimia ſubtilitas, vt falſitas excludatur, etiam per impropriationem verborum, & diſtinctionem etiam eo modo, & ratione, quibus leges concordantur, vt poſt omnes docet Bertazol. cit. conſ. 8. num. 13. immò etiam per multiplicationem actuum, & perſonarum, quia pluralitas actuum præſumitur, vt euitetur falſitas, Bald. in l. fin. C. de reb. cred. in fine, Surd. deciſ. 282. n. 5. atque verba ſunt improprianda, & ſub diuerſis conceptibus loci, temporis, & perſonarum interpretanda, ad euitandam falſitatem, Farin. q. 153. à num. 192. præſertim in crimin. num. 202. *Tertiò* falſitas non committitur ſine dolo, l. Qui teſtamentum, §. Dolo malo ff. ad leg. Cornel. de falſar. Bartol. in l. Diuus ff. eod. num. 1. & 2. Natta conſil. 314. nu. 8. Vulpell. conſil. 129. Farin. q. 150. nu. 2. Dolus præſumptus non ſufficit, ſed requiritur verus, Menoch. conſil. 221. num. 15. Rimin. iun. conſil. 145. num. 21. Honded. conſil. 109. nu. 17. lib. 1. à dolo autem in materia falſitatis excuſat quælibet cauſa etiam iniuſta, Angel. de malef. v. Falſario nu. 1. Verſ. Et à dolo quis excuſatur, Alex. lib. 1. conſil. 73. nu. 5. Gratus lib. 1. conſ. 59. nu. 6. Cęphalus conſil. 230. nu. 14. *Quartò*, falſitas ſine dolo commiſſa nulla pœna etiam extraordinaria, vel Stellionatus punitur, Corn. lib. 4. conſ. 182. num. 6. quia crimen Stellionatus ſine dolo non incurritur, Bec. conſ. 78. nu. 16. Surd. deciſ. 282. num. 18. Honded.

lib.

lib.1. conſil. 109. nu.28. nu.54. *Quintò*, in dubio præſumitur potius error, ſimplicitas, & ignorantia, quam dolus, vel falſitas, Bald. in l. pen. C. de his, qui ſibi adſcr. Roland. conſil.38. num.32.lib.1.Honded.cit.conſil.109. num.18. vnde teſtis dictum præſumitur potius per ignorantiam falſum, quam per dolum, Cephal.conſil.230. nu.16.& 335.nu.51.neq; enim errans dici poteſt dolum, aut falſum committere, Marſil. conſil.651.nu.8.Bec. conſil.78. num.9. conſequenter teſtis per errorem deponens falſum, non tenetur pena falſi,Grammat.conſ.23. num.4.& 33.nu.10. nam falſum non committitur, niſi mentiatur animus, vt ex Baldo dixit Ioan. de Amicis conſil.138. num.10. quia falſum eſt mutatio veritatis ex certa ſcientia, ex Hoſtien. Marſil. in Rubr. ad leg. Cornel. de falſ. Gratus conſil.151. num.9. vol.2. ac proinde teſtis per ignorantiam, vel errorem deponens falſum, non eſt in dolo, neq; falſarius eſt dicendus Ancharan. conſil.24. nu. 7.& 8. Gram. conſil.47. num.15. Bertazol. conſ.8. num.18. *Sextò*, ad hoc vt teſtis puniatur de falſo, opus eſt, quod falſum deponat ſuper facto ipſo principali, in quo vertitur quæſtio, non autem ſuper extrinſecis, in quo caſu, neque eius dictum infringitur, Clar. q.53. §.Scias tamen, Boſſius de tortur. nu.27. Socin.iun. conſil.189. num.44. Bertazol. conſil.8. num.19. *Septimò*, vt quis de falſo puniatur, neceſse eſt, quod eius dictum noceat, vel nocere poſſit alicui, l.1. C.ad leg. Cornel. de falſ. Boſſius tit. de defenſ. reor. num.70. Angel. in l. Qui veluti C. eod. Alex. lib.1. conſil.74. num.8. Vulpell. conſil.6. nu.1. de communi, & conſil.129. Roland. conſ.38.nu.22. Surd. deciſ.282. Honded. conſil.109. num.49. quod locum habet etiam in ſtatuto pœnam imponente, Bertazol. conſil.8. nu.20. & quod falſitas innocibilis non poſſit puniri, dictus Vulpell. conſil.6. num.1. Honded. lib.1. cit. conſil.109. num.52. & 56. Neque pœna extraordinaria ceſſante dolo, & nocibilitate, Vulpell. conſil.129. num.8.& 15. Honded. lib.1.conſ.109. num.54. Farin. q.150. num.340. vbi reprobat Baiardum contrarium aſſerentem. *Octauò* falſitas nunquam præſumitur commiſſa ſine cauſa, vndè vbi ceſſat cauſa falſitatis, ibi ceſſare debet etiam eius præſumptio, Crau. conſil.25. nu.14. Roland. *lib.1.*conſil. 38. nu.39. Menoch. conſil.221. nu.8. Gabriel conſil.169. quapropter vbi ceſſat lucrum, commodum, ſeu vtilitas, ceſſat quoque falſitatis præſumptio, Alex. conſil.15. num.3. Crau. conſil.75.num.13. 17.& 18.Bertazol. conſil.71. num.23. Roland.conſil.11. nu.55. lib.3. neque ſufficit modicum lucrum ad præſumendum falſitatem, gloſ. in cap. Accedens, de crim. falſi, Natta conſil.314.num.10. Cephalus conſil.230. num.19. Bertazol. conſil. 156. nu.8. *Nonò* pœna falſi quis puniendus non eſt, niſi trib. concurrentibus, mutatione veritatis, dolo vero, & nocumento ex falſitate, Honded. lib.1. conſil.109. nu.55.& 56.Bertaz. conſil.71.num.51. ad 54. *Decimò* non ſufficiunt quæuis coniecturæ, & præſumptiones etiam plures ad condemnandum aliquem in pœnam falſi etiam extraordinariam, vt pluribus comprobat Surd. conſil.132.num.78. & 80. ſed requiruntur vehementiſſimæ, & tales, quæ Iudicem reddant

certiſ-

certiſſimum, & factum ita clarum, vt indubitantèr appareat verum, nec aliud credi poſſit, ex eodem Surd. à nu. 86. quem ſequitur Farin. q.152. num. 26.& 44.plures autem debent eſſe huiuſmodi prȩſumptiones, Menoch. lib. 1. prȩſumpt.40. num.10. Farin. q.86. num.93.

De pœna falſi teſtis,gloſ.cap.3.diſt. 19. Graff. tom. 2. conſil. 3. de homic. diff. 1. Compend. Rodr. reſolut. 42. num. 34.

DECISIO XLII.

An ſimonia ſit procurare alicui penſionem, vt ſibi procuret vxorem?

QVidam Clericus minoribus tantùm initiatus, & beneficiarius, vt valeat ducere vxorem,renuntiat ſuo beneficio, conueniendo cum reſignatario de penſione ſuper beneficio reſignato conſtituenda de licentia Papæ, quam intendit procurare, vt detur à Sede Apoſtolica illi,qui procurabit ſibi talem mulierem in vxorem,& ſuper hac re ineunt pactum, & mutuò ſe obligant, Clericus ad procurandum cũ effectu penſionem,& Laicus procurãdi illi cum effectu vxorem. Difficultas eſt,an illis licita ſit huiuſmodi conuentio ſine peccato ſimoniæ? Videtur,quòd ſic,quia reſignatio eſt legitima, cùm ſupponatur facta coram Superiore, & ex cauſa ducendi vxorem, ex ijs, quæ habent Canoniſtæ, in cap. Super hoc,de renunt.Pariſ.lib.1.de reſignat.benef.q.2.& q.3.vbi de reſeruata penſione,& in reſignatione ſit mentio de perſona, in cuius fauorem penſio petitur à Papa,ergò tollitur omnis ſuſpicio ſimoniæ;nam auctoritas Papȩ interueniens, tollit omnem ſimoniam iure prohibitam,gloſ.v.Illicitæ pactiones,cap.Cum pridem de pact.de communi apud Pariſ.lib.6. de Reſignat. q. 2.num.70. penſio autem conſtitui poteſt ſuper beneficio reſignato tam pro ipſo reſignante, vt commodè viuere poſſit, ibidem num.7. quam pro alio tertio,Mandoſ. de penſ. col.3.

Dico, quòd hic interuenit ſimonia, quia pactum inter rem ſpiritualem, & temporalem inducit ſimoniam, quæ ſecundùm gloſam in ſum. cauſæ 1.q.1. & D.Thom. 2.2.q. 100. art. 1. eſt ſtudioſa voluntas emendi, vel vendendi aliquid ſpirituale pro temporali; ſed in prȩſenti caſu Clericus procurando penſionem eo pacto, vt alter, cui illa penſio conferretur, procuret ſibi efficacitèr talem mulierem in vxorem, vendit illam,& loco pretij, & pecuniæ acquirit obligationem alterius,qui recepta penſione, tenetur ciuilitèr illi vxorem procurare, ergò ſimoniam committit. Confirmatur,quia ſecundùm Nauar.conſil.57. ſi ego rogo aulicum, vt mihi impetret beneficium, ſuper quo conſentiam,imponi penſionem pro ipſo, ſimoniam committo, ergo pari ratione ego ſum ſimoniacus,ſi volenti impetrare mihi vxorem promitto penſionem ſuper meo beneficio reſignato.

Nec iuſtificatur hoc pactum, nec tollitur vitium ſimoniæ,per expreſſionem eius in narratiua reſignationis beneficij, & nouæ penſionis conferendæ tertio, & amico reſignantis, niſi in terminis exprimatur huiuſmodi pactum, in quo caſu Papa non admittet penſionem, cùm non adſit ſufficiens cauſa conſtituendæ penſionis, quæ adeſſet, ſi iam vxorem obtinuiſſet, & vellet

vellet in ſignum gratitudinis nullo precedente pacto, poſtulare gratiam illius fauore. Intuitu autem futuri matrimonij Papa non concedet, neq; cōferet penſionē, quia collatio beneficij,& acceſſoriæ penſionis debet eſſe abſoluta,non conditionalis,quia actus legitimi, cuiuſmodi eſt collatio beneficij,& penſionis, non recipiunt diem, neque conditionem, reg. 50. in 6. ſed ſtatim producunt ſuum effectum.

DECISIO XLIII.

An ſimonia ſit dare alicui pecuniam, vt ſibi procuret vxorem?

NEquaquam, quia contractus iſte verſatur inter res temporales, nam matrimonium in ratione contractus quid temporale eſt, cùm in traditione corporum conſiſtat, & ſtabiliri poteſt perfectè matrimonium in ratione contractus,antequam fiat Sacramentum, ergò nullatenus illi accidere poteſt vitium ſimoniæ. Ita Parnorm. in cap. Cum in Eccleſia, de ſimon. Sylu.Tab. quos citat Suar.lib.4. cap.10. num.10. Azor. part.3. lib.12. cap.3.alios citat Bonac.q.4. de ſimon. §.1. in fine primæ propoſit.

DECISIO XLIV.

An obligetur vice fideiuſſoris, qui interroganti,an talis ſit bonus fideiuſſor? reſpondet affirmatiuè?

SOlent nonnulli homines propriæ conſcientiæ immemores, qui in negotijs mundi modicam habent fidem, in ſuis contractibus adhibere fideiuſſores, vt alij, cum quibus contrahunt,ſecuri, & tuti remaneant, & preterea interrogare quoſdam homines vulgares,rudes,& ſimplices,qui vt plurimum caſu reperiuntur in loco, vbi conficitur inſtrumentum contractus, an talis perſona ſit bonus fideiuſſor, qui ſi reſpondeant affirmatiuè, (vt ferè omnes ſolent reſpondere ob dignum reſpectum præſentiæ fideiuſſoris) Notarius illorum aſſertum exprimit talibus verbis, quibus ſignificat, illum obligatum eſſe vice fideiuſſoris, ac ſi ipſe reſpondens formalitèr ſe obligaſſet in eo contractu, & hunc ſolent vocare collaudatorem fideiuſſionis.

Nulli dubium eſt,hunc hominem in foro conſcientiæ non eſſe obligatum, vt de ſe conſtat,quia nemo intendit ſe obligare ad aliquid, ad quod non tenetur, niſi ad illud habeat animum; certum autem eſt in caſu præſenti ſic reſpondens, non habere animum ſe obligandi, quia ea reſponſio eſt actus iudicij, & intellectus, atq; mera aſſertio habilitatis, & ſufficientiæ fideiuſſoris, non autem voluntatis, quia per illud aſſertum nihil intendit velle, ſed tantùm narrare hominem, de quo interrogatur, eſſe bonum fideiuſſorem. Confirmatur, quia in hoc caſu habet ſe potiùs per modum teſtis, quam per modum gerentis vicem fideiuſſoris.

Neque obligatur in foro externo, niſi ſe obliget verbis formalibus,ſeu æquiualentibus,probatur; Tum quia obligatio non contrahitur, niſi precedat ſcientia,l.De his ff.de tranſact. nemo enim,vt dixi,obligatur,niſi habeat intentionem ſe obligandi, l. 3. de act. & obligat. ſed per illam ſimplicem interrogationem, & nudam reſponſionem etiam vir prudens, & doctus non

veniet

veniet in cognitionem, & notitiam alicuius obligationis, cum de ſe illam non ſignificent ex proprietate verborum, & ſecundùm communem vſum loquendi, cùm ſe habeant tantùm per modum ſimplicis aſſertionis, ergò nullam inducunt obligationem. Tum, quia hic nulla apparet promiſſio, cùm nullus adſit voluntatis actus illam indicans, ergò neque vlla obligatio: vbi enim nulla reperitur cauſa, neque illius effectus, cùm hic ab illa dependeat, obligatio autem eſt effectus promiſſionis, ergò non extante hac, neque illa. Demùm iſte homo reſpondens per hoc non fit perſona contrahens, neque de numero illarum, quæ concurrunt ad contractum, cum vt plurimum multi interueniant ad præparationem contractus, & tamen poſteà non exprimuntur in inſtrumento contractus, aut ſi exprimuntur tamquam componentes partes ad inuicem, vel vt conſiliarij, ſeu proxenetæ, ergò neque exprimendus eſt, qui aſſerit fideiuſſorem eſſe bonum; & hæc interrogatio eſt mera aſtutia alterius intendentis decipere proximum, vel enim ſcit fideiuſſorem eſſe bonum, ac proindè, aut inutilis eſt interrogatio, aut doloſa in damnum reſpondentis; vel ſcit eſſe malum, & decoctum, & iniuſtè per dolum intendit obligare tertium ignorantem; vel demum dubitat de ſufficientia fideiuſſoris, & pari ratione vult ſupponere alium loco illius, vt ſeruet ſe indemnem in damnum tertij, qui per talem reſponſionem nunquam cogitauit, ſe teneri vice fideiuſſoris. Itaque non ſolùm interrogans, ſed etiam Notarius, & alij intereſſe habentes in negotio, tenentur ad damna illius reſpondentis, bonum eſſe fideiuſſorem. In his caſibus magis culpandi ſunt Notarij, quàm alij, quia prçuident huiuſmodi deceptiones, & non obſtant, & quod peius eſt, formalibus verbis, & clauſulis exprimunt huiuſmodi reſponſionem, ex quibus deducitur clarè, talem perſonam idiotam apparere in inſtrumentis ſecundos fideiuſſores, & collaudatores fideiuſſorum. Neque puto iuris peritos concludere huiuſmodi verba. *Et N. interrogauit Petrum, an Paulus eſſet bonus fideiuſſor, & reſpondit Petrus aſſerens, Paulum eſſe bonum fideiuſſorem*. Inducere obligationem in Petro fideiuſſionis, aut collaudationis, quia huiuſmodi obligationes habent ſpeciales clauſulas, per quas exprimuntur, per quaſque obligati clarè deueniunt in notitiam ſuæ obligationis.

DECISIO XLV.

An delegatio facta à Vicario expiret in delegato, eo remoto ab officio?

1 EST communis Doctorum ſententia, quòd re integra delegatio expiret, amoto ab officio delegante, quia delegatus non habet maiorem facultatem, ſeu iuriſdictionem, quàm habeat ipſemet delegans, ex Reg. 79. in 6. quæ dicit. Nemo poteſt plus iuris transferre in alium, quam ſibi competere dignoſcatur, ergò facultas delegata non poteſt prolongari in delegato, quando remanet deſtructa in delegante. Confirmatur, quia delegatus operatur virtute delegantis, huius enim vices gerit, cap. Sane 11. de off. deleg. ibi gloſa v. vices noſtras, alijs iuribus allegatis, delegatus enim non

propria, ſed aliena vtitur iuriſdictione, l.1. §. Qui mandatam ff. de offic. eius gloſ. v. impendant extr.2. com. de ſepult. vnde & repræſentat perſonam delegantis, ex cap. fin. diſt.93. cap.1. diſt.94. ac proindè non habet plus iuriſdictionis, quam delegans, vt ibidem dicit gloſa v. Auctoritas. Ita cap. Relatum 19. c. Gratum 19. cap. Licèt vndique 30. de off. deleg. ibi gl. v. Re integra, & ſi ſermo ſit de morte delegantis, tamen intelligitur de qualibet alia ceſsatione, & remotione ab Officio, ea enim clauſula non ſolum verificatur in morte naturali, verum etiam in quacumque alia vacatione, ſiue per renuntiationem, ſiue per terminationem, depoſitionem, aut alio modo, gloſ. in cap. Vn. Ne ſede vac. in 6. v. mortuo Prælato, per iura ibidem allegata.

2 Dixi, *re integra expirare delegationem* i. quia nondum delegatus cępit vti iuriſdictione ſibi communicata à delegante, quia eam perfectè tranſiſſe in delegatum non eſt dicendum, vt habetur cap. Quamuis 6. de offic. deleg. in 6. ibi: *Cum iuriſdictio, ex quo ipſe vſus non extitit, non cenſeatur in eum efficaciter tranſiſſe*. Tunc igitur delegatus dicitur perfectè, completè, & efficaciter obtinere iuriſdictionem ſibi communicatam, cum cępit vti illa in negotio ſibi commiſſo. Quando autem res dicatur integra, aut cępta benè tradit Sanchez lib.8. diſp.28. q.1.

In caſu autem noſtro res non dicitur integra, cum cęptum fuerit negotium, nam doctorando puncta ſecretia aſſignata fuerunt coram delegato, & poſt duos, aut tres dies circumfertur caſſatio Prouicarij Epiſcopalis, qui eam facultatem delegauerat, ergo delegatus poteſt proſequi cauſam cęptam, conſequenter aſſiſtere recitationi punctorum publicorum coram collegio, & promotum creare Doctorem, non obſtante reuocatione veteris Vicarij, & noui, ac futuri pendentia, de quo nondum authenticè conſtat.

3 Sed aliquis reſpondere poſſet, hanc non eſſe formalem delegationem, cum non proueniat ab Ordinario, nam Prouicarius non eſt propriè Vicarius Generalis de iure, & à iure habens iuriſdictionem, ſed tantum Prouicarius Epiſcopalis ab ipſo Epiſcopo ad hoc onus electus, conſequenter non poteſt dici eiuſdem commiſsio ſimpliciter delegatio, quæ eſt tantum ab Ordinario, cum ſit actus iuriſdictionis, cap. Super quæſtionum 27. §. Porro, de off. deleg. cap.1. de off. ordin. in 6. qualis non eſt Prouicarius, ſed tantum ſubdelegatio, ac proinde cum ſit inferioris conditionis non eſt æquiparanda delegationi.

Reſponderi tamen poteſt, hunc Prouicarium æquiparari Vicario Ordinario, & dici Ordinarium, quia habet omnem poteſtatem, quam habent Vicarij Generales, nam deputatus ad vniuerſitatem cauſarum dicitur Ordinarius, ex dictis deciſ.39. num.3. quamuis ibi aliquid corrigendum eſt, nimirum Prouicarium hunc non dicit Generalem, & talem, qui vnicum faciat cum Epiſcopo tribunal, quia ab Epiſcopo non eſt deſignatus, ſeu nominatus tamquam à iure habens iuriſdictionem, cum non habeat requiſita, ſed propriè dicitur ab Epiſcopo eligi, ac proindè communicari, ac delegari eidem facultas tanta, quantam haberet, ſi nominaretur habiturus à

iure

iure eamdem iuriſdictionem, ex quo tamen non tollitur noſtra reſponſio, ſed corroboratur in eo, quod Prouicarius tantam poteſtatem habet, quã tam Vicarius, cum ea ſolum differentia, quod poteſtas Vicarij dicitur eſſe à iure eiuſdem deſignatione facta per Epiſcopum, Poteſtas verò Prouicarij dicitur eſſe ab homine per delegationem factam ab Epiſcopo, & cum in vtroq; ſit eiuſdem amplitudinis, vterque vocandus eſt Ordinarius ille à iure, hic ex vniuerſitate cauſarum ſibi commiſſarum.

DECISIO XLVI.

An puncta pro Doctorando aſſignata differri poſſint, vel mutari?

1 NVlli dubium eſt, legitima ſubſiſtente cauſa, vti ſi Vicarius, vel ille, ad quem ſpectat conferre gradum Doctoratus eo die præfixo abeſſet, vel ſimpliciter non eſſet, cauſa mortis, aut eiuſdem reuocatione, laureando poſſe differri punctorum recitationem in alium diem eiuſdem hebdomadæ, non tamen mutanda ſunt puncta, alijs ei de nouo aſſignatis, cum vltrà quam par ſit grauari non debeat, quia per eum non ſtat, quin illa recitet tempore præfixo. Quod ſi tempus diu differatur vltrà hebdomadam, alia puncta à Collegio aſſignari poterunt eidem laureando.

2 An autem illa recitare poſſit die præfixo, non obſtante abſentia Vicarij, qui illum Doctorare debet? Reſpondetur negatiuè, quia ſtatutum habet, quod recitentur coram Vicario, & toto Collegio, ergo aliter agendum non eſt, & illud eſt de forma, & ſolemnitate ſubſtantiali, quo omiſſo, res geſta ſubſiſtere non poteſt, immò nec recipere eſſe, quia forma eſt illa, quæ dat eſſe rei, l. Iulianus §. Si quis rem ff. ad exhibend. & omiſſa etiam ex parte, vel in minimo vitiat actum, l. cum hi §. Si prætor ff. de tranſact. alijs allegatis, & Doctoribus Barboſa Axiom. 100. nu. 15. Præterquamquod inconueniens eſt, laureandum præſentare Vicario, coram quo ſeipſum immediatè probare non debeat recitatione lectionis, & reſponſione ad argumenta. Deinde abſurdum eſt, quod cauſa efficiens inducat formam in materiam, neque à ſe, neque coram ſe ſaltem vltimò diſpoſitam. Demum ſicut vanum eſt, & ridiculum præſentare pœnitentem iam confeſſum vni, ſed non abſolutum, tertio, vt abſoluatur, coram quo tamen non eſt confeſſus; ita incongruum eſt, & inutile offerre laureandum Vicario, coram quo non ſe ore proprio oſtendit dignum laurea.

DECISIO XLVII.

An Epiſcopus poſſit concedere ſpecialem Confeſſarium Moniali laboranti in extremis?

SI Monialis petat ex ſua ſpeciali indigentia poterit Epiſcopus mittere petitum ab illa Cõfeſſarium, & quia in tali articulo, quantum fieri poteſt, ſubueniendum eſt, & occurrendum omnibus vijs, & modis poſſibilibus, & licitis ſaluti proximi; & quia talis ingreſſus eſt rationabilis, iuxta exigentiam cap. Vn. de ſtatu regular. in 6. & neceſſarius iuxta Tridentinum cap. 5. ſeſſ. 25.

Quid ſi Monialis non indigeret, niſi pro quadam animæ ſuæ conſolatione, an tunc Epiſcopus poſſet hanc licentiam concedere? Crederem, quòd ſic; Tum quia articulus mortis eſt cauſa ſufficiens, eo enim in caſu maximè indiget conſolatione ſpirituali; Tum quia nullibi id prohibetur; Tum quia id probo Reſolut. 5. num. 11.

DECISIO XLVIII.

An Nouitius moriturus, in domo paterna, profeſſionem emittere poſſit?

EST priuilegium Pij V. incip. *Summi Sacerdotij:* extenſum apud Confect. pag. 219. nouiſſimè ex parte relatum per Franciſcum Pelizzarium Societatis Ieſu in ſuo erudito Tract. de Monialibus cap. 9. num. 18. quo Nouitijs Monialibus, & per communicationem maſculis indulgetur profeſſio infra annum probationis, ſi tamen exceſſerint annum decimum ſextum; quandoque autem cauſa infirmitatis de licentia ſuorum Superiorum tàm maſculi, quàm fœminæ reperiuntur in domo parentum, quod legitimè fieri poſſe docent omnes, an ibidem profiteri poſſint iuxta dictum priuilegium, an verò introducendi ſint in ſua Monaſteria ad effectum legitimè profeſſionem emittendi.

Ritè, & validè profitentur in domo parentum, quia hic, vel ille locus non eſt de eſſentia profeſſionis, neque in dicto priuilegio prohibetur profeſſionem fieri extrà, neq; exprimitur, quòd fiat in Monaſterio, ſed vbique facta, & extrà Monaſterium valida eſt, Nauar. conſil. 40. num. 4. ex cap. fin. Qui Cler. cap. Porrectum, de regular. Nec obſtat, quod in eo priuilegio dicatur, quod profeſſio fiat *in manibus Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ*, quia ibidem ſubditur: *Vel alterius Superioris Nouitiarum ipſius Monaſterij;* preterquamquod in eo caſu Abbatiſſa poteſt, & debet delegare hanc facultatem alteri viro Religioſo, vt id preſtet, ne Nouitia ſuo remaneat deſtituta priuilegio. Neque obſtat Breue Vrbani VIII. felic. record. incip. Religioſos viros; ſuper profeſſionibus per Regulares emiſſis non facto in locis deſignatis Nouitiatu, quod ſuper caſibus ſpecialibus nihil determinat, ſed tantùm diſponit, quod profeſſiones omiſſe, ex Nouitiatu non premiſſo in loco deſignato, ſint nullius momenti.

DECISIO XLIX.

An Monialibus differri poſſit Iubilæum?

EPiſcopus Monialibus ſuæ Ciuitatis publicauit Iubilæum poſt quindecim dies à promulgatione facta pro Eccleſiaſticis viris, & Laicis vtriuſque ſexus, ad eum finem, vt Regulares, & alij Confeſſarij, qui Monialibus ſolent deputari, cum minori diſpendio, & maiori commoditate poſſint ſuis inſeruire Eccleſijs, & deindè etiam Monialibus. Nulla eſt difficultas, quin Epiſcopus ritè, & prudentèr id fecerit, tum ob allatum motiuum, tum ob alias rationes à me adductas ſupra deciſione 29.

DE-

DECISIO L.

An Prælatus iuſtè ingreſſus Monaſterium Monialium, vagando pœnas aliquas incurrat?

EPiſcopus, ſeu Prǽlatus, aut Superior, finito negotio, propter quod ingreſſus fuit clauſuram Monialium, debet ſtatim egredi, & non vagari per officinas, vel alia loca Monaſterij Monialium, cum non habet neceſſitatem, aliàs non excuſarem ſaltem à peccato veniali, præciſa turpi intentione, nullas tamen incurreret pœnas, quia hæ infliguntur contra ingredientes ſine legitima cauſa, non verò contra vagantes. Sanchez lib. 6. cap. 16. num. 69. Excuſat etiam à veniali, quando mora eſt breuis, cum multis alijs citatis à Bonac. q. 4. de clauſ. p. 5. num. 22. dum loqnitur de omnibus ingredientibus, & finito negotio vagantibus aliquantiſper, quia videtur, ſic vſu receptum eſſe, vt teſtatur, inquit Bonac. Molfeſius.

DECISIO LI.

An Monialis tranſiens à ſuo Monaſterio ad aliud, plures incurrat cenſuras?

NEgatiua eſt reſponſio, niſi tranſeat ad Monaſterium virorum, nam conſtitutio incip. *Decori, & honeſtati.* Pij V. extenſa apud Confect. pag. 230. afficit excommunicatione Moniales egredientes illicitè, nulla mentione facta alterius loci, ad quem accedunt, ibi: *A Monaſterijs pręfatis exire, ſed nec in prędictis caſibus extra illa, niſi ad neceſſarium tempus ſtare.* Confirmatur, quia ad ea, quæ raro accidunt, lex non adaptatur, l. Nam ad ea, ff. de legib. nam Monialis non egreditur, vt aliam clauſuram ingrediatur, ſed vt vagetur. Quod ſi Conuentum virorum ingrediatur, incurrit aliam excommunicationem, paritèr reſeruatam, per Bullam incip. *Regularium perſonarum*. Apud dictum Confect. pag. 214. Pij V. iuncta alia eiuſdem incip. *Decet Romanum*. Apud eumdem pag. 218. Quamvis alioqui ſtando in rigore termini, *Mulieres*, quibus interdicitur ingreſſus in clauſura virorum, ſignificantis tantùm mulieres Laicas, dici poſſet, Monialem ingredientem clauſtra virorum non incurrere eam excommunicationem, ſed quoniã ratio eſt magis metaphyſicalis, quàm moralis, ideò ingrediens non excuſatur, non enim deſinit eſſe mulier, quò ad conditionem fragilis ſexus, & periculi.

DECISIO LII.

An inciſio arborum, & lignorum venditio ſit alienatio?

EPiſcopus N. habet vineam diuerſis arboribus vetuſtis ita occupatam, vt potiùs cedant illi in damnum, quàm vtilitatem, & ex illis, ſi incidantur pretium quinquaginta ducatorum recipietur venditis. Quęrit duo, an poſſit committere dictarum arborum cęſionem; & pro ſuo vſu licito conſumere pretium acceptum ex lignis venditis, ſine illius pretij implicatione?

Poteſt vtrumque, & præcipere cęſionem arborum, & pretium diſtrahere, nulla obſtante alienationis prohibitione.

Primum de cæſione arborum ſuadetur auctoritate diuerſorum canonum, cap. Sinè exceptione 51. cap. Terrulas 52. 12. q.2. cap. Vt ſuper, de reb. Eccleſ. non alien. in quibus locis ab alienatione prohibita excipiuntur inutilia, & damnoſa, cuiuſmodi illæ arbores, vt præfertur in caſu; vndè iura habent, quod nomine alienationis prohibitæ venit tantum alienatio voluntaria, non autem neceſſaria inducens prudentem agricolam ad probabiliter credendum non prohiberi inciſionem earum arborum, quæ magis damnoſæ ſunt, quam vtiles, l. Alienationes 13. ff. famil. erciſcun. Roman. conſil.100. num.1. Gozadin. conſil.103. num.21. ex illis Rota Roman. vol.4. deciſ.223. nu.3. Ita docent omnes de inciſione arborum inutilium, & damnificantium Nauar. conſil.6. de reb. Eccleſ. non alien. Rodr. tom.1. q.27.art.4. Quar. vt alienatio nu.33. in limit.2. Peyrin. ad conſtit.9. Iulij 2.num.18. & ex illis Tambur. tom.3. diſp.13. nu.2. Faciunt, quæ refero Reſolut.27. de alienat. num.14. de inciſione vineæ. Et in his non requiritur ſolemnitas, ſecundum Doctores cum Borella conſil.91. nu.24. Simon de Pretis conſil. 109. num.18. Maſcard. de probat. concl.75. nu.26. Capicia deciſ.113. num.4. M. Anton. lib.1. reſol.5. nu.3. Tambur. cum citatis.

Secundum de diſtractione ſuadetur, quia nullum ius extat obligans ad implicationem pretij recepti ex venditione rei licitè alienatæ, nam iura prohibentia alienationem reſtringuntur ad res immobiles, & mobiles tantum pretioſas, cuiuſmodi non eſt illud pretium, & pecunia, quæ ſeruando ſeruari non poteſt, l. Triſto §. fin. ff. de iure deliber. §. Conſtituitur, Inſt. de Vſufr. Tum quia pretium illud immediatè non eſt ex arboribus, ſed ex materia ligni iam præciſi, ac proindè rei mobilis, quæ non prohibetur alienari. Deindè fructus non prohibentur alienari, immò in illis neceſſaria eſt alienatio pro alimentis Clerici; ſed illud pretium habet rationem fructus, ergo diſtrahi poteſt pro ſeruitio Epiſcopi. Demum tria ſpectari poſſunt in caſu, inciſio arborum, ligna reſultantia ex inciſione arborum, & pretium ex lignis venditis; inciſio ex probatis fuit licita, ergo & alienatio eorundem inciſarum, & diſtractio pecuniæ, nam hæc duo tamquam acceſſoria, & conſequentia inciſionem vti ſuum principale conſequentur, ac proindè illius recipiunt naturam, & conditionem licitæ alienationis, & diſtractionis, acceſſorio enim ineſt idem ius, quod in principali, cap. Prudentiam 21. in fine, de off. deleg. gloſ. v. Iuramentum, cap. Si diligenti 12. de foro comp. Faciunt quæ dixi Reſolut. 27. nu.42. & 74.

DECISIO LIII.

Quomodò differant inter ſe declarare, & eligere in contextu electionis?

IN contextu electionis quattuor ſimul coniunguntur actus. Primus eſt datio ſuffragiorum; ſecundus eorum collatio ad inuicem, quæ vocatur ſcrutinium; tertius ſcrutinij, & ſuffragiorum publicatio, ideſt, N. habuit tot vota, N. tot alia, &c. quartus demum eſt formalis electionis celebratio, quæ & eiuſdem pronuntiatio

tio vocatur, id totum colligitur ex cap. Quia propter 42. de elect. cap. Publicato 58. eod. paucis id exponitur his verbis. *Publicato ſcrutinio variare nequeunt electores, cum ſit facienda collatio, & electio celebranda.* Cap. cum ab vno 4. de ſent. & re iud. in 6. cap. Sicut 21. de elect. in 6. Si in rigore iuris loquendum ſit, eligere, & declarare electionem ſunt vnum, & idem, quandocumque enim pronuntiatur electio, eadem etiam declaratur; videntur ſolum differre in hoc, quod huiuſmodi pronuntiatio ex parte vocalium dicitur electio, quia per certam formam vnus ex vocalib. nomine proprio, & aliorum eligit communi actu, vt electio cenſeatur vna, & communis ex c. Cum ab vno 4. cit. de ſent. & re iud. in 6. reſpectu verò aliorum audientium vocatur declaratio electionis factæ. De forma huius communis electionis, & eiuſdem ſimul declaratione vide Lauor. tit. 4. de elect. cap. 19. num. 93. ibi: *Eligo, electumque pronuntio, & in communi coram vobis publico.* Ex quibus verbis deducitur vterque actus electionis, & eiuſdem declarationis. Sigiſm. dub. 40. de electione vtitur ſolum verbo eligo, ac proinde idem erit eligere, & declarare. In conſtitut. Vrbanis Conuentual. Franciſc. in cap. VIII. Regul. tit. 9. *Nomino, publico, & denuntio, &c.* habent vim declaratiuam tantum, & ſupponitur electio facta in publicatione ſcrutinij. In meo ordine cap. 1. Regulæ pronuntians electionem vtitur verbo *Declaro,* & ſic condiſtinguitur ab actu electionis.

Dixi, in rigore iuris vnum, & idem eſſe eligere, & declarare, quia hoc ipſo, quod electio fit per pronuntiationem certorum verborum, quæ illam exprimunt, conſequenter etiam per eadem verba declaratur. Nihilominus ex communi vſu loquendi diſtinguuntur inter ſe, itaut eligere comprehendat illos tres actus priores, declaratio verò illum vltimum pronuntiatæ electionis, declarare enim ſupponit rem declarandam exiſtere. Sed hæc quæſtio eſt magis metaphyſicalis, quam moralis, ideò non vlterius procedendum eſt, cum parum vtilitatis ſit. Hæc in gratiam cuiuſdam patris Cupicini.

In facti contingentia, quando declaratio cadit tantum ſuper tres priores actus, non tamen dicitur electio ſuum ſortiri effectum, quia electio conſumatur, & perficitur formaliter per quartum actum, conſequenter huiuſmodi declaratio non dicitur electionis, ſed actuum diſponentium ad electionem, ex quibus neceſſario ſequitur, ſi maiorem partem conſenſiſſe conſtat, ita quod electores variare nequeunt, ex cap. Publicato 58. de elect.

DECISIO LIV.

An Parochus denuntiationes matrimonij omittere, vel poſtponere ſine licentia Ordinarij poſſit?

NOn poteſt Parochus propria auctoritate, etiam ſtante ſuſpicione malitioſi impedimenti circa futurum matrimonium, omittere, vel poſtponere matrimonio eiuſdem denuntiationes, & publicationes; quod deducitur ex Tridentino cap. 1. de Reformat. Matrim. Seſs. 24. illis verbis.

Quod ſi aliquando probabilis fuerit ſuſpicio, matrimonium malitioſè impediri poſſe, ſi tot prçceſſerint denuntiationes, tunc vel vna tantùm denuntiatio fiat, vel ſaltem Parocho, & duobus, vel tribus teſtibus præſentibus matrimonium celebretur, deindè ante illius conſumationem denuntiationes in Eccleſia fiant, vt ſi aliqua ſubſunt impedimenta, faciliùs detegantur, niſi Ordinarius ipſe expedire iudicauerit, vt prædictę denuntiationes remittantur, quod illius prudentię, & iudicio S. Synodus relinquit. Omiſſio igitur, ſeu poſtpoſitio publicationum futuri matrimonij ſpectat ad iudicium Ordinarij, non ad Parochum, illa enim clauſula: *Niſi Ordinarius, &c.* in fine dictæ diſpoſitionis poſita, refertur ad prçcedentia, vt habent vulgata iura, cap. Secundo requiris 41. de appellat. Ita tenet Sanch. lib. 3. diſp. 7. num. 17. alios citans contra opinionem nonnullorum, qui oppoſitum ſentiunt. Vide Barboſam ad hoc caput 1. de Reformat. Matrim. Seſs. 24. à num. 49.

Sed difficultas non videtur plenè ſoluta, nam aliud eſt omittere ſimplicitèr denuntiationes, ſiue ante matrimonium contractum, ſiue poſt illius celebrationem, in hoc ſenſu nulli dubium eſt, Parochum nullatenus poſſe illas omittere, quia id eſſet relaxare, & diſpenſare in illis, quod facere non poteſt, cùm id ſit munus ſolius Ordinarij, cap. fin. de diſpenſat. cland. & Trident. hic. Aliud eſt illas, quæ ordinariè prçmittuntur, in hoc caſu, matrimonio poſtponere, nam poſita ſuſpicione malitioſi impedimenti, videtur eſſe in poteſtate Parochi illas poſtponere ibi: *Tunc vel vna tantum denuntiatio fiat, vel ſaltem Parocho, & duobus, vel tribus teſtibus prçſentibus matrimonium celebretur, deindè ante illius conſumationem denuntiationes in Eccleſia fiant.* Non dicitur hic, quòd Parochus petat facultatem poſtponendi denuntiationes, ſed quòd illas faciat poſt contractum matrimonium ante illius conſumationem, vnde illas poſtmodum dimittere non poteſt ſine iudicio Ordinarij; neq; ſic poſtponere illas eſt diſpenſationis actus, cùm non fiat contra decretum Tridentini, quod id expreſsè indulget. Igitur illa Clauſula: *Niſi Ordinarius*, refertur ad omiſſionem quouis prętextu, ſiue ſimplicitèr, quia clarum eſt non adeſſe impedimentum, ſiue in illo ſpeciali caſu, ita quod ſolus Ordinarius diſpenſet in omiſſione denuntiationum.

DECISIO LV.

An S. Bonauentura obierit die Veneris 13. Iulij 1274.?

IN libello, cui titulus eſt. *Officia propria Sanctorum Ordinis Minoris.* in lectione 4. die 21. Iulij, octaua eiuſdem Sancti habetur ſequens clauſula. *Anno ſalutis milleſimo ducenteſimo ſeptuageſimo quarto, & ſuæ ætatis quinquageſimo tertio, hora matutina diei Dominicæ, quæ menſis Iulij erat decimatertia, ex humanis ſublatus eſt.* Et in hoc conueniunt omnes Hiſtorici, qui de illo ſcripſerunt, aſſerentes die Dominico ex hac vita migraſſe. Ego autem re ſubtilius penſata, duce ciclo litterarum Dominicalium, qui nos ducit in cognitionem dierum hebdomadæ, decidi eius obitum in die Veneris verius, quia eo anno currebat littera Dominicalis G. quæ eſt præpoſita diei decimæquintæ Iulij, ita quòd aſcendendo

do vſque ad diem decimum tertium, dat nobis hunc diem Veneris, vt manifeſtum omnibus. Et de hac re volui edoceri à Patre Luca Vadingo viro integerrimo, Croniſta ſui Ordinis eruditiſſimo, qui ſibi complacuit ita reſpondere. *R. adm. P. Datas 22. Iulij recepi heri, ex quibus intellexi, te hæſitare circa diem obitus S. Bonauenturæ, an ſcilicet Dominico, ſiue potius hebdomadæ altero deceſſorit? Nullum hic ſubeſſe poteſt dubium, præterquam enim ita referatur in lectione officij à te citata, conſtanter ita habet Hiſtoria Concilij Lugdunenſis ſecundi, in quo vir Sanctus deceſſit, referunturque boni quique authores. Vide, ſi placuerit tomum ſecundum noſtrorum Annalium ad annum 1274. num. 9. 13. & 16. Facilè fuit in calculatione litteræ Dominicalis errare, diligentius rem examina, habita ratione numeri aurei, & mutationis factæ Calendarij, & omnia rectè cohærere perſpicies. Vale mei memor in tuis Sacrificijs. Ex collegio Fratrum Minor. Strict. obſeru. Romæ ſub inuocatione S. Iſidori 13. Cal. Septembris 1644.*

Hæc ſunt verba formalia Patris Vadingi, me exhortantis, vt videam eius ſecundum tomum, ad annum 1274. cuius lectione aucta mihi fuit magis dubitatio, quam vt eam excuterem, ſiquidem duabus ex eius operis lectione obſeruationibus ad hominem argumentor datam à me deciſionem omnino confirmari, nam ſub num. 9. aſſerit ſeſſionem quintam Concilij II. Lugdunenſis cęptam fuiſſe die Lunæ 16. Iulij 1274. & die præcedente S. Bonauenturam ad cæleſtia gaudia euocatum fuiſse; dies autem præcedens, dico ego, fuit quidem Dominica dies 15. ſed non fuit dies obitus, ſi deceſſit die decimatertia, vt omnes Croniſtæ cum ipſo Vadingo docent. Secunda obſeruatio, eſt quia ſub num. 32. aſſerit, Capitulum Generale Ordinis Minorum celebratum fuiſse in die Pentecoſtes Dominica die 20. Maij, cui præpoſita eſt eadem Dominicalis littera G. Ex his manifeſtè deducitur etiam in ſententia Vadinghi, Sanctum Bonauenturam obijſſe die Veneris, non Dominico, nam littera G. Dominicalis præfigitur diei 15. Iulij, ac proindè aſcendendo vſq; ad diem decimum tertium apparet dies Veneris mortis S. Bonauenturæ.

Tria dicit. Primum fuiſse facilè errare in Calculatione litteræ. Secundum, quod habenda eſt ratio numeri aurei. Tertium, quod conſideranda eſt mutatio Calendarij. In primò nullum conſtat contigiſſe errorem; quia reuera littera Dominicalis illius anni 1274. fuit G. ex deductis etiam per ipſummet Vadinghum, & ita habet Ioannes Lucidus, & ego exactè extendi litteras Dominicales, aureos numeros, epactas, & alia à Natiuitate Chriſti vſque modò. Circa ſecundum dico Numerum aureum nulla ratione conducere ad cognitionem dierum hebdomadæ, quod ſolum eſt proprium Dominicalis litteræ, quæ ſimul cum aureo numero ducit nos in cognitionem feſtorum mobilium, de quibus non eſt præſens difficultas. Quod ad tertium, correctio Calendarij ſub Gregorio de annò 1582. quo contigit interruptio litterarum Dominicalium, non arguit mutationem, neque variationem earumdem litterarum in præcedentibus annis, cum firmæ, & inuariabiles neceſſariò manſerint, vnde Clauius in Apologia Calen-

lendarij noui lib.2. cap.7. pag. mihi 301. negat ante Gregorium XIII. vmquam mutatum fuiſse Ordinem litterarum Dominicalium. Tandem veritate huius mei dicti cognita, quam in re ipſe ſequebatur, reſpondit ita eſſe.

DECISIO LVI.

An Religioſus tempore Iubilæi habens caſus reſeruatos Papæ teneatur eligere Confeſſarium Epiſcopalem?

Religioſus tunc poteſt abſolui etiam à ſuo Confeſſario Ordinario, quia illa clauſula eligendi Confeſſarium ab Ordinario loci approbatum ponitur ampliatiuè; & cum ſit priuilegium, nemo cogitur illo vti, ex vulgatis iuribus; & hoc ſatis probatum fuit à me Reſolut.34. num.50. allegatis Doctoribus, quibus adde Momignum Ordinis Minor. de obſeruantia in ſuo Directorio me citantem ſerm.76.

DECISIO LVII.

An licentia abſoluendi à reſeruatis cum clauſula. Donec abrogata fuerit. *Expiret morte concedentis?*

Non expirat, ſed vlterius vim ſuam obtinet, donec à ſuperiore reuocetur, quia præſumitur durare illa prior concedentis voluntas, hoc ipſo, quod ſe explicauit velle licentiam durare, quouſque reuocaretur; de reuocatione autem non conſtat; neque mors eſt cauſa abrogatoria, quia ad abrogationem requiritur aliquis formalis actus poſitiuus, qui per mortem produci non poteſt, cap. Si delegatus de off. deleg. in 6. Graff. tom.2. conſil.1. de Pœnit.diff.1.nu.6. ergo non obſtante morte ea licentia durat. Nec dicas, ſicut ceſsant caſus reſeruati ab homine per mortem Epiſcopi, vt omnes docent, quos citaui Reſolut.6. q.24. & reſolut.39. q.3. ita & licentia ab illis abſoluendi, par ratio ex morte vtriuſque. Quia reſpondeo, primò, factum hominis poſſe etiam durare poſt mortem facientis, quando ſe explicat, vt in caſu præſenti, ac proindè ſi Epiſcopus ſibi perſonaliter reſeruet caſus cum ea clauſula: *donec abrogauero*, pari paſſu curret reſeruatio cum licentia; quod ſi abſit clauſula à reſeruatione, ceſſabit hæc per mortem Epiſcopi, quia non ſe explicauit, vt reſeruatio valeret poſt mortem, ſicut voluit valere licentiam. Secundò, licentia eſt factum gratioſum, ac proindè ampliandum, reſeruatio quid odioſum, conſequenter reſtringendum. Et id docui Reſolut.36. qu.9. num.38. Facit Diana part.6. tract.6. reſolut.48. & Caſtro Palao.

DECISIO LVIII.

An ſucceſſor generali reuocatione tollat omnes gratias à ſuo prædeceſſore conceſſas?

Epiſcopus, vel Generalis, ſeu Prouincialis conceſſerunt ſuis ſubditis diuerſas gratias, & priuilegia abſoluendi, & c. ſimpliciter ſine vlla temporis limitatione, certum eſt, illas durare etiam poſt mortem, vel ceſſatione Officij, vt docent omnes, quos allegat

legat Sanctorus in ſuis Moralib. Comment. Conſtitut. cap. 7. Statuto V. & ego dixi præcedenti deciſione. Has autem reuocare poſſe ſucceſſorem, nullus dubitare debet, quia prædeceſſor non poteſt ligare manus ſui ſucceſſoris, cum non habeat maiorem illo poteſtatem, neque imperium ſuper eum, par enim in parem non habet imperium, cap. Innotuit 20. de elect. l. Nam & magiſtratus ff. de arbitr. immò cum paris ſint poteſtatis, & vna, & eademque perſona reputentur, gloſ. v. viueret, cap. Significauit 36. de reſcr. gloſ. v. Succedat cap. 11. de off. ordin. Sicut prior poterat reuocare, ita & ſucceſſor; neque obſtat, quod ſucceſſor habeat iuſtam ignorantiæ cauſam Reg. 14. in 6. quia id intelligitur eius fauore, non in eo ſenſu, quod impediatur in functione ſui muneris, cum Prælati in genere ſciant ſimiles gratias ſolere concedi ſubditis, & hoc ſufficit, vt ſucceſſor generali reuocatione omnes tollere valeat; & extrà rem non eſt, quod dicitur cap. 1. de conſtit. in 6. nimirum Summum Pontificem habere omnia iura in Scrinnio pectoris ſui, & ideò reuocare leges ſuorum prędeceſſorum ſuis contrarias directè, licet de illis non faciat mentionem. Pari ratione Epiſcopus poterit generali edicto reuocare omnes gratias à ſuo prædeceſſore factas in materia abſolutionis, quia vti eadem perſona cum ipſo fingitur habere cognitionem eamdem, quam anteceſſor habebat; & in hoc ſtet paritas ex illo axiomate.

Sanctorus ſupracitatus inquit: *An autem omnis reuocatio ſufficiat, ambigitur, ſed breuiter dicendum eſt, non ſufficere quamcumque reuocationem, ſed neceſſariam eſſe ſcientiam reuocantis, itaut ſi ſuperior ſucceſſor neſciens quas gratias ſuus conceſſerit prædeceſſor, dicat, reuoco omnes facultates indultas à meis anteceſſoribus circa abſolutiones, &c. is conceſſa priuilegia non tollit. Portel v. Priuilegij ceſſatio num. 68. ratio eſt, quia nemo poteſt reuocare, quod neſcit; nec æquiparari debet Papæ, qui cenſetur habere ſcrinnium legum in pectore; eò quod conceſſiones omnes archiuijs Apoſtolicis inſeruntur; quod ſi ſecreta eſſet conceſſio, eadem ratio currit de Papa, ac de alijs ſuperioribus, qui factas à prædeceſſoribus gratias ignorarent.* Hæc ille.

Sed contrà, quia in praxi videmus Epiſcopos generali edicto reuocare omnes Confeſſarios, quorum facultatum in ſpecie ſcientiam non habent, ſed tantum in genere, fundata in Bulla Pij V. 133. in Bullario incip. Romani Pontificis, vbi diſponitur, quod Epiſcopus ſucceſſor poteſt de nouo examinare Confeſſarios Regulares, quod communiter fit reuocatione licentiarum, aliter non poſſent reduci ad examen. Ratio adducta, quod ignorata non reuocantur, vt habet gloſa v. Facti cap. 1. de conſt. in 6. non obſtat, quia ſufficit ſcientia in genere ex dictis; Neque placet, quod Papa ideò dicatur habere in ſcrimnio pectoris ſui conſtitutiones Pontificias, quia illæ ſunt regiſtratæ in Archiuijs; ſed ita dicitur, quia ſucceſſor reputatur eadem perſona cum omnibus ſuis prædeceſſoribus, ac proinde fingitur habere eamdem ſcientiam Bullarum Pontificiarum cum ipſis; ſcrimnii ſiquidem ſumitur formaliter pro ſcientia, & cognitione, vt deducitur ex ſequentibus verbis: *Statuta cum ſint facti, & in facto conſiſtant,*

ſtant, poteſt probabilitèr ignorare. Ex eo igitur, quod ſcientiam habet conſtitutionum Apoſtolicarum, poſteriorem condendo, priores contrariæ dicuntur reuocatæ, quamvis de illis non fiat expreſſa mentio; ex eo verò, quod ignorantiam habet ſtatutorum inferiorum, non cenſetur illa reuocare, niſi exprimat; igitur ſub voce Scrimnij venit agnitio, nòn materiale archiuiũ, in quo conſeruantur Bullæ Pontificiæ; Gloſ.fin.cap.Preterea 12. diſt.23. per Scrimniũ intelligit, quòd Papa dicitur habere omnia iura in Scrimnio pectoris ſui per interpretationes, quia omnia iura tamquam propria interpretari poteſt, cùm cenſeantur à ſe condita. Applica omnibus Prelatis ſucceſſoribus, reſpectu ſuorum anteceſſorum, omnia enim eorum iura, facta, & conceſſa ratione officij cenſentur habere in ſcrimnio ſui intellectus, & voluntatis, quatenus poſſunt facere quidquid eorum anteceſſores præſtare valebant. Demum Papa, & alij Prelati gratias à ſuis anteceſſoribus ſecretò conceſſas reuocare poſſunt in his materijs, & huius confirmationem habemus in oraculis viuæ vocis à Gregorio XV. & Vrbano VIII. reuocatis.

DECISIO LIX.

An Superior localis, cui non competit licentiare ad Ordines, poſſit rogare Epiſcopum, vt diſpenſet ſuper interſtitijs?

QVidam Prouincialis in litteris dimiſſorijs ad Ordines, omiſit eam clauſulam: *Rogantes eum, qui te ordinaturus eſt, vt tecum diſpenſet*. An Prior, ſeu Guardianus poſſit rogare Epiſcopum, vt Religioſum ſuum ſubditum diſpenſet?

Reſpondetur affirmatiuè; Tum quia Superior localis forſan melius ſcit, an egeat tali miniſtro in propria Eccleſia, ergò ſi indiget, poſtulare poteſt gratiam ab Epiſcopo. Tum quia patet euidentèr, Prouincialem velle eum omninò ordinari, quantum eſt ex parte ſua, cum licentiã dederit, ergò Superior localis ſupplere poteſt hunc defectum potiùs prouenientem ex obliuione, quàm ex voluntate Superioris maioris. Demum, Superioribus localibus id non prohibetur, ſed tantùm dare licentiam recipiendi Ordines, quod eſt quid diuerſum, & ex diuerſis, cùm non fiat illatio, maximè in odioſis, potuit rogare, &c.

DECISIO LX.

An Epiſcopus à Superiore Regulari rogatus, diſpenſare ſuum Clericum ſuper interſtitijs, teneatur id facere?

EPiſcopus Regularem ordinaturus, ſuper interſtitijs non diſpenſat, niſi expreſsè à Superiore ad id rogetur, ratio eſt, quia Epiſcopus ignorat, an Eccleſiæ Regulares indigeant huiuſmodi miniſtris, ideò rogãdi ſunt à Superioribus, qui tenentur in litteris dimiſſorijs fidem facere de huiuſmodi neceſſitate, ſeu indigentia. In Ordinibus Minoribus ſufficit rogare, quia nulla requiritur cauſa ad diſpenſandum ſuper illorum interſtitijs, cùm dicatur Seſs.23.cap.11.id relinqui arbitrio Epiſcopi, ideò etiam ſine cauſa poteſt illos omnes ſimul conferre in eadem ordinatione, nam illa clauſula: *Arbi-*

Arbitrio ſuo, ſeu hæc alia: *Prout ſibi videtur expedire*, ex adductis à Menoch.lib.1. de arbitr.q.8. num.35. addita iam habenti poteſtatem, importat abſolutum arbitrium, & voluntatem agendi iuxta poteſtatem anteà habitam, immò quo ad modum agendi ampliatur. In Ordinibus verò maioribus non ſufficit arbitrium ad dignè conferendum Ordines, ſed diſpenſatio ſuper interſtitijs infrà annum inter vltimum minorem, & Subdiaconatum facienda eſt ab Epiſcopo, poſita cauſa neceſſitatis, aut vtilitatis Eccleſiæ ab eodem iudicanda ex cap.11. citato Seſs. 23. Subdiaconus verò infra annum promoueri non poteſt ad Diaconatum, niſi aliud Epiſcopo videatur, ibidem cap. 13. Diaconus autem ad Sacerdotium non poteſt infra annum promoueri, niſi ex neceſſitate, & vtilitate aliud Epiſcopo videbitur. Igitur Epiſcopus Religioſum non ordinabit, niſi ſibi conſtet in litteris dimiſſorijs adeſſe vtilitatem, ſeu neceſſitatem; ab vltimo minore ad Subdiaconatum, ad Sacerdotium verò, niſi vtrumque concurrat, ita quod infra annum illos Ordines non conferet, niſi expreſsè Superior Regularis petat diſpenſationem ſuper interſtitijs, expreſſa cauſa indigentiæ ſimilium miniſtrorum in propria Eccleſia. Cenſetur autem adeſſe indigentia, licet vnus, vel alter ſimilis miniſter habeatur, & neceſſitas Sacerdotum regulatur ab obligationibus, aut etiam à ſubuentione paupertatis. Demùm ad rem noſtram Epiſcopus, ſtante neceſſitate, tenetur diſpenſare, quia tunc eſt debita; nec obſtat verbum, *Rogamus*, quia apponitur reuerentiæ gratia, & ex vrbanitate, præterquamquod Superior Regularis non eſt ſupra Epiſcopum, nec illius Prælatus, ideò rogatur.

DECISIO LXI.

Quæ cauſæ moueant S.C. ad concedendam licentiam alienandi Regularibus?

EX tribus cauſis in Curia Romana Regularibus expediuntur licentiæ ad alienandum. Prima eſt indigentia victus, & veſtitus, arg. cap. Aurum 68.12.q.2. vbi pro alimonia pauperum res Eccleſiæ alienantur; debet autem eſſe grandis neceſſitas, ita vt aliundè ſibi prouidere non poſſint, niſi æs alienum contrahendo cum magno detrimento Monaſterij, & hæc cauſa continetur ſub ea, quam iura vocant neceſſitatem. Secunda eſt ſolutio debitorum, ex cap. Hoc ius 3. 10. q. 2. Nauar. tom.2. de alienat. num.3. ita vt creditoribus alio modo non poſſit ſatisfieri, ſufficit tamen probare exiſtentiam æris alieni. Tertia eſt implicatio pretij ad meliorem vtilitatem; cap. Sine exceptione 51. 12. q.2. ibi: *Niſi fortè aliquid horum faciat, vt meliora proſpiciat*. Pono exempla aliqua, melior profectus eſt, ſi cenſus iura vniantur propè eundem fundum, quã vt diuiſa remaneant. Similitèr petia terræ ſeparata vendi poteſt, vt ex eius pretio alia ematur contigua poſſeſſioni. Item domus pretium implicari poteſt in augenda poſſeſſione, &c. Prima cauſa habet locum apud illos Regulares, qui non viuunt ex mendicitate quotidiana, cuiuſmodi ſunt Monachi, & nonnulli militantes ſub Mendicantium titulo, ſed non mendicant actu, immò quandoque locum habe-

habere poteſt apud mendicitatem exercentes in ijs locis, in quibus caritas refrigeſcit, vel populi multum grauati ſunt ob bella, itaut vix ipſi viuere poſſint.

DECISIO LXII.

An ſpes reducendi Luteranos ad fidem ſit cauſa ſufficiens diſpenſandi cum Religioſo, vt ducat vxorem?

SVfficit hæc cauſa, quando Summo Pontifici conſtabit teſtimonio ipſorum Luteranorum de illorum futura conuerſione. Probatur, quia quando ex matrimonio reſultat maius bonum, quam ex voto continentiæ, videtur concedenda diſpenſatio, quia in voto ſemper commutatio eſt in melius permiſſa, & ideò facta comparatione ad bonum publicum, ſi ex matrimonio veriſimiliter ſequi poteſt maior complacentia Dei, tunc diſpenſatio concedenda eſt, Cardin. in cap. Cum ad Monaſterium, de regul. §. Abbas nu. 6. Hoſt. ibidem. *Et Deo magis placente*. Abbas nu. 2. §. Nam Monachatus. Ioan. Andr. in reg. Semel Deo, de regul. iur. num. 5. & 6. dicit, quod ſi per Matrimonium alicuius ſolemniter viuentis poſſit pax procurari, vel patria infidelis ad fidem conuerti, abſit, quod his caſibus Monachi continentiam præferamus tanto bono. Petrus de Anchar. ſuper dictum cap. Cum ad Monaſterium num. 24. & alij cum eo diuerſi, quod Deo plus erit placitura conuerſio creaturæ rationalis, pro qua carnem aſſumpſit Chriſtus, & ſubire mortem pro eius redemptione voluit, quam continentia Monachalis. Et quod Summus Pontifex ſuper voto ſolemni poſſit diſpenſare in ordine ad Matrimonium, docent ferè omnes, quos pro ſe citat Sanch. lib. 8. de Matrim. diſp. 8. num. 7. vbi ferè centum Doctores vocat. Ego reſolut. 85. num. 22. Nec facit difficultatem, quod Doctores exemplificant in publica vtilitate vnius regni, quia inter ipſos nonnulli loquuntur etiam de publica vtilitate vnius Prouinciæ, quod puto ſufficere etiam vnius ciuitatis inſignis, quia adeſt publica vtilitas.

DECISIO LXIII.

An nomine pauperum veniat Eccleſia?

PEtrus, & Ioannes fratres, de N. in ſuo vltimo teſtamento Oratorium quoddam domus ſuæ Iuſpatronatum cum omnibus ſuis bonis reliquerunt ad effectum apud illud conſtruendi Monaſterium Monialium, ſed poſt mortem eius Legatus Apoſtolicus informatus, quod erat impoſſibilis conſtructio Monaſterij, concurrentibus eorum heredibus, dictum Oratorium cum omnibus ſuis pertinentijs vniuit conſortio Præsbyterorum Eccleſiæ N. cum onere, quod Conſortiales facerent eidem Oratorio laudabiliter deſeruiri in diuinis &c. hoc adiecto, *Quod oblationes, quæ fierent eidem Oratorio, diſtribuerentur in feſto Dominici Natalis in pios vſus pauperum, & præcipuè puellarum nubilium*; addita interminatione æternæ maledictionis in prædictos beneficiatos, ſi prædicta nõ exequerentur ad vnguẽ.

Quæritur, an dicti Beneficiati poſſint vti illis oblationibus pro ornanda Eccleſia?

Dico,

Dico, quod poſſunt aliquando, data Eccleſiæ indigentia, illas oblationes expendere in emptione Paramentorum, Vaſorum, & aliorum ornamentorum etiam de mente Teſtatoris, quia nomine *Pauperum* venit etiam illud Oratorium, Graff. part. 1. deciſ. lib. 2. cap. 100. nu. 3. & tom. 1. conſil. 2. de furtis num. 15. Matienzo lib. 5. copilat. tit. 4. l. 6. gloſ. 7. num. 2. cum alijs multis in terminis Ianuarius Reſolut. Moral. 61. per totam. Confirmatur, Tum quia eſt tam pius vſus, immò magis expendere illas oblationes in illo Oratorio, quam tradere alijs pauperibus, per illud enim immediatè honoratur Deus in Sanctis ſuis, per hoc verò tantum mediatè. Tum quia ſub hoc nomine vtrumque æqualiter, & propriè venit, nam ſicut hominum alij ſunt diuites, alij pauperes, ita Eccleſiarum aliæ diuites, aliæ pauperes. Tum quia valdè conſentaneum eſt, vt Oratorium hoc gaudeat de fructibus ſibi oblatis, cum eius proprij magis dicantur, quam pauperum, cum tradantur à fidelibus in honorem Sancti Patroni illius Oratorij, & in ſignum beneficij accepti, ergo iuſtitia exigente debet, & ipſum ſentire proprium emolumétum. Quare illas oblationes conuertendo interdum in vtilitatem Oratorij, aliquando illas diſtribuendo puellis nubilibus, adæquate ſatisfit voluntati teſtatoris; non ſufficit autem facere tantum vnum, ſed modò vnum, modo alterum præſtandum eſt, quia copula *Et* vtrumq; comprehendit, cum particula *Præcipuè*, quæ aliqualem prælationem tribuit puellis.

DECISIO LXIV.

An Decreta de celebratione Miſſarum ſummarie legi poſſint?

Decreta huiuſmodi in Compendium redacta legi poſſunt, & a Superioribus ſatisfit obligationi, quia ratio, cur legantur in menſa, eſt, vt memoriæ retineantur, & obſeruentur, ſed melius ediſcuntur in compendium redacta, quam prout iacent lecta. Deinde compendium eſt breue Summarium continens totam ſubſtantiam eius, cuius eſt compendium, ergo legens compendium dicitur legiſſe totam Bullam compendiatam. Demum, certiſſimum eſt, dicta decreta legens vſque ad §. porrò ne vllo vnquam tempore, ſatisfeciſſe ſuo muneri, quia tenetur ſolùm legere Decreta de celebratione Miſſarum, quæ autem ſequuntur ab illo §. non ſunt decreta, ſed clauſulæ generales omnibus Bullis Communes.

DECISIO LXV.

An ieiunandum ſit in Vigilijs Pentecoſtes Sanctorum Ioannis Baptiſtæ, Laurentij, & omnium Sanctorum?

1 Eſt communis conſenſus omnium fidelium has quattuor vigilias obligare ſub mortali, non quidem ex præcepto legis, quia id nullibi in iure expreſſum reperitur, ſed tantum ex conſuetudine legitimè introducta, & tot ſeculis à fidelibus obſeruata, vt docent Summiſtæ v. Ieiunium, Bonac. de præceptis Eccleſ. p. 5. Leſſius lib. 4. cap. 2. nu. 66. Tambur. tom. 2. diſp. 12. q. 1.

q. 1. de hac conſuetudine habente vim legis, ac proindè obligare ſub mortali teſtantur omnes Epiſcopi, dum in ſuis ſynodis enumerant prædictas vigilias ſub præcepto cum alijs, vel ſaltem apponunt illas in ſuis Calendarijs, & apertè colligitur ex Rubricis Miſſalis tit. 18. num. 5. & Breuiarij Rubr. 6. num. 5. Habetur etiam in Rudimentis Doctrinæ Chriſtianæ. Quare neſcio, quâ ratione Paſqualig. deciſ. 171. & 172. neget huiuſmodi obligationem ieiunandi in dictis Vigilijs, leuibus ductus rationibus.

Probat, neque ex præcepto, neque ex conſuetudine obligare, quia cùm conſuetudo æquiparetur legi, non debet, vt obligatiuum à conſuetudine induci, quod non debet præcipi ab Eccleſia; ſed conſuetudo non poteſt acquirere vim legis, quando lex contradicit, quia tunc non poteſt præſumi confirmari à ſuperiore, nec ipſum conſentire dando vim legi. Vis huius argumenti in eo conſiſtit, quod non poteſt introduci conſuetudo habens vim legis, ſeu obligans ſub mortali, cui expreſsè contradicit lex. Eſto id eſſet verum in caſu noſtro, quod tamen falſum eſt, adhuc conſuetudo habens vim legis induci poteſt, lege contradicente, iuxta ea, quæ tradunt Doctores cum Suar. lib. 7. de legib. cap. 7. num. 2. & cap. 19. num. 18. Pontio lib. 6. de matrim. cap. 6. num. 19. Bonac. de legib. p. fin. §. 3. num. 36. ratio eſt, quia inter effectus conſuetudinis vnus eſt, quod legem poteſt derogare cap. fin. de conſuet. Lex autem aduerſatur conſuetudini tripliciter, primò, quando illam expreſsè tollit iam inductam; ſecundò, quando reſpicit futuram conſuetudinem ſimpliciter, nihil

2

3

diſponendo contra eam; tertiò quando lex expreſsè damnat futuram conſuetudinem contra ſe, quod contigere poteſt dupliciter, vno modo ſimplici prohibitione, ſimilibus verbis. *Non obſtante quavis conſuetudine*, altero modo condemnando etiam, ſeu reprobando contrariam conſuetudinem tamquam corruptelam. Ad rem noſtram; ponamus legem ieiunij, hęc non poteſt eſſe, niſi prohibitiua intrà tempus Paſchale, quia non pręcipitur, ſed prohibetur ieiunium, debet dicere Paſqual. vt eius argumentum teneat, modo hæc prohibitio non habet adiunctam reprobationem, aut interdictum contrariæ conſuetudinis illo tertio modo, quia nullibi in iure reperitur expreſſum, quod non introducatur conſuetudo ieiunandi tempore Paſchali; remanet ergò, quòd lex huiuſmodi contradicat conſuetudini ſecundo modo, hoc eſt, nihil diſponendo contra eam, ſed quia repugnant ad inuicem, ideò vnum alteri contradicere dicitur, eſt autem certum apud omnes Doctores cõſuetudinem futuram contra legem, quæ de ipſa conſuetudine nullam facit mentionem, tollere poſſe legem, ſi enim conſuetudo reiecta à lege, quæ non eſt corruptela, deſtruit ipſam legem, Couar. lib. 3. Var. cap. 13. Sanch. lib. 7. diſp. 4. num. 14. ex noua ſuperueniente cauſa, à fortiori conſuetudo ſolùm virtualiter reiecta ex impoſſibilitate cum lege, quæ illam expreſsè non reprobat, poterit legem tollere; nec ab his diſſentit Paſqualig. deciſ. 35. Deindè non video in iure legem prohibentem ieiunium tempore Paſchali, neque illud pręcipientem, ſed ſolùm ex Sanctis Patribus, & textib. adductis in diſt. 76. per totam, Eccle-

4

ſiam nihil diſpoſuiſſe circa ieiunium, neque fidelibus impoſuiſſe hoc onus, ſed tantùm ſuaſiſſe, vt videre eſt cap. Rogationes 2. diſt.3. de conſecr. iuncta gloſa. Argumentum autem Paſqual. ſupponit ab Eccleſia prohiberi ieiunium Paſchale, alitèr eius argumentum nullam vim haberet, dum per illud intendit, non potuiſſe introduci conſuetudinem ieiunandi, quia hæc repugnat legi, ergò hæc lex repugnans conſuetudini, neceſſariò debet eſſe prohibitiua, cùm conſuetudo ſit pręceptiua. Nec D. Thomas illi fauet, dum dicit ieiunium exultationis non cadere ſub pręcepto, hoc enim vult indicare ab Eccleſia non pręcipi, non tamen prohiberi, quin conſuetudine non poſſit induci; vnde Gratianus in cap. Scire 8. diſt. 76. extremis verbis dicit, ieiunium hoc eſſe de generali conſuetudine Eccleſiæ. Verum igitur eſt, quòd Eccleſia non pręcipit ieiunium Paſchale, non ideò tamen illud prohibet, ſed ſe negatiuè habet, nihil diſponendo, quò ad obligationem, conſequentèr conſuetudo à fidelibus inducta non dicitur repugnare legi, ſed eſſe pręter legem, ac proindè argumentum nullius eſt momenti.

Probat ſecundò, quando non conſtat, conſuetudinem inductam fuiſſe cum animo obligando, tunc præſumendum eſt, introductam fuiſſe tantùm ex deuotione; ſed incertum eſt, an conſuetudo ieiunandi his diebus inducta fuerit ex obligatione, an deuotione, ergò præſumendum eſt pro deuotione, conſequentèr in dubio obligationis nullus ſubijcitur, quia in dubio melior eſt conditio poſſidentis ſuam libertatem. Deduxi hoc argumentum ex num.4. Sed contra eſt primo, quia vertit in dubium id, quod omninò certum eſt apud omnes, prædictas Vigilias vſque modò eſſe in præcepto obligationis. Tum quia vox conſuetudinis, quam vſque modò fideles vſurparunt, debet ſumi ſecundùm propriam ſignificationem, & ſecundùm potiorem eius ſenſum, & non ſecundùm impropriam, & inuſitatam ſignificationem, verborum enim proprietas in dubio non eſt omittenda l. fin. C. de his, qui veniam ætat. l. fideicommiſſum ff. de condit. & demonſtr. verba ſiquidem in dubio debent intelligi ſecundùm naturalem eorum ſignificationem, & non ſecundùm accidentalem, l. Ex ea parte §. In inſulam ff. de verbor. obligat. l. Si quis ita §. fin. ff. de legat. 2. Tuſcus lit. V. concl. 102. Menoch. de præſumpt. lib.4. q.81. num. 19. alios plures Barboſa Vaz. lit. V. num. 14. & vox ſimplicitèr vſurpata debet referri ad intellectum legum; modò nomen conſuetudinis ſecundùm propriam, & naturalem ſignificationem importat ius non ſcriptum pro lege ſuſceptum, cap. Conſuetudo 5. diſt. 1. imitatur enim legem, & eius loco ſuccedit, quum deeſt, cap. In his 7. diſt. 11. & parem habet cum lege vim, & obligationem, l. De quibus ff. de legib. §. Ex non ſcripto, Inſtit. de iure nat. gent. impropriè verò; & ſecundùm accidentalem ſignificationem idem importat, quod deuotio, apud Paſqual. & alios, eſt autem communis ſenſus Eccleſiæ, quod huiuſmodi ieiunia introducta fuerunt ex conſuetudine, ergò nomen conſuetudinis accipiendum in potiori ſignificatione. Tum quia multi Epiſcopi
6 in ſuis Calendarijs diſtinguunt tria genera ieiuniorum, alia vocant ex

præcepto, alia ex conſuetudine, alia ex deuotione, ergo ſecundum vulgatum loquendi modum, qui præcipuè attendendus eſt in moralibus, cap. Ex litteris 7. de ſponſal. l. Labeo, ff. de ſuppell. legat. nomine conſuetudinis venit vſus obligatiuus, & ſimpliciter excluditur deuotio à ratione conſuetudinis. Tum quia ſi ſecundum Paſqual. prohibetur ieiunium Paſchale, inducta conſuetudo videtur potius ex obligatione, quam ex deuotione, eò quod nullus audet introducere deuotionem, quæ ſit contra legem.
7 deuotio enim eſt actus bonus ex affectu erga Deum, & proximum, conſuetudo verò ſi ſit contra legem eſt
8 actus malus, quia initium capit ex actibus illicitis, Sanch. lib. 7. diſput. 4. num. 14. ad finem, ergo cum hæc conſuetudo ieiunandi tempore Paſchali ſecundum Paſqual. ſit contra legem, ab initio inducta fuit ex actibus illicitis, conſequenter fuit conſuetudo, ex obligatione, non ex deuotione, quæ non trahitur ex actibus illicitis. Tum quia eſto ieiunium Paſchale ab initio fuiſset introductum ex deuotione, nonne poſtea potuit induci ex conſuetudine, immò id tamquam certum colligitur ex praxi, & obſeruatione huius conſuetudinis, nam conſuetudo tantam vim habet, quantam ei
9 tribuit vſus, & eius obſeruatio, l. Quod verò contrà, l. Quod non ratione ff. de legib. Bald. in cap. 1. Qui feud. dare num. 11. Curt. ſen. conſil. 11. nu. 8. Socin. iun. lib. 2. conſil. 101. num. 13. ex illis Rota Rom. vol. 4. deciſ. 74. Manticæ; ſed obſeruatio harum Vigiliarum ita ſe habet, quod quiſq; ideò ieiunat, quia ſe tenet eſſe obligatum ad ieiunium, eò modo, quo lex ieiunij in genere præſcribit obligationem ſub mortali, obſeruantia enim ſubſecuta declarat qualis ſit conſuetudo, ſicut legem ambiguam interpretatur, l. Minimè, de leg. Craueta conſil. 101. num. 11. ex M. Anton. lib. 1. reſol. 81. num. 13. Tum quia in deciſ. 71. de lacticinijs in Quadrageſima vetitis, iuxtà correctionem factam ab ipſomet Authore, num. 9. dicit Paſqual. quod conſuetudo ſicut interpretatur legem, ita etiam interpretatur qualitatem obligationis eius, & proindè accipienda eſt obligatio ſecundum menſuram, quam illi tribuit communis ſenſus fidelium, ergo pari ratione huic conſuetudini ieiunandi tempore Paſchali tribuenda eſt illa obligatio, quam communis ſenſus fidelium dat, nimirum obligationem ſub mortali, ergo dicenda eſt conſuetudo ex obligatione, non ex deuotione.

Numero quinto reſpondet Doctoribus affirmantibus, hanc conſuetudinem inductam eſſe animo ſe obligandi, illos non poſſe teſtes eſſe ſufficientes huius rei, quia non fuerunt contemporanei illis, qui conſuetudinem introduxerunt; neque aliquod motiuum afferunt hoc probans; & aſſerentibus hoc motiuum: Quia communis ſenſus populorum tenet, quod fuerit introducta cum tali animo ſe obligandi. Reſpondet, hos habere talem ſenſum, quia aſſerunt, fuiſse inductam cum animo ſe obligandi, conſequenter committunt vitioſum circulum. Duo hic ſunt expendenda, primùm illos teſtes de conſuetudine obligandi non ſufficere alterum committi circulum hoc argumento. Communis ſenſus populorum tenet hanc

con-

conſuetudinem obligare, ergo eſt inducta ex obligatione, & non ex deuotione.

10 Primum de teſtibus, ſciendum eſt in caſu noſtro, quamuis leuem coniecturam, & præſumptionem ſufficere, eo quod hic de nullius agatur præiudicio, immò conſulatur conſcientiæ cuiuslibet fidelis, vt permaneat cum hac bona intentione, & opinione hanc conſuetudinem obligare, ne ſe exponat periculo peccandi, maximè cum agatur de re antiquiſſima, de cuius initio non extat memoria. Ego in teſtem adduco Gratianum omni exceptione maiorem, qui gloſa fin. cap. Scire 8. diſt. 76. ita loquitur: *Immò Vigilia Pentecoſtes neceſſario ieiunanda eſt*. Item ibidem. *Sed quod ieiunari debeat, hoc habet Eccleſiæ conſuetudo generalis*. Gratianus teſtis antiquiſsimus, quia hæc ſcripſit an. 1150. Conſidera benè illa duo verba *neceſſario*, &, *debeat*, quæ ſine dubio important obligationem, de dictione *Debet* latè Barboſa diſt. 77. de verbo *Neceſsario* Sanchez lib. 6. cap. 4. n. 38. ergo inferendum eſt hanc conſuetudinem, de qua teſtatur Gratianus, eſſe ex obligatione, non ex deuotione, neque enim neceſsitas ſtat cum libertate, ex cap. Qui ſitit q. 33. q. 5. ibi: *Quos caſtrauit voluntas, non neceſsitas*. cap. Querelam 10. de iure iur. ibi: *Non neceſſitate, ſed voluntate*. Non poteſt igitur hæc conſuetudo intelligi introducta ex deuotione, quia deuotione liberè, & voluntariè fiunt, non ex neceſſitate, ſecundum quam ieiunandum eſt ſecundum Gratianum. Quod in antiquiſſimis ſufficiat, quamuis probatio docent communiter omnes, Bartol. in l. Si quis ex contrarijs §. fin. de eden. Dec. conſil. 577. num. 3. & 12. Rota Rom. vol. 2. deciſ.
11 95. nu. 17. Ita quod ſufficiunt etiam verba enuntiatiua, ex Iaſone lib. 2. conſil. 56. n. 1. Pariſ. Cardin. conſ. 104. num. 47. cum alijs alter Pariſ. de Confident. q. 28. num. 225. ſufficit etiam
12 fama, ex alijs Doctoribus ibidem allegatis ibidem num. 226. Si ergo quęuis probatio leuis ſufficit in antiquis, etiam quando agitur de alterius præiudicio; à fortiori in antiquiſſimis, in quibus de nullius præiudicio dubitatur, ſimplex aſſertio adæquatè probabit.

Secundum de circulo vitioſo oſtēditur abeſse à dicta probatione, nam circulus tunc contingit fieri, quando idem probatur, per ſeipſum ex Ariſt. 1. Poſter. T. 6. Sed in caſu noſtro aliud eſt conſuetndo, aliud eſt communis ſenſus fidelium, quod ea conſuetudo ſit inducta ex obligatione, ſiquidem conſuetudo, de qua eſt quæſtio, an obliget, eſt quid prius ad illum communem ſenſum, cuius obiectum eſt ad ferendum iudicium de obligatione, ille verò communis ſenſus eſt iudicium inferens obligationem in conſuetudine præcedente; conſuetudo enim ſicut, & habitus, fit ex frequentatis actibus vniformibus ex c. Conſuetudo 5. diſt. 1. oritur enim ex communi vſu populorum, & licèt conſuetudo, ſicut habitus, quatenus ſunt effectus actuum, qui ſe habent tam-
13 quam cauſæ dantes eſſe illis, ſint poſteriores actibus illis dantibus eſse, nihilominus actus qui ab homine exercentur ſecundum habitum, aut ſecundum conſuetudinem, dicuntur poſteriores ad ipſum habitum, & conſuetudinem, quia horum ſunt effectus,

conſequentèr cùm ex his actibus poſterioribus ſit ille communis ſenſus iudicandi, obligationem eſſe annexam conſuetudini, quæ eſt prior eiſdem actibus, ſequitur non committi circulum.

Numero ſexto ait, quòd ſi aſſertio illorum Doctorum facit opinionem probabilem, probabile quoque erit dictum aliorum, qui dicunt eam conſuetudinem non eſſe inductam cum tali animo, & citat pro ſe D. Thomam, vt ſuprà, dicētem, ieiunium exultationis eſſe ex inſtinctu Spiritus Sancti, quem cùm quiſque habeat, hinc inferri non poteſt, hoc exultationis ieiunium eſſe ex obligatione extrinſeca, proindè quiſque ſuam poteſt ſequi opinionem. Duo dicit, vnum, ſuam opinionem eſſe probabilem, cùm ſit aliorum dictum; alterum, ieiunium exultationis ſecundùm D. Thomam nō eſſe ex conſuetudine obligatiua, cùm ſit ex inſtinctu Spiritus Sancti.

Illud de ſua opinione admitti non poteſt, quia nullus prçter ipſum negat, Vigiliam Pentecoſtes obligare, neque illi fauent Gratianus, & D. Thom. dum dicunt, huius Vigiliæ ieiunium non eſſe in præcepto, intelligendi enim ſunt de prçcepto legis, non de prçcepto conſuetudinis, vt ſupra attuli reſponſiones vtriuſque. Itaque nullum habet hæc opinio auctorem prçter Paſqualigum, qui tamen in hoc nullatenus ſequendus eſt, quia ea non eſt opi-
14 nio probabilis, cùm nullo ſolido fundamento nitatur, ſed & relaxatiua obſeruantiæ ieiunij iam in tota Eccleſia ab ineunte Eccleſia inducti.

Alterum de ieiunio exultationis ex inſtinctu Spiritus Sancti nihil concludit, quia Spiritus Sanctus, non ſolùm inſpirat, & mouet ad deuotiones, ſed
15 etiam ad obligationes; nonnè leges, conſuetudines, vota, & huiuſmodi obligantia ſunt ex inſtinctu Spiritus Sācti? omne enim, quod bonum eſt, Spiritus Sanctus inſpirat. D. autem Thomas ſolùm probat, non eſſe ſub prçcepto legis, non verò negat, poſſe induci ex conſuetudine.

Numero ſeptimo probat eam conſuetudinem non fuiſſe inductam animo obligandi, quia ea non debet prçſumi, niſi quando ea potuit rationabilitèr induci; prçſumitur autem rationabilitèr induci, ſi tunc potuiſſet induci etiam lex de eodem ieiunio, nam conſuetudo eſt altera lex, & pro lege ſuſcipitur; ſed tunc non poterat ſanciri ea lex, & quia tempore Paſchali prohibentur ieiunia, cap. Scire diſt. 76. vnde non ieiunatur in Vigilia Apoſtolorum Philippi, & Iacobi; & quia ieiunium exultationis non cadit ſub præcepto ex D. Thoma.

16 Poterat Eccleſia tempore Paſchali indicere ieiunia, quia nullum inde abſurdum, neque enim ex eo, quod illa non ſanciuit, benè infertur, non potuiſse, quia ex omiſſione non infertur impotentia, ex cap. Sciſcitatus 13. de reſer. ſed negotij non factio. Nec quicquam probant illæ duæ rationes, prima quidem, quia in iure non reperitur expreſſa huiuſmodi prohibitio ieiunandi, ſed in hoc ius ſe habet tantùm negatiuè, ideſt non præcepit ieiunium, neque illud prohibuit volentibus ieiunare, ſed vnumquemque reliquit in ſuo ſenſu ex inſtinctu Spiritus Sancti. Et hoc clarè habetur in citato capite, quod eſt D. Ambroſij ibi: *Itaut hoc omni tempore, neque ad obſeruandum indicamus ieiunia.* Et paulò infrà.

infra. *Non ergò ieiunamus in hac Quinquageſima.* Ecce quod Eccleſia ſe habebat negatiuè. Ex quibus colligitur nullum fuiſſe præceptum indictum ieiunij, neque eiuſdem prohibitionem, ergò benè potuit induci conſuetudo, quia etiam poterat ſanciri lex ieiunij. Deindè, demus, adfuiſſe legem prohibentem ieiunium Paſchale, quod tamen ibi non aſſerit D. Ambroſius, neque id colligitur ex eius ſermone, adhuc negari non poteſt, quin Eccleſia potuiſſet introducere legem ieiunij, quia legiſlator priorem legem tollere poteſt per poſteriorem. Secunda, quòd ieiunium exultationis non cadat ſub præcepto, nihil probat, quia tantùm ex ea infertur, quòd Eccleſia nihil diſpoſuit per modum legis circà hoc ieiunium, non verò probat ieiunium huiuſmodi per Eccleſiam non poſſe ſubijci præcepto legis.

17 Sub numero octauo dicit, conſuetudinem non eſſe obligatiuam, niſi ſit cum conſenſu Superioris, quia Communitas ſine capite imperfectam habet poteſtatem condendi leges, & conſuetudines obligatiuas introducendi, ita quod nihil facit. Sed conſuetudo hæc ieiunandi in Vigilia Pentecoſtes non poteſt eſſe introducta cũ huiuſmodi conſenſu, quia quando lex durat in ſua rationabilitate, & in ſua obſeruantia manutenetur à Principe, non poteſt præſumi conſenſus Principis contrarius legi; cùm igitur lex de non ieiunando in tempore Paſchali maneat in ſua rationabilitate, & manuteneatur à Principe in ſua obſeruantia, non poteſt præſumi conſenſus ipſius, pro introducenda conſuetudine.

Dico in prædictis ieiunijs non ſolùm præſumi conſenſum Superioris, ſed apertè haberi ex adductis à Gratiano, ex Rubricis Breuiarij, & Miſſalis, & Summi Pontifices obſeruarunt talia ieiunia. Præterea falſum ſupponit, prohiberi lege ieiunia Paſchalia, quod tamen eſſe falſum ſuperiùs oſtendi, vndè falſum etiam eſt, hanc legem, quę non eſt, manuteneri à Principe, in ſua rationabilitate.

Demùm loquendo in ſpecie de Vigiliæ Præcurſoris, Vrbanus VIII. decreuit in eadem non eſſe ieiunandum, ſed feria 4. quando contingit ea Vigilia in die Solemnitatis Corporis Chriſti, ergo ſignum certum eſt, eam omninò obligare. Bullam refert Peyrin. ad calcem tomi 3. typis Venetis.

DECISIO LXVI.

In qua Eccleſia ſepeliendus foraneus?

PEtrus habens domicilium in villa, infirmitate grauatus, facit ſe deferre in Ciuitatem, vt cõmodè poſſit vti medico ad depellendum morbum, vbi in domo amici manſit multis diebus abſque ſpe recuperandi ſanitatem, à Parocho illius viciniæ Sacramentis receptis, morti vicinus redire intendit ad proprium domicilium, ad quod, dum ſe facit conducere, moritur breui in Ciuitate ante fores Eccleſię Regularis, ſibi miniſtrato Pœnitentiæ Sacramento, efflauit ibi animam in manibus Sacerdotis, & parentibus adſtantibus dixit, ſe velle ſepeliri in hac Eccleſia Regulari.

Tres contendunt ſuper mortui cadauer, Parochus ille, ſub cuius vicinia nonnullos dies manſit, Sacramentis receptis; alter Curatus, in cuius Parochia

chia actu mortuus eſt; demum Religioſi illud cadauer prætendunt, tamquam ſuum, quia quaſi in ſua Eccleſia mortuus eſt, & cum ſit exempta; nullum ius in ea, neque ſuper re in ea exſiſtente quiſquam Clericus ſecularis habet. Res defertur in iudicium.

Super dictum corpus ius funerandi, & illud leuandi ſpectat ad primum Parochum, colligitur id ex Synodo Pompeiana tit.40. ibi: *Extraneorum itinerantium, qui ſuper hoſpitio, vel etiam in domibus priuatis moriuntur, cadauera ſint Parochi, in cuius Parochia decedunt*. Ita docent Anton.Butrius in cap. In noſtra, de ſepult. num. 15. Lauor. tit.2. de priſco, & recenti funer. cap.11. num.144. Nec obſtat, quod adducit alter Parochus, in cuius Parochia actu mortuus eſt, facere pro ſe allegatos Doctores, & Synodum, non enim reuera mortuus eſt in Parochia primi Parochi. Quia reſpondetur cenſeri mortuum ſub prima Parochia, à qua receſſit, quia qui parum abeſt, abſuiſſe non cenſetur, ex ſententia Sanctorum Patrum relata in Trident. ſeſs.23. cap.1. ne vna quidem erat hora, immò neque ſemihora, qua diſceſſerat à Parochiali, ergo haberi debet pro mortuo in priori Parochia. Deinde ſecundus Curatus nullum exercuit pietatis Officium in moribundum, ergo eius dicit nequaquam poteſt ſubditus. Primus verò adminiſtrauit Sacramenta, & in eius Parochia aliquot dies, ille habitauit, ergo mortuus ſubditur huic. Prætereà merum eſt accidens, quod ibi mortuus eſt, erat enim in itinere, non in hoſpitio, neque in domo priuata, vt requirit Synodus. Corpus igitur quo ad funerationem fuit primi Parochi, quo ad ſepulturam Religioſorum.

Nota illa verba: *In domibus priuatis*: Synodi limitata ad excludendas domus publicas, cuiuſmodi ſunt Hoſpitalia, & Monaſteria, in quibus decedentes ſepeliuntur, & Parochus tunc nullum ius habet.

DECISIO LXVII.

De Clauſura Religioſorum.

Conuentus N. ex parte ſæpibus, & ex parte circumdatur mœnijs, & mulieres ingrediuntur, & ambulant per totum hortum, etiã in porticu ſupra quam ſunt conſtructæ Religioſorum cellæ; modò Superior loco ſæpium fecit locum munire ſolidis muris, & parietibus, vndè dubitat, an poſſit deinceps permittere ingreſſum mulieribus, vt anteà fiebat. Ratio dubitãdi eſt, quia totus Conuentus mœnijs circumdatus, ſæpibus reiectis videtur acquiſiuiſſe formalem rationem clauſuræ, intra quam non licet aditus mulieribus.

Hæc clauſura eſt tantum materialis, & non poteſt fieri formalis, hoc eſt, prohibitiua ingreſſus mulieribus, niſi per aliquem actum humanum Superioris, aut conſuetudinis. Quarè vt non amplius pateat illuc aditus mulieribus, neceſſarium eſt, vt Superior maior ex ſuo officio legitimè condat ordinationem, per quam declaret, totum Conuentum etiam ex parte viridarij eſſe clauſuram, ad quam prohibetur ingreſsus mulieribus, & id regiſtrandum eſt in libris Prouinciæ, & illius Monaſterij. Vide quæ dixi ſupra deciſ. ſeptima.

Poteſt

Poteſt etiam introduci conſuetudine prohibitiua, vt ſi per Fratres non amplius admittantur mulieres, ſed volentes ingredi arceantur, tranſacto enim ſufficienti tempore clauſura incipit eſſe formalis, ac proindè eius tranſgreſſores incurrunt pœnas. Tempus autem ſufficiens, ſeu longæua conſuetudo inducens legem dicitur decennium ſecundum Doctores apud Bonac. de conſuetud. num.31. Diana reſolut.3. de conſuet. nihilominus in caſu præſenti quinquennium iudicarem tempus ſufficiens ad inducendam hanc legem clauſuræ. Quod ſi ſuperior nihil decernat, nec Fratres abſtineant ab introductione mulierum, nunquam euadet clauſura legalis ob dictam rationem, quia non conſtituitur niſi per actus humanos ad eam ordinatos. Ita Sanctorus citatus prædicta deciſione ſeptima.

DECISIO LXVIII.

An ordinatio facta ab Epiſcopo in viſitatione duret poſt eius mortem?

DVrat tantum dum Epiſcopus viuit, aut dum manet ibidem Epiſcopus, quia huiuſmodi ordinatio non eſt lex, neq; ſtatutum, de cuius ratione eſt perpetuitas, ſed tantum quoddam præceptum, & factum hominis, quod ceſſat per mortem eius, qui illud fecit, vel per amotionem ab Officio; eſt communis ſenſus Doctorum diſtinguentium inter legem, ſeu ſtatutum, & præceptum, quod illud perpetuò durat, hoc ad tempus vitæ præcipientis. Silu. v. Mandatum n.3. ex illo. Sanch. lib.7. diſp.2. num.13. lib.8. diſp.28. num.47. vbi alios citat, Nald. v. Lex num.2. v. Præceptum num.2. Portell. v. ſtatutum num.3. Quod huiuſmodi ordinationes ſint tantum præcepta, videtur probari ex eo, quod ſtatuta, & leges fiunt in Concilijs, Synodis, Capitulis, & Congregationibus per perſonas in illis Congregatas ſimul cum Superiore, & Capite; Epiſcopus autem, & alij Prælati, atque viſitatores non Congregant, dum viſitationis Officio funguntur, ergo non ordinant tamquam legislatores, & ſtatuentes, ſed ſolum vt præcipientes. Vide, quæ dixi Reſolut.149.

Sotus in 4. diſt.22. q.2. art.1. §. Sed Minores, & ex illo Auila cum Peyrin. de Prælato q.3. cap.4. n.6. dicit, quod ordinationes factæ in ſcriptis à viſitatoribus durant vſquequò reuocentur, licet viſitatores ſuum munus obierint. Quod confirmari poteſt ex eo, quod ſunt aliqui viſitatores, qui non ſunt permanentes, ſed tantum durant dum ſunt in via, & exercitio viſitationis, ac proindè durant tantum per vnum, & alterum menſem, ex quo cum eorum ordinationes, quæ habent tractum ſucceſſiuum ſuæ obſeruationis, parum, vel ferè nihil executioni mandari poſſint, abſurdum eſt, quod illæ extinguantur cum ordinatore. Dico, ab ipſis ordinata durare viuente illo Prælato, à quo miſſi fuerunt, ſuum enim eſſe ab eo acceperunt vti ab illo delegati, delegatus enim vtitur poteſtate delegantis, & nihil proprij habet; ſi verò viſitatores ſunt permanentes ad triennium, &c. tunc ceſſantibus eorum Officijs, ceſſant etiam ordinationes.

DECISIO LXIX.

An ſtatutum à Collegio factum, ab eodem reuocari, vel moderari poſſit?

COllegium Sacerdotum de licentia Epiſcopi fundatum habet hoc ſtatutum, quod numerus Sacerdotum debeat aſcendere ad numerum viginti, & nõ ſuprà, firmatum cum alijs Capitulis ab eodem Epiſcopo. Modò deſiderat ſcire Collegium, an iſtum numerum viginti Sacerdotum reducere, & reſtringere poſſit ad decem tantùm, & hoc vellet facere ea ductus ratione, vt Sacerdotes decentiùs, & cùm maiori commoditate poſſent ſuum exequi munus.

Poſſunt hoc ſtatutum mutare reducendo numerum ad decem tantùm Sacerdotes, accedente Epiſcopi approbatione. Suadetur id; Tum quia res, per quas cauſas naſcitur, per eaſdem diſſoluitur; ſed Collegium ipſum per ſe definiuit illum maiorem numerum Sacerdotum, ergò illum reuocare poteſt ad decem, Collegium enim nunc non eſt minus potens, quàm fuit ab initio, ſed à principio poterat ſtatuere numerum hunc minorem, ergo & nunc; nam eadem poteſtas neceſſaria eſt ad abrogandum, quæ ad ferendum legem, Auth. E contra C. de repud. Tum quia numerus Canonicorum ex cauſa diminui poteſt ex cap. Ex parte 12. de conſtit. ergò à fortiori iſte numerus Sacerdotum ſimplicium. Tum quia in Capitulis huius Collegij nullum exprimitur prohibẽs diminutionem huius numeri, neque apponitur iuramentum obſeruantiæ, ergò de facili minui poſſunt. Tum quia Epiſcopus in illorum confirmatione nihil ſibi reſeruauit, neq; ea ſtatuta fecit propria, ſed tantùm approbauit. Tum quia vnum ex illis Capitulis habet, quòd ingrediens Collegium pro manutentione eius ſoluat quid certum, hoc autem non ſeruatur, ſed quilibet gratis accipitur, & ingreditur, ac proindè hoc ſtatutũ cõſuetudine cenſetur abrogatum, ergò à fortiori reuocatione, & moderatione tolli poteſt hoc de numero Sacerdotum. Tum quia Capitulum Regulare ſtatutum aliàs à ſe factum abrogare poteſt, vt probat Rodr. & Mirand. citati à Tambur. tom. 3. diſp. 3. q. 7. quando non fuit à Papa confirmatum, & factum proprium, iuxtà quod dixi Reſolut. 149. q. 15. in caſu autem præſenti abeſt cõfirmatio Papæ, cum Capitula ſolùm ab Epiſcopo ſimplicitèr confirmata fuerint, & laudata. Tum quia Collegium ſingulis diebus vult ſe obligare ad cantandum Officium cum Miſſa pro defunctis, & diebus impeditis Miſſam currentem, & in feſtis Veſperas, ad quæ anteà non tenebantur, ergò per hanc nouam obligationem videntur eſſe tuti in conſcientia, diminuendo illum numerum, quia potiori ratione augetur cultus Dei per hanc nouam obligationem, quàm quod diminuatur detractione numeri Sacerdotum. Firmatur ergò id totum auctoritate Epiſcopi, ſeu Vicarij Generalis, qui id confirmare poteſt, ex ijs, quæ habet Gloſ. v. Confirmatum cap. Cum acceſſiſſent 8. de conſtit.

DE

DECISIO LXX.

An, & quomodò Iudex Regularis poſſit examinare Clericum, & Laicum?

QVando Iudex Regularis non poteſt deducere ad perfectionem, & effectum proceſſum ceptum contrà proprium ſubditum Religioſum, defectu teſtium intrà ordinem, eo in caſu poteſt vti teſtibus extraneis, quia conceſſo vno intelliguntur conceſſa ea omnia, ſine quibus illud vnum expleri non poteſt, cap. Preterea 5. in fine, cap. Prouidentiam 21. in fine §. Sexto, de off. deleg. l. cui iuriſdictio ff. de iuriſd. om. iud. Si indiget Clerico ſeculari, debet petere licentiam ab eius Epiſcopo, ſeu Vicario examinandi illum, quia Iudex Regularis nullam iuriſdictionē habet ſuper Clericum ſæcularem, quā proindè Vicarius per illam licentiam communicat eidem Iudici Regulari; hæc autem licentia neceſſaria eſt, quia Iudex exercet actus iuriſdictionis, examinando teſtem, ſi quidem debet illum citare, & iuramentum præbere; citare autem eſt actus iuriſdictionis, ex cap. Propoſuiſti, de foro compet. ſicut & iuramentum deferre, Abbas in cap. Si qui teſtium de teſtib. Aretinus de obſeruant. in ſua praxi cap. 6. de teſtib. ergò nullatenus examinandus eſt à Iudice Regulari Clericus Epiſcopi, niſi de expreſſa licentia ſui Vicarij in actibus proceſſus regiſtranda. Idem dicendum eſt de Laicis, qui examinari non poſſunt, niſi de licentia ſui Principis, ſeu Domini, ob eandem rationem. Similitèr, ſi Iudex indiget Religioſo alterius Ordinis, immò ſui Ordinis, qui illi non ſit ſubiectus, neque regularitèr, neque titulo delegationis, debet obtinere licentiam extraneam examinandi, ob adductam rationem, alitèr à reo impugnari poſſet teſtis, tamquam nullitèr productus. Vide quæ dixi Reſolut. 105. q. 5. Intellige illam licentiam eſſe neceſſariam de iure, quando Iudex Regularis ex ſuis conſtitutionibus aliud non habet in contrarium, ſi enim in illis habeatur ſtatutum, quod Iudex ſine licentia poſſit examinare extraneum volentem ſubijci, in eo caſu non tenetur petere licentiam, & tenet proceſſus quò ad eam partem. Rodriq. tom. 2. q. 11. art. 5. in fine, quem ſequitur Spatharius de teſtib. tract. 7. cap. 3. num. 6. hoc idem docet, ſed cum diſcrimine, dicendo Laicum à Iudice Regulari examinari poſſe, non ſolùm de licentia Laici Superioris, ſed etiam Prelati Eccleſiaſtici, & hoc habet in vſu Dominicana Religio, cuius Prouinciales committunt Prioribus cauſas criminales cum facultate examinandi Laicos de licentia Vicarij Generalis. Sed mihi id non placet, quia licèt Iudex Eccleſiaſticus de iure communi, ſeu potiùs de conſuetudine poſſit examinare Laicos abſque vlla licentia Iudicis Laici, quovis modo agat contrà Clericum ſuum, immò & contrà alium Laicum, non ideò tamen hinc ſequitur, quòd poſſit illum ſubijcere Iudici Regulari, cùm agatur de extraneo foro, quod non pertinet ad Epiſcopum, obtinenda eſt igitur licentia à proprio Iudice Laico, cuius eſt ſimplicitèr ſubditus; Epiſcopo autem ſecundùm quid in cauſis ſpiritualibus, & Clericorum ſibi ſubditorum ſubditur.

DECISIO LXXI.

An Nuntius Apoſtolicus in ſua iuriſdictione poſſit Religioſum conuerſum facere Clericum?

NOn poteſt, niſi id habeat expreſſum in terminis in litteris ſuæ Nuntiaturę Ratio eſt, quia Regulares non ſolum ab Epiſcopis, ſed etiam à Nuntijs Romani Pontificis ſunt exempti, vt videre eſt in Bulla incip. *Dum ad vniuerſos*, Sixti IV. in B. N. Bulla 10. ibi: *A quorumcumque prædictæ Sedis Legatorum, aut eius Nuntiorum, Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, &c.* Conceſſum fuit priuilegium Canonicis Regular. Saluatoris Lateran. Aliud ſimile conceſſum fuit per Eugen. IV. Congregationi Valliſoletanæ Ordinis S. Benedicti; & aliud Ordini Camaldul, quod in Bull. Nouo, incip. *Rationi congruit*, Bulla 1. Pauli III. prout refert compend. Theatin. v. Exemptio. Confirmatur per alia priuilegia allegata à Tambur. tom. 3. diſp. 10. q. 4. in qua probat procurationem non deberi per Regulares Nuntijs Apoſtolicis, ergo ſignum eſt, quod nullum ius, & poteſtatem habent ſuper Regulares; procuratio enim arguit iuriſdictionem in eo, cui debetur, c. Sopite 14. cap. Cum nuper 25. de cenſibus cap. Cum ſit 10. de ſimon. Ergo Nuntius non poteſt à ſtatu conuerſorum trãſferre Religioſum ad ſtatum Clericalem. Et id maximè verum eſt, quia expreſsè prohibetur in conſtitutionibus Clementis VIII. de educat. Nouit. §. Tempore, ibi: *Sed qui ad conuerſorum habitum recepti fuerint, ad Clericorum ſtatum tranſire, etiam durante tempore probationis, non poſſint.* Et aliter factum ſuum non ſortitur effectum, tum defectu poteſtatis; tum propter graue præiudicium aliorum profeſſorum, qui iure ægreferunt indignum ſibi auferre primogenituram; tum quia non leuis irrogatur iniuria ſuperioribus Regularibus, qui talem Religioſum iam iudicauerant ineptũ ad talem ſtatum. Demum, ſi deferatur Nuntio, ad ſummum non poterit recipere ordines, & habere ius præcedentiæ, niſi prius diſpenſetur auctoritate Pontificia, ſeu Generalis ad gaudendum tali priuilegio, ſi aliàs Religioſum expediat manere cum priuilegio; igitur non à die tranſitus, ſed à tempore gratiæ ſibi factæ legitimè per Papam, vel Generalem incipiet gaudere priuilegijs Clericorum, tunc enim propriè Clericus euadit. Sed quid dicendum, quando Nuntius reuera non indulſit illi priuilegium, ſed Religioſus petijt litteras peregrinationis aſſerendo ſe eſſe Clericum, an cenſeatur effectus Clericus, eò quod Nuntius in litteris patentibus eum nominauit Clericum? Nequaquam, quia ſunt litteræ peregrinationis, non tranſitus à ſtatu conuerſorum ad ſtatum Clericorum, & expreſſio illius qualitatis Clericatus in litteris tantum operatur, quantum anteà valebat illius probatio facta ore dicti Religioſi, nimirum remanet falſa, & nullius momenti in ſcriptis litteris, ſicut talis fuit in voce. Vnde is Religioſus grauiter eſt puniendus delinquens in tam graui mendacio, & reijciendus ad priſtinum ſtatum conuerſorum certo in loco infimiori collocandus. Quid ſi tenuiſſet priuilegium Clericatus (inquit ignorans) an vbiq; eſſet

eſset Clericus? Vtique, quia priuilegium hoc cum ſit perſonale, ſequitur perſonam quòcumque vadit.

DECISIO LXXII.

An Grammatica ſacra Biblia ſit bona?

DIfficultas eſt circà bonitatem regularum ipſius Grammaticæ tantum, de bonitate enim intrinſeca, ſeu eius veritate ſecundum ſenſum à Spiritu Sancto dictatum dubitare, maximum eſt hæreſis Sacrilegium.

Dico, Latinitatem Scripturæ Sacræ, cuius Auctor eſt D. Hieronymus ex Hæbræo in Latinum, ſecundum vſum Romanæ Eccleſiæ, in nullo deficere à Regulis bonæ Grammaticæ. Probatur tum ratione confutatiua eorum, quæ obijcitur ab iniquis infrà; tũ ex grauitate ipſius D. Hieronymi, qui in omni genere ſcientiarum etiam inferioris conditionis, erat peritus, vt ex ipſo teſtimonia huius licet accipere, nam in Epiſt. ad Domnionem, & Rogatianum in Præfatione in Eſdram, & Nehemiam hæc habet: *Nos autem, qui Hebrææ linguæ paruam habemus ſcientiam*, hoc dicit ex ſua humilitate, *& Latinus nobis, vtcumque ſermo non deeſt*. Volens inſinuare Latini ſermonis habere perfectam cognitionem, per illam particulam, *Vtrumque*, quæ qualitatem rei relinquit indefinitam; continuè enim ab incunabulis cum Grammaticis, Rethoribus, & Philoſophis verſabatur, vt dicit in Præfat. ad librum Iob, his verbis. *Vt qui Hebræorum ſermonem ex parte didicimus, & in Latinè pœnę ab ipſis cunabilis inter Grammaticos, & Rethores, & Philoſophos detriti ſumus.* Et Præfatione in Daniel. habet hæc verba.

Denique, & ego adoleſcentulus poſt Quintiliani, & Tullij lectionem, ac flores Rethoricos, cum me in linguæ huius priſtinum recluſiſſem, & multo ſudore, multoque tempore: &c. Conſtat ex his in Grammaticis fuiſſe peritiſſimum æque ac quemlibet alium, qua ratione igitur nonnulli imperiti Grammaticuli tamquam aſini ad liram rudunt? Idem relatus cap. Si quis 9. diſt. 37. inquit. *Grammaticorum autem Doctrina etiam poteſt proficere ad vitam, dum fuerit in meliores vſus aſſumpta*. Facit illud D. Pauli ad Epheſ. cap. 5. num. 27. *Vt exhiberet ipſe ſibi glorioſam Eccleſiam non habentem maculam, aut rugam*. Quam ſententiam Author Hymnorum nouorum adducit pro cauſa correctionis antiquorum, qui ſcatebant maculis, & rugis contrà regulas præſertim poęticas.

Sed dices cum Pedagogis, quorum proprium eſt cenſurare viros doctos in Grammaticis, dum ſibi videntur deliquiſse, quamquam aliàs rectè locuti fuerint; nullus antiquorum, vti Cicero eloquentiæ Romanæ pater, & alij poſt ipſum nunquam pronuntiarunt tempus ablatiuo caſu cum præpoſitione *In*, vt ſæpe fit initio Euangeliorum ſic: *In illo tempore*, grauis error in Grammaticis, inquiunt iſti. Ego reſpondeo, ſimili modò loquendi vſum fuiſſe Ciceronem, lege ipſum apud Nizolium dict. *In*, his verbis. *In hoc interdicto non ſolet addi, in hoc anno*. Non excludit hanc poſtremam particulam ſecundum Grammaticam, ſed ſecundum rei ſenſum. Item aliud exemplum ibi: *Hæ contra nos ambæ faciunt in hoc tempore*. Idem Nizolius v. Tem-

v. Tempus, refert ſequentia. *In illo tempore*. Item. *Statutum in his temporibus Ciuitatis omnia perpeti*. Item. *In grauiſſimis temporibus Ciuitatis*.Item *Et quoniam in grauiſſimis temporibus Ciuitatis*.

Dices 2. legitur Iſaiæ cap.51.num. 4. *Lex à me exiet*, Lucæ 12.num.59. *Dico tibi,non exies indè*. Apoc.cap.11. num.5. *Ignis exiet de ore eorum*. Verbum hoc compoſitum ex præpoſitione *Ex*, & verbo *Eo*, facit in futuro, *Exibo, exibis, exibit*, & non, *exiam, exies, exiet*, vt pluribus legitur in eodem codice ſacro. Reſpondeo, aut eſſe futurum ſubiunctiui cum detractione litterarum R. & I. *Exiet*, pro *Exierit*. Vel tamquam ſingularem legiſlatorem verbum reduxiſſe ad regulam quartæ coniugationis, dico, *tamquam ſingularem legiſlatorem*, quia ſicut licuit antiquis mutare inflexionẽ ex auctoritatibus adductis ab Emanuele Aluar. de verbis anomalis; ita abſonum non fuit D. Hieronymo vnico legislatore, & Authore verſionis Latinæ ex Hebręo Sacræ Bibliæ; præterquamquod abs re non erit illud Imperatoris admoniti, quod errauerat cõtrà leges Grammaticas, reſpondere: Ex eo, quod Imperator eſt ſuprà omnes leges, potuit etiam eſſe ſuprà leges Grammaticæ.

Dices 3. in Breuiario,& Miſſali plures voces ſublatæ fuerunt, quæ videbantur infectæ diuerſis errorib. Grãmaticis, nam in Euangelio Dom. 21. Pentec. dicebatur in antiquis Miſſalibus. *Simile eſt Regnum Cælorum homini regi*. In correctis autem dicitur. *Aſſimilatum eſt Regnum, &c.* Et in Pſalmo 131. num. 11. dicebatur. *Iurauit Dominus Dauid veritatem, & non fruſtrabitur eum*. Modo errore diſcordantiæ dicitur, *Eam*, genere fœminino. Demùm omnes ferè Hymni, qui multis ſcatebant erroribus,expurgati fuerunt,& reducti ad leges Grammaticæ. Reſpondeo, rectè correcta fuiſſe illa duo loca priora ratione erroris lapſi ex typographia, nam correctio eſt iuxta verum ſenſum, & litteram S. Hieronymi. Hymni non ſunt pars Sacræ Scripturę,vt dicitur à Correctore illorum, & ſatis id clarum eſt, & illorum errores erant contrà regulas Poeticæ, non Grammaticæ dictionis.

Dicentem oppoſitum non iudicarem ſatis firmum in fide Catolica, quia poſito errore huius generis, alij reſultare poterunt ex malitia hęreticorum. Quare concludendum eſſe boni Catholici iudicium, nullo errore Sacram Scripturam eſſe conſperſam.

DECISIO LXXIII.

De profeſſione Monialium ſolemni, ſed limitata.

MOniales Ordinis N. ſub regimine,& gubernio Regularium N. videntes quorumdam Ordinum Monaſteria à viris Religioſis auctoritate Apoſtolica ſubijci Ordinario loci, timentes huiuſmodi mutationem, & ſubiectionem,in vnum congregatæ inierunt conſilium,quęrentes medium efficax ſubterfugiendi huiuſmodi ſubiectionem,ſi quandoque accideret contrà earum Monaſterium, & re diuerſimodè penſata cum Confeſſario, & Superiore Ordinis ſui,condiderunt ſequens decretum à Generali Ordinis firmatum,quod abiecerunt formæ ſuæ pro-

profeſſionis in hæc verba, deinceps recitanda cum ipſa profeſſione. *Inſuper me declaro, & proteſtor, me feciſſe, & facere hanc profeſſionem cum eo pacto, & conditione, vt tantùm valeat, nec alitèr, aut alio modo, niſi quamdiù ſtetero ſub obedientia, iuriſdictione, correctione, & obedientia Superiorum huius mei Ordinis, ſub quibus viuo, & viuere intendo, alitèr nulla ſit hæc mea profeſſio, quam intendo facere ſolùm hoc modo, & non alitèr, nec alio modo.*

Profeſſio Monialium non obſtante præfato decreto ſimplicitèr valet, & eo modo, quo valent profeſſiones ab antiquis Monialibus anteà emiſſæ, ita quod deinceps profeſſiones nuncupatæ Deo, cum expreſſione huius decreti, nihil noui inducant, ſed eoſdem tantùm pariant effectus, quos gignunt profeſſiones antiquarum, editæ ſine illo decreto. Ratio eſt, quia illud decretum nullum eſt; quod ſuadetur. Tum quia profeſſio regularis eſt perpetua, durante vita profeſſi, vt docent omnes, & probaui Reſolut. 120. q. 27. hoc autem decretum facit illam temporalem. Tum quia præiudicat ſummæ auctoritati Pontificiæ, qui omniũ Regularium virorum, & Monialium eſt ſupremus Prælatus, Sanch. lib. 4. cap. 24. num. 20. Tambur. tom. 3. deciſ. 82. à num. 3. ad 10. Tum quia ſicut ad Papam ſpectat confirmare Regulam cuiuslibet Religionis, ita ad eumdem ſpectat mutare, vel addendo, vel detrahendo eidem, præcipuè in ijs, quæ pertinent ad eius ſubſtantialia, intèr quæ computatur forma profitendi, quæ eſt quaſi anima contentorum in Regula, ſine qua nullius ſunt momenti, ergò dictum decretum carens Pontificia confirmatione nullum eſt, ſed tamquam malitioſum, & doloſum inuentum omninò reijciendum eſt; conditio enim turpis pro non adiecta habetur cap. fin. de condit. l. Non dubitamus 20. de condit. & demonſtr.

DECISIO LXXIV.

An Notarius detrahat, vel addat inſtrumento abſentibus teſtibus?

IN foro conſcientiæ non peccat Notarius addens, vel detrahens aliquid ab inſtrumento partib. præſentibus, & conſentientibus, quamvis teſtes receſſerint, ratio eſt, quia lex, ſiuè ſtatutũ fundatum in præſumptione fraudis, & iniuſtitiæ non obligant coram Deo, quando adeſt veritas in cõtrarium. Ita Nau. tom. 2. de incompatib. benef. ex Felino, & Panorm. Rodr. tom. 3. q. 54. art. 6. de communi Megal. conſil. 6. num. 11. Hoc autem ſtatutum de non addendo, vel detrahendo eſt fundatũ in præſumptione fraudis, quæ abeſt in caſu noſtro, ergò non obligat. Confirmatur, quia teſtes adhibentur, ne per Notarium fiat fraus, & iniuſtitia partibus; ſed non fit in præſenti caſu, ergò licitè potuit Notarius addere, vel detrahere de conſenſu partium. Intellige de conſenſu omnium partium, quæ primò concurrunt ad ſtipulationem inſtrumenti, ſi enim vnus ex illis abſens eſt, nihil addi, aut detrahi poteſt.

DE-

DECISIO LXXV.

An ſimplex Confeſſarius delegatus ad caſus reſeruatos poſſit ſubdelegare?

CONfeſſarius ex gratia Epiſcopi, vel Prouincialis ſui, ſi ſit Regularis, vel alterius Prælati delegatus ad omnes caſus reſeruatos poteſt ſub delegare exercitium abſolutionis vnius, aut alterius caſus petiti, & occurrentis. Ea eſt ratio, quia Epiſcopus, vel Superior delegando hanc facultatem communicauit illi non tantum nudum Miniſterium abſoluendi, verum etiam poteſtatem iuriſdictionis, quæ cum ſit ad vniuerſitatem cauſarum in genere caſuum reſeruatorum, reputatur ac ſi eſſet ordinaria, ex iuribus, & Doctoribus allatis à Sanch. lib.3. diſp.31. num.2. ſed habens iuriſdictionem ordinariam eam alijs delegare poteſt, cap. Aqua, de conſecr. ergo, & ità delegatus ſubdelegare poterit exercitium ad caſum in indiuiduo petitum, & non toties, quoties occurrerit. Ita Nauar. c.27. num.43. ex gloſa cap. fin. de off. ord. reſpondendo cap. fin. de off. deleg. vbi apertè negatur huiuſmodi ſubdelegatio, quod intelligendum eſt, non poſſe delegatum ſubdelegare, quando ſibi conceſſum fuit nudum Miniſterium, non autem, quando communicata ſibi fuit etiam poteſtas iuriſdictionis. Sequitur Nald. v. Delegatus nu.8. & 14. Graſſ. part.1. lib.1. cap.13. num.16. Peyrin. ad conſt.10. Vrbani VIII. num.14. Intelligitur communicata iuriſdictio, quādo omnes caſus indiſtinctè conceduntur ad vnum, vel alterum annum, ita quod conceſſio non finitur per vnam, aut alteram abſolutionem. Quod ſi concedantur hic, vel ille caſus, vel pro tempore Paſchatis, dicitur conceſſum ſimplex Miniſterium abſolutionis, ac proindè ſubdelegatio locum non habet.

DECISIO LXXVI.

An Cardinales abſoluant ab hæreſi?

NOn abſoluunt, quia licet gaudeant priuilegio Tridentini c. 6. ſeſſ.24. ex allegatis à Diana reſolut.59. de Cardinal. tamen quia illud ſublatum fuit per Bullam Cœnæ, ex opinione pluſquam quadraginta Doctorum apud Barboſam ad dictum cap. num.66. ideò illo priuilegio non gaudent, ſicut nec Epiſcopi; & quod in Bulla Cœnæ ſub reuocatione comprehendantur etiam Cardinales colligitur ex illa clauſula, ibi: *Epiſcopali, vel alia maiori dignitate prædictis.* Quæ Cardinalibus applicatur, cum ſint ſupra Epiſcopos in maiori dignitate. Confirmatur, quia priuilegia abſoluendi auferuntur Imperatori, & Regibus, quibus Cardinales comparantur, ergo idem dicendum de Cardinalibus.

DECISIO LXXVII.

An excuſetur ab irregularitate occidens à tergo prætextu defenſionis?

SAcerdos in rixa Sacerdotem abeuntem à tergo occidit vulnere lætali, & hoc fecit dubitans ne ab illo prius occideretur, quia & ille, qui occiſus remanſit, ſolebat arma breuiora

uiora deferre ; occidens non poteſt ſe excuſare titulo defenſionis, quia ipſe primò aggreſſus fuit verbis incitatiuis ad rixam alterum, ac proindè cum ab aduerſario non dicatur aggreſſus, immò ipſe ſit aggreſſor, non poteſt ſe tueri titulo defenſionis, cum alter nondum vim inferre cæperit armis, Bonac. q.4. de irregul. p.6. initio. Deinde mortuus nulla arma euaginauerat, immò alapa impicta alteri cæpit fugere timens, ergo nullum periculum mouebat alterum ad vulnerandum ſui percuſſorem, ſi aufugit, non enim locus erat defenſioni, vbi futura non erat offenſio, ceſſauit enim aggreſſio per fugam arreptam, & Doctoribus allegatis à Sayr. lib.6. c.17. num.7. Præterea non fuit ſeruatum moderamen inculpatæ tutelæ, nam vnus pugno, alter ſe defendit vulnere lætali ſupra dorſum infixo, debet enim eſſe paritas armorum, cęteris parib. idem Sayr. cit. §. Tertio, Nald. v. Defendere num.1.

DECISIO LXXVIII.

An Concilium Generale poſſit abſoluere ab hæreſi?

ITa, quia poteſt tractare cauſas fidei, immò ad hoc, vt plurimum, cogitur, ergo & ſuper hæreſi ligare, & abſoluere, ſiquidem ſtatuit anathemata, ac proinde illa tollere poteſt abſolutione. Confirmatur ex ijs, quæ dixi cap.6. q.17. de Sacris Concilijs. Neque obſtat clauſula derogatoria, vt vult obſtare Nald. ibi num.60. quia in ea nulla fit mentio de aliquo Collegio, ſed tantum de perſonis, à quibus auferuntur priuilegia. Intelligo prædicta in foro conſcientiæ, quod Concilium poteſt committere hanc poteſtatem alicui abſoluendi in foro animæ, nam in foro externo nullatenus dubitandum poſſe.

DECISIO LXXIX.

An gratia impetrata ementito, vel ſuppreſſo nomine valeat?

QVando delictum, propter quod petitur gratia abſolutionis, vel diſpenſationis, eſt occultum, & ideò delinquens non teneatur ſe prodere, iuxtà illud: *Non dico, vt te prodas*. Cap. Quis aliquando 8. diſt.1. de pœnit. §. His auctoritatibus, l. Nimis graue ff. de teſtibus, gratia petenda eſt ſuppreſſo nomine proprio, cuius loco ponitur littera N. vel quid ſimile, fingere verò nomen non licet, quia in iure nominis mutatio præſumitur fraudulenta, l.1. C. de mutat. nomin. Si autem delictum eſt publicum, nulla eſt ratio ſupprimendi nomen, vel illud ementiendi, ideò caſus fit dubitabilis, ſi aliud nomen effingatur, vt faciliùs gratia impetretur, aut eo fine, quia Superior ſi notitiam haberet petentis, non concederet gratiam, in hoc caſu, gratia facta nulla eſt, quia ſi concedens cognitionem habuiſſet petentis, gratiam non feciſſet. Si demum contingat error in nomine caſu, & ſine vitio, gratia impetrata valet, quia error proprij nominis gratiam conceſſam non vitiat, quando conſtat de corpore perſonæ; vt probatur arg. Inſtit. de legatis §. Si quis. *Si quidem in nomine, cognomine, prænomine, agnomine legatarij teſtator errauerit, ſi de perſona conſtat, nibilominus*

nus valet legatum. Ergò idem dicendum eſt in gratijs petitis à Superioribus, ſunt enim quaſi quædam legata, & donationes, quas faciunt ſuis ſubditis. Vide Bonac. de diſpenſat. p. 4. num. 6.

DECISIO LXXX.

An homicidium offenſiuum, probatum per falſos teſtes, defenſiuum ſit diſpenſabile?

FAma eſt, quòd Titius Sacerdos in rixa occidit Paulum Laicum, ex proceſſu reſultat probatum homicidium defenſiuum per falſos teſtes, quãvis ex parte rei, homicidium fuerit iniuſtum, & offenſiuum. Petitur modus ſupplicandi Summum Pontificem, vt dignetur diſpenſare Sacerdotem probatum homicidam ſolùm defenſiuum in iudicio fori externi, vt poſſit celebrare Miſſam, & alia diuina Officia, ſicut faciebat antequam eſſet homicida? An in memoriali ſufficiat exprimere, homicidium quidem in genere conſtare, & eſſe publicum, qualitatem verò iniuſtitiæ, & offenſionis eſſe occultam, quia ex proceſſu conſtat homicidium fuiſſe defenſiuum, & iuſtum, non expreſſo, quòd ex induſtria, & per falſos teſtes id probatum fuit, ad effectum, vt faciliùs obtineretur diſpenſatio ſuper irregularitate?

Taciturnitas falſorum teſtium non vitiat eam diſpenſationem, eò quòd hæc circumſtantia ſit extrinſeca ad materiam huius diſpenſationis, in cuius petitione ſatis eſt exprimere, quòd verum eſt in foro conſcientiæ, nimirùm, illud homicidium fuiſſe offenſiuum, & in rixa; in foro verò exteriori per proceſſum conſtare eſſe tantùm defenſiuum; ex his enim duobus, Summus Pontifex ſufficientèr mouetur ad conceſſionem gratiæ. Confirmatur, quia præſumendum eſt pro teſtibus, quod dixerint veritatem, niſi alitèr conſtet, ſed in foro externo non conſtat de falſitate teſtium, ergò neque id in ſupplicatione exprimendum eſt in graue præiudicium teſtium. Vide Sanch. lib. 4. cap. 47. à num. 13. Bonac. p. 4. de diſpenſat.

DECISIO LXXXI.

An homicidium defenſiuum excuſet ab irregularitate?

CAius prouocatus occidit pugiunculo Titium prouocantem, quia ab hoc ſibi mortem probabilitèr imminentem timebat, eò quòd in conflictu verborum viderat, Titium apponere manum ad ſclopetulum. Immunis eſt ab irregularitate, ſi in defendendo ſe aggreſſorem occidendo ſeruauit moderamen inculpatæ tutelæ, vt docent omnes in cap. Si furioſus, Clem. de homicid. quia vim vi repellere omnibus licet ſecundùm iura naturæ, & Portellus v. Homicidium num. 29. dicit, hoc eſſe ita verum, vt probatione non egeat. Debent autem tria concurrere. Primum, vt ſeruetur æqualitas armorum, e.g. percuſſus gladio, ſe defendat repercutiendo gladio, aut minori inſtrumento, neque enim licet repercutere pugione percutientem pugno, de æqualitate armorum, Sayr. lib. 7. cap. 17. de cenſur. num. 7. §. Tertio, Nald. v. Defenſio. Secundum, quòd incontinenti ſe defendat, durante rixa, quia alitèr defenſio non

erit,

erit, ſed vindicta, vndè occidens aggreſſorem fugientem, iniquè agit, & incurrit irregularitatem, Sayr. lib.7. de cenſ.cap.17.num.15. Portell. num. 32. Tertium, quòd occidens alitèr non poſſit ſaluare vitam propriam, niſi interficiendo inuaſorem, Sayr.lib.7. cap. 17.num.17. Bonac.q.4.de irregul. p.6. num.11. & alij communitèr. In caſu præſenti verificantur illa tria, prout narratur in caſu propoſito, nam Caius ſe defendit pugiunculo contrà ſclopetulum, qui ex genere ſuo infert mortem, & vulgus dicit, hoc genus armorum, *la piſtola*, ſecum defert oleum Sanctum, quod Sacramentum in extremis laborantibus confertur. Deindè vulneratio contigit in ipſa rixa: & non poterat Caius fugere, niſi cum euidenti periculo vitæ, quia Titius iam manum appoſuerat ſclopetulo, ergò iuſta fuit illius defenſio cum homicidio aggreſſoris. Neq; Caius tenebatur expectare exploſionem ſclopetuli Titij, ſed iuſtè præuenit, debilitando aduerſarium, ne ab hoc occideretur, iſta enim præuentio licita eſt, ex P. Nau. lib. 2. de Reſtitut. cap. 3. num. 248. & 349. Nauar. cap. 15. num. 3. Sayr.lib.7.cit.num.8. Defenſio autem non dicitur neceſſaria, quando Clericus, & Religioſus fugere poſſunt, abſque tamen periculo vitæ, alitèr eſt neceſſaria defenſio, Sylu.v. homicidium 3.num.6.§. Secundum, Sayr. cit. num. 17. Quod ſi in aliquo excedat, incurrit irregularitatem, quæ dicitur ex homicidio caſuali, diſpenſabilem, in quo ſenſu accipitur cap. 7. Seſs. 24. Tridentini apud Nauar. conſil. 36. de homicid.

DECISIO LXXXII.

An Sacerdos tempore vacationis teneatur celebrare?

QVidam Canonicus Regularis ex ordine ſui Superioris tenetur ter in hebdomada celebrare ad tale Altare pro ſatisfactione onerum ſuæ Eccleſiæ; ſingulis autem annis in menſe Septembri, vel alio obtinet à ſuo Superiore licentiam manendi extrà apud ſuos conſanguineos recreationis cauſa. Dubium eſt, an teneatur ad eas Miſſas?

Vtique tenetur, quod patet ex eo, quod non eximitur à Superiore per eam recreatiuam vacationem; fauor enim, & gratia alicui non præſumitur conceſſa in præiudicium alterius; deindè nullus ſupplet illas Miſſas, ergò ipſe tenetur. Id autem præſtare poteſt duobus modis; primò illas celebrando anticipatè alijs diebus; ſolutio enim anticipata valdè vtilis eſt, & proficua creditori, vndè ſecundùm Inſtit.de act.§.Plus autem, qui antè tempus dat, plus ſoluit, & Anniuerſaria, quæ eſſent celebranda die, quo occurrit Dominica, præmittuntur in hebdomada. Secundò, eaſdem Miſſas celebrando ſuis diebus in alia Eccleſia; ſufficit enim defuncto, ſi ſuffragium recipiat ſibi debitum; & ſi interrogatus, an contentus eſſet celebratione in alia Eccleſia, vtique, ſi poſſet, reſponderet, ſibi non diſplicere, cùm non minus valeat Miſſa in Eccleſia non deſignata, quàm in deſignata. Satiſfaciat ergò Sacerdos vno ex his modis.

DECISIO LXXXIII.

An S. Conradus fuerit profeſſus Tertij Ordinis S. Franciſci?

RAnutius Picus Parmenſis in Annotat. vltima ſuper vita S. Gulielmi Ducis Aquitaniæ §. Ma à queſto, aſserit S. Conradum Placentinum non fuiſse profeſſum Tertium Ordinem S. Franciſci, ita loquens. *Il qual ſeruo di Dio, benche portaſſe l'habito conforme à quello dell'Ordine Serafico di San Franceſco, non s'aſtrinſe però mai à quella Regola*. Et paulò inferiùs repetit. *Oltre che mi vaglio del medeſimo eſſempio, addotto di ſopra del B. Corrado, il quale, benche, come appare dalla ſua vita, nel principio della ſua Conuerſione, ſi tratteneſſe alcun tempo con alcuni Religioſi del Terz'Ordine di San Franceſco, e prendeſſe l'habito da loro, non per queſto rimaſe obligato al loro inſtituto, mà fù vago, & ſecolare romito, come chiaramente ſi raccoglie dalla detta vita, molto eccellentemente deſcritta dall'Auttore di ſopra allegato.* Prædictus D. Picus adduxit hoc de S. Conrado, probans S. Gulielmum verè non fuiſse profeſſum Regulam S. Auguſtini, ſed Eremitam ſimplicem, & vagum, nulli Regulæ addictum, ſed quicquid ſit de S. Gulielmo, meum eſt probare S. Conradum verè & propriè detuliſſe habitum Tertij Ordinis S. Franciſci, & eius Regulam profeciſse more Tertiariorum Sæcularium.

Punctus difficultatis in eò conſiſtit, an profeſſus fuerit Regulam Tertij Ordinis, cuius habitum detuliſse conſtat, quòd probatur primò quidem ex certa delatione habitus, nam habitus indiſtincti delatio per annum arguit profeſſionem tacitam eius ordinis, cuius habitum aſſumpſit perſona, cap. Ex parte 22. de Regular. Cap. 1. eod. in 6. Nauar. conſil. 20. n. 1. de Regul. & alij communiter; modò conſtat authenticè D. Conradum detuliſſe habitum Tertij Ordinis, vt clarè dicitur in eius Officij diuini quinta lectione à S. Congreg. approbata, illis verbis. *Ipſe abijt in regionem longinquam, & Franciſcani Ordinis, qui Tertiariorum dicitur, aſſumpto habitu Romam peruenit Sacras ædes viſitaturus*, ergò ſine dubio aſſerendum eſt D. Conradum fuiſse profeſſum hunc Ordinem ſaltem tacitè. Confirmatur; Tum quia in ordine idem eſt habitus Nouitiorum, & Profeſſorum; Tum quia habitus Regularis; aſſumptio in iure denotat profeſſionem, c. Vn. diſt. 53. extremis verbis, & docet Sanch. lib. 7. diſp. 37. num. 54. Tum quia amictus hominis enuntiat de eo, Eccl. cap. 19. num. 27. Tum quia habitus eſt ſignum externum profeſſionis, ex D. Thoma 2. 2. q. 185. art. 8. dùm dicit ibidem, Religioſum factum Epiſcopum teneri portare habitum ſuæ Religionis, quia eſt ſignum ſuæ obligationis. Tum quia talis quiſq; præſumitur, in quali habitu viuit, cap. Si Iudex 12. §. Iuſtum eſt, de ſent. excommun. in 6. l. Item 15. de iniur. Tum quia hæ voces *Aſſumptio, & Aſſumptus* ſunt relatiuæ perſonæ aſſumentis ad concedentem rem aſſumptam, vndè dicimus, talem aſſumptum fuiſse ad Epiſcopatum, ad aliam dignitatem ad habitum Religionis per talem Miniſtrum, Prælatum &c. ergò ſi S. Conradus aſſumpſit habitum Religionis, illum accepit

de

de manu alicuius Miniſtri Regulæ Tertij Ordinis iuxta illius cap.2.

Contrà hoc fundamentum poteſt obijci, illud locum habere in illis Ordinibus, qui propriè ſunt Religio, Tertius autem Ordo Religio non eſt, vt ex illius Regula colligitur, quæ communis eſt etiam coniugatis, ſed eſt quidam viuendi modus ſtrictior, quàm cœterorum ſæcularium, vt colligitur ex ijs, quæ refert Nau. conſil. 35. & 54. de regular. Deindè Ioan. Faber in Auth. Ingreſſi C. de Sacroſ. Eccleſ. nu.17. Felin. conſil.29. nu.3. & 4. ex illis Rota Rom. vol.1. deciſ. 50. dicunt, geſtationem habitus non probare profeſſionem.

Neutrum obſtat; non primum, quia Tertius Ordo æquiparatur Religionibus, quò ad aſſumptionem habitus, & profeſſionem, ſiquidem in eo ſicut in Religionibus præſcribitur aſſumptio habitus, & poſt annum probationis profeſſio, ergò in hoc nulla vis facienda eſt. Quod aiunt Doctores allegati, intelligendum eſt de profeſſione expreſſa, quam non probat geſtatio habitus, ad quam requiritur factum Superioris, nimirum acceptatio profeſſionis, non autem in profeſſione tacita Sanch.lib.5. cap.3. nu.14. ideò ſola geſtatio habitus ſufficienter probat profeſſionem tacitam; immò Rota Roman. coram Roias in cauſa Firmana Profeſſionis ex delatione habitus probat ſimpliciter profeſſionem etiam in præiudicium tertij. Eam deciſionem ad verbum refert Diana ad calcem part.6. deciſ.8. vidè præſertim §. Secundò, & ſequent.

Secundò ex abſurdis, quæ ſequerentur, negata eius profeſſione, probatur D. Conradum eſſe profeſſum Tertij Ordinis. Primò quidem, quia qui aſſumit habitum alicuius Ordinis, & intendit in eo perſeuerare, debet in fine anni emittere profeſſionem, alitèr peccat, niſi ſubſit aliqua cauſa, ſi diu differat profeſſionem, in caſu autem præſenti nulla eſt aſſignabilis cauſa differendi, aut non profitendi, maximè in tanto viro, ergò ne illi hoc crimen inferatur, dicendum eſt, profecisſe Regulam Tertij Ordinis, cuius habitum aſſumpſerat. Secundò ſequeretur ipſum ſubterfugiſſe ſubiectionem ſui Miniſtri, & viſitatoris iuxtà profeſſionem dictæ Regulæ, ac proindè non fuiſſe humilem, ſed propriæ voluntatis amatorem, quod valdè vitioſum eſt. Tertiò ſequeretur, ipſum fuiſse inconſtantem, non manendo in vocatione, qua illum Dominus vocauerat, eligendo potiùs velle viuere ſecundùm proprium arbitrium, quam ſubiectum alicui Superiori. Ne ergo ſequantur prædicta abſurda, quæ non parum dedecent tàm glorioſum virum, aſſerendum eſt habitui aſſumpto adieciſſe profeſſionem ſolemnem.

Quare neque audiendus eſt Cherubinus, dum ad Bullam 47. Vrb. VIII. ait, hunc Sanctum nõ eſſe Tertiarium Regularem, quod non probat, ideò reijcitur ex dictis.

Interrogatus à me per litteras Perilluſtris, & Reuerendiſſimus D. Petrus Maria Campus Cathedralis Placentinæ Canonicus, cuius laus eſt immortalis in Scribendis Sanctorum vitis, gratum dedit reſponſum, ex vita à ſe compoſita de S. Conrado, neq; clarè, neq; deductiuè colligi poſſe, quod ex ipſo aſſerit D. Pius felicis

G 2 me-

memoriæ, ſed pòtiùs contrarium deduci; nimirùm, & legitimè habitum recepiſſe, & in eo profeciſſe iuxtà præſcriptum Tertij Ordinis S. Franciſci, vt etiam ex libro à ſe compoſito vulgari idiomate, & eleganti ſtilo mihi per illum donato collegi, & ſequentia.

Conradus Placentinus ex nobili familia de Confalonerijs venationi deditus, ex quo ſilua quadam incendio vaſtata, pœnitentia ductus, vxore Euphroſina, Monacali habitu aſſumpto, circà annum 1315. in agro Placentino in Eccleſiola Fratrum Tertij Ordinis S. Franciſci, ſita in loco dicto Gorgolaro, eiuſdem Ordinis habitum ſuſcepit ab illis Fratribus, quorum vnus ſenior ex illis nomine Ariſtides futuram Conradi ſanctitatem prędixit, indè paulò poſt, ne ab amicis crebris viſitationibus à ſeruitio Dei interpellaretur, de licentia Superioris Romam ſe contulit, deindè apud Ciuitatem Nothi vitam egit eremiticam in ſumma auſteritate, vbi in ſcripta dicta de Pizzoni, miraculis clarus obijt in Domino die Sabbati 19. Februarij, anno 1351. Reliqua vide in dicto libro inſcr. Vita di S. Conrado, &c. typis Placentinis. 1614.

DECISIO LXXXIV.

An prouocantes ſe ad duellum, pugna non ſecuta, ſint excommunicati?

NOn ſunt excommunicati, quia iura, quæ excommunicant præcisè duellantes, requirunt in iſtis effectum pugnæ, vt probatur primò, ex publico duello Tridentini Seſs. 25. cap. 19. ibi: *Qui verò pugnam commiſerint*, vbi excommunicantur, & pœnas proſcriptionis bonorum, & infamiæ incurrunt, & morientes in duello carent ſepultura. Secundo Gregorius XIII. in ſua conſtitut. incip. *Ad tollendum*, decretum Concilij allegatum, quod loquebatur de duellis ſolemnibus, & publicis, extendit ad priuata duella, & nihil in ſpecie addit circà effectum pugnæ diuerſum ab eo, quod ſtatuerat Tridentinum. Tertiò demùm Clem. VIII. in ſua incip. *Illius vices*, confirmat, declarat, & extendit conſtitutiones ſuorum prædeceſſorum, & Decretum Tridentini, & in ſpecie, neq; expreſsè, neq; tacitè diſponit duellantes incurrere pœnas, pugna non ſequuta, ſed id tantùm dicit, reſpectu aliorum concurrentium, & cooperantium ad duellum, licèt non ſequatur pugna, vult illos pœnas incurrere, quando per eos duellantes non ſtetit, quominùs pugnarent. Quare qui ſe diffidant, & locum aſſignant, & tempus, licèt ambo accedant ad locum, ſi pugnam non committunt, pœnas non incurrunt, quamvis alij incurrant, qui faciunt actiones, vel omittunt illas in prædictis Bullis præſcriptis. Ita Doctores, quos citat pro ſe Bonac. q. 6. de excommun. p. 2. num. 16. Nald. v. Duellum num. 6. cit. Sanch. lib. 2. cap. 39. num. 28. contrarium ſentientes vocat Barboſa ad locum Concil. num. 12.

DE-

DECISIO LXXXV.

De matronis electis immutabilitèr, pro aſſociandis fœminis Illuſtribus intrà clauſuram Monialium.

NOnnullæ Illuſtres fœminæ ex priuilegio Apoſtolico pro vna vice in anno poſſunt ingredi Monaſteria deſignata cum tribus matronis electis. Talia ſunt verba priuilegij. *Tibi, vt à tribus matronis modeſto, ac decenti habitu indutis, quas ſemel electas, nec variare, nec mutare poſſis, niſi alicuius earum obitu eueniente, &c.* Dubitatur, an in alio caſu prætèr mortem mutari poſſit vna ex matronis electis?

Ego puto non poſſe mutari, quod probatur; Tum quia verba priuilegij caſum mortis tantùm exprimunt, ergò alij excluduntur, cùm nulli alij ſimiles caſui mortis dentur. Tum quia caſus mortis arguit neceſſitatem mutationis, quod non faciunt alij caſus. Tum quia caſus mortis non dicitur expreſſus per modum exempli, ſed præcisè limitatiuè, & taxatiuè, neque enim mors ſimiles caſus habet, ex ſua igitur natura excludit conſortium quorumcumq; caſuum, arg. cap. 7. ſeſs. 14. in Trident. de abſolutione negata à caſibus reſeruatis, excepto mortis articulo, vndè conſtitutus in neceſſitate celebrandi, non poteſt abſolui à ſimplici Sacerdote à reſeruatis, quia caſus mortis excludit à ſe quoſcumq; alios caſus; ſic in preſenti, caſus mortis excludit à ſe quoſcumq; alios, ita vt matrona electa mutari non poſſit ex quavis alia cauſa ſuperueniente, ſiuè morbi, quia poteſt expectari, quod ſanitati reſtituatur, ſiuè abſentiæ, quia vocari poteſt; ſiuè nolendi aſſociare, quia tenetur cum electa fuerit ſcientèr ad hoc, & quòd ab initio placuit, ampliùs diſplicere non debet; præterquamquod huiuſmodi nolitio non videtur habere locum, niſi ex malitia, & conniuentia Dominæ, vt altera forſan curioſa aſſumatur in ſociam. Demùm agitur de priuilegio contrà clauſuram Monialium, quam magni æſtimant Summi Pontifices, ne in minimo quidem violetur, quam fieri poſſit, ergò præſumendum eſt, & inferendum, priuilegium non eſſe ampliandum, ſed intelligendum iuxtà quod ſonat.

Peyrinus, qui in priuilegiorum materia ſolet habenas relaxare, in Formul. lit. M. cap. 3. n. 4. quod Pellizzario in ſuo erudito Tract. de Monial. cap. 5. num. 137. viſum fuit ſatis probabile, aſſerit fieri poſſe mutationem, quando aliqua ex electis eſt abſens, aut ægrota, aut nolens; probat, quia priuilegium fauorabile latè interpretandum eſt, ac proindè excluditur mutatio tantùm voluntaria, non neceſſaria, per quam dicendum eſt potiùs loco alicuius ex ſociabus aliam ſupplere, quàm mutari. Sed ex ſupradictis patet in expreſſis caſibus mutationem non eſſe propriè neceſſariam, ſed voluntariam, cùm Domina expectare tempus poſſit, quò ſocia ſit præſens, & ſana. Si enim pro aliquo alio intereſſe expectaret, cur & non in præſenti caſu?

DECISIO LXXXVI.

Quot vicibus Fœminæ Illuſtres poſſint ingredi Monaſteria Monialium.

IN ſupradicto priuilegio ex parte relato à patre Pellizzario, ſic dicitur: *Et ſuper veritate narratorum cognitione per Ordinarium loci adhibita Sancti N. ac Sanctæ N. & Sancti N. Monialium Monaſteria ciuitatis N. tribus vicibus in totum, non autem eorum ſingula quolibet anno de earumdem Monialium capitularitèr &c.* Quid ſi exprimantur quatuor Monaſteria, an ingredi poterit quartum, ſi iam ſemel ingreſſa fuit in quodlibet primorum trium? Videtur, quod debeat omittere vnum illorum, quia expreſsè conſtat de triplici ingreſſu, de quo non dubitatur, ergò cum non detur quartus ingreſſus, priuilegium non habet locum in quarto Monaſterio. Ego dico, id verum eſſe: quod ſi oratrix petijt in ſupplicatione gratiam pro quatuor Monaſterijs; eo in caſu poſſe ingredi ſingula illorum pro vna vice tantum, licèt adſit illa clauſula: *Tribus vicibus in totum*, quia Scriptura præſumitur digeſta errore Scriptoris, qui non aduertit ad tenorem petitionis, & gratiæ factæ. Ratio eſt, quia Princeps ſolet ſe accommodare precibus ſibi porrectis, l. Si preces ff. de legibus cap. Inter dilectos §. Cœterum, de fide inſtr. vbi gloſa v. Petitioni, ait, reſponſum conformari petitioni; ſed oratrix, vt ſuppono, petijt gratiam ingrediendi quatuor Monaſteria, & obtinuit, quia illa exprimuntur in Reſcripto Pontificio, ergò cum gratia efficaciter facta fuerit, præſumendum eſt, Scribam vſu ſtyli Ordinarij inaduertentèr erraſſe. Quod ſi oratrix petijt ingreſſum ad tria, & Reſcriptum eſt ad quatuor, abſtineat ab ingreſſu eius, de quo non fecit mentionem in ſupplicatione, vt ſuperiùs dictum fuit. Si Reſcriptum ſit ad duo Monaſteria, cum expreſſione trium vicium, vnum illorum bis ingredi non poteſt, cum certa regula ſit, non concedi duplicem ingreſſum, & gratia facta ſufficientèr ſortitur ſuum effectum.

DECISIO LXXXVII.

An Nobilis fœmina cum duabus tantùm matronis ingredi poſſit?

NEquaquam, quia Reſcriptum exprimit tres matronas de neceſſitate aſſumendas, alitèr non ſeruata illius forma, ingreſſus eſt malitioſus, & oratrix ſic ingrediens incurrit pœnas inflictas contra fœminas ingredientes clauſuram Monialium ſine licentia, cum illi Reſcriptum non ſuffragetur, non ſeruata illius forma, immò tunc nullius ſit valoris ſic adhibitum, quia fines mandati, & reſcripti diligenter ſunt obſeruandi, alitèr factum non tenet, cap. Cum dilecta 22. de reſcr. c. Si cui 23. de elect. in 6. cap. cui de non 27. de præb. in 6.

DECISIO LXXXVIII.

An tranſlatio pecuniæ à monte ad montem ſit actus alienationis?

NEquaquam, quia ſicut capitale cenſus transfertur in extinctione à fundo ad fundum, ita pecunia à monte ad montem licet etiam non

magis lucroſum. Deindè alienatio eſt translatio rei ab vno Domino ad alium, quod non accidit in caſu noſtro, in quo res translata ſemper remanet apud eundem dominum quò ad eam vtilitatem. Vide quæ dixi Reſolut.27.q.14. & 15. & Reſol.126. de pecunia non ſubiecta prohibitioni.

DECISIO LXXXIX.

An Religioſus abſoluatur à reſeruatis per Confeſſarium non habentem reſeruationem?

RELigioſus extrà ſuam Prouinciam peregrinans, habens in ſua caſum reſeruatum, abſolui poteſt in aliena à Confeſſario, etiam extraneo, quando, vbi confitetur, caſus non eſt reſeruatus. Ratio eſt; Tum quia lex reſeruationis primò, & principalitèr afficit Confeſſarium, ſecundariò, & acceſſoriè pœnitentem; ſed in caſu præſenti Confeſſario non limitatur facultas per reſeruationem, quia illud peccatum, vt ſuppono, vbi fit Confeſſio, non eſt reſeruatum, ergo Religioſus aduena abſolui poteſt. Tum quia quiſque iudex ſecundum leges ſui loci iudicat, & non alterius, cùm extraneas leges ad ſe non pertinentes nullus ſcire debeat, ergò neq; ſecundùm illas iudicare. Tum quia Laicus ſic confitetur cùm eſt in itinere, ex Caietano v. Abſolutio 2. Nau. cap.27. num.275. Regin. lib.8. cap.5. nu.69. Suar. de Pœnit. diſp.30. ſect.1. num.4. quos pro ſe citat Mazuchellus diſput.1. de caſib. reſeru. Mediol. q.3. diff.8. alios citat Faber diſp.27. de pœnit. num.32. Lupus part.1. de caſibus Bergom. Artic.3. diff.2. Ego reſolut.6. q.20. & reſolut.38. quæſt.8. in terminis, Layman lib.5. tract.6. cap.10. num.10. qui ſubdit, ſtatutum eſſe ſuæ Societatis, vt poſtmodum ſe præſentet ſuo Superiori pro eo caſu. Longus part.1. de caſibus reſeruat. ſect.3. art.10. videtur ſentire non poſſe abſolui, niſi ab habentibus facultatem abſoluendi à reſeruatis, demum concludit teneri reſeruatione loci, vbi hoſpitantur. Sed dic tu, vt ſupra, abſolui, quia cenſetur de illo foro pro tunc, & non aduena.

DECISIO XC.

An Capellanus teneatur celebrare pro fundatore Capellæ?

CApella fundatur, & erigitur ſub his verbis. *Capellam erigit, vt inſeruiat Rector præſentandus, Miſſas celebrando, & Officia diuina iuxtà morem, & conſuetudinem Cathedralis Eccleſiæ; & hoc pro ſalute animæ fundatoris.* Et paulò infrà. *Qui prædictæ Capellæ Rector pro anima fundatoris exorare teneatur.* Dubitatur an Capellanus teneatur fundatori applicare Sacrificium, propter ea verba: *Exorare teneatur*, ergò non applicare, cùm id non expreſſerit, habemus autem Regulam 57. in 6. contrà eum, qui legem dicere potuit apertiùs, eſt interpretatio facienda. Sed hæc non conuincunt, nec quicquam ſuadent, ideò.

Dicendum eſt prædictum Capellanum teneri applicare pro fundatore Capellæ, quod expreſsè indicant illa priora verba: *Miſſas celebrando, & Officia diuina iuxtà morem, & conſuetudinem Cathedralis Eccleſiæ; & hoc prò ſalute animæ fundatoris.* Nec vlla ratio-

re hæc poſterior clauſula; *Pro ſalute animæ fundatoris*: referenda eſt præcisè ad verbum, *Erigit*, ſed ad vtrumq; nimirùm ad erectionem, & celebrationem. Deindè illud verbum, *Exorare*, genericum, & commune ad orandum, & offerendum, reſtringendum eſt ad ſpeciem oblationis, iuxtà quod dicitur 2. Machabeor. cap. 12. num. 46. *Pro defunctis exorare, vt à peccatis ſoluantur*, relaxatiuè ad præcedentia: *Offerri pro peccatis mortuorum Sacrificium*; nam quandocumq; in diſpoſitione aliqua fit mentio generis, & ſpeciei, vt in prędictis, genus limitatur, & reſtringitur per ſpeciem, & ad ſenſum ſpeciei, generali 32. §. Vxori ff. de vſu, & vſufruc. l. Sed & ſi adijciatur ff. pro ſoc. Papponius conſil. 106. num. 1. Ex quibus patet verbum, *Exorare*, non eſſe ſpecificum, ſed genericum reſtrictum ad ſpeciem applicationis Sacrificij. Ad regulam dicitur per Gloſam ibidem, illam non habere locum in vltimis diſpoſitionibus; præterquam quod fundator ſatis clarè ſe declarauit, dum impoſuit celebrationem pro ſalute animæ ſuæ. Demùm etiam in dubio pro fundatore inferendum eſt, quia præſumitur ſibi voluiſſe prouideri eo meliori modo, quo potuit Bonac. diſp. 4. de Sacram. q. vlt. p. 7. §. 2. num. 14.

DECISIO XCI.

An conſenſus in profeſſionem ſemper duret ex parte Conuentus, quouſque reuocetur capitularitèr à Conuentu?

PRo intelligentia pono caſum. N. nullitèr profeſſus, petit dimitti iuxtà Decretum cap. 19. ſeſs. reclamando, velle exire, quia inualidè eſt profeſſus, vel quia ex metu graui profecit, vel ante debitam ætatem, vel nondùm finito probationis anno, &c. Et ſuper his examinantur alij Conuentus profeſſi, qui ferè omnes deponunt, veras eſſe prædictas cauſas profeſſionem annullantes, & in reclamante verificari, & omnes contenti ſunt, vt dimittatur; poſteà nullitèr profeſſus precibus amicorum coram teſtibus profert hęc verba. *Verum eſt, quòd nunquam habui intentionem profitendi, nihilominus nunc volo eſſe Religioſus*. Dubitatur hic primò, an hæc verba exprimant profeſſionis ratificationem? Secundò, an teneat, cùm non ampliùs adſit conſenſus antiquus Monaſterij? Tertiò, an Superior cum Fratribus, non obſtante ratificatione, poſſit agere contrà profeſsum ratificantem, vt dimittatur?

Primò, verba illa ſufficientèr exprimunt ratificationem, quia ſunt pręſentis temporis indicantia productionem ratificationis de pręſenti ad actum præteritum, nam verbum, *Volo*, adiunctum infinitiuo, importat exequutionem, Seraph. de priuileg. iurament. priuileg. 23. nu. 23. & ſignificat actum perfectum maximè cum verbo ſubſtantiuo præſenti. Confirmatur, quia proferens hæc verba. *Volo nunc te habere in vxorem*; importat Matrimonium, & Doctorib. allegatis à Sanch. lib. 1. diſp. 18. num. 24. & 28. Nec obſtat, quod ex Cornet. lib. 3. conſil. 91. dicit Rota Roman. vol. 1. deciſ. 121. num. 10. verbum, volo, iunctum infinitiuo in ijs, quæ à ſolo animo pendent loquentis, non inducere diſpoſitionem de præſenti, ſed de futuro; quia

quia id intelligitur de verbis executionem non importantibus, aut carentibus aduerbio temporis præſentis, aut non comparatis ad actum præſcriptum. Ita colligitur ex Hoſt. in cap. Porrectum, de regular. col.1. ibidem Abbas in 3. not.& de quadam Moniali in terminis noſtris Deciſ.coram D.P.Carillo, quam habes extenſam, apud Dianam in calce part.6. deciſ.14.

Secundò patet validam fuiſſe profeſſionis ratificationem, quia prior conſenſus ab initio præſtitus adhuc durat, quod eſt principale intentum huius deciſionis. Vnde probatur illum conſenſum antiquum adhuc durare, eò quòd non ceſſauit, neq; reuocatus fuit. Pro probatione ſuppono, alium actum eſſe aliquid ceſſare, alium eſſe aliquid reuocari; nam prior actus non dicitur contrarius, ſed tantùm extinctio prioris actus per mortem contigens ſine actu contrario; ſecundus verò conſiſtens in reuocatione dicitur contrarius; quare per mortem concedentis gratia ad beneplacitum conceſſa non dicitur reuocari, ſed extingui, & ceſſare, quia per mortem non contingit aliquis actus contrariæ voluntatis. Vide de hac re Gonzal. ad Regulam 12. à num. 58. His ſuppoſitis, non video, qua ratione conſenſus præſtitus per Monaſterium dicatur ceſſare, quia nullus ex Religioſis mortuus eſt; immò & ſi omnes mortui eſſent, cùm illorum loco ſucceſſerint alij, qui priorum præſentant perſonam, præſtitus conſenſus non dicitur ex hoc ceſſare, cum virtute perſeueret in Collegio Conuentus, quod nunquam moritur, arg. cap. Si gratioſè 5. de reſcr. in 6. ex quo in caſu noſtro non videtur habere locum ceſſatio conſenſus in rigore formalitatis. Neq; expreſsè, aut tacitè cenſetur reuocatus per illas depoſitiones profeſſorum, quia ad reuocandum conſenſum capitularitèr præſtitum, qualis eſt requiſitus ad profitendum, requiritur capitularis reuocatio in forma, nam res, per quas cauſas naſcitur, per eaſdem ſoluitur, cap. 1. de regul. iur. & actus eo modo deſtruitur, quo conſtructus fuit, l.2. C. ſi aduerſ. donat. Authent. contrà C. de repud. & requirit eaſdem ſolemnitates, quas habuit, cum fieret, l. Hæredes palam §. Si quid poſt, ff. de teſtam. de illo autem non conſtat, cōſequenter prior conſenſus præſumitur durare, gloſ. v. inſciam cap. 1. de eo, qui duxit in matr. Demùm illæ depoſitiones referuntur ad probandum præciſè nullitatem profeſſionis, ergò non ſunt extendendæ ad reuocationem conſenſus; præterquamquod etiamſi profeſſi ſingillatim, & priuatis actibus intenderent reuocationem conſenſus, adhuc is nullus eſſet, quia actus priuatus non poteſt derogare publico, & capitulari. Et ita in terminis docuit ea Deciſio ſuperiùs allegata §. Quoniam. Et in ratificatione non eſſe neceſſarium Conuentus conſenſum plurib. docui, Reſolut.132. q.16. ideò parum refert, ſiue maneat, ſiue euanuerit conſenſus Monaſterij.

Tertium dubium liquet Reſolut. 23. q. 4. vbi probaui non poſſe eijcere nullitèr profeſſum, quando conſtat illum ratificaſſe profeſſionem, ſiue ſit infrà, ſiuè vltrà quinquennium, quia verè eſt profeſſus, beneficium autem reclamationis tam ex parte nullitèr profeſſi, quàm Monaſterij habet pro obiecto nullitatem profeſſionis.

DE-

DECISIO XCII.

An Epiſcopus ſub cenſuris cogere poſſit Regulares ad proceſſiones?

CONcilium Tridentinum Seſſ.25. cap.13.ita diſponit *Exempti autem omnes, tam Clerici ſæculares,quam Regulares, quicumque etiam Monachi ad publicas proceſſiones vocati,accedere compellantur, ijs tantum exceptis, qui in ſtrictiori clauſura perpetuò viuunt.*
1 Dicit, *exempti omnes*, quia ſubditi de iure in his obedire debent Epiſcopo; *omnes* quidem exempti, quia ex illis nullus excipitur, niſi habeat priuilegium. *Clerici ſæculares* intellige exemptos debere accedere ad proceſſiones. Sub ea dictione, *Regulares*, Comprehenduntur Religioſi non ſolum Mendicantes, ſed etiam Canonici
2 Regulares, ſunt enim iſti maximè, & principalitèr Clerici ex inſtitutione, Penottus lib.2. Hiſtor. huius Ordinis cap.1. Tambur. tom.1. diſput.25.q.1. per totam. Sub hoc decreto includuntur etiam Monachi quicumque, quæ dictiò, *Quicumque*, referri poteſt indifferenter tàm ad Regulares,quam ad Monachos, ne quiſpiam excludatur. Textus igitur continet duas vniuerſaliſſimas dictiones, *Omnes*, & *Quicumque*. De efficacia vtriuſque vide collecta apud Barboſam dict.241. omnis, & dict.317. quicumque. Ex quo infertur nullum excludi, ſeu eximi ab hoc onere, niſi viuentes ſub perpetua clauſura, aut niſi habeant ſpeciale priuilegium non accedendi ad proceſsiones, quod impetrarunt modernę Religiones nonnullæ,ne nouiſſimum tenerent locum.

Certum eſt igitur Epiſcopum Regulares inobedientes compellere poſſe ad publicas proceſſiones, ibi: *Accedere compellantur*, controuertitur verò, quibus pœnis cogendi ſint nolentes accedere vocati.

Ego ſemper fui in ea opinione, quod Epiſcopus quoſcumque Regulares cogere poſſit ad proceſſiones, etiam per cenſuras. Id autem probo, Primò quidem, quia patet ex hoc decreto Epiſcopum poſſe cogere Regulares ad publicas proceſſiones, igitur in illos habet poteſtatem, vel ordinariam,vel delegatam à Sede Apo- 3
ſtolica; ſi Ordinariam, ergo poteſt procedere contra Regulares per cenſuras, quia hæc poteſtas eſt eiuſdem rationis, virtutis, & efficaciæ cum iuriſdictione, quam habet contrà ſuos Clericos, quos inobedientes cenſuris cogere poteſt, ergo & Regulares. Eſt autem valdè probabile, immò apud me certum, poteſtatem hanc eſſe ordinariam, quia quælibet res facilè reducitur ad ſuam priſtinam, & antiquam naturam, cap. Ab exordio diſt.35. l. Si vnus §. pactus ne peteret ff. de pact. Religioſi autem ex natura rei, & moris erant antiquitus ſubiecti Epiſcopis, ſub quorum iuriſdictione oriebantur, & fiebant, modò ex priuilegio exempti; ergo quando Regulares denuò in aliquo vſu ſubduntur Epiſcopis, incipiunt illis ſubeſſe eo modo, quo erant ab initio, quia per ſubiectionem deſtruitur exemptio, conſequenter ſicut Epiſcopis cenſuris cogere potuiſſent Religioſos antequam per priuilegium Pontificium eximerentur ab eorum iuriſdictione, ita & nunc compelli poſſunt eiſdem pœnis, cum in hoc, & ſimilibus redierint ad priſtinum ſtatum

ſub-

ſubiectionis. Hinc benè Papponius lib.1. conſil.1. num.13. dicit, exemptum non poſſe ſe ſubmittere Prælato extraneo ſine licentia Papæ, vtiq; verò Epiſcopo, quia eſt ſuus naturalis Superior. Si verò habet delegatam, adhuc probatur poſſe cenſuris procedere contrà Regulares, quia tamquam delegatus non propria, ſed aliena
4 vtitur poteſtate, nimirum Papali, delegatus, n. quia talis, nihil proprij habet, ſed alienam iuriſdictionem exercet, gloſ. v. Impendant, extr. com.2. de ſepult. Nau. conſil.8. de offic. deleg. nulli autem dubium eſt, Papæ delegatum ſiue ab homine, ſiue
5 à iure, quod maius eſt, poſſe ſub cenſuris rebelles cogere ad obediendum, cap. Præterea 5. cap. Significaſti 7. cap. Sanè 11. & alijs, de off. deleg. Epiſcopus igitur quauis poteſtate procedat Regularibus indicere poteſt acceſſum ad proceſſiones per cenſuras.

6 Secundò, exemptio quandòque eſt omnimoda, interdum ex parte, ſuper vna re, & non ſuper alijs, vndè exemptus in vna re non cenſetur exemptus in alijs, quæ ſub illa non comprehenduntur, ſed ſubiectus dicitur cap. Cum capella 16. de priuileg. & ſequenti cap. Ex ore 17. eod. in caſu præſenti Regulares non dicuntur exempti hoc ipſo, quod compelli poſſunt ad proceſſiones; immò quò ad hoc nunquam videntur fuiſſe
7 exempti, quia ſemper, & ab exordio inſtitutionis cuiuslibet Ordinis iuerunt ad proceſsiones publicas ab Epiſcopis indictas, ergò quò ad hoc videntur Regulares ſimpliciter ſubiecti, ſicut Clerici, cum nunquam fuerint exempti à proceſſionibus Epiſcopalibus; quare cum in hoc æquiparentur Clericis ſæcularibus, qui ſemper iuerunt ad proceſſiones, ſub cenſuris cogi poterunt ab Epiſcopis, ſicuti ab iiſdem compelli poſſunt Clerici inobedientes. Vndè decretum Concilij ſupradictum non ſubijcit Regulares ordinarijs, quaſi antè eſſent exempti, ſed decernit illos iam ſubiectos eſſe compellendos ad proceſſiones publicas, ad quas anteà tenebantur; ſed quia nonnulli recalcitrabant putantes, ſe in hoc etiam eſſe exemptos, & non teneri procedere, ideò Tridentinum decreuit, vt compellerentur ab Epiſcopis, ſupponens, illos ſemper in hoc fuiſſe ſubiectos publicis proceſſionibus.

8 Tertiò, Epiſcopus pluris iuriſdictionis habet in locum exemptum, & illius perſonas, quam in prorſus extraneas, text. in cap.1. de priuileg. §.1. in 6. vbi Ioan. Monach. num.4. cum alijs, Rota deciſ.702. n.4. par.1. diuerſ. ex illis Gonzal. gloſſ.43. n.189. Sed extraneas in ſua diœceſi delinquentes cogere poteſt cenſuris, ex cap. Poſtulaſti 14. de foro comp. meliùs c.1. de raptor. Gloſ.1. c.1. 9. q.2. ex Ioan. de Lignano de cenſur. Eccl. §.9. num.20. Megal. ex illis lib.1. de cenſur. cap.3. n.50. alios citat Bonac. q.1. de cenſ. in communi p.11. nu.18. ergò à fortiori Regulares, in quos plus iuriſdictionis habet, quam in extraneos ex Doctrina allata.

9 Quartò, excommunicatio per Epiſcopum in Sacra ordinatione comminata contrà illegitimè ordinandos afficit etiam Religioſos, ex adductis per Bonac. de ordine p.4. nu.32. ergò & in caſu præſenti, cum Religioſus non ſit minus ſubditus Epiſcopo, quò ad

ad proceſſiones, quam quò ad Ordines. Immò videtur magis ſubditus quò ad illas, quàm quò ad hos, quia ex dictis in ſecundo argumento, Regulares ſemper fuerunt ſubiecti Ordinario Epiſcopo quò ad proceſſiones, non verò quò ad Ordines; nam vſq; ad Tridentinum, & etiam poſt vſq; ad quoddam Decretum Clem. VIII. de quo Quar. Nald. & alij v. Ordo, poterant Ordines recipere à quovis Epiſcopo, ac proindè ab Ordinario ſuo erant exempti, nunc verò ſubditi.

Quintò, Epiſcopus poteſt excommunicare Fratrem Capellanum Religionis Hieroſolimitanę nolentem reddere rationem adminiſtrationis Parochialis ſęcularis, vt ex Sellio deciſum refert Barboſa ad ſeſs. 22. cap. 9. num. 25. ergò & in caſu præſenti, in quo Regulares ſunt magis ſubditi.

Sextò demùm probatur per alias rationes adductas à me Reſolut. 7. q. 6. & num. 130.

Hanc opinionem in terminis proceſſionis docent Perez de Lara de Anniuerſ. & Capell. lib. 1. cap. 24. num. 14. Zerola part. 1. v. proceſſiones, Cenedus lib. 1. Canon. quæſt. 26. num. 16. Salgado de protect. regia tom. 1. part. 2. cap. 9. num. 109. Aloyſius Ricc. in praxi fori Eccl. reſol. 308. n. 5. & 6. & in praxi aurea reſolut. 210. num. 1. Armend. in Addit. ad recopilat. legum, Nauar. lib. 1. tit. 14. l. 24. §. 31. de proceſs. num. 7. Gratianus Marchiæ deciſ. 232. num. 15. Barboſa de poteſt. Epiſc. part. 3. allegat. 78. num. 25. quos idem Barboſa citat ad Seſs. 25. cap. 13. Tridentini num. 20. prædictis adde Genuenſem ex Diana reſolut. 76. ſentiente oppoſitum, nouiſſimè Ioannem Baptiſtam Paroletum part. 3. ſuæ Aureæ Paleſtræ, cap. fin. §. Sed quibus pęnis, vbi citat alios, Aphor. Epiſcopales v. Proceſſio n. 3.

In contrarium ſunt multi alij, quos pro ſe citat Diana reſol. 76. de Regular. Lezana tom. 4. v. Proceſſio quò ad Regulares. Probant autem primò, quia quoties Concilium voluit, Epiſcopos procedere contrà Regulares per cenſuras id expreſſit, vt videre eſt Seſs. 22. in Decreto de obſeru. & vitandis in celebr. Miſs. Seſs. 25. cap. 5. & 16. ergò vbi non exprimitur, Epiſcopus procedere non poteſt per cenſuras; hæc ratio eſt Sanch. lib. 7. diſp. 33. num. 23. vbi adducit etiam cap. 1. de priuileg. in quo prohibetur Epiſcopis procedere per cenſuras contrà Religioſos habentes priuilegium, vt non poſſint cenſurari; omnes autem Religioſi hoc priuilegium habent, vt docent præcitati, ergò Epiſcopus contrà eos cenſuris procedere non poteſt. Secundò, quia alijs pęnis poſſunt illos compellere, nimirùm deponendo Superiores, incarcerando, à Monaſterio amouendo, priuando munere prędicandi, etiam mulctando pęnis pecuniarijs, ex Peyrino ad Bullam 2. Sixti IV. num. 60. ex eo Lezana tom. 4. v. Proceſſio num. 2. in fine.

Reſpondeo prædicta non obſtare, & primùm quidem, quia ſiuè exprimatur ſpecies pęnæ, ſiuè non, hoc nihil refert, ſiquidem certum eſt, habentem poteſtatem fori externi contentioſam, illa vti poſſe electione cuiuslibet pœnæ, & maximè ſpiritualis cenſuræ, quæ eſt principalis pęna, qua Pręlati Eccleſiaſtici procedunt contrà ſubditos, ergò hæc deneganda non eſt Epiſcopis contrà Regulares pręcisè ex eo, quod Tridentinum mentionem non

non facit de cenſuris, quando Regulares ſunt ſubiecti Epiſcopis in certis caſibus, & in alijs exprimit, quòd cenſuris cogantur inobedientes; nam
10 quando aliquid ex natura rei ineſt, parum refert, ſiuè exprimatur, ſiuè nō, quia nihil operatur, l. Aliquando 106. ff. de cond. & demonſtr. l. Non rectè 3. C. de fideiuſſor. vnde fruſtrà exprimitur, quod tacitè ſubintelligitur, l. Cornelia ff. de hered. inſtit. l. Hæc verba ff. de leg. 1. quia pro expreſſo habetur, quod tacitè ineſt, l. fideicommiſsa §. Si
11 filij ff. de legat. 3. Sed poteſtas procedendi in cauſis per cenſuras ex natura rei ineſt iuriſdictioni Spirituali fori contentioſi, vt omnes docent in materia cenſurarum, dum quęrunt, quis poteſt ferre cenſuras, reſpondentes, id eſse munus Eccleſiaſticorum habentium poteſtatem fori contentioſi Spiritualem, Canon. in cap. Cum ab Eccleſiarum, de off. Ordin. gloſ. Innoc. Hoſt. Panor. & alij ibidem; eſt autem extrà dubium hanc poteſtatem feren-
12 di cenſuras ineſse Epiſcopis precipuè, ex citato cap. Cum ab Eccleſiarum, & cap. Irrefragabili, de off. Ordin. Sayr. lib. 1. de cenſ. cap. 5. Ergò Epiſcopi habent iuriſdictionem fori contentioſi in Regulares, pòſsunt procedere contrà illos per cenſuras, hoc ipſo, quod hæc poteſtas ineſt Prelaturæ Ordinariæ. Quare parum refert ea obſeruatio, quam faciunt aduerſarij, dicentes, Epiſcopos poſse procedere per cenſuras contrà Regulares, quando Tridentinum dè illis mentionem facit, non verò, quando illas pręterit, eadem enim ratio eſt in vtroq; ex adductis, vndè ad hoc propoſitum facit, quod ait Craueta in l. Cum filio ff. de legat. 1. part. 2. num. 28. Signoſ. conſil. 173. num. 13. apud Rotam vol. 2. deciſ. 49. num. 46. expreſſum non facit ceſsare tacitum, quando in hoc eadem eſt ratio, quæ in expreſso, vt in caſu preſenti, eadem eſt ratio in radice poteſtatis, vt ſic ferendi cenſuras apud Epiſcopum, ergò hæc poteſtas expreſsa in aliquibus caſibus non facit ceſsare hanc eandem poteſtatem tacitam in alijs caſibus. Dic in tribus
13 locis Tridentini ſuperiùs allatis exprimi cenſuras, non ex neceſſitate, quaſi Concilium tunc Epiſcopis, & Ordinarijs tribuat ius cenſurandi, cùm id iam habeant, ſed ad remouendam difficultatem, & dubitationem aliquorum, & ad maiorem expreſſionem facultatis, quam habent. Immò excepta Seſs. 22. ex cap. 5. Seſs. 25. colligitur expreſsas ibi cenſuras, per quas Epiſcopus, & alij Superiores, nimirùm Regulares, procedere poſſunt contrà inobedientes, non referri in Regulares, ſed in alios impedientes reductionem Monialium intrà Ciuitates. Et in cap. 16. eiuſdem ſeſſionis 25. Epiſcopi per cenſuras compellunt Regulares reſtituere omnia Nouitio abeunti; exprimuntur autem ibi cenſurę, non ex neceſſitate conferendi tunc hoc ſpeciale munus cenſurandi, ſed ad maiorem declarationem; poterat enim rationabilitèr dubitari, an Epiſcopus poſſet Regulares inobedientes in eo caſu excommunicare, quia Synodus ibidem comminatur illis excommunicationem, niſi receptum reſtituant Nouitio abeunti; non eſt autem conueniens pro eodem delicto eundem delinquentem bis excommunicare: Synodus igitur, vt remoueret difficultatem expreſſit, Epiſcopum poſſe cenſuris procedere contrà Regulares non reſti-

reſtituentes ; & hanc expoſitionem ſuadet ea dictio, *Etiam*, ibidem poſita, quaſi dicat, non obſtante comminata excommunicatione volumus etiam, quod Epiſcopus cenſuris compellat inobedientes; ea enim dictio, *Etiam*, exprimit caſum magis dubitabilem, l. Etiam ff. de verb. ſignif. Barboſa dict. 112. initio.

Caput primum ex §. In eos autem 1. de priuil. in 6. adductum à Sanch. & alijs, vbi dicitur, quod plures Religioſi habent priuilegium, vt non poſſint ab Epiſcopis excommunicari, ſuſpendi, & interdici, habet locum primò in caſibus extrà Tridentinum; ſecundò in caſu, in quo Regulares non ſubduntur Epiſcopis, is enim attentans procedere per cenſuras contrà illos in negotio, in quo illi non ſubduntur, nihil agit, quia tunc non dicitur illorum iudex. Tertiò ex contextu verborum eiuſdem capitis col-
14 ligitur, Epiſcopum procedere poſſe per cenſuras contrà exemptos in ijs caſibus; in quibus ius habet ſuper illos, ibi: *Niſi forſan ipſi Monachi ad Monaſterium ſuorum Prioratus ordinarijs eiſdem ſubiectos, vel vt gerant eorum regimen, vel in eis, tamquam proprijs locorum ipſorum Monachi reſideant, fuerint deſtinati; tunc enim, & ſi poſſint libere ad eadem Monaſteria reuocari ... ratione tamen eorumdem Prioratuum dicti Ordinarij iuriſdictione in ipſis etiam quo ad præmiſſa, quamdiù morantur in illis, licitè vti poſſunt*. Ecce, quod non obſtante priuilegio, quod non poſſint cenſurari, adhuc cenſuris compelluntur in caſibus ſubiectis Ordinario, quia exemptio intelligitur ſecundùm eſſe formale, & in eſſe exiſtentiæ ſuæ. Neque valet dicere, prædicta habere locum in allegato tantum caſu, quia ponitur in exemplum, & non limitatiuè, vndè regulam non reſtringit; quod autem ſit in exemplum, conſtat ex particulis, *vt*; *vel*,
15 quæ important exemplificationem, argum. eorum, quæ dicuntur cap. Quemadmodum, de iureiur. cum Sanch. lib. 1. diſp. 57. nu. 4. & 6.

16 Secundum argumentum videtur pati maiorem difficultatem, quia non video, qua ratione Epiſcopus poſſit deponere Superiorem, quem non conſtituit, cum eius ſit deſtituere, cuius eſt conſtituere; res enim, per quas cauſas naſcitur, per eaſdem deſtruitur, cap. 1. de reg. iur. & actus eo modò deſtruitur, quo conſtruitur, l. 2. C. ſi aduerſ. donat. Menoch. conſil. 1095. n. 24. Surd. deciſ. 128. nu. 14. Epiſcopus autem non conſtituit, ergò neque deſtruere poteſt. Deindè non poteſt dare Superiorem Religioſis, ergò in eo caſu remanerent oues ſine paſtore, quod eſt abſurdum. Alia inconuenientia, præter dicta, acciderent, ſi Epiſcopus punire poſſet carceratione, mutatione, nam, his ſolus Superior eſſet afficiendus, quia alij non ſunt in culpa, cum erigere Crucem, & ire ad proceſſiones ſpectet tantum ad Superiorem; qui ſi carceraretur, aut aliò mitteretur, ſubditi Religioſi remanerent ſine Superiore; neque Epiſcopus e. g. Parmenſis poteſt cogere Priorem Conuentus Regij, vt recipiat de familia remotum Priorem Conuentus Parmæ, vt id certiſſimum eſt. Demum Regulares ex hoc, quod ſunt Mendicantes, non ſunt mulctandi pecunijs, præterquamquod Conuentus, qui eſt Dominus, non eſt priuandus rebus ſuis, cum non peccauerit.

uerit. Capucini abirent impunes, cum pecuniam non tangant.

DECISIO XCIII.

An iniri poſſit Matrimonium in dubio impedimenti dirimentis?

PEtrus per plures annos illicitè cognouit Bertam coniugatam, intrà quod temporis ſpatium Berta habuit filiam fœminam, eodem ferè tempore idem Petrus ex alio concubitu ſæpius repetito cum alia muliere pariter coniugata, dubitat, ex ea natum filium maſculum eſſe ſuum. Quæritur modò an is filius maſculus ducere poſſit in vxorem filiam Bertæ? Ratio dubitandi eſt, quia & ipſe Petrus dubitat, vtrumque eſſe ſuum filium, & in loco rumor eſt de hoc, quia notorium eſt, Petrum cum dicta Berta, & alia vxoratis ex conſuetudine illicitè conuerſari, frequentauit enim illarum domos cum ſcandalo hominum loci.

Puto, cupientes contrahere hoc Matrimonium remouendos eſſe ab hoc deſiderio, quod probatur ex diuerſis iuribus, cap. Super eo 22. de teſtibus cap. Super eo 5. de eo, qui cognou. iuncta gloſ. v. Rumor; cap. 2. de conſang. in quibus locis fama, ſcandalum, ſeu rumor impedimenti obſtat futuro Matrimonio; eſt enim vehemens præſumptio conſanguinitatis inter natos deſumpta ex copula ſæpius repetita per Petrum cum illis duabus vxoratis, tempore conceptionis illorum. Neque cum dubia conſcientia peccandi operandum eſt, neque id permitti poteſt per Parochum, cui ex officio incumbit, vt Matrimonia ineantur ſine periculo peccandi. Nec obſtat cap. Cum in tua 27. de ſponſal. vbi dicitur, quod ſi fama eſt, vel ſcandalum non poteſt Parochus impedire Matrimonium, ſed tantum monere volentes contrahere, vt deſiſtant, quia id intelligitur, quando de fama, aut ſcandalo nullum traditur documentum, & procedit in foro externo. Nec placet reſponſio Sanchez in ſelect. diſput. 43. num. 44. facta ſufficienti diligentia, poſſe iniri Matrimonium ſine diſpenſatione, quia, inquit, poſſeſſio ſtat pro libertate ad contrahendum, & ſic dubium fauet impedimento, nullus autem ſpoliandus eſt ſua poſſeſſione ſine certo iure. Siquidem dico poſſeſſionem ſtare fauore Matrimonij contrà contrahentem, ne periculo ſe exponat attentandi nullum Matrimonium & fornicandi, vndè ex parte contrahere cupientis nullus ius apparet acquiſitum, niſi quod ſi vult contrahere, debet ſe legitimè ad illud diſponere, quod accidit, ſe expediendo ab impedimentis, vel per diſpenſationem, vel remouendo dubitationem per ſufficientem diligentiam, quæ in hoc caſu eſt impoſſibilis, cum vtraque mulier ſit vxorata, & omninò dubitetur cuiuſnam ſint filij, maritinè an adulteri? Vide Sanch. lib. 1. diſput. 71. à num. 13. de communi, meliùs ad rem lib. 8. diſp. 6. num. 18. Boſſius nouiſſimè de Matrim. cap. 7. §. XXI. vbi ait, conuenire omnes, ad impediendum futurum Matrimonium ſufficere rumorem, & famam in loco.

DE-

DECISIO XCIV.

An, & quomodo impedimentum criminis annullet matrimonium?

VXoratus quidam, dum commercium carnale habet pluries cum quadam vidua, ex beneuolentia ergà illam ductus, promiſit ex animo ducere illam in vxorem poſt mortem propriæ vxoris; accidit autem caſus mortis vxoris, quęrit, an poſſit ducere Viduam, cum qua habuit copulam cum promiſſione matrimonij futuri, ipſa vidua ad hæc nihil reſpondente?

Difficultatis reſolutio pendet ex Doctrina de impedimento criminis dirimere matrimonium, an nimirùm in caſu pręſenti reperiatur cum omnibus ſuis requiſitis, ad quod conſtituendum ex communi Doctrina omnium duo requiruntur, copula, & promiſſio matrimonij, viuente priori vxore, vt expreſsè habetur cap. Relatum 4. 31. q. 1. & in tit. de eo, qui duxit in matr. pręſertim cap. Cum haberet 5. & fin. ab Eccleſia inuentum, vt coniugibus præcludatur occaſio captandi mortem alterius. Vſque modo apparet in caſu noſtro impedimentum habere locum, cum vxoratus fatentur copulam, & promiſſionem ex parte ſua. Nihilominus reſtat adhuc difficultas tollenda, an nimirùm ex parte Viduæ fuerit neceſſaria repromiſſio, aut ſaltem acceptatio promiſſionis vxorati, quæ eſt virtualis repromiſſio, ad ponendum impedimentum, vt non poſſit ſequi matrimonium. Quidam aſſerunt ſufficere alterius promiſſionem; ſed verius eſt requiri ad minus acceptationem ex parte viduæ, ac proindè cum defuerit in caſu noſtro, dicimus poſſe inter illos conſtare matrimonium. Probatur autem requiri mutuam promiſſionem ſaltem virtualem per acceptationem. Primò quidem quia id colligitur ex citatis iuribus in illis clauſulis. *Dare iuramentum. Fidem præſtare. Fidem præſtiterit adulteræ,* quæ arguunt mutuum conſenſum, ſeu tractatum affirmatiuum ſuper matrimonio, non enim præſtamus fidem, neq; damus iuramentum, niſi exigatur ab alio ſuper aliquo negotio, vndè Cicero de offic. dicit. *Fundamentum iuſtitiæ eſt fides, ideſt dictorum, conuentorumq; conſtantia;* conuentio autem importat mutuum colloquium, & conſenſum, l. 1. §. Conuentionis ff. de pact. vt ipſa dictio de ſe præſefert. Secundò ex contextu illorum capitum apertè colligitur mutuus conſenſus, quia in illis petitio matrimonij ſupponitur ex parte mulieris, quæ non patitur carnalitèr cognoſci, niſi priùs à ſe petitum matrimonium firmetur per adulterare cupientem, id enim inſinuat ea verba. *Mœchæ viuente viro ſuo iuramentum dediſſe, vt poſt legitimi mariti mortem, ſi ſuperuixiſſe, duceret eam in vxorem*. Capitis Relatum citati. Tertio promiſſio oneroſa, cuiuſmodi eſt matrimonialis, debet eſſe mutua, non enim ſufficit ſimplex, quæ fit tacenti, & non reſpondenti, non arguens conſenſum in oneroſis iuxtà gloſam in Reg. 44. in 6. ergò deſideratur reſponſio ex parte alterius, vt promiſſio ſubſiſtat, & ſit efficax, & nō inanis. Quartò ſponſalia, & in matrimonium requirunt mutuam promiſſionem, alitèr nulla cenſetur promiſſio, ergò & in caſu præſenti, agitur enim de matrimonio, quod intelligi non poteſt ſine ſuis requiſitis. Demùm quintò impedimen-

dimentum criminis afficit vtrumque, ergò ambos ſecundum omnes ſuas cõditiones, vterque enim peccat, vterq; conſcius eſſe debet conſtantis matrimonij, conſequentèr ſicut copula dicitur eſſe ex parte vtriuſque, ita & promiſſio vtriuſq; oriri debet ſaltem virtualitèr per acceptationem promiſſionis factæ. Ita docent Henriq. & Sà apud Sanch. lib. 7. diſp. 79. num. 19. qui num. 22. neceſsariò requirit dictam acceptationem, Bonac. q. 3. de matrim. p. 6. num. 9. §. Secundo, Celeſtinus tract. 2. cap. 21. §. Tertium, Becan. cap. 49. de Sacram. §. De crimine, Diana part. 2. reſolut. 198. de Sacram. vbi alios citat, Layman lib. 5. tract. 10. part. 4. cap. 10. in quinta conditione. De alio crimine homicidij infrà 279.

DECISIO XCV.

An ſimonia interueniat in hac permutatione beneficiorum?

DVo Clerici beneficiarij, vnus Rector, alter Capellanus tractant de modo permutandi intèr ſe propria beneficia, Rector ſe declarat velle beneficium quinquaginta aureorum, quia proprium eſt centum, Capellanus promittit, & ambo proſequuntur negotium, & ſe diſponunt ad permutationem, cum intentione faciendi illam coram Superiore. Capellanus igitur, quia proprium beneficium non excedit valorem 25. aureorum, ſecum recogitat, & cum amicis, vt proprium beneficium reducat ad valorem quinquaginta aureorum, ex quo concludit velle augere illud vſq; ad dictam ſummam non ſimplicitèr, ſed tantùm durante vita eius, cui conferendum eſt, nimirùm prædicti Rectoris.

Quęritur ergò an hic locum habeat ſimonia? Videtur, quòd non, quia Capellanus ad eam euitandam, verè, & realitèr coram Ordinario antè permutationem, proprium auget beneficium, nihil dicendo Rectori, vndè in celebratione permutationis poſtmodùm facienda permutantur ambo beneficia iam renuntiata, abſolutè, purè, & ſine vllo pacto, in caſu quo Osdinarius poteſt approbare permutationem, ſecundùm omnes in cap. Quæſitum 5. cap. Ad quæſtiones 6. de rerum permut. Barboſa de poteſt. Epiſc. part. 3. alleg. 69. num. 11. Parolettus part. 1. Aureę Clericalis paleſtræ cap. 7. de permutat. Bonac. q. 4. de ſimon. §. xij. num. 7. Tamb. tom. 1. diſp. 13. q. fin. n. 14. Vbi verò interuenit aliquod pactum, pecunia, aut penſio, non poteſt, quia inferunt ſimoniam iure Eccleſiaſtico, quam ſolus Papa cenſetur tollere admittendo coram ſe permutationem. Immò in hoc caſu, ſtante fructuum inæqualitate poteſt Epiſcopus pro illorum adęquatione apponere penſionem fructuum, durante vita Rectoris, vt docent Nau. conſil. 43. num. 4. de ſimon. Caiet. Sylu. Tabien. apud Bonac. q. 4. de ſimon. §. xij. num. 10. aſſerẽtes auctoritate Epiſcopi licitum eſſe compenſare inæqualitatem fructuum in pecunia numerata; ergò à fortiori augere beneficium tenue ea intentione, vt facilitetur permutatio. Quibus tamen non obſtantibus.

1 Dico, quòd permutatio hęc non eſt pura, & abſoluta, ſed cum pacto quaſi adæquationis, & compenſationis fructuum inæqualium, inducente ſimoniam, ſi non fiat coram Papa, cuius tantùm eſt tollere ſimoniam iure Ec-

cleſiaſtico inductam, ſeu aliàs, patet enim beneficia eſſe conferenda, & permutanda ſine aliqua conuentione, aut pacto extrà naturam benefi-
2 cij, cap. Quampio 2. 1.q.2. Cap. Cum pridem 4. Cap. Accepimus 5. cap. Cum Clerici 6. cap. Pleriq. 7. cap. Pactiones 8. de pactis, Cap. Quæſitum 5. vbi pacto præcedente non tenet permutatio, cap. Exhibita 9. Spirituale cum temporali permutari non poteſt de rerum permut. in caſu autem præſenti interuenit pactum, & quid temporale, quia Rector petit beneficium quinquaginta aureorum, alitèr non vult permutare, & ſcit beneficium Capellani non excedere vigintiquinque aureos, conſequentèr petit aliquid temporale præter beneficium pro ſuo beneficio pinguiori. Capellanus promittit beneficium quinquaginta aureorum, ſub quò palliatur ſimonia, penſio, ſeu compenſatio fructuum, quam intendit fugere, & euitare augendo proprium beneficium tenue auctoritate Ordinarij, ea tantum intentione, vt poſſit exequi permutationem; ſed reuera Capellanus per hoc augmentum non poteſt euitare
3 ſimoniam, quia augmentum hoc non tranſit in naturam beneficij, ſed remanet, quid merè temporale, nam de ratione beneficij eſt, vt in ſe ſit perpetuum, non ſolùm ratione colla-
4 tionis, quia non poteſt ad tempus alicui conferri, ſed dari debet eius durante vita, quià eſt quoddam ſpiri-
5 tuale Matrimonium, quod aſſimilatur carnali indiſſolubili, vſq; ad mortem alteriùs coniugis. Vidè Doctores quos citat Gonzalez gloſſ.5. n.11. ex parte Clerici probatur perpetuitas ex cap. Præcepta 12. diſt.55. cap. Satis peruerſum 6. diſt. 56. cap. Sanctorum 2. diſt.70. & alibi; ex parte ipſius beneficij ſuadetur, quia ſemel Deo dicatum, non eſt prophanis vſibus contaminandum, nec reuocari poteſt extrà Eccleſiam, cap.3. de rerum permut. cap. Eccleſiæ 9. de immun. Eccleſ. nam beneficium ſemel affectum ſemper remanet affectum, vt alijs citatis refert Gonzal. gloſa 6. num.199. ſed hoc augmentum non remanet perpetuo ſub iure beneficij, cum ceſſet morte Rectoris, ergò non potuit induere naturam beneficij, ſed remanet quid merè temporale; vndè neque ex auctoritate ordinarij potuit fieri ſpirituale ratione tituli, & beneficij. Quare cum illud augmentum verè non tranſierit ſub iure beneficij, remanet ſimplicitèr temporale, ac proindè ſuccedit loco fructuum ex parte pinguioris beneficij. Quid ſimile habet Nau. conſil.50. de ſimon. dum dicit, permutationem pinguioris beneficij cum minùs pingui, cum pacto, vt fructus excedentes ſibi reſtituantur, eſſe ſimoniacam, idem eſt, inquit, ſi propria auctoritate conueniant, vt conſtituatur penſio pro adæquatione fructuum.

Ad obiecta patet ad primum palliari ſimoniam ſub prætextu beneficij aucti, cum id verum non ſit ex probatis. Ad illud Nauar. ex cap. Ad quæſtiones dicunt communiter Canoniſtæ cum Panorm. ibidem Papam loqui non de fructibus beneficiorum, ſed de fructibus poſſeſſionum extrà titulum beneficij, pro earum inæqualitate ſupplenda. Vide etiam Vaſq. in opuſc. moralibus de Benef. nu.178.

DE-

DECISIO XCVI.

An Religioſi perſonaliter non vocati ad proceſſionem non accedentes incurrant Interdictum?

IN quadam ciuitate Ordinarius affigi mandauit edictum ad valuas Cathedralis, præcipiendo ſub pœna Interdicti ipſo iure incurrenda, vt omnes etiam Regulares accederent tali hora ad proceſſionem Sanctiſſimi Corporis Chriſti. Quidam Regulares non acceſſerunt, an illud incurrerint? Audiui autem anteà in vſu eſſe pœnam pecuniariam contrà non accedentes; pariter conſuetudo ſemper fuit non vocandi illos perſonaliter.

Apud me certum eſt, Epiſcopum cogere poſse per cenſuras Regulares ad publicas proceſſiones, vt multis probaui ſupra ſub deciſione 92. & in primo tom. Reſol. 7. q. 6. & num. 130. Pariter vocandi ſunt perſonalitèr, & non ſufficit edictum ad valuas Cathedralis, vt alijs citatis docui ſub eadem Reſolut. num. 129. Vidè etiam Reſolut. 68. Sed quoniam in hac ciuitate vſus eſt non vocandi illos perſonalitèr, ſed per edictum ad valuas Cathedralis citare cum omnibus alijs, & cenſetur approbatus per ipſos Regulares, qui non contradixerunt, ſed ſemper acceſſerunt ad proceſſiones, ideò Tridentino non obſtante, quod eſſent vocandi, Epiſcopus ius acquiſiuit ſuper illos per illud commune edictum. Id non caret difficultate reſpectu proceſſionum quidem publicarum, ſed extraordinariarum, vti quæ inſtituuntur ad petendam pluuiam, ſerenitatem, vel quid ſimile in bonum totius publici, quia Religioſi non tenentur accedere ad valuas Cathedralis, vt edoceantur de proceſſionibus huiuſmodi, quæ non habent determinatum diem, neq; horam; quare non accedentes non præſumuntur inobedientes, ſed potiùs id ignorare probabilitèr, cum ſit quid facti, ex Reg. 13. in 6. conſequentèr excuſandi ſunt, nec pœnas incurrunt, quia ignorans non poteſt dici inobediens, cap. Cum pro voluntate, de ſent. excommun. neque dicitur negligere, aut cõtemnere, l. Nec ignorans. de donat.

In caſu noſtro magna eſt difficultas, quia eſto Regulares cogi poſſint per cenſuras, non eſt tamen certum, hunc Epiſcopum potuiſſe cogere per edictum, omiſſa perſonali vocatione, ſeu citatione ſaltem ad Monaſterium, non ſuffragante illi ea conſuetudine, ideò.

Dicendum eſt, Epiſcopum non potuiſſe per illud edictum ad valuas Cathedralis cogere Regulares per Interdictum ad proceſſiones, ſed ad effectum incurrendi illud, fuiſse neceſſarium Epiſcopo citare illos perſonalitèr, ſeu ad Conuentum tranſmittere citationem, & monitionem. Probatur, quia ad incurrendam cenſuram prærequiritur admonitio, cum tantum feratur in contumaces; contumax autem eſt ille, cui inobedienti præceſſit monitio, l. contumacia 53. ff. de re iud. & contumax non eſt, qui non audiuit vocem præconis, gloſſ. c. Caueant 2. 3. q. 9. De monitione neceſſaria ad incurrendas cenſuras ab homine latas, de excommunicatione quidem cap. Sacro 48. de ſuſpenſione, cap. Reprehenſibilis, 26. de appellat. de interdicto ad propoſitum noſtrum cap. Statutum 13. de ſent. excom. in 6.

Sed iſti Regulares admoniti non fuerunt, neq; pręconis vocem audierunt in domo ſua, ergò illud interdictum non incurrerunt, neq; enim edictum ad Valuas Cathedralis, quæ generalis citatio eſt, ſufficit, cùm reſpectu cenſurarum debeat eſſe perſonalis, & ad domum, ex ijs, quæ habet Sayr. lib. 1. cap. 12. num. 11. lib. 5. cap. 11. num. 24. alijs citatis, Neque Epiſcopo ſuffragatur conſuetudo citandi ad Valuas Cathedralis in caſu præſenti, quia ea intelligitur ſecundùm conſuetam pœnam pecuniariam; quæ infligi poteſt contrà contumacem factum ex generali citatione, cùm neutrum ignoretur, reſpectu verò cenſurarum requiritur perſonalis monitio.

DECISIO XCVII.

An ſolemnitates in alienatione præſumantur?

ANno 1595. ex inſtrumento conſtat factum fuiſſe liuellum ſuper nonnullis Eccleſiæ bonis, in notabile præiudicium Eccleſiæ, & in eo nullus apparet conſenſus Papæ, aut ſui Ordinarij, an præſumatur licentia cum cęteris requiſitis ad liuellandum?

Eſt communis Doctorum ſententia pręſumi ſolemnitates etiam extrinſecas interueniſſe initio contractus, ex diuturnitate temporis, ex l. ſi filius ff. de pet. hęred. Doct. in l. Qui in aliena §. 1. ff. de act. hęred. Aymon. de antiq. temp. part. 3. num. 14. vbi ait procedere etiamſi agatur de graui præiudicio, Rota Rom. vol. 4. deciſ. 201. num. 8. Gonzalez gloſ. 12. num. 79. dicit, quòd generalitèr ex antiquitate temporis præſumitur ſolemnitas, quod ait probari per Antonium Gabrielem lib. 1. opin. commun. de præſumpt. concl. 1. Maſcard. de probat. concl. 1322. Menoch. de pręſumpt. lib. 3. pręſumpt. 132. Tempus autem antiquum eſt triginta annorum ex Doctoribus citatis à prædicto Gonzal. num. 78. Habet locum, quando præſumptio allegatur ab eo, ad cuius fauorem præſumptio oritur, non autem ſi ab eo negetur, ex allegatis per Pariſ. lib. 3. de reſignat. q. 6. num. 74. ad 78. Clericus, qui experitur, Eccleſiam ſuam per hunc contractum liuellarium enormitèr lęſam fuiſſe, intellige tempore contractus, vti minoris priuilegio, quo Eccleſia gaudet, petat reſtitutionem in integrum. Intellige, locum habere præſumptionem, quando ambo primò contrahentes iam ſunt mortui, alitèr Laico contractori incumbit probatio interueniſſe ſolemnitates.

DECISIO XCVIII.

An domus Eccleſiæ locari poſſit Laicis?

DOmus Eccleſiæ, quæ eſt Canonica Rectoris certè locari non poteſt, quia ibi habitare, & reſidere debet Rector, niſi ſecum admittat conſanguineos. Aliæ verò domus relictæ Eccleſiæ locari poſſunt, immò debent, quia fructus earum ſunt locatio. Id colligitur ex ſacris canonibus, nam cap. 4. 12. q. 1. dicitur. *Nulla ædificia in atrio Eccleſiæ ponantur, niſi tantùm Clericorum*. cap. Quæ ſemel 4. cap. Quoniam 5. 19. q. 3. dicitur, quæ ſemel ſunt dedicata Monaſteria, ſemper Monaſteria perſeuerent, neq; ad mundanos

danos vſus redire debent, cap. Ad hæc de relig. domib. ita quod id verum eſt etiam in lignis Eccleſiæ vetuſtæ, & dirutæ, vt eius ligna non poſſint conuerti ad alios vſus, quam loci Religioſi. cap. ligna 37. diſt. 1. de conſecr. Ex quibus deducitur, multò minùs locari poſſe ſecularibus. Monaſterium autem, vt non poſſit Laicis locari, debet eſſe ab initio dedicatum pro ſeruitio Religioſorum, nam ſi ſimplex domus recepta ad habitandum non redacta in formam Conuentus, Religioſis indè recedentibus, locari poteſt Laicis, ne ſit illis inutilis. Super tecta Eccleſiæ nulli Laico habitatio concedenda eſt, ſi enim domus Canonica, nec Monaſterium fieri poteſt habitatio ſecularium, multò minùs tectum Eccleſiæ.

DECISIO XCIX.

An S. Franciſcus de Paula non profitendo in Ordine Minorum, fuerit inconſtans?

Ex Lect. 4. Breuiarij Romani, ex voto facto à ſuis parentibus ſuſceptus fuit, ibi: *Quem parentes, cùm diù prole caruiſſent, voto facto, Beati Franciſci precibus ſuſceperunt.* Ideò voti memor parentum inſtructione ingreſſus fuit Religionem S. Franciſci, vt dicitur in Bulla Canonizationis Leonis X. quæ eſt XVI. apud Peyrinum, de Priuileg. his verbis. *Quæ cùm eius parentes animaduertiſſent, ipſum annum circitèr decimum tertium agentem, iuxtà votum per eos emiſſum, domui S. Franciſci Ciuitatis S. Marci obtulerunt, in qua puer in ſortem Domini electus, anno per eum exacto, nullaque profeſſione emiſſa, vocatis parentibus, eos, vt ſe ad Eccleſiam S. Franciſci de Aſſiſio, & S. Mariæ de Angelis deuotionis cauſa ducere vellent, enixè rogauit, qui pio eius deſiderio annuentes, ſe ſe itineris comites præbuerunt, quibus Eccleſijs deuotè viſitatis in patriam reuerſus idem Beatus Sancto Spiritu inſpirante ad Eccleſiam conſtruendam animum addixit.* Ratio dubitandi de inconſtantia eſt; primò, quia Apoſtolus 1. ad Corinth. cap. 7. num. 20. inquit: *Vnusquiſque in qua vocatione vocatus eſt, in ea permaneat.* Secundò, puer à parentibus oblatus Religioni reſilire non poteſt; cap. Monachum 3. 20. q. 1. maximè ſtante voto à parentibus nuncupato, quod exequendum eſt. Tertiò Nouitius rediēs ad ſeculū videtur notandus leuitate, & redarguendus, relicto ſtatu tàm bono pro ſalute animæ ſuæ. Videtur ergò inferendum, D. Franciſcum de Paula fuiſſe inconſtantem relinquendo aſſumptum habitum Religionis Minorum. His tamen non obſtantibus.

Certum eſt, B. Franciſcum de Paula in hoc nullatenus peccaſſe, neque de inconſtantia eſſe redarguendum. Primū, quòd non peccauerit, patet ex eo, quod annus probationis eſt cuiq; arbitrarium ex cap. Conſulti ſumus 20. cap. Poſtulaſti 21. cap. Statuimus 23. de regular. cùm igitur Beatus Franciſcus vſus fuerit iure ſuo nemini fecit iniuriam, ac proindè non peccauit, eſt enim peccatum quædam iniuria. Quod non fuerit inconſtans probatur, quia inconſtantia eſt illa, qua homo à bono, ac debito propoſito recedit, non exequendo illud, ſecundùm Caiet. v. Inconſtantia. Armilla ibid. Beatus autem non habebat debitum permanendi in Religione, nec tale fuit vo-

tum parentum, niſi offerendi illum Religioni S. Franciſci, prout fecerunt, neque poterant illum cogere ad perſeuerandum, quia in certis ſtatibus, vt Religionis, Matrimonij, &c. filij non tenentur obedire parentibus.

Ex quibus patet reſponſio ad obiecta; Ad primum ex D. Paulo, conſilium eſſe, manere in bona vocatione, quando melior à Deo non inſpiratur, vt factum fuit in beato Franciſco, quem Deus illuſtrauit ad fundationem nouæ Religionis Deo gratæ, & fidelibus valdè vtilis, quod eſt quid meliùs, quam manere in priori. Laudabilius autem eſt proprium conſilium mutare in melius, id enim eſt ſapientis, & viri prudentis, l. Nonnumquam ff. de collat. bon. Inſtit. de legat. initio. Ad ſecundum dico, puerum oblatum reſilire non poſſe poſt profeſſionem tacitam, aut expreſſam, vt inde colligitur, & ex cap. Significatum 11. cap. Cum virum 12. de regul. Beatus autem non profecit, immò nec dici poteſt reſiliiſſe, quod eſt retrocedere, cùm in melius ſuum propoſitum mutauerit, fundando nouam Religionem. Ad tertium, quamuis redire ad ſeculum ſit inconſtantia, hæc autem non fuit in Beato Franciſco, qui non rediјt ad ſeculum, ſed ad quid melius ſe conuertit. Exempla mutationis ſtatus, aut propoſiti, habes quamplura Sanctorum virorum in opere Caſtaldi Theatini inſcripto Bellum Pacificum, vbi egregiè ſeipſum, & ſua defendit.

(∴)

DECISIO C.

An Moniales S. Claræ capaces ſint bonorum?

MOniales S. Claræ ſunt in duplici differentia, aliæ vocantur Collectaneæ, ſeu ſub prima Regula, quaſi filiæ immediatè S. Claræ, cum qua ſimul lac Spirituale Paupertatis comederunt, quibus ex Regula prohibetur acquiſitio, & poſſeſſio bonorum in communi, & non tantum in particulari. Sub ſecunda claſſe vocantur Vrbaniſtæ ab Vrbano, qui eis dedit ſecundam Regulam, quibus ex Regula conceduntur bonorum acquiſitio, & poſſeſſio.

Monaſteria vtriuſque Regulæ capacia ſunt bonorum ſtabilium, ſiue ex teſtamento, & legato, ſiue ab inteſtato, aut alio titulo illis relictorum, vt colligitur ex Tridentino ſeſſ. 25. cap. 3. illis verbis: *Concedit S. Synodus omnibus Monaſterijs, & domibus tam virorum, quam mulierum, etiam mendicantium, exceptis domibus S. Franciſci Capuccinorum, & eorum, qui Minorum de Obſeruantia vocantur, etiam quibus, aut ex conſtitutionibus ſuis erat prohibitum, aut ex priuilegio Apoſtolico non erat conceſſum, vt deinceps bona immobilia eis poſſidere liceat.* Ergo Moniales S. Claræ etiam ſub prima Regula per Tridentinum ſunt capaces bonorum, quia illæ non includuntur ſub exceptione, ergo pro ipſis facit Regula Tridentini concedentis omnibus bona immobilia non incluſis in exceptione, ex vulgatis iuribus dicentibus, quod exceptio firmat Regulam in caſibus non exceptis, l. Quæſitum §. Denique ff. de fundo inſtru.

ex

ex cap. Dominus 6. 32. q. 7. cap. 2. de coniug. lepros. Barboſa axiom. 85. num. 4. Nec obſtat, quod vocantur Sorores Minorum de Obſeruantia, quia ſic appellantur per reſpectum ad gubernationem eorumdem Fratrum, & in fauorabilibus, non autem in odioſis, cuiuſmodi eſt non poſſe poſſidere ſtabilia. Nec vrget illa particula. *Etiam quibus, aut ex conſtitutionibus ſuis erat prohibitum, aut ex priuilegio Apoſtolico non erat conceſſum*. Quaſi excludantur illæ moniales, ſiue Religioſi, quibus ex Regula erat prohibitum poſſidere, vt Collectaneis iuxta dicta. Quia nomine conſtitutionum venit etiam Regula, eo communi vocabulo contenta fuit S. Synodus, quia aliquæ Religiones ſolis conſtitutionibus viuunt, præterquamquod, ſi ſub ea voce non comprehenderentur Regulæ, fruſtrà fuiſſet exceptio Minorum, & Capuccinorum, quibus ex Regula prohibetur poſſidere. Ita ex Rodriq. to. 3. q. 29. art. 14. Compend. reſolut. 72. nu. 19. alijs citatis Sanch. lib. 7. cap. 12. nu. 2.

DECISIO CI.

An domus Parochialis liuellari poſſit?

Certiſſimum eſt, & extrà controuerſiam Parochum teneri reſidere, & habitare in ſua Parochiali Eccleſia, cap. Quia 3. de cler. non reſid. cap. Extirpandæ 30. §. Qui verò, de præbend. c. licet 14. de elect. in 6. Tridentinum ſeſſ. 23. cap. 1. immò id eſse de iure diuino, communiſſima eſt ſententia, cuius Doctores refert Barboſa ad citatum cap. Tambur. tom. 1. diſp. 14. q. 2. ergò domus Parochialis in præiudicium Rectoris liuellari, nec locari poteſt, quia ex emphyteuſi, & locatione transfertur vtile Dominium in emphyteutam, & conductorem, ac proindè priuatur Rector tali vſu, & conſequenter præiudicatur Reſidentiæ. Nec obſtat, quod Curatus habeat domum parentum, & conſanguineorum ſub Parochia, cum quibus habitat, quia Domus deſtinata ad vſum Parochi debet remanere libera pro ſeruitio Parochi pro tempore; & id ſolum arguit Parochum habentem domum conſanguineorum intrà Parochiam, poſſe, dum ipſe viuit, locare illam alijs, ne inutilis remaneat ſine fructu, neque fiat deterior ſine habitatione. Quare reſciſſio contractus procurari debet per Vicarium Epiſcopi, recompenſatis melioramentis Emphyteutæ.

DECISIO CII.

An depoſitus ab Officio, ex hoc fiat inhabilis ad idem, & alia?

Depoſitus ab officio ſuo ex crimine inducente infamiam, ſeu irregularitatem, remanet inhabilis, & ineligibilis, ita quod promoueri non poteſt ad idem, vel aliud, niſi præuia diſpenſatione; & hoc verum eſt, non præcisè ex depoſitione, ſed ex infamia, & irregularitate contractis ex delicto, propter quod reus depoſitus fuit; hoc probatur, tum quia irregularitas cauſat inhabilitatem, & ineligibilitatem in perſona irregulari, ex cap. 2. de cler. non ordin. cap. 2. de cler. pugnant. c. Dudum 22. de elect. cap. Cum bonæ, de ætate. Nauar. cap. 27. num. 351. Sayr. lib. 6. de cenſ.

cap. 2. num. alios pro ſe citat Diana reſol. 37. de irregular. Tum quia portæ dignitatum non patent infamibus 87. in 6. & ita intelligenda ſunt iura, quæ paſſim referuntur, ita quòd depoſitio de ſe non inferat inhabilitatem, niſi reperiatur aliquo iure inducta, cùm ſit pœna, quæ non aſſeritur ſine iure illam imponente: Vide Abbatem in cap. Accuſatum de ſimon. Quare cap. Super eo 12. de elect. cap. Omnipotens 4. cap. Super his 16. de accuſat. & alia, in quibus repellitur etiam accuſatus delicto probato, ac proindè à fortiori repellendus eſt iam ab officio priuatus, & depoſitus; huiuſmodi iura intelligenda ſunt, quando accuſatio probata, & depoſitio ſequuta proueniunt à delicto inducente infamiam, irregularitatem, ſeu inhabilitatem, alitèr non, vt facilè colligi poteſt ex citatis iuribus, & Doctorib. de ea tractantib.

Collige hinc, non eſſe inhabilem, neque ineligibilem illum Religioſum, qui ab officio depoſitus fuit, quia omittit facere aliquid, ad quod tenebatur ſub pœna priuationis ſui officij, vt quia non procurauit recitari diuinum Officium de nocte; legi caſus conſcientiæ, &c. Qui autem omiſit lectionem Decretorum de celebratione Miſſarum; item Bullarum S. Inquiſitionis; item Decretorum de eiectis, & Apoſtatis; item Bullæ, & Decreti de largitione munerum, non ſolùm eſt priuatus ipſo iure ſui officij, ſed etiam voce actiua, & paſſiua, & inhabilis, vt expreſsè dicitur in illis. Ideò ſine diſpenſatione promoueri non poteſt, conferenda à ſuis Superioribus, cùm non reſeruetur diſpenſatio in dictis Bullis, & Decretis, reſpectu omittentium illorum lectionem. Ad actualem autem incurſionem pœnarum in illis expreſſarum requiritur Iudicis ſententia, vt alibi probaui; & in ſpecie de inhabilitate docent Nauar. tom. 3. de Datis num. 31. & 44. Sanchez lib. 7. diſp. 13. initio Portellus illos citans v. Inhabilitas num. 3.

DECISIO CIII.

An negligens legere Decreta de Eiectis, & Apoſtatis incurrat aliquas pœnas?

NVllas incurrit, quia ibi non exprimuntur contrà Superiores non procurantes, vt legantur; neq; obſtat illa clauſula: *Si quis verò ipſorum aduerſus ea, quæ ſuperiùs præſcripta ſunt, vel eorum aliquid quoquo modo facere, vel moliri præſumpſerit, ipſo facto pęnas incurrat, &c.* quia pœnæ infliguntur contrà facientes, & molientes aliquid, ac proindè actione poſitiua; moliri enim idem eſt, quod facere, gloſ. in extr. de crimine falſi; ſed negligentes lectionem illorum Decretorum non dicuntur facere, neq; moliri; ſed præciſè illa non legere, & omittere. Confirmatur; Tum quia facere, & omittere ſe habent, ſicut peccata commiſſionis, & omiſſionis, quæ inter ſe ſpecie differunt, ex quo vnum aliud non includit, & ita ſub factione non includitur omiſſio. Tum quia in alijs Decretis, & Bullis proximè exprimitur pœna contrà non procurantes earum lectionem, non autem hic, vbi contingere poſſunt aliæ tranſgreſſiones, & inobſeruantiæ illorum Decretorum, ergò inferendum eſt, dictas pęnas non eſſe extendendas ad negligentes illorum lectionem.

DE-

DECISIO CIV.

An vnica Miſſa pluribus ſatisfieri poſſit?

AFfirmatiuam docui in gratiam quorumdam Amicorum Sacerdotum tàm ſecularium, quàm Regularium reſolut. 24. q. 7. Primò, quando offerens eleemoſinam expreſsè cõtentatur, ſi non ſit executor alienę voluntatis, quod adhuc ſuſtineo, quia nulli fit iniuria, neq; proindè id prohibetur. Secundò, ſi Sacerdos propriam applicet portionẽ danti ſtipem, quod pluribus ibi approbaui ſub q. 8. & poſt Decretum de celebratione Miſſar. Idem docent Fauſtus lib. 2. de Euchar. q. 58. & 158. quem citat contrà ſe Diana part. 5. tract. 14. reſol. 65. atq; Marchinus de ordine tract. 3. part. 2. cap. 16. num. 7. apud dictum Dianam part. 6. tract. 6. reſol. 8. Tertiò mediante Altari priuilegiato, ſeu medalea benedicta liberantibus animam de Purgatorio q. 9.

Nunc autem re meliùs perpẽſa pro ſalute animæ, & eorum, pro quibus offerendum eſt, & ad euitandum auaritiæ vitium, me declaro, & prędicta admitto, quando offerens ſtipem voluntariè, & non obligatus, & ſponte contentus, quod Sacerdos ſic applicet, alitèr reprobo, & deteſtor eam opinionem, quam ſemper tenui cum prædicta limitatione, vt patet legenti totam quæſtionem octauam in fine §. Prędicta, & in fine q. 9. ad quæ non videtur reſpexiſſe Lezana v. Miſſa num. 19. loquendo de Altari priuilegiato. Me igitur ita latiùs declaraui, ne deinceps aliqua ratione particeps fiam iniuſtitiæ, & auaritiæ Sacerdotum Miſſarum ſtipendia quærentium, & cumulantium, non habita ratione illius limitationis; prætorquamquod quemdam Sacerdotem in extremis laborantem, qui hanc meam ſequutus fuerat ſententiam, audiui ſcrupulis vehementibus valdè agitari, ex quo me conſulente ſtatim tot ſtipendia obtulit diuerſis Sacerdotibus, vt pro ſe ſatisfacerent, quot promiſerat celebrare Miſſas, tacito applicandi modo illa offerentibus; ò mirabile dictu! ſtipendijs à ſe abductis, ſtatim cępit conualeſcere, quia febris mentalis multum vexabat corpus.

DECISIO CV.

An Confeſſarius ſub mortali teneatur interrogare pęnitentem?

COnfeſſarius regularitèr non tenetur interrogare pœnitentem; Ratio eſt, quia ad pęnitentem ſpectat confiteri peccata ſua, vt ex ſacris ſcripturis deducitur. Prouerb. cap. 18. num. 17. *Iuſtus prior eſt accuſator ſui*. Et in Pſalmo 31. num. 5. *Dixi: Confitebor aduerſum me iniuſtitiam meo Domino, & tu remiſiſti impietatem peccati mei*. Officium igitur Confeſſarij non eſt interrogare, ſed audire peccata, de quibus pœnitens debet ſe accuſare, ſiquidem Confeſſio non eſt formalitèr interrogatio, ſed ſpiritualis accuſatio ſuorum peccatorum. Ita Sotus in 4. diſt. 18. q. 2. art. 4. fine, & alij communitèr apud Bonac. diſp. 5. de Sacram. q. 5. ſect. 2. p. 2. §. 1. in fine. Dixi, *regularitèr*, quia ſub mortali tenetur interrogare in tribus caſibus. Primò, quando pœnitens exprimit peccatum in genere, e.g. accuſando ſe peccaſse car-

DECISIO XCIV.

An,& quomodo impedimentum criminis annullet matrimonium?

VXoratus quidam,dum commercium carnale habet pluries cum quadam vidua, ex beneuolentia ergà illam ductus,promiſit ex animo ducere illam in vxorem poſt mortem propriæ vxoris;accidit autem caſus mortis vxoris, quęrit, an poſſit ducere Viduam, cum qua habuit copulam cum promiſſione matrimonij futuri, ipſa vidua ad hæc nihil reſpondente?

Difficultatis reſolutio pendet ex Doctrina de impedimento criminis dirimere matrimonium, an nimirùm in caſu pręſenti reperiatur cum omnibus ſuis requiſitis,ad quod conſtituendum ex communi Doctrina omnium duo requiruntur, copula,& promiſſio matrimonij, viuente priori vxore, vt expreſsè habetur cap. Relatum 4. 31. q.1. & in tit.de eo, qui duxit in matr. pręſertim cap. Cum haberet 5. & fin. ab Eccleſia inuentum, vt coniugibus præcludatur occaſio captandi mortem alterius. Vſque modo apparet in caſu noſtro impedimentum habere locum, cum vxoratus fateatur copulam,& promiſſionem ex parte ſua. Nihilominus reſtat adhuc difficultas tollenda,an nimirùm ex parte Viduæ fuerit neceſſaria repromiſſio, aut ſaltem acceptatio promiſſionis vxorati, quæ eſt virtualis repromiſſio, ad ponendum impedimentum,vt non poſſit ſequi matrimonium. Quidam aſſerunt ſufficere alterius promiſſionem; ſed verius eſt requiri ad minus acceptationem ex parte viduæ, ac proindè cum defuerit in caſu noſtro, dicimus poſſe inter illos conſtare matrimonium. Probatur autem requiri mutuam promiſſionem ſaltem virtualem per acceptationem. Primò quidem quia id colligitur ex citatis iuribus in illis clauſulis. *Dare iuramentum. Fidem præſtare. Fidem præſtiterit adulteræ,* quæ arguunt mutuum conſenſum, ſeu tractatum affirmatiuum ſuper matrimonio,non enim præſtamus fidem, neq; damus iuramentum, niſi exigatur ab alio ſuper aliquo negotio,vndè Cicero de offic. dicit. *Fundamentum iuſtitiæ eſt fides, ideſt dictorum, conuentorumq; conſtantia*; conuentio autem importat mutuum colloquium,& conſenſum,l.1.§. Conuentionis ff. de pact. vt ipſa dictio de ſe præſefert. Secundò ex contextu illorum capitum apertè colligitur mutuus conſenſus,quia in illis petitio matrimonij ſupponitur ex parte mulieris, quæ non patitur carnalitèr cognoſci, niſi priùs à ſe petitum matrimonium firmetur per adulterare cupientem,id enim inſinuat ea verba. *Mœchæ viuente viro ſuo iuramentum dediſſe, vt poſt legitimi mariti mortem, ſi ſuperuixiſſe, duceret eam in vxorem*. Capitis Relatum citati. Tertio promiſſio oneroſa, cuiuſmodi eſt matrimonialis,debet eſſe mutua, non enim ſufficit ſimplex, quæ fit tacenti, & non reſpondenti, non arguens conſenſum in oneroſis iuxtà gloſam in Reg.44.in 6.ergò deſideratur reſponſio ex parte alterius,vt promiſſio ſubſiſtat, & ſit efficax,& nõ inanis. Quartò ſponſalia, & in matrimonium requirunt mutuam promiſſionem,alitèr nulla cenſetur promiſſio, ergò & in caſu præſenti, agitur enim de matrimonio, quod intelligi non poteſt ſine ſuis requiſitis. Demùm quintò impedimen-

dimentum criminis afficit vtrumque, ergò ambos ſecundum omnes ſuas cōditiones, vterque enim peccat, vterq; conſcius eſſe debet conſtantis matrimonij, conſequentèr ſicut copula dicitur eſſe ex parte vtriuſque, ita & promiſſio vtriuſq; oriri debet ſaltem virtualitèr per acceptationem promiſſionis factæ. Ita docent Henriq. & Sà apud Sanch. lib. 7. diſp. 79. num. 19. qui num. 22. neceſsariò requirit dictam acceptationem, Bonac. q. 3. de matrim. p. 6. num. 9. §. Secundo, Celeſtinus tract. 2. cap. 21. §. Tertium, Becan. cap. 49. de Sacram. §. De crimine, Diana part. 2. reſolut. 198. de Sacram. vbi alios citat, Layman lib. 5. tract. 10. part. 4. cap. 10. in quinta conditione. De alio crimine homicidij infrà 279.

DECISIO XCV.

An ſimonia interueniat in hac permutatione beneficiorum?

DVo Clerici beneficiarij, vnus Rector, alter Capellanus tractant de modo permutandi intèr ſe propria beneficia, Rector ſe declarat velle beneficium quinquaginta aureorum, quia proprium eſt centum, Capellanus promittit, & ambo proſequuntur negotium, & ſe diſponunt ad permutationem, cum intentione faciendi illam coram Superiore. Capellanus igitur, quia proprium beneficium non excedit valorem 25. aureorum, ſecum recogitat, & cum amicis, vt proprium beneficium reducat ad valorem quinquaginta aureorum, ex quo concludit velle augere illud vſq; ad dictam ſummam non ſimplicitèr, ſed tantùm durante vita eius, cui conferendum eſt, nimirùm prædicti Rectoris.

Quæritur ergò an hic locum habeat ſimonia? Videtur, quòd non, quia Capellanus ad eam euitandam, verè, & realitèr coram Ordinario antè permutationem, proprium auget beneficium, nihil dicendo Rectori, vndè in celebratione permutationis poſtmodùm facienda permutantur ambo beneficia iam renuntiata, abſolutè, purè, & ſine vllo pacto, in caſu quo Osdinarius poteſt approbare permutationem, ſecundùm omnes in cap. Quæſitum 5. cap. Ad quæſtiones 6. de rerum permut. Barboſa de poteſt. Epiſc. part. 3. alleg. 69. num. 11. Parolettus part. 1. Aureę Clericalis paleſtræ cap. 7. de permutat. Bonac. q. 4. de ſimon. §. xij. num. 7. Tamb. tom. 1. diſp. 13. q. fin. n. 14. Vbi verò interuenit aliquod pactum, pecunia, aut penſio, non poteſt, quia inferunt ſimoniam iure Eccleſiaſtico, quam ſolus Papa cenſetur tollere admittendo coram ſe permutationem. Immò in hoc caſu, ſtante fructuum inæqualitate poteſt Epiſcopus pro illorum adęquatione apponere penſionem fructuum, durante vita Rectoris, vt docent Nau. conſil. 43. num. 4. de ſimon. Caiet. Sylu. Tabien. apud Bonac. q. 4. de ſimon. §. xij. num. 10. aſſerētes auctoritate Epiſcopi licitum eſſe compenſare inæqualitatem fructuum in pecunia numerata; ergò à fortiori augere beneficium tenue ea intentione, vt facilitetur permutatio. Quibus tamen non obſtantibus.

Dico, quòd permutatio hęc non eſt pura, & abſoluta, ſed cum pacto quaſi adæquationis, & compenſationis fructuum inæqualium, inducente ſimoniam, ſi non fiat coram Papa, cuius tantùm eſt tollere ſimoniam iure Ec-

cleſiaſtico inductam, ſeu aliàs, patet enim beneficia eſſe conferenda, & permutanda ſine aliqua conuentione, aut pacto extrà naturam benefi-
2 cij, cap. Quampio 2. 1.q.2. Cap. Cum pridem 4. Cap. Accepimus 5. cap. Cum Clerici 6. cap. Pleriq. 7. cap. Pactiones 8. de pactis, Cap. Quæſitum 5. vbi pacto præcedente non tenet permutatio, cap. Exhibita 9. Spirituale cum temporali permutari non poteſt de rerum permut. in caſu autem præſenti interuenit pactum, & quid temporale, quia Rector petit beneficium quinquaginta aureorum, alitèr non vult permutare, & ſcit beneficium Capellani non excedere vigintiquinque aureos, conſequentèr petit aliquid temporale præter beneficium pro ſuo beneficio pinguiori. Capellanus promittit beneficium quinquaginta aureorum, ſub quò palliatur ſimonia, penſio, ſeu compenſatio fructuum, quam intendit fugere, & euitare augendo proprium beneficium tenue auctoritate Ordinarij, ea tantum intentione, vt poſſit exequi permutationem; ſed reuera Capellanus per hoc augmentum non poteſt euitare
3 ſimoniam, quia augmentum hoc non tranſit in naturam beneficij, ſed remanet, quid merè temporale, nam de ratione beneficij eſt, vt in ſe ſit perpetuum, non ſolùm ratione colla-
4 tionis, quia non poteſt ad tempus alicui conferri, ſed dari debet eius durante vita, quia eſt quoddam ſpiri-
5 tuale Matrimonium, quod aſſimilatur carnali indiſſolubili, vſq; ad mortem alterius coniugis. Vidè Doctores quos citat Gonzalez gloſſ.5. n.11. ex parte Clerici probatur perpetuitas ex cap. Præcepta 12. diſt.55. cap. Satis peruerſum 6. diſt. 56. cap. Sanctorum 2. diſt.70. & alibi; ex parte ipſius beneficij ſuadetur, quia ſemel Deo dicatum, non eſt prophanis vſibus contaminandum, nec reuocari poteſt extrà Eccleſiam, cap.3. de rerum permut. cap. Eccleſiæ 9. de immun. Eccleſ. nam beneficium ſemel affectum ſemper remanet affectum, vt alijs citatis refert Gonzal. gloſa 6. num.199. ſed hoc augmentum non remanet perpetuo ſub iure beneficij, cum ceſſet morte Rectoris, ergò non potuit induere naturam beneficij, ſed remanet quid merè temporale; vndè neque ex auctoritate ordinarij potuit fieri ſpirituale ratione tituli, & beneficij. Quare cum illud augmentum verè non tranſierit ſub iure beneficij, remanet ſimplicitèr temporale, ac proindè ſuccedit loco fructuum ex parte pinguioris beneficij. Quid ſimile habet Nau. conſil.50. de ſimon. dum dicit, permutationem pinguioris beneficij cum minùs pingui, cum pacto, vt fructus excedentes ſibi reſtituantur, eſſe ſimoniacam, idem eſt, inquit, ſi propria auctoritate conueniant, vt conſtituatur penſio pro adæquatione fructuum.

Ad obiecta patet ad primum palliari ſimoniam ſub prætextu beneficij aucti, cum id verum non ſit ex probatis. Ad illud Nauar. ex cap. Ad quæſtiones dicunt communiter Canoniſtæ cum Panorm. ibidem Papam loqui non de fructibus beneficiorum, ſed de fructibus poſſeſſionum extrà titulum beneficij, pro earum inæqualitate ſupplenda. Vide etiam Vaſq. in opuſc. moralibus de Benef. nu.178.

DE-

DECISIO XCVI.

An Religioſi perſonaliter non vocati ad proceſſionem non accedentes incurrant Interdictum?

IN quadam ciuitate Ordinarius affigi mandauit edictum ad valuas Cathedralis, præcipiendo ſub pœna Interdicti ipſo iure incurrenda, vt omnes etiam Regulares accederent tali hora ad proceſſionem Sanctiſſimi Corporis Chriſti. Quidam Regulares non acceſſerunt, an illud incurrerint? Audiui autem anteà in vſu eſſe pœnam pecuniariam contrà non accedentes; pariter conſuetudo ſemper fuit non vocandi illos perſonaliter.

Apud me certum eſt, Epiſcopum cogere poſſe per cenſuras Regulares ad publicas proceſſiones, vt multis probaui ſupra ſub deciſione 92. & in primo tom. Reſol.7.q.6.& num.130. Pariter vocandi ſunt perſonalitèr, & non ſufficit edictum ad valuas Cathedralis, vt alijs citatis docui ſub eadem Reſolut. num.129. Vidè etiam Reſolut.68. Sed quoniam in hac ciuitate vſus eſt non vocandi illos perſonalitèr, ſed per edictum ad valuas Cathedralis citare cum omnibus alijs, & cenſetur approbatus per ipſos Regulares, qui non contradixerunt, ſed ſemper acceſſerunt ad proceſſiones, ideò Tridentino non obſtante, quod eſſent vocandi, Epiſcopus ius acquiſiuit ſuper illos per illud commune edictum. Id non caret difficultate reſpectu proceſſionum quidem publicarum, ſed extraordinariarum, vti quæ inſtituuntur ad petendam pluuiam, ſerenitatem, vel quid ſimile in bonum totius publici, quia Religioſi non tenentur accedere ad valuas Cathedralis, vt edoceantur de proceſſionibus huiuſmodi, quæ non habent determinatum diem, neq; horam; quare non accedentes non præſumuntur inobedientes, ſed potiùs id ignorare probabilitèr, cum ſit quid facti, ex Reg.13. in 6. conſequentèr excuſandi ſunt, nec pœnas incurrunt, quia ignorans non poteſt dici inobediens, cap. Cum pro voluntate, de ſent. excommun. neque dicitur negligere, aut cõtemnere, l. Nec ignorans. de donat.

In caſu noſtro magna eſt difficultas, quia eſto Regulares cogi poſſint per cenſuras, non eſt tamen certum, hunc Epiſcopum potuiſſe cogere per edictum, omiſſa perſonali vocatione, ſeu citatione ſaltem ad Monaſterium, non ſuffragante illi ea conſuetudine, ideò.

Dicendum eſt, Epiſcopum non potuiſſe per illud edictum ad valuas Cathedralis cogere Regulares per Interdictum ad proceſſiones, ſed ad effectum incurrendi illud, fuiſſe neceſſarium Epiſcopo citare illos perſonalitèr, ſeu ad Conuentum tranſmittere citationem, & monitionem. Probatur, quia ad incurrendam cenſuram prærequiritur admonitio, cum tantum feratur in contumaces; contumax autem eſt ille, cui inobedienti præceſſit monitio, l. contumacia 53. ff. de re iud. & contumax non eſt, qui non audiuit vocem præconis, gloſſ. c. Caueant 2. 3. q.9. De monitione neceſſaria ad incurrendas cenſuras ab homine latas, de excommunicatione quidem cap. Sacro 48. de ſuſpenſione, cap. Reprehenſibilis, 26. de appellat. de interdicto ad propoſitum noſtrum cap. Statutum 13. de ſent. excom. in 6.

Sed iſti Regulares admoniti non fuerunt, neq; prçconis vocem audierunt in domo ſua, ergò illud interdictum non incurrerunt, neq; enim edictum ad Valuas Cathedralis, quæ generalis citatio eſt, ſufficit, cùm reſpectu cenſurarum debeat eſſe perſonalis, & ad domum, ex ijs, quæ habet Sayr. lib. 1. cap. 12. num. 11. lib. 5. cap. 11. num. 24. alijs citatis. Neque Epiſcopo ſuffrágatur conſuetudo citandi ad Valuas Cathedralis in caſu præſenti, quia ea intelligitur ſecundùm conſuetam pœnam pecuniariam, quæ infligi poteſt contrà contumacem factum ex generali citatione, cùm neutrum ignoretur, reſpectu verò cenſurarum requiritur perſonalis monitio.

DECISIO XCVII.

An ſolemnitates in alienatione præſumantur?

ANno 1595. ex inſtrumento conſtat factum fuiſſe liuellum ſuper nonnullis Eccleſiæ bonis, in notabile præiudicium Eccleſiæ, & in eo nullus apparet conſenſus Papæ, aut ſui Ordinarij, an præſumatur licentia cum cęteris requiſitis ad liuellandum?

Eſt communis Doctorum ſententia prçſumi ſolemnitates etiam extrinſecas interueniſſe initio contractus, ex diuturnitate temporis, ex l. ſi filius ff. de pet. hęred. Doct. in l. Qui in aliena §. 1. ff. de act. hęred. Aymon. de antiq. temp. part. 3. num. 14. vbi ait procedere etiamſi agatur de graui præiudicio, Rota Rom. vol. 4. deciſ. 201. num. 8. Gonzalez gloſ. 12. num. 79. dicit, quòd generalitèr ex antiquitate temporis præſumitur ſolemnitas, quod ait probari per Antonium Gabrielem lib. 1. opin. commun. de præſumpt. concl. 1. Maſcard. de probat. concl. 1322. Menoch. de prçſumpt. lib. 3. prçſumpt. 132. Tempus autem antiquum eſt triginta annorum ex Doctoribus citatis à prædicto Gonzal. num. 78. Habet locum, quando præſumptio allegatur ab eo, ad cuius fauorem præſumptio oritur, non autem ſi ab eo negetur, ex allegatis per Pariſ. lib. 3. de reſignat. q. 6. num. 74. ad 78. Clericus, qui experitur, Eccleſiam ſuam per hunc contractum liuellarium enormitèr lęſam fuiſſe, intellige tempore contractus, vti minoris priuilegio, quo Eccleſia gaudet, petat reſtitutionem in integrum. Intellige, locum habere præſumptionem, quando ambo primò contrahentes iam ſunt mortui, alitèr Laico contractori incumbit probatio interueniſſe ſolemnitates.

DECISIO XCVIII.

An domus Eccleſiæ locari poſſit Laicis?

DOmus Eccleſiæ, quæ eſt Canonica Rectoris certè locari non poteſt, quia ibi habitare, & reſidere debet Rector, niſi ſecum admittat conſanguineos. Aliæ verò domus relictæ Eccleſiæ locari poſſunt, immò debent, quia fructus earum ſunt locatio. Id colligitur ex ſacris canonibus, nam cap. 4. 12. q. 1. dicitur. *Nulla ædificia in atrio Eccleſiæ ponantur, niſi tantùm Clericorum.* cap. Quæ ſemel 4. cap. Quoniam 5. 19. q. 3. dicitur, quæ ſemel ſunt dedicata Monaſteria, ſemper Monaſteria perſeuerent, neq; ad mundanos

danos vſus redire debent, cap. Ad hæc de relig. domib. ita quod id verum eſt etiam in lignis Eccleſiæ vetuſtæ, & dirutæ, vt eius ligna non poſſint conuerti ad alios vſus, quam loci Religioſi. cap. ligna 37. diſt. 1. de conſecr. Ex quibus deducitur, multò minùs locari poſſe ſęcularibus. Monaſterium autem, vt non poſſit Laicis locari, debet eſſe ab initio dedicatum pro ſeruitio Religioſorum, nam ſi ſimplex domus recepta ad habitandum non redacta in formam Conuentus, Religioſis indè recedentibus, locari poteſt Laicis, ne ſit illis inutilis. Super tecta Eccleſiæ nulli Laico habitatio concedenda eſt, ſi enim domus Canonica, nec Monaſterium fieri poteſt habitatio ſęcularium, multò minùs tectum Eccleſiæ.

DECISIO XCIX.

An S. Franciſcus de Paula non profitendo in Ordine Minorum, fuerit inconſtans?

EX Lect. 4. Breuiarij Romani, ex voto facto à ſuis parentibus ſuſceptus fuit, ibi: *Quem parentes, cùm diù prole caruiſſent, voto facto, Beati Franciſci precibus ſuſceperunt.* Ideò voti memor parentum inſtructione ingreſſus fuit Religionem S. Franciſci, vt dicitur in Bulla Canonizationis Leonis X. quæ eſt XVI. apud Peyrinum, de Priuileg. his verbis. *Quæ cùm eius parentes animaduertiſſent, ipſum annum circiter decimum tertium agentem, iuxtà votum per eos emiſſum, domui S. Franciſci Ciuitatis S. Marci obtulerunt, in qua puer in ſortem Domini electus, anno per eum exacto, nullaque profeſſione emiſſa, vocatis parentibus, eos, vt ſe ad Eccleſiam S. Franciſci de Aſſiſio, & S. Mariæ de Angelis deuotionis cauſa ducere vellent, enixè rogauit, qui pio eius deſiderio annuentes, ſe ſe itineris comites præbuerunt, quibus Eccleſijs deuotè viſitatis in patriam reuerſus idem Beatus Sancto Spiritu inſpirante ad Eccleſiam conſtruendam animum addixit.* Ratio dubitandi de inconſtantia eſt; primò, quia Apoſtolus 1. ad Corinth. cap. 7. num. 20. inquit: *Vnuſquiſque in qua vocatione vocatus eſt, in ea permaneat.* Secundò, puer à parentibus oblatus Religioni reſilire non poteſt; cap. Monachum 3. 20. q. 1. maximè ſtante voto à parentibus nuncupato, quod exequendum eſt. Tertiò Nouitius rediẽs ad ſęculũ videtur notandus leuitate, & redarguendus, relicto ſtatu tàm bono pro ſalute animæ ſuæ. Videtur ergò inferendum, D. Franciſcum de Paula fuiſſe inconſtantem relinquendo aſſumptum habitum Religionis Minorum. His tamen non obſtantibus.

Certum eſt, B. Franciſcum de Paula in hoc nullatenus peccaſſe, neque de inconſtantia eſſe redarguendum. Primũ, quòd non peccauerit, patet ex eo, quod annus probationis eſt cuiq; arbitrarium ex cap. Conſulti ſumus 20. cap. Poſtulaſti 21, cap. Statuimus 23. de regular. cùm igitur Beatus Franciſcus vſus fuerit iure ſuo nemini fecit iniuriam, ac proindè non peccauit, eſt enim peccatum quædam iniuria. Quod non fuerit inconſtans probatur, quia inconſtantia eſt illa, qua homo à bono, ac debito propoſito recedit, non exequendo illud, ſecundùm Caiet. v. Inconſtantia. Armilla ibid. Beatus autem non habebat debitum permanendi in Religione, nec tale fuit vo-

tum parentum, niſi offerendi illum Religioni S. Franciſci, prout fecerunt, neque poterant illum cogere ad perſeuerandum, quia in certis ſtatibus, vt Religionis, Matrimonij, &c. filij non tenentur obedire parentibus.

Ex quibus patet reſponſio ad obiecta; Ad primum ex D. Paulo, conſilium eſſe, manere in bona vocatione, quando melior à Deo non inſpiratur, vt factum fuit in beato Franciſco, quem Deus illuſtrauit ad fundationem nouæ Religionis Deo gratæ, & fidelibus valdè vtilis, quod eſt quid meliùs, quam manere in priori. Laudabilius autem eſt proprium conſilium mutare in melius, id enim eſt ſapientis, & viri prudentis, l. Nonnumquam ff. de collat. bon. Inſtit. de legat. initio. Ad ſecundum dico, puerum oblatum reſilire non poſſe poſt profeſſionem tacitam, aut expreſſam, vt inde colligitur, & ex cap. Significatum 11. cap. Cum virum 12. de regul. Beatus autem non profecit, immò nec dici poteſt reſiliiſſe, quod eſt retrocedere, cùm in melius ſuum propoſitum mutauerit, fundando nouam Religionem. Ad tertium, quamuis redire ad ſeculum ſit inconſtantia, hæc autem non fuit in Beato Franciſco, qui non rediit ad ſeculum, ſed ad quid melius ſe conuertit. Exempla mutationis ſtatus, aut propoſiti, habes quamplura Sanctorum virorum in opere Caſtaldi Theatini inſcripto Bellum Pacificum, vbi egregiè ſeipſum, & ſua defendit.

(∴)

DECISIO C.

An Moniales S. Claræ capaces ſint bonorum?

MOniales S. Claræ ſunt in duplici differentia, aliæ vocantur Collectaneæ, ſeu ſub prima Regula, quaſi filiæ immediatè S. Claræ, cum qua ſimul lac Spirituale Paupertatis comederunt, quibus ex Regula prohibetur acquiſitio, & poſſeſſio bonorum in communi, & non tantum in particulari. Sub ſecunda claſſe vocantur Vrbaniſtæ ab Vrbano, qui eis dedit ſecundam Regulam, quibus ex Regula conceduntur bonorum acquiſitio, & poſſeſſio.

Monaſteria vtriuſque Regulæ capacia ſunt bonorum ſtabilium, ſiue ex teſtamento, & legato, ſiue ab inteſtato, aut alio titulo illis relictorum, vt colligitur ex Tridentino ſeſſ. 25. cap. 3. illis verbis: *Concedit S. Synodus omnibus Monaſterijs, & domibus tam virorum, quam mulierum, etiam mendicantium, exceptis domibus S. Franciſci Capuccinorum, & eorum, qui Minorum de Obſeruantia vocantur; etiam quibus, aut ex conſtitutionibus ſuis erat prohibitum, aut ex priuilegio Apoſtolico non erat conceſſum, vt deinceps bona immobilia eis poſſidere liceat.* Ergo Moniales S. Claræ etiam ſub prima Regula per Tridentinum ſunt capaces bonorum, quia illæ non includuntur ſub exceptione, ergo pro ipſis facit Regula Tridentini concedentis omnibus bona immobilia non incluſis in exceptione, ex vulgatis iuribus dicentibus, quod exceptio firmat Regulam in caſibus non exceptis, l. Quæſitum §. Denique ff. de fundo inſtru.

ex

ex cap. Dominus 6. 32. q. 7. cap. 2. de coniug. leproſ. Barboſa axiom. 85. num. 4. Nec obſtat, quod vocantur Sorores Minorum de Obſeruantia, quia ſic appellantur per reſpectum ad gubernationem eorumdem Fratrum, & in fauorabilibus, non autem in odioſis, cuiuſmodi eſt non poſſe poſſidere ſtabilia. Nec vrget illa particula. *Etiam quibus, aut ex constitutionibus ſuis erat prohibitum, aut ex priuilegio Apoſtolico non erat conceſſum*. Quaſi excludantur illæ moniales, ſiue Religioſi, quibus ex Regula erat prohibitum poſſidere, vt Collectaneis iuxta dicta. Quia nomine conſtitutionum venit etiam Regula, eo communi vocabulo contenta fuit S. Synodus, quia aliquæ Religiones ſolis conſtitutionibus viuunt, præterquamquod, ſi ſub ea voce non comprehenderentur Regulæ, fruſtrà fuiſſet exceptio Minorum, & Capuccinorum, quibus ex Regula prohibetur poſſidere. Ita ex Rodriq. to. 3. q. 29. art. 14. Compend. reſolut. 72. nu. 19. alijs citatis Sanch. lib. 7. cap. 12. nu. 2.

DECISIO CI.

An domus Parochialis liuellari poſſit?

CErtiſſimum eſt, & extrà controuerſiam Parochum teneri reſidere, & habitare in ſua Parochiali Eccleſia, cap. Quia 3. de cler. non reſid. cap. Extirpandæ 30. §. Qui verò, de præbend. c. licet 14. de elect. in 6. Tridentinum ſeſſ. 23. cap. 1. immò id eſse de iure diuino, communiſſima eſt ſententia, cuius Doctores refert Barboſa ad citatum cap. Tambur. tom. 1. diſp. 14. q. 2. ergò domus Parochialis in præiudicium Rectoris liuellari, nec locari poteſt, quia ex emphyteuſi, & locatione transfertur vtile Dominium in emphyteutam, & conductorem, ac proindè priuatur Rector tali vſu, & conſequenter præiudicatur Reſidentiæ. Nec obſtat, quod Curatus habeat domum parentum, & conſanguineorum ſub Parochia, cum quibus habitat, quia Domus deſtinata ad vſum Parochi debet remanere libera pro ſeruitio Parochi pro tempore; & id ſolum arguit Parochum habentem domum conſanguineorum intrà Parochiam, poſſe, dum ipſe viuit, locare illam alijs, ne inutilis remaneat ſine fructu, neque fiat deterior ſine habitatione. Quare reſciſſio contractus procurari debet per Vicarium Epiſcopi, recompenſatis melioramentis Emphyteutæ.

DECISIO CII.

An depoſitus ab Officio, ex hoc fiat inhabilis ad idem, & alia?

DEpoſitus ab officio ſuo ex crimine inducente infamiam, ſeu irregularitatem, remanet inhabilis, & ineligibilis, ita quod promoueri non poteſt ad idem, vel aliud, niſi præuia diſpenſatione; & hoc verum eſt, non præciſè ex depoſitione, ſed ex infamia, & irregularitate contractis ex delicto, propter quod reus depoſitus fuit; hoc probatur, tum quia irregularitas cauſat inhabilitatem, & ineligibilitatem in perſona irregulari, ex cap. 2. de cler. non ordin. cap. 2. de cler. pugnant. c. Dudum 22. de elect. cap. Cum bonæ, de ætate. Nauar. cap. 27. num. 351. Sayr. lib. 6. de cenſ.

cap. 2. num. alios pro ſe citat Diana reſol. 37. de irregular. Tum quia portæ dignitatum non patent infamibus 87. in 6. & ita intelligenda ſunt iura, quæ paſſim referuntur, ita quòd depoſitio de ſe non inferat inhabilitatem, niſi reperiatur aliquo iure inducta, cùm ſit pœna, quæ non aſſeritur ſine iure illam imponente: Vide Abbatem in cap. Accuſatum de ſimon. Quare cap. Super eo 12. de elect. cap. Omnipotens 4. cap. Super his 16. de accuſat. & alia, in quibus repellitur etiam accuſatus delicto probato, ac proindè à fortiori repellendus eſt iam ab officio priuatus, & depoſitus; huiuſmodi iura intelligenda ſunt, quando accuſatio probata, & depoſitio ſequuta proueniunt à delicto inducente infamiam, irregularitatem, ſeu inhabilitatem, alitèr non, vt facilè colligi poteſt ex citatis iuribus, & Doctorib. de ea tractantib.

Collige hinc, non eſſe inhabilem, neque ineligibilem illum Religioſum, qui ab officio depoſitus fuit, quia omittit facere aliquid, ad quod tenebatur ſub pœna priuationis ſui officij, vt quia non procurauit recitari diuinum Officium de nocte; legi caſus conſcientiæ, &c. Qui autem omiſit lectionem Decretorum de celebratione Miſſarum; item Bullarum S. Inquiſitionis; item Decretorum de eiectis, & Apoſtatis; item Bullæ, & Decreti de largitione munerum, non ſolùm eſt priuatus ipſo iure ſui officij, ſed etiam voce actiua, & paſſiua, & inhabilis, vt expreſsè dicitur in illis. Ideò ſine diſpenſatione promoueri non poteſt, conferenda à ſuis Superioribus, cùm non reſeruetur diſpenſatio in dictis Bullis, & Decretis, reſpectu omittentium illorum lectionem. Ad actualem autem incurſionem pœnarum in illis expreſſarum requiritur Iudicis ſententia, vt alibi probaui; & in ſpecie de inhabilitate docent Nauar. tom. 3. de Datis num. 31. & 44. Sanchez lib. 7. diſp. 13. initio Portellus illos citans v. Inhabilitas num. 3.

DECISIO CIII.

An negligens legere Decreta de Eiectis, & Apoſtatis incurrat aliquas pœnas?

NVllas incurrit, quia ibi non exprimuntur contrà Superiores non procurantes, vt legantur; neq; obſtat illa clauſula: *Si quis verò ipſorum aduerſus ea, quæ ſuperiùs præſcripta ſunt, vel eorum aliquid quoquo modo facere, vel moliri præſumpſerit, ipſo facto pęnas incurrat, &c.* quia pœnæ infliguntur contrà facientes, & molientes aliquid, ac proindè actione poſitiua; moliri enim idem eſt, quod facere, gloſ. in extr. de crimine falſi; ſed negligentes lectionem illorum Decretorum non dicuntur facere, neq; moliri; ſed præcisè illa non legere, & omittere. Confirmatur; Tum quia facere, & omittere ſe habent, ſicut peccata commiſſionis, & omiſſionis, quæ inter ſe ſpecie differunt, ex quo vnum aliud non includit, & ita ſub factione non includitur omiſſio. Tum quia in alijs Decretis, & Bullis proximè exprimitur pœna contrà non procurantes earum lectionem, non autem hic, vbi contingere poſſunt aliæ tranſgreſſiones, & inobſeruantiæ illorum Decretorum, ergò inferendum eſt, dictas pęnas non eſſe extendendas ad negligentes illorum lectionem.

DECISIO CIV.

An vnica Miſſa pluribus ſatisfieri poſſit?

AFfirmatiuam docui in gratiam quorumdam Amicorum Sacerdotum tàm ſęcularium, quàm Regularium reſolut. 24. q. 7. Primò, quando offerens eleemoſinam expreſsè cōtentatur, ſi non ſit executor alienę voluntatis, quod adhuc ſuſtineo, quia nulli fit iniuria, neq; proindè id prohibetur. Secundò, ſi Sacerdos propriam applicet portionē danti ſtipem, quod pluribus ibi approbaui ſub q. 8. & poſt Decretum de celebratione Miſſar. Idem docent Fauſtus lib. 2. de Euchar. q. 58. & 158. quem citat contrà ſe Diana part. 5. tract. 14. reſol. 65. atq; Marchinus de ordine tract. 3. part. 2. cap. 16. num. 7. apud dictum Dianam part. 6. tract. 6. reſol. 8. Tertiò mediante Altari priuilegiato, ſeu megdalea benedicta liberantibus animam de Purgatorio q. 9.

Nunc autem re meliùs perpēſa pro ſalute animæ, & eorum, pro quibus offerendum eſt, & ad euitandum auaritiæ vitium, me declaro, & prędicta admitto, quando offerens ſtipem voluntariè, & non obligatus, & ſponte contentus, quod Sacerdos ſic applicet, alitèr reprobo, & deteſtor eam opinionem, quam ſemper tenui cum prædicta limitatione, vt patet legenti totam quæſtionem octauam in fine §. Prędicta, & in fine q. 9. ad quæ non videtur reſpexiſſe Lezana v. Miſſa num. 19. loquendo de Altari priuilegiato. Me igitur ita latiùs declaraui, ne deinceps aliqua ratione particeps fiam iniuſtitiæ, & auaritiæ Sacerdotum Miſſarum ſtipendia quærentium, & cumulantium, non habita ratione illius limitationis; præterquamquod quemdam Sacerdotem in extremis laborantem, qui hanc meam ſequutus fuerat ſententiam, audiui ſcrupulis vehementibus valdè agitari, ex quo me conſulente ſtatim tot ſtipendia obtulit diuerſis Sacerdotibus, vt pro ſe ſatisfacerent, quot promiſerat celebrare Miſſas, tacito applicandi modo illa offerentibus; ò mirabile dictu! ſtipendijs à ſe abductis, ſtatim cępit conualeſcere, quia febris mentalis multum vexabat corpus.

DECISIO CV.

An Confeſſarius ſub mortali teneatur interrogare pęnitentem?

COnfeſſarius regularitèr non tenetur interrogare pœnitentem; Ratio eſt, quia ad pęnitentem ſpectat confiteri peccata ſua, vt ex ſacris ſcripturis deducitur. Prouerb. cap. 18. num. 17. *Iuſtus prior eſt accuſator ſui*. Et in Pſalmo 31. num. 5. *Dixi: Confitebor aduerſum me iniuſtitiam meo Domino, & tu remiſiſti impietatem peccati mei*. Officium igitur Confeſſarij non eſt interrogare, ſed audire peccata, de quibus pœnitens debet ſe accuſare, ſiquidem Confeſſio non eſt formalitèr interrogatio, ſed ſpiritualis accuſatio ſuorum peccatorum. Ita Sotus in 4. diſt. 18. q. 2. art. 4. fine, & alij communitèr apud Bonac. diſp. 5. de Sacram. q. 5. ſect. 2. p. 2. §. 1. in fine. Dixi, *regularitèr*, quia ſub mortali tenetur interrogare in tribus caſibus. Primò, quando pœnitens exprimit peccatum in genere, e.g. accuſando ſe peccaſse car-

carnaliter, ſe percuſſiſſe, &c. debet tunc interrogari de ſpecie peccati, an ſit adulterium, Sacrilegium, &c. Secundò, quando audit infirmum periculoſum, debet enim ex charitate illum adiuuare, ne illius anima in æternum pereat, quando Confeſſarius aduertit illum non benè, & exactè confiteri attenta qualitate perſonæ, & temporis, quò non fuit Confeſſus. Tertiò, ignari, ruſtici, & pueri, vt plurimum, interrogandi ſunt, potius vt edoceantur modum confitendi, quam alitèr, maximè ſi rarò confitentur. Qui ſingulis menſibus, & ſæpius confitentur nullatenus videntur interrogandi, niſi deficiant in primo, & ſecundo caſu. Videè Angelum, & Syluestrum v. Confeſſor. Sciant Confeſſarij celebres prædicati, ex crebris interrogationibus, à viris prudentibus non laudari, quia hac ratione pœnitentes fiunt negligentes in examinatione conſcientiæ, & præparatione, dicentes; ſufficit mihi quæuis præparatio, quia habeo bonum (non dicunt prudentem) Confeſsarium, qui me de pluribus interrogat. Hi ſunt ignorantes, & ideò non efficiunt diſcipulos ſcientes pœnitentes, qui neſciunt explicare ſpecies peccatorum, qui duobus, aut tribus vocabulis peccata confundunt ad pedes Confeſſarij, qui ſi eſt doctus, & prudens, tædio affectus rarò ſe exponit huic Officio.

Sed quanta interrogatio in dictis caſibus neceſsaria eſt ex parte Confeſſarij, vt peccatum huius negligentiæ, ſeu omiſſionis euitet? Dico, ſuo muneri ſatisfacit, ſi pœnitentem interroget ſuper decem præcepta Decalogi, quia hæc ſunt ſumma totius legis diuinæ. Adde præcepta Eccleſiæ, præſertim Miſsæ, & Ieiuniorum.

DECISIO CVI.

Quis prior immunitatem Clericis confirmauit, Papa, an Imperator?

1 Dico, *confirmauit*, quia certiſſimum eſt, hanc immediatè Clericis conceſſam fuiſse à Deo, vndè & de iure diuino dicitur eſse, & id aſſeritur in cap. Quamquam de cenſibus. illis verbis: *Eccleſiæ, Eccleſiaſticæque perſonæ, & res ipſorum non ſolum iure humano, quin immò, & diuino à ſæcularium perſonarum exactionibus ſint immunes*. Et in Tridentino ſeſſ.25. cap.20. Scribitur. *Immunitas hæc Dei ordinatione, & Canonicis ſanctionibus inſtituta eſt*. Iure diuino id deducitur ex cap.47. Geneſis à nu.20. *Emit igitur Ioſeph omnem terram Ægypti vendentibus ſingulis poſſeſſiones ſuas præ magnitudine famis; ſubiecitque eam Pharaoni, & cunctos populos eius à nouiſſimis terminis Ægypti vſque ad extremos fines eius, præter terram Sacerdotum, quæ à Rege tradita fuerat eis*. Cur Ioſeph in tam vrgentiſſima neceſſitate terram Sacerdotum non ſubiecit Pharaoni, maximè cum illis ab eodem Pharaone tradita fuiſset? niſi, quia cum iam affecta eſſet ſub Dominio Sacerdotum, & acquiſiſſet iura immunitatis, non poterat ſubijci, propter exemptionem à Deo conceſsam, contrà cuius ordinationem nullus homo, quiuis ille ſit, aliquid ſtatuere poteſt. Alias auctoritates huius immunitatis collige ex libr. Numer. cap.3. ſub num.10. & 45. item cap.8. num.13. In primo libro Eſdræ cap.7.

cap.7. hæc immunitas de iure diuino clarè exprimitur nu.24. *Vobis quoque notum facimus de vniuerſis Sacerdotib. & Leuitis, & Cantoribus, & Ianitoribus, Nathinæis, & Miniſtris Domus Dei huius, vt vectigal, & tributum, & annonas non habeatis poteſtatem imponendi ſuper eos.* Hæc ſcripſit Artaxerſes Rex Perſarum Cuſtodibus ſuis, ne regijs oneribus ſubijcerent Sacerdotes, & reliquos Dei Miniſtros, illis cauſam huius prohibitionis notam faciens, in eo conſiſtentem, quod non habent poteſtatem ſuper his, quia Deus ipſe illos hoc dotauit priuilegio ab origine mundi figurato in Abel Geneſ. cap.4. num.2. *Fuit autem Abel paſtor ouium, & Cain agricola. Factum eſt autem poſt multos dies, vt offerret Cain de fructibus terræ munera Domini; Abel quoque obtulit de primogenitis gregis ſui, & de adipibus eorum, & reſpexit Dominus ad Abel, & ad munera eius; ad Cain verò, & ad munera illius non reſpexit.* S. Hieronymus relatus cap. Duo ſunt 7. 12. q.1. refert duo genera Chriſtianorum, ſub primo ponit Clericos, ſub ſecundò ſæculares, & Laicos; Clerici ſignificati ſunt per Abel, qui erat Paſtor ouium, & inter Clericos Sacerdos præcipuè vocatur Paſtor, quia verbo Dei, & Sacramentis habet educare, & paſcere fideles, qui illius oues ſunt ſecundùm Spiritum, vndè de S. Petro dicitur: *Tu es Paſtor ouium.* Laici verò figurati ſunt per Cain, qui erat agricola, & cultor agrorum, cuius exercitium, & laborem imitantur Laici, quia in ſæcularibus negotijs, & rebus terrenis occupantur. Deus non reſpexit ad munera Cain, hoc eſt, illa non benedixit, neque ſpeciali deputatione ſibi reſeruauit, ſicut fecit munera Abel, quæ benedixit, & ſingulari priuilegio ſibi dedicauit, ac proindè exemit à quocumque vſu Laico, immò declarauit

2 immunes eſſe ex natura rei à quocumque onere Laico, neq; enim Deo ſemel dicata prophanis vſibus applicari poſſunt, c. Eccleſiæ 9. de immun. Hinc eſt, quod hoc priuilegium ſcientius vocatur immunitas, ideſt ſine vllo munere, & onere debitis Laicis, quam exemptio, quod verbum ſignificat exemptum aliquandò ſubiectum fuiſſe, bona autem Eccleſiaſtica, vt talia, & quamdiù incæperunt eſſe talia nunquam de iure fuerunt ſub Dominio tributario Regum, & Principum, id quod importat verbum Immunitas. Hanc ſententiam vti veriorem docent quamplures, quos pro ſe citat Diana par.1. tract.2. de immun. reſol.1. & communem inter Theologos, & Canoniſtas eam vocat Cabedò part.2. deciſ.83. num.10. Et Merlinus in vna Albanenſis Gabellæ 28. Iunij 1630. rem hanc peregregiæ tractat.

3 Immò audeo dicere, hanc propoſitionem cenſeri poſſe, probabilitèr eſſe de fide, ex adductis auctoritatibus Sacræ Scripturæ. Sed reſoluamus propoſitam quæſtionem.

4 Summi Pontifices priores fuerunt in confirmanda immunitate ſuis Clericis, quam Reges, & Imperatores, nam Caius Papa I. in Epiſtola ad Felicem anno 283. hæc ſcribit: *Nemo vmquam Epiſcopum apud Iudices Sæculares, aut alios Clericos accuſare audeat.* Marcellinus, qui ei ſucceſſit de anno 296. hæc habet: *Clericum cuiuslibet Ordinis abſque Pontificis ſui permiſſu nullus præſumat ad ſæculare iudicium trahere, nec Laico quemlibet Clericum accu-*

accuſare liceat. Intèr Imperatores, qui primo Catholicæ Eccleſiæ detulerunt, primus fuit Conſtantinus, qui
5 in Concilio Niceno anno 325. edito, hanc immunitatem confirmauit, dum nonnullis Sacerdotibus eorum cauſas, & lites coram ipſo decidendas offerētibus reſpondit hæc aurea verba. *Deus vos conſtituit Sacerdotes, & poteſtatem vobis dedit de nobis quoq; iudicandi, ideò nos à vobis rectè iudicamur; vos autem non poteſtis ab hominibus iudicari, propter quod Dei ſolius intèr vos expectare iudicium, vt & veſtra iurgia quęcumq; ſunt, ad illud diuinum reſeruentur examen: Vos enim nobis à Deo dati eſtis Dij, conueniens non eſt, vt homo iudicet Deos, ſed ille ſolus, de quo ſcriptum eſt: Deus ſtetit in ſynagoga Deorum, in medio autem Deos diſcernit; & ideò his omiſſis, alia, quæ ad fidem Dei pertinent, abſq; vlla animorum contentione diſcutite*. Hæc Carranza in ſumma Concil. ad Concilium Nicenum. Ex quibus patet immunitas de iure diuino conceſſa Clericis, & primò confirmata à Conſtantino pijſſimo Imperatore, ad cuius imitationem, & exemplum ſubſequentes corroborauerunt ſuis conſtitutionibus, nimirùm Valentinianus, & Theodoſius relatis cap. Continua 4.11.q.1. de anno 387. item Martianum de anno 453. l. Cum Clericis, de Epiſc. & Cler. & alibi plurib. Igitur Imperatores propriè non conceſſerunt Clericis immunitatem, ſed à Deo iam conceſſa procurauerunt ſuis conſtitutionibus, vt obſeruaretur.

DECISIO CVII.

An Scotus immunitatem Clericorum tenuerit eſſe de iure imperatorio?

PAulus Comitolus Societatis Ieſu lib. 1. Reſpon. moral. q. 93. aſſerit Scotum fuiſſe huius opinionis illis verbis. *Grauitèr errauit Scotus in 4. ſent. diſt. 13. q. 2. qui priuilegium exemptionis à foro laico in cauſa ſanguinis, ait, Eccleſiæ datum eſſe à Conſtantino*. Sed veriùs errat ipſe Comitolus, qui corticem verborum legit, & non quod intùs latet. Audi ipſum ſic diſcurrentem. *Si etiam obijcitur de degradato, quod non maneat Sacerdos, quia ſpoliatur priuilegio Clericali, & traditur curiæ ſeculari. Reſpondeo non eſt eſſentiale Ordinem habere illud priuilegium concomitans, quod ſatis perſuadetur, quia illud priuilegium videtur conceſſum ab Imperatore Conſtantino, ordo non: Aliquando etiam Sacerdos erat ſine tali priuilegio, ſcilicet ante conceſſionem; hoc tamen poſſet eſſe vnum brocardicum iuriſtis, quia illud priuilegium conſiſtit in hoc; quòd non poſſit iudicari in cauſa ſanguinis, niſi à Iudice Eccleſiaſtico. Sed ſi Papa exuit aliquem priuilegio Eccleſiaſtico commendans eum curiæ ſeculari, Iudex ſecularis eſt miniſter, vel executor Iudicis Eccleſiaſtici; nullus autem alius à Iudice Eccleſiaſtico poteſt eum committere Iudici ſeculari, ergò non eſt poſſibile, quòd committatur ſibi, niſi ſicut miniſtro Iudicis Eccleſiaſtici, & per conſequens non ſpoliatur priuilegio, quia dùm manet priuilegium, poteſt aliquis ſæcularis in eum eſſe miniſter Iudicis Eccleſiaſtici*. Hæc Scotus, ex quibus colligitur, ipſum duplicitèr reſpondiſſe prefatæ obiectioni, primò quidem, illud priuilegium

non eſſe de eſſentia ordinis, ea ratione, quia datum fuit à Conſtantino, & ordo à Deo, & non ab Imperatore, & ideò ordo ſtat ſine priuilegio. Hæc autem reſponſio illi non placet, ne faueat iuriſtis, & alijs aſſerentibus, Eccleſiaſticam immunitatem eſſe de iure humano, quod cõſtat, tum quia dicit,
1 hanc reſponſionem eſſe poſſe vnum brocardicum Iuriſtis; tum quia vtitur verbo, *videtur*, quod non importat aſſertionem, ſed dubitationem, Rota vol.3.lib.2.deciſ.15.num.3. Surd. deciſ.195.num.13. Seraphin. deciſ. 522. num. 2. tum quia aliam affert reſponſionem, nimirùm per degradationem non amitti priuilegium conſiſtens in
2 hoc, quod Clericus non poteſt iudicari in cauſa ſanguinis, niſi à Iudice Eccleſiaſtico, vndè carnifex eſt miniſter Iudicis Eccleſiaſtici, non Laici Iudicis, cuius eſſet, ſi priuilegium Clericis fuiſſet conceſſum ab Imperatore, per illam enim dégradationem reſtitueretur antiquæ, & connaturali ſubiectioni; igitur cùm miniſter dicatur Eccleſiaſtici Iudicis, non Laici in ſententia Scoti, clarè infertur reuera illius opinionis non fuiſſe. Confirmatur, quia ex pluribus reſponſionibus Doctor cenſetur tenere poſteriorem ex doctrina allata à Naldo v. Doctor nu. 8. quem pro ſe refert Sayr. lib. 1. Clauis cap. 6. num. 14. ergò Scotus reſpondendo duplicitèr ad obiectionem prędictam, amplectitur poſteriorem, priori reiecta.

DECISIO CVIII.

An Prior cogere poſſit ſuos ſubditos ad curam infirmi Laici extrà Conuentum?

DVo Capucini recuſauerunt obedire ſuo Guardiano in hoc caſu, humilitèr ſe excuſantes non teneri in hoc obedire, quia poteſtas, quam habet Superior ſuprà ſubditum ratione voti obedientiæ, non ſe extendit ad hunc caſum, nam obedientia, quam profitens promittit Superiori Regulari, eſt ſecundùm Regulam, quam Nouitius profitetùr; in Regula autem Capucinorum id non exprimitur; quòd profeſſores illius teneantur curare infirmos, qui ſunt extrà Conuentum. Confirmatur id, quia cap. 6. eiuſdem Regulæ de cura infirmorum Fratrum tantùm dicitur. *Et ſi quis eorum in infirmitatem inciderit, alij Fratres debent ei ſeruire, ſicut vellent ſibi ſeruiri.* Et cap. 10. Scribitur. *Fratres verò, qui ſunt ſubditi, recordentur, quòd proptèr Deum abnegauerunt proprias voluntates: vndè firmitèr pręcipio eis, vt obediant ſuis Miniſtris in omnibus, quæ promiſerunt Domino obſeruare, & non ſunt contraria animę ſuæ, & Regulæ noſtræ.* Sed Capucini non promiſerunt curam infirmorum extraneorum, ergò non tenentur obedire in hoc ſuo Guardiano. Demùm Religioſus tenetur obedire ſuo Superiori præcipienti ſecundùm Regulam, ex communi Doctorum cum D. Thoma 2.2.q.186. art. 9. & in 2. diſt.44.q.2. art.3. Sanch. lib. 6. cap.2. num.9. vbi aliquid pertinere poteſt ad Regulam duplicitèr, expreſsè, quia in ea exprimitur, & implicitè, nam licèt in Regula

la non ſcribatur, quia tamen neceſſarium eſt ad obſeruantiam regularem, ideò dicitur in Regula contineri virtualitèr, ac proindè eſſe ſecundùm Regulam, & ſecundum vtrumq; Religioſus obedire tenetur ſuo Superiori ex communi Doctorum; modò cura infirmorum extraneorum in Regula non exprimitur, neque virtualiter, & implicitè continetur, quia non facit ad conſeruandam regularem Obſeruantiam, quæ ſine cura infirmorum huiuſmodi cuſtodiri poteſt, vt de ſe patet, ergò Capuccinus in hoc obedire non tenetur, cum ſit ſupra, & præter Regulam ſuam. In ijs autem, quæ ſunt ſupra Regulam nullus tenetur obedire, Ita D. Bonau. in 2. diſt. 44. art.3. q.2. & alij communiter, quos adducit Sanchez lib.6. c.2. n.15. Valde tamen vrgent verba, quibus S. Pater primæ ſuæ Regulæ initium dedit. *Regula, & vita Minorum Fratrum hæc eſt: ſcilicet, Domini Noſtri Ieſu Chriſti Sanctum Euangelium obſeruare.* Quod replicatur in fine eiuſdem Regulæ, quæ terminatur his verbis. *Et Sanctum Euangelium Domini Noſtri Ieſu Chriſti, quod firmitèr promiſimus, obſeruemus.* Sed viſitare infirmos, quod inter opera miſericordiæ corporalia annumeratur, exprimitur in Sancto Euangelio, & præcipitur Matthæi 10. n.8. *Curate infirmos.* Lucæ 10. num.9. Act.20. num.35. Epiſt.1. ad Theſſalon.cap.5. num.14. ergò Franciſcanus ſub prima Regula militans tenetur obedire in hoc ſuo Superiori. Sed reſpondetur cum Nicolao Papa III. Cap. Exijt 3. de verb. ſignif. in 6. Franciſcanos teneri ſeruare Ieſu Chriſti Euangelium non abſolutè, ſed cum quadam modificatione, hoc eſt, ad Obſeruantiam Euangelij per ipſam Regulam in tribus votis modificatam, determinatam, & ſpecificatam. Quare cum Sanctum Euangelium, quod ad curam infirmorum modificetur quò ad Fratres, ideò non eſt Obſeruandum quo ad ſæculares ex vi voti obedientiæ, & Regulæ. Dico ex vi horum, quia ex virtute miſericordiæ, quæ dictat proximi miſeriam eſſe ſubleuandam, aliquando Religioſus tenetur viſitare infirmos extraneos, quando nimirum ſunt poſiti in extrema neceſſitate, in qua cenſentur, cum Parochus abeſt, in eo enim caſu Capuccinus tenetur conſolare infirmum colloquijs ſpiritualibus. Scias benignè lector, quod iſte caſus formatus in perſona Capuccini, eſt tantùm ſpeculatiuus, quia miſſus ad hoc charitatis opus, promptè, & deuotè obediuit.

DECISIO CIX.

An circumſtantia matris, & filiæ concupitæ aperienda ſit in Confeſſione?

NEquaquam, quia non eſt circumſtantia ſpecialis, ſed tantum aggrauans; ſed aggrauantes neceſſariò non ſunt exprimendæ ex communiſſima opinione Doctorum cum S. Thoma in 4. diſt.16.q.3.art.2. q.5. quos refert nu.38. Diana part.1. tract.7. de circumſtant. reſol.1. qui alios ſex enumerat part.5. tractat.14. reſolut.56. in fine; & id clarè deducitur ex Concilio ſeſſ.14. cap.5. dum ibi dicitur, quod in Confeſſione explicandæ ſunt illæ circumſtantiæ, quæ mutant ſpeciem, ergò aliæ, quæ non mutant ſpeciem, neceſſariò aperiendæ

non

non ſunt Confeſſario, cum ibi id non præſcribatur de alijs, & tamen ibi exactè tractatur de Sacramento Cõfeſſionis. Probandum eſt, quod deſiderans luxuriari cum duabus fœminis, quarum vna eſt mater, & altera eius filia, non conſanguineæ, aut affines concupiſcenti, non addat circumſtantiam ſpecialem, quia ſi adderetur, maximè ex inceſtu, ſed hoc verùm non eſt, quia peccatum inceſtus contrahitur ſolum, quando quis concupiſcit, vel copulam habet cum muliere iam antè ſibi conſanguinea, vel affine, ſupponit enim parentelam inter peccantes, ex qua denominatur inceſtus, deſiderium, vel copula, cum debeat cauſa præcedere ſuum effectum, parentela enim eſt cauſa, cur peccatum dicatur inceſtus. Quare cum iſte deſiderans luxuriari cum illis duabus fœminis inter ſe ſanguine coniunctis in primo gradu, non ſit illis cognatus, nullatenus inceſtum mentale, neque externum cum illis primò committere poteſt.

DECISIO CX.

An actus externus addat bonitatem, & malitiam actui interno, cum quo coniungitur?

QVæſtio procedit reſpectu eiuſdem ſuppoſiti, obiecti, & temporis, vt patet ex titulo propoſitæ difficultatis. Additio autem duplex eſt, ſecundùm intenſionem, & ſecundùm extenſionem. Difficultas non eſt de additione intenſiua, quia malitia, ſeu bonitas actus interni intenditur cauſalitèr, aut occaſionalitèr ab actu externo, ratione cuius magis perficitur in bonitate, ſeu malitia. Conſiſtit ergò quæſtio in additione extenſiua, & quantitatiua, an ſ. Actus exterior habeat propriam bonitatem, ſeu malitiam diſtinctam à malitia, ſeu bonitate actus interni, cum quò eſt coniunctus, & illam addat eidem actui interiori, vel nullam habeat, ita quod ſi actus interior impediatur, ne exeat in actum externum, tantam habeat bonitatem, vel malitiam actus interior, ſine actu externo, quantam haberet, ſi exiret in actum? Exemplum pono in Martyrio S. Franciſci, qui fuit martyr deſiderio, vt habet Antiphona ad Benedictus, ac proindè talis fuit ſecundùm actum internum. S. Stephanus non ſolùm deſiderio, & actu interno, ſed etiam externo per carnis ſuæ lapidationem Martyrium ſubijt. Difficultas eſt, an hæc externa lapidatio habuerit propriam bonitatem, & illam communicauerit, & addiderit actui interno deſiderij; ſi id negamus, infertur, Martyrium S. Stephani non fuiſſe perfectiùs, nec meliùs Martyrio S. Patris, qui ſolo mentis incendio patiendi Martyr dicitur, hoc autem falſum eſt, quia ratione Martyrij S. Franciſcus parificandus non eſt D. Stephano. Quare in hoc magis meruit, & magis laudatur S. Stephanus, quam S. Franciſcus, ex eo, quod Martyrium externum ſuam ſpecialem bonitatem addit Martyrio interno. Accipe exemplum reſpectu malitiæ. Magis peccat, qui furatur, ſeu luxuriatur, quam ſi hæc tantum deſiderat facere, vt omnes docent, conſequenter executio deſiderij habet propriam malitiam, quam ſuper addit deſiderio. Quare.

Dicendum eſt, actum externum habere

habere propriam bonitatem, vel malitiam diſtinctam à bonitate, & malitia actus interni per eam aucti. Pro intelligentia, & probatione.

1 Notandum eſt, quòd actus duplex eſt, vnus naturalis, ſeu phyſicus, alter moralis; ille dicitur eſſe in genere entis; ſeu naturæ; hic in genere moris; & de hoc ſecundo hic agimus. Actus igitur moralis eſt id, quod pro-

2 uenit á voluntate liberè operante circa obiectum ſibi à ratione propoſitum, nam voluntarium eſt in agente libero cognoſcente ſingula, in quibus eſt actio. Igitur actus in genere moris ſpecificatur à voluntate, & ratione, ab ea dupliciter procedere dicitur, vno modo elicitiuè in quantum à voluntate immediatè producitur, & is vocatur actus elicitus internus, & immanens, quia manet in potentia eliciente; altero modo imperatiuè, quatenus à voluntate imperatur alteri potentiæ, vt illum eliciat, & producat in eſſe; & is vocatur reſpectu voluntatis actus imperatus, & externus, atque complementum actus interioris. Vterque autem actus, tàm internus, quàm externus habet hoc commune, quod vocatur bonus, ſi ſit volitus, ſeu factus ſecundùm omnia ſua requiſita; malus verò, ſi illis deficit omnibus, aut aliquo illorum, iuxtà illud tritum axioma: *Bonum ex integra cauſa, malum ex ſingulis defectibus*, v.g. Oratio eſt actus bonus, ſi fiat cum attentione, diſtincta prolatione, & eleuatione mentis ad Deum, &c. erit verò actus malus, ſi fiat ſine illis, aut aliquo illorum. Item copula, ſi fiat inter coniuges cum ordine ad generationem, aut ad extinguendam libidinem, modo debito, &c. bona eſt; mala verò, ſi in aliquo illorum

3 deficiat. Ex quibus deducitur actum dici bonum, vel malum ex tribus, ex obiecto, circumſtantia, & fine, à quibus ſumit ſuam bonitatem, vel malitiam, cum ea differentia, quòd ratio obiectiua eſt illi intrinſeca, & immutabilis, quia eius eſt eſſentia, circumſtantiæ verò, & finis ſunt illius accidentia, ac proindè actum variant cauſantes illum bonum, quando exit cum omnibus ſuis requiſitis ſibi debitis, vel malum, quando exit ſine illis. Res exemplo declaratur in oratione, quæ vt ex obiecto, circumſtantijs, & fine ſit bona, requirit, vt fiat ex verbis honeſtis, reſpectu quorum dicitur bona ex obiecto, & materia; vt fiat cum attentione, deuotione, diſtinctione verborum, &c. reſpectu quorum dicitur bona ex circumſtantijs; vt fiat ad laudãdum Deum, vel ad petendum ab eo honeſta, &c. reſpectu quorum dicitur bona ex fine. Eadem oratio ex obiecto bona, redditur mala ex circumſtantijs, ſi fiat ſine attentione, confuſa prolatione, ridendo, &c. ex fine ſi fiat ob vanam gloriam, &c. Item furtum ex obiecto eſt malum; ex circumſtantijs, ſi fiat occiſione alicuius, damnificatione diruptionis muri, capſæ, &c. ex fine, ad luxuriandum, ad obtinendum ſimoniacè beneficium, &c. Concluditur ex his, illum actum dici bo-

4 num, qui fit ſecundùm rectam rationem; eius enim bonitas eſt conuenientia, & conformitas cum recta ratione, & lege exigente, vt actus appetatur, & fiat cum ſua plenitudine, perfectione, & integritate requiſitis. Illum verò dici malum, qui fit contrà rectam rationem, & Dei legem; eius enim malitia eſt diſconuenientia, & difformitas, ſeu priuatio rectitudinis debitæ actui

ex ratione, & lege. Quare ille actus dicitur bonus, qui eſt conueniens, & conformis rectæ rationi, & legi. Malus verò, qui eſt diſconueniens, & deformis legi. Itaq; actus non dicitur
5 bonus, vel malus, quia eſt voluntarius, ſed quia eſt conformis, vel deformis rationi, & legi. Voluntas libera ſo-
6 lùm hoc tribuit actui, quod illum denominat meritorium, vel demeritorium, laudabilem, vel vituperabilem, ſi eſt bonus, vel malus; in actu enim prior eſt qualitas bonitatis, vel malitiæ, poſterior verò denominatio imputationis meriti, vel demeriti, laudis, aut vituperij; actus enim laudatur, quia eſt bonus, vituperatur, quia malus. Debet igitur voluntas eſſe libera in operari, vt actus denominari poſſit meritorius, vel demeritorius, quia in naturalibus, & neceſſarijs, neq; meremur, neq; demeremur.

Probatur ex his aliam eſſe bonitatem, vel malitiam actus interni, aliam actus externi, ac proindè bonitatem, ſeu malitiam externi actus aliquid ſu-
7 peraddere actui interno. *Primò*, quia actus interior dicitur elicitus à voluntate non imperatus ab eadem, ſicut exterior, qui dicitur imperatus non elicitus à voluntate, ergò ſicut ſunt inter ſe diſtincti in ſuis entitatibus per diſtinctas potentias, nam eliciti ſunt à voluntate, imperati verò ab alijs potentijs, ita & diſtinctas habent malitias, & bonitates. *Secundò*, voluntas poteſt velle per actum internum aliquid bonum, aut malum, in cuius poteſtate quandoque non eſt illud exequi; v.g. vellem audire Miſſam, vel occidere inimicum, tamen, quia ſum in carcere conſtitutus, non poſſum exequi, quod volo, ergò actus internus tunc propriam habet malitiam. E contrà quandoq; exequor per actum exteriorem, quod forſan tunc nollem, e.g. pręuideo ex ebrietate futura, vel in vigilia delibero, me occiſurum inimicum, vel furaturum, aut luxuriaturum, &c. & in ebrietate, aut in ſomnis præciſum, ſeu deliberatum exequor, certum eſt, huiuſmodi actum externum eſſe alium ab actu interno volito in pręuiſione, ſeu deliberatione, quia ſine illo committitur, immò in vigilia, ſeu ſine ebrietate forſan non committeretur, & nihilominus malus eſt, ergò propria malitia, & non aliena. *Tertiò*, furtum, homicidium, &c. factum à ſtulto, ſeu penitùs ebrio, de ſe malum eſt in genere moris, & non imputatur ad peccatum, quia voluntarius non eſt, cùm ſit à principio ignorante, quod facit, ergò actus exterior propriam habet malitiam. Idem dic de actu bono facto ab eodem, quod ex ſe ſuam habet bonitatem ſine vllo ordine ad potentiam voluntatis. *Quartò*, actus elicitus eſt immediatè à voluntate, ab eadem verò imperatus, & exercitus ſe tenet ex parte aliarum potentiarum, conſequenter obiectum proximum actus eliciti eſt id, quod appetitur, vt ieiunium, furtum, &c. obiectum verò proximum actus imperati eſt motio aliarum potentiarum ad exequutionem actus voliti, ita quod actus imperatus eſt medium ad obtinendum, ſeu faciendum obiectum deſideratum per actum elicitum. Quare cùm diuerſi ſint actus, diuerſæ quoq; eorum erunt circumſtantiæ, & conditiones, ex quibus deducitur diuerſa bonitas, ſeu malitia illorum. *Quintò*, actus elicitus, & imperatus, licet idem dictatum rationis reſpiciāt,

quia ambo ſunt conformitas cum recta ratione, & lege, quando ſunt boni, aut ambo ſunt deformitas à recta ratione, & lege, quando ſunt mali, & in hoc genere conueniunt, differunt
8 tamen in rationibus peculiaribus, quia actus elicitus conformis eſt, aut deformis in ratione finis, imperatus verò talis eſt in ratione medij ad finem, dictamen igitur rationis competit actui elicito in ratione finis, imperato autem in ratione mediorum.
9 Neque autem eadem eſt bonitas, & malitia finis, & mediorum, ſed diuerſam habent, alioquin omnia media eſſent æqualiter bona, aut mala, aſſignat enim Ariſt.8. Æth.cap.2. triplex
10 bonum, vtile, honeſtum, & delectabile, primum eſt mediorum ad reliqua duo, quæ ſunt finis, conſequentèr bonitas, & malitia reſpectu medij eſt alia à bonitate, ſeu malitia finis, licet ad hunc ordinetur. *Sextò*, actus exterior eſt obiectum actus interioris, nam voluntas appetit illum, & imperat alijs potentijs illius executionem; ſed prius eſt obiectum eſſe bonum, vel malum, quam actum internum, per quem illud appetitur, eſſe bonum, vel malum, ergo bonitatem propriam, & malitiam habet à ſe etiam independenter ab actu elicito. *Septimò*, ad actum bonum, & malum
11 tam internum, quam externum concurrunt duæ potentiæ potiſſimum intellectus, & voluntas; & in operando prius eſt intellectus voluntate, quia voluntas non fertur, niſi in præcognitum, ergò voluntas fertur in obiectum tale, quale ſibi proponitur ab intellectu, ſed intellectus, quando non errat, obiectum proponit tale, quale eſt ex parte rei, nimirum, bonum, vel malum, ergo in illo ſupponitur propria bonitas, ſeu malitia. Et hoc patet, nam ideò deſiderium voluntas orandi, ieiunandi &c. eſt bona, quia executio ieiunij, orationis, &c. eſt bona. Voluntas verò fornicandi, furandi, &c. eſt mala, quia huiuſmodi obiecta in ſe ſunt mala ex deformitate eorum cum lege. *Octauò*, ex actu ex-
12 terno proueniunt diuerſi effectus boni, ſeu mali, ergò ratione ſui propriam habet bonitatem, & malitiam, per quas conſequuntur illi effectus, qui nullatenus prouenire poſſunt ab actu interno. Antecedens patet, nam perfectior, & melior eſt actus ieiunij, quam voluntas ieiunandi, nam ille macerat carnem, ſenſum ſubijcit rationi, mentem eleuat, &c. quæ non præſtantur per actum interiorem. Sic Sacramenti perceptio in actu confert gratiam, conſolationem, pacem, & quietem animæ. Eleemoſina laudem, & ædificationem. Furtum, homicidium, &c. conferunt damnum, infamiam, ſcandalum, pœnam mortis, &c. *Nonò*, probatur auctoritate S. Auguſtini, qui lib.13. de Trinit. c.5. dicit: *Mala enim voluntate, vel ſola quilibet miſer efficitur, ſed miſerior poteſtate, qua deſiderium malæ voluntatis impletur*. Gloſa ſuper illud Exodi cap.20. Non mœchaberis, ſcribit hæc: *Qui opus adijcit voluntati, iniquitatem addit iniquitati*. Demum deducitur ex Sacra Scriptura Oſeæ cap.9. *Facti ſunt abominabiles ſicut ea, quæ dilexerunt*, ex quo patet actus humanos externos tribuere malitiam, quam ex obiecto habent, actibus internis.

Hanc quæſtionem fusè tractat Scotus Quolib.18. quem in ſenſum ſupradictum ſequitur Faber de Pœnitent.

disp.2.

diſp.2. vbi aduerſariorum rationibus benè more ſuo reſpondet.

Thomiſtæ, quos ipſe citat, docent actum externum nullam ex ſe propriam malitiam habere, quam addat actui interiori, ita quod volunt, voluntatem pro facto reputari, & affectum pro effectu computari, & haberi, cap. Magnæ 5. diſt. 1. de pœnit. cum gloſa ibidem vndè votum, & deſiderium confitendi habetur pro Cōfeſſione, eumdem enim effectum operatur contritio cum voto Confeſſionis, quem præſtat ipſa actualis Confeſſio cum Sacramentali abſolutione; & S. Auguſtinus de lib. arbitrio cap.3. dicit: *Si quis habet voluntatem concubandi cum vxore aliena, & non datur facultas, coram Deo tam reus eſt, quàm ſi opere compleuiſset*. Ergo copula carnalis voluntati adiuncta nihil plus operatur, quam ipſa voluntas, conſequenter nihil malitiæ addit deſiderio, quod eſt actus interior.

13 Reſpondetur *Primò*, voluntatem pro facto reputari, quò ad præmium, & pœnam eſſentialē, nam tam eſt dignus, & merens beatitudinis eſſentialis, quæ eſt clara Dei viſio, cupiens benè facere, quam in re benefaciens; meretur verò pœnam æternæ damnationis, tam qui deſiderat luxuriari, quam ſi actu luxuriæ peccatum committat; itaque pro facto reputatur voluntas, quia damnatur volens furari, ac ſi furaretur. Voluntas verò pro facto non reputatur reſpectu meriti, ſeu præmij, & demeriti, ſeu ſupplicij accidentalis, quia maius gaudium accidentale habet Martyr in actu, qui laureola decoratur, quam ſi talis fuiſſet ſolum deſiderio, quia caret laureola. Vide Nau. tom.3. in Cap. Magna à num.9. vſque ad finem, præſertim num.15. & 19. Graff. lib.2. Append. cap.5. num.32. & ſeq. *Secundò* Patres exagerant hoc axioma contrà quoſdam, qui peccata interna, & mentalia paruifaciebant, quaſi non eſſent peccata, niſi ea, quæ opere externo conſumantur, inuehentes contrà iſtos, illis oſtendendo, tantum damnabile eſſe, & abominabile peccatum mentis, quam operis, quia pro eodem reputantur apud Deum, qui non ſolum prohibuit mala opera, ſed etiam eorum deſideria. *Tertiò*, non video, quo modò ex huiuſmodi axiomate inferri poſſit, actum externum nullam in ſe, & de ſe habere malitiam; immò ex eo videtur probata noſtra ſententia, quia actus internus æquiparatur externo in ratione malitiæ, ergò actus externus non minus malitioſus eſt, quam internus, conſequenter ambo participant malitiam, & quidem diuiſibiliter, immò ex actu externo redundat in actum internum; in tantum enim deſiderium e.g. furandi eſt malum, in quantum actualis ablatio rei alienæ de ſe eſt mala ex deformitate cum recta ratione.

Becanus de Beatitud. & actibus human. tract.1. cap.6. conſiderat actum externum dupliciter, primò in ratione obiecti, quatenus appetitur, & imperatur à voluntate; ſecundò in ratione actus, & effectus quatenus exercetur, & elicitur à potentia. In priori ſenſu, ait, actum exteriorem in ratione obiecti ex ſe, & per ſe bonum eſſe, quando appetitur ſecundum rationem, malum verò, quando imperatur contrà rationem; actus igitur in ratione obiecti eſt prius bonus, vel malus, quam actus internus, & in hoc

ſenſu concedit actum externum propriam habere qualitatem. Provt verò ſpectatur in ratione actus, & effectus pòtentiæ exequutiuę, illum vocat effectum actus interioris, & ſic bonus, vel malus formalitèr denominatione extrinſeca à bonitate, vel malitia exiſtente in actu interiore voluntatis;quod probat,quia actus exterior eo modo eſt bonus, vel malus moralitèr, quo eſt liber, & voluntarius; at quòd ſit liber, & voluntarius, ab actu interno habet, à quo liberè imperatur,ergò ab eodem habet,quod ſit bonus,vel malus.

His reſpondetur ex ſupradictis, actum exteriorem quovis modo ſpectetur, ſuam bonitatem, ſeu malitiam ex ſe habere,non ab actu interiori,qui quatenus voluntarius eſt ſolum habet denominare actum exteriorem in ratione imputationis meriti, vel demeriti,laudis, vel vituperij, ſi quidem in actu externo priùs concipitur eſſe bonitas,& malitia,quàm imputatio, quæ illi tribuitur denominatione extrinſeca à voluntate.

14. Ex ſupradictis deducitur, quoſdam nimis ſpeculantes,& irrationabilitèr, falsò aſſeruiſſe, actus externos peccatorum neceſſariò non eſſe explicandos in confeſſione, quia ratione ſui nullam in ſe habent malitiam,ſed tantùm eam reperiri in actu interiore. Quod eſſe falſum, immò hęreticum, conſtat ex præcepto Eccleſiæ,quæ annuam præcipit confeſſionem actuum exteriorum,& internorum, tamquam continentium in ſe propriam malitiam, & alios plures defectus enumeratos in octaua probatione ſub num. 12.

DECISIO CXI.

An ſubiecta liuellatio ſit alienatio interdicta?

SVperior cum ſui Collegij conſilio, & conſenſu abſq; incurſu pœnarum contrà alienantes bona Eccleſiaſtica inflictarum in Extrau.Pauli II. & Decreto Eminent. Cardinalium poteſt liuellare domum cum pactis narratis; primò, quòd liuellarius peracto huiuſmodi contractu ſtatim facit donationem Conuentui de domo liuellata irreuocabilitèr,& inter viuos; ſecundò, quòd Conuentus acceptam pecuniæ partem pretij (eſt enim liberatorius) tradit ad cenſum. His duobus concurrentibus nullus apparet alienationis contractus,ratio eſt,quia adhuc Conuentus remanet dominus, & patronus dominij directi per factam donationem, & dominij vtilis, ex annua præſtatione cenſus ſibi debiti,& res Monaſterij melioratur,quia fructus duplicatos recipit,quos anteà ex afflictu,& eius locatione non percipiebat;& pręterea,Conuentus non tenetur ampliùs ad expenſas, & reſtaurationem domus, ad quod onus liuellarius ſubiectus eſt. Nec vrget, quod per primum contractum ſequatur verè alienatio, & translatio dominij vtilis, & ex parte directi, quia cùm fiat breui tempore,& quaſi imperceptibili,nam vnum inſtrumentum alteri immediatè ſuccedit, ac proindè cùm tempus intermedians tàm breuiſſimum pro nihilo reputetur, conſequentèr alienatio non facta reputatur arg.Cap.Nam,& ego 3.de verb. ſignif. vbi factum non dicitur, quod parum, aut ferè nihil durat.

DE-

DECISIO CXII.

An Generalis carcerari poſſit ſine licentia Papæ?

GEneralis abſolutus, qui in ſua Religione ſupra ſe caput non habet, carceribus mancipari non poteſt, nec capi, ſine ſpeciali licentia Papæ. Probatur, quia præceptum capturæ, & carcerationis ſpectat ad Iudicem, & Superiorem, atq; hoc in iure vocatur citatio realis, quæ à ſolo Iudice fieri poteſt, l. Neminem, C. de exhibend. reis, Bald. in l. Si quando q. 12. C. de teſt. Clarus q. 28. in practica num. 7. Sed ſolus Papa eſt Superior, & Iudex Generalis cuiuslibet Religionis, ergò per illum tantùm capturæ, & carcerationis prçceptum edendum eſt. Nec obſtat, quòd Capitulum Generale ſit ſuprà caput Generalis, qui ideò ſubditur conſtitutionibus Generalibus, etiam quò ad vim coactiuam; quia puniri non poteſt iudicialitèr à Capitulo, ſed tantùm legalitèr, quatenus incurrit pçnas cenſurarum, ſi fuerit tranſgreſſor. Neque habet ſuprà ſe Protectorem, aut Sacram Congregationem, quia tamquam perſona priuilegiata immediatè ſubditur Summo Pontifici, & Pręfati audiunt ſubditos Regulares recurrentes magis in ciuilib. quàm in criminalibus, & odioſis, qui ſubduntur ſuis Pręlatis Regularib.

(·.·)

DECISIO CXIII.

An beneficium homicidæ ipſo iure vacet?

EX homicidio ſiue voluntario, & induſtria, ſiue caſu, & ob ſui defenſionem commiſſo per Clericum non vacat beneficium, quia in nullo iure exprimitur huiuſmodi vacatio, niſi in tribus caſibus, quorum primus eſt ex homicidio Epiſcopi Clem. 1. §. A feudis de pœnis. Secundus ex homicidio aſſaſſinij, cap. 1. de homicid. in 6. Tertius ex homicidio Rectoris facto per beneficiarium eiuſdem Eccleſiæ, cap. In quibuſdam, de pœnis, de quibus Gonzal. ad Regul. 15. à num. 75. qui in ſeq. cum alijs affirmat vacationem in alijs homicidijs qualitercumq; qualificatis non habere locum. Quod per homicidium etiam voluntarium non vacet beneficium Clerici homicidæ de communi, alijs citatis docet Pariſ. lib. 3. de Reſignat. q. 16. à num. 4. qui in ſequentibus rem hanc ampliat etiam lite pendente inquiſitionis, aut accuſationis, licèt etiam ſit concluſum in cauſa, immò lata ſententia, ſi obiecta fuerit appellatio; adde Nauar. conſil. 43. de homicid. Parolettum part. 3. cap. 11. lit. O. in terminis Concilij ſeſſ. 14. cap. 7. vbi videntur facere difficultatem ea verba: *Omni ordine, & beneficio perpetuò careat*. Sed intelligenda ſunt in ordine, & beneficio obtinendis, & executione ordinum iam ſuſceptorum, ita quod Tridentinum nihil diſponit de beneficijs obtentis, vndè nec verbum, *Careant*, ad illa refertur, ſed ad exequutionem Ordinum ſuſceptorum, & ad ius ſuſcipiendorum .i. careat iure exequendi Ordines, & obti-

nendi beneficia, ad quæ ſint inhabiles. Quare ibi Tridentinum vult dicere, quòd homicidæ ex propoſito ſunt quaſi indiſpenſabiles, & in hoc maximam eſſe difficultatem, Barboſa Allegat.39.num.6.Campan.in diuerſ.iuris Canon.Rubr.11.cap.23.num.128. Si igitur homicida ex propoſito non eſt priuatus beneficio, multò magis probabilius, immò verius eſt, non vacare beneficium homicidæ caſualis, cuiuſmodi eſt homicidium factum cauſa defenſionis, etiam ex rixa ortum, Nau. conſil.25.de homicid. num.2. ſeu alio quovis modo. Quare Sacerdos, de quo in caſu præſenti, qui ſuum homicidium probauit potiùs ex defenſione, & caſu accidiſſe in rixa, poteſt vti fructibus ſui beneficij, & illo gaudere, donec per ſententiam Iudicis illo ſpolietur.

DECISIO CXIV.

Quot numerentur generationes ab Adam vſque ad Chriſtum Dominum noſtrum?

EX Sacra Scriptura, cuius Hiſtoria eſt æternæ veritatis, colliguntur ab Adam generationes quinquaginta nouem deſcendiſſe per rectam lineam eo ordine, qui ſequitur.

1 *Adam* pater omnium viuentium ex Eua coniuge ſua genuit tres filios Cain, & Abel, cap.4. Gen. num.1. & 2. & factus annorum 130. genuit Seth, cap. 5. num. 3. in totum vixit annos 930. cap.5.num.5.

2 *Seth* tertius filius Adæ erat 105. annorum, cùm genuit Enos cap.5. num. 6.mortuus annorum 912.cap.5. nu.8.

3 *Enos* filius Seth erat annorum 90. quando genuit Cainan cap. 5. num.9. mortuus annorum 905. cap. 5. num. 11.

4 *Cainan* filius Enos erat annorum 70. quando genuit Malaleel cap. 5. num.12.mortuus annorum 910. num. 14.

5 *Malaleel* filius Cainan erat annorum 65. quando genuit Iared cap. 5. num.15.mortuus annorum 895. num. 17.

6 *Iared* filius Malaleel erat annorum 162. quando genuit Henoch, cap.5. num.18.mortuus annorum 962. num. 20.

7 *Henoch* filius Iared erat annorum 65. quando genuit Mathuſalam cap. 5. num. 21. vixit annos 365. num. 23. ambulauit cum Deo, & non apparuit, quia tulit eum Deus, num.24.

8 *Mathuſala* filius Henoch erat annorum 187.quando genuit Lamech cap. 5. num. 25. mortuus annorum 969. num. 27.

9 *Lamech* filius Mathuſala erat annorum 182. quando genuit Noe, cap. 5. nu.29. mortuus annorum 777. nu.31.

10 *Noe* filius Lamech erat annorum 500. quando genuit Sem, Cham, & Iaphet, cap.5.nu.31. cum quibus, & vxoribus ſuis ingreſſus fuit Arcam à ſe fabricatam ex præcepto Dei, vt in ea ſaluaret omne genus ex aquis diluuij, cap. 6.7. & 8. mortuus Noe annorum 950. cap.9. num.29.

11 *Sem* primogenitus Noe erat annorum 100. quando genuit Arphaxad biennio poſt diluuium cap. 11. num. 10.mortuus annorum 600.vt indè deducitur.

12 *Arphaxad* tertius filius Sem cap.10. num. 22. erat annorum 35. quando genuit Sale cap. 11. num. 12. mortuus

tuus annorum 338. vt indè colligitur.

13 *Sale* filius Arphaxad erat annorum 30. quando genuit Heber cap. 11. nu. 14. mortuus annorum 433. vt indè deducitur.

14 *Heber* filius Sale erat annorum 34. quando genuit Phaleg cap. 11. num. 16. mortuus annorum 464. vt indè deducitur.

15 *Phaleg* filius Heber erat annorum 30. quando genuit Reu, cap. 11. num. 19. mortuus annorum 239. ex ibi dictis.

16 *Reu* filius Phaleg erat annorum 32. quando genuit Sarug, cap. 11. num. 20. mortuus annorum 239.

17 *Sarug* filius Reu erat annorum 30. quando genuit Nachor cap. 11. num. 22. mortuus annorum 230.

18 *Nachor* filius Sarug erat annorum 29. quando genuit Thare cap. 11. nu. 24. mortuus annorum 148.

19 *Thare* filius Nachor erat annorum 70. quando genuit Abram, cap. 11. nu. 26. alios duos genuit Nachor, & Aran, qui genuit Lot, num. 28. mortuus annorum 205. num. 32.

20 *Abram* primogenitus Thare ex pręcepto Dei exiuit de Vr Chaldeorum Terra ſuæ natiuitatis, cum vxore ſua Sarai, cap. 11. num. 29. cap. 12. initio; dilatauit ei nomen Abram in Abraham, quando ei apparuit, cap. 17. num. 5. & vxori ſuæ Sarai reſtrinxit in Sara, num. 15. qui cùm eſſet annorum 100. ex Sara genuit filium ſuum Iſaac, cap. 21. num. 5. genuit etiam ex Agar ancilla vxoris ſuæ Iſmaelem, ex quo deſcenderunt duodecim Reges, cap. 17. num. 20. qui primò natus fuit antè Iſaac, mortuus annorum 175. cap. 25. num. 7.

21 *Iſaac* filius Abraham duxit in vxorem Rebeccam filiam Bathuelis filij Nachor cap. 24. num. 47. & 51. Sororem Laban, cap. 25. num. 20. qui annorum 60. genuit ex Rebecca gemellos Eſau, & Iacob, cap. 25. num. 24. Eſau maior primogenita vendidit Iacob minori, & ſic factus eſt maior num. 30. mortuus annorum 180. cap. 35. num. 29.

22 *Iacob* filius Iſaac genuit duodecim filios ex quatuor vxoribus, ex Lia filia Laban ſex Ruben, Simeon, Leui, Iudas caput generationis, Iſſachar, & Zabulon. Ex Rachele ſorore Liæ duos, Ioſeph, & Beniamin. Ex Bala ancilla Rachelis duos, Dan, & Nephtali. Ex Zelpha ancilla Liæ alios duos, Gad, & Aſer, natos in Meſopotamia, cap. 35. à num. 23. De quibus etiam cap. 30. Iuxtà nomina horum filiorum diſtributę fuerunt tribus Iſrael, cap. 49. 28. & Exodi cap. 24. 4. & cap. 23. 28. 21. Apoc. cap. 7. ſic enim vocatus fuit à Deo Iacob poſt luctam cum Angelo, cap. 32. num. 28.

23 *Iudas* filius quartus Iacob ex Lia genuit ex Sue ſua vxore tres filios Her, Onam, & Sela. Her in vxorem accepit Thamar, quæ ex eo, neq; ex Ona, poſt mortem Her, filios habuit; copulata nurui ſuo Iudæ, ex eo ignoranti in vno concubitu habuit gemellos Phares, & Zaram, cap. 38. per totum, numerus familię eius fuit 76500. Nu. cap. 25. num. 22.

24 *Phares* filius Iudæ ex Thamar, genuit Eſron, & Hamul, cap. 46. 12. Ruth. cap. 4. num. 18. Matth. cap. 1. num. 3. Lucæ, cap. 3. num. 33.

25 *Eſron* filius Phares genuit Aram, Ruth, cap. 4. num. 18. Matth. cap. 1. num. 3. Lucæ cap. 3. num. 33.

26 *Aram* genuit Aminadab, Ruth c. 4.

num.19. Matth. cap.1. num.4.

27 *Aminadab* genuit Naaſſon, Ruth. cap.4.nu.20.Matth. cap.1.nu.4.

28 *Naaſſon* genuit Salmon, Ruth c.4. num.20. Matth.cap.1.num.4.

29 *Salmon* genuit Booz de Raab,Matth. cap.1. num.5. Ruth cap.4.n.22.

30 *Booz* genuit Obed ex Ruth, Matth. cap.1. nu.5. Ruth. cap.4.nu.22.

31 *Obed* genuit Ieſſe,Matth.cap.1.n.5. Ieſſe vocatur Iſai, Ruth cap.4.nu.22. Primo Reg. cap.16.& 17.nu.12.

32 *Ieſſe* genuit Dauid Regem, Matth. cap.1. nu.5. eius pater dicitur etiam Iſai 2. Reg.23. nu.1. Primo Paralip. cap.10. nu.14.cap.29.nu.26.

33 *Dauid* genuit Salomonem ex Berſabee, quæ fuerat vxor Vriæ Eshæi 2. Reg. cap.12.num.24. Matthæi cap.1. num.6.

34 *Salomon* Rex genuitRoboam,qui ei ſucceſſit in Regnum 3. Regum c.11. num.43.

35 *Roboam* Rex genuit Abiam, qui ei ſucceſſit, 3. Reg. cap. 14.nu.31.Matthæi cap.1. num.7.

36 *Abias* Rex genuit Aſa 3.Paral. c.3. num.10. qui ei ſucceſſit, 3. Reg.c.15. num.8.

37 *Aſa* Rex genuit Ioſaphat, qui ei ſucceſſit, 3.Reg. cap.15.nu.24.

38 *Ioſaphat* Rex genuit Ioram, qui ei ſucceſſit, 3.Reg.cap.22.nu.51.

39 *Ioram* Rex genuit Oziam, qui ei ſucceſſit, 4.Reg.cap.15.

40 *Ozias* Rex genuit Ioathan, qui ei ſucceſſit, 4. Reg.cap.15. nu.30.

41 *Ioathan* Rex genuit Achaz, qui ei ſucceſſit, 4. Reg. cap.15. nu.38.c.16.

42 *Achaz* Rex genuit Ezechiam, qui ei ſucceſſit, 4. Reg. cap.18.

43 *Ezechias* Rex genuit Manaſſen, qui ei ſucceſſit, 4.Reg.cap.21.

44 *Manaſſes* Rex genuit Amon, qui ei ſucceſſit, 4. Reg. cap.21.num.18.

45 *Amon* Rex genuit Ioſiam, qui ei ſucceſſit, 4.Reg.cap.22.

46 *Ioſias* Rex genuit Iechoniam, & fratres eius in tranſmigratione Babilonis Matth.1.nu.11.

47 *Iechonias* genuit Salathiel, Matth. cap.1. nu.12.

48 *Salathiel* genuit Zorobabel, Matth. cap.1.nu.12.

49 *Zorobabel* genuit Abiud,Matth.c.1. num.12.

50 *Abiud* genuit Eliacim, Matth. c.1. num.13.

51 *Eliacim* genuit Azor, Matth.cap.1. num.13.

52 *Azor* genuit Sadoc, Matth. cap.1. num.14.

53 *Sadoc* genuit Achim, Matth. cap.1. num.14.

54 *Achim* genuit Eliud,Matth. cap.1. num.14.

55 *Eliud* genuit Eleazar,Matth.cap.1. num.15.

56 *Eleazar* genuit Mathan, Matth. cap.1.num.15.

57 *Mathan* genuit Iacob, Matth. c.1. num.15.

58 *Iacob* genuit Ioſeph virum Mariæ, de qua natus eſt Chriſtus, Matth. c.1. num.16.

59 *Ioſeph* Pater Chriſti putatiuus,cum virgo ſemper fuerit, deſcendentiam non habuit.

DECISIO CXV.

An abſens eligi poſſit ad Officium?

ABſens, ſi aliud non obſtat, eligi poteſt ad quodcumque Officium, modò ex Regula, ſeu ſtatutis ele-

electio paſſiua abſentis non prohibeatur, aut in eo Capitulo ex Officio non ſit aliquid geſturus; probatur, quia abſentia, vt ſic, neminem reddit inhabilem ad electionem paſſiuam; ſed abſens, & inſcius eligi poteſt, cap. Innotuit 20. de elect. & S. Bonauentura abſens à Capitulo electus fuit in Generalem anno 1256. dum Pariſijs legebat, Cron. part. 2. lib. 1. cap. 56. neque in hoc ordine, qui eſt Tertianorum Regularium S. Franciſci, adeſt ſtatutum, aut Regula id prohibens, ſiquidem, quod dicitur cap. 1. Regulæ illis verbis: *Declaramus præterea neminem ex Fratribus noſtris in eligendo Generali Viſitatore daturum, aut ſibi data accepturum fore ſuffragia, qui comitijs intereſſe recuſauerit, aut non potuerit, abſentium enim in tali electione nulla erit conſideratio*. Intelligitur de electione actiua, & paſſiua, ſed ſolius Generalis, qui eligi non poteſt, niſi interfuerit, & præſens ſit in Capitulo, non tamen dicitur, quod debeat eſſe de Capitulo. Non poteſt eligi abſens, qui in eodem Capitulo debet aliquid præſtare capitularitèr, conſequentèr abſens non poteſt eligi in Generalem, Prouincialem, & Definitorem, quia in ijſdem capitulis aliquid capitularitèr ſemper ab iſtis agendum eſt; immò nec abſens videtur poſſe eligi in Diſcretum, ſeu Scribam actorum in eodem Capitulo, nihilominus cum id munus per tertium etiam ſimplicem ſcriptorem præſtari poſſit, abſens eligi poterit. Quare mittendus ad Capitulum Prouinciale ſub nomine Diſcreti localis eligi poterit abſens, cum non prohibeatur, neque in Capitulo, in quo eligitur, aliquid facere debeat, & conſenſum in ſui electionem præbere poſſit, cum primum promotionis de ſe factæ cognitionem habuerit.

DECISIO CXVI.

An manus ſiniſtræ latus apud antiquos fuerit maioris honoris?

RAtio dubitandi eſt, quia aliàs S. Paulus tenebat partem dexteram S. Petri Principis Apoſtolorum, ac proindè inter omnes Apoſtolos dignioris, de qua re videndi ſunt Antonius Nebriſſenſis, & Catalogus gloriæ Mundi, qui aſſerunt manum læuam apud antiquos habitam fuiſſe pro digniori, quam opinionem non improbant alij cum Bellarmino lib. 3. de Incarnat. cap. 15. & lib. 1. de Romano Pontifice c. 27. quos refert, ſed non ſequitur Ioannes Petrus Puricellus Archipræsbyter S. Laurentij Mediolani in ſuo Doctiſsimo opere: *Ambroſianæ Mediolani Baſilicæ*, &c. Typis Mediol. anno 1645. pag. 122. num. 69.

Sed dicendum eſt, latus manus dextræ ſemper habitum fuiſſe pro digniori, quod probatur diuerſis exemplis Sacræ Scripturæ Geneſ. c. 13. n. 9. *Recede à me, obſecro, ſi ad ſiniſtram ieris, ego dexteram tenebo*. Locutus fuit Abram cum fratre ſuo Loth minore indicans illi, vti minori, partem ſiniſtram, petiturus dexteram ſibi debitam ratione maioritatis, niſi eam elegiſſet Loth, cui inoptionem relinquebat honoris gratia, & Vrbanitatis. Item cap. 48. nu. 13. *Et poſuit Ephraim ad dexteram ſuam, id eſt ad ſiniſtram Iſrael, Manaſſen verò in ſiniſtra ſua, ad dexteram ſcilicet patris, applicuitque ambo ad eum, qui extendens manum*

dex-

dexteram poſuit ſuper caput Ephraim minoris fratris, ſiniſtram verò ſuper caput Manaſſe, qui maior natu erat, commutans manus. Videns autem Ioſeph, quod poſuiſſet pater ſuus dexteram manum ſuper caput Ephraim; grauiter accepit, & apprehenſam manum patris leuare conatus eſt de capite Ephraim, & transferre ſuper caput Manaſſe: Dixitque ad patrem; non ita conuenit, pater, quia hic eſt primogenitus, pone dexteram tuam ſuper caput eius. Qui renuens ait, ſcio fili mi, ſcio, & iſte quidem erit in populos, & multiplicabitur, ſed frater eius minor maior erit illo, & ſemen illius creſcet in Gentes. Iacob nomen à patre Abraam inditum, à Deo vocatus Iſrael poſt luctam cum Angelo Gen.cap.32.nu.28. ex quatuor vxoribus Lia, Rachele, & Bala, atque Zelpha priorum duarum ancillis genuit duodecim filios, inter quos ſupra dictus Ioſeph fuit primogenitus ex Rachele cap.35. num.23. qui genuit prædictos duos filios Manaſſen primogenitum, & Ephraim minorem, quos conſtituit antè patrem ſuum Iacob, Manaſſen ad dextram vti maiorem, ac proindè dedit locum honorabiliorem, & Ephraim minorem ad ſiniſtram vti locum inferiorem, & dùm Iſrael erat benedicturus filios, cancellatis manibus, dexteram poſuit ſuper minorem Ephraim, & ſiniſtram ſuper maiorem Manaſſen, quia minor futurus erat maior. Ex quibus habes manum dexteram, & quò ad ſitum, & quò ad actionem arguere digniorem locum, & digniorem perſonam, tam reſpectu Iſraelis ratione benedictionis, quam reſpectu Ioſeph ratione ſitus; eo igitur tempore obſeruabatur, vt locus dignior reputaretur latus dextræ, non ſiniſtræ. Ezechielis viſio quatuor animalium fuit, quod ad dexteram partem erant facies Hominis, & Leonis, ad ſiniſtram verò Bouis, nam Homo, & Leo nobiliora animalia ſunt, ideò dextera illis data fuit in ſignum honoris, Ezechiel cap.1. num.10. In die Iudicij, boni honoris cauſa collocabuntur ad dexteram Iudicis, mali ad ſiniſtram in eorum vituperium, Matthæi c.25. à num.33. Itaque ab origine Mundi vſque ad eiuſdem finem, & perpetuò latus dexterum arguit maiorem honorem, & locum digniorem.

De dignitate manus dexteræ, Bald. in l. Decernimus C. de Sacroſ. Eccleſijs, num.2. §. Et quia dignior, Catalogus Gloriæ Mundi, part.1. conſiderat.11. alijs citatis, Rota Romana apud Tambur. tom.3. deciſ.1. num.2. De vtroque Apoſtolo dictus Catol. part.3. conſiderat.31. Petrus Damiani, & ex eo Bellarm. apud dictum Puricellum pag.116. & 117. num.65. & ſeq. Dic tu, per dexteram, in qua collocatus fuit aliquandò S. Paulus, parificari hunc cum D. Petro, quò ad Apoſtolatus dignitatem, in quo omnes Apoſtoli fuerunt pares, ſed Petrum ſimplicitèr, quo ad poteſtatem iuriſdictionis omnibus præfuiſſe, conſequenter dexterum habere ſimplicitèr locum.

DECISIO CXVII.

An Indulgentia plenaria, ex breuiſſima oratione ſortiatur ſuum effectum?

CORdigeri S. Franciſci ex Bulla Pauli V. ſub datum 2. Martij 1617. Contriti proferentes corde, ſi

non

non ore poterunt deuotè nomen IESV. Quando antè Sacram Confeſſionem, & Communionem ſumere non potuerunt, lucrantur Indulgentiam plenariam, quæ dicit remiſſionem omnium pœnarum, quas peccator pateretur in Purgatorio; ſimilem idem Paulus ſub datum 12. Maij 1606. conceſſit Regularibus. Item habens benedictum globulum, & deuotè recitans Pſalmum *De profundis* liberat animam è Purgatorio.

Dubitatur hic, an exiſtens in articulo mortis carens Miniſtro Confeſſionis, & Sacræ Communionis, aliàs magnus peccator, ſed nunc verè contritus, cum ſola prolatione, licèt deuota, nominis Ieſu lucretur remiſſionem omnium peccatorum, pro quib. in Purgatorio puniturus erat e. g. per centum annos? Similitèr an habens benedictum globulum cum vnico, & breui Pſalmo liberet animam vnius magni peccatoris, qui in Purgatorio cruciandus erat per mille annos? Ratio dubitandi eſt, quia per illud vnicum verbum, & per illam breuiſſimam orationem vnius Pſalmi non videtur dignus tanti beneficij, vt ei remittantur tot pœnæ in Purgatorio, nam inter pœnam, & opus laborioſum, quale leuiſſimum videtur eſſe in prolatione nominis IESV, & recitatione vnius breuis Pſalmi, ferè nulla videtur eſſe proportio, ergò nec credibile Indulgentiam plenariam in ſimilibus caſibus ſuum ſortiri effectum. Et pro mortuis maior eſt difficultas, quia Papa ſuper mortuos ius non habet illos ligandi, vel ſoluendi à debitis pœnis, cum hæc facultas ligandi, atq; ſoluendi eidem data fuerit in homines ſuper terram exiſtentes, ex D. Matth. cap. 16. num. 19. *Quodcumque ſolueris ſuper terram erit ſolutum, & in Cælis.*

Summus Pontifex habet poteſtatem conferendi Indulgentias tam pro viuis, quàm pro defunctis iure, & poteſtate iudiciaria reſpectu viuorum, per modum ſuffragij, ideſt ſine poteſtate iudiciaria reſpectu mortuorum, inquiunt omnes, vndè in prædictis caſibus Indulgentia infallibilitèr ſortitur ſuum effectum, ſi illam lucraturus eſt in gratia.

In Eccleſia igitur reſidet hæc poteſtas conferendi Indulgentiam per Summum Pontificem, vt definiuit ſub anathemate Sacrum Trid. Concilium in Decreto de Indulgentijs ad finem ſeſſ. 25. quod ideò de fide tenendum eſt, vt docent omnes cum Suar. de Pœnit. diſp. 49. ſect. 1. Fabro de Pœnitent. diſp. 38. c. 1. Et deducitur ex Matth. cap. 16. num. 19. *Et tibi dabo claues Regni Cælorum, & quodcumque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum, & in Cælis.* Claues autem Chriſtus dedit Petro, cum illi, & eius ſucceſſoribus dixit: *Paſce oues meas.* Ioan. 21. num. 17. Contrà defunctos facit difficultatem particula *Super terram*, quam aliqui ſic explicant, eam referri ad Papam abſoluentem mortuos à pœnis ſuper terram; alij dicunt, mortuos eſſe ſuper terram ex parte, quamuis non ſint ſuper terræ ſuperficiem, vt communiter ſunt viuentes, vidè Suar. de Pœnit. diſp. 53. ſect. 2. Sed communis Doctrina Theologorum eſt, alio modò Papam concedere Indulgentiam viuis, quam defunctis, nam Papa poteſtate iudiciaria abſoluit viuentes à pœnis eiſdem debitis pro peccatis iam remiſſis Defun-

functos verò eadem poteſtate iudiciaria abſoluere non poteſt, quia non ſunt de eius foro, ſed tantum poteſtate ſolutoria, & ſuffragatoria defunctos liberat à pœnis Purgatorij, ſed in quo conſiſtat hoc ius ſuffragij, & ſolutionis, Doctores non concordant, de quas re vidè Suar. diſp.53. ſect.3. & Fabr. diſput.38. cap.8. Dici poteſt, ſecundum quoſdam, eamdem eſſe poteſtatem iuriſdictionis nuncupatam iudiciariam, per quam Papa liberat tam viuos, quam mortuos à pœna temporali illis debita pro peccatis iam remiſsis. Nec obſtat particula, *Super terram*, quia ſumitur prout contrà diſtinguitur ab illa alia, *in Cælis*, ac proindè refertur ad omnes homines nondum beatos, nec mirum eſt, quod homo defunctus in fauorabilibus animæ ſuæ dicatur ſubditus Papę, cum hæc poteſtas ſit gratioſa, & valdè vtilis illorum animabus; & cum pœna contracta fuerit ab ijſdem viuentibus; & quare Papa eodem iure poteſtatis non poterit defunctis fauere, quo viuos abſoluit? Illa igitur differentia de abſolutione, reſpectu viuorum, & ſolutione, reſpectu mortuorum videtur potiùs voluntaria, & de nomine, quàm de re. Demùm, quantum facit ad rem pręſentem, ſufficit nobis ſcire, quod Papa hanc poteſtatem habet conferendi Indulgentias tàm viuis, quàm defunctis, quod de fide credendum eſt.

Sortiuntur autem Indulgentiæ infallibilitèr ſuum effectum, etiam reſpectu mortuorum, quando ex parte concedentis habent iuſtam cauſam, & ex parte recipientis debita requiſita, quod probatur; Tum ex adducta auctoritate. *Quodcumque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in Cælis*. Deus autem non eſt mendax, nec infidelis, ſed ſtat promiſſis, quare ſi Papa ſoluit quem à pœnis, eſt ſolutus etiam in Cœlo. Tum quia Theſaurus Eccleſię, quem per Indulgentias Papa aperit, infinitæ eſt virtutis, & efficaciæ, continet enim ſatisfactiones ex paſſionibns Chriſti, & Sanctorum, qui nunquam exhauriri poteſt, extrau. commun. 2. incip. Vnigenitus, de pœnit. & remiſs. ergò ex hoc capite non deeſt infallibilitas effectus. Tum quia ſequeretur, quòd poteſtas Pontificia non eſſet plena, & omnimoda in hoc, immò dubia, & fallibilis, & ſic fideles retraherentur à cultu diuino paruifacientes Indulgentias, ſi ſuum infallibilitèr non ſortirentur effectum à diuina prouidentia promiſſum per illa verba. *Erit ſolutum & in Cęlis*. Hanc ſententiam docent communitèr Theologi cum Fabro de Pęnit. diſp.38. nu.254. Suarez de Pęnit. diſput. 53. ſect.3. num.3. Acoſta, Granadus, Sotus, Ledeſma, Coninchus, Tanerus, Trullenchus, & alij, quos pro ſe citat Diana reſolut.8. de Indulg. Contrà opinionem aliorum, quos pro ſe citat Layman lib. 5. tract.7. cap.7. num.3. ex illo falſo fundamento, quod Deus non ſe obligauit ad acceptandas Chriſti ſatisfactiones ab Eccleſia oblatas pro liberatione defunctorum, negans hanc obligationem colligi ex dicta auctoritate, quæ tantùm refertur ad homines viuos, citans pro ſe Tridentinum ſeſs. 24. cap. 6. ſed ibi non adducitur ſupradicta auctoritas, quæ dicta fuit à Chriſto ſoli Petro, & eius ſucceſſoribus, immò ſi in dicto capite comprehendatur, ſumitur ſine vlla limitatione, ſed ſimplicitèr, reſpectu cuiuslibet hominis nondùm

dùm beati, ſeu exiſtentis in Paradiſo. Res certiſſima eſt, reſpectu viuorum in omnium ſententia, & certa reſpectu defunctorum ex adductis rationibus.

Rationi dubitandi reſpondetur, effectum Indulgentiarum tàm pro viuis, quàm pro defunctis non prouenire tamquam à ſua cauſa à pijs operibus præſcriptis, ſed à ſatisfactionibus paſſionis Ieſu Chriſti ex aperitione Theſauri, in quo reconduntur; illæ enim ſunt infinitæ virtutis, ac proindè valent delere pęnas quaſcumq; licèt eſſent infinitę; verum quidẽ eſt, quòd viuens effectum Indulgentiæ non lucratur, niſi ſit in gratia, & exequatur opus pręſcriptum, quodcumq; illud ſit, ſiuè magnum, ſiuè paruum; opus igitur pręſcriptum eſt conditio, ſine qua non acquiritur Indulgentia, merita verò Paſſionis Chriſti ſunt cauſa deletiua huiuſmodi pœnarum, vt colligitur ex D. Thoma, & Maiore relatis à Suar. diſp. 52. ſect. 8. num. 3. illis verbis D. Thomæ. *Ille, qui eſt vicinus Eccleſię, & etiam Sacerdotes, & Clerici conſequuntur tantam Indulgentiam, ſicut illi, qui venirent à mille diƈtis, quia remiſſio non proportionatur labori, ſed meritis, quæ diſpenſantur.* Conſtitutis ergò in articulo mortis prudentèr Papa concedit Indulgentiam Plenariam non valentibus confiteri, nec communicare, ſi corde contrito dicant, IESVS, quia pœnæ illis non condonantur intuitu illius prolationis, ſed ex meritis paſſionis Chriſti, quæ ſine dubio talem condonationem operari poſſunt, & infallibilitèr operantur. Nec mirum, ſi quiſpiam quamtumuis in ſua vita peſſimus, vnica inuocatione nominis Ieſu, in quo eſt noſtra ſalus, & vita, conſequitur vitam æternam, quia Deus eſt ſummè liberalis, & parcendo maximè oſtendit ſuam omnipotentiam; Nonne latroni per hanc pauculam oratiunculam. *Et nos quidem iuſtè, nam digna factis recipimus, hic verò nihil mali geſſit.* Lucæ 23. num. 41. meruit audire. *Hodie mecum eris in Paradiſo.* Demum non obſtat, quod antea homo fuerit malæ vitæ, & peruerſus, quia in gratia conſtitutus non ampliùs talis eſt, ſed quaſi alter, peccator poſt pœnitentiam non eſt amplius peccator, cap. Ferrum 17. diſt. 50. immò habetur ac ſi non peccaſſet docet Bartol. & Bald. ex text. in l. Imperialis C. de nupt. apud Megal. conſil. 9. num. 8. & Deus non recordatur peccatorum remiſſorum, Iſaia cap. 43. nu. 25. *Ego ſum, ego ſum ipſe, qui deleo iniquitates tuas, propter me, & peccatorum tuorum non recordabor.* Quare peccatores licet ſint maiores, & minores, atque peſſimi, nihilominus poſt peccatum, purificantur, ita quod Deus in remiſſione pœnarum nullam facit differentiam inter vnum, & alterum, quia ad condonandum non reſpicit perſonæ qualitatem, ſed ſuam innatam liberalitatem, cuius proprium eſt miſereri, & parcere.

Sed adhuc obijcitur, quia ſi indulgentia infallibitèr operatur, fruſtrà tot Miſſæ celebrantur ad Altaria priuilegiata, tot repetuntur orationes pro mortuis, ſi vnica Miſſa, vnica oratione à Papa præſcriptis poteſt infallibilitèr liberari anima à Purgatorio, ad quid eas multiplicare, & perpetuas relinquere Miſſas quotidiè celebrandas pro hac, vel illa anima, ſi vnica Miſſa liberari poteſt? Sed perſiſta-

ſiſtamus in determinatis, Indulgentias ſuum effectum infallibilitèr operari, quia ita Deus promiſit, ex allata auctoritate: *Quodcumque ſolueris, &c.* & ſuadetur per Fabrum, dum loco citato dicit ſub num.253. quod Indulgentiæ ſunt ſatisfactoriæ ex iuſtitia pro defunctis, ratione communionis inter fideles ſecundum articulum Cõmunionis Sanctorum, ex quo Deus tenetur acceptare ſuffragia oblata pro defunctis, qui participant in Communione Sanctorum, vt de fide notum eſt, ideò Deus non poteſt non illa acceptare ſecundum ſuam promiſſionem in eo quoq; articulo comprehenſam. Ad obiectionem dico, multiplicari Indulgentiam non ad excludendam infallibilitatem eius, ſed ad augendum Dei cultum, & etiam, vt ſuppleantur, ſi qui defectus interueniſſent, vel ex parte concedentis, vel ex parte recipientis, ſeu operantis. Vel dic eam multiplicationem introductam fuiſſe ab illis Doctoribus, qui tenent, Indulgentiam non operari infallibilitèr, qui ſunt S. Bonauentura, Ricardus, Corduba, Canus, Petrus, Soto, Henriq. cum alijs, quos ſequitur Layman lib.5.c.7. tract.7.num.3.

DECISIO CXVIII.

An Epiſcopus proteſtans, ſe nolle quemdam ordinare, ordinet illum accedentem inter alios?

PRoteſtatio hæc ſpectari poteſt tribus modis; Primò prout facta fuit antequam Epiſcopus ſe prepararet ad Ordinationem e.g. die veneris, aut manè antequam accederet ad Eccleſiam. Secundò in actu præparationis; tertiò dum actu ordinat. Primo modo cenſetur ille ordinatus, quia in Epiſcopo non defuit intentio ordinandi illum, virtualitèr exiſtens in illa præparatione, qua generali intentione voluit, omnes ad ſe accedentes ordinare, conſequentèr cum iſte inter alios acceſſerit, cenſetur ordinatus, cum Epiſcopus in præparatione neminem in particulari excluſerit, hoc ipſo quod intenderit, indifferentèr ordinare omnes ad ſe accedentes. Confirmatur, quia illa Prior voluntas nolendi talem ordinare euanuit per illam generalem intentionem ordinandi quoslibet ad ſe accedentes; nec obſtat illa Regula: Generi per ſpeciem derogatur, ac proindè per voluntatem nolendi ordinare derogatur generali ordinandi; quia illa non habet locum, quando intentio ſpecialis præcedit generalem, tunc enim Generalis ſequens deſtruit præcedentem intentionem ſibi contrariam. Reliquis duobus modis non eſt Ordinatus, quia vt patet, Epiſcopus caret intentione ordinandi, quæ faciendi Sacramentum, ſeu quòd facit Eccleſia neceſſariò requiritur in Confectione omnium Sacramentorum, vt de fide definitur ſeſſ.7. can.11. de Sacramentis; vnde inquiunt Theologi ex D. Auguſtino, quod ad conficiendum quodlibet Sacramentum tria requiruntur, Intentio, Matria, & Forma, accedit enim verbum intentionale, quod eſt forma, & intentio, ad elementum, quod eſt materia, & fit Sacramentum. Nec obſtat, quod proteſtatio contraria facto non releuat proteſtantem, quia licet Epiſcopus, & hunc talem ordinauerit, nihilominus

nus per hoc factum non deſtruxit ſuam proteſtationem nolendi hunc ordinare, ſed adhuc remanſit, quia in ijs, quę pendent à noſtra voluntate, proteſtatio prodeſt, ſecundum Bart. in l. Non ſolum §. morte ff. de noui oper. nunt. num.17. Felin. in cap. Cum M. de conſtit. num.79. fall.4. maximè hoc valet in caſu noſtro de confectione Sacramentorum, reſpectu quorum voluntas, & intentio faciendi illa ita neceſſaria eſt, vt illius defectu attentatum Sacramentum nullum ſit. Quare non tenuit ordinatio illius Epiſcopi, qui in præparatione expreſſè dixit, nolo hunc ordinare, & à fortiori, ſi hoc proteſtatus fuit etiam dum talem ordinauit, non obſtante hoc facto contrario, quod proteſtationem non deſtruxit. Alij abſolutè reſpondent tenere ordinationem, quando Epiſcopus ordinandum antè poſitum cognouit, eſſe illum, quē nolebat ordinare, & tamen de facto ordinauit, nam præſumitur Epiſcopus per illum actum mutaſſe voluntatem, ne dicamus Epiſcopum commiſiſſe ſacrilegium. Quod ſi illum non cognouit, neq; remanſit ordinatus defectu intentionis. Sed in priori ſenſu eſt diuinare, quia licèt nemo præſumendus ſit conficere Sacramentum ſine intentione, & cum peccato, tamen quia conſtat de proteſtatione nolendi ordinare, & non de illius reuocatione, actus preſumptionis temerarius nō eſt, ſed rationabilis; nec obſtat factum contrarium, quia factum ſtare poteſt ſine intentione. Præterea illa conditio, ſi cognouit, &c. cùm ſit nobis ignota, & nihil ponat in eſſe, nobis non innoteſcit, ſit nec ne ordinatus. Quare ſi Epiſcopus viuit, interrogandus ipſe eſt, ex cuius reſponſione rectè reſoluitur, & deciditur difficultas.

DECISIO CXIX.

An interdictum Eccleſiæ communis diuerſis Conuentibus, ſeu Collegijs afficiat omnes, quando alter eorum tantum eſt contumax?

Caſus proponi poteſt ſuper Eccleſiam S. Auguſtini Papienſis, in qua Religioſi duorum Ordinum, nimirùm Canonici Regulares, & Fratres Auguſtiniani, tamquam in ſua communi Eccleſia omnes celebrant diuina Officia. Similis eſt Eccleſia S. Ambroſij Mediolanenſis, in qua diuina recitant Officia ſucceſſiuè Monachi Ciſtertienſes, & Canonici ſęculares cum ſuo Præpoſito.

Notandum autem eſt pro reſolutione, quòd interdictum in caſu præſenti imponi poteſt tribus modis ab Epiſcopo. Primò interdicendo Eccleſiam, ne quis in ea diuina celebret Officia. Secundò interdicendo ſimul Eccleſiam, & Eccleſiaſticos illius Eccleſiæ. Tertiò interdicendo ſolùm Eccleſiaſticos illius Conuentus, vel Collegij, qui contumaces ſunt.

In primo caſu certum eſt, nullum Eccleſiaſticum, ſiue illius Eccleſiæ, ſiue alterius poſſe ibi celebrare diuina, quia de ratione interdicti localis eſt, vt nullus in Eccleſia interdicta perſoluat Sacra Officia, alijs allegatis Sayr. lib.5. cap. 2. num. 4. & hoc apud omnes eſt in confeſſo.

In ſecundo caſu cùm interdictum ſit mixtum ex loco, & perſonis, non ſolùm

ſolùm perſonæ interdictæ ibi celebrare poſſunt, ſed neq; extrà in alijs Eccleſijs, quia eſt perſonale interdictum, quod afficit perſonam, quòcumque eat, vt ſecundùm omnes docet idem Sayr. lib. 5. cap. 4. num. 2. Nec caſus noſtri difficultas hæc eſt, ſed ſequentis.

In tertio caſu, certum eſt interdictum afficere tantùm contumaces, ac proindè Religioſi alterius Conuentus, ſeu illi, qui non ſunt contumaces, poſſunt celebrare, & audire diuina, & alia præſtare, quæ ſacra ſunt, quia interdictum perſonale non afficit locum, ſed tantùm perſonas, quæ ob ſuam inobedientiam induxerunt ſuperiorem ad ferendum interdictum, & in hoc neq; eſt difficultas.

Punctus igitur difficultatis eſt, quando Epiſcopus interdicit Eccleſiam S. Auguſtini, aut S. Ambroſij, quia vnus conuentus iuit minimè ad proceſſionem, & alter obediuit, an nimirum huiuſmodi interdictum locale, ſeu Eccleſiæ, afficiat tam eos, qui non obedierunt, quam qui obedierunt? Epiſcopum Regulares ſub cenſuris poſſe compellere ad proceſſiones probaui ſupra deciſ. 92. & 96.

Dico in hoc caſu neutrum Collegium, ſeu Conuentum, quamuis vnus tantum errauerit, poſſe celebrare in Eccleſia interdicta, modò ſit interdicta, ſiue ea ſit communis, ſiue propria ſecundum vſum, & ex parte. Probatur primum ex ſupradictis ſub §. In primo, quia hoc interdictum dicitur locale, quod afficit omnes, tam nocentes, quam innocentes, cum Iudex reſpiciat locum independenter à quibuſcumque perſonis, quæ dederint, ſiue non dederint cauſam interdicto, prohibetur enim ſimpliciter omnibus celebratio tam actiua, quam paſſiua diuinorum, etiam reſpectu innocentium cap. Si ſententia 16. de ſent. excomm. in 6. ex Doctoribus citatis à Sayr. lib. 5. cap. 2. num. 4. cum ea differentia, quod innocentes extrà non ſunt prohibiti, nocentes, & inobedientes nullibi celebrare, aut audire diuina Officia poſſunt, ex cap. citato, Bonac. de interd. p. 1. num. 3. & alij omnes. Probatur ſecundum. Tum quia Eccleſiæ diuiſio ſecundum vſum eſt tantum ſecundum quid, & per relationem ad perſonam, non autem ſimplicitèr, & abſolutè reſpectu ipſius Eccleſiæ, quæ ſimplicitèr ſupponitur interdicto. Tum quia dicere, quod ex parte eſt interdicta, & non interdicta, quò ad aliam partem, arguit contemptum interdicti argumento eorum, quæ habentur cap. Si ciuitas 17. de ſent. excom. in 6. vbi dicitur, quod interdicta ciuitate, ſuburbia, & continentia ædificia dicuntur interdicta; & interdicta Eccleſia, capella quoque contigua, & cæmeterium contiguum dicuntur interdicta, ne vilipendi valeat ſententia interdicti, inquit Summus Pontifex, à fortiori dimidia Eccleſia, & omnes capellæ interiores erunt interdictæ, quamuis quò ad vſum Eccleſia diuidatur, ſi quidem maius vilipendium, & contemptum arguit videre, Eccleſiam, quò ad vnam partem officiari, & non quò ad aliam, in quò caſu nihil prodeſt cenſura, cum adhuc in Eccleſia celebretur ex parte eorum, qui ſunt contumaces, quod perinde eſt, ac ſi nullum eſſet interdictum. Vndè puto, Epiſcopum non poſſe interdicere Eccleſiam huiuſmodi, neque ex parte

delin-

delinquentium; neque ſimpliciter, quia, licet Eccleſia ſit vna, tamen capita, & patroni illius diuerſi ſunt, neq; vnus ſubeſt alteri, propter quod inobedientia vnius capitis non debet nocere alteri; quandocumque enim interdictum fertur, ſemper ſupponit peccatum mortale ad minus capitis, & patroni, cuius delictum, & inobedientia, quo ad interdictum extenditur ad quoſcumque illi ſubditos, ac proindè ſecundum hunc ſenſum afficit non ſolum nocentes, ſed etiam innocentes reſpectu illius ſubiectionis; modò in caſu noſtro vnus conuentus non fuit inobediens, cum iuerit ad proceſſionem, ergo nulla ratione Epiſcopus legitimè moueri poteſt ad ſupponendum communem Eccleſiam interdicto, indirectè grauando innocentes, qui nulla ratione ſubditi ſunt illi capiti, quod fuit contumax, conſequentèr cum non comprehendantur ſub interdicto, poterunt in ea celebrare, quod tamen redundat in vilipendium ſententiæ interdicti ex adducto capite, ergò ad euitanda huiuſmodi abſurda inferendum eſt, Epiſcopum non poſſe communem Eccleſiam ſupponere interdicto, quando ambo capita non deliquerunt. Hæc ſi conſideraſſet quidam à me conſultus, non reſpondiſſet, huiuſmodi interdictum interpretandum eſſe ſecundum quid, nimirum afficere eam partem Eccleſiæ, quæ eſt ad vſum inobedientium, non verò partem innocentium, ea ratione, inquit, quia ex fictione iuris reputatur duplex Eccleſia. Patet igitur ex allato abſurdo in caſu noſtro, communem Eccleſiam non poſſe fingi duplicem, quia ſequeretur contemptus cenſuræ contrà citatum caput; neque enim ex fictione ſequi debet abſurdum, aut alicui præiudicium, cum neque lex, quandò aliquid fingit, intendat abſurdum, aut præiudicium alicui generare.

DECISIO CXX.

Cur ex Diurno expuncti fuerunt Nocturni Feriales?

CAuſa duplex eſt, prima eſt, quia Nocturni non congruunt titulo ipſius Diurni, qui vocatur, *Horæ Diurnæ*; modò Nocturni non vocantur Horæ Diurnæ, cum dicendi ſint de nocte, à qua deſumunt denominationem, ergò rationabilitèr expuncti fuerunt. Secunda cauſa fuit, ne Diuinum Officium matutinale interrumperetur, & diuideretur ab ijs, qui vterentur Diurno, in quo non continentur Lectiones.

DECISIO CXXI.

An in petitione diſpenſationis impedimenti matrimonialis exprimenda ſit copula?

STylus Curiæ habet, vt in petitione exprimatur copula non ſolum habita antè diſpenſationem Pontificiam, ſed etiam antèquam per ordinarium expediatur, ea ratione, vt timore huius manifeſtationis contrahere cupientes retrahantur à peccato. Copula autem ſubſequuta poſt expeditionem factam diſpenſationis per Ordinarium, vel Confeſſarium, antè contractum Matrimonium, exprimenda non eſt, quia ea inceſſus

non eſt, cum ſublatum fuerit impedimentum per diſpenſationem. Nulla autem eſt diſpenſatio tacita copula inceſtuoſa, quia omiſſio eorum, quæ ſunt de ſtylo Curiæ, vitiant diſpenſationem, ex allegatis per Sanch. lib.8. diſp.21.n.16. Ita idem docet diſp.25. nu.8. Barboſa ad ſeſſ.24. cap.5.nu.17. vbi citat ad hoc viginti Doctores. Oppoſitum tenet probabilitèr Nau. Salcedo, Sà, Vega, Emmanuel, Henriq. Zechius, P.de Ledeſma, Ceuallos, relati ab eodem Barboſa nu.18. quia copula nouum impedimentum non facit, neque antiquum auget, aut difficiliùs reddit, ſed potius diſponit ad faciliorem diſpenſationem, ne mulier infamata maneat inupta. Quare committens inceſtum poſt obtentam licentiam, antequam ab Ordinario, vel Confeſsario diſpenſetur, tenetur de nouo ſupplicare, quia prior licentia fuit nulla, inquit Sanchez cum prędictis, æquior tamen eſt aliorum pręcitatorum opinio, non teneri, quia cum nulla interceſſerit copula antè diſpenſationem Papæ, verum fuit ſupplicatum, ac proindè tenuit diſpenſatio. Prædicta locum habent tantum in impedimentis conſanguinitatis, & affinitatis. Demum, quando copula eſt occulta, petitur diſpenſatio vtriuſque à Sacra Pœnitentiaria, ne perſonæ infamentur, ſi petatur in foro externo.

(∴)

DECISIO CXXII.

An Clericus beneficiarius, fructus ſui beneficij non recipiens, teneatur recitare Diuinum Officium?

Clericus obtinuit beneficium, ſed quia nondùm in ſacris conſtitutus eſt, non poteſt percipere fructus, qui ſolùm diſtribuuntur reſidentibus, ſeu intereſſentibus Choro, & ſolis in ſacris conſtitutis, & alios fructus non habet hoc beneficium, quam illos, qui diſtribuuntur Capellanis in Choro recitantibus horas canonicas. Difficultas ergò eſt, an iſte Clericus, ratione beneficij huius teneatur ad Diuinum Officium.

Clericus iſte ſine ſua culpa carens fructibus, vt quia non habet legitimam ætatem ad Ordines, aut, ſi habet, per eum non ſtat, quin procuret Ordinum ſacrorum receptionem, excuſatur à recitatione Diuini Officij, quia cùm de Altari non viuat, neque Altari ſeruire tenetur recitatione Diuini Officij; præterea non ſentit commodum fructuum, ergò par non eſt, vt grauetur incommodo recitationis. Demùm id colligitur ex ſtatuto Leonis X. in Concil. Lateran. ibi: *Ordinamus, vt quilibet habens beneficium cum cura, vel ſine cura, ſi poſt ſex menſes, obtento beneficio, Diuinum Officium non dixerit, legitimo impedimento ceſſante, beneficiorum ſuorum fructus ſuos non faciat.* Supponit ergò obligationem diuini officij reſpicere beneficiũ cum ſuis fructib. ergo his non exiſtentibus nulla erit obligatio. Sex autem menſes dantur non pro exemptione à recitatione Officij, cum ipſo die poſſeſſionis beneficij incipiat obligatio illud recitandi, ſed à re-

reſtitutione fructuum illius, qui Diuinum officium nõ recitauit. Ita omnes cum Nauar. cap. 25. num. 103. Tolet. lib. 2. cap. 14. alios plures citat Bonac. de Hor. canon. diſp. 1. q. 6. p. 3. num. 3.

DECISIO CXXIII.

An beneficiarius quouis tempore ſuum beneficium renuntiare poſſit?

QVidam clericus à me quæſiuit, an poſſit renuntiare ſuum beneficium, cuius poſſeſſionem acquiſierat paulò antè, rationem dubitandi expreſſit, quia audiuit ab aliquibus aſſerentibus, beneficium non poſſe renuntiari, niſi poſt triennium à die habitæ illius poſſeſſionis numerandum.

Reſpondi, me non potuiſſe inuenire in aliquo iure, vel Bulla Pontificia huiuſmodi prohibitionem, conſequẽter poſſe illum facere huiuſmodi renuntiationẽ ſiue ſimpliciter reſignando beneficium in manibus ſuperioris, ſiue in fauorem tertij, ſiue cauſa permutationis, nam id non prohibetur in Bullis Pij V. quarum vna incipit: *Officium creditæ*, in qua ſuſpendit facultates, & auctoritates cõferẽdi beneficia per reſignationem, ſeu permutationẽ vacantia in manibus Ordinariorum; altera incipit: *Quanta Eccleſiæ*, in qua dictam prohibitionem relaxauit cum quibuſdam modificationibus. Et Gregorius XIII. in ſua incipit. *Humano vix iudicio*. De publicandis reſignationibus, & ceſſionibus beneficiorum, de hac prohibitione nihil dicit, ſed ſolum ſtatuit, vt poſt hac omnes, & quæcũq; reſignationes etiam cauſa permutationis, litteris Apoſtolicis non confectis, & poſſeſſione non habita, non admittantur, ergo confectis litteris, & poſſeſſione habita, beneficium quocumque tempore reſignari poteſt, etiam ſecundo die poſſeſſionis habitæ. Immo Pariſius lib. 2. de Reſignat. benefic. q. 26. dicit de communi beneficium renuntiari poſſe antè adeptam eius poſſeſſionem confectis tamen litteris Apoſtolicis, & ad hoc plures allegat Doctores.

DECISIO CXXIV.

An Regulares Eccleſiam fundare poſſint ſine licentia Epiſcopi?

DE iure communi nulla Eccleſia fundari poteſt ſine auctoritate, & licentia Epiſcopi, ex cap. Quidam 10. cap. Cellulas 13. 18. q. 2. cap. Nemo 8. diſt. 1. de conſecrat. Omnes enim Eccleſiæ ſubſunt Epiſcopo eius diœceſis, vbi fundantur, cap. Omnes 7. 16. q. 7. & impoſitio primi lapidis fit per Epiſcopum, vel Sacerdotem ab eo delegatum, vt in Pontificali, & in Rituali Pauli V. legitur, benedicentem lapidem illum, per quem incipit ædificationem Epiſcopus, vel Sacerdos de eius commiſſione.

Iure verò priuilegij Prælati Regulares etiam Mendicantium poſſunt irrequiſito Epiſcopo benedicere, & imponere primum lapidem, vt Cœleſtinus Papa V. conceſſit id priuilegium Abbatibus Cœleſtinorum, confirmatum ab Eugenio IV. eidem Congregationi, cuius Bullam regiſtrat Rodriq. Bulla 18. dicti Eugen. num. 18. Tambur. tom. 1. diſp. 22. q. fin.

Sed quoniam Tridentinum ſeſſ. 25. cap. 3. prohibuit, ne de cętero Monaſteria, & loca erigantur ſine licentia

Epiſcopi, in cuius diœceſi erigenda ſunt, iuxta ius commune cap. Quidam 10. cap. Qui 11. cap. De Monachis 12. 18. q. 2. idcircò illud priuilegium cenſetur reuocatum, ſiquidem, ſi non poſſunt ampliùs erigere Monaſteria ſine licentia Epiſcopi, vt etiam nouiſſimè mandauit Vrbanus VIII. ſua conſtitut. incip. *Romanus Pontifex*, quam cum alijs refert Tambur. tom. 3. diſp. 5. q. 1. & non inueniantur illa ſine Eccleſijs, à fortiori cenſetur prohibita ſine auctoritate Epiſcopi, fundatio Eccleſiæ Monaſterij, non minorem, immò maiorem habent ſubiectionem Eccleſiæ Epiſcopo, quàm Monaſteria, proptèr illam ſolemnem benedictionem, & impoſitionem primi lapidis; prætérquamquod ſitus, ſuper quem fundanda eſt Eccleſia, vt plurimum non eſt exemptus, quare dictum priuilegium non videtur ampliùs deſiſtere.

DECISIO CXXV.

An Regulares ſuos Conuentus de loco ad locum transferre poſſint ſine Epiſcopo?

SI *quis vult ſuum Monaſterium ad meliorandum in alium locum ponere, fiat cum conſilio Epiſcopi, & Fratrum ſuorum, & dimittat Presbyterum aliquem in priori loco ad miniſteria Eccleſiæ*. Ita decreuit Bonifacius relatus, cap. Si quis 38. 16. q. 7. Nomine Fratrum ſuorum veniunt Fratres illius Prælati, qui vult transferre priorem Conuentum in alium locum ad meliorandum.

Iure verò priuilegij incip. *Iniunctum nobis*. Sixti V. conceſſi Congregationi S. Benedicti Portugalliæ, iſta mutatio fieri poteſt de ſolo conſenſu Capituli Generalis, ſine licentia Epiſcopi, priuilegium refert Rodriq. in ſuo Bullario Bulla 21. Sixti V. Miranda tom. 1. q. 33. art. 2. concl. 2. alij cum Tambur. tom. 3. diſp. 5. q. 4.

Dictum priuilegium noſtris temporibus puto non habere locum, primò, quando de nouo fundatur Conuentus, obſtante Bulla Vrbani VIII. vt dixi præcedenti Deciſione, & docui Reſolut. 136. præſertim q. 5. Secundò præcipuè, ſi fundetur Eccleſia, quæ ædificari non poteſt ſine auctoritate Epiſcopi, vt dixi in præcedenti; tertiò, ſi Eccleſia ſit ſubiecta Epiſcopo, quia illam de eius manu recipere debent. In vno caſu non requirerem licentiam Epiſcopi, cum nimirùm ſit permutatio Conuentuum inter Regulares, ſiue eiuſdem, ſiue diuerſi Ordinis, quia permutantes in nullo ſubſunt Epiſcopo.

Requiri licentiam Epiſcopi in huiuſmodi mutatione docent Rodr. to. 1. q. 23. artic. 7. Portel. v. Monaſteria num. 5. Nequaquam requiri docent Miranda tom. 1. q. 33. art. 2. Rodriq. tom. 2. q. 49. art. 4. Portel. cit. n. 7. Compend. Reſolut. 55. num. 4. cum iſtis Diana Reſolut. fin. de dubijs Regul. Portel. & Rodriq. loquuntur de iure communi, ex quo ſecundo loco citati docent, non requiri licentiam Epiſcopi in mutatione Conuentuum, proptèr illud priuilegium, cui non fuit derogatum per Tridentinum loco citato cap. 3. ſeſs. 25. aſſerit Diana ex citatis Doctoribus, quia inquit Peyrin. ad conſtitut. 6. Gregorij XV. in Concilio prohibetur, ne ſine licentia Epiſcopi erigantur Conuentus, ſecundùm autem Rodr. tom. 2. q. 49. art. 9. non dicitur

citur erigi, & acquiri nouus Conuentus, quando in eadem Ciuitate, ſeu Caſtro fit mutatio de loco ad locum, quæ explicatio facit ad hoc, vt dictum priuilegium, neque per ſubſequentes Bullas Tridentinum Clementis VIII. Greg. XV. & Vrbani VIII. extenſas apud Tambur. tom. 3. diſp. 5. q. 1. non dicatur derogatum. Sed permaneant dicta ſuperiùs, nimirùm in translatione requiri licentiam Epiſcopi ex præſcripto Tridentini, & dictarum Bullarum, in quibus fit mentio de erectione nouorum Conuentuum, derogando omnibus priuilegijs, quo nomine venit quæcumq; erectio Conuentuum, ſiue fiat ſimpliciter, quia anteà non extabat, ſiue aliud de nouo conſtruatur Monaſterium, relicto, aut retento veteri; verè enim dicitur de nouo fundari, & erigi, cum anteà non eſſet, ſed incipiat primò eſſe.

DECISIO CXXVI.

An Epiſcopus originis poſſit ordinare beneficiarium alterius Epiſcopi?

SVbdiaconus quidam oriundus Regij, vbi natus eſt, nunc habens domicilium Mutinæ, & Beneficium Mantuæ, obtinuit à Summo Pontifice priuilegium recipiendi ordines Sacros tribus diebus feſtiuis à quocumque Epiſcopo de licentia ſui Ordinarij, an ordinari poſſit à quocumque illorum Epiſcoporum, qui dicuntur illius proprij, ſine alterius licentia? In hoc caſu non poteſt recipere ordines, niſi ab Epiſcopo Beneficij, quod probatur; quia ille tantum dicitur ſuus Ordinarius, nam in ſupplicatione mentio tantum fit de Ordinario Beneficij, ac proindè ad illum refertur illa clauſula. *De licentia ſui ordinarij.* Deinde Clericus iſte in tantum dicitur ſubditus Epiſcopi quò ad ordinationem, in quantum habet titulum beneficij, aut patrimonij ab eodem Epiſcopo, ſed ab vno tantum habet beneficium, ergo ab eo tantum ordinandus eſt, aut ab alio de eius licentia, licet alius eſſet Epiſcopus originis, aut domicilij, quia talis Epiſcopus nullum ius habet ſuper ordinandum, cum id acquiratur ex titulo patrimonij, vel beneficij, qui duo tituli non exiſtunt reſpectu Epiſcoporum originis, & domicilij. Præterea Epiſcopo ordinanti conſtare debet, quod quando ordinatur, habet actu beneficium, ſed id conſtare legitimè non poteſt Epiſcopis originis, & domicilij, ergò ab his ordinari non poteſt ſine licentia Epiſcopi beneficij, cui conſtat de exiſtentia beneficij. Facit quod habet Additio ad Quar. v. Ordo, §. Circa tertium. Demum iſte Clericus de licentia Epiſcopi Mantuani recepit Ordines Subdiaconatus, & Diaconatus ab Epiſcopo Regienſi originario, ergò & Præsbyteratus, ſiquidem per huiuſmodi licentiam præcluſa eſt via alijs Epiſcopis, vt dixit Nouar. in ſingul. canon. concl. 102. nu. 22.

DECISIO CXXVII.

An priuilegium recipiendi ordines extra tempora tribus diebus feſtiuis excludat Sabbatum?

POteſt ordinari Sabbato Temporum intermediante, quamuis non ſit feſtiuum, neque enim quod in

fauorem alicuius conceſſum eſt, in eius diſpendium redundandum eſt, Reg.61. in 6. ſi autem non poſſet ordinari Sabbato intermediante, id illi eſſet in diſpendium, & deterioris eſſet conditionis alijs, quibus non negatur eo die ordinatio, ergo neque illi. Deinde priuilegia derogant legibus, quibus opponuntur, lex autem, cui opponitur hoc priuilegium Papæ, in eo conſiſtit, vt nullus ſacris initiari poſſit extrà tempora ſtatuta, cui derogatur per priuilegium, non autem affirmatiuæ, quæ præſcribit, Ordines ſacros eſſe recipiendos ſtatutis temporibus. Demùm, ſolet apponi dictio, *Etiam*, quæ implicatiua eſt temporum Ordinationis, & in hoc nulla difficultas, & illi tres feſtiui dies accipiuntur reſpectu dierum extrà tempora ſtatuta à iure pro Ordinatione.

DECISIO CXXVIII.

A quonam ducendum ſit funus mulieris, vel puellæ morientis intrà Monaſterium?

NOtorium eſt, intra Monaſteria Monialium educari puellas, quę quandòque fiunt Moniales, aliquandò exeunt poſt educationem, & reuertuntur ad ſœculum. Interdùm mulieribus conceditur ingreſſus cum perpetua permanſione intrà clauſuram ſine Nouitiatu, & ſine profeſſione, ſi interim moriantur ſine electione ſepulturæ, nulli dubium eſt, eiſdem miniſtrari Sacramenta omnia à Confeſſario ordinario Monialium, & cum Monialibus ſepeliri; Tum quia partes ſunt eiuſdem corporis Monaſtici, licèt imperfectæ, conſequentèr eodem iure cenſendæ ſunt, quo Moniales. Tum quia in hoc æquiparantur Nouitijs, & Monialibus, quæ in prędictis ſoli Confeſſario ſubduntur. Tum quia id colligitur ex ſeſs. 24. cap. 11. & ſeſs. 25. cap. 11. in quibus locis perſonæ commenſales actu Regularium, apud quos domicilium, & habitationem contraxerunt, gaudent eorum iuribus, & priuilegijs; Tum quia æquiparantur Tertiarijs, ad quorũ ſimilitudinem collegialitèr viuunt cum clauſtralibus, & ſicut Superiores Regulares ſuper huiuſmodi perſonas Tertiarias ius habent quò ad Sacramenta, & ſepulturam, prout non ſemel deciſum fuit, & refert Barboſa ad ſeſſ. 25. cap. 13. num. 27. editionis Venetæ, quod fundatur in Bulla Leonis X. incip. *Dùm intrà*, apud Quar. v. Priuilegia Regularium, ita & ſuper has mulieres, & puellas. Et in hoc nullam puto eſſe difficultatem.

Dubitatur verò in caſu, quo mulieres, & puellæ eligerent ſibi ſepulturam extrà in aliena Eccleſia, vel parentes eorum vellent ſepeliri in ſepulcro paterno, à quo cadauer leuandum ſit, & funus proſequendum, à Confeſſario ne, an à Parocho, cui aliàs de iure munus hoc incumbit?

Ex officio id munus eſt Confeſſarij, quod probatur. Tum quia ad illum ſpectat funus perficere, ad quem pertinet inchoatio eiuſdem funeris, à ſimili de eo Iudice, à quo cęptum iudicium terminandum eſt, l. Vbi cęptum, ff. de iur. om. iud. ſic Confeſſarius auditum verum pœnitentem abſoluere debet; & Sacerdos cęptam Miſſam perficere habet, cap. Nullus 56, diſt. 1. de conſecr. & cęptam electionem publicatione ſcrutinij abſoluere habent electores, cap. Publicato 58. de elect.

iun-

iuncta gloſa v. compellantur. Sed ad Confeſſarium ſpectat initium funeris, & cadaueri leuatio è Monaſterio, quia nemo prætèr ipſum ibi ius habet, cùm locus omninò ſit exemptus à Parochiali iure, & ratio dictat, ad eum ſpectare initium funeris, ad quem pertinuit infirmum vltimò diſponere ad bonam mortem, quod ſolius Confeſſarij proprium munus fuit, ergò is idem ceptum funus continuare debet ſolemnitèr cum cotta, & ſtola vſque ad Eccleſiam, in qua elegerat ſepulturam. Tum quia hæc mulier, quò ad Sacraméta, & ſepulturam nihil differt à Monialibus, niſi ratione electionis ſepulturæ, ſed iſte actus electionis ſepulturæ, non tollit Confeſſario ius acquiſitum quò ad Sacramenta, & funus, nam videmus proprium Parochum incipere funus ſui Parochiani, & illud proſequi ad alienam Eccleſiam, in qua moriens elegerat ſepulturam, ergò idem dicendum in caſu præſenti. Dicta procedunt à fortiori, ſi cadauer eſſet ſepeliendum in Eccleſia exteriori Monaſterij, vbi ſepeliuntur ſeculares, quamvis Eccleſia eſſet Parochialis, eſto Confeſſarius non eſſet communis Parochus Monialium, & ſecularium, in quo caſu Parochus ſolùm terminaret exequias intrà ſuam Eccleſiam.

DECISIO CXXIX.

An huic Confeſſario debeatur Quarta funeris?

CONfeſſario, de quo ſuprà, debetur Quarta, quia Quarta datur proptèr onus, quod ſuſtinetur in adminiſtratione Sacramentorum ex Officio, cap. 1. cap. Relatum, cap. De his, de ſepult. Sed iſte Confeſſarius non minùs adminiſtrat Sacramenta ſuis Monialibus, mulieribus, & puellis exiſtentibus intrà clauſuram, ac faciat Parochus quivis reſpectu ſuarum ouium, ergò eidem pari ratione debetur Quarta funeralium. Confirmatur, quia Quarta debetur Parocho, intèr cuius iura computatur, quandò illius cadauer proprium ſepelitur in aliena Eccleſia, ſed Confeſſarius iſte, etſi non vocetur nomine Parochus, re tamen Parochus eſt, quia ea omnia onera ſuſtinet in Eccleſia Monialium, quæ illius Eccleſia quaſi Parochialis dicitur, cùm in ea exerceat curam animarum, quæ Parochus ſufferre ex officio debet reſpectu ſuarum ouium, ergò illi debetur Quarta, ſicut proprio Parocho.

DECISIO CXXX.

An profeſſio cauſa mortis emiſſa infrà annum probationis poſtulet conſenſum Monaſterij?

DE priuilegio profitendi infrà annum probationis in articulo mortis, dixi cap. 4. de Nouitiatu q. 49. & 50. & ſuprà hic Deciſ. 48. Vide Vecchium diſp. 13. dub. 11. referentem Doctores aſſerentes, non ampliùs valere dictum priuilegium ſublatum per Gregorium XIII. in Bulla incip. *In tanta rerum*, in qua reuocauit omnia priuilegia contrà Tridentinum conceſſa, alios affirmantes valere, ſed quicquid ſit de hoc, docuit præcitato cap. 4. q. 49. & 50. non requiri conſenſum Conuentus; Tum quia is non ex-

primitur in Bulla cum alijs requiſitis, ergò adhibendus non eſt, ſi enim Papa id voluiſſet, expreſſiſſet. Tum quia ea non eſt ſimplicitèr profeſſio, ſed tantum ſecundum quid, & in ordine ad conſolationem animæ pro morientibus, & non pro conualeſcentib. Tum quia ſi conſenſus eſſet neceſſarius, aliquandò poſſet impediri vſus priuilegij ex parte Monaſterij nolentis illum acceptare, quod eſſet in graue præiudicium animæ infirmi, præterquamquod maximè conturbaretur ægrotans, ſi ſciret animum Religioſorum eſſe, velle eum excludere à Religione, vndè meritò Papa dictum conſenſum non expreſſit.

DECISIO CXXXI.

An ſequens donatio ſit ſimoniaca?

REuerendi Fratres Ordinis N. à quodam Abbate Regulari obtinuerunt Eccleſiam, cui conceſſioni ab Abbate factæ conſenſit illius actualis Rector, reſeruatis ſibi tantum fructibus eius beneficij, quod ſimplex eſt, ſua durante vita, quæ omnia apparent in quodam inſtrumento ſuper hac conceſſione confecto. Poſtmodum Religioſus Procurator ad nouum conuentum, cui conceſſa fuerat Eccleſia, per priuatum Chirographum, habita relatione ad inſtrumentum conceſſionis Eccleſiæ præfatæ conſtituit ſe realem debitorem dicto Rectori de vncijs argenti quadraginta cauſa doni promiſſi dicto Rectori illis verbis, *Et queſte,* ſubditur in Chirographo, *per donatiuo ſtante la conditione poſta nell' inſtromento adi* 30. *Luglio* 1632. *d'accordare con eſſo Signor Rettore per cauſa della caſa &c.* Illud autem Chirographum ſcriptum fuit die 10. Auguſti 1633. Modò ſuperior illius noui Conuentus quærit, an teneatur ſoluere hoc debitum, cum ab aliquibus illi dictum fuerit eſſe ſimoniacum, & nullum prædictum Chirographum.

Certè illud eſſe ſimoniacum, & nullum probatur; Primò, quia Eccleſiæ, & beneficia ſine vllo pacto, & conuentione conferenda, & concedenda ſunt, cap. fin. de pactis, cap. Cum in Eccleſiæ 9. cap. In tantum 36. cap. Audiuimus 41. de ſimonia; in hac autem collatione patet interueniſſe pactum, & conuentionem dictarum 40. vnciarum, nam ex chirographo conſtat, contractum fuiſſe occaſione conceſſionis Eccleſiæ, ibi: *Stante la conditione poſta nell'inſtromento di accordare con detto Signòr Rettore*; illud enim inſtrumentum loquitur tantum de collatione Eccleſiæ. Parum autem refert, quod pactum antecedat, vel ſequatur collationem, cap. Eos qui 21. 1. qu. 1. iuncta gloſa fin. immò non tantum ſequitur, ſi ſpectetur chirographum ſcriptum de anno 1633. ſed etiam antecedit ſaltem virtualitèr, & priuatim, atque ineſt inſtrumento, nam illud verbum. *Accordare con detto Signor Rettore*, nihil aliud importat, quam donatiuum ſupradictum occulte promiſſum, & Chirographo apertè expreſſum. Palàm igitur eſt, pactum donationis à principio collationis tractatę inchoaſſe, & expreſſum fuiſſe virtute chirographi quò ad obligationem externam. Secundò, ex actibus reciprocis, & correſpectiuis colligitur ſimonia in beneficiorum, & Eccleſiarum collatione, Creſcent. deciſ. 78.

ciſ.78. Paleot. deciſ.150. ſed Chirographum, & inſtrumentum correlationem habent ad inuicem, vt conſtat ex illa particula: *Accordare con detto Signor Rettore*, ſed reſpectu inſtrumenti illa donatio arguit ſimoniam, ergo & reſpectu Chirographi. Tertiò, vt apparet in inſtrumento conceſſus, Rector ſpontè conſenſit gratioſę conceſſioni, ſicut fecit Abbas, vndè poſteà ſe faciendo creditorem illarum 40. vnciarum in priuato Chirographo, videtur palliare ſimoniam, quam priuatim contraxerat, cum Religioſo Procuratore, tacendo hoc donatiuum in inſtrumento conceſſionis, ne euidentèr ambo rei eſſent ſimoniæ. Quartò, tota vis Chirographi pendet ab illa particula, *Accordare*, poſita in ſupplicatione inſerta in inſtrumento, quæ videtur ſortita ſuum effectum in actu ipſius inſtrumenti illis verbis. *Et præmiſsæ gratioſæ conceſſioni quo ad eius intereſſe, dicto D. Rectore ſpontè conſentiente, reſeruatis tamen ſibi introitibus ipſius Eccleſiæ, donec vixerit, abſque aliquo onere exercendi obligationem contractam medio conceſſionis, & collationis eiuſdem Eccleſiæ*, ergò Chirographum, quod ſupponit nondum concordatum fuiſſe contrà tenorem inſtrumenti, in quo conſtat de concordia, falſum, ac proindè nullum cenſendum eſt. Quintò, ſimonia excludi non poteſt, licet dicatur, hanc donationem reſpicere antidotalem obligationem in ſignum gratitudinis ob Eccleſiam conceſſam gratis, quia quamuis obligatio antidotalis, qua quis intendit, ſeu ſperat aliquid temporale, non pro pretio, ſed pro gratitudine rei ſpiritualis acceptæ gratis, non ſit materia ſimoniæ, ſecundum Doctores, quos citat Bonac. q.6. de ſimon. inducit tamen ſimoniam, quando initium habuit à pacto, à colloquutione, & conuentione præcedente, vel comitante ipſam conceſſionem, quod verificari in caſu præſenti notum eſt ex illis verbis. *Accordare con detto Rettore*. Igitur antidotalis obligatio inducit ſimoniam, quandò de ea inter partes tractatur antè expeditionem collationis rei ſpiritualis, nec aliter dici poteſt, aliàs in omnibus actibus ſpiritualibus poſſet interuenire, & tradi aliquid temporale, ſine vitio ſimoniæ, & ſic tradentes excuſarentur mediantę illo titulo obligationis antidotalis ex gratitudine, quod abſurdum omninò eſt, euacuaretur enim ſimonia ſecundum excuſationem, & nihilominus ex parte rei, & facti locum reuera haberet. Demum, eſto dicta donatio non eſſet ſimoniaca, adhuc non teneret, quia ex Bulla Clement. VIII. incip. *Religioſæ Congregationes* de largitione munerum, prohibentur Regulares etiam de licentia Generalis ſui donare etiam titulo gratitudinis, ergò concludendum eſt dictum Superiorem non teneri ſoluere hoc debitum, cum ſit nullum, & ſimoniacum. Ita ſentio, ſaluo meliori Iudicio. Donatione igitur extingui poteſt obligatio antidotalis abſque vitio ſimoniæ, quandò de donatione nihil actum eſt inter partes, neque mediante tertio, licet fuerit ſpes, & intentio aliqua conſequendi donum, & quod perſona creditur, ſeu cognoſcitur in ſimilibus occaſionibus liberalis.

(∴)

DE-

DECISIO CXXXII.

An Epiſcopus in conceſſione Eccleſiæ facta Regularibus poſſit ſibi reſeruare viſitationem, & correctionem dictæ Eccleſiæ?

CErtum eſt, Epiſcopum de conſenſu maioris partis ſui Capituli poſſe Regularibus concedere Eccleſiam ſibi ſubiectam, accedente etiam conſenſu Patroni, ſi Eccleſia habet iuſpatronatum, c. Tua 8. c. Paſtoralis 9. de his, quæ fiunt à Prælat. cap. Paſtoralis 7. extremis verbis, de donat. atque etiam in ipſa conceſſione, & collatione facta Regularibus apponere penſionem, ſeu cenſum moderatum ſingulis annis ſoluendum in ſignum ſubiectionis, recognoſcendo Epiſcopum tamquam dominum Eccleſiæ collatæ, cap. Eleuterius 30. 18. q. 2. cap. Conſtitutus 6. de relig. domibus; non ideò tamen quicquam aliud oneris apponere poteſt, alitèr collatio ſimonia inficitur ex citato cap. Conſtitutus, poteſt tamē Epiſcopus redditus Ordinarios Eccleſiæ ſibi retinere conferendo Clerico alicui. Non tamen poteſt reſeruare ſibi viſitationem, & correctionem, quia Eccleſia de ſęculari per conceſſionem huiuſmodi fit Regularis, ac proindè exempta, ſicut omnes aliæ Eccleſiæ Regulares, ideò Epiſcopus non poteſt adijcere reſeruationem, & Religioſus eam approbare; Tum quia id eſt priuilegium Papale, cui renuntiari non poteſt ſine licentia Papæ cap. Cum tempore 5. de arbitrijs. Tum quia renuntiatio iuris alieni non tenet in præiudicium tertij, l. Iubemus C. ad velleianum, Surd. conſil. 332. num. 9. Cęphalus conſil. 152. nu. 67. Natta conſil. 470. num. 15. ius autem exemptionis Regularis aliena dicitur reſpectu Regularium, cùm non ſit propria cuiuſq; ſed communis immediatè conceſſa Religioni, ideò nullus etiam Superior illi poteſt renuntiare. Quod Regulares non poſſint renuntiare exemptioni docent omnes Canoniſtæ ſuper dictum caput, cum quibus eſt Roman. conſil. 369. num. 18. Surd. conſil. 47. num. 25. Caſtren. conſ. 432. Mantica deciſ. 237. num. 4. & coram Gregorio XV. deciſ. 325. num. 23. Demùm nullus Epiſcopus hactenus ſibi reſeruauit id, ergò ſignum eſt, id fieri non poſſe. Quare minùs benè fecit quidam Abbas Regularis, qui in conceſſione cuiuſdam ſuæ Eccleſiæ facta certis Regularibus mendicantibus pro fabricatione ſui Conuentus, ſibi reſeruauit viſitationem, & correctionem in Eccleſia collata illis Religioſis, prætèr penſionem retentis etiam omnibus redditib. ita quod nudam Eccleſiam tantùm, vt dicitur, illis donauit.

DECISIO CXXXIII.

An votum de non mutuando teneat?

IVuenis quidam, qui vouit non ampliùs mutuandi, ſi amicus, cui pecuniam mutuam dederat, eamdem in ſpecie non reſtituat, vt reuera non reſtituit, non tenetur illud obſeruare, quia nullum eſt; Tum quia votum eſt voluntaria promiſſio Deo facta de meliori bono; conſtat autem meliùs eſſe mutuare, quàm non mutuare; Tum quia mutuare eſt actus charitatis, & miſericordiæ, ergò priuare ſe hoc actu, malum eſt, ac proindè nul-

lum

lum votum. Ita omnes cum Sanchez lib.4.cap.8.num.18. Nec illa conditio quicquam operatur, cùm pendeat potiùs ex circumſtantia vana, aut ex motiuo indignationis alicuius ergà perſonam, cui mutua data fuit pecunia.

DECISIO CXXXIV.

An alienari poſſint per Regulares acquiſita iure Saluiani ſine licentia?

CReditores contrà moroſos debitores auctore Pretore quandòq; immittuntur in poſſeſſionem, & tenutam aliquorum ſtabilium debitoris, vt eiſdem inſiſtant, donec, & vſquequò ſatisfacti ſint de fructibus maturatis, & nondùm ſolutis, & in poſterùm maturandis vſque ad totalem ſatisfactionem. An per Regulares vendi poſſit huiuſmodi creditum maturatum, & maturandum ſine ſolemnitate, & licentia S. Congregationis? Reſpondetur affirmatiuè, quia hoc ius conſiſtit in receptione ſolummodò fructuum, qui ſeruando ſeruari non poſſunt, ſunt enim pecuniæ, quæ primo vſu conſumuntur; hi autem alienari non prohibentur, ergò. Deindè in caſu noſtro ſunt fructus cenſuum, qui regularitèr diſtrahuntur, ſaluo ſemper capitali, quod ſi reſtituatur à debitore, denuò inueſtitur in cenſum. Nec obſtat, quòd ceſſio iurium ſit alienatio prohibita, quia id intelligitur de ceſſione, & venditione damnoſa reſpectu ſtabilis, quod non eſt alienabile, niſi cum licentia. Demùm inſiſtentia rei ſtabili non eſt propter ipſam rem ſtabilem, ſed propter fructus, quos, ſi dominus fundi fructus offerat, creditor fructibus receptis, tenetur deſerere fundum conſignando illum domino ſuo, ergò & alteri illud ius vendere, & ponere in loco ſuo.

DECISIO CXXXV.

An penſio pro rata ſemeſtris, intrà quod mortuus eſt penſionarius, debeatur heredibus?

VTique, quia vt inquit Garz. apud Parolettum §. de penſionib. pag. mihi 26. pro illa rata temporis, quo vixit, ſatisfecit ſuo oneri recitandi Officium B. M. V. ergò ratam penſionis acquiſiuit ſuis heredibus, Ricc. port. 2. reſolut. 117. Confirmatur, quia cęteræ penſiones pro rata temporis, quo fructuarius vixit, debentur hęredibus, vndè ſi cenſus redimatur infrà annum, vel ſemeſtre, penſio ſoluenda eſt ad ratam temporis, quo capitale fuit apud cenſurarium, Salas de cenſib. dub. 42. ex illo Bonac. de cenſib. num. 32. §. Addit. Vide Naldum v. Penſio num. 9. vbi in contrarium adducit Stylum curiæ Romanæ, quæ nunquam diuidit penſionem, ſed relinquit eam Rectori, & non tranſit ad heredes penſionarij.

DECISIO CXXXVI.

De quadam laicali Congregatione non ſubiecta Ordinario.

LVcia N. in propria domo cum quatuor alijs mulieribus ſimul habitans in honorem quinque vulnerum Saluatoris, nonnullis puellis cauſa educationis admiſſis, cũ illis Diuinum Officium, & alia ſpiritualia recitat, Miſſam, & ſacram Communionem

ex

ex Oratorio publico domui contiguo audiunt, & recipiunt per quædam foramina medij parietis, tempore verò Paſchali exeunt ad Parochialem, pro Sacramento Euchariſtiæ, veſtibus nigris indutæ, in domo verò geſtant habitum Ordinis Franciſcani. Omnes ſpontè obediunt dictæ Luciæ ſine vlla promiſſione obedientiæ, aut voti, neque vllam Regulam obſeruant. Quæruntur tria. Primò, vtrum Abbas loci illius ordinarius, & habens quaſi iura Epiſcopalia poſſit permittere huiuſmodi Congregationem Mulierum? Secundò, an dictæ Mulieres ſic viuentes debeant recognoſcere præfatum Abbatem, vti ſuum ſuperiorē. Tertiò, an Abbas poſſit concedere licentiam celebrandi in eo Oratorio?

Puto, Reuerendiſſimum Abbatem non poſſe impedire progreſſum dictæ Congregationis, immò debere illam permittere, ſeu, vt verius loquar, non poſſe ſe ingerere in ea, quia pœnitus laicalis eſt, quod multis probo.

Primò, omnis Congregatio, ſeu Collegium eſt, vel Eccleſiaſticum, vel laicale, quæ per hoc cognoſcuntur, quod illa vocantur Eccleſiaſtica, quæ inſtituuntur, & eriguntur cum licentia, & auctoritate Ordinarij; laicalia verò, quæ fundantur, & inſtruuntur auctoritate, vel non contradicente Principe, ita colligunt Canon. in cap. Dilecta 14. de exceſſib. Prælat. Legiſtæ in l. 1. ff. quod cuiuſque vniuerſ. & l. 1. ff. de colleg. illic. l. fin. C. de iur. om. iud. Sylu. num. 3. v. Collegium, vbi ait etiam priuata auctoritate fundari poſſe, cauſa pietatis, & Religionis, quia ius ciuile prohibet tantum Collegia illicita ex cit. ff. Sed in caſu noſtro dicta Lucia inſtituit eam Congregationem ſine licentia, & auctoritate Abbatis, quod facere poterat ex dictis, ergò huiuſmodi Congregatio, cum ſit laicalis, Abbas non ſolum poteſt illam permittere, verum etiam non poteſt illius progreſſum impedire, neque in ea ſe ingerere prætextu ſpiritualis cauſæ, cum merè laicalis ſit.

Secundò, iſta Congregatio licet habeat aliqua ſigna pietatis, & ſpiritualitatis, non indè ſequitur, quod propriè ſit Congregatio Religioſa, quia nulli promittunt obedientiam, nec proprijs renuntiant, neq; aliquam Regulam ex approbatis profitentur; ex quibus negatiuis deducitur negatio Congregationis Religioſæ Beguinarum à Clem. 1. de Relig. domibus; igitur ad Congregationem Religioſam, ac proindè ſubiectam Ordinario, & Prælato Eccleſiaſtico requiruntur, Regula ex approbatis, habitus, profeſſio, & Superior, cui promittitur obedientia, Penottus lib. 2. Hiſtor. Canon. Regul. cap. 7. & deducitur ex cap. fin. de Relig. domibus; hæc autem Congregatio nihil prædictorum habet, ergò nulla ratione ſubditur Ordinario, ac proindè anxius eſſe non debet, an debeat illam permittere, an non.

Tertiò, receptio habitus S. Franciſci non conſtituit Luciam Religioſam, & quia aliæ Tertiariæ Religioſæ non ſunt, cum is Ordo admittat in Congregatione ſua perſonas vtriuſq; ſexus, & coniugatas; & quia eſt quidam modus viuendi, & non propriè Ordo Religioſus, & gloſſ. v. Tertiò Clem. Cum ex eo, de ſent. excomm. Rodr. tom. 3. q. 72. art. 2. & quia Lucia illa veſte beretina induta fuit ab

Epi-

Epiſcopo, Tertiariæ autem S.Franciſci à ſolo Miniſtro huius Ordinis, vel à Superiore aliquo Franciſcano habitum recipiunt, ex Bulla Nicolai IV. incip. *Supra montem*, ergo neque ex hoc capite, quod illa veſte beretina induta fuit Lucia, Abbas iuriſdictionem habere poteſt ſuper dicta Congregatione adhuc Laica.

Quartò, iſta Congregatio non magis ſubditur Ordinario, quam Mulieres verè Tertiariæ, cum plus de vita Laicali, vt ita dicam, habeant ſociæ Luciæ, quam Tertiariæ, quæ habent modum viuendi approbatum à Sede Apoſtolica ex dicta Bulla, Lucia verò cum ſuis ſocijs nihil habet ſpeciale à Papa, neque Ordinario, neque quærit, ſed Tertiariæ ex hoc non ſubduntur Ordinarijs magis, quam antequam eſſent in Congregatione vnitæ, vt colligitur ex Bulla Leonis X. incip. *Dum infrà*, ergò neq; Lucia cum ſuis.

Neque allata in contrarium quicquam proſunt D. Abbati, primò namque illa Bulla incip. *Circa Paſtoralis*, Pij V. prohibens, mulieres ſimul cohabitare ſine profeſſione, & clauſura, loquitur apertè de Congregationibus Eccleſiaſticis, & non de Laicis, quæ regimini Eccleſiaſtico non ſubduntur. Pellizzar. cap.7. de Monial. q.21. intelligit de volentibus manere cum clauſtralibus ſine profeſſione, & clauſura. Quod ſi quis vrgeret, Papam abſolutè loqui, reſpondeo Bullam, quò ad hanc partem non fuiſſe vſu receptam, quod in effectu patet in multis ciuitatibus, in quibus reperiuntur huiuſmodi Congregationes mulierum laicales ſine profeſſione, & clauſura, & hic Parmæ præcipuè habentur Collegia Dominarum Bagnonæ, Baiardæ, S. Caroli, & Vrſolinarum, in quibus Ordinarius nullum ius habet. Secundò parum refert deſtructio Ieſuitiſſarum, & Beguinarum, nam ex diuerſis non fit illatio maximè in odioſis, conſtat autem Collegium noſtrum non eſſe ex illis; neque in Clem. contrà Beguinas prohibetur modus viuendi illarum Beguinarum, quæ ſunt fideles, honeſtè conuerſantes in ſuis hoſpitijs, immò Ioan.22. in extr. Ratio recta, de Relig. domibus hunc ſtatum permittit, vt facit Lucia cum ſuis ſociabus toti oppido exemplaris. Demum illa reſponſa S. C. nihil probant, tum quia loquuntur de Congregationibus Eccleſiaſticis, tum quia loquuntur de certis Collegijs; tum quia illis fides non eſt adhibenda, niſi authenticè oſtendantur, ex Decreto Vrbani VIII. relato per Dianam part.5. tract.12. reſolut.52. & hæc ſatis, ſaluo meliori, &c.

Secundo quæſito ſatisfit ex dictis, dictas mulieres nullo modo teneri recognoſcere Abbatem, cum probatum ſit illi nullatenus ſubeſſe, niſi vt cæteri fideles extrà Congregationem viuentes. Quare quò ad Sacramentalem Communionem, Viaticum, extremam Vnctionem, & ſepulturam recognoſcunt Parochum.

Tertiæ dubitationis reſolutio facilis eſt, nam cum Oratorium ſit publicum, & Abbas habeat iura Epiſcopalia, poteſt cuilibet Sacerdoti dare licentiam celebrandi in eo, iuxta Seſſ.22. Tridentini, ibidem Barboſa num.21. & 22.

DE-

DECISIO CXXXVII.

An profeſſio nulla ratificata per Abbatiſſam teneat?

MOnialis ficté emiſit profeſſionem, quam poſteà non ratificauit, ſed bené viuendo in Monaſterio, poſtmodum electa fuit in Abbatiſſam, tandem in ſe reuerſa propoſuit ratificare illam, ſuper qua re, quia negotium erat occultum, conſuluit Confeſſarium, qui ei incidit hoc conſilium, quod ipſa poſtularet nouum conſenſum à Monialibus, fingendo quamdam Monialem, tacito eius nomine, valdè agitari ſcrupulis de nullitate ſuæ profeſſionis, ideò eius nomine Abbatiſſam petere de nouo conſenſum, vt coram Deo occultè poſſet ſuam profeſſionem alias nullam ratificare; Moniales conſenſum præſtiterunt, & ipſamet Abbatiſſa coram Confeſſario de nouo verè profecit, & ſuam ratificauit profeſſionem. Modò fit eidem ſcrupulus ab alio Confeſſario, quod nulla fuerit huiuſmodi ratificatio, quia eadem requiruntur ad ratificationem, quæ concurrunt ad profeſſionem, ſiquidem ratificare eſt de nouo facere profeſſionem; inter alia autem requiritur conſenſus, & acceptatio Superioris, nam omnes Moniales, ſicut & viri Religioſi profeſſionem emittunt in manibus ſui Superioris, hæc autem Monialis actu erat Abbatiſſa, & nemo in ſeipſum conſentit, aut ſeipſum recipit ad aliquem actum legitimum, quare hæc Abbatiſſa adhuc remanet nullitèr profeſſa. Quid agendum?

Profeſſio huiuſmodi tenet, ratio eſt, quia in ratificatione profeſſionis nullæ defectu conſenſus fingentis proficere, ſufficit ſolus conſenſus ipſius profitentis, ſi quidem adhuc dicitur durare conſenſus præſtitus ex parte Monaſterij per Abbatiſſam, & Conuentum, ergò ad valorem iſtius actus requiritur tantum conſenſus ipſius profitentis. Simile de Matrimonio carnali nullo defectu conſenſus alteriùs coniugis, quod accedente conſenſu illius, qui defecit, reualidatur, ex D. Thom. in 4. diſt. 29. q. Vn. art. 3. quem cum alijs refert Sanch. diſp. 32. lib. 2. num. 9. Quod autem in hoc caſu ſufficiat ſolus conſenſus Monialis Abbatiſſæ, quo carebat, dum primò profecit, eſt communis Doctrina Rodr. tom. 3. q. 17. art. 3. §. Aut nullitas. Sanch. lib. 7. diſp. 37. num. 61. Sà v. Religio num. 23. Leſſ. lib. 2. c. 41. num. 67. alios citat Vecchius diſp. 14. de Nouit. dub. 4. n. 3. Tambur. tom. 3. diſp. 6. q. 17. num. 2. Compend. reſolut. 101. num. 55. Portellus v. Profeſſio nulla, num. 11. ex Nauar. conſil. 24. de regul.

Ex his deducitur, Abbatiſſam nullo Confeſſarij habito conſilio, aut conſenſu nouo Conuentus, potuiſſe per ſe ipſam coram Deo ratificare profeſſionem ſine illo incommodo, & fruſtra ſcrupulis vexatus, inculpet medicos ignaros in porrectione veri remedij. Dicta procedunt etiam quò ad maſculos.

DE-

DECISIO CXXXVIII.

An Abbatiſſa nulliter profeſſa ratificando profeſſionem reualidet per hoc ſuam electionem?

CErtum eſt, Monialem, cuius profeſſio nulla eſt, licet nullitas ſit occulta, non poſſe acceptare electionem de ſe factam, ſed quantum eſt ex parte ſua, debet antè acceptationem coram Deo proficere, aut ſi nolit, tenetur recuſare tale onus, proteſtando ſe indignam, aut allegando ſe impotentem ad gubernandum Moniales, aut ſimplicitèr nolle tale onus, non tamen tenetur ſe prodere, quando cauſa nullitatis profeſſionis propalata redundaret in eius dedecus, aut aliud damnum, vt ſi aſſereret ſe fictè profeciſſe, aut ſcienter antè legitimam ætatem, quam falſis litteris probauerat, aut quid ſimile, profeſſionem emiſiſſe. Quod ſi cogatur acceptare electionem de ſe factam, ne ſe cum ignominia prodat, ſi tamen id ſequeretur, adhuc mortaliter peccat, quia in ſua poteſtate eſt remouere inhabilitatem per ratificationem profeſſionis. Et de hoc nulla eſt dubitatio. Punctus igitur difficultatis in eo conſiſtit, an ratificatione profeſsionis facta coram Deo tantum per Abbatiſſam in ſe reuerſam, reualidetur etiam electio, itaut ſine peccato poſſit continuare in Officio, ſicut ſi ab initio tenuiſſet electio? An adhuc remaneat nulla electio? ac proindè illi neceſſarium ſit, aut cedere, aut petere diſpenſationem inhabilitatis, & nouam poſtulare electionem?

Reſpondeo, certum eſt, ratificatione profeſſionis facta per Abbatiſſam ſiue proprio tantum conſenſu, vt probaui præcedenti quæſtione, ſiue etiam accedente conſenſu illo Monaſterij de Moniali incognita, non ratificari, & conualidari electionem, ac proindè ex hoc capite non poſſe continuare in regimine. Ratio illius eſt, quia ex vulgatis iuribus, cauſa limitata limitatum producit effectum; ſed cauſa ratificatiua eſt tantum circa profeſſionem, ergò hanc ſolummodò ratificat, & conualidat. Deinde aliud eſt nullitas profeſſionis, quæ tollitur per actum proprium ipſius ratificantis; aliud inhabilitas eius effectus, quæ per ſolam diſpenſationem aufertur, quod eſt actus iuriſdictionis præſtandus à Superiore, ex quo palam eſt per illam tantummodò ratificationem non fuiſſe perſoſonam habilitatem. Ratio alteriùs, quòd ſcilicet non poſſit continuare in officio eſt, quia adhuc viget prior ratio inhabilitatis, & nullitatis electionis eiuſdem Monialis in Abbatiſſam.

Si Abbatiſſa deſiderat remanere in officio ſine peccato, debet ſuper inhabilitare diſpenſari, ſubſequenter confirmari in officio Abbatiſſæ per ſuum Superiorem, illum de hoc occultè, & ſecretè rogando; in quo caſu Superior diſpenſare illam debet, & poſtea confirmare ſecretò in ſuo officio. Si Monialis eſt ſubiecta Regulari Prælato ab hoc diſpenſabitur, ſi Ordinario loci ab eodem. Et ita de electione, nulla in ſecreto docent plures, quos citat & ſequitur Sanch. lib.8. diſp.7. nu.12. quos allegat pro ſe Portellus part.1. caſu 1. Reſponſ. Qui aſſerunt ſublato per diſpenſationem

nem impedimento, ſeu inhabilitate, reuiuiſcere, ratificari, & conualeſcere electionem, ita quod non ſit neceſſaria alia noua electio, neque conſenſus electorum, quia conſenſus antiquus Monialium præſumitur durare, hoc ipſo, quod conſtat, anteà non fuiſſe reuocatum. Confirmatur id, quia ratificatio locum habet etiam in electione, cap. Quia 5. de elect. cap. Quod ſicut 28. eod. iuncta gloſa v. conſentire, Innoc. in cap. Niſi cum pridem, de renunt. Doct. in cap. Innotuit, de elect. Butrius in cap. At ſi Clerici, §.1. de iudic. & in c. In cauſis, de elect.

Dices, illa inhabilitas ad ſui ſublationem non requirit diſpenſationem, quia cum nihil ſit præter nullitatem profeſſionis, quæ tollitur per nouum ſolius Abbatiſſæ conſenſum, ſequitur Abbatiſſam cæpiſſe habilem eſſe per ſubſequentem ratificationem, ergo nulla eſt neceſſaria diſpenſatio Epiſcopi, aut Superioris Regularis. Reſpondeo, aliud eſſe nullitatem profeſſionis, quæ tollitur adueniente nouo conſenſu Monialis nulliter profeſſæ, in quo ſenſu currit obiectio; aliud eſſe inhabilitatem, quæ formalitèr accepta eſt effectus nullitatis illius, in tantum enim Monialis dicitur inhabilis, in quantum nullitèr profecit, ergo cum per remotionem vnius non tollatur alia, neceſſariò manet altera nempè inhabilitas tollenda per diſpenſationem Superioris Epiſcopi, aut Regularis reſpectiuè.

Neque dubitandum eſt ſuper poteſtate horum Superiorum, quia ſicut iſti iuriſdictionem habent in recipienda profeſſione Nouitiarū ſibi ſubditarum, ita poſſunt diſpenſare ſuper impedimento annullante electionem maximè, quando illud dependet ab ipſa profeſſione, vt in caſu noſtro. Dicta procedunt etiam in Priore, & alijs.

DECISIO CXXXIX.

An conſenſus in ratificatione profeſſionis nullæ pro incognito rationabilis ſit?

QVando Religioſus nullitèr profecit, & impedimentum eſt occultum, ſolent nonnulli Superiores requiſiti à nulliter profeſſo, petere conſenſum Monaſterij fauore huius Religioſi, non exprimendo nomen deſiderantis conſenſum, quia defectus eſt occultus, dubitatur de huiuſmodi conſenſu.

Ego dico, huiuſmodi conſenſum eſſe cæcum, & inutilem, Tum quia ex probatis ſub Deciſ. 137. huiuſmodi conſenſus etiam in perſonam certam, & notam, maximè quando nullitas eſt occulta, non eſt neceſſarius. Tum quia conſenſus verſatur ſuper idoneitate, & habilitate perſonæ ad ſtatum regularem, ergo hæc debet eſſe nota conſenſuris in eam. Tum quia ſicut conſenſus in electionem ergò perſonam incertam nullus eſt, c.2. de elect. in 6. ita & conſenſus in profeſſionem incogniti, valet enim argumentum ab electione ad profeſſionem, vt probaui cap.1. de profeſſ. regul. qu.50. Demum non obſtante hoc inutili conſenſu, ratificata profeſſio tenet, quia ad eius valorem conſenſus ſolius ratificantis neceſſarius eſt, ſi quidem ille tantum vitiauit profeſſionem in hoc caſu noſtro. Verum quidem quoque

que eſt, quod in omni caſu nullitatis ſufficit ſolus conſenſus ratificantis ex alibi probatis.

DECISIO CXL.

An receptio Superioris ad profeſſionis valorem requiratur?

ALiud eſt conſenſus præſtitus à Superiore, & Conuentu fauore Nouitij ad profitendum, aliud eiuſdem receptio ad profeſſionem, vt enim conſtat, per ſolum conſenſum Superioris, & Conuentus Nouitius non dicitur profeſſus, ſed iudicatus ad profeſſionem idoneus, ideò, vt dicatur Religioſus cum effectu, & irreuocabiliter, neceſſe eſt, quod ſolemniter voueat, & faciat profeſſionem. Punctus difficultatis in eo conſiſtit, an hanc profeſſionem per ſeipſum legere poſſit Superiore non præſente?

Requiritur ad valorem præſentia formalis Superioris acceptantis huiuſmodi profeſſionem, de iure communi, & ſpeciali omnium Religionum, vt patet cap. Conſuluit, cap. Inſinuante, qui Cler. vel vou. cap. Ad Apoſtolicam 16. de Regul. De Monialibus, cap. Vidua 13. 20. q. 1. Ratio eſt, quia profeſſio eſt quidam ſpiritualis contractus, vt docent omnes, ergò ad eius celebrationem ad minus duæ perſonæ requiruntur. Vidè quæ dixi cap. 3. per totum de hac receptione. Ità Nau. conſil. 40. & in comm. 4. de Regular. n. 74.

§. Aduertendum tertiò, alijs citatis Vecchius diſp. 12. dub. 1.

DECISIO CXLI.

An contractus in Eccleſia inſtrumento abſoluti teneant?

SOlent nonnulli Regulares, præſertim quando contrahunt cum mulieribus, quibus prohibetur ingreſſus in Conuentus, inſtrumenta facere in Eccleſia, Choro, aut Sacriſtia, aliquando dubitatum fuit per Notarios, & alios, an valida ſint huiuſmodi inſtrumenta, & contractus in eis expreſſi?

Valida ſunt, quia in iure cap. 1. de immun. iuncta gloſa v. Placita, & cap. Decet 2. eod. in 6. iuncta gloſa v. Sæcularium, per alia iura ibidem allegata in Eccleſijs prohibentur placita, inſtrumenta, & negotiationes ſæcularium, non autem Eccleſiaſticorum, & fauore Eccleſiæ, ſeu ad cauſas pias inſtrumenta confecta, maximè in prædicto caſu mulierum, quibus ingreſſus in clauſuram prohibetur.

DECISIO CXLII.

An Moniales contrahere, & inſtrumentare poſſint ſine licentia ſui Superioris?

SVperiorißa eius Religionis, quę eſt capax bonorum ſtabilium iuxtà cap. 3. ſeſſ. 25. cum conſenſu ſui Capituli tractare poteſt negotia ſui Monaſterij, contrahendo, emendo, acquirendo, creando cenſus, faciendo quietantiam de receptis pecunijs, exceptis alienationibus fideiuſſionibus, & alijs iure prohibitis; prædictorum ratio eſt, quia ſicut in communi capaces ſunt bonorum, & apud illas eorumdem

rumdem eſt proprietas, poſſeſſio, & adminiſtratio, ita & facultas contractus faciendi, & perficiendi mediantibus inſtrumentis fidem facientibus pro foro externo de contractibus, & alijs obligationibus celebratis. Confirmatur, quia cap. 2. de ijs, quæ fiunt à Prelatis, habetur, donationem de decimis per Abbatiſſam, ſi interuenit conſenſus ſui Capituli, fuiſſe validam. Conſtat igitur ex his Abbatiſſam cum ſui Capituli conſenſu agere, negotiari, & contrahere poſſe. Reſtat videre, an in his de iure communi (nam quò ad ius ſpeciale ſingularum Religionum, aut Epiſcoporum vnuſquiſque debet eſſe informatus) requiratur licentia Superioris, cui ſubſunt Moniales?

Abbatiſſa cum ſuis Monialibus, ſicut Abbas cum ſuo Capitulo, ſine alia licentia ſui Superioris Epiſcopi, vel Regularis poſſunt celebrare ſuos contractus ſibi à iure non prohibitos, & ſuper illis conficere inſtrumenta per Notarium conſcribenda; quod probatur; Tum quia huiuſmodi licentia nullo iure præſcribitur. Tum quia in præcitato capite 2. de ijs, quæ fiunt à Prælatis, fit mentio de ſola Abbatiſſa, & Capitulo ſui Monaſterij. Opponunt nonnulli duo, primò, quòd Moniales, ſicut, & Religioſi non habent velle, neque nolle, cap. Si Religioſus 27. de elect. in 6. cap. fin. de ſepult. in 6. cap. Non dicatis 12. q. 1. etiam Monialis, gl. in cap. Raptores 36. q. 2. ergò contrahere non poſſunt ſine licentia Superioris, qui illis concedit velle, & nolle neceſſaria ad contrahendum. Secundò, in omnibus inſtrumentis locum habet iuramentum, quod exigitur per Superiorem Eccleſiaſticum, cùm ſit actus iuriſdictionis, Abbas in cap. Si qui teſtium de teſt. ergò ſemper debet interuenire Superior.

Ad illud axioma: *Monialis non habet velle, neque nolle*. Reſpondetur, primò intelligi de Monialibus, & Religioſis, vt ſingulis, non verò de eiſdem Capitularitèr congregatis pro negotijs ſui Monaſterij, habent enim tunc velle, & nolle. Secundò habent velle, & nolle in electionibus, Sigiſm. dub. 10. de elect. num. 6. & 7. & dub. 41. Tertiò habent velle, & nolle relatiuum ad Superiorem ex citato cap. Non dicatis 11. 12. q. 1. ibi: *Certum eſt, eos nihil habere, poſſidere, dare, vel accipere ſine Superioris licentia debere*; eorum igitur velle, & nolle tantum valet, quantum vult Superior, ſemper in licitis intellige, igitur profeſſi non ſimplicitèr carent velle, & nolle, quia ſuas voluntates Superiori non renunciauerunt in omnibus abſolutè, ſed tantùm in ijs, quæ ad Regulam directè, vel indirectè pertinent, vndè reſpectu eorum, quæ non faciunt pro Regula, vel ſunt impertinentia ad Regulam, habent velle, & nolle. Quartò illud axioma procedit, quò ad actus externos, non quò ad actus internos, & naturales, quia internè poteſt aliquid velle, vel nolle, etiam contrà voluntatem Superioris, ex quo profeſſus contrahendo poteſt naturalitèr obligari, & de iure naturæ remanet obligatus, vt docet Megal. 2. 2. lib. 2. cap. 1. num. 150. non poteſt tamen contractum adimplere ſine conſenſu Superioris, quia quò ad obligationem ciuilem ſubeſt voluntati Superioris, qui poteſt irritare ab illo factum, ſi vult, Sanch. lib. 7. cap. 31. num. 37.

Ad aliud de iuramento, verum eſt exa-

exactionem iuramenti eſſe actum iuriſdictionis, non hinc tamen ſequitur Moniales cum Abbatiſſa non poſſe contrahere, & inſtrumentare, quia in his non exigitur iuridicè iuramentum, ſed ſola fide humana ſequitur obligatio, quæ hic Parmæ habet vim iuramenti, expreſſa per illam clauſulam inſtrumentis appoſitam. *Cum vinculo ſinceræ, & immaculatæ fidei, &c.* ex ſtatutis Ducalibus. Prçtereà aliud eſt exactio iuramenti, aliud eſt iuratio conſequens quandòq; ad contractum, ſiuè petatur, ſiuè non, vt contingit iurare priuatim.

DECISIO CXLII.

An Miſſę de certis Beatis Regularibus conceſſæ celebrari poſſint à Sacerdotibus extraneis?

SOlent Regulares in ſuis Eccleſijs ſolemnizare feſta ſuorum Sanctorum, & Beatorum, inuocando extraneos Sacerdotes pro celebratione Miſſarum, difficultas eſt, an huiuſmodi Sacerdotes poſſint dicere Miſſas horum Beatorum ſolis Regularibus Sacerdotibus conceſſas?

Poſſunt Sacerdotes extranei celebrare huiuſmodi Miſſas etiam ex proprijs compoſitas, & approbatas vocati, vel accedentes cauſa deuotionis in die ſolemnitatis, quod probatur. Tum ex neceſſitate Sacerdotum, quandòque enim Regulares non habent numerum ex proprijs Sacerdotibus ſufficientem ad ſolemnitèr celebrandum feſtum ſuorum Sanctorum, ſeu Beatorum, vndè coguntur extraneos inuitare, qui ideò poſſunt vti in celebrandis Miſſis eorundem Regularium, Papa enim concedendo illis huiuſmodi priuilegia, cenſetur etiam concedere ea omnia, quæ neceſſaria ſunt ad illorum vſum, arg. cap. Prçtereà, cap. Prudentiam 21. de offic. deleg. Nauar. conſil. 12. de elect. num. 3. ergò Papa concedendo hoc priuilegium Miſſæ alicuius Beati celebrandæ à certis Regularibus, indulget quoque, vt aſſumere poſſint Sacerdotes extraneos ad celebrandum ſolemnitèr feſtum. Tum ex conformitate, quæ dictat, eodem die ſolemnitatis ab omnibus Sacerdotibus celebrandam eſſe eamdem Miſſam, etiam extraneis, qui ſunt neceſſarij ad perficiendum ſolemnitatem. Tum quia vnitorum eadem debet eſſe diſpoſitio, Angel. in l. Sed ſi plures §. filio ff. de vulgar. & pup. & vnitum ſumit naturam illius, cui vnitur, Gl. v. vniendo cap. 1. Ne ſede. Sed Sacerdotes extranei vniuntur cum Sacerdotibus priuilegiatis, vt ſolemnitèr poſſit celebrari feſtum, ergò in eo caſu participant de priuilegio. Tum quia facit illud D. Ambroſij relatum in cap. Illa autem 11. diſt. 12. *Cùm Romam venio, Sabbatum ieiuno, cùm Mediolani ſum, non ieiuno*. Vndè verſum gloſa habet hunc. *Si fueris Romæ, Romano viuito more; Et ſi ſis alibi, viuito ſicut ibi*; ergò Sacerdos extraneus celebrando in Eccleſijs Regularibus illis ſe debet conformare. Tum quia Regularium priuilegia, maximè quę nulli nocent, amplè explicanda ſunt, præſertim quando ampliatio redundat in eorum fauorem, & vtilitatem ſine alterius detrimento, Oldr. conſil. 300. num. 4. §. Conſiderandum, Henriq. lib. 7. de Indulg. cap. 22. num. 3. Sanch. lib. 8. diſp. 1. n. 13. Portell. part. 3. Reſp. caſu 49. Compend. reſolut. 62. num. 6.

Diana oppoſitum probat multis part.1. tract.15. reſolut.55. Primò, quia in cap.1. de reliquijs, nullus coli poteſt cultu publico ſine licentia Sedis Apoſtolicæ, ſed iſte cultus ſolis Regularibus conceditur, ergò. Ex illo textu ſolum habetur, quod ſine Papæ licentia non licet aliquem venerari pro Sancto, qui non ſit Sanctus vel Beatus, conueniunt enim fideles publicè ad Eccleſiam pro illius honore, ergò & Sacerdos illum honorare poteſt cum Miſſa, ſicut & coadiuuando Regulares in cantando Veſperas. Probat 2. quia in Bullis deſignantur dies, & perſonæ, ita quod extra deſignatum diem celebrari non poteſt, ergò neq; à perſonis non deſignatis. Dico, diem ſolemnem deſignari, non ideò prohiberi, quin ipſi Regulares de eodem alio die celebrare poſſint, atq; deſignatio Sacerdotum Regularium non excludit extraneos Sacerdotes pro ſeruitio ipſorum Regularium, ſed ea deſignatio arguit tantam gratiam poſtulatam fuiſſe à Regularib. Quod ſi adeſſet clauſula *dumtaxat*, ea ſolum ſignificat, talem Beatum non poſſe ſolemnizari in Eccleſijs extraneis, quibus priuilegium non fuit conceſſum, quare non refertur præcisè ad Sacerdotes, quibus gratia fuit conceſſa, ſed amplectitur omnes Sacerdotes conuenientes ad celebrationem in Eccleſia, cui conceſſum fuit priuilegium. Probat 3. Priuilegia cenſentur ſolum conceſſa perſonis expreſſis in priuilegijs, ad eas enim tantum refertur intentio concedentis; ex quo priuilegia non extenduntur à perſona ad perſonam, licet adeſſet omnimoda ſimilitudo, quia ius priuilegij poſita eſt in voluntate, non in ratione. Dico, quod cum priuilegium concedens intendat illud indulgere petentibus eo fine, vt illo commodè, & congruenter vti poſſit iuxtà exigentiam vſus illius, ideò ſub tenore priuilegij intelliguntur expreſſi omnes illi Sacerdotes, qui concurrerunt ad feſtum, vt ritè, & ſolemniter valeat celebrari, nec obſtat expreſſio Sacerdotum tantum Regularium, quia, vt dixi, ea expreſſio non excludit alios, ſed tantum indicat gratiam petitam fuiſſe ab illis, præterquamquod expreſſum non ſolum dicitur id, quod nominatim, & verbalitèr exprimitur, ſed etiam quod ſub ratione neceſſitatis, aut commoditatis continetur, l. Quæſitum ſcio ff. de teſtib. Gutier. lib.3. Practic. q.17. num.82. verum quidem eſt, quod ius priuilegij pendet ex voluntate, ſed regulata à ratione, quæ in caſu noſtro ſuadet, Sacerdotes extraneos complere poſſe feſtum, quando Regulares per ſeipſos non ſufficiunt. Probat 4. quia gratia cenſetur conceſſa iuxtà verba ſupplicationis, vndè Princeps precib. ſibi porrectis ſolet ſe accommodare; ſed Clerici Regulares Miſſam de B. Andrea Auellino petierunt pro ſeipſis, non pro alijs, ergò. Reſpondeo. Verba, quibus Regulares petunt huiuſmodi priuilegia, non excludunt ea, quæ ſibi futura ſunt vtilia in vſu priuilegij, cuiuſmodi ſunt Sacerdotes extranei vocati, vel ſpontè accedentes deuotionis gratia ad celebrandum in die deſignato pro feſto Beati. Dianam nonnulli ſequuntur ab eo citati, & ego reſolut.25. q.15. nunc mutata opinione, ob adductas rationes. Sacerdotes igitur extranei vocati, vel ex deuotione accedentes poſſunt eo

die præfixo, non alijs, neque extra Eccleſiam, cui priuilegium fuit conceſſum celebrare eamdem Miſſam, quam Religioſi recitare valent. Iterum infrà Deciſ.423.

DECISIO CXLIII.

An Epiſcopus, & eius Vicarius poſſint extrahere Clericum ſuum non gaudentem immunitate ab Eccleſijs, & Conuentibus Regularium?

EPiſcopus, vel eius Vicarius Generalis poteſt extrahere ſuum Clericum ab Eccleſia, vel Monaſterio, Conuentu, vel Collegio quorumcumque Regularium; quandò non gaudet priuilegio immunitatis propter aliquod ex delictis in Bulla Gregoriana expreſsis, non obſtante contradictione Superioris Regularis, aut eorumdem Regularium exemptione ab Ordinario, dummodò prius conſtet ipſis Regularibus, Clericum, qui apud ipſos confugit, non gaudere immunitate, Vicario mittente perſonam Eccleſiaſticam cum mandato capturæ, qui certificet Superiorem Monaſterij, Vicarium mandaſſe ſatellites pro extractione ſui Clerici.

Quamuis in Bulla Gregorij XIV. incip. *Cum aliâs*, nulla mentio de perſonis Eccleſiaſticis fiat, quaſi non gaudeant immunitate, nihilominus verior ſententia eſt, illos gaudere immunitate, de qua Diana p.1. tract.1. reſolut.24. & 25. part.3. tract.1. reſol.35. part.6. tract.1. reſol.26. q.10. ideò de illis iudicandum eſt proportionalitèr, ſicut & de Laicis in cauſa extractionis illorum ab Eccleſijs, & Monaſterijs iuxta formam, & diſpoſitionem Bullę Gregorianę, per quam Summus Pontifex, ea, quæ de hac immunitate, iura, & prædeceſſores eius diuerſimodè decreuerant de omnib. tam Eccleſiaſticis, quàm Laicis, ad vnam tantum formam in ſua Bulla reducere voluit, in eo conſiſtentem, quantum facit ad propoſitum noſtrum, primò quod præcipit omnibus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, alijſque Prælatis etiam Regularibus, vt requiſiti à iudicibus Laicis, conſignent eiſdem reos illos, qui confugerant ad Eccleſias, loca pia, aut Monaſteria, non gaudentes immunitate. Secundo, quod huiuſmodi reos non gaudentes nullus poſſit extrahere, niſi de licentia ſolius Epiſcopi, aut eius Vicarij Generalis cum interuentu perſonæ Eccleſiaſticæ. Tertiò, ſic extracti conducendi ſunt primò, & immediatè ad carceres Curiæ Eccleſiaſticæ, & ibidem tutò detineri, ita quod indè extrahi non poſſint, nec tradi Curiæ ſæculari, niſi prius cognito per Epiſcopum, an commiſerint talia delicta, per quæ ſint priuati immunitate. Quartò, Epiſcopo recuſante prædicta facere, Laicus Iudex propria auctoritate poteſt extrahere reum non gaudentem immunitate. Expeditior vſus obtinuit, vt reo remanente in Eccleſia, vel Monaſterio, Epiſcopus ſe informet de delicto, & cognita veritate, quod reus non gaudet immunitate, concedit licentiam, vt reus extrahatur immediatè à Monaſterio cum interuentu Eccleſiaſtici, & ſtatim deducatur ad Laicos carceres. Intellige, niſi timeatur fuga, aliter præſtò debet eſſe in concedenda hac licentia.

His præmiſſis, probatur Vicarium Generalem ſuum Clericum extrahere poſse à Monaſterio, Primò, quia ex ſupradictis poteſt extrahere Laicum, ergò & Clericum; probatur conſequentia, quia cum Clericus gaudeat immunitate, non minus ac Laicus, vt ſuperius dictum fuit, eodem iure huius Bullæ tractandus eſt, quo agitur contrà, vel pro Laicis; ſed Laici extrahuntur à Monaſterijs per Vicarium Generalem auctoritate huius Bullæ, ergò & Clerici. Secundò, cognitio huius cauſæ, an ſcilicèt confugiens, ſiuè Laicus, ſiuè Clericus, aut Religioſus ad Eccleſiam, vel Monaſterium, gaudeat immunitate, ſpectat ad ſolum Epiſcopum, vel eius Vicarium tantùm, omnibus alijs excluſis, vt expreſsè dicitur in Bulla ibi; *Ad quos ſolos, & non alios*, ergò etiam extractio à quocumque loco pio, aut Monaſterio ad illos tantùm ſpectat, cùm neceſſariò huiuſmodi extractio, ſeu licentia extrahendi danda ab Epiſcopo, vel Vicario dependeat à cognitione cauſæ per ipſos tantùm factæ, ac proindè, qui habet poteſtatem cognoſcendi, habet etiam auctoritatem extrahendi; cùm cognitio ordinetur ad extractionem. Tertiò, Superior Regularis petitum reum à Iudice Laico conſignare tenetur, exhibita fide Epiſcopi, quod reus non gaudet immunitate, & mandato eiuſdem extrahendi, ex ſuprà dictis, ergò à fortiori Clericus tradendus erit eidem Epiſcopo, ſeu Vicario eius, cùm magis Clericus etiam in hoc ſubdatur ſuo Superiori, quàm Laicus. Quartò, locus exemptus, & Monaſterium, quò ad hoc non dicitur exemptum, ſed ſubiectum Ordinario loci, cùm cauſa huiuſmodi immunitatis ſpectet tantùm ad Ordinarium loci, vt expreſsè dicitur in Bulla, ergò Regulares nulla ratione tueri ſe poſſunt, vt reus Clericus non extrahatur, prætextu ſuæ exemptionis, quæ hic nulla eſt.

DECISIO CXLIV.

An Vicarius Generalis det licentiam extrahendi Religioſum ex alieno Conuentu?

Religioſus Ordinis Minimorum, e. g. aufugit à proprio Monaſterio ad alienum, e.g. Ordinis Capucinorum prętextu immunitatis, nam, & Religioſos illa gaudere dictum fuit precedenti Deciſione, dubitatur quis teneatur concedere extractionem, Vicarius Generalis, an Guardianus Capucinorum?

Spectat ad Vicarium Generalem, quia cùm in iſto caſu procedendum ſit, ſicut in præcedenti, iuxtà nimirùm formam Bullæ Gregorianæ, quæ modum extrahendi præſcribit communem Laicis, & perſonis Eccleſiaſticis ex ibidem probatis, quorum nullus extrahi poteſt, niſi cognita cauſa per Vicarium, quod reus non gaudet immunitate, & licentia per eumdem concesſa extrahendi, cum interuentu perſonę Eccleſiaſticæ, clarè conſtat, nulli alteri competere hoc ius. Quare Guardianus, quando ſibi conſtiterit per Vicarium, illum Religioſum non gaudere immunitate, debebit conſignare illum, interueniente ea perſona Eccleſiaſtica.

(.·.)

DE-

DECISIO CXLV.

An Superior Regularis in extractione rei à ſua Eccleſia, vel Monaſterio, ſe ingerere poſſit?

HOc munus cognoſcendi, an reus gaudeat immunitate Eccleſiæ, ſeu Monaſterij, ad quæ confugit, reſpectu cuiuſcumque rei, ſiuè ſit Laicus, ſiuè Clericus, ſiuè Religioſus, ad effectum, vt poſſit, vel non poſſit extrahi, ita ſpectat ad Epiſcopum, vel eius Vicarium Generalem, vt nullus alius in hoc caſu cognitionis, & indè ſequentis extractionis, ius, & facultatem habeat, etiam Superior Regularis, vt apertè dicitur in Bulla Gregoriana illis verbis. *Ad quos ſolos*, ideſt ad Epiſcopum, & Vicarium, *& non ad alios Epiſcopis inferiores, & ſi aliàs Ordinarij, aut diœceſis, tunc ad Epiſcopum viciniorem deuoluatur hęc cognitio, & non ad alios, capere, extrahere, aut incarcerare non poſſint*. Res igitur eſt clara, diſpoſita in ea Bulla quò ad cognitionem, & extractionem pertinere ad prædictos, & nullo modo ad Superiores Regulares, qui ſolùm requiſiti, velint nolint, tenentur conſignare Vicario petenti reum, qui confugit apud ipſos. Ita docent Gambacurta lib. 6. cap. 9. Ludou. Correa part. 4. num. 3. quos pro ſe citat Barboſa lib. 2. de iure Eccleſ. cap. 3. num. 157.

DECISIO CXLVI.

An obtinens licentiam abſoluendi certum à caſu reſeruato, poſſit ea vti pro alio?

QVandò Confeſſarius obtinuit licentiam à Superiore abſoluendi certam perſonam, non cogitando de alia, ſi illa non comparet, ea vti non poteſt, abſoluendo alium pęnitentem, qui in talē ſpecie caſum incidit; quod probatur. Tum quia Superior licentiam concedens intendit, gratiam facere iuxtà petitionem, nam Princeps, & Superior ſe ſolet accommodare precibus ſibi porrectis, l. Si preces ff. de leg. cap. Inter dilectos §. Cęterùm, de fide inſtrum. vbi gloſ. v. Petitio, ait, reſponſum conformari petitioni; ſed petitio eſt pro vno præcisè determinato, ergò & licentia pro illo tantùm cenſetur conceſſa. Tum quia actus agentium non operantur vltrà eorum intentionem, l. Non omnis ff. ſi certum pet. modò Confeſſarius petens facultatem abſoluendi certum pęnitentem à reſeruatis, ſuam petitionem reſtrinxit ad illum tantùm, ergò vltrà non extenditur. Et ita docet Beia part. 3. caſu 10. P. Illuminatus Moronus Minorum de obſeru. in ſuo opere erudito, *Centum reſponſa ad centum quæſitis*, inſcripto. Reſp. 25. aſſerit, gratiam non extendi, quando Confeſſarius expreſſit qualitatem inexiſtentem perſonæ, pro qua primò petita fuit, quæ non reperitur in tertio, cui prodeſſe non poteſt defectu illius qualitatis, ſi finalitèr monit Superiorem ad concedendum gratiam, vtique verò eidem tertio prodeſſe, ſi illi inſit eadem qualitas. Sed in hac re probanda, videtur propriam ſententiam contradictione, & repugnantia infringere, dum ſibi obijciendo, quod mens petentis facultatem feratur in Carolum, reſpondendo, quòd mens ſupplicantis non eſt attendenda, ſed concedentis, quæ verbis ſupplicantis ſe conformat, vbi iura, & Doctores ad id citat, ex his enim

apparet cōtradictio, dum dicit, quod mens ſupplicantis non eſt attendenda,& nihilominus poſteà ſubdit, quod mens concedentis ſe conformat verbis ſupplicantis, ergò à primo ad vltimum attendenda ſunt verba ſupplicantis, quæ ſpecificant, & reſtringunt mentem reſpondentis ſimplicitèr.

Sed quid dicendum, quandò pænitens, pro quo obtenta fuit facultas abſoluendi illum à tali caſu, ab alio abſolutus Confeſſario, vel à Superiore, ſi iterum incidat in illum caſum, abſolui poſſit virtute prioris facultatis, qua pro eo vſus non fuit Confeſſarius illa prima vice? Non, quia facultas illa ex mente concedentis, & intentione petentis emanauerit limitatè pro caſu incurſo, non incurrendo.

DECISIO CXLVII.

An obligatus aſſiduè celebrare, teneatur quotidiè?

HAbens Capellaniam erectam ſub his verbis: *Eligatur Sacerdos, qui aſſiduè celebret*. Non tenetur quotidiè, & omnibus diebus celebrare, quod probatur Tum ex cap. Significatum 11. de præbend. vbi in narratiua aſſeritur quotidiana celebratio; in diſpoſitiua verò, quæ attenditur, Papa vtitur tantum dictione, *Aſſiduè*, quæ minus ſignificat, vt colligitur ex ſequenti clauſula. *Et quantò frequentius poteſt*. Tum quia dictio, *Aſſiduè*, expreſſa in inſtrumento Capellaniæ, non ita arctè ligat Capellanum, ſicut conſtringeretur, ſi in eo exprimeretur obligatio per dictionem *quotidiè*, quæ continuationem importat, non particula *Aſſiduè*, quæ frequentationem notat, argumento eorum, quæ docet Cenedo ſingul. 12. actus autem, qui frequentèr fieri debent, congruentem admittunt intermiſſionem.

DECISIO CXLVIII.

An Blaſphemus dicatur conſuetudinarius, qui ſpatio ſemeſtris vigeſies blaſphemauit?

CAſus dubitatione indignus videtur, quia omnes Doctores in eo conueniunt, quod requiruntur plures actus inter ſe interpollati, ita quod in præſenti materia non ſufficiunt duo, aut tres actus, non obſtante, quod nonnulli Canoniſtæ dicunt per binum actum induci conſuetudinem, cum gloſa in cap.4. diſt.1. & in cap. Ita nos 25. q.2. quia intelligendi ſunt in alio ſenſu, nimirum de conſuetudine inducenda, non de iudicando aliquem habituatum, ſeu ſolitum blaſphemare. Lazarius q.8. de Blaſphem. nu.5. requirit ad minus quinq; actus; Floron. caſu 3. nu.10. §. Quid igitur, cum Graffio prax. lib.1. c.10. num.4. requirit tantum tres actus. Finell. caſu 3. num.28. & Zanardus tom.2. diuin. præcept. cap.64. §. Vndè ad conſtituendum, requirit ad minus decem. Parmæ Blaſphemus dicitur conſuetudinarius, qui ab vltima Confeſſione ſepties, non eodem die blaſphemauit. Nullum Doctorem inueni requirentem duodenarium actum ad conſtituendum quem conſuetudinarium, ergò fruſtra dubitatur, an qui vigeſies blaſphemauit, dicendus ſit conſuetudinarius.

DE-

DECISIO CXLIX.

An tranſlatione Conuentus transferatur Nouitiatus?

IN ciuitate N. quidam Religioſi priorem Conuentum relinquentes, vt corporalibus ſpatijs proficiant, accedunt ad alium locum meliorem, & ſalubriorem, ad hūc Nouitios ſuos, quos alebant in priori Conuentu deputato legitimè pro Nouitiatu, tranſferunt, vt Nouitiatum proſequantur, dubitatum fuit, an id potuerint facere, quia ſecundus locus à nullo Summo Pontifice deputatus fuit pro Nouitiatu?

Benè potuerunt transferre Nouitios, ſi ſecundus Conuentus habet locum pro Nouitijs habentem requiſita iuxta Decreta Clementis VIII. Ratio eſt, quia loci mutatione non perditur priuilegium, ſed ſequitur perſonas tranſeuntes ad ſecundum locum, priuilegium enim eſt conceſſum fauore perſonarum, non locorum, transfertur ergò priuilegium, & conceſſio Nouitiatus ad ſecundum conuentum. Et de tranſlatione priuilegij docent omnes cum gloſ. in Reg. 7. in 6. Oldrad. conſil. 257. nu. 2. Innoc. in cap. Cum ex iniunćto, de noui oper. nunt. Philip. Franch. in cap. Cum perſonæ §. Si vero, de priuil. in 6. Vvameſius conſil. 63. nu. 2. conſ. 64. n. 3. de iudic. Tamb. to. 3. diſp. 5. q. 6. præter hos alios citans.

(∴)

DECISIO CL.

An Legatum dotale ſoluendum ſit puellæ ingredienti Monaſterium non recipiens dotem?

LEgatum relictum ſimilibus verbis. *Lego centum pro dote N. puellæ, ſi Religionem ingredietur*, puellæ debetur minimè, quando ingreditur Monaſterium, in quo non recipitur dos. Probatur, Tum quia in Monaſterio non recipitur dos, ſed legatum non debetur ſimpliciter, ſed ſolum, vt dos eſt, cuius eſt incapax Monaſterium, ergò legatum illi non debetur. Tum quia cauſa finalis eſt dotatio, ingreſſus verò, & onus, ſine quo non traditur Legatum; ſed cauſa finalis non ſubſiſtit ex dictis, ergò neque legatum, legata enim reſtringuntur ex cauſa finali, l. Si habitatio 11. §. Sed ſi ff. de vſu, & habitat. Tum quia qualitas ſuperueniens generi illud diſtinguit, & ponit ſub alia ſpecie, cap. Licet canon, iuncto cap. Statutum, de elect. in 6. l. Ius Ciuile ff. de iuſt. Rota Romana vol. 4. deciſ. 781. nu. 9. Cum ergò legatum hoc ſimplicitèr dos ſit, recipit conditiones dotis; & ſicut pater puellæ ingredienti in Monaſterium incapax dotis non tenetur dotem tradere, ita neque legatum huic ſoluendum eſt. Tum quia quandòcumque duæ cauſæ concurrunt ad aliquod agendum, ſi vna deeſt, nulla eſt obligatio agendi, quia obligationis exequutio ab vtraque pendet; ſed hic deeſt cauſa dotalis ex dictis. ergò nulla eſt obligatio ſoluendi legatum.

Dixi, quando teſtator expreſſit, illud relinquere in dotem, quia ſi teſtator ſimpliciter dixit: *Relinquo centum*

tum puellæ, ſi fiat Monialis, tenet legatum illi proindè ſoluẽdum, quia adimpleta conditione legatum debetur, l. Is cui 4. ff. de act. & obligat. Nec obſtat, quòd in ea Religione dos non recipiatur, quia legatum hoc dotale non eſt, præterquamquòd incapacitas dotis hic ſe habet per accidens, cùm qualitas dotalis non afficiat legatum, & ſicut legiſlator non attendit ad ea, quæ per accidens ſunt, quandò legem condit, l. Nam ad ea ff. de legib. ita neq; teſtator, dùm ſuum condit teſtamentum, conſiderat ea, quæ per accidens eueniunt. Quare in hoc caſu debetur legatum, ſiuè Monaſterium ſit capax dotis, ſiuè non, quia non eſt affectus ea qualitate.

Sed quid reſpondendum, quandò puella in fine anni egreditur ſpontè, aut à Monialibus expellitur, an legatum ſit reſtituendum hęredibus teſtatoris? Non; Tum quia ſortitum eſt ſuum effectum, conſequentèr non ampliùs tenet nomen legati, ſed rei propriæ eius, apud quem reperitur, nemo autem tenetur reſtituere rem propriam, cum reſtitutionis obiectum ſit res aliena. Tum quia legatum debetur ingredienti, non perſeueranti, & profitenti in Religione, cùm teſtator vſus fuerit terminis primæ actionis, quæ conſiſtit in ingreſſu, non in profeſſione.

DECISIO CLI.

An ratificans profeſſionem nullam defectu ætatis perdat locum, & ius antiquum?

FRater Euang. profecit in anno decimoquinto ſuæ ætatis, ac proindè nullitèr, poſtmodùm illam ratificauit poſt quatuor, aut quinque annos, certum eſt, quòd non omne ius præcedentiæ amiſit, quia communis eſt ſententia Doctorum, per ratificationem profeſſionis non amitti ius acquiſitum pręcedentiæ, ita Doctores, quos allegaui, & ſequutus ſum cap. 5. q. 50. Reſolut. 8. q. 10. Reſol. 114. num. 48. & Reſolut. 132. q. 26. & de communi teſtatur Peyrin. de Prẹlato q. 3. cap. 1. §. V. num. 152. Nauar. autem conſil. 27. de Regul. num. 4. Scrofa in ſuo libello de inualid. profeſs. dub. 18. exemplificant in profeſſione nulla defectu ætatis. Dixi, quòd non omne ius præcedentiæ amiſit, quia acquiſitum ius in tantum illi permittitur poſſidere non obſtante profeſſionis ratificatione, in quantum ab initio primæ profeſſionis nullæ erat capax tunc validè profitendi, ex hac enim capacitate ius conſequitur; ſed Pręfatus Religioſus, quandò primò profecit non erat capax profeſſionis veræ obſtante ætate, quæ debet eſſe ſexdecim annorum completorum, à quibus ille multum aberat, ideò ab illo die ſicut non poterat validè profiteri, ita neq; aliquod ius pręcedendi acquirere, profeſſio ſiquidem illius non poterat eſſe valida, niſi à die 10. Octobris 1618. quam tamen promiſerat anno præcedenti die 3. Februarij, natus de anno 1602. die 9. Octobris, ab illo igitur 3. Februarij 1607. vſq; ad diem excluſiuè 10. Octobris 1618. nullum acquiſiuit ius, quare ab illo die primo inualidæ profeſſionis non poteſt prætendere aliquod ius præcedentiæ ſuprà F. Paulum, qui profecit die 25. Maij 1618. in Conuentu S. Antonij Placentiæ. Confirmatur, quia in tantum robora-

boratur ius præcedentiæ infirmum ex nullitate profeſſionis, in quantum profeſſio nulla ratificari poteſt; ſed non poteſt ratificari infrà annum 16. ætatis, neque infrà annum probationis, ergò infrà hæc tempora nullum omninò ius acquirere poteſt, ſicut contingit reſpectu impedimentorum habentium tractum ſucceſſiuum.

DECISIO CLII.

An valor 20. ſolidorum cap. Terrulas, intelligatur fructuum, an fundi Terrularum.

EX capite Terrulas 52. 12. q. 2. in Concilio Agathenſi ſcribitur. *Terrulas, aut vineolas exiguas, & Eccleſiæ minùs vtiles, aut longè poſitas paruas, Epiſcopus ſine conſilio Fratrum, ſi neceſſitas fuerit diſtrahendi, habeat poteſtatem,* Gloſa ibidem difficultatem reſoluit his verbis. *Fortè exiguas vocat valentes viginti ſolidos,* loquitur de fundo, non de fructibus. Sacra Congregatio cenſuit rem modicam eſſe, quæ non excedit viginti quinque aureos, vt retuli Reſol. 27. num. 19. vbi ex gloſa v. Solidos cap. 1. 10. q. 3. nomine ſolidi venit aureus, per iura ibi allegata.

DECISIO CLIII.

An Papa propriam electionem inualidam reualidare poſſit?

NEquaquam, quia reuerà Papa non eſt, & ſicut nemo ſeipſum gignit, ita neque ſeipſum facere Prælatum poteſt, nullus enim à ſeipſo vocatur, ſed ab alio. Quid igitur agendum? Nunquid Papa creditus debet renuntiare? Si nullitas electionis prouenit ex aliquo defectu ſui ipſius, procùl dubio renuntiare tenetur, quando manifeſta eſt nullitas electionis, quia dignitatem vſurpatam ſibi retinere non poteſt, niſi cum grauiſſimo aliorum ſcandalo, & proprio mortali peccato; ſi verò vitium inducens nullitatem eſt occultum, in eo caſu, puto, poſſe perſeuerare in officio, à fortiori, ſi defectus occultus prouenit ab alijs ſine ſua culpa; ratio eſt, quia nemo tenetur cum maximo ſuo dedecore ſe ſpoliare dignitate, quam inualidè retinet; præterquamquòd valdè probabilis eſt doctrina Innocentij in cap. Quod ſicut, de elect. num. 8. vbi dicit, quòd electio de iure naturali valida, quia nimirùm in ea interuenit conſenſus, qui ſolus in ea de iure naturali ſufficit, in foro conſcientiæ ſuſtineri poteſt, licèt iure poſitiuo nulla ſit defectu alicuius ſolemnitatis, quam ius poſitiuum inuenit ad euitandum periculum Eccleſiarum, & deceptiones, cuius opinionem ſequuntur Panor. in cap. Quia plerique Iaſon in l. Nemo poteſt, in lect. 2. §. Pro parte negatiua ff. de legat. 1. Felin. in cap. 1. de conſtit. num. 39. ex illis Megal. 2. 2. lib. 2. c. 7. num. 56. vt plurimum autem in huiuſmodi ceſſionibus excitantur maximæ diſſenſiones, & ſcandala per vniuerſum orbem, maximè intèr Principes. Demùm ſicut Eccleſia ſupplet defectum iuriſdictionis nullitèr collatæ, quando error communis eſt, ex doctrina omnium in l. Barbarius ff. de off. Prætor. ita Deus non negat ſic electo poteſtatem Pontificiam, approbando electum pro vero Pontifice, cùm agatur de ſumma rerum, & de diſcrimine omnium. Simplex Sacerdos

dos intruſus ſine poteſtate in Parochum, validè, licèt non licitè abſoluit ſuas oues, Eccleſia ſupplente illius iuriſdictionem, ergò à fortiori Deus tribuit iuriſdictionem electo Pontifici pro vniuerſo grege. Nec Papa in hoc ſpeciali modò à Deo prouiſus differt ab alijs, quorum electio valet ex vtroque iure, vndè cùm ei aſſiſtat Spiritus ſanctus, ſicut alijs, poteſt res fidei definire. Nec placet, quòd nonnulli dicunt, Eccleſiam ſupplere hunc defectum, quia ſuprà Papam, etiam putatum pro vero Papa, nulla creatura, aut Collegium, ſeu Cōcilium eſt valés ſupplere eius iuriſdictionem, niſi velimus incidere in errorem aſſerentium Concilium eſſe ſuprà Papam. Supplet ergò Deus hunc defectum, ſeu veriùs dicas, Deum non obſtante electionis nullitate conferre poteſtatem, ſic dictantib. ad hoc aſſerendū Diuinę Scripturę, quod colligitur tum ex illis verbis. *Et portæ inferi non prǣualebunt aduerſus eam.* Tum ex alijs. *Eccè ego vobiſcum ſum vſq; ad conſummationē ſęculi.* Tū totius vniuerſi diuina prouidētia. Neq; ex hac ſuppletione, per quam Deus de non Papa facit verè Papam, ob commune bonum totius Chriſtianitatis, & vniuerſi orbis, arguitur imperfectio in Deo, quaſi approbet, & confirmet illicitam, & inualidam electionem; ſiquidem nihil illorum facit, ſed tantùm ſupplet defectum commiſſum in actu electionis, actum imperfectum faciendo perfectum, quod ſummam perfectionem arguit. Confirmatur, quia defectus ſe tenens ex parte electionis peccatum non eſt, ergò hunc ſupplere nullum eſt vitium, ſed perfectio. Superior demùm ſupplendo defectus nullæ electionis, illum confirmat ſine illa culpa, & vitio, cap. Quia diligentia 5. de elect. ergò à fortiori id Deus faciens non arguit imperfectionem. Vide in ſacro Tribunali cap. 5. q. 15.

DECISIO CLIV.

An Epiſcopus certę Moniali debeat concedere petitum Confeſſarium?

SI Confeſſarius petitus eſt bonę famæ Clericus, aut Religioſus, non eſt denegandus Moniali, vt ſuæ conſcientiæ liberiùs conſulere poſſit, & id eſt conforme iuri communi cap. Omnis 12. de pœnit. vbi quilibet Chriſti fidelis vtriuſque ſexus debet confiteri proprio Sacerdoti, vel alteri de illius licentia; proprius autem Sacerdos Monialium eſt ipſemet Epiſcopus, & Confeſſarius per ipſum aſſignatus iuxtà petentis intentionem, vt clarè colligitur ex textu: *Si quis autem alieno Sacerdoti voluerit iuſta de cauſa ſua confiteri peccata; licentiam prius poſtulet, & obtineat.* Nullus enim petit, nec vult regulariter confiteri Sacerdoti in genere, ſed tali in indiuiduo, poteſt igitur Monialis, cui ius commune fauet, cum non ſit deterioris conditionis reliquis fidelibus, petere certum Sacerdotem, ex iuſta cauſa, qualis cenſetur ſufficiens expurgatio propriæ conſcientiæ cum maiori libertate, quod maximè attendendum eſt reſpectu Monialium, quæ pro ſuo libito vagare non poſſunt, ſicut alij pœnitentes, ad quærendos ſibi Confeſſarios iuxta cor ſuum, maximè Mulieres, quæ ex verecundia ſolent ſubticere ea peccata, quæ ſiue verecundia commiſerunt; Negans petitam

tam gratiam, quando Monialis rariſſimè illum petit, & Confeſſarius eſt ſpectatæ vitæ, imprudentèr ſe agit, & non excuſarem à peccato mortali propter periculum, in quo ſe ponit Monialis propter gratiam negatam.

Prædictis nihil opponi poteſt præter decretum Tridentini ſeſſ. 25. c. 10. illis verbis. *Præter ordinarium autem Confeſſorem, alius extraordinarius ab Epiſcopo, & alijs Superioribus bis, aut ter in anno offeratur, qui omnium Confeſſiones audire debeat.* Sed hæc Monialibus fauorabilia ſunt. Tum quia Decretum hoc editum fuit fauore Monialium contra Superiores, qui rigidi erant in dando illis Confeſſarium extraordinarium, ergò ex Reg. 61. in 6. non eſt retorquendum in earum diſpendium. Tum quia hoc Decretum nullam tribuit facultatem Epiſcopis, & alijs Superioribus, quam antè non haberent, ſed tantum tradit normam offerendi Confeſſarium extraordinarium Monialibus, ergò poſſunt vti hac facultate, quam anteà adhibebant, cum illis alterata non fuerit, ſed antè poterant petitum Confeſſarium dare, ergò & nunc poſſunt, & debent ex allatis. Demum non obſtat, quod Confeſſarius debeat omniũ Moniliũ Confeſſiones audire, quia ſermo eſt de oblato pro omnib. differẽter. Vidè quæ dico reſol. 5. q. 11.

DECISIO CLV.

An quilibet Sacerdos, à Monialibus petitus, vel oblatus, ſpecialiter ſit approbandus?

SIc decreuit Gregorius XV. Bulla incip. *Inſcrutabili Dei.* Illis verbis. *Confeſſores verò, ſiue Regulares, ſiue ſæculares quomodòcumque exempti tam ordinarij, quam extraordinarij ad Confeſſiones Monialium etiam Regularibus ſubiectarum audiendas nullatenus deputari valeant, niſi prius ab Epiſcopo diæceſano idonei iudicentur, & approbationem, quæ gratis concedatur obtineant.* Res eſt adeò clara, vt nullus remaneat locus dubitationi ſuper hac re, quicquid nonnulli inſipientèr dixerint, huiuſmodi ſpecialem approbationem requiri tantùm pro Regularibus, tum quia Bulla eſt circà priuilegia exemptorum; tum quia dubia ſuper illam mota tangunt tantùm Regulares. Sed hæc non obſtant, quia licèt contenta in textu regulanda ſint iuxtà titulum, & Rubricam, vndè, & habet Rubrica explicare textum dubium, Euen. in loco à Rubrica, id tamen intelligitur, quando textus non eſt clarus, ſed dubius, neque enim textus generalior Rubrica debet per hanc reſtringi, gl. v. Illicitas Auth. de inceſtis, conſtat autem ex allato textu comprehendi etiam Sacerdotem Regularem. Ideò Reſponſiones S. Congr. diriguntur ad Regulares, non quia Bulla ſit tantum ſuper ipſis, ſed quia ea dubia à Regularibus tantum petita fuerunt reſoluenda.

DECISIO CLVI.

An Vicarius Generalis poſſit aſſignare Confeſſarium Monialibus contrà Epiſcopum?

EPiſcopus abſens, & in remotis ſine ſpe redeundi per litteras committit Sacerdoti nondum Confeſſario Monialium Moniales audiendas in

Con-

dos intruſus ſine poteſtate in Parochum, validè, licèt non licitè abſoluit ſuas oues, Eccleſia ſupplente illius iuriſdictionem, ergò à fortiori Deus tribuit iuriſdictionem electo Pontifici pro vniuerſo grege. Nec Papa in hoc ſpeciali modo à Deo prouiſus differt ab alijs, quorum electio valet ex vtroque iure, vndè cùm ei aſſiſtat Spiritus ſanctus, ſicut alijs, poteſt res fidei definire. Nec placet, quòd nonnulli dicunt, Eccleſiam ſupplere hunc defectum, quia ſuprà Papam, etiam putatum pro vero Papa, nulla creatura, aut Collegium, ſeu Cōcilium eſt valēs ſupplere eius iuriſdictionem, niſi velimus incidere in errorem aſſerentium Concilium eſſe ſuprà Papam. Supplet ergò Deus hunc defectum, ſeu veriùs dicas, Deum non obſtante electionis nullitate conferre poteſtatem, ſic dictantib. ad hoc aſſerendū Diuinę Scripturę, quod colligitur tum ex illis verbis. *Et portæ inferi non prçualebunt aduerſus eam.* Tum ex alijs. *Ecce ego vobiſcum ſum vſq; ad conſummationē ſęculi.* Tū totius vniuerſi diuina prouidētia. Neq; ex hac ſuppletione, per quam Deus de non Papa facit verè Papam, ob commune bonum totius Chriſtianitatis, & vniuerſi orbis, arguitur imperfectio in Deo, quaſi approbet, & confirmet illicitam, & inualidam electionem; ſiquidem nihil illorum facit, ſed tantùm ſupplet defectum commiſſum in actu electionis, actum imperfectum faciendo perfectum, quod ſummam perfectionem arguit. Confirmatur, quia defectus ſe tenens ex parte electionis peccatum non eſt, ergò hunc ſupplere nullum eſt vitium, ſed perfectio. Superior demùm ſupplendo defectus nullæ electionis, illum confirmat ſine illa culpa, & vitio, cap. Quia diligentia 5. de elect. ergò à fortiori id Deus faciens non arguit imperfectionem. Vide in ſacro Tribunali cap. 5. q. 15.

DECISIO CLIV.

An Epiſcopus certę Moniali debeat concedere petitum Confeſſarium?

SI Confeſſarius petitus eſt bonę famæ Clericus, aut Religioſus, non eſt denegandus Moniali, vt ſuæ conſcientiæ liberiùs conſulere poſſit, & id eſt conforme iuri communi cap. Omnis 12. de pœnit. vbi quilibet Chriſti fidelis vtriuſque ſexus debet confiteri proprio Sacerdoti, vel alteri de illius licentia; proprius autem Sacerdos Monialium eſt ipſemet Epiſcopus, & Confeſſarius per ipſum aſſignatus iuxtà petentis intentionem, vt clarè colligitur ex textu: *Si quis autem alieno Sacerdoti voluerit iuſta de cauſa ſua confiteri peccata; licentiam prius poſtulet, & obtineat.* Nullus enim petit, nec vult regulariter confiteri Sacerdoti in genere, ſed tali in indiuiduo, poteſt igitur Monialis, cui ius commune fauet, cum non ſit deterioris conditionis reliquis fidelibus, petere certum Sacerdotem, ex iuſta cauſa, qualis cenſetur ſufficiens expurgatio propriæ conſcientiæ cum maiori libertate, quod maximè attendendum eſt reſpectu Monialium, quæ pro ſuo libito vagare non poſſunt, ſicut alij pœnitentes, ad quærendos ſibi Confeſſarios iuxta cor ſuum, maximè Mulieres, quæ ex verecundia ſolent ſubticere ea peccata, quæ ſiue verecundia commiſerunt; Negans peti-

tam

tam gratiam, quando Monialis rariſ-ſimè illum petit, & Confeſſarius eſt ſpectatæ vitæ, imprudentèr ſe agit, & non excuſarem à peccato mortali propter periculum, in quo ſe ponit Monialis propter gratiam negatam.

Prædictis nihil opponi poteſt præter decretum Tridentini ſeſſ. 25. c. 10. illis verbis. *Præter ordinarium autem Confeſſorem, alius extraordinarius ab Epiſcopo, & alijs Superioribus bis, aut ter in anno offeratur, qui omnium Confeſſiones audire debeat.* Sed hæc Monialibus fauorabilia ſunt. Tum quia Decretum hoc editum fuit fauore Monialium contra Superiores, qui rigidi erant in dando illis Confeſſarium extraordinarium, ergò ex Reg. 61. in 6. non eſt retorquendum in earum diſpendium. Tum quia hoc Decretum nullam tribuit facultatem Epiſcopis, & alijs Superioribus, quam antè non haberent, ſed tantum tradit normam offerendi Confeſſarium extraordinarium Monialibus, ergò poſſunt vti hac facultate, quam anteà adhibebant, cum illis alterata non fuerit, ſed antè poterant petitum Confeſſarium dare, ergò & nunc poſſunt, & debent ex allatis. Demum non obſtat, quod Confeſſarius debeat omniũ Moniali ũ Confeſſiones audire, quia ſermo eſt de oblato pro omnib. differẽter. Vidè quæ dico reſol. 5. q. 11.

DECISIO CLV.

An quilibet Sacerdos, à Monialibus petitus, vel oblatus, ſpecialiter ſit approbandus?

Sic decreuit Gregorius XV. Bulla incip. *Inſcrutabili Dei.* Illis verbis. *Confeſſores verò, ſiue Regulares, ſiue ſæculares quomodòcumque exempti tam ordinarij, quam extraordinarij ad Confeſſiones Monialium etiam Regularibus ſubiectarum audiendas nullatenus deputari valeant, niſi priùs ab Epiſcopo diæceſano idonei iudicentur, & approbationem, quæ gratis concedatur obtineant.* Res eſt adeò clara, vt nullus remaneat locus dubitationi ſuper hac re, quicquid nonnulli inſipientèr dixerint, huiuſmodi ſpecialem approbationem requiri tantùm pro Regularibus, tum quia Bulla eſt circà priuilegia exemptorum, tum quia dubia ſuper illam mota tangunt tantùm Regulares. Sed hæc non obſtant, quia licèt contenta in textu regulanda ſint iuxtà titulum, & Rubricam, vndè, & habet Rubrica explicare textum dubium, Euer. in loco à Rubrica, id tamen intelligitur, quando textus non eſt clarus, ſed dubius, neque enim textus generalior Rubrica debet per hanc reſtringi, gl. v. Illicitas Auth. de inceſtis, conſtat autem ex allato textu comprehendi etiam Sacerdotem Regularem. Ideò Reſponſiones S. Congr. diriguntur ad Regulares, non quia Bulla ſit tantum ſuper ipſis, ſed quia ea dubia à Regularibus tantum petita fuerunt reſoluenda.

DECISIO CLVI.

An Vicarius Generalis poſſit aſſignare Confeſſarium Monialibus contrà Epiſcopum?

Epiſcopus abſens, & in remotis ſine ſpe redeundi per litteras committit Sacerdoti nondum Confeſſario Monialium Moniales audiendas in Con-

Confeſſione, nulla facta in illis mentione, quod ſe præſentet Vicario Generali, coram quo nihilominus Sacerdos electus ſe præſentat, cui præcipit, vt ſe examini exponat iuxta Bullam Gregorianam, de qua præcedenti deciſione reſpondit, nolle ſe præſentare pro examine; ſubiunxit Vicarius, ne audeat accedere ad Monaſterium ſibi ab Epiſcopo deputatum pro audiendis Monialibus; obediuit, ſed Epiſcopus de negotio admonitus, præcepit Monialibus per ſuas litteras, ne cuiquam confiterentur ſua peccata, niſi prefato Confeſſori à ſe deputato, Prioriſſa Monaſterij vocauit Confeſſorem, qui ſe excuſauit, fingendo ſe infirmum. Vicarius tunc inſtante tempore Paſchatis aſſignauit legitimè alium Confeſſorem, ne priuarentur Sacramento tam neceſſario, quod probatur. Tum quia ille Vicarius habebat ampliſſimam facultatem in omnibus, & per omnia, ac ſi eſſet ipſemet Epiſcopus, quia non erat amplius reuerſurus ad ſuam Sedem, atque etiam eius locumtenens erat, ergò & hanc deputandi Confeſſarium illis Monialibus, non obſtante priori deputatione facta per Epiſcopum, neque interdicto non confitendi ſua peccata alijs Confeſſarijs, quia licet deputatio legitima ſuſtineri poſſet, illa tamen prohibitio videtur irrationabilis, neque enim Moniales peccauerunt parata Confeſſorem ſibi ab Epiſcopo deputatum recipere, conſequentèr Vicarius rectè alium Confeſſarium illis aſſignauit, ne remanerent illo tempore ſine Miniſtro, nolente comparere illo ab Epiſcopo aſſignato. Tum quia abſurdum eſt, quod Moniales remaneant ſine Confeſſore maximè tempore Paſchatis, ergò neceſſarium fuit Vicario illis aſſignare Confeſſorem, vt abſurdum ſubortum cum ſcandalo tolleretur. Tum quia Vicarius habet poteſtatem ex litteris patentib. deputandi Confeſſarios Monialibus, quæ illi ſublata non fuit per Epiſcopum, ergò ea vti potuit in ea neceſſitate. Tum quia Confeſſario ab Epiſcopo deputato nullam intulit iniuriam, dum præſcripſit illi examen iuxta Bullam Gregorianam, maximè cum anteà non eſſet Confeſſarius Monialium, & perſona magis erat nota Vicario, quam Epiſcopo abſenti longo tempore; neque Epiſcopus poterat illum abſentem, quem fortè nunquam viderit Sacerdotem, iudicare idoneum iuxtà præſcriptum Bullæ Gregorianæ, ſiquidem abſens de idoneitate examinati, & multò minus non examinati teſtimonium ferre non poteſt, Rota Roman. vol. 4. deciſ. 551. num. 2. Tum demum quia maxima locorum diſtantia multa indulget, & permittit, quæ aliàs facienda non eſſent l. Heres abſens ff. de iud. gloſ. v. locorum diſtantiam cap. Nihil, de elect. potuit ergò Vicarius aſſignare Confeſſarium, quod ſibi non fuiſſet licitum præſente Epiſcopo.

DECISIO CLVII.

An Ritus Nouitiorum oſculandi Altare congruat?

IN quadam Religione Magiſter Nouitiorum præſcripſit Ritum oſculandi Altare, nam facta Oratione, bini Nouitij aſcendunt, & in medio oſculantur Altare in eo ſitu, in

quo

quo illud oſculatur Sacerdos, dùm celebrat. Sit nec ne rationabilis, & congruus quęritur? Certè mihi diſplicent quidam inuentores nouitatum, nauſeant inſtituta educatiua Clementis VIII. & propria excęcantur ambitione; ſerua mandata majorum, & ſufficit. Irrationabilis eſt ille ritus; Tum quia ille actus oſculandi Altare eſt proprius ſolius Sacerdotis, ergò malè vſurpatur à Nouitijs, qui ſunt Religioſi imperfecti. Tum quia Miniſtri Sacerdotis illud non oſculantur, dùm illi inſeruiunt, ergò multò minùs Clerici, qui nullatenus inſeruiunt. Tum quia oſculum Altaris reſpectu Sacerdotis ſignificat vnionem Chriſti cum Eccleſia, quam ſolus Sacerdos indicare poteſt. Tum quia in alijs à Sacerdote oſculum ſignificat actum humilitatis, ergò terra, non Altare oſculandum eſt.

DECISIO CLVIII.

An dimittendus à Religione cogi poſſit, vt non maledicat de Religione?

DImittendus, vel expellendus à Religione, aut eſt validè profeſſus, & expellitur tamquam morbida pecus, ſeu ex cauſa cogi poteſt ſub vinculo pręcepti obedientię, quia vſq; ad dimiſſionem ſubditur ex voto obedientiæ, prӕterquamquòd etiam poſt expulſionem remanet Religioſus quò ad ſubſtantiam trium votorum, ergò conſtringi poteſt à Superioribus, quouis tempore inſpiciatur votum obedientiæ, immò & hoc verum eſt, licèt ceſſaret penitùs obligatio profeſſionis. Ad id tamen ligari non poteſt aliqua ſcriptura, ſeu pœnis, quia, vt ſuppono, eſt quid ſpeciale, & extrà rationem Regulę, & in tantum tenetur exequi pœnas, in quantum eſt ſubditus actu, qualis non eſt, qui iam dimiſſus fuit. Aut eſt inualidè profeſſus, & tunc nulla ratione cogi poteſt, quia cùm nulla fuerit profeſſio, nullum ius ſuper ipſum acquiſiuit Superior. Demùm ſiuè per Superiorem conſtringatur ad non malè dicendum de Religione, ſeu illius Religioſis, ſiue non obligetur, de iure naturæ, & diuino omninò tenetur ſub culpa mortali non obloqui de Religione, & Religioſis, neque detrectare famam illorum.

DECISIO CLIX.

An Decretum, quod Confeſſarij non abſoluant ſuos pęnitentes, niſi prius complices propalent Superiori valeat?

SOcius criminis non tenetur ſocium manifeſtare, ergò neq; aliquo ſtatuto ad id cogi poteſt, neq; Confeſſario ſuper hoc limitari poteſt facultas, antecedens ſuadetur, quia turpidinem ſuam nemo tenetur reuelare, cap. Quis aliquando 87. de pęnit. diſt. 1. ſed reuelans ſocium in crimine, reuelat propriam turpitudinem, ergò ad id cogi non poteſt, ergò multò minùs ſtatutum fieri poteſt, vt non abſoluatur à Confeſſario; id enim habet rationem pęnæ contrà pęnitentem, qui tamen non peccat, nec in culpa eſt, ſi non reuelat, ergò contrà illum non eſt indicenda pęna per huiuſmodi decretum. Prӕtereà nullus tenetur reuelare cum graui incommodo, quod reſultaret in caſu noſtro, tàm quò ad honorem, quàm quò ad pœnam

nam corporalem. Deindè per hoc Confeſſio redditur valdè onerosa; ergo decretum eſt reijciendum, ne præiudicetur vſui huiuſmodi Sacramenti tam neceſſarij fidelibus.

DECISIO CLX.

An votum, factum ſine limitatione temporis, limitari poſſit?

SI Petrus recuperabit ſanitatem, vouet ſingulis diebus recitare officium defunctorum, retardat ſanitas, & biennio poſt factum votum adhuc ægrotat, petit, an poſſit declarare voluntatem ſuam; ſeu potius limitare tempus hoc modo, Si infra ſex menſes recuperabo ſanitatem, voueo &c. nam primò vouit ſine limitatione temporis, an poſteà poſſit tempus recuperandæ ſanitatis reſtringere ad ſemeſtre in ordine ad votum? Non, quia id eſſet diſpenſare in voto, & illud tollere, in caſu, quo non recuperaret Petrus ſanitatem infra ſemeſtre; ſed nemo propria auctoritate ſe poteſt eximere ab obligatione voti, & multò minus obligationem ſibi impoſitam deſtruere. Nec obſtat, quod obligatio voti conditionalis ſit imperfecta, perficienda per euentum conditionis, quia adhuc eſt obligatio, quæcumque ea ſit, quam non poteſt deſtruere ipſe vouens, ſed expectare debet euentum conditionis, vt poſſit exequi votum.

(∴)

DECISIO CLXI.

An repercuſſio non incontinenti ſit defenſio excuſans ab excommunicatione?

ABbas Monacho, cum quo altercabatur, dedit alapam grauem, ex quo læſus remanſit aliquantiſper attonitus, poſteà repercuſſit Abbatem, qui non ampliùs percutiebat. Iſte Monachus incidit in canonem, non enim poteſt ſe tueri titulo defenſionis cum moderamine inculpatæ tutelæ, quod non obſeruauit, cum incontinenti, & immediatè non repercuſſerit, & ſic non titulo defenſionis, ſed vindictæ. Deindè nullum erat periculum vitæ, nec alicuius vulneris, ergo defenſio locum non habet, maximè cum Abbas non intenderit illum offendere, ſed tantum deprimere illius audaciam, & inſolentiam. Prętereà tunc repercuſſio eſt iuſta defenſio, quandò timetur adhuc maius malum, nam repercuſſio permittitur ad occurrendum malo imminenti, ſi enim referatur ad percuſſionem primam, defenſio non eſt, ſed vindicta; conſtat autem, Abbatem non habuiſſe animum vlterius moleſtandi ſuum Monachum, cum illum non fuerit inſecutus poſt primam alapam, dum manebat attonitus ex dolore colaphi.

DECISIO CLXII.

An dandus Confeſſarius in tormentis petenti?

REo in tortura patienti dandus eſt Confeſſarius, quandò illum petit,

petit, maximè, ſi illi mors imminet, non obſtante, quod Iudex maleficij obtulerit illi Confeſſarium, & recuſauerit tunc confiteri. Probatur, quia præceptum confitendi de iure diuino vrget maximè tempore mortis, & in eius periculo in omnium ſententia, in quo caſu tunc erat reus, ergò Iudex petitum Confeſſarium dare tenebatur, vt adimpleret præceptum. Nec obſtat, quod in principio obtulerit illi Confeſſarium, & recuſauerit, quia ſicut Deus recordatur peccatoris in quacumque hora ingemuerit, ita Iudex debebat prouidere illi de Confeſſario in ea hora, in qua ſe oſtendebat diſpoſitum, non autem antè, non enim proijciendæ ſunt margaritæ antè porcos. Demum Confeſſarius exhibendus eſt præparato, & volenti, non inuito, & nolenti, ergò non excuſatur à peccato Iudex ex priori oblatione, ſed peccauit, cum petenti non exhibuit. Nec quicquam facit pro Iudice dicere, quod interruptione tormentorum reus vires reſumit in præiudicium iuſtitiæ, quia poterat Confeſſarium dare reo, vt confiteretur peccata ſua exiſtens in tormentis, quod non eſt abſurdum.

DECISIO CLXIII.

An ſit probatum impedimentum conſanguinitatis non obſtante diſcrepantia teſtium?

QVando teſtes producti ad probandum hoc impedimentum diſcrepant in ſtipite, & conueniunt in perſonis deſcendentibus, ex quibus colligitur impedimentum ex conſanguinitate, ſufficienter probarunt impedimentum, quia impoſſibile eſt ex diuerſis ſtipitibus prouenire eaſdem perſonas numero, ergò ſtipes aſſignatus diuerſimodè; idem eſt in re, nomine diuerſus tantum. Ponamus caſum, quod primus teſtis probet conſanguinitatem inter Petrum, & Paulum in quarto gradu ſic, quia Petrus eſt filius Andreæ, & Andreas filius Iacobi, & Iacobus filius Franciſci, & Franciſcus filius Thomæ, qui ponitur ſtipes, à quo genitus fuit ſecundus filius Bernardus, qui genuit Stephanum, qui genuit Ioannem, qui genuit Paulum. Secundus teſtis cum primo conuenit in omnibus deſcendentibus, ſed non ab eodem ſtipite, nam ſecundus teſtis ſtipitem non vocat Thomam, ſed Iacobum. Non obſtat ea diuerſitas nominum, quia ex conuenientia deſcendentium impoſſibile eſt, ſtipitem eſſe in re diuerſum, licet dicatur multiplex in nomine, & diuerſus; facit pro nobis ea regula, quod non eſt curandum de nomine, cum rem habemus. Præterquamquod ad probandum impedimentum futuri Matrimonij ſufficit vnicus teſtis fide dignus, vt docent ferè omnes quos allegat Boſſius de Matrim. contractu cap. 7. num. 133. & 134. vbi id probat contrà ſingularem opinionem Pontij.

DECISIO CLXIV.

An electus Confeſſarius per Moniales tempore Iubilæi, ſit approbandus ex Gregoriana?

BOna, & legitima eſt electio Confeſſarij facta per Moniales, quamuis aliàs non eſſet deputatus ad Moniales iuxta Bullam Gregorij XV. ra-

tio eſt, quia Bulla Iubilæi habet ſimilia verba. *Regularibus vtriuſque ſexus facultatem impartimur eligendi ſibi Presbyterum Confeſſarium, tàm ſæcularem, quàm cuiuſvis Ordinis, vel Inſtituti Regularem ex approbatis ab Ordinarijs locorum*; ſunt verba Bullæ Iubilæi Innocentij X. dati anno 1644. Quæ in Confeſſario requirit tantùm approbationem Ordinarij, non diſtinguendo in ordine, ad quas perſonas ſit approbatus, conſequentèr neque nos diſtinguere, & limitare debemus gratias ampliſſimas, quale eſt Iubilæum, intèr alia maximè fauorabile, ergò latè explicandum. Quare Ordinarij locorum debent Confeſſarium aliàs approbatum concedere Monialibus petentibus ſine alio examine, aût approbatione.

DECISIO CLXV.

An eadem ſit pœna priuatio Prioratus, & ab eodem ſuſpenſio?

PEr hoc differunt ſuſpenſio, & priuatio intèr ſe, quod ſuſpenſus retinet titulum, & poſſeſſionem ſuæ Prælaturæ, ſed non poteſt illius fructus, & emolumenta percipere; priuatus verò ab omnibus intelligitur remotus, non ſolùm à iure percipiendi fructus, ſed etiam à titulo, & poſſeſſione Prælaturæ, ſeu beneficij. Hæc differentia colligitur ex cap. Cupièntes §. Cæterùm, 16. de elect. in 6. vbi ſuſpenſus à beneficio per triennium, ſi intrà id tempus ſe in eo ingeſſerit, ipſo iure illo eſt priuatus, & ita docent omnes cum Gemin. ibidem, num. 3. Sayr. lib. 4. cap. 6. num. 2. vbi num. 3. ſubdit ſuſpenſum à beneficio poſſe facere ea omnia, quæ ſpectant ad ius temporale, & ſpirituale, quia alia eſt ſuſpenſio à beneficio, alia ab officio. Sed ſi loquamur de Regularibus Prælaturis, quæ propriè beneficia non ſunt ſecundùm titulum, & poſſeſſionem conſequendi fructus, cenſus, & ſimilia, cuius ſunt incapaces, ob votum paupertatis, res ita ſe non habet, ideò apud illos, qui eſt ſuſpenſus à Prioratu, eſt ab eodem priuatus, alitèr ſuſpenſio vana eſſet, cùm poſſet proſequi munus ſuum ſicut antè. Ex quo etiam ſequitur Superiorem Regularem ſuſpenſum à ſuo officio, poſſe exercere actus ordinis, qui non pendent à Prioratu, quia nomine officij venit in ſubiecta materia Prælatura, ſeu ſuperioritas. Dixi, qui non pendent à Prioratu, quia ſuſpenſus à Prioratu, ſi anteà erat ſimplex Sacerdos, nondùm Confeſſarius, per priuationem ab officio perdit iuriſdictionem, quam habebat coniunctam cum Prioratu, qui comparatur Parochianatui, à quo deiectus Sacerdos non ampliùs excipere poteſt confeſſiones, cùm careat titulo, in quo iuriſdictio fundabatur.

DECISIO CLXVI.

An Moniales Confeſſarium ſibi deputatum, aut oblatum recuſare poſſint?

REcuſare poſſunt vtrumque tàm ordinarium, quàm extraordinarium, ordinarium quidem legitima exiſtente cauſa, quod ſuadetur. Tum quia is comparatur Parocho, quem ex iuſta cauſa populus recuſare poteſt, arg. eorum, quæ dicuntur cap. Vt circà electiones 4. de elect. in 6. Tum quia

quia confeſſio debet eſſe libera ex communi Theologorum in 4. diſt. 17. vbi D. Thomas q. 3. art. 3. q. 4. explicatur autem per hoc, quòd voluntariè fit, & libentèr, Nau. cap. 2. num. 7. Faber de pœnit. diſp. 29. hilaritèr, & cum promptitudine; talis autem non eſſet, quando Moniales cogerentur recipere Confeſſarium ſibi deputatum contrà earum voluntates. Hoc animaduertens Clem. VIII. in Bulla incip. *Sanctiſſimus*, ſuper caſuum reſeruatione pro Regularibus, declarauit, non licere Superioribus Regularium Confeſſiones ſuorum ſubditorum audire, niſi quandò peccatum aliquod reſeruatum admiſerint, aut ipſimet ſpontè, aut proprio motu id ab ipſis petierint. Quare ſicut Religioſus non tenetur confiteri Superiori ſuo non reſeruata, ac proindè ex hoc quaſi dicitur illum quodammodò recuſare; ita Moniales poterunt ex cauſa recuſare Confeſſariũ Ordinariũ. Idem dic quò ad extraordinarium, & à fortiori; Tum quia offertur, vt liberiùs conſulant ſibi, ergò, ſi non ſunt benè affectæ ergà illum, non dicentur liberiùs confiteri peccata ſua, ſed quaſi coactè. Tum quia, ſi poteſt recuſari Ordinarius, à fortiori extraordinarius, cùm fortior ſit poteſtas ordinaria, quàm delegata, & extraordinaria.

Quandò recuſant Confeſſarium extraordinarium non petendo alium eius loco, nulla requiritur cauſa, quia cùm is inductus ſit in earum fauorem, ſine cauſa poteſt recuſari, cum quiſq; iuri ſuo poſſit ſine cauſa renuntiare, vt in terminis docuit Pellizzarius in ſuo eruditiſſimo tractatu de Monial. cap. 10. num. 270. Si verò petant alium, legitimam cauſam recuſationis oblati exponere debent, ſicut & in recuſatione ordinarij. Sed quæ cauſæ erunt legitimæ? Sequentes, quandò expertæ Confeſſarium eſſe nimis faſtidioſum; peruertiſſe Moniales, quibus ingerit diuerſos ſcrupulos; quandò non ſinit eas confiteri ſuo modo, ſed præcipit, vt paucis ſe expediant; quandò eſt inimicus conſanguineorum aliquarum Monialium; quandò dicunt eſſe nimis iuuenem, &c.

DECISIO CLXVII.

An omnes Moniales teneantur confiteri Confeſſario?

VTique Ordinario, quia reputatur earum Parochus, ad quem de iure accedere habent. Extraordinario non tenentur, licèt acceptatus fuerit à Conuentu, quia nemo inuitus cogitur vti beneficio ſuo, cùm non conferatur in inuitum, l. Inuito 70. ff. de reg. iur. & quilibet ſuo fauori renuntiare poteſt. Nec obſtant verba Tridentini ſeſſ. 25. cap. 10. *Qui omnium confeſſiones audire debeat*; quia hoc debitum ſe tenet ex parte Confeſſarij, quandò omnes volunt illi confiteri, tunc laborem recuſare non poteſt, cùm onus ab initio acceptauerit. Ita Pater Pellizzar. cap. 10. num. 271.

DECISIO CLXVIII.

An quolibet die Monialis profiteri poſſit?

AFfirmatiuè reſpondendum eſt, quia valor profeſſionis nulli diei alligata eſt, & cùm numeretur intèr actus legitimos, cum illis non re-

cipit conditionem, neque diem, cap. Actus 50. de reg. iur. in 6. licèt ſit alligata ætati, cùm non poſſit validè emitti antè decimum ſextum annum completum, & finitum probationis annum ex Tridentino cap. 15. ſeſſ. 25. Confirmatur, tum quia Nouitia in hoc æquiparatur Nouitio ex præcitato capite, qui loquitur de vtroque ſexu; ſed maſculus quolibet die profitetur, peractis ætate, & probatione, ergò, & fœmina. Tum quia Concilium dicit eadem ſeſſ. cap. 16. *Finitò tempore Nouitiatus, Superiores Nouitios, quos habiles inuenerint, ad profitendum admittant, aut è Monaſterio eos eijciant*. Quæ verba licèt loquantur de maſculis, intelliguntur quoque de fœminis, cùm hoc caput referatur ad præcedens, in quo diſponitur de vtroque ſexu, vt indicat particula, *Quoque*, quæ connectit ſequens caput cum præcedenti, vt benè Rodriq. tom. 2. q. 47. art. 13. & 14. & ex eo Sanch. lib. 7. cap. 5. num. 4. conſtat autem Tridentini mentem eſſe, vt ſtatim finito probationis anno, profeſſionem emittant in terminis, Miranda q. 8. de Monial. art. 3. quod docent omnes ſuper dictum cap. 15. Barboſa num. 32. niſi aliqua rationabilis cauſa ſubſit differendi tempus profeſſionis, quod obſeruari non poſſet, quandò Nouitia deberet profiteri ſolùm certis diebus, qui eſſent expectandi cum dilatione profeſſionis. Tum quia imminente mortis periculo Nouitia ſtatim poteſt profiteri, ex priuilegio Pij V. vt notum eſt, ergò ſignum eſt profeſſionis, emiſſionem non eſſe alligatam certo diei.

Nonnulli dubitarunt primò, quia iſtis puellis velum conſecrationis, quod, & profeſſionem vocant, non datur, niſi diebus dominicis ex c. 1. de temp. ordin. immò iure antiquiſſimo cap. Deuotis 8. cap. Virgines 12. 20. q. 1. conſecrabantur Virgines ſolum in Epiphania, in Sabbato Paſchę, ſeu in albis Paſchalibus, & in Natalitijs Apoſtolorum, & in c. Placuit 11. & citato: Virgines prohibentur velari ante vigeſimum quintum annum; ſecundò, quia licet conſecratio virginum non ſit modò in vſu, in eius tamen locum eſt profeſſio, ergò eiſdem diebus ſolemnizatur, ſubrogatum enim ſapit naturam eius, in cuius locum ſubrogatur, & recipit omnes eius conditiones, l. Si eum §. Qui iniuriarum ff. ſi quis caut. l. 1. §. Hæc actio ff. ſi quis teſtam. liber. Tertio, hic Parmæ, vbi res controuertitur, profeſſiones Monialium Nouitiarum ſolis dieb. feſtis celebrantur, ergò ſtandum eſt huic conſuetudini, quæ eſt optima legum interpres, immò eſt, in caſu noſtro, legis ſupradictæ conſeruatio in viridi obſeruantia.

Reſpondetur ſupradictis, ad primum illud ſupponere, nullam eſſe differentiam inter profeſſionem, & conſecrationem virginum, quod tamen falſiſſimum eſt, nam velum profeſſionis aliud eſt à velo conſecrationes, velum ſiquidem profeſſionis dictum velamen cap. Puella 2. 20. q. 2. recipiebatur poſt duodecimum ętatis annum, nunc per Tridentinum cap. 15. ſeſſ. 25. poſt decimum ſextum; & eſt commune omnibus Monialibus, ſiue Virginibus, ſiue corruptis, gloſ. v. Velamen cap. 7. in Paleam, darique poteſt à quocumq; Superiore, licet non ſit Epiſcopus. Velum verò conſecrationis dari non poteſt, niſi poſt vigeſimum quintum annum ex citatis viribus,

ribus, non omnibus, ſed tantum Virginibus, poſtquam receperunt velum profeſsionis, non à quouis Superiore, ſed tantum ab Epiſcopo, quia eſt actus ordinis, non iuriſdictionis, ex Paludano in 4. diſt. 38. ex eo Sylu. verb. Conſecratio Virginum num. 3. ex illis Miranda q. 7. de Monial. art. 8. §. Secundò, qui inferunt Superiores Regulares non poſſe conſecrare Moniales Virgines ſui Ordinis, quia non habent eam poteſtatem, quæ ſolis Epiſcopis eſt propria. Ex his diuerſitatibus certò conſtat, non valere argumentari ab vno ad alterum, Nouitia non poteſt velari conſecratione diebus ferialibus, ergò neque velari profeſſione, non enim valet conſequentia, quia ſecundum vulgata iura, ex diuerſis non fit illatio, & confirmatur clarius, quia non valet dicere, conſecrari non poteſt virgo, niſi poſt viginti quinque annos ſuæ ætatis, ergò neque recipi ad profeſſionem, quod falſiſſimum eſſe conſtat. Preterea Vicarius Generalis in hoc caſu nullum actum facit ſpectantem ad conſecrationem, cum nullatenus conſecrare poſſit virginem ex dictis, ergò eius operationes non ſunt alligandæ certo diei.

Ad ſecundum, non eſt verum, profeſſionem ſubrogari in locum conſecrationis, & veli Virginitatis, quia velum profeſſionis antiquius eſt velo conſecrationis, non enim poteſt virgo conſecrari, niſi prius profeſſionem emiſerit, ex cap. Puellæ 6. 20. q. 1. & docent ſupradicti, ergò velum profeſſionis non poteſt dici ſubrogatum in locum veli conſecrationis, ſubrogatum enim ex natura rei poſterius eſt ad id, in cuius locum ſubrogatur.

Ad tertium, conſuetudo recipiendi profeſſionem Monialium diebus illis, immò etiam puerorum apud Regulares non eſt legis de conſecratione veli interpretatiua, ſeu conſeruatiua, cum nihil conſecrationis contingat in hac actione, cum ea abierit in diſuetudinem, ſed ea eſt ſimplex praxis, & vſus inductus ad piam pompam, vt frequens populi concurſus, qui illis diebus feſtiuis vacat ab operibus, habeatur, ad excitandam maiorem deuotionem in populos, qui ex hoc animantur ad offerendos ſuos filios Dei ſeruitio. Iuxta Reſolutionem hanc profeſſionem emiſit nobilis puella in Monaſterio S. Dominici die 25. Iunij 1646.

DECISIO CLXIX.

An Parochus debeat aſſiſtere Matrimonio attentato ex impedimento dirimente?

Parochus admonitum Sempronium de impedimento affinitatis nolentem deſiſtere à celebratione Matrimonij cum Berta, quam deflorauerat, & eius matrem cognouerat, abſoluere non poteſt, eidem verò Sacram Communionem publicè petenti denegare non debet, & eius Matrimonio aſſiſtere, Sponſi vero ita coniuncti non poſſunt Matrimonium conſumare antè diſpenſationem expeditam. Primum de abſolutione neganda ſatis clarum eſt, quia caret propoſito abſtinendi à peccatis in futuro, hoc ipſo, quod vult contrahere Matrimonium cum illo impedimẽto, quod ſine dubio fieri non poteſt ſine Sacrilegio. Nec excuſatur allegando promiſſionem datam, vt mortem eſ-

fugeret, quia promiſſio ea nulla eſt, ſtante impedimento, vel expectet poſt obtentam diſpenſationem promiſſionis exequutionem. Secundum de ſacra Communione non deneganda docent omnes cum Bonac.diſp.1. de Sacram. q.6. p.4.num.4. quia nec Chriſtus eam negauit Iudæ. Tertium de aſſiſtentia matrimonio, eſt de iure Parochi miniſtrare Sacramenta ſuis parochianis, niſi ſubſit cauſa denegandi illa eis, quæ alia aſſignari non poteſt, quàm ſcientia impedimenti, quam tamen non dicitur habere Parochus ex vi confeſſionis, cùm ſciat tantùm vt Deus, cap.Si Sacerdos 2. de off.Ordin. non vt homo, ratione cuius debet aſſiſtere matrimonio, ſiuè petatur occultè, ſiuè publicè, ex allegatis à Bonac. q.3.de matr.p.fin. num.13. Vide Sanch.lib.3.diſp.16. Quartum deniq; notum eſt, quia ex matrimonio nullo ius non acquiritur ad copulam licitam, cùm non dicatur coniugalis, ſed fornicaria.

DECISIO CLXX.

Ad quem ſpectat Statutum iuratum per Rempublicam relaxare?

RESpublica expulſis Iudæis à ſuo dominio, publica lege iuramento confirmata ſe, & ſucceſſores ſuos obligauit, non ampliùs recipere illos, neq; tractare de illorum receptione ſub pœna periurij, & perditionis nobilitatis, & ciuilitatis. Modò pœnitentia facti ducta vellet iterùm admittere expulſos, quid agendum eſt?

Certum eſt, nullum ex Cõmunitate illa negotium hoc tractare poſſe, id enim prohibet expreſsè Statutum, ſeu lex illius, immò neque agere cum Superiore ad relaxationem iuramenti, & deſtructionem Statuti, quandò in eo exprimeretur, quòd non poſſent tractare de illorum receptione directè, neque indirectè, quia procurare relaxationem iuramenti, eſt indirectè tractare de illorum receptione. Igitur de hac re agendum eſt per extraneum, ne Domini Reipublicæ contraueniant ſuum iuramentum, & incurrant periurium, & perditionem nobilitatis.

Superior autem in hac cauſa nullus Dominus temporalis, nec Imperator ius habet, quia primum, quod faciendum eſt, conſiſtit in diſpenſatione, & relaxatione iuramenti, quod ſpectat ſolùm ad poteſtatem Eccleſiaſticam, de communi aſſerunt Couar.de pactis part.1.§.3.num.8. Felin. in cap.1. de iure iur. alios citat Sanchez lib.3.cap.20.num.13. & in caſu præſenti ad ſummum Pontificem, cum cauſa ſit magni momenti, ex ijs, quæ habent Sotus lib.8.de iuſt. q.1. artic.9. in ſolut. ad 3. Azor. lib.11.cap.9.q.4. ex illis Sanch. lib.3. cap.19. num.7. poſita igitur legitima cauſa Papa poterit diſpenſare, auferendo iuramenti obligationem ab ea lege, ſeu ſtatuto. Difficultas poſtea remanet, an Reſpublica, ſublato iuramento, poſsit per ſe ipſam reuocare ſuam legem, & videtur quòd ſic, quia per quas cauſas res naſcitur, per eaſdem diſſoluitur, & illius eſt ſoluere, cuius eſt ligare, & legis conditor legem reuocare poteſt; nihilominus contrarium dicendum eſt, non poſſe Rempublicam reuocare, & deſtruere illam legem, ſeu ſtatutum, quia non tantum fuit legislatrix, verum etiam eidem ſe ſubiecit non ſolam,

lum, quoad vim directiuam, ſed etiam quoad coactiuam; immò ea lex nullos habet ſubditos, qui obligentur ad illius obſeruationem, præter ipſam Rempublicam; quare cum homines in ea ſint ſoli, & veri ſubditi dictæ legi ſubiecti, ex hoc vim legiſlatoris non habent, conſequenter neque legem, aut ſtatutum reuocare nequeunt, nemo enim ſubditus ſeipſum eximere poteſt ab obligatione legis. Vndè adductæ rationes locum habent, quandò legiſlator non ſubditur legi ex vi coactiua. Sequitur ex his non ſufficere relaxationem iuramenti, ſed præterea Summus Pontifex inducendus eſt ad actum ſpecialem, per quem directè reuocet eam legem, qua reuocata, ſine alio actu poſitiuo, & legali adiecta pœna perditionis nobilitatis, & ciuilitatis, ipſo iure euaneſcit. His igitur poſitis, poterit ſine peccato, & periculo incurrendi eas pœnas Reſpublica recipere illud Collegium.

DECISIO CLXXI.

An aqua infuſa in Calice remaneat poſt conſecrationem, an tranſubſtantietur?

INnocentius III. in cap. Cum Marta 6. §. quæſiuiſti, de celebr. Miſſarum, ita caſum legalitèr decidit. *Verùm intèr opiniones prædictas, illa probabilior iudicatur, quæ aſſerit, aquam cum vino in ſanguinem tranſmutari, vt expreſſiùs eluceat proprietas Sacramenti, nam cum aquæ multæ ſint populi multi, ideò vino aqua vnitur, vt Chriſto populus adunetur.* Ergò minùs probabilis eſt opinio, quæ docet, aquam non conuerti cum vino in ſanguinem, ſed remanere poſt conſecrationem, vt hac ratione confirmetur illud myſterium, quo dicitur de latere Chriſti fluxiſſe ſanguinem, & aquam, quod explicari non poteſt, ſi poſt conſecrationem non eſſet aqua, ſed tantùm ſanguis. Vide Suar. de Euchar. diſp. 45. ſect. 4. alios referens.

DECISIO CLXXII.

De Cartuſianis à quibuſnam abſoluendi ſint à caſibus reſeruatis?

NOnnulli Regulares Cartuſiani quæſierunt, quomodò intelligenda ſint ſequentia ſtatuta circà abſolutionem, quæ ſunt.

Primò, quòd ſi quis Prior, Procurator, Monachus, aut Conuerſus in itinere conſtitutus, alteri, quàm Priori ſuo, vel deputato de certo mortali confeſſus fuerit, domum reuerſus tenebitur iterùm confiteri de reſeruatis quidem Priori, aut Prior Vicario, niſi alium elegerit Confeſſarium, de alijs autem, vel Priori, vel vni ex alijs ad confeſſiones audiendas deputatis.

Secundò, vigore etiam facultatis per Apoſtolicam Sedem conceſſæ alicui perſonæ Ordinis noſtri, & quæ communitèr apponi ſolet in Papalibus Indulgentijs, quod videlicet quis poſſit ſibi eligere Confeſſarium idoneum ſecularem, aut cuiuſvis Ordinis Regularem, qui poſſit eum abſoluere ab omnibus peccatis ſuis etiam prædictæ Sedi reſeruatis. Nullus de Ordine noſtro poteſt ſibi eligere Confeſſarium, quàm ſubditus Priorem, vel vnum ex Ordinarijs ad confeſſiones audiendas in Conuentu deputatis, nec poteſt dicta facultate vti contrà men-

tem Ordinis, & formam ſtatuti.

Tertiò, ſunt autem certi caſus, alij Sedi Apoſtolicæ reſeruati, à quibus ſolus R.P. Cartuſiæ, & quidam alij Priores per eum deputati poſſunt ex indulto Summi Pontificis perſonas Ordinis noſtri abſoluere, tàm à peccatis, quàm à ſententijs, & cenſuris Eccleſiaſticis, à iure, vel homine latis, etiamſi ex Papali decreto, vel aliàs eſſent per ſolum Romanum Pontificem abſoluendi, nec non cum eiſdem perſonis ſuper ſingulis irregularitatibus, & inhabilitatibus quauis cauſa contractis, in foro conſcientiæ dumtaxat diſpenſare, & rehabilitare, ita tamen quod ſuper irregularitate contracta ex voluntario homicidio diſpenſet citra altaris Miniſterium. Prædicti autem Priores deputati per R. Patrem ad abſoluendum à caſibus Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, non poſſunt alteri committere vices ſuas, cum ſit in eis electa induſtria perſonæ.

Emergunt ex prædictis nonnullæ difficultates. Prima ex primo capite An per itinerantes omninò repetendę ſint Confeſſiones omnes coram Confeſſario Ordinis ſui, factæ in itinere? Secunda, quid, ſi in itinere Confeſſus fuit ſolum venialia, an hæc repetenda? Tertia ex capite ſecundo, An tempore Iubilæi poſſit Cartuſianus eligere extraneum iuxta tenorem Iubilæi? Quarta, dato, quod poſſit, teneatur ne id patefacere ſuo Priori, & Superior teneatur illum dimittere? Quinta, an habens ſpecialitèr à Papa facultatem eligendi ſibi Confeſſarium tot vicibus in anno, poſſit eligere extraneum, non obſtante hoc ſtatuto? Sexta ex cap. 3. an Priores deputati ad abſoluendum à reſeruatis interdum poſſint ſuam facultatem alteri committere? Septima demum, an quandò caſus notorij ſunt, poſſint abſoluere?

Primę difficultati reſpondendo, res clara eſt, quod Cartuſianus tenetur Confeſſione repetere ſuo Cõfeſſario, cum erit in Conuentu omnia mortalia, quæ extraneo manifeſtauit in itinere conſtitutus, quia ſtatutum ſatis clarè loquitur, & in claris non eſt locus coniecturis.

Secundæ, non tenetur verò repetere Confeſſiones, quas de ſolis venialibus fecit coram extraneis Confeſſarijs, quia ſtatutum apertè loquitur de ſolis mortalibus, ibi: *De certo mortali Confeſſus fuerit*, ex quo etiam elicitur, quod ſi dubitat pœnitens, an aliquod peccatum, de quo ſe accuſauit coram extraneo Confeſſario, ſit mortale, an veniale, in eo caſu non teneri repetere Confeſſionem, quia ſtatutum ad id obligat, quandò mortale certum eſt, non autem dubium.

Tertiæ, Cartuſianus tempore Iubilæi Vniuerſalis quemcumque Confeſſarium approbatum ab Epiſcopo tamen, iuxta quod dixi Reſol. 34. q. 18. eligere poteſt, tum quia ſupradictum ſtatutum nullam mentionem facit de Iubilæis, ſed tantum de facultatibus, & Indulgentijs, ſub quarum nomine non venit Iubilæum vniuerſale, in quo omnes ius habent exhilarandi animam ſuam cum magna libertate; tum quia ſi adeſſet ſtatutum contrarium, huic derogatur per Bullam Iubilæi.

Quartæ, non tenetur exprimere id ſuo Priori, nimirum ſe velle eligere extraneum ad lucrandum Iubilæum, quia id nullo iure probatur, & Bulla

Reli-

Religioſo plenum ius facit ad electionem extranei. Aduerte tamen, quod ſi ſtatutum adſit præcipiens, Religioſum debere id exprimere ſuo Priori, quandò vult eligere Confeſſarium virtute Iubilæi, tunc debet illud obſeruare, quia non repugnat cum Bulla, cum vtrumque obſeruari poſſit, & in eo caſu Prior non poteſt negare exitum, & electionem, quia non eſt ſupra Bullam Iubilæi.

Quintæ, habens in ſpecie à Papa priuilegium eligendi Confeſſarium quemcumq;, non poteſt eligere Confeſſarium extraneum, ſed tantum ſui Ordinis, quandò anteà non poterat accedere ad quemcumque Confeſſarium ſui Ordinis, ſed ad talem, vel talem tantum; vt enim vides priuilegium ſortitur ſuum effectum, & ſufficit, quod in aliquo verificetur, cap. In ijs 30. de priuil. Quod ſi poterat accedere ad quemcumque ſui Ordinis, tunc ſi in petitione priuilegij nullam fecit mentionem ſui ſtatuti, neq; Papa in conceſſione derogauit quibuſcumque in contrarium obſtantibus, Cartuſianus eo priuilegio nullatenus vti poteſt, cum præſumatur ſubreptitium, neque Papa præſumitur ea concedere contra Regularem diſciplinam, niſi in ſpecie deroget.

Sextæ, clarum eſt, quod Priores deputati in nullo caſu poſſunt alteri committere vices ſuas, quia id illis expreſsè prohibetur, quia ſtatuentes dixerunt, ſe elegiſſe induſtriam perſonæ, & non officium illis verbis. *Priores ad abſoluendas perſonas ordinis noſtri non poſſunt alteri delegare vices ſuas, cum ſit in eis electa induſtria perſonæ, in quibus intelligitur perſona, non Officium*. Hæc poſtrema verba faciunt hunc ſenſum: *Intelligitur electa perſona non Officium*: Ideſt prudentia, & peritia Confeſſarij non attenditur ex eo, quod ſit in eo Officium prioris, ſed quia eſt talis perſona, quæ cognoſcitur prudens, & petita ad abſoluendum; qualitas igitur perſonæ intrinſecæ, non ſuperueniens officium reddit aptum, & idoneum ad abſoluendum. Videntur etiam explicandæ illæ particulæ, quod non poſſit committere vices ſuas, ideſt deputare, & facere Confeſſarios.

Septimæ, cum verba ſtatuti ſimplicitèr, & abſolutè loquantur, videntur Priores illi deputati poſſe abſoluere etiam à notorijs, fauores enim ſunt ampliandi. Confirmatur, quia non eſt veriſimile ſtatuentes voluiſſe, Religioſum, cui indicta eſt quaſi perpetua clauſura, vagari ab Italia in Galliam pro abſolutione caſus notorij obtinenda à Generali ſuo.

DECISIO CLXXIII.

An percutiens nulliter profeſſum ſit excommun.?

NEquaquam, vt probaui Reſolut. 28. q. 9. quia ſi hoc priuilegio gaudet Tertiarius, & Nouitius, ergò à fortiori nullitèr profeſſus, ſiquidem is magis aſſimilatur veris profeſſis, quam Nouitius. Deindè ex ſola aſſumptione habitus dati per legitimum Superiorem, quis lucratur hoc priuilegium, vt patet id in Nouitijs, ſed nullitèr profeſſus adhuc retinet habitum, atque idem eſt, ac Nouitius, ergò priuilegio Canonis.

Pater Illuminatus Moronus Bergom. Reſponſo 80. nu. 1. & 29. aſſerit per-

percutiētem Monachum nullitèr profeſſum eſſe excommunicatum, quod probat, quia verè non percuſſit Monachum, ſed Laicum, & excommunicatio non incurritur, niſi à percutiente Clericum, vel Monachum, non autem ab eo, qui putat ſe iſtos percutere, non enim punitur affectus, ſed opus externum, & citat pro ſe omnes Doctores, quod allegat Sanchez lib. 9. diſp. 32. num. 28. Sed contrà eſt; tum quia ille nullitèr profeſſus adhuc eſt Monachus, cùm ex legitima aſſumptione habitus gaudeat priuilegijs Nouitiorum, cui in hoc æquiparatur. Tum quia verè percuſſit Monachum, licèt validè nō profeſſum, ex eo enim quod quis eſt inualidè profeſſus, non perdidit nomen Monachi, cùm per inualidam profeſſionem nihil eorum anuſerit, quæ anteà habebat. Tum quia Doctores allegati loquuntur in terminis eius, qui purus Laicus reputabatur Clericus, cùm nulla ratione eſſet talis; de noſtro autem caſu ne verbum quidem. Demum nullitèr profeſſus non eſt deterioris conditionis, quam ſint Tertiarij, & Nouitij, quibus competit hoc priuilegium, ergò & illi.

DECISIO CLXXIV.

An famulus ſine habitu Regulari expertus aſperitates Religionis validè profiteri poſſit?

FAmulus, qui per annum, aut vltrà ſeruiuit in Religione ſine habitu Religioſo, & ſine animo faciendi Nouitiatum, vel profitendi, expertus tamen aſperitates Ordinis, nullo iure poteſt emittere validam profeſſionem, niſi præmittat verum Nouitiatum. Probatur; Tum quia ille famulatus nullam ſpeciem habet probationis, cùm ordinetur ad ſeruitutem, non ad Nouitiatum, & per accidens eſt, quod experiatur aſperitates Religionis. Tum quia ſtatus, in quo eſt, nec formalitèr, nec virtualitèr præſefert Nouitiatum; non formalitèr, quia ingreſſus eſt ſine animo experiendi, neč receptus fuit à Superiore, vt Nouitius, requiritur enim vtrinq; intentio Nouitiatus, cùm ſit actus humanus ex intentione perficiendus: non virtualitèr, quia ille famulatus nihil in ſe habet, cuius virtute ſubſiſtere poſſit Religioſa probatio ad profitendum; nec obſtant expertæ aſperitates, quia ex accidenti, & materialitèr ſe habent carentes ratione formali, qua ex intentione, & ordine ad profitendum fieri debent. Demùm ſtando in iure communi prærequiritur Nouitiatus, & delatio habitus Nouitiorum, cap. Ad Apoſtolicam 16. de Regular. cap. 1. & 2. eod. in 6. neutrum reperitur in dicto famulo, ergò non poteſt admitti ad profeſſionem.

Pater N. ex Societate Ieſu duo adducit argumenta in contrarium. Primum, quia ceſſante fine legis ceſſat lex, finis autem Nouitiatus eſt, vt Nouitius probet Religionem, & ab ea probetur, quod totum habetur in hoc caſu. Secundum, quia Portellus v. Nouitius nu. 52. Sanch. lib. 7. diſp. 37. num. 4. docent, quem validè profiteri, licèt nullitèr receptus fuerit ad Nouitiatum à non habente poteſtatem, vel alitèr, ergò pari ratione admitti poteſt iſte famulus, qui non fuit admiſſus ad Nouitiatum, ſed tantùm ad famulatum.

Ad primum ea Regula locum habet,

bet, quandò in communi ceſſat finis, non autem in particulari, ita Graff. part. 1. lib. 1. cap. 57. num. 22. Bonac. de legib. diſp. 10. q. 2. p. 8. §. Incidens num. 13. & de contract. q. 1. p. 3. nu. 2. Bariola conſil. 2. §. His accedit, Rodr. tom. 1. q. 56. art. 12. §. Et licet. Ad ſecundum, licèt admiſſio ſit nulla, operatur tamen, vt probatio ſit vera, & formalis, inualida enim aliquid operantur, gloſ. in Reg. Non præſtat. & cap. 1. de ſponſal. in 6. ex nullis ſponſalibus inducitur impedimentum publicæ honeſtatis; præterquamquod magis attenditur mutua intentio peragẽdi Nouitiatum, quę comitetur ipſam probationem, quam ipſa admiſſio, quæ eſt quid tranſitorium. In famuli receptionẽ nullam video admiſſionem validam, nec inualidam, ſed ſolum famulatum, qui cum admiſſione nulla ratione comparari poteſt. Adde prædictis, quòd iſte famulus non eſt expertus aſperitatem habitus, qui inter præcipuas reputatur, gloſ. diſt. 53. alia iura citaui cap. 4. q. 17. de profeſs. Regul. ad quod facit illud Petri Gryſologi ſerm. 13. illis verbis: *Mollitiem carnis veſtis aſperitas calcat, cibus agreſtis mundi totam frenat luxuriam*. Prædicta procedunt etiam reſpectu Tertiarij ſemihabitum geſtantis, qui ineptus eſt ad profeſſionem, niſi more aliorum Nouitiorum educetur.

DECISIO CLXXV.

An Religio teneatur reſtituere hæreditatem profeſſi in quodam caſu?

HÆreditas relicta Titio cum onere, quod, ſi certum committat delictum, ea deuoluatur ad Caium, ſi Titius in Religione profeſſus illud delictum committat, à Religione non deuoluitur ad Caium, ſed remanet, vt prius in bonis Monaſterij, quod ſucceſſit in omnia iura profeſſi, ex Auth. Ingreſſi, C. de ſacroſ. Eccleſ. ibi: *Ipſo ingreſſu ſe, ſuaq; dedicat Deo*. Probatur; Tum quia ex cap. Si Epiſcopum 3. 16. q. 6. dicitur, quòd delictum perſonæ in damnum Eccleſiæ non eſt conuertendum. Tum quia ſicut Religioſo incidente in hereſim Monaſterium non perdit bona ipſius profeſſi heretici, Spino gloſ. 12. princip. num. 25. ex illo Sanch. lib. 7. cap. 18. num. 54. ita neq; in caſu noſtro ob delictum profeſſi Conuentus habet perdere bona ipſius delinquentis. Tum quia huiuſmodi diſpoſitio habet ſpeciem ſubſtitutionis, nam Caius ſubſtituitur Titio poſt commiſſum delictum; ſed ſubſtitutio euaneſcit per profeſſionem in Religione, vt de communi Doctorum probat Sanch. lib. 7. cap. 16. Tum quia huiuſmodi onus in ordine ad Religionem reputatur conditio turpis, retrahit enim Caium ab ingreſſu Religionis, cuius Superiores huiuſmodi onus ſcientes non recipient ipſum Caium intrà Monaſterium, ergò ea habetur pro non adiecta. Tum quia Caius non dicitur decedere ſine liberis, cum Religionem habeat pro filio, ergò locum non habet præfatum onus. Tum quia veriſimile eſt, quod ſi pater ſciuiſſet, filium ingreſſurum eſſe Religionem, tale onus non appoſuiſſet, Dec. conſil. 227. n. 11. conſil. 189. Signor. conſil. 183. n. 10. Teſtatoris enim mens piè interpretanda eſt, maximè vbi agitur de fauore Religionis. Demùm ea hereditas non ampliùs eſt delinquentis, ſed Religionis; Caius autem ſuccedit

dit Titio, non Religioni, cui nunc eſt hæreditas, ſeu bona Titij.

Prædictis obſtat Reg.79. in 6. Nemo plus iuris poteſt transferre in alium, quam ſibi competere dignoſcatur; Sed Titius non habebat ius abſolutum, ſed tantum limitatum ſuper ſua bona, vt commiſſo delicto ſtatim deuoluerentur ad Caium, ergò ea non potuit irreuocabilitèr tranſferre in Religionem. Præterea expreſſa voluntas teſtatoris eſt, vt in eo caſu deuoluantur ad Caium, & cum in claris non ſit locus coniecturis, dicendum eſt, non deberi perpetuò ea hereditas Religioni.

Reſpondetur ad primum, eam Regulam non habere locum, quandò translatio fit in Communitatem, vtiq; verò cum fit ad perſonam particularem, fauore enim Religionis iura coadiunāt, quia ſumma eſt ratio, quæ pro Religione facit. Vel dic meliùs, quod Caius nihil iuris transfert, ſed Religio id à iure habet, vt ſuccedat in bona profeſſi. Ad ſecundum licet voluntas teſtatoris ſit expreſſa, non ideò tamen ita limitata eſt, vt non poſſit extendi ad alium caſum, nam teſtatore diſponente in vno caſu, diſpoſitum debet extendi ad alium caſum, ſeu perſonam, ſi fortè interrogatus, potuiſſet ita reſpondere, Pariſ. lib.3. conſil.50.n.55. Rota vol.1.deciſ.698. num.10. Decius conſil.227. num.11. Signor. conſil.183.nu.10. Præterea teſtator in dubio videtur ſe referre ad id, quod quilibet ſapiens diſpoſuiſſet, Rota vol.2. deciſ.181. nu.8. nulli autem dubium eſt, quod ſi teſtator præſciuiſſet ingreſſum Titij in Religionem, non appoſuiſſet illam pœnam, vt hereditas deuolueretur, delicto perpetrato, ad Caium, vt ea abiecta faciliùs poſſet ingredi cum emolumento Monaſterij ſine diſpendio.

DECISIO CLXXVI.

An Confeſſarius, cuius licentia ad annum eſt, poſtea poſſit proſequi audire Confeſſiones?

IN quadam ciuitate non longè à nobis non reperitur Vicarius Generalis, neque Epiſcopus, cum ſit in remotis, neque aliquis alius, qui poſſit confirmare litteras patentes iam terminatas. Nonnulli crediderunt, huiuſmodi Confeſſariū proſequi poſſe ſuum munus, quia ſtante hac neceſſitate, & carentia Superiorum cenſetur prorogata iuriſdictio.

Sed dicendum eſt, nullatenus prorogari iuriſdictionem, ſed omninò ceſſare, quia cauſa limitata producit limitatum effectum, & non ampliùs dicuntur habere iuriſdictionem delegatam, ideò ſibi imputent, ſi pro confirmatione non ſcripſerunt ad Epiſcopum, vel non adierunt nouum Vicarium parum diſtantem. Quod ſi attentent excipere Confeſſiones, nullam facient abſolutionem. Vide Doct. allegatos à Barboſa ad ſeſſ.23. cap.15. num.45.

DECISIO CLXXVII.

An priuilegium Oratorij priuati transferatur alio cum perſona priuilegiata?

NObilis Parmæ habens licentiam audiendi Miſſam in Oratorio domus ſuæ, ſi domicilium transferat Regium,

Regium, hoc priuilegio vti non poteſt, contrà opinionem Megalij, & Nouarij, quos pro ſe citat Diana p.4. tract.4. reſolut.208. Probatur noſtra deciſio. Tum quia priuilegium intelligitur iuxta verba ſupplicationis, Iaſon in l. Gallus, §. idem credendum ff. de liber. & poſth. in lect.2.Guttier. lib.3. pract. q.18.num.42. Sed in ſupplicatione expreſſa fuit domus ſita in tali loco, ergò priuilegium hoc reſtringitur ad eam domum. Tum quia limitata cauſa limitatum producit effectum; ſed conceſſio huius priuilegij limitatur ad propriam domum talis loci, ergò extendi non poteſt ad aliam domum extrà locum expreſſum in conceſſione. Tum quia hoc priuilegium non eſt pure perſonale, ſed mixtum ex perſona, & Oratorio, nam priuilegium vtrumque reſpicit, & exequi non poteſt ſine vtroq; nam perſona priuilegiata vtitur ſuo priuilegio audiendo Miſſam in ſuo Oratorio, ergò vtrumque facit ad executionem priuilegij. Eſt ſimile votum peregrinationis, quæ eſt votum mixtum ex labore perſonæ, & expenſis in itinere, ſicut enim vnum ſine altero eſſe non poteſt, ita neque priuilegiatus audire poteſt Miſſam vtendo ſuo priuilegio, niſi ei celebretur Miſſa in proprio Oratorio; ex hoc argumento tollitur primum Dianæ cum præcitatis aſſerentis, priuilegium hoc eſſe perſonale, non locale, nam vt probaui, mixtum eſt ex vtroque; vndè defectu perſonæ priuilegiatæ, vel Oratorij, eius deſtructione, aut domus mutatione, ceſſat priuilegium. Tum quia verba in reſcriptis poſita non ſunt demonſtratiua, contrà præcitatos, ſed diſpoſitiua, ſunt enim ſimilia. *Tibi facultatem, ſeu gratiam concedimus audiendi Miſſam in dicto Oratorio.* Probatur autem, ſimiles clauſulas eſſe tantum diſpoſitiuas, & quia gratia concipi, nec fieri poteſt, ſine expreſſione Oratorij, ergò verba ſunt diſpoſitiua, non demonſtratiua, ſine quibus ſubſiſtere poteſt diſpoſitio. Et quia vtraque diuerſa oratione exprimuntur ſic: *Lego tibi centum, quæ ſunt in capſa.* Vidè l. iſtis verbis §. pater familias ff. de leg.3. l. Demonſtratio 17. l. Falſa, de condit. & demon. in caſu autem noſtro ſub vna oratione exprimitur priuilegium. Verum quidem eſt, quod diſpoſitio, & demonſtratio contineri poſſunt ſub eadem oratione, refert exemplum ex Inſtit. de legat. §. Huic proxima ibi: *Si quis ita legauerit, Stichum ſeruum meum vernam do, lego.* Sed prædictis non obſtat, quia quis ſeruus eſſe poteſt, licet non ſit verna, (eſt autem verna ſeruus ex ancilla teſtatoris natus vt habet ibi gloſa) in caſu autem noſtro non poteſt vti priuilegio ſine Oratorio talitèr deſignato, ergò cum non poſſit ſeparari ab vſu priuilegij deſignatum Oratorium non includet demonſtrationem, ſed tantum diſpoſitionem.

DECISIO CLXXVIII.

An gratia quibuſdam Regularib. facta, qui ommiſerunt legere Bullas Papales, communicetur alijs?

PEyrinus ad calcem ſui operis de priuilegijs ſuper hac re refert duo Decreta vnum pro Auguſtinianis ſub his verbis. *Sacra Congregatio Cardinalium negotijs Regularium præpoſita præfati precibus benignè annuendo, gratioſè*

tioſè condonauit ſupradictis Superioribus localibus Ordinis Eremitarum S. Auguſtini omnes, & quaſcumq; pęnas de prætetito incurſas ob inobſeruantiam Decreti de publicandis Ordinationibus S.C.Cardinalium Concilij Tridentini interpretum de celebratione Miſſarum. Et ijſdem Superioribus permiſit, vt in poſterùm facere poſſint dictas Ordinationes perlegi, vel in die in ipſis Ordinationib. preſcripta, vel infrà terminum decem dierum immediatè ſubſequentium. Romæ die 21. Martij 1638.

Alterum pro Canonicis Regularibus his verbis. *Sacra Congregatio Cardin. negotijs*, &c. eſt eiuſdem tenoris, ideò omitto, gratia verò amplior, his verbis. *Iiſdem Superioribus permiſit, vt in poſterùm facere poſſint dictas ordinationes perlegi, vel in die in ipſis Ordinationibus preſcripta, vel infrà terminum vnius menſis immediatè ſubſequentis. Romæ die* 16. *Aprilis* 1638.

Certum eſt, huiuſmodi gratiam, tàm de remiſſione pœnarum, quàm de prorogatione temporis fieri tantùm Superioribus localibus, & quia de illis tantùm loquitur; & quia Decreta de celebratione Miſſarum præcipiuntur legi tantùm per Superiores locales.

Dubitatur autem primò, an vtraq; gratia intelligatur communicata alijs Regularibus? Secundò, an locum habeat in alijs decretis? vti de Bullis ſanctæ Inquiſitionis, &c. tertiò an in numero prædictorum dierum includatur dies præfixa in decretis?

Primò, ſola ſecunda gratia de prolongatione temporis communicatur alijs Regularibus, ex ea communi Regula, quòd Regulares communicant intèr ſe priuilegia. Prima verò gratia non communicatur, ſed propria eſt illarum duarum Religionum Superioribus localibus tranſgreſſoribus, cùm ſit factum tranſiens, & non propriè priuilegium, quod reſpicit futurum ratione ſui vſus.

Secundò, locum non habet gratia prorogationis vnius menſis in lectione aliorum Decretorum, nam Decretum ſuper Bullas S. Inquiſitionis debet legi à feria 6. poſt octauam Aſſumptionis vſq; ad finem menſis, vltrà tempus non indulgetur. Decretum refert Peyr. citatus. Alia autem Decreta ſunt primò Bulla de largit. mun. cum Decreto Vrbani VIII. eius declaratiuo, legenda menſe Ianuario à Superiore locali ſub pœna priuationis officij, vociſq; actiuæ, & paſſiuæ ipſo iure incurrenda. Habentur autem in eo Decreto, ſeu Bulla Vrbani VIII. hæc verba. *Hoc Decretum in aliqua publica Congregatione, vel ſaltèm in publica menſa perelegantur*; illa clauſula: *Publica Congregatione*: non comprehendit Capitula, ſeu Congregationes, quæ ordinariè fieri ſolent occaſione electionum, & negotiorum Prouinciarum; ſed ſignificat particularem congreſſum Fratrum eiuſdem Monaſterij, qui extrà Refectorium, vel ibidem extrà horam manducationis congregantur ad hunc effectum, vt audiant lectionem huiuſmodi Bullarum. Quare nulla adeſt obligatio illas legendi in Congregationibus, & Capitulis ex pluribus Conuentibus coactis. Secundo loco eſt Decretum Bullarum ſpectantium ad ſanctum Officium, quod legendum eſt feria ſexta poſt octauam Aſſumptionis B.M.V. in publica menſa, vel in Capitulo ad hoc ſpecialiter conuocato. Item in Capitulis, Congre-

gre-

gregationibus, ſeu dictis Generalibus, aut Prouincialibus, ſub iiſdem pœnis, de quibus ſuprà. Tertiò legenda ſunt Decreta de celebratione Miſſarum, ſuper quibus directè conceditur gratia prorogationis; bis in anno, primò feria ſecunda poſt primam Dominicam Aduentus, ſecundò feria ſexta poſt octauam corporis Chriſti in publica menſa, ſub iiſdem pœnis, de quibus ſuprà. Poſſunt etiam legi extrà menſam in alio loco, iuxtà ſupradicta.

Tertiò demùm non numeratur primus dies præfixus in eiſdem Decretis, ſed ſumitur numeratio temporis à ſequenti die ex illa communi regula. Dies termini non computatur in termino, l. Vbi lex ff. de regul. iur. Præterea fauores ſunt ampliandi. Deindè particula, *Infrà*, excludit primum diem, qui non computatur in termino, Cenedo ſingul. 53. num. 1. Ea autem particula eſt talis naturæ, quod quandò aſſignatur terminus ad aliquid faciendum infrà decem dies, infrà menſem, quolibet die dictorum poterit illud fieri, Pariſ. lib. 12. de reſignat. benef. q. 8. num. 25, Tuſchus lit. D. concl. 299. num. 2.

An menſis, de quo fit mentio in Decreto Canonicorum Regularium ſit triginta tantùm dierum? Eſt longior, & quia omnes ferè menſes, in quibus leguntur ea Decreta ſunt triginta vnius diei, attenditur enim menſis præfixus, & aſſignatus pro lectione, arg. gloſ. v. mentis, ca. Quam ſit, 6. de elect. in 6. & quia fauores, & gratiæ ſunt ampliandæ; & ſicut gratia eſt prorogatiua temporis, ita & intelligitur prolongior menſis.

Sed numquid iſta prolongatio temporis habeat locum in Bullis de largit. mun. vbi præſcribitur totus menſis Ianuarij, an in caſu omiſſionis ſuccedat menſis Februarij? Non, quia prolixitas totius menſis Ianuarij ſufficientèr admonet Superiores, quorum intereſt hæc obligatio, quod non accidit reſpectu aliorum Decretorum, quibus aſſignatur vnus tantùm dies, qui facilè præteriri poteſt, ideò pro his tantùm gratia fuit facta.

Nota, quandò fit mentio menſis indeterminati, tunc in gratioſis eſt dierum triginta vnius, in odioſis tantùm triginta. Quandò eſt determinatus illis ſtatus, & ſi incipit à diebus medijs, completur ex ſequenti, à quo tamen non menſuratur, ſed ab antecedenti, cui, vt dixi, ſtandum eſt.

An Superior abſens pro eo tempore, quo ſupradictæ Bullæ legendæ ſunt, ſi omittantur ab eius Vicario, ipſe incurrat pœnas, an Vicarius? In eo caſu neuter reus eſt pœnarum; non Superior, quia cùm abſit, non poteſt incumbere lectioni; neque antequam diſcedat, tenetur admonere ſuum Vicarium, vt procuret earum lectionem, quia hæc obligatio non exprimitur in Bullis, ergò illis imponenda non eſt. Vicarius verò de iure eas pœnas non incurrit, quia non venit nomine Superioris, quo intelligitur tantùm Superior immediatus Monaſterij.

DECISIO CLXXIX.

An Confeſſarij Regulares diſpenſare poſſint in votis caſtitatis, & Religionis?

NEgatiuè reſpondendum eſt, quia nulla habent priuilegia, & ea Papæ reſeruata ſunt, non de iure, quia in

in eo non exprimuntur, ſed ſolum ex approbata conſuetudine confirmata in tot Iubilæis pleniſſimis, in quibus Summi Pontifices concedũt Confeſſarijs electis à pœnitentibus facultatem diſpenſandi in omnibus alijs, exceptis ſupradictis. Et in hoc nullus contradicit. Vota Papæ reſeruata numerantur quinque, votum caſtitatis perpetuæ, Religionis, votum peregrinationis ad limina Apoſtolorum; ad Terram Sanctam, & ad Sanctum Iacobum Compoſtellæ. Ita Sylu. v. Votum 4. q. 5. Sanch. lib. 4. cap. 40. Portellus v. Votum n. 75. alios citat Tambur. tom. 2. Diſp. 19. q. 8.

DECISIO CLXXX.

An Confeſſarij facultas finita prorogetur ex gratia eidem facta ſuper caſus reſeruatos?

QVidam Confeſſarius, cuius licentia excipiendi Confeſſiones limitatur ad annum, antequam finiatur, obtinet gratiam abſoluendi à reſeruatis vſque ad finem anni, licentia autem expirat primo ſeptembris, & remanet gratia ſuper reſeruatis facta, quia illi conceſſa fuit vſque ad finem anni. Quæritur modò, an ex gratia durante prorogetur licentia vſque ad finem anni? Videtur, quod ſic, quia poteſt abſoluere à reſeruatis virtute gratiæ, cuius tempus nondum finitum eſt, cum autem ad abſoluendum præter poteſtatem Ordinis Sacerdotalis requiratur etiam poteſtas iuriſdictionis ex communi doctorum, quæ non confertur per gratiam reſeruatorum, ſed ſupponitur, nullus enim petit gratiam abſoluendi à reſeruatis, niſi prius ſit Confeſſarius, ergò, ſi poteſt abſoluere à reſeruatis, conſequentèr dicendum eſt, eam licentiam prorogatam intelligi per gratiam, quia in illa continetur poteſtas iuriſdictionis.

Dicendum nihilominus eſt, dictum Confeſſarium non poſſe amplius excipere Confeſſiones, neque abſoluere à reſeruatis, quia notum eſt, eius licentiam expiraſſe eo tempore finito, ac proindè ceſſaſſe gratiam, nam deſtructo principali, tollitur quoque acceſſorium, l. 1. ff. de pecul. leg. neque valet, quandò non tenet principale, l. Petitor 31. ff. de liber. legat. nec acceſſorio agit, qui defecit in principali, l. Egi tecum 26. de except. rei iud. §. Item & acceſſorium ſubſequens nullum poteſt producere effectum, quandò antecedens, & principale non tenet, l. 3. §. fin. ff. de ſeru. ruſt. prædior; & acceſſorium remouetur ab eo, à quo principale remotum fuit, l. Fundi 25. ff. de fundi inſtr. Gratia autem eſt acceſſoria licentiæ, vt notum eſt, quia nullus petit gratiam abſoluendi à reſeruatis, niſi prius habeat licentiam audiendi Confeſſiones; non enim in conceſſione huius gratiæ confertur iuriſdictio, ſed à Superiore tollitur reſeruatio, ergò quandòcumque finitur licentia in ſe, ceſſat etiam gratia illi cohærens. Ex quo patet ad argumentum in contrarium ſupponens falsò remanere gratiam. Confirmatur, quia acceſſorium non poteſt confirmare principale, ac proindè neq; prorogare, quandò etiam alias teneret, l. Quod per 10. ff. de iure codicill.

DE-

DECISIO CLXXXI.

An officialis exautorizatus poſſit ſubſcribere Ordinationes alias à ſe publicatas?

VIcarius Epiſcopi fecit nonnullas Ordinationes, ſeu tranſactiones inter partes, eaſdemque tranſigentibus per ſuum Notarium publicauit, poſt modum ex obliuione eas non ſubſcripſit. An modò ſupplere poſſit eam ſubſcriptionem, non obſtante, quod fuerit ab Officio remotus? Videtur quod non, quia ſubſcriptio authentica fit per manum publicam, & in tantum ſcriptura authenticatur, in quantum ſubſcribitur ab habente auctoritatem approbandi illam, qui enim aliquid ſubſcribit, dicitur confirmare, & approbare ſubſcriptum, gloſ. v. Subſcripſerit, cap. Si quis 6. de reb. Eccleſ. non alienan.

Concludendum tamen eſt ab exauthorizato poſſe ſubſcribi omnes ordinationes, inſtrumenta, & alia ſcripta, à ſe, dum erat actu in officio, condita, & publicata partibus acceptantibus, vel non contradicentibus. Suadetur: Tum quia illa homo, qui antea erat Officialis, non ſubſcribit vt officialis, ſed ſupplet defectum commiſſum tempore officij. Tum quia per huiuſmodi ſubſcriptionem non dicitur, Ordinationem facere, ſed iam factam oſtendere pro foro externo. Tum quia ea ſubſcriptio omnibus prodeſt, & nulli nocet. Demum Notarius priuatus exercitio Officij propter delictum in eo commiſſum, poteſt prætcritas rogationes antè condemnationem ſcriptas in publicam formam redigere, ex Doctoribus citatis à Rota vol. 1. Nouiſs. deciſ. 769. num. 16. Ad rationem dubitandi dicitur, Scripturam, quæ nondum valet, authenticari, & vires recipere per manum publicam, ideſt perſonam actu officialem, in caſu autem noſtro iam valebat Ordinatio, ſed ſolum ſubſcribitur, vt talis appareat in foro externo.

DECISIO CLXXXII.

An gratia abſoluendi à reſeruatis confirmata licentia audiendi Confeſſiones reuiuiſcat?

DIctum fuit Deciſ. 180. finita licentia excipiendi Confeſſiones, ſuſpendi gratiam ſuper reſeruatis factam, licet aliàs vlterius duraret. Modò dubitatur, an confirmatione licentiæ reuiuiſcat gratia, quæ, vt acceſsorium extincta fuerat cum licentia eius principali?

Reuiuiſcit, quia ſicut deſtructo principali tollitur acceſſorium, ità à contrario, poſito principali ponitur acceſſorium. Deindè gratia reſeruationis duratura erat vſque ad finem anni, ſed quia in ſuo eſse, & vſu reſpiciebat licentiam, ſine qua nullus validè abſolui poteſt, ideò regulatur ſecundum illam. Inſuper gratia non dicitur ſimpliciter extincta, ſed tantum ſuſpenſa vſquè dum aduenjat licentia, qua poſita reuiuiſcit gratia; illud enim axioma: *Quod ſemel extinctum eſt, non reuiuiſcit.* Gloſ. v. contrahatur cap. Requiris 127. diſt. 4. de conſecr. intelligitur de verà abolitione, & extinctione, non verò de ſuſpenſione; neque de extinctione relatiua ad aliud, quo poſito reſurgit illud, quod ab ipſo dependebat.

DECISIO CLXXXIII.

An licentia audiendi Confeſſiones ad beneplacitum duret poſt mortem concedentis?

LIcentia conceſſa, *Ad beneplacitum Sedis*: vel: *Ad beneplacitum*, ſine alio addito, durat poſt mortem concedentis, quia Sedes nunquam moritur, cap. Si gratiosè 5. de reſer. in 6. ſicut neque beneplacitum ſimplicitèr prolatum, quia intelligitur de beneplacito ex parte dignitatis, & officij, non ex parte perſonæ, vt colligitur ex cit. cap. dum ibi textus ita loquitur. *Poſſes vſq; ad ſuæ voluntatis beneplacitum retinere, huiuſmodi gratia per eius obitum, per quem ipſius beneplacitum omninò extinguitur, eo ipſo expirat*. Ex quibus verbis apertè colligitur, non quodlibet beneplacitum expirare morte concedentis, ſed beneplacitum qualificatum, & reſtrictum ad voluntatem concedentis, vndè beneplacitum ſimplicitèr acceptum debet referri ad Sedem, non ad perſonam. Huius ſententiæ ſunt Anton. Gabriel. tom. 2. tit. de præbend. concl. 1. §. 33. Henriq. lib. 3. de pœnit. cap. 6. num. 8. quos in terminis citat Peyrin. ad conſtit. 2. Sixti IV. num. 43. Beneplacitum igitur qualificatum extinguitur morte concedentis, vt expreſsè dicitur in præcitato textu.

Dico, licentiã datam ad beneplacitum etiam qualificatum, & reſtrictum per pronomen durare poſt mortem concedentis, maximè reſpectu Regularium; ſuadetur; Tum quia non eſt propriè actus gratiæ, ſed iuſtitiæ, cùm Sacerdotes approbentur in Confeſſarios, vel reprobentur ex iuſtitia examinis, textus autem præcitati capitis loquitur de conceſſis gratiosè, vt patet initio eius: *Si gratiosè*, &c. Tum quia pro Regularibus facit extrau. com. Intèr cunctas, de priuileg. vbi data licentia Sacerdotibus Regularibus audiendi Confeſſiones de beneplacito Epiſcoporum non extinguitur illorum morte. Tum quia idem docuit Clem. IV. Bulla incip. *Exigentibus*, apud Confect. pag. 15. illis verbis: *Veſtris igitur ſupplicationibus inclinati, præſentium vobis auctoritate concedimus, vt in huiuſmodi caſu poſſitis vti tamdiù liberè ea licentia, donec viduatis Eccleſijs prouiſum fuerit de Paſtore*. Loquitur abſolutè de licentia non diſtinguendo intèr vnam, & alteram, ergò quæcumq; ea ſit, non expirat morte concedentis. Vide quæ dico reſol. 36. num. 38. & reſolut. 70. initio fusè rem hanc tractaui, de qua latiùs Paſqualigus deciſ. 499.

DECISIO CLXXXIV.

An licentia excipiendi Confeſſiones expiret amoto Vicario Generali, qui eam conceſſit?

PRocedit difficultas in ſententia eorum, qui docent, licentiam excipiendi Confeſſiones conceſſam ad beneplacitum qualificatum pronomine, *Noſtrum*, expirare morte concedentis, vel remotione eius ab officio, in alijs caſibus, qui reſpiciunt beneplacitum Sedis, ſeu abſolutum, aut Epiſcopi, certum eſt non expirare.

Per mortem naturalem, aut ciuilem non expirat licentia conceſſa à Vicario Generali ad ſuum proprium beneplacitum. Tum quia facit vnum tri-

bunal

bunal cum Epiſcopo, & eius perſonam repræſentat, cap. 2. de conſuetud. in 6. cap. Romana, de appellat. in 6. ac proindè non ſolius Vicarij beneplacitum eſt, ſed etiam Epiſcopi, vtrique commune, conſequentem cum per mortem Vicarij non moriatur Epiſcopus, ſed è contrà mortuo Epiſcopo, ceſſat ipſo iure poteſtas in Vicario, cap. vtroq; citato, Sbrozzius lib. 3. de Vicario Epiſc. q. 44 ita quod neq; ceptum negotium terminare poteſt ex allegatis per eumdem q. 45. ergò licentia excipiendi confeſſiones perſeuerat morte Vicarij. Tum quia ea magis dicitur Epiſcopi, quàm Vicarij, cùm à Vicario exeat dependentèr ab Epiſcopo, cuius vices gerit, & quaſi delegatus aliena vtitur iuriſdictione. Tum quia approbatus ab Vicario cenſetur admiſſus ab Epiſcopo, à quo Vicarius dependet in ſua poteſtate.

DECISIO CLXXXV.

An pecunia, legata ſine onere, diſtrahi poſſit in conſtructione, & reparatione ædificiorum?

TEſtator reliquit Monaſterio bis mille libras ab hæredibus ſoluendas, & in caſu moræ voluit, vt ſingulis annis ſoluerent quinque pro quolibet centenario. Hæredes modò intendunt capitale legati in totum ſoluere Monaſterio, & de facto exburſauerunt totam pecuniam. Quæritur, an hanc pecuniam Superior Monaſterij poſſit expendere in reparatione ædificiorum, an verò debeat eam inueſtire, vt indè recipiat annuos cenſus, vt anteà faciebat? Suppoſito, quod huiuſmodi legatũ nullum habeat adiunctum onus, vt aſſeritur.

Dico, eam pecuniam inſumi poſſe in reparatione ædificiorum, vel in extinguendis debitis, abſq; periculo incurrendi pœnas latas in extrau. Ambitioſæ, & nouiſſimè confirmatas in Decreto S. Congreg. contra Regulares alienantes ſine licentia eiuſdem ſacræ Congregationis. Probatur; Tum quia in Extrau. & Decreto prohibetur tantum alienatio ſtabilium, & pretioſorum, ſed pecunia etiam in magna quantitate non computatur intèr immobilia, ſeu mobilia pretioſa, ergò alienari poteſt abſq; tranſgreſſione dictorum, Extrau. & Decreti. Minor patet quò ad immobilia, intèr quæ in ſententia omnium non computatur, cum ſit res mobilis, non tamen pretioſa, quia illud eſt pretioſum, quod magno pretio æſtimari poteſt, cuiuſmodi non eſt pecunia, cum ipſa ſit pretium non ſui ipſius, ſed aliarum rerum; neque ſeruando ſeruari poteſt cum vtilitate Monaſterij, ex cap. Eijciens, diſt. 88. inquit D. Chriſoſt. *Ex pecunia repoſita nullum vſum capis*; & ipſius vſus eſt conſumptio. Tum quia prohibetur alienatio præcisè earum rerum, quę iam ſunt incorporata Conuentui, & à quo poſſidentur, Cap. Cum Apoſtolica, de ijs, quæ fiunt à Prelat. ibi: *Cum aliud ſit alienare, quod poſſidetur ab Eccleſia*: ſed Monaſterium nunquam poſſedit illud legatum quò ad capitale, ergò ſi expendatur in ædificijs, non dicitur alienari. Tum quia ab initio poterat repudiari à Superiore, vt docui reſolut. 27. q. 12. ergò à fortiori acceptatum implicari in reparatione ædificiorum. Tum quia magna ſumma pecuniæ deſtinata ad emptionem ſtabilium alienari poteſt

ſecundum opinionem à me relatam Reſolut.27. q.14. quia pecunia, vt ſuprà dictum fuit, non eſt quid prætioſum, nec ſeruando ſeruari poteſt, vt iterum probaui Reſolut.126. num.2. ergò à fortiori diſtrahi poteſt non deſtinata. Tum quia in terminis noſtris idem docet Peyrinus in ſuo Formul. lit.A.cap.11. nimirum pecuniam habitam cum onere implicandi inſtabilia expendi poſſe in fabricatione alicuius domus abſque metu alienationis, à fortiori Pater Guardianus potuit expendere pecunias ſui legati in reparatione ædificiorum, cum ea nullum habeat adiunctum onus.

DECISIO CLXXXVI.

An Prior inuentarium conficiens per manum Notarij ſit excommunicatus?

PAter Prior N. petijt à poteſtate laica Notarium cum duobus Laicis teſtibus præſentibus ad confectionem inuentarij omnium rerum, quæ reperiuntur in cella patris N. Quidam illi dixit, quod incurrit excommunicationem inflictam à Gregorio XIII. Bulla incip. *Quoniam noſtro*, apud Confect. pag.235. contrà recurrentes ad tribunalia Laica; immò & in decimamquintam Bullæ Cœnæ, contrà trahentes Eccleſiaſticos ad Laica tribunalia.

Reſpondeo, hunc caſum petiti Notarij pro Confectione inuentarij nullatenus comprehendi ſub prædictis Bullis, nam in ea Gregorij excommunicatio fertur contrà Religioſos de Obſeruantia appellantes, & recurrentes ad tribunalia ſæcularia in cauſa grauaminis; & in Bulla Cœnæ excommunicantur trahentes Eccleſiaſticos ad forum Laicale; ſed petitio Notarij, & per ipſum confectio inuentarij non ſunt appellatio, neque tractio perſonæ Eccleſiaſticæ ad forum ſæculare, vt manifeſtum eſt viris doctis, & omnibus, ergò nullam incurrit pœnam. Præterea ea excommunicatio cum alijs pœnis adiunctis afficit tantum Minores de Obſeruantia, vt clarum eſt, neque illud priuilegium cum ſuis pœnis communicabile eſt alijs Regularibus, vt probaui Reſolut.32. num.11. Demum ex Laicis paſſim aſſumuntur Notarij etiam in cauſis criminalibus ipſorum Regularium, id enim à Summis Pontificibus non prohibetur, ergò à fortiori aſſumi poſſunt pro confectione inuẽtarij.

DECISIO CLXXXVII.

An excommunicatio, lata à iudice cum expreſſa intentione non excommunicandi, ſit nulla?

DVbitatio locum non habet pro foro externo, quia lata præſumitur valere, cum exterius conſtet de eius promulgatione, & ignoretur negatiua mens Iudicis, cui nec credendum in hoc foro dicenti ſe non habuiſſe intentionem excommunicandi. Eſt igitur quæſtio pro foro conſcientiæ.

Dico, quod adhuc valet lata excommunicatio, non obſtante negatiua intentione; quod probatur, Tum quia valor excommunicationis non pendet à formali intentione volendi illam promulgare, ſicut pendent Sacramenta, quæ irrita ſunt collata ſine in-

intentione, vt eſt definitum Seſſ.7. can.11. Sed ſtatim ac iudex protulit verba neceſſaria ad ponendum illam in eſſe, valet, & ſortitur ſuum effectum, & ſecum trahit exequutionem gloſſ. v. cum exequutionem, cap. Paſtoralis 53. de appellat. Tum quia factum eſt directè contrarium proteſtationi, vt notum eſt, ergò non releuatur proteſtans, ſed prolatio cenſuræ ſuum ſortitur effectum, factum enim fortius eſt, & efficacius, quam intentio non faciendi, cum hæc ab illo deſtruatur. Tum quia ferens excommunicationem ſcit, ſe illam fulminare, ergò voluntariè illam promulgat, nam voluntarium, ſecundum Philoſophum, eſt in agente cognoſcente ſingula, in quibus eſt actio. Tum quia licet actus agentium non operentur vltrà eorum intentionem, ex vulgatis iuribus, tamen locum non habet, quandò factum directè aduerſatur intentioni, cum illam deſtruat, & factum remaneat; & in caſu præſenti, illud axioma verificatur in eo, quod iudex ferens excommunicationem poteſt aliquos eximere ab hac cenſura, vel ex propria intentione, data cauſa, vel ad petitionem eius, qui monitorium impetrauit, ex Nau. cap.27. num.14. Lazar. ſect.1. de Monitor. q.20. nu.4. & 6. Graff. tom.1. conſil.9. de ſent. excom. num.4. vbi num.5. ſubiungit, non debere Iudices excommunicare ad terrorem, ex Alfonſo de Caſtro lib.1. de lege pen. cap.5. docum.4. ea ratione, quia cogitantes ſubditi, ſe eſſe excommunicatos, peccant mortaliter. Sed melius dic, Iudices non debere id facere, quia ipſi peccant abutendo cenſura, quæ non niſi feriò ferenda eſt, vt peccator eius timore ductus obediat Superiori.

Megalius lib.1. de cenſur. c.3. n.72. dicit, inferendis cenſuris requiri prælatum, intentionem prælati, iuxtam cauſam, & perſonam, quæ ſit liganda; rationem reddit num.73. cur requiratur intentio, quia cum in illis ferendis ſit pœnitus neceſſaria poteſtas; hæc exire non poteſt in actum, niſi velit is, qui eam habet. Præterea cum actio excommunicandi ſit humana, neceſſariò facienda eſt cum intentione faciendi illam, alioquin non eſſet actio humana, ſed caſualis, & fortuita. Reſponſio eſt, ſufficit, quod ſit humana in quantum promulgatio cenſuræ ſit voluntariè ab habente vſum rationis; præterquamquod in caſu noſtro duo ſpectantur actus, quorum vnus eſt negatiua intentio excommunicandi, alter actus fatalis, quo in effectu promulgatur excommunicatio, & cum is ſit fortior perimit priorem, conſequenter actio cenſurandi non eſt ſine actu humano, qui dicitur talis ſecundum factum, & ſecundum voluntatem, quia non coactè, ſed voluntariè fert excommunicationem Iudex.

DECISIO CLXXXVIII.

An ſuperior Regularis teneatur inquirere, an in libraria Conuentus ſint libri prohibiti?

TEnetur ex Officio Superioritatis id videre, quia ſimiles libri apud Regulares retineri, nec ab illis legi poſſunt ſine licentia Apoſtolica, & eos repertos conſignare Inquiſitori loci. Negligentes tamen id facere nullas incurrunt pœnas, quia nullo

iure pœnali id ſtatuitur, niſi rationes retentionis, aut lectionis, iuxta Bullam Cœnæ excommun. prima, & Reg. 10. Indicis, in fine.

DECISIO CLXXXVIIII.

An via facta ad ornatum in agro Eccleſia dicat alienationem prohibitam?

QVidam Abbas Regularis agrum ſuæ Eccleſiæ diuiſit in viam latam, & longam ſemimilliare, terminantem ad ſtratam, vt aiunt, magiſtram, hinc indè ſeptam moronibus; pro eius conſtructione incidere mandauit quamplures arbores, tàm frugiferas, quàm infrugiferas, cum vitibus, quæ ſingulis annis reddebant circà tres currus vuarum. Hæc autem via, vulgo ſtradone, de priuata poſt decennium fit publica, & communis, ac proindè tunc ſequitur illius alienatio, vſque modò tranſierunt ſeptem anni. Difficultas eſt an iſte Abbas inciderit in pœnas latas, in Extrau. *Ambitioſę*, & Decreto ampliatas contrà Regulares alienantes bona ſuarum Eccleſiarum? Ratio dubitandi eſt, quia frugifera incidens reus eſt huius Bullæ ſecundum omnes, Nauar. conſil. 7. de reb. Eccleſ. non alien. Quaranta v. cod. num. 33. Rodr. tom. 1. q. 27. art. 4. Tamb. tom. 3. diſp. 13. q. 3.

Videtur excuſandus ab illis pœnis, quia ad eas incurrendas requiritur notabile damnum, quod excedat valorem vigintiquinque aureorum, ex Homb. vol. 2. conſultat. part. 6. Reſp. 58. Compend. Theatin. v. Alienatio, quos citat Diana, part. 4. tract. 4. reſol. 223. vbi citat Caſtrum Palaum requirentem centum aureos, ſed nimis laxat habenas; ex narratis autem in caſu ea inciſio non infert damnum illud, vt patet, ergò non eſt reus pœnarum. Prętereà via illa adhuc eſt ſub dominio Monaſterij, cum nondùm præterierit decennium, vltrà quod fit via communis, & alienatur. Adhibeatur cautela, claudendo illam ſaltem ex vna parte, & ſecuriùs ex vtroq; vt non recedat à dominio Monaſterij, alitèr, &c.

DECISIO CXC.

An Superior locans ſine conſenſu Conuentus incurrat pœnas contrà alienantes?

NEgatiuè reſpondendum, quia in Bulla: *Ambitioſæ*: neq; Decreto prohibetur præcisè id, neq; præſcribitur locatio de conſenſu Conuentus, licèt aliundè id colligatur, nulla tamen pœna imponitur contrafacientibus.

DECISIO CXCI.

An per menſem hoſpitio recipiens amicum, vel conſanguineos ſit reus Bullæ de larg. mun.

NOn incurrit pœnas Clement. de largit. muner. quia receptio huiuſmodi eſt actus hoſpitalitatis, non largitio munerum, & illa non prohibetur in Bulla, lege Verſ. *Siquos verò ditiores*. Et quamvis ille Superior exceſſerit modum, retinendo illos in Monaſterio per menſem, non ideò tamen incurrit pœnas huius Bullæ, ſed tantum redarguendus eſt. Pœnæ contrà largientes munera ſunt, vt obtentis di-

dignitatibus,gradibus, muneribus, & officijs eo ipſo ſit priuatus, ac ad illa, & alia ſimilia, vel diſſimilia, in futurum obtinenda inhabilis, & incapax, ac perpetua infamia, & ignominia exiſtat notatus, & prætereà vocis vtriuſq; priuationem abſq; vllo Superioris Decreto, ac miniſterio ipſo facto incurrat,& inſuper tamquam contrà furti, & ſimoniæ criminum reum procedatur. Praxis ſe habet,vt incurrantur tantum poſt declarationem criminis.

DECISIO CXCII.

An iuuenis in ſuo habitu laicali habitare poſſit cum Nouitijs,donec induatur?

IVuenis cùm habitu ſæculari impunè recipi poteſt intrà Nouitiatum, & ibi morari cum Nouitijs, donec veniat tempus induendi illum habitu Religionis. Ratio eſt, quia nullibi id prohibetur in iure;quæ autem non inueniuntur prohibita permiſſa, & conceſſa dicuntur,cap.Omnis diſt.3. cap. Cùm apud 23.de ſponſal. cap. Nuper 29.de ſent.excom.iuncta gl. Non retinuit,vbi dicitur,quod conceſſum videtur, quod non eſt prohibitum, per l. Nec non,§.quòd eis,ff. ex quibus cauſis maior. & in dubio concludendum eſt, actum eſſe permiſſum, & conceſſum, quandò non inuenitur expreſsè prohibitus, Anchar. conſil. 344. Aymon.lib.1. conſil. 213. Menoch. lib.1. præſumpt. q.16.num.2. Igitur cum non conſtet dé prohibitione,licita fuit huiuſmodi admiſſio, ac proindè impunibilis. Immò ea videtur multum rationabilis,& de mente Summi Pontificis Clem. VIII. qui in Inſtitut. de Nouitijs, ita diſpoſuit de his iuuenibus his verbis. *Prouideant quoq; vt omnes etiam recipiendi, priuſquam ad habitum Regularem admittantur,ab ijs, quibus munus hoc incumbit, de Regula, quam profeſſuri ſunt,tribus votis eſſentialibus, ſtatuq; Regulari, & alijs cuiuſque Ordinis peculiaribus inſtitutis, & conſtitutionibus diligentèr inſtruantur.* Eccè, quod iuuenes,antequam recipiant habitum Religionis, inſtruendi ſunt circà Regulam, & Conſtitutiones, quas profeſſuri ſunt, id autem alio meliori modo præſtari non poteſt, quam eos in ſuo habitu etiam introducendo in Nouitiatum, hac enim ratione videntes,quæ aguntur à Nouitijs, meliùs,& perfectiùs addiſcent, quæ ſunt neceſſaria ad vitam Religioſam, magis enim mouent, & erudiunt exempla cum experientia, quàm verba. Neq; ideò à Papa prohibetur huiuſmodi cohabitatio cum Nouitijs, conuerſatio,& colloquutio cum iuuene volente habitum recipere, cùm vtriq; parti ſit valdè vtilis, & conformis vitę Regulari. Prohibetur enim cohabitatio, conuerſatio, & colloquutio extraneá, quæ poteſt Nouitium retrahere à bono propoſito inſeruiendi Deo, qualis non eſt cohabitatio iuuenis cum animo ingrediendi, & inſeruiendi Deo. Confirmantur prædicta; quia S. Benedictus pueros, & iuuenes recipiebat educandos in ſeruitute Dei, quamvis Monachi nõ eſſent,ex Reg. cap.30. & 59. Et practicatur in multis Religionibus,quę iuuenes experiuntur per aliquod tempus cum habitu ſeculari, & cum prudenti iudicio, ſi enim illi non placet vita Regularis, vel Religioſis diſplicent eius mores, ſine dedecore

recedit non pœnitens facti, quia nondum habitum recepit, & pro illo facit axioma ex cap. 25. de iureiur. *Turpius eijcitur, quam non admittitur hoſpes*. Demum ratio videtur ſuadere, quod iuuenis iſte ſit recipiendus etiam cum ſuo habitu ſæculari in loco Nouitiatus, per illam regulam l. Ex eo tempore ff. de teſtam. Accingendus habetur pro accincto, ſic proximè induendus habitu Regulari habetur pro induto, & Nouitio, conſequenter cum illis manere poteſt, immò, & debet, cū eorum priuilegijs gaudeat, nam talis confiteri, & abſolui poteſt à Magiſtro Nouitiorum, quamuis iſte non ſit approbatus ab Epiſcopo, de qua Graff. tom. 2. conſ. 3. de Pœnit. num. 10. Vecchius diſp. 9. de Nouitijs dub. 1. Et ita tenendum eſt.

DECISIO CXCIII.

An Legatum dari poſſit puellæ exiſtenti in vicinia, tantum ex induſtria?

PAulus ſuum condidit teſtamentum, & inter cætera præſens fecit Legatum ſub his verbis conceptum. *Cum hoc onere, quod dictus N. teneatur ſingulo quolibet anno maritare vnam Damicellam honeſtæ famæ de vicinia S. Chriſtophori prædicti eligendam per N. & per Capellanum eiuſdem Viciniæ*. Nunc Argenis nobilis matrona accerſit N. de vicinia S. Antonij ad habitandum apud ſe in domo ſua per aliquot dies, vel etiam menſes, ad hoc vt conſequatur dictam dotem, qua conſequuta puella remittitur in domum ſuam. Quæritur autem primò, an dicta puella ſit capax huius legati, ſeu dotis? Secundò, an Argenis peccet ſic faciendo, & an ad aliquid teneatur? Tertiò, an Capellanus conſentiendo electioni præ dictæ ſit excuſandus?

Primò reſpondetur, puellam non eſſe capacem illius dotis, quia ea danda eſt de mente teſtatoris Damicellæ de vicinia S. Chriſtophori, de qua non eſt illa puella, quæ, licet tunc reperiatur in eadem vicinia, non ideò tamen dicitur de illa vicinia, ſed adhuc dicitur de vicinia S. Antonij, tum quia vicinia, & Parochia ad hunc effectum tunc contrahitur, quandò quis incipit habitare, derelinquendo prius domicilium, Hoſt. tit. de Pœnit. & remiſs. num. 44. ibi: *Si ſe transferunt animo perpetuò manendi, facti ſunt Parochiani, aliàs, ſi non intendunt derelinquere domicilium antiquum, non poſſunt fateri abſque licentia Parochi domicilij*, ergò à fortiori idem dicendum in caſu noſtro, nimirum, eam puellam non dici de vicinia, & Parochia S. Chriſtophori, cum ibi non ſit animo perpetuò habitandi, deſerendo priorem habitationem, nam in domo matronæ moratur, non vt habitet, domiciliumque contrahat, vt notum eſt, ſed ex induſtria ibi manet, vt lucretur dotem, conſequenter dos eſt cauſa habitationis, non habitatio cauſa dotis, ac proindè capax non eſt huius dotis. Confirmatur ex cap. Is qui de ſepult. in 6. vbi dicitur: *Qui habet domicilium in ciuitate, vel caſtro quandòque ad villam ruralem ſe transfert recreationis gratia, vel vt ruralia exerceat, ſi non electa ſepultura decedat, non in Eccleſia dictæ villæ, ſed in ſua Parochiali ſepeliri debebit*. Exiſtens ergo in villa recreationis gratia non efficitur

de

de vicinia villæ, ergò neque hæc puella efficitur de Parochia S. Chriſtophori. Deindè habitatio caſualis non inſpicitur, ſed deſtinata, l. Quæſita §. fin. & l. ſi ita ff. de legat. 3. Inſuper habitatio fraudulenta non eſt habitatio ad conſecutionem alicuius finis, Nauar. conſil. 1. de Paroch. talis eſt habitatio huius puellæ nimirum fraudulenta, & caſualis, non deſtinata ad habitandum, ſed ad lucrandum dotem, quam de iure conſequi non poteſt. Quid ſimile habet Graff. tom. 2. conſil. 1. de teſtam. diff. 3. dum concludis, Epiſcopum non poſſe nominare pauperem mulierem de diœceſi, quandò teſtator expreſſit, vt nominaretur de ciuitate, quia legatum ſtrictam habet ſignificationem, l. Si vnum ex familia, §. Si rem ff. de leg. 2. & nomine ciuitatis non comprehenditur diœceſis, vt de ſe patet, atque teſtatoris voluntas omnibus modis ſeruanda eſt, cap. Vltima 4. 13. q. 2. cap. Tua nobis 17. de teſtam.

Vt puella ſit capax legati, ſeu dotis requiritur, quod eius parentes cum ipſa contraxerint domicilium in vicinia, & Parochia, de qua agitur in teſtamento teſtatoris, quod probatur ex eo, quod legata ſtrictè ſunt interpretanda ex citata lege, ergò nomen habitationis, ſeu domicilij ſub tali vicinia intelligendum eſt de vero domicilio ſtrictè accepto, quale eſt illud, quod contrahitur per actualem habitationem in loco cum animo ibidem perpetuò manendi, aut ſaltem ſine expreſſo animo non manendi, gl. l. Ciues, C. de incolis vt Larem, Nau. conſil. 4. de conſtitut. n. 4. Sanch. lib. 3. diſp. 23. initio. Requiritur autem tale domicilium, quale neceſſarium eſt ad ordines recipiendos, conſiſtens in actuali habitatione cum deſertione prioris locis, & animo ſaltem virtuali perpetuò manendi in domo electa, ſeu conducta, ex locis citatis; & quale pariter requiritur ad Matrimonium, iuxta Sanch. lib. 3. diſp. 23. vſu perpetua manſione, ſaltem virtuali, in loco de nouo electo ad habitandum.

Dicta puella tenetur acceptum legatum reſtituere ijs, à quibus illud accepit, tum quia illius incapax eſt, ex probatis; tum quia iniuſtè alienum retinet; tum quia, ſi acceptum cauſa non ſubſiſtente reſtituitur, c. 5. de donat. inter vir. l. 1. ff. de condit. ob cauſam, à fortiori, acceptum ſine vllo Ordine ad cauſam, & primo iniuſtè ſine vlla capacitate, & ius ad illud.

Secundò, & tertiò, Argenis, & Capellanus, præter peccatum mortale, tenentur ad reſtitutionem, procurando rehabere legatum ſolutum, quod tenentur tradere puellæ, quæ verè ſit de vicinia S. Chriſtophori, ab ipſis enim omnibus modis ſeruanda eſt mens teſtatoris, ſiquidem reſarcire tenentur damnum illatum puellæ, quę aliquale ius habebat ad dotem legatam, fuerunt enim ambo in cauſa, ne ſolueretur vni ex puellis de Parochia ſecundum mentem teſtatoris, ex ijs, quæ tradit Leſſius lib. 2. c. 12. dub. 18. Et puella non reſtituente, ambo tenentur in ſolidum.

DECISIO CXCIV.

An Chriſtianus poſſit negotiare cum Iudæis?

QVæritur, an licitum ſit Chriſtiano diuiti dare pecunias Hæbreo, vt illis

illis negotietur, & lucrum communitèr diu datur, pereunte capitali ipſi Chriſtiano? Item, an ex pecunijs ita lucratis, & acquiſitis erigi poſſit banchus fęneraticius?

Primum licet, non ſecundum, illud probatur, quia Catholico iure prohibitum non eſt negotiari cum Iudęis, nam in tit. de Iudęis id non inuenitur interdictum, ſed ſolum quod non poſſint admitti ad officia publica, cap. Cum ſit 16. cap. Ex ſpeciali 18. de iud. Vide Sanch. lib. 2. cap. 31. num. 23. quod autem non reperitur expreſsè prohibitum, cenſetur permiſſum, cap. Sunt nonnulli 25. 16. q. 1. cap. Iam nunc 7. 28. q. 1. conſequentèr licitum eſt negotiari cum Iudęis. Secundum vti illicitum Chriſtiano ſatis per ſe notum eſt, quia ex communi Doctorum opinione banchi fæneraticij omni iure ſunt prohibiti, cap. Super 4. de vſur. cap. Poſt miſerabilem 12. cap. Quanto 18. eod. in quibus locis compellantur Iudęi ad reſtitutionem vſurarum, igitur Chriſtianus cum Iudęo negotiari non poteſt circà illos contractus, qui vſurarij ſunt.

DECISIO CXCV.

An Princeps exigat tributum ex bancho Iudęorum?

POteſt ſuper banchum fęneratitium imponi gabella Principi ſoluenda; conſtat ex eo, quod in his rationem fænoris oportet ſpectari ratione exceſſus, non ratione fructus modici, quem etiam Chriſtiani percipiunt ex ſuis banchis pro oneribus, & expenſis ipſius banchi; itaq; Princeps petit tributum non ex fænore, ſed ex fructu licito. Confirmatur id, quia decimas, & oblationes Iudęi tenentur dare Eccleſiæ de ſuis prædijs, cap. De terris 16. de Decim. cap. Quanto 18. de vſur. ergò, & de banchis ſuis tributum ſuo Principi reſpectiuè ad fructus licitos, non ad fænus. Deindè nonnulli Principes imponunt datia ſuper meretricium, ergò & ſuper banchum fæneratitium. Sed reuera contrarium eſt dicendum, quia vſurę reſtituendę ſunt, aut proprijs dominis, ſi ſciuntur, aut Eccleſiæ, & pauperibus, ſi patroni ignorantur, vt colligitur ex citatis iuribus. Quare Princeps nihil ex illis exigere poteſt, ſicut imponere gabellam ſuper meretrices, quia iſtæ iuſtè recipiunt mercedem locati corporis, non verò vſurarius iuſtè recipit fænus, ſed contra iuſtitiam. Ex prædialibus debent decimas, quia iuſtè ex ſuis prædijs percipiunt fructus.

DECISIO CXCVI.

An famulus ſibi retinere poſſit magnam quantitatem pecuniæ oretenus promiſſam?

FAmulus quidam ſæpiùs audiuit à Domino ſuo, eſto fidelis, & ne me deſeras, quia volo facere te diuitem, in extremo vitæ meæ tui recordabor, relinquam te commodum. Accidit mors Domini, qui teſtamentum non confecit. Famulus verò magnam pecuniæ quantitatem abſcondit, dum in extremis laborat Dominus, & poſt illius mortem ſibi eam accipit, an tutus ſit in conſcientia?

Vtique tutus eſt. Tum quia illa expreſſa voluntas relinquendi commodum præfatum famulum ſerius repetita

perfecta æquiualet teſtamento ſcripto, à quo inſtitutus ſuus legatarius habet ius poſt mortem teſtatoris, ergò dictus famulus tutus eſt in conſcientia. Tum quia teſtamentum ſcriptum facit tantùm pro foro externo, vt conſtet de diſpoſitione fauore inſtituti, & legatariorum, ergò pro foro conſcientiæ ſufficit nuda voluntas declarata. Tum quia vltima voluntas etiam ſine ſcriptura valet pro foro conſcientiæ, l. in ipſius C. famil. ercisc. Demum id colligitur ex Nau. conſil. 1. de teſtam. num. 1. vbi ait, retineri poſſe tuta conſcientia relictum ſine ſcriptis ore tenus. Nec dicas, aliud eſſe velle relinquere, aliud reuera relinquere, ſiquidem illud declarat voluntatem diſponendi, iſtud verò indicat actualem diſpoſitionem, hoc dat ius ad recipiendum, & retinendum, non illud. Quia reſpondeo, voluntatem expreſſam, & ſæpiùs repetitam in ordine ad teſtamentum conincidere cum teſtamento in foro conſcientiæ, nam teſtamentum eſt vltimæ voluntatis noſtræ iuſta ſententia de eo, quod quis poſt mortem ſuam fieri voluit, l. 1. ff. de teſtam. Gloſ. Inſtit. de teſtam. ſed dictus Dominus ſæpiùs voluit, vt de eius bonis acciperet famulus poſt mortem in tanta quantitate, vt commodè poſſet ſe ſuſtentare, ergò ea voluntas pro teſtamento reputanda eſt. Ita reſpondeo poſt factum, alitèr dicerem antè factum ad euitandum periculum peccati; ſed quoniam famulus petijt conſilium poſt receptam pecuniam, ideò ſuſtineri poteſt vti iuſtus detentor ob enixam voluntatem ſui Heri, maximè cum defunctus ſucceſſorem non habeat ſingularem, & neceſſarium. In hanc partem inclino quidem, ſed cum magna formidine, quod non ſubſiſtat, ideò meliùs, & tutiùs eſt, vt conſulas amico ad reſtitutionem.

DECISIO CXCVII.

De legato relicto puellis natis, & habitantibus in Parochia Teſtatoris.

QVidam Teſtator legauit his verbis. *Cum onere, quod ſingulo anno nominentur, & eligantur quatuor puellæ nubiles natæ, & habitantes in dicta vicinia, per Reuerendum Capellanum, Primicerium, & Maſſarium pro tempore dictæ Viciniæ, & nominatio dictarum puellarum ſpectet, & pertineat ad Primicerium, admiſſio autem, & electio ad ipſos Reuerendum Capellanum, Primicerium, & Maſſarium pro tempore; & in caſu eorum diſcordiæ, ad duos ipſorum, qui concordes fuerint; & ſi caſus euenerit, quod vno anno non extarent quatuor puellæ nubiles in dicta Vicinia, pro dicta electione facienda, eligantur, quæ extiterint, & ſequenti, vel alio anno plures eligantur arbitrio Dominorum deputatorum, vt ſuprà, & ſuppleatur pro illis, quæ anno præcedenti non fuerint electæ,* Super dicta verba

Quæritur primò, an puella non nata, ſed tamen habitans, vel è contra nata quidem, ſed non habitans, capax ſit huius legati? Secundò, an illud verbum, *Extiterint*, extendatur etiam ad non nubiles? Tertiò, quid importet illud verbum, *arbitrio*? Quartò, an tolerabilis ſit vſus, quo hactenus legatum huiuſmodi datum fuit puellis habitantibus tantum, vt lucrentur legatum, per quindecim dies, aut per menſem, redeuntibus poſteà ad proprios lares? Quintò, an ſi id fieri nequeat,

ſu-

ſupradicti Electores teneantur ad reſtitutionem?

Primò reſpondetur, puellam non eſſe capacem dicti legati, niſi in ea concurrant illæ duæ conditiones, & quod nata ſit in Parochia, & quod ſimul ibidem inhabitet, quandò eligitur ad legatum capiendum, quod probatur. Tum quia voluntas teſtatoris omnibus modis ſeruanda eſt, cap. Vltima 4.13. q.2. cap. Indicante 4. de teſtam. vbi dicitur, quod voluntas teſtatoris per omnia ſeruari debet, dicit textus, omnibus modis, & per omnia, ergò legatum hoc dari non poteſt puellis, niſi illæ natæ ſint, & ſimul etiam habitent in deſignata vicinia, aliter, ſi daretur legatum puellis tantum natis, ſed non habitantibus, aut habitantibus ſolum, & non natis, vtique non ſeruaretur in omnibus voluntas teſtatoris. Tum quia c.1. de teſtam. in 6. Subſtitutio fideicommiſſaria non habet locum, niſi verificata copula vtriuſque, de quo ibidem illis verbis: *Si vtrumque ſine liberis mori contingeret*. Sic in caſu noſtro; locum non habet legatum in puellis, niſi vtrumque concurrat, locus ſcilicet originis, & habitationis ſimul. Tum quia ſatis tritum eſt illud axioma, quod copulatiua requirit vtriuſque exiſtentiam; vt diſpoſitio operetur ſuum effectum, l. Si hæredi ff. de condit. inſtit. l. Si quis 129. ff. de verbor. obligat. in terminis Alex. conſil.294. num.2. vbi ait, quod in vltimis voluntatibus, vt diſpoſitio locum habeat, debent copulata ſimul concurrere, & de hac re non eſt dubitandum, maximè cum verba Teſtatoris ſuperius allata ſint clara ibi: *Natæ, & habitantes*.

Secundò, verbum illud *extiterint* refertur præcisè ad puellas nubiles; Tum quia de illis ſolis in teſtamento fit mentio. Tum quia, vt expreſsè ibi dicitur, quandò in aliquo anno non inueniuntur ſimul quatuor puellę nubiles, maritantur tantum illæ duæ, vel tres, quæ ſunt nubiles, & ſequenti anno ſuppletur defectus, vt clarè dicitur ibi: *Si non extarent quatuor puellæ nubiles in dicta Vicinia pro dicta electione facienda, eligantur quæ extiterint*. Ideſt illæ, quæ eo anno ſunt nubiles; nam relatiuum quæ refertur ad præcedentia, conſequenter ad puellas non quaſcumque; ſed puellas nubiles; neque in hoc aliqua eſt difficultas facienda; quia teſtatoris verba ſunt ſatis clara. Quare ſi hoc anno inueniuntur, tantum duæ puellæ e.g. nubiles, ſequenti anno, vel alio, dentur aliæ duæ, ita quod nunquam illa quatuor legata ſunt prætermittenda, ſed ſemper ſupplenda eo tempore, & anno, quo inuenientur puellæ nubiles.

Tertiò dictio illa, *Arbitrio*, importat arbitrium boni viri in exequutione vltimæ voluntatis teſtatoris, l.1.ff. de legat.2. l. fin. §. Sed & ſi quis C. comm. de legat. Socin. vol.1. conſ.92. num.11. Afflict. deciſ.371. num.10. Quarè Deputati in eo teſtamento vti boni viri, ita ſe gerere debent, vt ſi hoc anno non reperiuntur quatuor puellę nubiles natæ, & habitantes actu in dicta Vicinia, ſequenti anno, vel alio anno, præter quatuor puellas ſequenti anno maritandas dent legatum alijs, quæ non extabant præcedenti anno nubiles, ita quod numerus illarum quatuor puellarum nubilium nunquam omittendus eſt, ſed reſumendus ſequenti anno, ita quod differendum non eſt ad tertium annum,

quan-

quandocumq; reperiuntur puellæ nubiles natæ ſemper, & habitantes in dicta vicinia, dicit enim teſtator: *Sequenti, vel alio* anno, ideſt tertio anno, & vlterius minimè, ita enim interpretanda eſt illa dictio *Arbitrio*. Bonus enim vir ita facere debet de alienis, quod faceret de ſuis proprijs, Decius in l. In perſonam, §. Generaliter ff. de reg. iur. Bartol. in l. 1. ff. de ſolut. col. 2. Marta de Clauſ. part. 3. clauſ. 2. num. 4. ſed quiſque ſiue bonus, ſiue malus cupit ſibi quamprimum prouideri, ergò idem faciendum reſpectu proximi.

Quartò, puella, non ſolum alienæ Parochiæ quò ad habitationem, verum etiam dictæ Viciniæ quò ad originem, ſed extra habitans, incapax eſt dictæ dotis, vt primo loco probatum fuit; ſed etiam illa, quæ licet ſit nata ibidem, actu tamen non habitat, & formaliter, ſed tantum occaſionaliter, & ea intentione, vt legatum lucretur, quod probatur, Tum quia ita probaui ſupra ſub Deciſ. 193. Tum quia in cap. fin. de verbor. ſignif. in 6. dicitur, quod Epiſcopi poſſunt conferre beneficia Clericis ſuis familiaribus, & commenſalibus, qui tales ſint ex ſe ſine fraude, & fictione, ideſt non recepti per breue tempus præcisè, vt illis conferant beneficia, ibi: *Qui per ſe non quæſiui propterea, vel recepti, ſine fraude, & fictione*, nam iſti non ſunt verè familiares Epiſcopi capaces beneficiorum, vndè Trident. vt obuiam iret huiuſmodi fraudibus decreuit ſeſſ. 23. c. 9. Epiſcopum familiarem ſuum non ſubditum ordinare non poſſe, niſi per triennium ſecum fuerit commoratus, & beneficium quacumque fraude ceſſante ſtatim re ipſa conferre poſſe. Ita in caſu noſtro intelligenda eſt mens teſtatoris, vt puella non ex induſtria, fraude, aut fictione per aliquod tempus maneat in Vicinia, ea tantum intentione, vt lucretur legatum; ſicut enim leges, quantum poſſunt, fraudibus occurrunt, ita ſemper Teſtatorum mens eſt, ne eorum vltimæ voluntates dolis, fraudibus, & fictionibus exequantur, ſiquidem mens teſtatoris pro lege habenda eſt, & ad modum legis ſeruanda eſt, §. Diſponat, Authent. de Nupt. vndè teſtatoris mens ſemper præſumitur conformis cum diſpoſitione iuris, Doct. in l. Hæredes mei §. Cum ita ff. ad ſenat. conſult. Trebell.

Ex his deducitur, eſſe abuſum, & peccatum mortale horum deputatorum, quandocumque eligunt puellas carentes prædictis conditionibus, quia in re graui, & contra iuſtitiam diſtributiuam faciunt contrà expreſſam mentem teſtatoris, iſti enim peccant mortaliter ſecundum Abbat. in repet. cap. Cum eſſes, de teſtam. nu. 7. Cephal. conſil. 624. num. 17. Bonac. diſp. 3. de contr. q. 1. p. 3. num. 6. apud Ciarlin. cap. 33. nu. 28.

Quintò demum ſupradicti deputati, & electores tenentur ad reſtitutionem damnorum illatorum puellis nubilibus natis, & habitantibus in dicta vicinia, quibus capacibus legatum non fuit datum, ex ijs, quæ dixi præcitata deciſ. 193. in fine; & infra Deciſ. 374.

(·.·)

DECISIO CXCVIII.

An concionaturus abſente Epiſcopo ſatisfaciat petendo licentiam, & benedictionem à Metropolitano?

IN Tridentino ſeſſ.5.cap.2. Regulares de licentia ſuorum Superiorum non poſſunt prædicare in Eccleſijs extraneis, niſi cum licentia, & benedictione Epiſcopi; in proprijs verò ſufficit petere benedictionem ab Epiſcopo. In ſeſſ. autem 24. cap.4. dicitur, quòd in ſuis etiam Eccleſijs non prædicent, contradicente Epiſcopo, quandò nimirùm vult ipſe prædicare, iuxtà à me dicta reſolut.7.à num.15. ad 22. Vide Ceſpedem de exempt. Regul. dub.204.

Dico, abſente Epiſcopo, Concionatorem poſſe benedictionem petere ab eius Metropolitano, nam Archiepiſcopus poteſt compellere Regulares negligentes ad prædicandum in Eccleſijs Parochialibus ſibi ſubiectis exiſtentibus in nulla diœceſi, ergò, & dare benedictionem, quod eſt quid minus, volentibus prædicare in ſuis Eccleſijs, aut extraneis, abſente Epiſcopo. Deindè per cap. Tuarum, de priuileg. Metropolitanus poteſt per totam Prouinciam ſuam officium prædicationis interdicere aliquibus, ergò & alijs concedere facultatem, & benedictionem. Præterea poteſt benedicere populo etiam ſolemnitèr per totam Prouinciam, Clem. Archiepiſcopo, de priuileg. ergò & Concionatorem. Et ita audiui feciſſe quemdam Archiepiſcopum reſpectu certi ſuffraganei multum diſtantis, & per longum tempus abſentis à ſuo Epiſcopatu ex dignis reſpectibus. Præſente Epiſcopo, ſeu etiam eius Vicario Generali non expedit accedere ad Metropolitanum, quia ordo confunditur, ſi vnicuiq; propria iuriſdictio non ſeruatur, cap. Peruenit 36. 11. q. 1. Cautus autem ſit prædicator, petendo illam, immò & licentiam, ſi opus erit, per publicum inſtrumentum.

DECISIO CXCIX.

An Benedictio ab Epiſcopo denegata Prędicatori habeatur pro obtenta?

QVidam Concionator petijt benedictionem ad prædicandum, Epiſcopus noluit dare, remittendo illum ad ſuum Vicarium Generalem, qui non poterat reſidere in Ciuitate, neq; in diœceſi; poteſt nihilominus concionari, ex illa communi regula. Licentia iuſtè petita habetur pro obtenta, licet denegata, cap. Licet, de Regul. Ita habetur ex quodam Breui Vrbani VIII. illis verbis. *Cum in alijs Eccleſijs ſui Ordinis ſufficiat Epiſcopi benedictio petita, licèt non obtenta*, apud Barboſam ſeſſ. 24. ad cap. 4. num.23. extenditur à Tambur. tom. 2. diſp. 6. q.12. Ego idem docui reſol.7.num.15. & 21. §. Difficultas. Confirmatur id in ſpeciali caſu, quia benedictio Vicarij non erat profutura, cum non ab omnibus recognoſcatur.

DECISIO CC.

An Capucinus, ex quo non poteſt eſſe executor teſtamenti, poſſit habilem nominare?

CErtum eſt ex Clementina Exiui, de verb. ſignif. Fratres Minores,

quo

quo nomine hic veniunt tantum illi de Obſeruantia, ſeu Reformati, & Capucini, non poſſe eſſe executores teſtamentorum, propter duas rationes in ea Clem. expreſſas, & quia pro ſe, neq; pro alijs Fratres Minores poſſunt contrectare pecuniam, vel quid aliud proprietatis; & quia in iudicio experiri non poſſunt, neq; vocari; quæ duo in exequutore teſtamentario, vt plurimum, neceſſaria ſunt. Quare Capucinus inſtitutus exequutor ab aliquo teſtatore etiam conſanguineo, id acceptare non poteſt, cum ſit incapax, & contrà leges dictæ Clementinæ, nemo enim facere poteſt, quod in teſtamento ſuo leges locum habere non poſſint, l. Nemo, ff. de legat. 1. cap. Requiſiſti 15. de teſtam.

Sed numquid in hoc caſu poterit Capucinus nominare exequutorē, ex quo ipſe eſt nominatus, & non poteſt exequi voluntatem expreſſam teſtatoris? Poterit, propter magnam confidentiam, quam habet in Religioſum, neq; enim hoc prohibetur in Clementina, neq; ex nominatione ſequitur aliqua contrectatio pecuniæ, aut experimentum in iudicio. Confirmatur id, quia ſi teſtator ſciuiſſet, ſe non poſſe eligere Capucinum in exequutorem ſui teſtamenti, ſine dubio dediſſet ei facultatem nominandi perſonam idoneam ad id, propter confidentiam in eius perſona. Id eſt multum probabile, ac proindè valebit nominatio exequutoris, quandò contraria pars non ſe opponet, ad quod videtur habere ius, quia in teſtamento conſtat tantùm de electo exequutore, non autem de illius nominatione facienda à Capucino ex eo, quod non poteſt ipſe eſſe exequutor.

Cæteri verò Religioſi, tàm nō Mendicantium, quam Mendicantium, etiā Conuentuales, & Tertiarij poſſunt eligi à teſtatoribus executores ſuorum teſtamentorum, quia illis non obſtant adductæ rationes, ſiquidem cęteri omnes contrectare poſſunt, & ſtare in iudicio, cum licentia tamen petita, & obtenta à ſuis Superioribus, cap. fin. de teſtam. in 6. Vide Sanch. lib. 6. c. 11.

DECISIO CCI.

An Guardianus Capucinorum ſine licentia ſui Superioris poſſit nominare exequutorem in teſtamento?

SVpponitur teſtatorem demandaſſe in ſuo teſtamento nominationem exequutoris, eo ipſo, quod non poteſt eſſe exequutor dictus P. Guardianus, ex dictis in præcedenti Deciſione; neq; dubitandum eſt de valore huius demandationis, quia id fieri poteſt à teſtatore, cùm aliud ſit inſtituere Capucinum exequutorem teſtamenti, quod prohibetur in Clem. Exiui, de verb. ſignif. aliud verò eidem demandare nominationem exequutoris, quod nullibi prohibetur; neq; in Regula S. Franciſci, aut Conſtitutionibus Capucinorum, neque iure communi, & ita docet Rodr. tom. 3. q. 70. art. 8. quem cum alijs pro ſe citat Sanch. lib. 6. cap. 11. num. 41. & ceſſant rationes, quæ faciunt contrà exequutorem, quia per nominationem pecunias non contrectat, neq; in iudicio vocatur, aut abſtrahitur à Dei ſeruitio, ſed per hoc ſeruit Deo, qui procurat, vt adimpleatur mens teſtatoris. Hoc ſuppoſito.

Pro-

Probatur, Guardianum non indigere licentia ſui Prouincialis ad nominandum exequutorem, ex illa communi regula, quod Superior ſeipſum valet licentiare ad omnes illos actus, ad quos licentiare poteſt ſuos ſubditos, ex D. Thoma 2. 2. q. 185. art. 8. alios Sanch. lib. 8. diſp. 3. num. 1. neque enim debet eſſe peioris conditionis, quàm ſint ſubditi. Sed Guardianus poteſt licentiare ſuum ſubditum ad exequendam mentem teſtatoris, ex cap. 2. de teſtam. in 6. vt docent omnes, cum Sanch. lib. 6. cap. 11. num. 15. ergò, & ſeipſum. Immò crederem ad puram nominationem nullam requiri licentiam, quia is eſt actus meræ executionis voluntatis teſtatoris, nullam inuoluens proprietatem, aut illius ſuſpicionem, eſt enim actus potius intellectus, quam voluntatis.

DECISIO CCII.

Quomodo Pœnitentiæ dicuntur arbitrariæ?

NVmquid Confeſſarius pro centum mortalibus poteſt imponere vnicum Pater noſter? aut è contrà pro vnico veniali ieiunium vnius diei?

Penitentiæ dicuntur arbitrariæ relatiuè ad pœnitentias Sacrorum Canonum, quæ antiquitus nonnullis peccatis grauioribus determinatæ imponebantur delinquentibus, quatenus hiſce noſtris temporibus Confeſſarij non tenentur illas iniungere ſuis pœnitentibus, & cum neque aliæ ſint determinatæ, dicuntur eſſe in arbitrio Confeſſariorum; vt dixit D. Hieron. relatus cap. Menſuram 86. diſt. 1. de Pœnit. illis verbis: *Non ſatis apertè preſigunt Canones pro vnoquoque crimine, vt de ſingulis dicant, qualiter vnumquodque emendandum ſit, ſed magis in arbitrio Sacerdotis intelligentis relinquendum ſtatuunt.* Vide Fabrum de Pœnit. diſp. 35. cap. 9.

Arbitrium autem non eſt, niſi ſit boni viri, qualis in primis debet eſſe Confeſſarius, ac proindè regulatum à iure, vndè Tridentinum in hac re ſeſſ. 14. cap. 8. Ita loquitur. *Debent ergò Sacerdotes Domini, quantum Spiritus, & prudentia ſuggeſſerit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate, ſalutares, & conuenientes ſatisfactiones iniungere, ne ſi forte peccatis conniueant, & Indulgentias cum pœnitentibus agant, leuiſſima quædam opera pro grauiſſimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur.* Manifeſtum ex his eſt, leuiſſimam pęnitentiam pro peccatis grauiſſimis imponere eſſe peccatum mortale. Quare pro vna carnali copula imponere vnum Pater, ſeu Miſerere, eſt peccatum Confeſſarij. Grauem verò pro leuibus peccatis imponere, peccatum non eſt, ſed vtile pœnitenti, ideò ſi velit acceptare, laudabitur eius humilitas, & patientia. Pœnitentiæ igitur arbitrariæ ſunt, quatenus non ſunt determinatæ ſingulis peccatis, ac proindè reſpectiuè ad materiam ſatisfactionis, non autem relatiuè ad Confeſſarium, qui non pro ſuo arbitratu, ſed regulatè pęnitentias imponere debet iuxtà grauitatem delicti, & perſonæ conditionem.

D E-

DECISIO CCIII.

An Theatini poſſint abſoluere à reſeruatis Papæ.

EST certum, non poſſe abſoluere à reſeruatis in Bulla Cœnæ, quia per eam ſingulis annis derogatur priuilegijs Regularium, quod clarum eſt, & manifeſtè patet ex Declaratione Sacræ Congreg. de mandato Sanctiſſimi, extenſa apud Tambur. tom.2. diſp.14. q.15. ita quod de hac re dubitandum non eſt. Ab alijs verò eidem Papæ reſeruatis, qui ſunt quinq; violationis immunitatis Eccleſię; violationis clauſuræ Monialium, prouocantium in duello; inijcientium manus violentas in Clericum; & ſimoniæ realis, & confidentiæ in beneficijs ex Decreto S. Congregat. de mandato Clem.VIII, apud Quar. v. Caſus reſeruati, licet non poterant abſoluere ex dicto Decreto, modò præfati Theatini per Bullam Gregorij XV. incip. *In Apoſtolicæ Sedis*, quæ eorum priuilegia, ſiue eiſdem primò cōceſſa, ſiue per communicationem extenſa, confirmat in forma ſpecifica ſine vlla reſtrictione, poſſunt abſoluere à prædictis quinque caſibus Papæ reſeruatis; Ratio huius eſt duplex; prima, quia confirmatio in forma ſpecifica reualidat priuilegia aliàs reuocata, ex Doctoribus à me citatis Reſolut.52. q.20. immò probaui ibidem ſub num. 308. q.50. priuilegia reuocata aliàs, ſed reſtituta per ſpecificam confirmationem, non intelligi ſublata per ſimilem clauſulam: *Modò non ſint reuocata*, quia intelligitur hæc clauſula dę reuocatis ſine vlla reſtitutione, nam priuilegium aliàs reuocatum, ſed poſteà vtrumque reualidatum, non ampliùs continetur ſub reuocatis, nec tale nomen meretur. Secunda deſumitur ex præcitato S.Congr. Decreto ex illis verbis. *Ab alijs verò caſibus, & cenſuris Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, ſiquidem Regulares habeant à Sede Apoſtolica abſoluendi facultatem illam extrà Italiam minimè ſublatam fuiſſe.* Non obſtat particula, *Extrà Italiam*, quia refertur ad dictum Decretum Clem. VIII. de quinque caſibus, & facit hunc ſenſum. Regulares habentes priuilegia abſoluendi à reſeruatis Papæ extra Bullam Cœnæ, exiſtentes extrà Italiam, benè abſoluere poſſunt, quia illos non afficit Decretum Clementis VIII. quod loquitur tantum contra Confeſſarios Regulares intra Italiam; ſed quoniam hoc Decretum derogans priuilegijs abſoluendi à reſeruatis Papæ intrà Italiam non ampliùs ſubſiſtit, cum reſtituta fuerint priuilegia abſoluendi à Gregorio XV. vt vidimus, ideò benè poſſunt modò Confeſſarij Theatinorum abſoluere pęnitentes ad ſe accedentes reſpectu illorum quinque caſuum.

Dices, confirmatio prædicta fauore Theatinorum reſtringitur ad omnia priuilegia principalitèr, ſiue per communicationem illis indulta, quatenus talia ſunt formalitèr; priuilegia autem abſoluendi à reſeruatis non ampliùs priuilegia ſunt, cum per reuocationem pręfati Decreti deſierint eſſe in rerum natura, ergò priuilegia, quæ per Gregorium XV. fuerunt confirmata, ſunt tantum aliàs non reuocata. Reſpondetur, venire etiam aliàs reuocata, alitèr confirmatio in forma ſpecifica nihil operaretur præter confirmationem in forma com-

muni contrà ſanam Doctrinam omnium, qui docent, per confirmationem ſpecificam priuilegia inualida, & etiam aliàs reuocata conualidari, & reſtitui in eſſe, non autem confirmata per communem confirmationem, vt docent Portellus v. Priuileg. confirm. num. 33. Tambur. tom. 2. diſput. 2. q. 17. num. 3. & 4. Peyr. ad conſtit. 4. Iulij II. num. 11. & 12. Sigiſm. dub. 76. nu. 7. de elect. Vecchius diſp. 9. de Nouitijs dub. 13. nu. 5. Confirmatur ex tenore eiuſdem priuilegij Theatinorum, in quo priuilegia non ſolum confirmantur ex certa ſcientia, ſed etiam *ea omnia, & ſingula* inquit Papa, *innouamus, ac de nouo etiam concedimus*. Et loquitur de priuilegijs conceſſis ab omnibus ſuis prædeceſſoribus, quorum tenores præſentibus pro expreſſis intendit habere, & apponit clauſulam derogatoriam derogatoriarum. Prædicta intellige, cum grano ſalis practicari poſſe, niſi per ſubſequentes Pontifices Vrbanum VIII. & Innocentium X. non fuerint reuocata, de quo mihi non conſtat; neque cenſentur reuocata, ſi in noua confirmatione addatur clauſula. *Dummodò ſub aliqua reuocatione*, &c. quia hoc ipſo, quod fuerunt reualidata, & reſtituta per ſupradictam confirmationem, non poſſunt venire ſub ea clauſula formalitèr intelligenda de illis priuilegijs, quæ actu exiſtunt reuocata, dum ſit confirmatio priuilegiorum ſub ea clauſula. Prædicta locum habent reſpectu omnium Regularium participantium priuilegia Theatinorum, & modò ſunt omnes Religiones habentes communicationem præteritorum, & futurorum priuilegiorum.

DECISIO CCIV.

An ſtatutum Synodale de non geſtandis candelis accenſis in funeralibus teneat?

NVllum eſt, cum ſit contrà pietatem, contrà vſum antiquiſſimum Religionis Chriſtianæ, & contrà Rituale Romanum Pauli V. in titulo de Exequijs, illis verbis. *Cum autem antiquiſſimi ritus Eccleſiaſtici ſit, cereos accenſos in exequijs, & funeribus deferre, caueant item ne eiuſmodi ritus omittatur, aut ne quid auarè, aut indignè in eo committatur*. Non ſolùm intelligitur de cereis accenſis circà cadauer, dum effertur, ſed etiam de candelis, quæ ad manus dantur Clericis proceſſionibus in funere incedentibus, vt colligitur ex ea clauſula: *Aut ne quid auarè*. Ad quid enim dantur? niſi vt accendantur? ad ſignificandum animas defunctorum viuere, & ad abolendam omnem indebitæ auiditatis ſuſpicionem, inquit Synodus nouiſſima Lunenſis Satzanenſis fol. 176. §. Nullus. De geſtatione harum candelarum Benedictus XI. in extrau. com. *Inter cunctas*, de priuilegijs teſtatur, ac proindè fuiſſe in vſu antè annum 1300.

Quidam Epiſcopus in Synodo ſtatuere oppoſitum, vt non deferrentur accenſę, decreuerat, ea ratione, vt proceſſio funebris diſtingueretur à proceſſione Corporis Chriſti, in qua à ſingulis Chriſti fidelibus deferuntur cerei accenſi, quod videtur incongruum reſpectu cadauerum. Sed id non vrget, cum ſplendor luminis etiam homini communis ſit, & Chriſtus non dedignetur, ſimilem ritum creaturis ſuis tribui, in quibus laudatur.

DE-

DECISIO CCV.

An non obligatus intereſſe Choro, Synodali ſtatuto cogi poſſit?

IN Cathedrali pretèr Canonicos, & Manſionarios, qui tenentur reſidere, reperiuntur nonnulli Sacerdotes beneficijs carentes, vndè Manuales vocãtur, qui, dum interſunt, lucrantur certas diſtributiones, ſi abſunt, nihil acquirunt, nihil perdunt, quia hactenus non conſueuerunt habere obligationem reſidendi, ad quam intendit Epiſcopus modò illos cogere.

Quod tamen facere non poteſt. *Primò*, quia talis conſuetudo non reſidendi à Concilio Tridentino non reprobatur, ſed approbatur ſeſſ. 21. ca. 3. illis verbis. *Saluis tamen conſuetudinibus earum Eccleſiarum, in quibus non reſidentes, ſeu non ſeruientes nihil, vel minus tertia parte non percipiunt*. Huius generis eſt conſuetudo noſtrorum Manualium, ergò Synodali ſtatuto obligari non poſſunt. *Secundò*, Reſidentia eſt obligatio à iure inducta afficiens illos, quos afficit; ſed noſtros Manuales non afficit vſque modò, ergò neque in futurum, quia nullus poteſt inducere iuris obligationem, niſi aliàs perſona, contrà quam inducitur, fuerit obligata de iure, arg. cap. Conſuluiſti 18. 2. q. 4. cap. Legatur 2. 24. q. 2. cap. 2. de tranſlat. Epiſc. Nauar. tom. 2. in cap. Inter verba, concl. 6. num. 346. Megal. 2. 2. lib. 2. cap. 6. num. 225. quia huiuſmodi inductio nihil aliud eſt, quàm antiqui iuris neglecti reſtitutio ad obſeruantiam, ſed nullum ius, nulla lex huiuſmodi Manuales obligat ad reſidendum, ergò neq; cogi poſſunt. *Tertiò*, Synodus celebratur non ad inducenda noua ſtatuta, ſed ad corrigendos, & reformandos mores deprauatos, reducendo ſubditos ad obſeruationem eorum, à quibus receſſerant per deuiationem, ex diſt. 18. per totam, Trident. ſeſſ. 24. c. 2. ſeſſ. 25. cap. 2. Modò iſti Capellani non tenentur Choro intereſſe, niſi cum ipſis libuerit, ergò non poſſunt cogi per Synodale ſtatutum, quod tantùm corrigit, & inducit ad antiquam obligationem, quæ nulla eſt in illis. *Quartò*, obtinens beneficium ſimplex non tenetur ad reſidentiam ex communi omnium Doctorum ſtante conſuetudine in toto orbe approbata, ex Panor. in cap. Extirpandæ, §. Qui verò, de præbend. num. 31. Mandoſ. in Reg. 1. Cancell. q. 13. num. 8. Tambur. tom. 1. diſp. 14. q. 1. Ita quod cogi non poteſt ad reſidendum, vt declarauit S. Congr. apud Bonac. de reſid. p. 3. num. 11. Riccius part. 1. reſolut. 524. apud Parolettum de reſid. §. Declaro 3. vbi ait poſſe recurri ad Metropolitanum; cum illis eſt Syluester v. Reſidentia, num. 5. ergò idem dicendum à fortiori de noſtris Manualibus, qui carent beneficijs. Demùm neq; per non reſidentiam horum ſubtrahitur de cultu Dei, & Eccleſiæ, cùm à Dignitatibus, Canonicis, & alijs Præbendarijs ſufficientèr inſeruiatur. Immò ſi introduceretur reſidentia in his Manualibus, non ita honorificè cultus Dei in hac Eccleſia exerceretur, nam occaſione Manualium Canonici, vt plurimum, ſe ſubtraherent à Diuinis obſequijs, relinquentes in officio Chori Manuales, ac ſi eſſent eorum ſerui in famulatu cultus Diuini.

DECISIO CCVI.

An prouiſio Superioris procurata extrà Ordinem expediat?

SCio Summum Pontificem Romanum immediatè,& per ſe quemlibet virum Religioſum præficere poſſe in Superiorem in locum mortui, de hoc non dubito; ſed difficultas eſt, an expediat procurare id extrà Ordinem? Dico, non expedire, quia habent remedium ordinarium intrà Religionem, ergò extraneo vti non debent. Deindè, aliquandò ſe ſe offerunt tales Religioſi,qui ſe ipſos gubernare neſciunt,ſcandaloſi, inobſeruantes, quomodò iſti curam aliorum habere poterunt? Et quod peius eſt,modis illicitis,& manibus pendentibus ad ſe trahunt turpitèr aliorum voluntates. Quarè mirum non eſt,ſi Religiones relaxantur ab obſeruantijs, & diſciplinis Regularibus. Addo,ferè contrà omnes Religioſos procurantes per emendicatos,ne dicam, emptos fauores officia extrà Ordinem, adeſſe plures cenſuras.

DECISIO CCVII.

An poſt datam querelam adminiſtrator regiſtrans partitam in libro rationum puniendus ſit,vt dilapidator?

IN his non eſt præſumenda obliuio, quia de iure adminiſtrator debet eſſe diligens in rebus, & negotijs ſibi commiſſis,alitèr tenetur etiam de leui culpa ad inſtar tutoris gl. v. negligentia, cap. Ea quæ 3. de off. Archid. per l. Si res pupilli C. de peric. tut. vel Curat. Quarè iuxtà negligentiam puniendus erit, non tamen, vt dilapidator, quia Monaſterium ex hoc non damnificauit. Intellige,niſi ſepiùs, & plures partitas omiſerit,quia tunc remouendus eſt ab officio propter nimiam negligentiam, cap. Cum ad Monaſterium,de ſtatu Monach.iuncta gl.v.Negligens.

DECISIO CCVIII.

An Prouincialis extraneum Fratrem in ſua Prouincia delinquentem punire poſſit?

POteſt punire, tum quia ei factus eſt ſubditus ratione delicti, cap. Licet 20.de foro compet.Tum quia in omnibus Religionibus, hoſpites ſunt ſubditi Superioris loci, vbi morantur. Ita Felin. in cap. A nobis il. 1. de ſent.excom.

DECISIO CCVIV.

An Religio poſſit ſibi Generalem eligere?

ILle ordo, qui inſtitutus eſt ſine Generali,illum ſibi eligere non poteſt ſine ſpeciali licentiâ Sedis Apoſtolicæ; Tum quia videmus in omnibus Religionibus dari ſpecialitèr à Papa; Tum quia noua dignitas maximè huius generis, quæ ſuprema eſt in Religione, introduci non poteſt ſine ſpeciali licentia Sedis Apoſtolicę,gl.1.cap.Cum olim 6. de conſuet.per iura ibi allegata,gl.2. cap.fin. de relig. domib. Tum quia Generalis non eſt de eſſentia ordinis, Nauar.conſil.15. de regul. nu.7. ergò in inſtitutione, & approbatione

non

non datur à Papa, ſi de eo non fiat mentio in Regula. Neque ex eo, quod vna Natio e. g. Italica habet à Papa ius eligendi ſibi Generalem, id extenditur ad aliam Nationem e. g. Gallicam, quia ſpecialitates non communicantur, in quibus neceſſaria eſt ſpecialis prouiſio.

DECISIO CCX.

An Epiſcopus eximere poſſit à iuriſdictione ſui Vicarij quoſdam ſuos Clericos?

PRæſens poteſt, non autem abſens, ſi per multum tempus abſuturus eſt; illud probatur, quia ſicut Epiſcopus poteſt limitare facultatem ſuo Vicario quò ad tales, vel tales cauſas, cum in exercitio ſuæ poteſtatis pendeat à voluntate Epiſcopi, ita & eximere aliquos Clericos à ſua iuriſdictione; valet enim argumentum à re ad perſonam, prætérquamquòd Epiſcopus ſibi reſeruando hanc, vel illam cauſam, eximit perſonas incurrentes in eaſdem à iuriſdictione Vicarij, cum nulla cauſa tractetur, niſi in perſona ſubdita. Hoc verò, quod ſcilicet abſente Epiſcopo, & non reſidente, Clericus eximi non poſſit, ſuadetur, quia abſurdum eſt, Clericum nulli ſubeſſe, ſiquidem nec tunc ſubeſſet Epiſcopo, qui non ampliùs reuerſurus eſt ad ſuum Epiſcopatum, maximè, quandò Vicarius eſt etiam Locumtenens, ſuccedendo per hoc quaſi in omnia iura Epiſcopalia quò ad iuriſdictionem. Demùm exemptio non ita facilè concedenda eſt, ſed ſolùm quandô conſtat de ſæuitia, ſeu inimicitia Vicarij in Clericum, Ioan. Faber in §. Sed hoc tempore, Inſtit. de iis, qui ſunt ſui iuris num. 7. Bald. in l. 2. eod. tit. num. 2. Roman. conſil. 37. num. 1. Tambur. deciſ. 36. Caſſador. deciſ. 6. de priuileg. Acchiles deciſ. 16. de priuileg.

DECISIO CCXI.

An Confeſſarij Regulares poſſint diſpenſare in votis?

POſſunt in omnibus votis, in quibus poſſunt Epiſcopi, vt colligitur ex pluribus Bullis Pontificijs, Eugenij IV. Bulla incip. Etſi quaslibet; XI. apud Rodr. eiuſdem altera incip. Commiſſum nobis, & Sixti IV. ſeu potiùs Legati à latere incip. Exhibita 42. apud prædictum Rodriq. in quibus fit mentio de commutatione, & diſpenſatione votorum. Ita Compend. Theatin. v. Commutatio. Tamb. tom. 2. diſp. 19. q. 7. & 8. Rodr. tom. 1. q. 63. Mirand. tom. 1. q. 48. art. 3. Prædictis obſtat Lezana tom. 1. cap. 19. num. 22. dicens, allegatum priuilegium Eugenij obſcurè loqui, de ſecundo ſibi non conſtare, an ſit Bulla, vel oraculum, & addi alias limitationes. Sed non legit Bullarium Rodriquez, in cuius Bullis non video eas reſtrictiones, neque obſcuritates, ſed omnia ſunt clara, & vnum priuilegium declaratur per aliud, ſi quod dubium occurrit. Nec obſtat, quòd in Iubileis non detur facultas diſpenſandi, ſed tantùm commutandi, quia id eſt reſpectu Papæ reſeruatorum.

(⁂)

DECISIO CCXII.

An Moniales teneantur caſibus reſeruatis, in quibus non exprimuntur?

SVbduntur caſibus reſeruatis ſuis Superioribus reſpectiuè, quod probatur. Tum quia per reſeruationem immediatè reſtringitur poteſtas Confeſſariorum præſcindendo à quocumque pœnitente, etiam non ſubdito reſeruationi, ergò ex hoc capite parum refert, ſiue exprimantur, ſiue non. Tum quia reſeruatio, vel ſit in rem, vel in perſonam, quouis modò fiat, comprehendit etiam Moniales, ſiquidem, ſi exprimatur perſona, id ſolet fieri per terminum. *Qui* vniuerſaliſſimum comprehendentem quodlibet genus perſonarum in materia caſuum, ſicut & per participium, ſeu per nomen, vt ſi dicas *Blaſphemus*, vel *Blaſphemantes*, vt non ſemel dixit Graff. in ſua praxi; vndè Bellochius part.2. de caſibus reſeru. q.15.nu.59. ſub caſu reſeruato his verbis: *Qui omiſerit diuinum Officium*, comprehendit etiam Moniales, licet non exprimantur ſub proprio nomine, & ſub caſibus Regularium ex Decreto Clem.VIII. includit Moniales Regularium Homob.part.3.cap.1. propè finem. In materia igitur vniuerſaliſſima, vt eſt hæc de caſibus reſeruatis intelliguntur etiam Moniales. Vbi verò ſermo eſt in pœnalibus de mulieribus, non comprehenduntur Moniales, niſi in terminis proprijs exprimantur, vndè caſus de abutentibus mulieribus non aficit moniales. Comprehenduntur verò in Bulla de abortu, quia in ea exprimuntur Moniales ſub nomine. *Mulierum Regularium*.

DECISIO CCXIII.

An Epiſcopus poſſit diſpenſare generaliter ſuum populum in Quadrageſima?

AFfirmat Paſqualigus deciſ.410. de Ieiunio, quia quod dicitur de partibus Communitatis, quæ ſingulatim diſpenſari poſſunt, quandò ſubeſt cauſa, dicitur etiam de tota Communitate, quandò adeſt iuſta cauſa totam Communitatem reſpiciens, vt contingere poteſt ratione penuriæ, peſtis, belli, &c. pro ſe citat Palaum. Speculatiuè loquendo res benè procedit, ſed hic, & nunc in caſu practico putarem, meliùs eſſe hic in Italia recurrere ad Papam, quia multum difficile eſt, iuſtificare cauſam penuriæ in tota Communitate propter diuerſitatem pauperum, & diuitum. In Ducatu Mediolanenſi pro militibus ſemper fit recurſus ad Pontificem Romanum, & tantum pro lacticinijs. Tempore actualis belli, & peſtis putarem, Epiſcopum poſſe diſpenſare ad comedendum lacticinia, & carnes reſpectu peſtis.

DECISIO CCXIV.

An omiſſa in Miſſa ſint ſupplenda?

SI ſunt de ſubſtantia vtique ſupplenda ſunt in ipſo actu celebrationis, vt docent omnes. Alia verò, vt Gloria, Credo, oratio &c. non ſunt ſupplenda à Sacerdote, qui aliquantulum proceſſit, quia in his, quæ non ſunt de ſubſtantia, & forma Sacrificij, non eſt aliquatenus ordo Miſſæ perturbandus, ita ex Sylueſtro v. Miſſa 1.q.3.

1. q.3. Dicto quarto, & quinto Suar. diſp.83.ſect.3. ad finem, ex illis Bona. diſp.5. de Sacram. q. fin. p.10. nu.16. Si hæc non ſunt ſupplenda in ipſo actu celebrationis, multò minus extrà, quia Miſſa tantum ad Altare, & cum Sacris veſtibus celebranda eſt. Quandò in ſecretis dicitur vna Oratio pro alia, ſuppletur, & aliquid aliud omiſſum, quia, cum tunc peruerſio Ordinis non ſit publica, commodè repeti poteſt. Sed quarè ſuppletur pars Officij omiſſi, & non pars Miſſæ? Ratio eſt, quia Officium diuinum vbique recitari poteſt etiam ſine cotta, & ſolemnitate, & ideò vbique ſuppletur pars omiſſa, quod dici non poteſt de Miſſa, quæ non recitatur, ſed celebratur, hoc eſt, ad Altare cum Sacris veſtibus, vbi ea, quæ clara voce dicuntur, omiſſa non repetuntur.

DECISIO CCXV.

An vouens ingrediendi Religionem teneatur, quandò ſimiles vouentes excludit?

IN quibuſdam Religionibus adſunt quædam ſtatuta prohibentia receptionem perſonarum laborantium morbo gallico, aut deſcendentium à Iudæis, Saracenis &c. An horum vota teneant, ac proindè procurare debeant ingreſſum? Iſtorum vota non tenent, neque proindè debent procurare ingreſſum, ratio eſt, quia huiuſmodi vota in tantum valent, in quantum vouentes ſunt habiles ad ingreſſum; ſed huiuſmodi defectus habentes ſunt inhabiles, ergò eorum vota non valent, conſequentèr non tenentur procurare ingreſſum, qui tantum petitur, vbi votum tenet. Procedunt dicta, ſiue ſtatutum ſimplicitèr prohibeat receptionem illorum, ſiue etiam, & multò magis, ſi addat Decretum irritans, hoc enim ſecundum certum eſt; quia nemo tenetur ad votum nullum promiſſum, idem dic, ſi ſtatutum ſimpliciter prohibet, quia ex eo, quod Religioſi non poſſunt facere contra ſuas Conſtitutiones neque ille, qui vouit, poteſt, aut debet procurare executionem ſui voti, quia ex hoc Religioſos induceret ad tranſgreſſionem ſuarum Conſtitutionum.

DECISIO CCXVI.

An Beneficiarius ſucceſſor compenſetur ratione damni illati in fundo Beneficij?

PEtrus Beneficiatus intulit notabile damnum fundo ſui Beneficij illum deteriorando in inciſione arborum ex parte frugiferarum, ita quod ſecundum æſtimationem peritorum in hoc damnificauit pluſquam ſexaginta aureorum ipſum fundum, & in redditibus annuis deteriorauit in ſex, aut octo ſcutis. Huic Clerico mortuo in beneficio deteriorato ſucceſſit Paulus, ad cuius manus peruenerunt decem aurea, an illa ſibi retinere poſſit in compenſationem damni ab illo illati ratione fructuum, quos collegiſſet, ſi Petrus non feciſſet incidi arbores frugiferas? Dixi, *Ratione fructuum*, quia ratione fundi illa pecunia eſſet inueſtienda pro beneficio, non verò ratione fructuum, quia beneficiarius horum dominus eſt, non illius.

Reſpondeo; Paulus ſucceſſor eam pecuniam ſibi retinere poteſt, ratio eſt, quià compēſatio ibi habet locum, vbi alienum ſibi retinere intendens fuit læſus contrà iuſtitiam; ſed Clericus ſucceſſor in beneficio fuit iniuſtè læſus, nam vt ſupponitur in caſu, beneficium fuit deterioratum notabilitèr in fundo, & in redditibus, ergò damnificationem illatam ſibi reſarcire poteſt compenſatione, retinendo ſibi illam pecuniæ ſummam. Confirmatur, quia ſucceſſor in beneficio reuera patitur damnum, quia non acquirit illos fructus, quos fuiſſet adeptus, ſi fundus nō fuiſſet deterioratus à ſuo prædeceſſore, ergò in compenſationem huius damni poteſt ſibi retinere æquiualens, quod ad manus ſuas peruenit. Nec dicas, ſucceſſor incipit habere ius in beneficio per illius collationem, & poſſeſſionem, eodem modo, quo illi confertur; ſed cōfertur cum illo damno, ergò debet ſubeſſe illi damno; conſequentèr nullum ius habet, vt ſibi reſarciatur damnum illatum, cum tempore damnificationis non eſſet beneficij poſſeſſor, neque proindè dicendum eſt, damnum fuiſſe paſſum. Quia reſpondeo, hoc argumentum ſolum probare, ſucceſſorem non fuiſſe patronum beneficij tempore actionis damnificantis, quod parum refert in caſu noſtro, in quo ſufficit, quod ſit patronus, & poſſeſſor, dum actu damnum ſentit ex ea actione inciſionis cauſatum in futurum. Itaq; Clericus ſucceſſor non erat Dominus beneficij tempore damnificationis, vtique verò dum damnum experitur ſingulis annis, quod ſufficit ad iuſtificationem compenſationis. Demùm Prior damnificans Monaſterio reſtituit in manibus ſui ſucceſſoris, ergò ſicut ſucceſſor in Prioratu Monaſterij ius habet in reſtitutione, ita & Clericus ſucceſſor in beneficio.

DECISIO CCXVII.

An teneat votum de non renubendo, vt dos conſeruetur filijs, ſi abſumatur?

HOc votum irritum eſt, ſiue dos abſumatur ex neceſſitate conſeruandi vitam propriam, & filiorum, ſiue caſu pereat; ratio eſt, quia finis eius, nempè, conſeruandi integram dotem filijs poſt mortem ſuam, licèt non ſit res mala, ſed bona, tamen in genere moris bona non eſt, quia non confert ad honorem Dei, ſed ad vtilitatem filiorum matris vouentis, ſed tantùm indifferens; finis autem indifferens non poteſt reddere materiam bonam ad votum conſtituendum, vt docent omnes cum Sanch. lib. 4. cap. 7. initio, ergò hoc votum non tenet. Confirmatur, quia licèt votum non nubendi ſit verè votum, quandò ſimplicitèr fit, Sanchez lib. 4. cap. 21. num. 3. 4. & 25. nihilominus in caſu noſtro, cum ſpecificetur à fine indifferente conſeruandi dotem filijs præſentibus, totam ſuam bonitatem recipit à fine, qua cum careat indifferentem reddit materiam, maximè cum abſtinentia à matrimonio ſit cauſa conſeruandi integram dotem filijs præſentibus. Quare ſiue dos ſaluetur, ſiue non, dicta vidua poteſt denuò contrahere matrimonium abſq; periculo violandi votum, cum illud non ſubſiſtat, merè, & purè ordinatum ad temporalia.

DE-

DECISIO CCXVIII.

An legatum, vt Capellanus poſſit recipere eleemoſinas Miſſarum, valeat?

SAcerdos Iacobus in Eccleſia loci B. inſtituit quatuor Capellanos, qui quotidie pro ſe celebrarent ad tale Altare, & in Choro horas Canonicas decantarent, aſſignato eiſdem ſalario competente; condidit autem teſtamentum antè annum 1625. quo die 21. Iunij edita fuerunt decreta de celebratione Miſſarum, publicata 22. Septembris eiuſdem anni. Clauſula autem adiecta, in quo eſt difficultas eſt ſequentis tenoris.

Hoc etiam addito, quòd Sacerdotes ſic deputati, & pro tempore, vt ſuprà, deputandi, poſſint, & valeant in eadem Eccleſia, in qua, vt ſuprà, celebrabunt pro adimplemento ſibi iniuncti muneris, recipere toties, quoties acciderit eleemoſinas pro Officijs, & Miſsis, quæ in eadem Eccleſia cantari, & celebrari contigerit, pro alijs perſonis, & hoc ſemper, & in perpetuum, ita vt tamen, quòd in Sacrificijs ſupradictis primariò adimpleatur mens ſupradicti R. D. Iacobi, vt ſuprà, expreſſa.

Noto pro reſolutione huius difficultatis, Miſſas, & Officia eſſe in triplici differentia, nam *primò* Miſſæ, & Officia aliquandò ſunt voluntaria, & arbitraria tradentibus ſtipem in eo, quod nulla anteriori obligatione maiorum tenentur, ſed ex charitate, & pietate faciunt celebrare Miſſas, & Officia, & in hoc ſenſu nulla eſt difficultas, quin Sacerdos poſſit ſtipem accipere, & ſatisfacere vtrique obligationi applicando principalitèr pro obligatione Capellaniæ, dummodò in loco id notorium ſit populo, tunc enim, cum ſcienti, & volenti non fiat iniuria, ex vulgatis iuribus, ſatisfit vtrique obligationi, ita in terminis Fraxinel. ſect. 4. concl. 4. §. 8. num. 4. *Secundò*, Miſſæ, & Officia pro defunctis ex legatis relicta ab hæredibus, & alijs exequenda. *Tertiò*, aliæ ſunt Miſſæ pro viuis, & de iſtis neque dubito poſſe recipi ad mentem huius teſtatoris, ſed de medijs tantùm eſt difficultas, an poſſint accipi? Non facio difficultatem circà mentem teſtatoris, quia ſatis clara eſt, ſed reſpectiuè ad Decreta de celebratione Miſſarum; & quò ad illam particulam: *Ita tamen, quod in Sacrificijs ſupradictis primariò adimpleatur mens ſupradicti D. Iacobi*, nam per hanc excluduntur à primaria ſatisfactione anteriores teſtatores. Quarè

Dico, quòd ſupradicti Capellani non poſſunt recipere Miſſas relictas ab alijs teſtatoribus antiquioribus, aut etiam poſterioribus, & alijs, qui primariò petunt ſatisfactionem pro animabus ſuis, ſuadetur; Tum quia Sacrificium duobus primariò applicari non poteſt, quia ſicut duo in ſolidum eiuſdem rei temporalis Domini eſſe non poſſunt, l. Sicut certo, §. Si duobus vehiculum ff. commod. ita neque in Sacrificio Miſſæ duobus in ſolidum ſatisfieri poteſt, quandocumq; quilibet primarium petat. Tum quia iſta diſpoſitio eſt contrà Decreta de celebrat. Miſſar. qui vnica Miſſa nolunt ſatisfieri poſſe pluribus obligationibus, ſtipendijs quantumvis exiguis; Teſtator autem facere non poteſt, vt leges in ſuo teſtamento locum non habeant, l. Teſtandi 13. C. de teſtam. ergò attendenda non eſt, cùm non dicatur rationabilis. Tum quia tunc mens teſta-

toris

toris ſeruanda eſt, quandò eſt iuſta, & rationabilis, gl. v. Voluntatem, ca. Tua nobis 17. de teſtam. non autem cum eſt inepta, & inuoluit implicantiam l. Seruo 116. §. fin. ff. de legat. 1. Hæc autem in caſu noſtro non eſt rationabilis, ſed implicat, quia ex quo vult ſibi primò applicari Sacrificium, reliquos vult tantùm ad participationem contrà eorum voluntatem, qui prætendunt primo loco admitti, & iure, quia potiora habent iura, ſi loquamur de anterioribus teſtatoribus. Quarè illud adiectum pro non adiecto habendum eſt, reſpectu legatorum, & eorum, qui primariò ſacrificium intendunt, aut ignorant huiuſmodi diſpoſitionem. Prædicta procedunt, ſiue teſtamentum factum ſit antè promulgationem Decretorum, ſiue poſt, quia huiuſmodi voluntatis exequutio, contrà quam eſt mens Papæ modò adimpletur, præterquamquòd præiudicandum non eſt anterioribus teſtatoribus.

DECISIO CCXIX.

An in diſputando nefas ſit negare opinionem D. Thomæ Aquinatis.

RAtio dubitandi eſt, quia in Breuiario Romano pro feſto eiuſdem ita legitur. *Benè ſcripſiſti de me Thoma, quam ergò mercedem accipies? cui ille; non aliam, Domine, niſi te ipſum.* Ioannes XXII. hæc habet. *Tot miracula fecit, quot articulos ſcripſit, quia omnes reſoluit lumine pluſquam humano.*

Hæc non obſtant, quin negari poteſt reſpectu opinionum, quas ipſe tenet contrà alios Doctores, nam id proprium eſt opinantium, vt eorum dicta, quatenus opiniones ſunt, negari poſſint ſimpliciter, quia illis poteſt ſubeſſe falſitas, cum ſint actus mentis cum formidine oppoſiti. Prædictæ auctoritates intelligendæ ſunt in eo ſenſu, quod in pleriſq; & in multis benè ſcripſerit, & eius ſcripta eſſe tot miracula, quò ad dilucidationem, & claritatem. Notum enim eſt, D. Thomam, non in omnibus ſempèr dixiſſe veritatem, de qua re refero duo exempla, nam dixit part. 3. q. 78. art. 3. Omnia verba formæ conſecrationis Calicis eſſe de forma eſſentiali conſecrationis eius, quod tamen ab omnibus negatur, cum quibus eſt Suarez hic diſp. 60. ſect. 1. qui fine ſic loquitur. *Quocircà non exiſtimo, iniuriam fieri D. Thomæ, ſi proptèr multarum Eccleſiarum, & Liturgiarum auctoritatem ab eius opinione diſcedamus.* Græci, qui verè conſecrant, relinquunt aliqua verba, ergò non omnia ſunt de eſſentia. Secundum ſit de ſolemnitate voti profeſſionis, quam vult conſiſtere in benedictione, 2. 2. q. 88. art. 7. quod tamen falſum, quia ſolemnitas huiuſmodi, qua nimirùm dirimitur matrimonium, introducta fuit ab Eccleſia, cap. Vn. de voti redempt. in 6. dereliquit ibidem Caietan. Vide Sanch. lib. 7. diſp. 25. vbi fusè de hac re.

DECISIO CCXX.

An duplex impedimentum conſanguinitatis, & affinitatis ex parte vtriuſque ſponſi explicandum ſit?

REſpondetur affirmatiuè, non ſolùm, quandò ſunt diuerſa, quod nemo negat, ſed etiam quandò idem im-

impedimentum duplicatur, vt, ſi ſint conſanguinei ex vtroque parente, vel, ſi cognatio ſpiritualis proueniat ex duobus Sacramentis Baptiſmi, & Confirmationis, quia diſpenſatio, vtpotè odioſa, quia ius commune vulnerat, ideò ſtrictè accipienda, vt referatur tantum ad impedimentum ſimplex, quandò duplex non fuit expreſſum, nam in odioſis mixtum non venit ſub ſimplici. Ita Sanch. lib. 8. diſp. 24. num. 5. Barboſa ad cap. 5. ſeſſ. 24. nu. 9.

DECISIO CCXXI.

Quomodò numerantur gradus conſanguinitatis in Matrimonio?

GRadus conſanguinitatis inducentes impedimentum Matrimonij ſunt quatuor, quorum perſonæ deſcendendo à trunco, ſeu ſtipite, à quo trahitur conſanguinitas, ſunt Pater cum ſuis filijs, Nepotes, qui ſunt filiorum filij; Pronepotes horum filij; & Abnepotes filij Pronepotum. Itaque primum gradum conſtituunt Pater, & Filius ſimul, qui nunquam multiplicant gradum, quandò Pater ponitur pro ſtipite; ſecundum gradum facit Nepos; tertium Pronepos; quartum Abnepos. Idem Ordo ſeruatur in conſanguinitate reſpectu Matris cum filijs ſuis, Nepotibus, Pronepotibus, & Abnepotibus. Quandòque autem conſanguinitas duplicatur, vt, ſi duo homines habentes vnuſquiſque ſororem, & alter alterius ſororem ducat in vxorem, tunc collaterales geniti erunt conſanguinei ex parte vtriuſque mulieris, numerando, & aſcendendo ad eum ſtipitem, in quo iunguntur in ſanguine, nam Conſanguinitas eſt vinculum vnius deſcendentis ab altero, vel ambo à tertio, gl. in arbore Conſang. Nauar. conſ. 3. de conſang. Pono exemplum Hieronymus Raminzonus duxit Paulam ſororem Franciſci Diez; & Franciſcus Diez duxit Catarinam Sororem dicti Hieronymi. Hieronymus ex ſua vxore genuit Ioannem, qui cum eo dicitur eſſe in primo gradu; ex Ioanne genita fuit Iſabella Neptis Hieronymi, cum quo dicitur eſſe in ſecundo gradu; demum ex Iſabella genitus fuit Stephanus, qui dicitur Pronepos & in tertio gradu cum dicto trunco Hieronymo, demum ex Stephano genitus Petrus Abnepos in quarto gradu exiſtens cum Hieronymo. Sic diſcurre ex parte Franciſci Diez, qui ex ſua vxore genuit Marthã in primo gradu cum illis, ex Marta Antonius Nepos in ſecundo gradu, ex Antonio Vrſolina Proneptis Diez in tertio gradu, demum ex Vrſolina Fabricius Abnepos in quarto gradu cum dicto Diez. Si modò quæras, an Vrſolina, & Stephanus, qui reſpectiuè ad ſuum ſtipitem dicuntur eſſe in tertio gradu, vnuſquiſque cum ſuo ſtipite poſſint inter ſe contrahere Matrimonium? Si ſpectentur illi duo ſtipites, videtur, quod ſic; quia illi dicuntur conſanguinei, qui ambo deſcendunt ab eodem ſanguine, modò Stephanus, & Vrſolina non deſcendunt ab eodem ſanguine maſculorum, neq; fœminarum dictorum truncorum, ſed vnuſquiſq; deſcendit à ſuo ſtipite. Reſpondetur, inter eos non conſtare poſſe Matrimonium, quia duplici conſanguinitate coniuncti ſunt ex parte mulierum, nam Stephanus, & Vrſolina ſunt in quar-

quarto gradu cum Paula ex vna parte, & Catharina ex alia, nam Paula,& Diez eius frater conueniunt in vno ſanguine ſui Patris, qui dicitur ſtipes communis vtriuſque lineæ colateralis, cuius perſonæ per gradum quartum diſtant ab illo, nam in hoc caſu ſic numerando Stephanus,& Vrſolina diſtant quarto gradu à Paula, ita quod ſupra illos duos ſtipites maſculos ponuntur alij duo, qui ſinguli faciunt primum gradum. Idem dic de vxore Raminzoni dicta Catharina, quę eſt cum ſuo patre in primo gradu, à qua Stephanus, & Vrſolina diſtant quarto gradu. Et ex his apparet duplicitas conſanguinitatis ex parte mulierum exprimenda in ſupplicatione, prout dixi præcedenti Deciſione.

DECISIO CCXXII.

An licentia alloquendi Moniales negari poſſit?

Sanctiſſimus Vrbanus Papa VIII. indulſit Regularibus, vt de licentia Ordinarij quater in anno poſſent alloqui Moniales ſibi coniunctas in primo, & ſecundo gradu conſanguinitatis, his verbis. *Facultatem in poſterum tribuerunt locorum Ordinarijs, vt quatenus ſibi viſum fuerit in Domino expedire, licentiam concedere poſſint per quatuor vices ad ſummum quolibet anno cuicumque Regulari, vt Moniales ſibi in primo, & ſecundo tantum conſanguinitatis gradu coniunctas conuenire, & alloqui poſsit. Id verò non aliter, quam ſeruata ad vnguem forma infraſcripta, vt id nullo modò liceat diebus feſtiuis, aut in Aduentu, Quadrageſima, feria ſexta, Sabbato, & vigilijs, prædictaque licentia obtenta ab Ordinario, & ab alio, ad quem ſpectet eam concedere.* Refert Peyrinus ad conſtit.6. Pij V. nu.7. Ex his patet Ordinarium non teneri concedere, per ea verba. *Quatenus ſibi viſum fuerit in Domino expedire, licentiam concedere poſsint*, non dicit *debeant*, ſed *poſsint*, quod verbum affirmatiuè ſumptum, vt hic, importat actum voluntarium, non neceſſitatis, Bart. in l. Gallus, ff. de liber. & poſth. num.4. Ruin. vol.1. conſil.69. num.12. Barboſa diſt.268. num.1. ſimilem ſenſum facit alia clauſula: *Quatenus ſibi viſum fuerit in Domino expedire*, importat ſiquidem arbitrium boni viri ſecundum rectam conſcientiam regulatum, ita quod ſi concedat licentiam, putet eum poſſe in tali caſu concedere ſine periculo alicuius peccati, aliter expeditio non eſſet in Domino. Sed quid dicendum, quandò Religioſus neceſſitatem habet alloquendi Monialem, puta, quia contractum habet celebrare, vel quid ſimile, & non inuiſere præcisè, conſanguineam ex vrbanitate? Tenetur Vicarius concedere licentiam, quia caſus vrget, & charitas perſuadet id agendum eſſe ab Ordinario. Confirmatur, quia extraneo in ſimili caſu prouidere debet, quia à iure communi collocutio neceſſaria non prohibetur, vt colligitur cap. Monaſteria 8. de vita, & honeſt. ſed tantum vitioſa, & periculoſa ibi: *Sine manifeſta, & rationabili cauſa frequentare preſumpſerit.* Igitur virtute ſupradictæ Ordinationis Ordinarius concedere poteſt licentiam conſanguineis, primi, & ſecundi gradus alloquendi, & hoc procedit ex cauſa vrbanitatis & parentelæ;

telæ; nam alids habens neceſsitatem, ſeu cauſam legitimam accedendi ad Monaſteria Monialium, præſcindendo à ſupradicta ordinatione, poteſt licentiari ab Ordinario toties, quoties opus fuerit, licet non ſit conſanguineus, quia id illi nullo iure prohibetur, neque per dictam ordinationem emanatam fauore collocutionum ex vrbanitate, & pietate conſanguineorum.

DECISIO CCXXIII.

An Papa poſſit destruere Quadrageſimam?

QVamuis Quadrageſimale ieiunium non ſit de iure diuino, ſed ab Eccleſia inſtitutum proueniens ex traditione Apoſtolorum, vt dicit D. Hieronymus in Epiſt. ad Marcellum, & eſt communis ſententia Doctorum, quos citat Paſqualig. deciſ. 165. de ieiunio; nihilominus multum probabile eſt, Papam illud deſtruere non poſſe. Tum quia eius poteſtas eſt in ædificationem, non in deſtructionem. Tum quia ſicut error intolerabilis arguit nullitatem excommunicationis cap. Per tuas 40. de ſent. excommun. iuncta gl. v. Intolerabilem, ita huiuſmodi abrogatio eſſet error intolerabilis, ac proindè nulla, generaret enim magnum ſcandalum in Eccleſia Dei, & induceret aliquod præiudicium circa res fidei, & anſa præberetur hæreticis ſpernendi delectum ciborum in diebus ieiuniorum contrà Decretum Tridentin. Tum quia ex memoria hominum facilè deleretur Myſterium Paſſionis, & Reſurrectionis Chriſti, quod ſingulis annis in Quadrageſima recolitur. Tum quia poteſtas prouenit à virtute clauium, errat autem clauis, ſi non regitur à recta ratione, à qua Superioris poteſtas dependet; quæ in actum exire non poteſt, niſi moderetur à ratione in re tam grauiſſima, vndè quod communiter dicitur, Papa omnia poteſt, intelligitur claue non errante Abbas in cap. A nobis, de ſent. excom. nu. 3. Ex his colligitur, eumdem malè agere, ſi illam diuideret in diuerſa tempora, id enim eſt cauſa aliqualis eius deſtructionis.

DECISIO CCXXIV.

An vnica Miſſa pluribus obligationibus poſsit ſatisfieri?

IN pluribus Religionibus, immò in omnibus, credo, adeſſe ſtatutum celebrandi Miſſas pro defunctis Fratribus, ſtatim eorum nuntiata morte, & ſingulis annis. An Sacerdotes Regulares obligati pro legatis defunctorum ſæcularium vnica Miſſa vtrique obligationi ſatisfacere poſſint, licet alias conducere poſſent extraneos Sacerdotes?

Poſſunt, & quia fructus Miſſæ eſt infiniti valoris ex opinione multum probabili, de qua reſol. 25. q. 6. & quia Decreta id non prohibent, ſed ſolùm ita in illis habetur. *Præcipit, vt abſolutè tot Miſſæ celebrentur, quot ad rationem attributæ eleemoſinæ præſcriptæ fuerunt.* In caſu noſtro plures non præſcribuntur eleemoſinæ, ergò non comprehenditur. Confirmatur id, quia Decreta de celebratione Miſſarum edita fuerunt, ne fides benefactoribus violaretur, & defunctorum animæ priuaren-

Papa ... poteſt ... Sem...

parentur ſuffragijs ex iuſtitia debitis, vt colligitur ex proœmio eorumdem Decretorum; ſed in caſu præſenti nullius fides, neq; iuſtitia violatur, cùm ſtatuta Regularium non obligent ex iuſtitia, ergò poteſt prædicto modo ſatisfieri. Ita Hurtadus diſp. 4. de Miſſa diff. 15. ex Conincho, referente, & ſentiente Lezana v. Miſſa num. 22.

DECISIO CCXXV.

An legatum, cuius inſtrumentum non reperitur, ſoluendum ſit?

Conuentui S. Mariæ Populi Foripompilij viginti ab hinc annis, & vltrà ſolutum fuit legatum, de quo infrà, modò hæredes nolunt ampliùs illud ſoluere, quò ad eam partem, quæ reſpicit D. Equitem, primò quia vltrà præfatum tempus, quo ſoluerunt, non tenentur ampliùs. Secundò, teſtamentum D. Euſemiæ inualidum eſt, quia non reperitur teſtamentum D. Equitis. Verba autem teſtamenti D. Euſemiæ ſunt ſequentia. *Item deduxit ad notitiam infraſcriptorum ſuorum hæredum, qualitèr dicta teſtatrix toto tempore vitæ ſuæ perſoluit Reuerendis Fratribus S. Mariæ de Populo extrà Ciuitatem, ex diſpoſitione, ſeu voluntate Illuſtris quondam D. Equitis Ludouici, eiuſq; fratris ſextaria duo frumenti ad menſuram veterem, quæ faciunt tria menſuræ nouæ præſentis. Quod legatum ipſa ex nunc approbat, & confirmat in perpetuum duraturum; ſuperaddito alio ſextario frumenti ad nouam menſuram pro eius animæ ſuffragio, quæ erunt in totum ſextaria quatuor frumenti quolibet anno, in quibus grauauit infraſcriptos eius hæredes ad medietatem pro quolibet ipſorum, & quolibet anno.*

Supradicta diſpoſitio ita clara eſt, vt ſit valdè irrationabile de illa dubitare, in claris enim nō eſt locus coniecturis, l. Continuus, §. cum quid, ff. de verb. obligat. in claris enim ſtandum eſt diſpoſitioni, Monachus Lucenſ. deciſ. 55. num. 16. manifeſtum autem eſt, D. Euſemiam legatum D. Equitis ſoluiſse, & prætereà mandaſse, vt illud cum ſuo perpetuò ſolueretur ab hæredibus; neq; veriſimile, ſed omninò falſum, non extare diſpoſitionem legati D. Equitis, cùm illud claris verbis exprimatur à D. Euſemia, quod ipſa ſoluit, & mandat eſse ſoluendum à ſuis hæredibus; non præſumitur autem eſse mendax, maximè in factione teſtamenti, ſi quidem cùm vltimæ voluntates expediantur in vltimo vitæ, teſtatores non præſumuntur, maximè eo tempore, immemores propriæ conſcientiæ, quare pro veritate tenendum eſt, vtrumq; legatum eſse verum, & validum contra hæredes, qui cogendi ſunt ad proſequendam ſolutionem, ſiquidem ex anteà factis per viginti annos, & vltra, Fratres S. Mariæ ſunt in legitima, & pacifica poſseſſione exigendi dicta legata, in qua ſunt manutenendi per tex. in cap. Cum Eccleſia Sutrina, de cauſa poſseſs. vbi Abbas nu. 23. Cencius de cenſib. part. 2. cap. 2. q. 5. art. 4. num. 23. Poſtius de Manutent. deciſ. 139. num. 2. ita quod dicunt, quod ſufficit vnica ſolutio facta iure ſuo, & ex vi obligationis; à fortiori in caſu noſtro, in quo factæ fuerunt plures ſolutiones continuatæ, ex quibus plenè probatur legitima, & pacifica poſseſſio iuris exigendi, ad quod duo requiſita ſunt neceſsaria, animus acquirendi ex parte creditoris, & patien-

tientia cum animo debitoris ſoluentis, ex Puteo lib. 2. deciſ. 281. num. 3. & 4. Ciarlin. par. 2. cap. 132. nu. 28. quæ duo apparent in caſu noſtro ex illa longa, & continuata actione ſoluendi ſingulis annis vſq; ad tempus præſens. Adductis ab aduerſarijs, non eſt cur reſpondeamus, cum ineptè loquantur, & teneantur probare, quod dicunt. Demum neceſse non eſt, exhibere inſtrumentum, ſeu teſtamentum D. Equitis, quia de eius voluntate ſatis teſtatur D. Euſemia, non ſolum per ſolutiones ab ea factas, ſed etiam ex diſpoſitione propria innouando, & confirmando illud antiquum legatum. Immò legatum D. Equitis approbatum, & confirmatum à D. Euſemia factum eſt proprium ipſius D. confirmatricis, conſequentèr potius exigitur, vt legatum huius, quam illius.

DECISIO CCXXVI.

An idem Prior bis ſuffragium dare poſſit?

ILle Prior, qui in primo Capitulo Prouinciali dedit ſuum votum, ſi antèquam finiat ſuum officium, occurrat fieri ſecundùm Capitulum Prouinciale, in eo poteſt ſecundo dare ſuum ſuffragium. Probatur id; Tum quia datio voti pluribus vicibus non prohibetur, quod autem non eſt prohibitum cenſetur conceſſum, cap. Iam nunc 7. 28. q. 1. ibi: *Hoc non vetat Dominus*. Tum quia quilibet Prior actu ex eo, quod eſt Prior, poteſt ferre ſuffragium in Capitulo Prouinciali; ſed in caſu noſtro is Pater eſt Prior non minùs tempore ſecundi Capituli, quã tempore primi, ergò idem ius ſuffragandi habet in vtroq; Capitulo. Tum quia in cap. 2. Regulæ ordinatur, quòd ſingulis annis fiat Capitulum Prouinciale, ad quod debent accedere omnes Priores cum ſuis Diſcretis Localibus ad ferendum ſuffragium, & licèt Priores ſint anuales, nihilominus triennio durare poſſunt per nouam confirmationem ſingulis annis agendam, & vt plurimum confirmantur, ergò Priores pluribus vicibus ſuffragari poſſunt, cum illo triennio fieri deberent tria Capitula, nunc mutata in Congregationes, à quibus modò illi excluduntur. Tum quia tres vocales Generales ad Capitulum Generale poſſunt ſuffragari in ſecundo Capitulo Generali ex opinione doctiſſimi Patris Magiſtri Antenij de Sillis olim huius Ordinis Generalis, Annot. 1. ad ca. 1. Regulæ, §. quibus verbis, quandò ex legitima cauſa non fuit celebratum Capitulum Prouinciale, in quo eliguntur huiuſmodi tres vocales, ex quo antiqui intelliguntur durare pro ſecundo Capitulo, in hoc enim Ordine officiales durant ab vno ad aliud Capitulum, quamvis triennium naturale factum ſit etiam quadriennium, & ita hactenus practicatum fuit.

DECISIO CCXXVII.

An poſſeſſor malæ fidei aliquandò præſcribat?

DIcitur in ſecunda Regula iuris in 6. quod *Poſſeſſor malæ fidei vllo tempore non præſcribit*. Habetur etiam cap. fin. de præſcript. contrà ius ciuile, cui in hoc fuit derogatum per ſupradictum ius canonicum. Illa Regula

non habet locum in ijs, quæ ſine peccato præſcribi poſſunt; quod maximè apparet in præſcriptione libertatis, tum aduerſus ſeruitutem ruſticam, ex Abbate in præcit. cap. fin. tum contrà viſitationem à Superiore extraneo præſertim, Oldrad. conſil. 172. num. 5. Abbas in cap. Cum ex officij, de præſcript. num. 6. Fuſcus lib. 1. de Viſitat. cap. 2. nu. 16. Barb. part. 3. de Epiſc. allegat. 129. num. 11. Tambur. tom. 1. diſp. 19. q. 3. num. 3. & 4. Item in præſcriptione ſententiæ iniuſtæ, ſecundum Felin. ſuper dictum c. fin. de præſcript. nu. 4. Item hæres ex teſtamento præſcribit contrà legatarium non petentem, neque præſcribens dicitur, eſſe in mala fide conſtitutus, quamuis ſciat, adeſſe legatum in teſtamento, in quo fuit factus hæres, quia potuit credere, quod legatarius noluit illud acceptare, Surd. tit. 9. de alimen. q. 6. à num. 20. Bec. conſil. 48. nu. 4. Pacificus de Saluiano interd. inſpect. 2. cap. 2. nu. 297. Ratio prædictorum eſt, quia præſcribens in prædictis ſe habet merè paſſiuè, ab initio enim paratus erat ad ſubiectionem, vndè cum ex hoc non peccauerit, ſicut neque qui non ſoluit legatum, quia non fuit petitum, non poteſt dici, eſſe in mala fide, ſicut ille, qui non facit id, quod tenetur facere, vndè omittendo peccat, & formalitèr dicitur, eſſe in mala fide. Quarè cum caput fin. de præſcript. & ea Regula fundentur in peccato, locum non habent, vbi peccatum non ſubeſt, & tunc procedit alia regula iuris communis, quod tenet præſcriptio etiam cum mala fide ideſt cum ſcientia, quod res illa anteà erat alterius, ſeu poterat eſſe.

DECISIO CCXXVIII.

An cæcus vocem habeat in Capitulo?

PAſſiuam nullatenus habere poteſt, quia impoſſibile eſt, quod officium, ad quod aſſumeretur, benè peragat, ex cap. Hinc etenim, dicit, 49. vndè & ab omnibus dicitur inelligibilis. S. Thom. part. 3. q. 82. art. 10. Pariſ. lib. 5. de Reſign. q. 6. num. 36. ex illis Tambur. tom. 1. diſp. 5. q. 21. n. 33. Si in officio cadat in cæcitatem, non eſt ab officio remouendus, quia afflictio non eſt addenda afflicto, cap. Ex parte, de cler. ægrot. ſed dandus eſt illi coadiutor, vt ex dicto capite, & alijs præcedentibus colligitur.

Idem verò cęcus poteſt votare, quia per aduenientem cęcitatem ius ſuum non amiſit, neque illi noua tribulatio ſuperaddenda eſt. Procedit, licet vota conſcribantur in ſchedula per ipſum vocalem, quia id non eſt neceſſarium, cum etiam conuerſi illiterati per tertium ſua vota præbeant, vt practicatur.

DECISIO CCXXIX.

An Reuiſor librorum ex parte Inquiſitoris benè faciat ſuggerendo alijs nonnulla?

QVidam Presbyter deputatus fuit ab Inquiſitore ad cenſurandum librum, iſte bonus Clericus non fuit contentus obſeruare, an aliqua eſſent contrà fidem, & bonos mores, ſed prætereà manu indice in M. S. quodammodò ſuggeſſit nonnihil alijs Reuiſoribus Epiſcopi, & Senatus,

natus, an benè ſe geſſerit? V.g. præcedentiam deberi Epiſcopo ſupra Gubernatorem &c. Epiſcopo ſupra Inquiſitorem.

Non ſe benè geſſit, Tum quia ita faciendo miſit falcem in alienam ſegetem, cum aliorum intereſſe ad ipſum non ſpectet, cui ex officio ſolùm incumbit videre, an in libro ſit aliquid contra fidem, bonos mores, & Inquiſitoris officium. Tum quia non debet excedere limites ſui officij tranſeundo ad correctionem eorum, quæ ſpectant ad alios Reuiſores, aliter fruſtra alij conſtituerentur, ſi illis nihil occurreret agendum. Quarè malè fecit quidam, qui ſignis quibuſdam indicauit alijs Reuiſoribus, quæ poſſent expungere; voluit enim plus ſapere, quam oportebat.

DECISIO CCXXX.

An Notarius vocatus à Iudice Regulari teneatur conſignare originale proceſſus?

QVidam Iudex Regularis ad ſe vocauit quemdam Notarium informandis proceſſibus criminalibus peritum, & per eius manum confecit ſuum proceſſum, quo finito, ſoluit illis expenſas pro ſuo labore, & fecit ſibi conſignare originale proceſſus, cui reſiſtebat Notarius allegando originale manere debere apud ſe. Quibus tamen non obſtantibus Iudex apud ſe voluit retinere illud originale, & iure merito. Tum quia Notarius, vt talis non fuit vocatus, ſed potius vt illius inſtructor, quaſi aſſeſſor ex vna parte, & ex alia, vt ſimplex ſcriptor, neque enim Notarius dedit vim proceſſui, cuius ſubſcriptio in vim Notariatus non erat neceſſaria, ſed Iudex, à quo omnia actitata in proceſſu apparentia vires ſuas recipiunt. Tum quia alia eſt ratio inſtrumentorum, alia proceſſuum criminalium, nam in conficiendis inſtrumentis ſufficit Notarius, qui quaſi teſtis publicus iure probatus, Bart. in l. Barbarius in lect. 2. per l. Hac conſultiſſima §. fin. C. de teſtam. ſuo officio auctorizat, & probat pacta, conuentiones, & contractus inter partes initos; in proceſſibus verò acta auctorizantur, & probantur per ſolum Iudicem, & Notarius ſe habet vt merus ſcriptor, & inſtructor proceſſus apud Regulares, vnde nec de infidelitate notari poteſt; neque tenetur ipſe tradere copiam proceſſus, ſed Iudex. Tum quia ideò originale inſtrumentorum manet apud Notarium, vt inde partes extrahere poſſint iura ſua, cum alium quò ad hoc Superiorem non habeant contrahentes præter Notarium, qui conficit inſtrumenta ſolum coram partibus, & teſtibus; proceſſus verò criminales coram Iudice, ideò apud illum debet remanere originale, vt parti petenti poſſit extrahere copiam.

DECISIO CCXXXI.

An Religioſus de licentia ex ſuis prouentibus poſſit fundare Capellaniam pro ſuis parentibus?

QVidam Religioſus de licentia ſuorum Superiorum retinet apud ſe magnam pecuniæ ſummam ex bonis patrimonialibus, & alijs exercitijs partam, quam vellet inueſtire

P in

in proprietatem idoneam cum onere vnius Miſſæ quotidianæ pro ſuis parentibus, & conſanguineis celebrandæ in Eccleſia ſui Ordinis per aliquem eiuſdem Religionis Sacerdotem poſt mortem ſuam deſignandum à Superiore. An id agere poſſit? Ratio dubitandi eſt, quia hæc videtur alienatio, & prętereà illa ſumma pecuniæ eſt Religionis, quæ ius habet, vt non oneretur, cum peruenerit libera, & ſine onere.

Si placet Superiori, & Fratribus eiuſdem Conuentus, poteſt Miſſa quotidiana inſtitui de ſpeciali licentia Prouincialis, alitèr ille Religioſus nihil agere poteſt.

Primum de placito Conuentus, & Superioris eius patet, quia hoc onus omnes de Conuentu tangit, ergò ab omnibus approbari debet. Prætereà iſti actus inueſtiendi, & obligandi ſunt actus proprietatis contrà votum paupertatis, qui tolli non poſſunt, niſi per licentiam, & conſenſum Superioris, ex cõmuni Theologorum, quicquid enim agit profeſſus dependentèr à voluntate ſui Superioris excuſatur à vitio proprietatis.

Secundum, quod requiratur licentia Prouincialis, patet ex Decretis Sacræ Congregationis de celebratione Miſſarum.

Rationi dubitandi reſpondetur, in caſu præſenti nullam adeſſe alienationem, quia præfatæ pecuniæ, ſeu eius fructuum adhuc Conuentus dominus eſt, ſolum adiectum fuit illud onus, quod eſt quid diuerſum ab alienatione, & cum ſit appoſitum de communi conſenſu totius Monaſterij, ſine dubio tenet.

DECISIO CCXXXII.

An Vicarius Capitularis expedire poſſit Reſcripta alienationis pro Regularibus?

REgulares Conuentus N. obtinuerunt à S. C. in ſcriptis licentiam alienandi nonnulla prędia, examinandam à Vicario Generali, à quo non potuit expediri, expedienda à nouo Vicario Capitulari, id enim facere poteſt, quia deciſum fuit, Vicarium Capituli poſſe mandare exequutioni litteras Epiſcopo defuncto directas per ſacram Congregationem, & ab eo non exequutas, referente Gauanto v. Capitulum ſede vacante num. 55. Idem refert Barboſa ad ſeſſ. 7. cap. 10. nu. 5. ex Aldano in compend. reſolut. can. lib. 2. tit. 3. num. 1. deciſum die 10. Aprilis 1615. Ratio eſt, quia Capitulum ſede vacante, ſeu eius Vicarius ſuccedit in iuriſdictionem ordinariam, quam habet Epiſcopus, vt Epiſcopus eſt, & iure communi, ex cap. Cum olim, de maior. cap. 2. Ne Prælati vices, cap. pen. & fin. de ſupplend. negl. Prælat. Doctores citat Diana par. 8. tract. 4. reſol. 1. Quar. v. Capitulum ſede vacante initio. Sed Epiſcopus de iure communi poteſt dare licentiam inferioribus Eccleſijs alienandi, cap. Placuit 50. cap. Sine exceptione 51. 12. q. 2. ergò & Vicarius Generalis Capitularis à fortiori examinare, an petita licentia veritate nitatur, & futura alienatio ſit in euidentem vtilitatem, ſiquidem Vicarius non dicitur dare licentiam, cùm procedat à S. Congreg. ſed tantùm examinare, an alienatio profutura ſit in euidentem Monaſterij vtilitatem. Panor. in

c.Cum

cap. Cum olim, de maior. q. 3. Franch. in cap. Vn. Ne ſede vac. in 6. num. 3. Rebuff. in praxi tit. de deuolut. nu. 104. ex illis Quaranta v. Capitulum ſede vacante q. 6. qui aiunt, Vicarium Capitularem poſſe interponere ſuam auctoritatem Eccleſiæ inferiori volenti alienare, ergò à fortiori in caſu noſtro poteſt examinare reſcriptum de alienatione impetratum.

DECISIO CCXXXIII.

Quid requiratur, vt aliquis Ordo eleuetur in Religionem.

SIcut nullus poteſt erigere Collegium, niſi de licentia Principis, ex l. Illi, ff. de Colleg. ex l. 1. Quod cuiuſq; vniuerſ. vbi dicitur, quòd Collegium omne eſt improbatum, niſi conſtet ſpecialitèr approbatum, ita neque aliquis Ordo, ſeu Congregatio hominum ſpiritualium inſtitui poteſt ſine licentia Epiſcopi, aut Papę, & multò minùs eleuari in Religionem ſine Epiſcopo, iure antiquo, & modò ſine Papa, qui in Concilio Generali Innocentius III. habito anno 1215. relato, cap. fin. de relig. domib. prohibuit, ne quis nouam inſtitueret Religionem, ſed volens cõuerti aſſumat vnam de approbatis, quod confirmatur cap. Vn. de relig. domib. vbi prohibetur inſtitutio noui Ordinis, vel Religionis, vt colligitur ex cap. 14. de exceſs. Prælator.

Sed, an nouus Ordo, ſeu Congregatio inſtituta, in qua non ſit mentio de tribus votis ſolemnibus, neque approbata, vt Religio, ſed ſimplicitèr, inſtitutio eius ſit approbata à Sede Apoſtolica, vti ordo benè viuendi, vel vt Congregatio, per ſe ipſam, ſine alia licentia, & auctoritate poſſit eleuari in Religionem cum emiſſione ſolemnis profeſſionis?

Reſpondetur negatiuè, ſed prætereà requiritur ſpecialis licentia Sedis Apoſtolicæ, quod probatur; tum ex citatis iuribus, quibus prohibetur noua Religio. Tum exemplis multorum Ordinum, qui in ſua fundatione inſtituti fuerunt ſine ſtatu Regulari, vndè eorum profeſſores, vt ſe ponerent in ſtatu Regulari petierunt à Sede Apoſtolica facultatem profitendi ſolemnitèr, vt conſtat ex diuerſis Bullis, nam Congregatio Sommaſchæ approbata per Paulum III. Bulla 21. incip. *Ex iniuncto*, anno 1540. eleuata poſtmodùm fuit in Religionem à Pio V. Bulla 78. incip. *Iniunctum nobis*, anno 1568. dum illi conceſſit facultatem emittendi tria vota ſolemnia. Item Theatinis volentibus fieri Regularib. Clemens VII. Bulla XI. incip. *Exponi nuper*, 1524. conceſſit profeſſionem ſolemnem. Item Clerici Minores obtinuerunt eamdem gratiam à Sixto V. Bulla 81. incip. *Sacræ Religionis*, anno 1588. Item Barnabitæ à Clem. VII. Bulla 37. incip. *Vota, per quæ*, anno 1533.

DECISIO CCXXXIV.

Epiſcopus qualis Doctor eſſe debeat?

DEbet eſſe Doctor 1. ad Timoth. 3. 2. Theologus, vel Canoniſta, non ſufficit Legiſta; Ratio eſt, quia debet eſſe inſtructus in ſacris litteris, & Canonibus, vt poſſit plebem ſuam docere, cap. Si quis 3. diſt. 36. ibi Gratian. §. præced. cap. 1. diſt. 38. cap. Cum nobis 5. diſt. 86. Sed ſoli Theologi, &

Canoniſtæ in prædictis dicuntur inſtructi, & non Legiſtæ, ergò tales debent eſſe Epiſcopi. Ioan.Cryſoſt.homil.15. *Oportet Epiſcopum eſſe Doctorem, vt doceat exemplo vitæ, & laboret in verbo, & doctrina.* Ita tenendum eſt.

DECISIO CCXXXV.

An Prælatus Regularis poſſit ex tabella obligationum expungere quoddam onus celebrandi?

ONus celebrandi Miſſam quotidianam, quod pro anima ſua quidam Religioſus, poſt ſuam mortem exequendum, impoſuit, de licentia Superioris localis, & Conuentus aſſignato fundo ex ſua induſtria frugifero, aut tot pecunijs exburſatis Conuentui, non poteſt expungi à Superiore maiore à tabula obligationum. Probatur. Tum quia is contractus non differt in ſubſtantia, ſi factum fuiſſet à ſæculari in ordine ad onus celebrationis, quia agitur de onere ſpirituali Miſſarum, reſpectu cuius Religioſus per profeſſionem non abdicauit à ſe propriam voluntatem, ſed ibi retinuit, & quatenus accedit conſenſus Superioris, reſpicit illam obligationem celebrandi, cui non poteſt cōtradicere Superior, qui conſenſum præſtitit, cum naturalitèr obligetur, & ciuilitèr in ordine ad ſpiritualia, ſicut tenetur manutenere in officio electiuo illum, quem elegit, de iure, quandò nulla ſubeſt cauſa amouendi ab officio. Tum quia eſto ad nutum Superioris huic Religioſo auferri poſſint fructus, ſuper quos fundatur onus celebrandi, propter diſparitatem, nam fructus reſpiciunt votum paupertatis; quo profeſſus ad nutum Superioris priuari poteſt vſu fructuum, celebratio verò reſpicit vtilitatem animæ poſt ſuam defunctionem, quæ voto, & profeſſioni non aduerſatur, ideò fructus reuocari poſſunt; non obligatio celebrandi ſemel conceſſa. Tum quia iſtud onus celebrandi ſe totum tenet ex parte Monaſterij fauore profeſſi poſt ſuam mortem exequendum; ſed poſt mortem Superiores non ampliùs auctoritatem, neque dominium habent ſuper illum, qui non ampliùs eſt Religioſus, mors enim omnia ſoluit, ergò ab illo auferri non poteſt ius celebrandi pro eius anima. Vide dicta deciſ. 231.

DECISIO CCXXXVI.

An Clerus in Synodo reſiſtere poſſit Epiſcopo proponenti Religioſos in Examinatores Synodales?

CLerus non poteſt recuſare in vniuerſum Religioſos in Examinatores, quia ex Tridentino ſeſſ.24.c.18. Epiſcopus poteſt proponere in Examinatores tàm Religioſos, quàm Clericos, illis verbis. *Examinatores autem ſingulis annis in diœceſana Synodo ab Epiſcopo, vel eius Vicario ad minus ſex proponantur, qui Synodo ſatisfaciant, & ab ea probentur.* Et infrà. *Sint verò hi Examinatores Magiſtri, vel Doctores, aut Licentiati in Theologia, aut iure Canonico, vel alij Clerici, ſeu Regulares etiam ex ordine Mendicantium, aut etiam ſæculares, qui ad id videbuntur magis idonei.* Ex his igitur deducitur, etiam Regulares eſſe in Examinatores vocandos, non minus, quàm Clericos, eoſq; ſic

pro-

propoſitos ab Epiſcopo recipiendos eſſe à Synodo.

DECISIO CCXXXVIII.

Nomine Officij Defunctorum, quid veniat?

QVuandò aliquis in ſuo teſtamento reliquit tót officia pro anima ſua, nihil aliud dicendo, tunc huiuſmodi onus aſſumens tenetur in ſua Eccleſia, vel vbi teſtator deſignauit, facere celebrare vnam Miſſam cántatam, premittendo illi, aut totum Officium defunctorum, aut ſaltem vnum nocturnum iuxtà loci conſuetudinem, nam nomine officij veniunt Veſperæ, Matutinum, & Miſſa, cap. fin. diſt. 12. Audio, in quadam Religione cantari tantum vnam Miſſam, & ſic intendunt ſatisfacere, ſed quo iure neſcio, quia eo nomine ex communi conceptu omnium venit Officium totum, vel ſaltem nocturnum cum Miſſa. Vide infra Deciſ. 331.

DECISIO CCXXXVIII.

An in Magiſtrum Nouitiorum eligi poſſit Sacerdos priuatus ab audiendis Confeſſionibus?

NOn poteſt, quia ad ipſum ſpectat audire Confeſſiones Nouitiorum, ex Inſtit. Nouit. Clem. VIII. §. Quilibet Nouitius, ibi: *Ipſi autem Magiſtro ſoli Nouitiorum Confeſſiones audiendi cura committatur*. Video tamen aliquandò, Magiſtros ægre ferre id munus, ideò rogant Superiores, vt alium Sacerdotem eligant in Confeſſarium pro Nouitijs. Quare non damnarem Superiores eligentes in Magiſtrum aliàs priuatum ab Officio audiendi Confeſſiones, aſſignando Nouitijs Confeſſarium; & id mihi magis placet fauore libertatis animarum Nouitiorum, qui præſentiam Magiſtri quandòque timere poſſunt in aperiendis eidem ſuis peccatis, conſequenter, ne in Sacrilegium aliquod incidant, non incongruè aſſignatur eiſdem Confeſsarius à Magiſtro alius, vt fit profeſsis, qui non tenentur confiteri ſua peccata ſuo Superiori, iuxta Decretum Clem. VIII. de caſibus reſeruandis.

DECISIO CCXXXIX.

An ſit alienatio expenſio pecuniæ cenſualis in fabricatione nouæ domus?

CLerici Regulares N. pecuniam cenſus extincti expendiderunt in fabricatione nouæ domus, cuius affictus ferè aſcendunt ad ſummam fructuum, quos exigebant ex capitali cenſus, dubitatum fuit an tranſgreſſi fuerint Bullam, & Decretum de rebus Eccleſiæ non alienandis? Negatiuè reſpondendum eſt, tum quia huiuſmodi fabricatio eſt, quaſi emptio alterius fundi, & cenſus, cum ex domo de nouo fabricata tot fructus percipiantur, quot exigebantur ex cenſu. Tum quia per huiuſmodi implicationem magis melioratur conditio Monaſterij, quia immediatè fiunt domini, & poſſeſſores domus fabricatæ, quod non accidiſſet, ſi receptam pecuniam iterum tradidiſſent ad cenſum. Tum quia pecunia hoc modò non diſtrahitur, ſed implicatur in eui-

dentem vtilitatem Collegij. Tum quia pecunia cenſus extincti reponi poteſt ſuper aliena domo, quæ eſt fundus capax cenſus, cum ſufficiat, quod fundus ſit frugifer, vt conſtat, eſſe domum.

DECISIO CCXL.

An reparatio domus ruinam minantis, ex pecunijs cenſus extincti, ſit alienatio?

QVandò Prior non habet aliam pecuniam paratam, neque in breui ſperat, poteſt domum reparare ex pecunijs cenſualibus, ne domus in totum pereat; ratio eſt, quia extrauag. prohibetur ea alienatio, quæ cum maximo detrimento fit Monaſteriorum; & decreto, quæ tendit in diſtractionem; ſed huiuſmodi pecunia non cedit in detrimentum, neque diſtractionem, ſed in maximam vtilitatem Monaſterij, ſi enim domus derelinquitur, in totum perditur, & poſteà cum maiori impenſa reficitur. Adde, quod iura prohibent alienationes voluntarias, non neceſſarias, vt eſt hæc noſtri caſus. Ita Peyrinus in Formul. lit. A. cap. 11. nu. 2. vbi id probat multis rationibus.

DECISIO CCXLI.

An Prior pluries poſſit aſſignare Confeſſarium extraordinarium Nouitijs?

NOn ſolum duabus vicibus, ſed pluries id facere poteſt, præſertim in ſolemnioribus feſtis, vt in Paſchate, Pentecoſtes, Aſſumptione, S. Franciſci, &c. Non obſtante, quod ita legatur in Inſtitut. Clem. VIII. §. Quilibet. *Liceat tamen Superiori etiam locali, ſi ita expedire iudicauerit, vel per ſeipſum, vel per alium ab eo deputandum ſemel, aut bis in anno eorumdem Nouitiorum Confeſſiones audire.* Quia illa enumeratio non accipitur limitatiuè, ſed exemplariter, & indefinitè, iuxta dicta Reſolut. 5. q. 1. de Confeſſario Monialibus offerendo. Vide ibi dicta, & applica præſenti caſui, quia benè accommodantur. Facit ad hæc quod dicunt gl. v. cccxviij. cap. 1. diſt. 15. gl. fin. cap. Septuaginta, 10. diſt. 16. & gl. 1. cap. 1. 35. quæſt. 2. nimirum, numerum minorem non excludere maiorem. Quarè numerus aduerbialitèr prolatus cum disiunctione non limitat orationem, hoc ipſo, quod non excludit numerum maiorem.

DECISIO CCXLII.

De conſecratione Hoſtiæ, & Calicis.

AD licitam vtriuſque conſecrationem, quò ad ſitum, neceſſe eſt, quod ambo ſint ſuper corporale, quò ad validam ſufficit, quod ſint ſuper Altare, ſiue pixis ſit diſcooperta, ſiue clauſa, aut Hoſtia in oſtenſorio clauſo vitro; nonnulli etiam docent, validè conſecrari repoſitas Hoſtias in tabernaculo aperto in pixide, non autem, ſi ſit clauſum eius oſtiolum ligneum, vtique, ſi ſit vitreum. Ratio eſt, quia ſufficientèr materia dicitur eſſe præſens moraliter, ita quod poteſt verificari pronomen *Hoc*. Vide Reſolut. 129. q. 8. Paſqual. q. 30. dicit, Hoſtias in pixide clauſa in tabernaculo non conſecrari, cum multis alijs.

Diana

Diana part.5. tract.14. reſol.19.neq; ſi pixis eſt in Altari extrà corporale.

DECISIO CCXLIII.

An celebrare ſine ſacris veſtibus ſit peccatum mortale?

CElebrans ſine illis peccat mortalitèr, quia magnam infert iniuriam Sacramento, quod decentèr conficiendum eſt. Ita omnes cum Sylu. v.Miſsa 1.q.2.dicto 3. Nauar. cap. 25. num.84. Paſqual. q.31. num.3. Sine manipulo, aut ſtola, vel corda, eſt tantum veniale ex modicitate rei, Rodr. par. 1. ſummæ cap. 249. concl. 23. Sylu. v. Miſsa 1. num. 2. Diana par. 1. tract.14. reſol. 68. Paſq. q.31. num.7. Si quis celebraret ſine alba, aut ſine caſula, peccaret mortalitèr, quia ſunt duæ veſtes principaliores, quæ totum Sacerdotem exornant.

DECISIO CCXLIV.

An coniux infrà bimeſtre teneatur reddere debitum alteri petenti, quandò non vult ingredi Religionem?

IVs canonicum cap. Verum 2. de conuerſ. coniugat. dicit, alterum coniugum antè matrimonium conſumatum poſſe ingredi Religionem, altero etiam inuito, ex quo matrimonium ſoluitur, & remanens in ſæculo nubere poteſt; & hanc diſſolutionem eſſe de fide definitur ſeſſ. 24. can. 6. Tempus autem deliberandi ingreſſum eſt bimeſtre determinatum, cap. Ex publico 7. de conuerſ. coniug. Negat Sanch. lib.2. diſput. 24. q. 5. num. 25. quia licèt hodiè deliberet non ingredi, cras tamen poteſt coniux in melius propoſitum mutare. Alij ab eo citati, cum quibus eſt Angel. v. Debitum num. 14. tenent, obligari ad reddendum, quia per matrimonium ratum ſtatim transfertur dominium corporis in alterum coniugem, maximè poſita voluntate non ingrediendi Religionem. Quos poſtremos ego ſequor. Tum quia priuilegium per non vſum perditur, gloſ. cum Doctor. in cap. Cum veniſſent, de conſtitut. Tum quia ceſſante cauſa, ceſſat effectus, ex vulgatis iuribus; cauſa illius bimeſtris eſt, vt coniux deliberet, an velit ingredi Religionem, ſed non vult ingredi, ergò illud bimeſtre ceſſat. Tum quia ad perdendum illud priuilegium bimeſtris ſufficit, ſemel deliberaſſe non ingredi, ne ſit nimis moleſtus parti; ſicut enim poſſibile eſt, quod animum non ingrediendi poteſt mutare in melius, ita etiam eſſe poteſt, quod de meliori in minus mutet, redeundo iterum ad primum propoſitum, ideò ne ſit coniugi alteri odioſus, & videatur abuti priuilegio, prudentius eſt aſſerere, priuilegium illud euaneſcere per primum propoſitum non ingrediendi Religionem.

DECISIO CCXLV.

An Sacerdos communicando potuerit preterire ſuum penitentem, qui ſibi non fuerat confeſſus?

PEccauit non cõmunicando ſuum pœnitentem cum alijs expoſitum ad menſam, quia eſt communis Doctorum ſententia, quod ſacra Com-

munio non eſt deneganda publicè petenti cum alijs, ſi ſit peccator occultus, quia neque Chriſtus illam denegauit Iudæ, præterquamquod ex hoc alij poſſunt malè ſentire de illo, vndè eius fama, & honor exponitur euidenti periculo. Vide Doctores citatos à Bonac. de Sacram. diſp. 1. q. 6. p. 4. num. 4. maximè procedit in caſu noſtro, in quo Sacramentum denegatum fuit puellæ, eò quòd ſibi confeſſa non fuerat, cuius erat ordinarius Confeſsarius, potuit enim Confeſsarius, immò debuit prudentèr credere, aut eam eſſe ſine peccato, aut alteri confeſsam fuiſse ſua peccata. Imprudens ergò fuit ille Clericus Regularis, à ſuo Superiore ideò in pœnam remotus ab eo Collegio.

DECISIO CCXLVI.

An neganti Chriſtum, & Fidem eius ſit imponenda Abiuratio de formali?

QVandò reus perſiſtit negando ſe habuiſse malam intentionem, ſed verè credidiſse, & credere in Chriſtum, & fidem Catholicam, ſuſtinendo torturam, non poteſt cogi ad abiurãdum de formali, ſed tantùm de vehementi; ſuppono autem, quod non ſit conuictus de hæreſi; illud probatur, quia abiuratio formalis ſolùm indicitur hæreticis, quales ſunt illi, qui proprio ore fatentur, ſe credidiſſe hæreſim; aut de ea ſunt conuicti legitimè, licèt negent intentionem, & id ſuſtineant in tormentis, in quo caſu, nec torquendi eſſent, niſi cum clauſula: *Abſque præiudicio*, &c. Hoc verò, conſtante de delicto inducente ſuſpicionem hæreſis, probatur, quia huiuſmodi delictum inducit vehementem ſuſpicionem de hæreſi, ergò confeſſus, vel conuictus de illo delicto debet cogi ad abiurandum de vehementi. Contingunt autem huiuſmodi vitia linguę, vel occaſione ludi, vel ſortilegiorum, & in vtroque caſu huiuſmodi crimina inducunt ſuſpicionem hæreſis, ſed magis in caſu ſortilegij, quàm ludi, ac proindè ſortilegus negans, ſe malam habuiſſe intentionem ſeuerius torquẽdus eſt, quàm ludens, cum iſte inducatur ad blaſphemãdum ex ira, quia perdit, ille verò ſolùm ex inſtigatione diabolica, conſequentèr eſt vehementiſſima ſuſpicio, quod non ſolùm ore, ſed etiam mente, & corde ſortilegi negent Chriſtum, & eius fidem, ideò contrà iſtos cum maiori rigore procedendum eſt ad inueſtigandum veritatem ſuper intentione.

DECISIO CCXLVII.

An irregularitas incurratur in ſequenti caſu?

SAcerdos rogatus à quodam, vt admoneat certam perſonam de imminenti periculo mortis, à quo ſe debet cauere, non incurrit irregularitatem, ſi admonito requirenti nomen manifeſtet illius, qui ſibi Sacerdoti dixit, vt hoc charitatis officium faceret. probatur, quia hæc irregularitas pro cauſa non poteſt habere aliud, quàm homicidium, quod in re hac ſpectari poteſt, vel ex defectu lenitatis, vel ex delicto; non habet hic locum homicidium ex delicto ex parte Sacerdotis, quia non eſt cauſa culpabilis homicidij, dato quòd ſequeretur, quia in hoc Sa-

Sacerdote duo conſiderantur, admonitio, & manifeſtatio procurantis admonitionem; neutrum illorum eſt malum; non primum, cum ſit officium charitatis admonere aliquem, vt ſe caueat à periculo mortis imminente, non ſecundum, quia manifeſtatio mandantis admonitionem non refertur ad illum, qui homicidium eſt commiſſurus, vel illud mandaturus, ac proindè ex illa manifeſtatione non poteſt ſequi mors, cum non manifeſtetur homicida; quod ſi poſteà ſequatur aliquod homicidium ex locutione mandantis admonitionem, non ideò illud imputandum eſt illi Sacerdoti, qui non potuit influere in hoc delictum niſi remotè; cauſa autem remota non inducit irregularitatem, quia cauſa remota non conſideratur, ſed proxima, l. Sed & ſi plures, §. In arrogato ff. de vulg. & pupill. ſubſtit. Ioſeph Sene Arrag. deciſ. 187. nu. 68. & actus ſemper tribuitur cauſæ proximæ non remotæ, Tiraq. in reg. Remota cauſa limit. 20. num. 5. Rota vol. 1. part. 1. deciſ. 120. nu. 14. & duarum cauſarum, quarum vna alteri ſubordinatur, effectus non tribuitur vtrique, quandò ab altera tantum poteſt eſſe, cap. continebatur, cap. Lator, de homic. l. Quæcumque gerimus ff. de act. & obligat. ex quib. Ricciull. lib. 4. cap. 42. nu. 10. dicit, vbi concurrunt duæ cauſæ, quarum vna ſubordinatur alteri, tunc, licet prima cauſa inducat ſecundam, tamen, ſi non inducit effectum, effectus tribuitur cauſæ proximæ, non remotę, ergò ex hoc capite homicidij ex delicto dictus Sacerdos non fit irregularis, quia non fuit cauſa homicidij. Et quod ex cauſa remota quis non fiat irregularis, tradit Diana reſol. 96. de irregul. Confirmantur prædicta, quia Sacerdotis mens eſt manifeſtando nomen Admonitoris, vt perſona admonita melius poſſit ſe cauere agendo cum eo, qui cognitionem habet cum perſonis volentibus illum occidere. Demum ex defectu lenitatis iſte Sacerdos non fit irregularis, ſi ſequatur mors ex condemnatione Iudicis, quia fundatur in proceſſu, ad quem remotiſſimè ſe habet ille Sacerdos, qui nulla ratione influit in proceſſum, & mortem inde ſecutam.

DECISIO CCXLVIII.

An malefica tradenda ſit curiæ ſæculari fatens ex ſuis maleficijs ſecutam mortem, quando non conſtat de corpore delicti?

GRegorius XV. in ſua Bulla incip. *Omnipotentis Dei*, ſic ſtatuit. *Mandamus, vt conſtito, quod aliquis pactum cum diabolo fecerit, & à fide apoſtatando, maleficijs, ſiue ſortilegijs, vnam, vel plures perſonas ita læſerit, vt ex maleficio, vel ſortilegio mors ſecuta ſit, etiam pro primo lapſu Curiæ ſæculari tradatur*. Non poteſt tradi huic Curiæ, niſi conſtet non ſolum de morte, ſed etiam de qualitate, nimirum, quod illa perſona mortua fuerit ex maleficio præciſè, vt apertè colligitur ex verbis ſupradictis. Et ratio eſt, quia non ſufficit, probare delictum, vt ita dicam, materialitèr acceptum, ſed vtrumque probandum eſt, & delictum, & illud accidiſſe ex ſortilegio, illud quidem, quia qualitas ſine ſubiecto ſtare non poteſt, l. Eius qui in prouinciam ff. ſi cert. pet. Rota vol. 4.

deciſ.

deciſ.541. num.3. & tradunt omnes cum Carena part.3. tit.12. de abiurat. num.19. delictum materiale conſtare debere, & deindè eius qualitas probanda eſt, quia, ſi exigitur qualificatum, non ſufficit illud probare ſine qualitate, ſuper qua potiſſimum fundari debet intentio Iudicis, l. Quicumque C. de ſeruis fug. l. Aut facta §.1. ff. de pœnis l. Si in rixa ff. de ſicar. cap. Sicut dignum de homicid. & in terminis Carena par.2. tit.12. de ſortileg. nu.273. quia hoc tribunal non punit homicidas, vt ſic, ſed ſortilegium qualificans homicidium. Probatur autem id ex depoſitione Medicorum, & Exorciſtarum, quamuis id ſit multum difficilè probatu, ideò raro iſti malefici traduntur brachio ſæculari, vltimo ſupplicio perimendi. Nec obſtat, quod ſortilega fateatur ſe potionem non venenoſam dediſſe, aùt aliquid aliud feciſſe, ex quo dicit mortem ſecutam fuiſſe, quia ex his verbis ſolum colligitur, medium ineptum applicatum fuiſſe, an verò mors ex hoc ſecuta, non probatur; ideò partes ſunt Sancti officij id probare legitimè, aliter alijs pœnis hæ perſonæ plectendæ ſunt, maſculi triremium, fœminæ Carceribus.

DECISIO CCXLIX.

An Religioſus alloquens ſororem Monialem cum legitima licentia, ſed alio die, peccet?

IN Decreto ſuper hac re edito à me extenſò Reſolut.7. num.90. fol.75. ſtatuitur: *Predictaque licentia pro die, & hora certa, & in ſcriptis redigatur.* Et paulò infrà *Regulares autem pœnis in ſupradicto Decreto contentis, ac ſi nullam licentiam obtinuiſſent eo ipſo ſe nouerint addictos.* Puto, hunc Religioſum excuſandum eſſe à peccato mortali, quia mutatio diei, ſeu horæ videtur, quid parui momenti, neque veriſimile eſt, pro hac modica transgreſſione affici peccato mortali, quod priuat gratia Dei. Deindè alloquens ſine licentia peccat mortaliter, vt referunt deciſum, ergo alloquens cum licentia, non ſeruato modò in ea præſcripto, excuſandus eſt à peccato mortali, nam aliquid habet operari ea licentia pro foro conſcientiæ, cum licentia etiam illicita ſit licentia gl. 1. cap. ſi qua 29.27. q.1. quod maximè verum eſt, quandò eius illicitas prouenit ex abuſu, non enim abuſus deſtruit licentiam antè ſubſiſtentem; nec obſtat, quod pro nulla habeatur non ſeruata forma in Decreto præſcripta, ſub quia forma continetur dies, & hora expreſſa in ipſa licentia; quia cum hoc Decretum fundetur in præſumptione, non obligat, in foro animæ, quandò adeſt veritas in contrarium, ideſt quandò Religioſus bono fine alloquitur Monialem ſororem, ſed intelligitur, quod licentia ſit nulla pro foro externo. Quod lex fundata in præſumptione, vti eſt hoc Decretum, non liget in foro conſcientiæ, ſed tantum pro foro externo, docent quamplures claſſici Doctores, quos citat pro ſe Diana reſol.27. de legib. Quarè intellectus Decreti facit pro foro externo, quod nulla reputatur licentia, quandò non ſeruatur in ea præſcriptum.

(∴)

DE-

DECISIO CCL.

An Schedulæ electionum comburendæ ſint apud Minimos?

TRidentinum ſeſſ. 25. cap. 6. mandat *Superiores eligi debere per vota ſecreta, ita vt ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur*. Ad cuius obſeruationem Pius V. viuæ vocis oraculo, mandauit, Schedulas comburi, prout refert Lauorius de elect. tit. 4. cap. 19. num. 95. Combuſtio igitur fit, ne publicentur nomina vocalium in eorum præiudicium; ſed is caſus accidere non poteſt apud Minimos, quia vnus tantùm ad id munus deputatus conſcribit vota omnium hoc artificio, quod neque ipſe ſcit, cui vocalis ſuffragetur, ſiquidem facit ſcribere in duabus, aut pluribus Schedulis nomina plurium eligendorum, & deindè à Proſcriba acceptis omnibus Schedulis, in vna ponit Schedulam eius, quem vult eligi ex parte ſua, & alias ſcindit. Immò, ſi neque alias ſcindit, publicari poteſt eius nomen, quia, præterquam quod caracter eſt Proſcribæ, non exprimitur in Schedula nomen electoris. Non eſt ergò neceſſe Schedulas comburere.

DECISIO CCLI.

An ſchedulæ aliquando aperiri poſſint coram Superiore Capituli?

POſſunt; primò, quandò Schedula eſt alba, vt elector, vel cogatur eligere, vel renuntiare iuri ſuo. Secundò, quandò probabilitèr dubitatur, electorem ſibi votum præbuiſſe. Tertiò, quandò vnum votum dat pro alio, e.g. dat Schedulam Definitoris eligendi pro Schedula eligendi in Generalè, tunc Præſes Capituli aperit, & admonet electorem de errore, præcipiendo, vt Schedulam ad propoſitum ferat. Non eſt autem neceſſe admonere eum in ſecreto; quia ex actione delationis Schedulæ in numerum aliarum iam ſeipſum detegit, & ſibi imputet hunc ruborem, qui incautè ſe egit.

DECISIO CCLII.

An Sanctus Franciſcus Virgo fuerit?

SAnctus Virgo fuit, vt docet communior opinio Doctorum, quos numero quatuordecim recenſet Saluator Vitalis Sardinienſis Minor. de obſeru. fol. 7. ſui opuſculi inſer. *Apodixis ſanctitatis, & puritatis B. Franciſci*, contrà Vincentium Burgundum, & D. Antoninum. Suadetur; Tum quia ſe nudauit veſtibus corā Epiſcopo, Cronic. part. 1. lib. 1. cap. 4. quod eſt ſignum innocentiæ puerilis. Tum quia fugauit impudicam mulierem, & carnis tentationem vrticis, & niuium volutatione repreſſit. Tum quia licèt nutritus fuerit indecentèr, non tamen impudicè, nec inter laſciuos iuuenes poſt carnis petulantiam abijt. Tum quia præ omnibus alijs Sanctis dignus fuit ſacris ſtigmatibus, ſingulare priuilegium, quòd virginibus tantùm datur.

DECISIO CCLIII.

S. Franciſcus quo die mortuus ſit?

IN feſto eius Tranſlationis die 25. Maij id exprimitur in 6. lect. his ver-

verbis: *Tranſijt autem venerabilis Pater ex huius mundi naufragio anno Dominicæ Incarnationis milleſimo ducenteſimo vigeſimo ſexto, quartò nonas Octobris die Sabbati in ſero, & in die Dominico fuit ſepultus*. Quamvis res ſit clara, nonnulli tamen calculando litteras Dominicales dixerunt eo anno 1226. die 4. Octobris non fuiſſe Sabbatum, ſed diem Dominicum, currebat enim tunc littera Dominicalis D. ita quod dicendum videtur, obijſſe die Dominico, & die Lunæ fuiſſe ſepultum. Sed errant ſic loquentes, quia reuerà obijt in ſero Sabbati, die nimirùm tertia Octobris, & die quarta Dominico fuit ſepultum eius corpus, & illa verba, *quartò nonas*, referenda ſunt ad ſepulturam, non ad diem obitus, quamquam, & mors referri poſſit ad diem quartum, qui de more Eccleſiæ incipit à Veſperis, à fortiori in ſero, in quo Sanctus Pater tranſijt ad Cœleſtem Patriam, in æternum cum Deo victurus.

DECISIO CCLIV.

An ſub donatione Eccleſia veniant Campanæ?

CVratus de conſenſu Apoſtolico, donauit ſuam Eccleſiam Parochialem cuidam Confraternitati, & Papa in hac donatione Parochianos ſubiecit alteri Parochiæ viciniori; modò donator petit ſibi reſtitui campanas, quia donauit Confratribus Eccleſiam, non campanas. Dubitatur hic, an ſub nomine Eccleſiæ donatæ veniant campanæ, ſi ſic, lis facilè extinguitur fauore Confratrum, alitèr campanæ reſtituendæ ſunt donatori, & Parochianis, qui in eas ius habent.

Quandò in inſtrumento donationis adſunt ſimilia verba. *Donamus Eccleſiam cum ſuis pertinentijs*. Nulli dubium eſt, ſub donatione comprehendi etiam campanas, & quæcumque reperiuntur tunc in Eccleſia ad vſum ordinarium illius, nam campana dicitur pertinere ad Eccleſiam, cum ad eam conuocentur per ſonitum campanę fideles ad audienda Diuina Officia. Si verò non adſunt, excipiatur verò aliquid à donatione, e.g. Calices, aut indumenta Sacerdotalia, tunc ſub donatione veniunt campanæ, quia ex vulgatis iuribus, exceptio firmat Regulam in caſibus non exceptis. Quod ſi donatio ſit ſimpliciſſima ſine vlla exceptione, neq; cum illa clauſula, aut ſimili, tunc donatio Eccleſiæ includit etiam campanas; & quia pro reſponſione facit illa regula. Acceſſorium ſequitur naturam ſui principalis; & quia ſeruus ſequitur dominum ſuum; & quia conceſſo vno, cenſentur conceſſa ea omnia, ſine quibus illud expleri non poteſt, l. Ad rem mobilem, §. Qui procuratorem, ff. de procur. l. Item ſic, §. Qui habet, ff. de ſeru. prædiorum ruſt. l. Auibus, ff. de legat. 3. Eccleſia autem conceditur, vt in ea celebrentur Diuina Officia, quod præſtari non poteſt ſine campanis, vt conſtat ex praxi; & quia ſicut ſub venditione equi ſellati comprehenditur etiam ſella, quæ cenſetur vendita ſub eodem pretio equi, licèt nulla mentio facta fuerit de ipſa, ſed ſolùm de equo, cui illa adhæret, vti aliquid pertinens actu ad ipſum equum, ita dicendum eſt in caſu noſtro ſub donatione venire campanas in campanili, ſeu parietibus Eccleſiæ collocatas; Demùm ſub donatione

tione venit Campanile, ergo & campanæ tamquam contentum in continente vendito, vendens enim dolium vini plenum vino, cenſetur vendere etiam vinum in eo contentum, licet vinum non nominetur, ergò. Si demum Campanæ non ſunt in Eccleſia, neque in eius campanili, vt quia reſectæ reperiuntur in Cathedrali, vt conſecrentur, tunc non veniunt ſub donatione, quia non ſunt in vſu proximo illius. Idem dic proportionaliter de mobilibus ipſius Eccleſiæ, vt ſunt Calices, paramenta, Tapezariæ, Organum, vaſa Sacra, &c.

DECISIO CCLV.

An ſequens Decretum contineat formam ſubſtantialem.

DVbitatum fuit ſuper hoc Decretum: *Quandòcumque Miniſter Prouincialis fuerit de Reformatis, tunc Cuſtos mittendus ad comitia Generalia eligatur ex Fratribus de Familia. Et vice verſa. Quando Prouincialis fuerit ex Fratribus de Familia, tunc Cuſtos mittendus ſupradictus ſit Reformatus, vt vnaquæque pars vnum vocalem habeat in comitijs Generalibus.* An contineat formam ſubſtantialem, an tantum accidentalem? Reſpondi, continere formam ſubſtantialem, non obſtante quod decretum irritans expreſsè non contineat, ſufficit enim, quod tacitum decretum irritans includat, tum quia aliter inutile eſſet, nam poſſent vocales efficacitèr eligere ambos officiales ex vna tantum parte, & ſic fruſtraretur mens S. Congr. à quo illud emanauit; tum quia in alternatiuis continetur decretum irritans, cum alternatio Ordinis ſit de forma, ex Felino in cap. cum dilecta, de reſcript. in 6. Tum quia formam ſubſtantialem indicat ea diſpoſitio, quæ deſignat prius eſſe faciendum vnum, & poſteà aliud, Baldi in l. 1. C. Ne liceat tertiò prouoc. num. 8. §. Ex dictis ergò, Felin. cit. Verſ. Sextum ſignum, Garzia par. 5. cap. 1. nu. 434. Vide Reſol. 100. à num. 41. ad 50. vbi multa ad cognoſcendum formam ſubſtantialem ab accidentali, & ſub num. 67. de duplici decreto irritante, expreſſo, & implicito, quod includitur in ſupradicto ſtatuto.

DECISIO CCLVI.

An S. Petrus à Chriſto fuerit creatus Papa, antèquam Apoſtolis commiſſa fuerit Prædicatio?

CHriſtus Dominus primò elegit ex Apoſtolis Petrum in Summum Pontificem, & deindè, omnibus Apoſtolis, ac proindè eidem commiſit Prædicationem Euangelij per vniuerſum orbem, ita quod omnibus indifferenter hoc officium mandatum fuit reſpectu totius orbis, ex quo non habuerunt diſtinctionem locorum, nec perſonarum, quibus prædicarent Euangelium.

De electione prius Petri ad Papatum habetur expreſsè promiſſio Matth. 16. num. 18. *Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam. Et portæ inferi non præualebunt aduerſus eam. Et tibi dabo claues Regni Cælorum.* Hanc promiſſionem Chriſtus Petro fecit antè paſſionem ſuam, vt colligitur ex ſequentibus verbis n. 21. *Exindè cæpit Ieſus oſtendere Diſcipulis*

ſuis, quia oporteret eum ire Ieroſolymam, & multa pati à ſenioribus, &c. Hanc promiſſionem Petro exhibuit poſt Reſurrectionem, quandò tertiò ſe manifeſtauit Diſcipulis, poſtquam pranderat cum illis, alloquens illum his verbis. *Paſce agnos meos. Paſce oues meas,* Ioan.21. num.15. ad 18. Mandatum verò de prædicando Euangelium per vniuerſum orbem ex cap. fin. Matth. Lucæ, & Marci, datum illis fuit paulò antè aſcenſionem, vt clarius colligitur ex cap. fin. Lucæ à num.46. ad 52. *Et factum eſt, dum benediceret illis, receſſit ab eis, & ferebatur in Cœlum.* Ergò Papatus Petro prius collatus fuit à Chriſto, deindè datum mandatum de prædicando Euangelio in die Aſcenſionis. Ita Toletus ad cap.21. Ioannis facit mandatum prædicationis poſterius ad electionem Papatus.

DECISIO CCLVII.

An Parochus non amplius, poſſit proſequi Officium Confeſſarij?

SAcerdos quidam remotus ab officio Parochi, ſeu illi renuntiauit, qui quandò admiſſus fuit ad curam animarum inſtitutus Rector, non antea erat Confeſſarius, nec deindè habuit delegatam poteſtatem, contentus ordinaria ex Officio Curæ, non poteſt remotus à Rectoria, proſequi munus Confeſſarij, quia in eo extincta fuit poteſtas ordinaria adminiſtrandi Sacramentis ſuis ouibus, hoc ipſo, quod remotus, vel renuntiauit Parochiali, ſine qua nullitèr Sacramentum adminiſtratur. Quare quidam Sacerdos aliàs Rector vocatus in Capellanum à certis confratribus inualidè illorum Confeſſiones excepit, cum ab Ordinario non petierit licentiam audiendi Confeſſiones. Ita omnes cum Florono cap.4. de caſib. reſeru. §.12. num.7. Bonac. p.4. de Pœnit. §.1. nu.24. quos citatos cum alijs ſequitur Boſſius ſect.3. de Iubilæò, nu.56.

DECISIO CCLVIII.

An eleemoſina taxata à teſtatore pro Miſſis dicendis ſit augenda ab hærede?

HÆres, ſeu legatarius, qui legatum acceptauit cum onere faciendi celebrare vnam Miſſam ſingulis ferijs ſecundis, & ſic Miſſas annuas 52. cum ſtipe aſſignata duodecim ſolidorum pro qualibet Miſſa, debet reſiduum ad taxam currentem, qui ſunt modò 24. ſolidi, reducere, illud ſupplendo, quandò non poteſt inuenire Sacerdotem, qui velit celebrare cum illa minori eleemoſina, ratio eſt, quia legatum ſemel acceptatum cum onere exequendum eſt, ſiue fuerit pingue, ſiue exiguum, ſibi imputet; neque poteſt minuere numerum miſſarum, quia id eſt mutare, & alterare mentem teſtatoris, quod ad ſolum Papam ſpectat. Quarè, aut augendum eſt ſtipendium, aut recurrendum ad Sedem Apoſtolicam pro reductione.

DECISIO CCLIX.

An liceat vaſa ſacra emere à militibus?

QVidam Sacriſta volebat emere nonnulla paramenta Sacerdotalia, & Calicem, quæ in bello miles abſtulerat ab Eccleſia, ego eum remoui ab hac voluntate, nam omnia bona deputata ſeruitio Eccleſiæ, vt ſunt vaſa ſacra, paramenta, & alij ornatus ſunt exempta, & priuilegiata, cum ipſi Clerici ſint exempti, cap. 2. de tregua, ergò emens ab ipſis cenſetur emere à fure. Confirmatur; tum quia bellum eſt intèr Laicos, ergò bona Eccleſiarum, nec Eccleſiaſticorum ſubiacent periculo belli. Tum quia Duces belli prohibent violentiam, rapinam, & furtum in Eccleſijs, vt fecit diebus præteritis Dux Mutinæ, qui nomine Regis Francorum mouit bellum contrà Cremonenſes, qui initiò mortis ſupplicio nonnullos ex ſuis militibus fures ſacrilegos puniuit. Qui igitur etiam Eccleſiaſtici ab iſtis emant ſuppellectiles Eccleſiarum Cremoénſium etiam pro ſeruitio ſuarum Eccleſiarum iniuſtè contrahunt, & tenentur reſtituere proprijs Eccleſijs. Vide Sylu. v. Bellum 1. num. 11. §. Tertia, Bonac. de bello §. 3. num 18. Layman lib. 2. tract. 3. cap. 12. num. 13. §. Sunt autem. Quid dicendum, ſi paramenta Sacerdotalia ſunt alicuius priuati, qui in ſua domo habet Oratorium priuatum? Crederem non eſſe ſubiecta huic priuilegio, excepto Calice, Patena, Corporale, & Purificatorio, hæc enim, & ſimilia à nullo poſſunt rapi, eò quòd neque tangi à Laicis, multò minùs afferri, aut rapi.

DECISIO CCLX.

An licitum ſit procurare pollutionem, ſterilitatem, vel abortum propter ſanitatem?

D*Ico propter ſanitatem*, quia apud omnes benè ſentientes certiſſimum eſt, illa procurantes directè peccare mortalitèr, etiamſi abortus fiat reſpectu rei inanimatæ, de pollutione conſtat eſſe peccatum mortale ex illo communi prouerbio. *Maledictus homo, qui ſeminat ſemen ſuum ſuper terram*, impedit enim iſte generationem, ad quam ordinatur ſemen excíſum; & deducitur ex cap. 5. Numer. 2. *Eijciant de caſtris omne leproſum, & qui ſemine fluit, pollutusq; eſt ſuper mortuo*. Eiectio autem hæc refertur à iure, quod quis habet ad gloriam Paradiſi exiſtens in gratia, quam amittit per pollutionem. Idem colligitur ex cap. 6. ad Galat. num. 8. *Quoniam, qui ſeminat in carne ſua, de carne, & metet corruptionem*. Ideſt corrumpetur homo etiam quò ad vitam ſpiritualem animæ, à qua gratia Dei recedet. Procurare ſterilitatem, ideſt impedire, ne mulier habilis ad generationem poſſit generare, reddendo eam ineptam, ſine dubio eſt mortale, quia deordinatur à generatione, quæ eſt optimum bonum à Deo inductum, & præceptum. *Creſcite, & multiplicamini*, ergò graue eſt peccatum ponere obicem huic præcepto per ſterilitatem. Demùm procurare abortum maius peccatum eſt, quia ſemen excíſum, & in fœtum conuerſum eſt: quid proximius ad effectum generationis, quam ſeminis procuratio, ſed id eſt peccatum ex dictis, ergò à fortiori, eiectio fœtus ſiue animati,

mati,ſiuè inanimati;confirmatur,quia procurantes ſterilitatem, & abortum etiam fœtus inanimati ſunt excommunicati ex Bulla Sixti V. incip. *Effrenatam*,quam pœnam Gregorius XIIII. in ſua incip. *Sedes Apoſtolica*, ſuſtulit quò ad ſterilitatem, & fœtum inanimatum, ergò ſignum eſt euidens,id eſſe peccatum mortale, ſine quo nulla excommunicatio maior incurritur. Valet ergò argumentum ex his, eſt peccatum pollutio, ergò ſterilitas, ergò abortus,quia per hæc impeditur effectus generationis ſecundùm magis, & minùs remotè. Vide Dianam reſol.8. de abortu.

Dico licere abortum, ſi alio modo non poteſt recuperari ſanitas, quia deſperata ſalute prægnantis videtur impoſſibile, quòd fœtus incolumis exeat,quia inficitur alimentum ex deprauatis humoribus, quo fœtus erat nutriendus. Contrarium tenet cum multis Diana par.6. tract. 8. reſol.37. & par. 7. reſolut. 35. de abortu. Neque his obſtant, quæ dixi reſolut. 45. q.4. & reſol. 127. q.5. quia vtròbique locutus ſum de muliere luxuriante,cui non licet abortus,quia ex propria culpa ſe exponit periculo honoris, & vitæ.

Alia duo non licet,quia pollutio eſt medium intrinſecè malũ non cohoneſtabile per bonitatem ſanitatis, ſterilitas verò medium valdè remotum, & potiùs voluntarium, quàm neceſſarium,abſtineat enim mulier à copula, ſi non vult incurrere periculum mortis in partu. Vide quæ dixi de abortu reſolut.45.q.4.reſol.127.q.5. num.15. & reſolut. 141. q. fin. in quibus locis docui non licere prædicta de abortu reſpectu fœminæ luxuriantis.

DECISIO CCLXI.

An diſtractio pecuniæ legati Miſſarum per Confratres fuerit licita?

QVidam Confratres,qui pecuniam cuiuſdam teſtatoris inueſtire debebant in aliquam proprietatem idoneam ſecundùm decreta de celebratione Miſſarum,quam nihilòminus diſtraxerunt in ampliatione Eccleſiæ, peccarunt mortalitèr, & incurrerunt pœnas expreſſas in dictis decretis,quæ ſunt, in caſu noſtro, pœna interdicti ab ingreſſu Eccleſiæ ipſo facto incurrenda ab ijs ſocietatibus,qui à die realis acquiſitionis pecunias legatas, vel mobilia, ſtatim non depoſuerint penes ædem ſacram,vel perſonam fide,& facultatibus idoneam, ad effectum illas inueſtiendi in bonis immobilibus fructiferis, cum expreſſa, & indiuidua mentione oneris, quod illis adnexum reperitur, ita quod perpetuò inueſtita remanere debent; eſt autem ſermo tantùm de oneribus perpetuis. Hanc pœnam incurrunt omnes officiales, & alij, qui concurrerunt ad diſtractionem pecuniæ.

DECISIO CCLXII.

An Cardinalis miles in bello impunè occidatur?

QVi Clericum,vel Cardinalem aduerſarium in bello militantem, vulnerauerit,vel occiderit, modò bellum ſit iuſtum ex parte occidentis,impunè occidit, ac proindè nullam incurrit pœnam,excepta irregularitate; Ratio eſt, quia pœna excommunicationis, & huius generis ſupponit peccatum

catum

catu mortale, quale non eſt homicidium commiſſum in bello iuſto cum ſit iuſtum, & licitum ob defenſionem. & recuperationem bonorum, quæ procurat iuſtè belligerans, vt de communi docent Becan. q.90. de Bello, & Doctores v. Bellum.

DECISIO CCLXIII.

An cognatio ſpiritualis contrahatur ex Baptiſmo priuato?

HÆc à Baptizante, & Leuante contrahitur cum tribus, nempe cum Baptizato, Patre, & Matre Baptizati, & non aliter Seſſ.24. cap.2. Non contrahitur hæc cognatio ex priuato baptiſmo, quia in Sacris Canonibus, dum fit mentio de hac cognatione, exprimitur ſemper de Baptiſmo ſolemni, & facto à Parocho, & videre eſt, tot titulo de cognat. ſpirit. vbi cap.4. 6. & alibi vocantur baptizati leuati de Sacro fonte, & c.5. de primo pabulo ſacrati ſalis, & in Trident. loco citato, Parochus deſignatos à parentibus admittere debet, & non alios, ex quibus colligitur, parentelam hanc non contrahi à leuantibus in Baptiſmo priuato, maximè cum iſtorum eleuatio ſit quædam ſolemnitas acceſſoria ſolemni Baptiſmo, & quandò iura loquuntur de Baptiſmo priuato, exprimunt hunc caſum ſub neceſſitate, vt ſit cap. Super quibus 4. 30. q.4. vbi ſolus Baptizans contrahit, & non alij. Ita docent Sotus, Suarez, Bonac. Rodriq. Hurtadus, & Sanch. lib.7. diſput.62. n.14. quos citat ad hoc cap.2. ſeſſ.24. Barboſa num.15. vbi in contrarium citat Nauar. Guttier. Coninch. & Pontius lib.7. cap.40. nu.5. probans primo, quia vbi eſt ſpiritualis generatio, ibi etiam eſt ſpiritualis affinitas. Dicas, ſufficere, ſi ſit in regenerante. Secundò, Baptizans priuatim contrahit, ergò, & ſuſcipiens. Reſpondeo, illum eſſe regenerantem, & principalitèr ſe habere, ſine quo non contingit eſſe Sacramentum, non verò hunc, ſine quo poteſt eſſe Baptiſmus, ideò non neceſſariò ſequitur affinitas in acceſſorio, ſicut in principali. Tertiò, cognatio hæc ſpiritualis inducta fuit iure canonico, quod non diſtinguit inter priuatum Baptiſmum, & ſolemne. Colligitur diſtinctio ex Canonib. ſupra citatis.

DECISIO CCLXIV.

An cognatio ſpiritualis contrahatur ex Baptiſmo conditionato?

TVnc confertur Baptiſmum ſub conditione, quandò ignoratur, an puer ſit Baptizatus, ideò ſi poſteà conſtat, anteà reuera fuiſſe Baptizatum, illud ſecũdum Baptiſmum reuera non fuit baptiſma, quia conditio, ſi es Baptizatus, ergò te non Baptizo, hunc facit hunc ſenſum, quod Baptizans non intenderit Baptizare, ergò tunc nulla contrahitur cognatio, nam hæc ſequitur tantum ex vero Baptiſmo, & non ex conditionato, quandò conſtat, puerum reuera fuiſſe antè Baptizatum. Quod ſi poſt conditionatum Baptiſmum non poteſt conſtare de Baptiſmo priori, in hoc caſu, ſicut Baptiſmum conditionatum habetur pro vero Baptiſmo, ita cognatio ſpiritualis habenda eſt pro contracta ex illius adminiſtratione, & leuatione,

Q donec

donec aliud appareat, nam conſtat de baptiſmo miniſtrato, & dubitatur de conditione, ergò præſumendum eſt de confectione baptiſmi, & de ſecuta affinitate ex illo, conditio enim de præſenti, ſeu de præterito, vt in caſu iſto, non ſuſpendit actum, ſed illum producit agens cum illa, vel nihil facit, ſi aliàs effectus ſubſiſtit, l. Cum ad preſens ff. ſi cert. pet. cap. 2. de baptiſ. Ita docet Bizozerus de Baptiſmo c. 6. in fine.

DECISIO CCLXV.

An hæreditas adiri poſſit antè mortem Teſtatoris, quandò id expreſſit in Teſtamento?

PAulus Religionem ingreſſurus expreſſit in ſuo teſtamento, vt Titius ſuus hæres inſtitutus adeat hæreditatem illo primo die, quo recipiet habitum Nouitiorum, & non expectet profeſſionem. Puto Titium, non poſſe adire hanc hæreditatem, quia teſtamentum recipit vires ſuas per mortem Teſtatoris iuxtà illud Pauli ad Hebr. q. 17. *Teſtamentum enim in mortuis confirmatum eſt, alioquin nondum valet, dum viuit, qui teſtatus eſt*, cap. Cum Marthæ 6. de celebr. Miſſ. l. 1. C. de Sacroſ. Eccl. Sed Paulus adhuc viuit vita naturali, vt clarum eſt, nec amo odo dici poteſt mortuus ciuiliter, quia hæc mors ex communi Doctorum incurritur ſolum per profeſſionem, quam nondum emiſit, ergò virtute huius teſtamenti, quod adhuc nullas vires habet, Titius non poteſt adire hæreditatem, vndè prudentur Iudex voluit illi dare præceptum de immiſſione in poſſeſſionem, & tenutam, vt aiunt. Confirmatur id, quia hæreditatis aditio ſupponit mortem Teſtatoris, l. Hæres 54. ff. de acquir. vel omitt. hæred. l. Si ex re 28. §. Illud ff. de ſtipul. ſeru. ad illud pariter tempus retrotrahitur; hæreditas ſiquidem non eſt viuentis, ſed defuncti, vel mortui, l. Qui ſuperſtitis ff. de acquir. hæred. Quarè cum Paulus nullo genere ex dictis mortibus ſit mortuus, non poterit Titius eam adire hæreditatem, ſed expectare debet profeſſionem. Nec dicas, voluntatem Teſtatoris maximè expreſſam, vt eſt hæc, omnibus modis eſſe ſeruandam ex vulgatis iuribus; quia reſpondet, tunc eam eſſe exequendam, quandò non eſt contraria legibus; neque Teſtator facere poteſt, ne leges habeant locum in ſuo teſtamento, cap. Requiſiſti 15. de teſtam. l. Teſtandi 13. C. de teſtam. Hæc autem diſpoſitio eſt contraria ſupradictis legibus, quæ diſponunt teſtamentum recipere vires ſuas ſolum poſt mortem Teſtatoris, & hæreditatem nòn eſſe adeundam antè illius mortem. Neque placet, quod ait Amicus, hanc diſpoſitionem habere vim donationis inter viuos. Quia non dubitatur de natura diſpoſitionis, cum clarum ſit eam eſſe Teſtamentum, neque diſpoſitio eſt per verba tam generalia, & communia, vt extendi poſſit ad donationem inter viuos. Prætérquamquod donationes faciendas ab ingreſſuro, & intuitu Religionis debent fieri in bimeſtri antè profeſſionem iuxtà Tridentinum.

DECISIO CCLXVI.

An Religioſus ſit proprietarius in ſequenti caſu?

RELigioſus, qui de licentia ſui Superioris acceptum ſtipendium pro Miſſis, inſumpſit ſine licentia, & Miſſis non fuit ſatisfactum, poteſt ſine licentia ex pecunijs ad proprium vſum deſtinatis illis Miſſis ſatisfacere per Sacerdotem extraneum, quandò ipſe non poteſt ſatisfacere, ratio eſt, quia eius pecunia vſualis, vt quæ præſumitur confuſa cum illa, quam diſtraxit, ſubrogatur in locum pecuniæ obligatæ Miſſis, immò cenſetur illa propria. Confirmatur, quia illa pecunia non videtur eſſe in proprietate Monaſterij, niſi poſt Miſſarum celebrationem. Neque enim per illam licentiam cępit eſſe ſub dominio Monaſterij, ergò nõ eſt actus proprietatis, ſed potiùs reſtitutionis, & ſatisfactionis Miſſarum.

DECISIO CCLXVII.

An Capellę ruſticę Regularium gaudeant Indulgentijs, ſicut Eccleſiæ eorum?

GAudent eorum Grangiæ, & Oratoria publica, ad quæ in villis patet ingreſſus omnibus, quia in hoc nihil differunt ab *Eccleſijs*; non verò Oratoria priuata, quia non veniunt ſub nomine Eccleſiarum, vndè neque gaudent immunitate, Peregr. cap. 4. de Immun. num. 64. neque alijs priuilegijs, ex adductis per Lezanam par. 4. v. Oratorium num. 5. Tum quia Eccleſijs Regularium Indulgentię ſunt conceſſæ, vt honorentur, & frequententur à fidelibus; hæc autem frequentatio prohibetur in Oratorijs priuatis.

DECISIO CCLXVIII.

An Miſſa dicenda ſit pro eius inſtitutore in dubio?

MArchio N. in ſuo Oratorio fundauit beneficium ſimplex, cum onere vnius Miſſæ quotidianæ, celebrandæ à Sacerdote ſemper nominãdo à ſuis hæredibus, ſed quandò expreſſit huiuſmodi onus Miſſæ, non adiecit, quòd eſſet celebranda pro anima ſua, neque eius defunctorum, dubitat Sacerdos electus, an debeat applicare illi Sacrificium Miſſæ. Reſpondendum eſt affirmatiuè. Tum quia applicatio Sacrificij eſt neceſſariò coniuncta cum celebratione, ita vt abſurdum ſit celebrare cum praua intentione non applicandi fructum Miſſæ alicui, cum Miſſa ex ſua conditione ſit propitiatoria, ſatisfactoria, & impetratoria, vt omnes docent, nullo diſcrepante, cum ergò ſequatur fructus applicatio celebrationem, ſequitur quoque inſtitutorem ex natura rei; & id clarè deducitur ex verbis, quæ ſequuntur immediatè Memento viuorum. *Pro quibus tibi offerimus, vel qui tibi offerunt hoc Sacrificium laudis pro ſe, ſuiſq; omnibus, pro redemptione animarum ſuarum.* Ex quibus colligitur, eum, qui Miſſam inſtituit dicendam, ſeu qui dedit eleemoſinam, ſtatim habere ius ad huiuſmodi fructum, ſiuè exprimat, vt celebretur pro ſe, aut ſuis, ſiuè non, quia huiuſmodi applicatio ſubintelligitur, quæ enim ex natura rei inſunt, parum refert, ſiuè exprimantur, ſiuè non, quia ſubintelliguntur, l. Aliquandò

dò 106. ff. de cond. & dem. l. Non rectè 3. C. de fideiuſſor. Tum quia initio inſtrumenti Marchio dicit, ſe velle fundare vnum beneficium pro ſalute animæ ſuæ, & ſuorum defunctorum, ergò per hæc verba ſufficientèr declarat, voluntatem ſuam eſſe, vt Miſſa dicatur pro ſe, & ſuis. Tum quia nemo præſumitur iactare velle ſuum, ſed quodam modo ſuum iactaret, ſi ſalarium ſolueret Sacerdoti celebranti pro extraneis ad ſuum libitum, & non ad mentem ſuam. Tum quia fundator præſumitur, ſibi velle conſulere eo meliori modo, quo poteſt. Ita Bonac. de Sacram. diſp. 4. q. fin. p. 7. §. 2. nu. 13. & 14. Fraxinellus ſect. 4. de oblig. Sacerd. concl. 4. §. viij. num. 2. Sextæ editionis, alios adducit Diana par. 7. tract. 6. reſol. 13. contrà Marchinum. Itaque Miſſa ſemper celebranda eſt pro eius inſtitutore, quandò non ſe declarauit, relinquere applicationem Sacrificij in poteſtate celebrantis, ſed rari ſunt iſti, qui ita liberales ſint.

DECISIO CCLXIX.

An legatarius recipiat legatum de manu hæredis minoris cum Decreto Iudicis?

CErtum eſt, legatum eſſe accipiendum de manu hæredis, eſt enim legatum donatio quædam à defuncto relicta ab hærede præſtanda. Inſtit. de legatis §. 1. Difficultas eſt, an hæres, ſi ſit minor, teneatur ſolemnitèr cum decreto Iudicis tradere, ſeu cedere legatum legatario, an verò id facere poſſit propria, & priuata auctoritate? Reſpondetur, non requiri decretum Iudicis, nec alterius auctoritas; probatur; Tum quia alterius iudicium, & auctoritas requiritur tantùm in contractibus, vt colligunt Doct. in Rubr. de auctor. tut. & alibi. Tum quia poteſt adire hæreditatem propria auctoritate, ex tit. de acquir. vel omitt. hæred. ergò, & ſoluere legatum. Tum quia hæres eſt eiuſdem poteſtatis cum defuncto, ac cum ipſo eadem reputatur perſona, l. Hæredem 60. ff. de reg. iur. l. Cum hæredes, ff. de acquir. poſſeſſ. l. Hæres, ff. de acquir. hæred. Mar. Anton. lib. 2. reſol. 59. caſu 26. ſubdens, id procedere in iure tàm actiuo, quàm paſſiuo firmato tempore mortis in perſonam defuncti ex Aretino conſil. 123. per l. 1. C. de hæred. act. Tum quia minor poteſt alienare ſine ſolemnitate, quandò pater in ſuo teſtamento dedit illi hanc licentiam, l. 1. §. Præterea, ff. de reb. eor. l. 1. §. Prædium, C. Quandò decreto opus non eſt. Affl. deciſ. 285. Mar. Anton. lib. 1. reſol. fin. caſu 44. fine, ergò à fortiori per ſe poteſt tradere legatum, immò debet, maximè, cùm ſit filius, qui tenetur præ cęteris adimplere voluntatem expreſſam ſui patris. Practicatur aliquandò contrarium; quod tamen non eſt de iure, ſed de vitio auaritiæ.

DECISIO CCLXX.

An moriatur proprietarius ille Religioſus, qui ſe expropriat tantum coram Confeſſario?

REligioſus in articulo mortis, Superiori petenti expropriationem circa pecuniam reſpondens, ſe nihil habere, moritur proprietarius in peccato mortali, non obſtante, quòd Confeſſario in actu confeſſionis manifeſtet

feſtet ſe in tali loco habere pecuniam, cum eo pacto, vt illam non indicet Superiori, niſi poſt mortem, non tamen videtur in hoc caſu ſepeliendus in ſterquilinio.

Primum, quod moriatur proprietarius, probatur, quia irrationabilitèr occultat ſuo Superiori pecuniam, quod eſt actus proprietatis, cap. Nolo 10. cap. Non dicatis 11. 12. q. 1. Ioan. Andr. communitèr receptus in cap. Cum ad Monaſterium, de ſtatu Monach. Nauar. conſil. 14. de ſtatu Mon. num. 6. licèt ab alio Superiore licentiam habuerit eius anteceſſore, D. Anton. part. 3. tit. 16. cap. 2. §. 2. Sylu. Religio 6. q. 7. ex Craſſio par. 1. lib. 3. cap. 5. num. 48. §. Sed, & in hoc omnes conueniunt.

Secundum, quod non ſatisfaciat per Confeſſarium eo modo; probatur, quia expropriatio eſt manifeſtatio peculij facta à Religioſo coram Superiore, vel alio de eius commiſſione, ſed manifeſtatio hoc modo non fuit facta, quia non dependet à voluntate Superioris, neque ille actus dicitur propriè expropriatio, ſed ſolùm actus Sacramentalis confeſſionis, pœnitens enim tenebatur in ordine ad integritatem confeſſionis ſe accuſare de vitio proprietatis, & indicare locum, in quo pecunia erat occultè repoſita, vt poſſet haberi à Superiore Monaſterij, itaque cum hæc manifeſtatio ſit potiùs accuſatio ſui peccati, ac proindè ſpectet ad actum Sacramentalem, non poteſt dici vera expropriatio; quę non eſt actus pertinens ad Sacramentum, ſed ad obſeruationem voti paupertatis, moriens non excuſatur à vitio proprietatis, nec ſuo muneri peculium manifeſtandi ſuo Superiori ſatisfacit. Nec quicquam illi prodeſt commiſſio, & licentia data ab ipſo Confeſſario reuelandi poſt eius mortem, & non antè peculium, quia huiuſmodi reuelatio non eſt propriè expropriatio, cum actus expropriationis pertineat ad Religioſum exiſtentem actu talem, & ſub obedientia ſui Superioris; defunctus autem iam non eſt ampliùs Religioſus, neque ſubditus Prælato Regulari, ergò illa reuelatio non poteſt dici, habere aliquem effectum expropriationis. Immò ille Confeſſarius non debebat, neq; poterat illum abſoluere, quia erat impœnitens indignus abſolutione, negando Superiori ſe habere peculium, vndè non tantùm proprietarius perſeuerabat, ſed etiam mendax fuit, & inobediens ſuo Superiori quærenti patefactionem peculij. Confirmatur ex infrà dicendis.

Tertiū de ſepultura ſuadetur, quia, licèt mortuus ſit proprietarius, tamen in ordine ad pœnam quælibet cauſa, etiam irrationabilis, excuſat, vt docēt communitèr Doctores, maximè cum tranſgreſſio non eſt adæquata, & completa in ratione prohibitionis, immò cauſa etiam beſtialis excuſat, Rota vol. 2. deciſ. 42. num. 35. excuſatur ergò ab hac pœna propter illam reuelationem poſt mortem factam, quęcumque tandem ea fuerit.

Sed numquid excuſari poteſt Religioſus à Superiore non requiſitus, ſi taceat, & ſoli Confeſſario manifeſtet peculium cum eo pacto, vt non reuelet, niſi poſt mortem? Puto, hunc Religioſum mori proprietarium, quia ſubterfugit actum expropriationis, qui faciendus eſt à Religioſo formali, & non à defuncto. Deindè expropriatio eſt actus fori externi, ergò non de-

bet initium habere ab actu Sacramentali. Præterea confeſſio eſt ad expiandum peccatum, ergò non debet extendi ad alium actum extraneum. Inſuper Sacramentum pœnitentiæ tenditur ad remiſſionem peccatorum, ergò non debet illud extendi ad ſubterfugium obedientiæ, & ad operandum contrarium effectum, & ad fouendum vitium proprietatis. Demum confeſſio debet eſſe libera à quocumque externo; qui non conducit pœnitentem ad verum propoſitum abſtinendi à peccatis; hoc autem pactum potius dat occaſionem permanendi in occultatione peculij, ergò nulla ratione adijci poteſt in Confeſſione, immò huius pœnitentis intentio videtur in eo conſiſtere, vt ſi non moriatur, ne ſuperior veniat in cognitionem ſui peculij; conſequentèr intendit perſeuerare in occultatione, & velle peculium tenere contrà voluntatem Superioris.

DECISIO CCLXXI.

An Religioſus reſtituere poſſit titulo eleemoſinæ conuertendo illam in opus loci?

Religioſus reddita ratione ſuæ adminiſtrationis habet iniuſtè apud ſe notabilem quantitatem pecuniæ acquiſitę ex iniqua adminiſtratione, conſcientia remordente quærit modum ſecretum reſtituendi, & ne diutius conſiderata, tandem intendit ſatisfacere Monaſterio hoc modò. Exponit ſuo Abbati ab amico recepiſſe tot pecunias, qui cupit, vt ex illis fiat lampas argentea e.g. petendo, vt dignetur concedere ſibi expeditionem talis pij operis amici, qui tamen non vult, ſuum nomen manifeſtari alicui. An hac fictione ſatisfacere poſſit; ratio dubitandi eſt, quia Religioſus fingendo ſe benefactorem illum, mendax eſt ſuo Superiori; deindè hoc velle lampadem argenteam eſt actus proprietatis illicitus Religioſo, & ſi enim Superior in hoc complacet benefactori, non tamen acquieſceret, ſi ſciret, non extraneum, ſed Religioſum ipſum eſſe hunc benefactorem fictum, cum Religioſus grauatus non dicatur benefacere, ſed reſtituere, Superior augeret furem ad reſtitutionem. Confirmatur id, quia ſicut contractus, cui cauſam dedit dolus, eſt inualidus etiam in foro conſcientiæ ex allatis à Bonac. de contract. in genere q.1. p.4. §.4. nu.3. Ita & iſta diſpoſitio habens aliqualem ſpeciem contractus. His tamen non obſtantibus.

Dico, quod ille Monachus ſic reſtituendo ſatisfacit ſuæ obligationi, & etiam excuſatur à mendacio, & ab actu proprietatis.

Primum, quod ſatisfaciat, probatur, tum quia reddit alienum domino ſuo, quod eſt Monaſterium, à quo rem abſtulit; tum licet res eadem numero reſtituenda ſit, quando extat Auth. Hoc niſi, de ſolut. tamen, quia pecunia ſolet confundi, & miſceri, cum propria, in quo caſu perdit indiuiduationem obligationis reſpectu reſtitutionis, l. Si alieni nummi ff. de ſolut. ideò tunc ſatisfit per æquiualens; nec obſtat, quod in pecunijs apud Regularem non diſtinguitur ratio proprietatis in caſu præſenti, cum ſint omnes pecuniæ à Religioſo poſſeſſæ, quò ad proprietatem eiuſdem domi-

domini, nimirum Monaſterij, & ideò non dicuntur confundi, nec miſceri pecuniæ ablatæ cum pecunijs proprijs; ſiquidem id non eneruat argumentum, quia adhuc ſupponi poteſt pecuniæ confuſio, nam alia eſt pecunia ſublata, alia eſt pecunia, quam Religioſus licitè tenet de conſenſu Superioris, & hoc ſufficit ad perdendum indiuiduationem in ordine ad reſtituendum eandem rem numero, prærterquamquod pecunia ſolet expendi, & diſtrahi, & alia acquiri, proindè non videtur habere adnexam hanc obligationem indiuidualem, niſi fuerit depoſita in ſacculo, de qua modò non eſt ſermo. Deindè quid vlterius laborare, cum pecunia reſtituatur. Confirmatur, quia Iudices Regulares conuictos fures non cogunt ad reſtituendum pecuniam, ſed eius loco iubent, vt conficiatur aliquid permanens in Eccleſia, ſeu in Monaſterio.

Secundum, quod excuſetur à mendacio, probatur, tum quia fictio rationabilitèr exercita non eſt peccatum, nam Chriſtus illis duobus Diſcipulis euntibus in Emmaus finxit ſe longius ire, & ad id referuntur alia à Becan. de lege Moſayca q.10. num.3. licet dicat eſſe peccatum, quia eſt mendacium ſaltem officioſum, licet ordinetur ad bonum finem, & Chriſtus non finxit animo decipiendi, ſed ſignificandi Myſterium, ita Religioſus finxit non animo decipiendi, ſed reſtituendi ſine læſione ſuæ famæ. Tum quia, eſto eſſet mendacium, quod non concedo, tamen ſi accipiamus huiuſmodi inuentionem ſub æquiuocatione, ſecundum quam iſte Religioſus intendit æquiuocare iure, & rationabiliter, nimirum, vt ſibi præſeruet hoc modo loquendi propriam famam, nam ſi diceret, ego volo impendere hoc beneficium ex pecunijs mihi conceſsis ad vſum, facile veniret in ſuſpicionem, id non eſſe merè beneficium, ſed potius reſtitutionem de malè ablatis, & ſic non æquiuocando ſuam famam, & reputationem poneret in probabile diſcrimen, ideò rationabilitèr æquiuocat in benefactore extraneo, occultè enim, & in corde ſuo dicit ſe eſſe illum benefactorem, dum enim reſtituit, benefacit, dum vocat ſe extraneum, non mentitur, ſed veritatem dicit, quia furari extraneum eſt à perfectione Religioſi, ad quam tendere debet, ſiue ergò æquiuocet, ſiue fingat modis prædictis, non peccat.

Tertium, quod non ſit proprietarius, probatur, quia non diſponit contrà voluntatem Superioris, qui annuit petitioni. Nec obſtat, quod non annuiſset, ſi palam locutus fuiſſet veritatem, ſed coegiſſet ſubditum ad reſtitutionem pecuniæ; nam prætterquamquod iſte Religioſus non tenetur ſe prodere, l. Nimis graue ff. de teſtibus c. Quis aliquandò 87. diſt. 1. §. His auctoritatibus diſt. 1. de pœnit. & ideò id non euacuat difficultatem, nam propoſitum in mente retentum nihil operatur, l. cum in plures 62. §. Locutor, ff. locat. maximè cum in caſu noſtro debeat retineri, ne fama irrationabilitèr proijciatur, conſequentèr illa Superioris annuitio, quæcumque illa ſit, excludit ſufficientèr actum proprietatis, ſufficit enim, quod Superior actum ſciat, & non contradicat, licet ignoret latens Myſterium, quod non pertinet ad eius

iuriſdictionem, Eccleſia enim non habet iudicare occulta. Nec obſtat, quod dolus, & deceptio annullent cõtractus, quibus cauſam dant, quia id verum eſt, vbi verè dolus, & deceptio reperitur; in caſu autem noſtro æquiuocatio, ſeu fictio, aut mendacium officioſum, dolus, nec deceptio eſt, ſed propriæ famæ conſeruatio, & modus exquiſitus reſtituendi ad occurrendum ſuſpicionibus prauis de propria perſona. Deindè ex dolo, & mendacio ſequitur iniuſtitia parti ex contractu; in caſu autem noſtro non quæritur iniuſtitia, ſed deſtruitur per reſtitutionem.

Ex his patet ad rationes in contrarium, nam ad primam dicitur per illam expoſitionem benefactoris, Monachum non eſſe mendacem ſuo Superiori, cum vtatur fictione, & æquiuocatione rationabilitèr in ſenſu dicto, quod excludit omne mendacium, & deceptionem. Ad ſecundam, non facit actum proprietatis volẽdo lampadem, quia vult dependentèr à voluntate Superioris conſentientis. Ad tertiam, nullus eſt hic dolus, aut deceptio, ex probatis, neque iſta diſpoſitio habet rationem contractus, nec continet iniuſtitiam, eſto alias eſſet cum deceptione, quia agitur de reſtitutione, quæ tantùm abeſt, vt ponat iniuſtitiam, quin potiùs illam deſtruit, ponendo iuſtitiam.

(.·.)

DECISIO CCLXXII.

An reſtitutio fieri poſſit Conuentui, à quo res ablata non fuit?

NOn poteſt, & res clara eſt, quia reſtitutio rei fit domino ſuo, cui damnum illatum fuit, reſtituere enim eſt rem ablatam ſtatuere, & ponere in loco, à quo ablata fuit. Sed dubitari poteſt, quandò idem eſt Superior plurium Conuentuum, vti Generalis, aut Prouincialis, paritèr idem Abbas, vel Prælatus immediatus Conuentus, & Grangiæ, ſeu Vicariatus vniti, in quo habet iuriſdictionem, an tunc reſtitutio rei ablatę vni Conuentui, poſſit fieri alteri, à quo non fuit ablata, nam etiam tunc fit eidem domino, nam eſt Superior vtriuſque Monaſterij, ſicut enim transfert Religioſos, ita & res eorumdem Conuentuum transferre poteſt. Sed tenendum eſt, non poſſe id fieri ſine conſenſu Superioris, & familiæ alterius Conuentus diſtincti, & nõ vniti; Ratio eſt, tum quia id eſt ſpecies alienationis, quę ſine requiſitis ſolemnitatibus fieri non poteſt; tum quia vnum Monaſterium non eſt locupletandum cum iactura alterius; tum quia iſte actus cum ſit reſtitutionis nõ excedit conditionem ſuam, quæ in eo conſiſtit, vt damnum reſarciatur læſo, quod non fieret, ſi reſtitueretur Conuentui non læſo. Nec obſtant in contrarium allata; quia Superior maior, eſto ſit Prælatus plurium Conuentuum, non ideò tamen eſt immediatus, & abſolutus, ſed ſubordinationem habet quò ad res cum Superiore immediato, ad quem ſpectat alere ſuos ſubditos, & ideò ſine illius conſenſu nihil transferri poteſt. Nec par ratio

tio de perſonis,& rebus,quia Superiores maiores inſtituuntur potiùs in ordine ad perſonas, quàm ad res, nam remouere poſſunt perſonas ſine præiudicio inferioris Superioris, non verò res, quia præiudicatur victui, & veſtitui ſubditorum. Quandò verò Conuentus eſt vnitus quò ad res, & perſonas,tunc tenet reſtitutio,quia fit reſtitutio domino proprio, tàm perſonali, quàm reali, neq; propriè alienatio dicitur,cum non fiat translatio in extraneum alterius dominij.

DECISIO CCLXXIII.

An donatio facta à nondùm ingreſſo in Religionem intuitu Religionis valeat?

DOnatio facta à quodam puero ſolemnitèr ſuo patri antè receptionem habitus, intuitu ingrediendi Religionem,tenet,& valida eſt; quia ſi aliqua ratio eſt in contrarium, maximè, quia facta fuit contrà Decretum Tridentini ſeſſ.25.cap.16. requirentis, vt fiat infrà bimeſtre antè profeſſionem,ea ratione,ne Nouitius ſuis bonis deſtitutus cogatur profiteri contrà ſuam voluntatem, & contrà iura, quæ ad profitendum poſtulant liberam voluntatem; ſed non obſtat decretum hoc,neq; libertas; non illud,quia in eo Tridentinum diſponit tantùm de Nouitijs actu iam indutis habitu probationis,non autem de volentibus ingredi, cum non ſint Nouitij; neque libertas, quia, ſi non vult manere, & profiteri,recedere poteſt, recuperando ius ad donata,cùm intelligatur facta præcisè in ordine ad profeſſionem, & ſecuta profeſſione. Hanc reſponſionem tenent quadraginta duo Doctores, & quatuor Deciſiones Rotæ Romanæ, adiuncta vltima Deciſione coràm D. Royas anno 1640. expoſita apud Dianam part. 6. deciſ. 11. in calce. Quibus adde Lezanam par. 1. cap. 24. num. 34.& Meipſum cap.3. de profeſſ. q. 59. itaque ſunt 44. Contrariæ partis ſunt Doctores vltrà viginti, non quatuor.

DECISIO CCLXXIV.

An Prior peccet mortalitèr, non faciens obſeruare Regulam non obligantem ſub culpa?

CErtum eſt, Guardianum Franciſcanum non procurantem, vt obſeruetur Regula, e.g. ieiunium Veneris, aut Aduentus, quibus Religioſi tenentur ſub mortali, peccare mortalitèr, quia particeps eſt, & cooperatur peccato illorum, cuius grauis vocatur negligentia ſuper hoc, quæ eſt peccatum mortale in Prælato, gl. v. Reatu, cap. Ea, quæ 3. de off. Archid. & taciturnitas, gl. capit. Sancta 55. 2. q. 7. gl. taciturnitas, cap. Si Papa 6. diſt. 40. Debet enim corrigere exceſſus ſuorum ſubditorum, cap. Vt famæ 35. de ſent. excom. vndè non excuſatur ignorantia in peccatis ſubditorum, cap. Quamvis 10. de regul. iur. vndè D. Auguſt. ſer. 16. de Verbis Domini inquit: *Si negligis corrigere, peior eo, qui peccauit, factus es*. Plura Peyrinus de Prælato q. 1. cap. 7. num. 3. & ſeq. nam delicta ſubditorum imputantur Superioribus, cap. In tantum 36. de ſimon. quandò poſſunt ea impedire, & non impediunt. Difficultas eſt, quandò non procurat, vt obſeruentur ea, quorum

rum obſeruatio non præcipitur ſub culpa, nam non videtur plus obligari Superior, quàm ſubditus, qui tranſgreſſor exiſtens non peccat. Nihilominus dicendum eſt, peccare mortalitèr; tum quia ex officio ſuo tenetur procurare, vt Regula obſeruetur in totum iuxtà Decr. 1. Trident. ſeſſ. 25. vbi id præcipit Superioribus; & D. Aug. relatus cap. Antè omnia diſt. 4. ait: *Nihil apud Deum miſerabilius, & damnabilius eſſe, quàm officium mali paſtoris in Eccleſia*; Superior enim ex officio ſuo de iure diuino habet corrigere ſuos ſubditos, reducendo illos ad obſeruationem illorum, quæ Deo promiſerunt, ſiuè obligent ad culpam, ſiuè non; & ideò alia eſt obligatio Superioris, alia ſubditorum, vt notum eſt.

DECISIO CCLXXV.

An abſolutio data per verbum, Abluo *teneat?*

SI quis abſoluat hoc modo, *Abluo te à peccatis*, nulla eſt abſolutio, quia per hoc Sacramentū remittuntur peccata per modum iudicij, & non alitèr, ex Trident. ſeſſ. 14. cap. 2. & 7. quod non indicat illud verbum diuerſum habens ſenſum à verbo, *Abſoluo*, indicante iudicium, ſine quo originale cum alijs adnexis remittitur per baptiſmum tantùm.

(∴)

DECISIO CCLXXVI.

An Superior diſpenſans ſine cauſa in obſeruantijs Regularibus ad culpam non obligantibus peccet?

PEccat mortalitèr, ſi diſpenſatio fiat ſuper lege Superioris, & prætereà diſpenſatio eſt nulla; primum conſtat, quia non diſpenſat, ſed diſſipat, & ſubditum ponit in diſcrimen propriæ ſalutis, intellige ſi diſpenſatio cadat ſuper ea, quæ obligant ad mortale; non verò circà alia iuxtà quæſitum; Ratio differentiæ eſt, quia licèt ſit aliqualis diſſipatio, non tamen præiudicialis diſpenſatio, vndè remanebit tantum veniale peccatum. Dixi, ſi diſpenſatio fiat ſuper lege Superioris, nam ſuper propria lege eſt ſolum veniale, quia ei non deeſt poteſtas, ſed tantùm cauſa, ideò ſolùm veniale erit, vt de communiori docent Layman. lib. 1. tract. 4. cap. 22. §. Quod autem, Sanch. lib. 1. cap. 20. Tambur. tom. 3. diſp. 4. q. 9. num. 10. Secundum, diſpenſatio eſt nulla à Superiore facta ſuper lege maioris, quia in tantum habet poteſtatem diſpenſandi, in quantum ſubeſt iuſta cauſa; non enim eſt veriſimile, quod legislator concedat inferiori facultatem diſpenſandi cum peccato, ergò, quandò diſpenſat ſine cauſa, ac proindè cum peccato, tunc caret poteſtate, ergò nihil facit, ad valorem enim cuiuslibet actus requiritur poteſtas, cap. Cum ſuper, de off. deleg. l. Cum te, C. de donat. ante nupt. Decius conſil. 198. nu. 3. Peyrin. de ſubd. q. 1. §. v. concl. 2. Super propria lege valet, quia illicita actio diſpenſandi non aufert poteſtatem legislatori.

DE-

DECISIO CCLXXVII.

Quid ſit Actus, & Habitus in Peccato?

PEccatum diuiditur in Actuale, & Habituale. Actuale conſiſtit in illa actione tranſeunte, & non permanente, atque vocatur tranſgreſſio, per quam homo dicitur peccans, ſeu committere peccatum, de quo intelligitur illud Iob. *Peccantem me quotidie, & non pœnitentem timor mortis conturbat me.* Habituale verò eſt illa macula, ſeu culpa, quæ in homine relinquitur poſt commiſſum peccatum, quem denominat non peccantem, ſed peccatorem, Lucæ 5. 8. *Exi à me Domine, quia homo peccator ſum.* & de Magdalena ibidem cap. 7. 37. dicitur. *Mulier, quæ erat in ciuitate peccatrix.* De hac macula fit mentio pluries in Sacra Scriptura, pono exemplum ex Ioſue 22. 17. *Vſque in præſentem diem macula huius ſceleris in vobis permanet.* Macula eſt turpitudo, & deformitas animæ auerſæ à Deo per peccatum. Dicit autem duplicem reſpectum, vnum ad actuale peccatum, cuius eſt effectus, in quo ſenſu tam mortale, quam veniale macula eſt, cum ſit effectus actus vtriuſque, atque dici poteſt propria cuiuslibet peccati actualis, à qua denominatur blaſphemus, fur, concubinarius &c. iuxtà conditionem actus, & obiecti circumſtantiam; Reſpectus verò alter eſt ad gratiam, cuius eſt priuatio huiuſmodi macula, ratione cuius reſpectus macula habet locum tantummodò in eo, qui de iuſto fit peccator, perdendo gratiam, quam habebat. Macula autem non eſt offenſa, nec iniuria, ſed ex peccato hæ ſequuntur; nam offenſa dicit inimicitiam, & defectionem à Deo. Iniuria conſiſtit in eo, quod homo liberè ſe auertendo à Deo violat iuſtitiam, qua tenetur Deum diligere, & illum non offendere.

Peccatum actuale ratione ſuæ malitiæ, non ſolum cauſat culpam, ſeu maculam, offenſam, & iniuriam contra Deum, ſed etiam producit alios duos effectus Reatum pœnæ, & Pœnam ipſam. Reatus pœnæ eſt obligatio ſubeundi pœnam orta ex peccato, ita Schol. cum Magiſtro in 2. diſt. 42. & in 4. diſt. 14. Pœna autem vltimum proueniens à peccato eſt duplex; Damni, quod eſt carentia diuinæ viſionis; & ſenſus, quod eſt pati ab igne in Inferno. Peccatum actuale in ratione actus tranſit, ideò non dicitur tolli per pœnitentiam, ſed tantum eius effectus remanentes poſt ipſum, nimirum culpa, ſeu macula, item & reatus ad pœnam æternam, quæ commutatur in temporalem ſoluendam in hac vita, & in Purgatorio; deſtruitur pœna damni per pœnitentiam, ſicut macula, & reatus quò ad obligationem perpetuam; ſolum igitur remanet obligatio ad pœnam ſenſus, quæ & ipſa tolli poteſt etiam in totum, ſi vehementiſſima ſit contritio, & dilectio erga Deum, immò per actum contritionis, ſeu abſolutionis ſemper aliquid pœnæ aufertur. In prędictis omnes conueniunt.

(..)

DECISIO CCLXXVIII.

An Baptiſmum inſcio collatum teneat?

ILle miniſter inualidè baptizat, qui confert Baptiſmum cuidam adulto, ignoranti penitus, quid ſit hoc remedium, licet non ignoret hanc actionem fieri circà ſe; ratio eſt, quia ad valorem Baptiſmi requiritur intentio ex parte baptizandi, vt docent omnes cum Bonac. de Bapt. q.2. p.6. num.15. Quæ eſt triplex; habitualis, virtualis, & actualis, quæ in hoc conueniunt, quod dicunt cognitionem huius Sacramenti petiti ab eo, qui eſt baptizandus, habitualis cenſetur eſſe in eo, qui poſt petitum Baptiſma cadit in amentiam, vel dormiens, ſeu ebrius baptizatur. Virtualis in eo dicitur eſſe, qui iuit ad Eccleſiam, vt baptizaretur, ſed in actu mentem habet diſtractam, & non aduertit ad ablutionem Sacramentalem; ille vero dicitur habere actualem, qui aduertit ad Myſterium, quod circà ipſum fit. Intentio igitur neceſſaria eſt ad valorem Baptiſmi ſaltem virtualis, aut interpretatiua, ex Concil. Cartag.3. can.34. Arauxican. primo can.12. Scholaſt. in 4. diſt.4. & 6. cap.3. de Bapt. ſed iſte nullam ex dictis intentionibus habuit, vt notum eſt, ergò Baptiſmum non habet.

DECISIO CCLXXIX.

An viricidium, ſicut vxoricidium inducat impedimentum dirimens Matrimonium?

CRimen homicidij inducit impedimentum dirimens Matrimonium inter illos, qui machinati ſunt mortem ſecutam alterius coniugis eo fine, vt eo mortuo contrahant ad inuicem, quod verum eſt, ſiue homicidium ſit viricidium, quod negant Victoria, & Ledeſma contrà communem, quam ſequitur Sanch. libro 7. diſp.78. nu.8. Bonac. q.3. de matrim. p.6. num.5. ſiue vxoricidium, quod poſterius omnes concedunt deciſum cap.1. cap. Super hoc 3. cap. Significaſti 6. de eo, qui duxit, & cap. Si quis viuente 5.31. q.1. cap.1. de conuerſ. infidel. in quibus duobus locis poſtremis, ſit mentio expreſsè etiam de vxore, cuius cauſa ſecutum fuit viricidium. Quarè aſſertum illorum improbabile omninò eſt, & falſum, cum lex extet in contrarium. De alio crimine, quod eſt adulterium dixi deciſ.94.

DECISIO CCLXXX.

An Regulares vendere poſſint vicino iure Statuti Ducalis ſine licentia Apoſtolica?

OCtauius Farneſius Dux Parmæ, &c. edidit Statutum ſuper vnione Terrenorum Parmenſium, quo vicinus vicinum prouocare poteſt, & cogere ad vendendum prædium, vel quid aliud exiſtens in medio ſuorum prædiorum, & hoc ſtatutum approbauit Epiſcopus Ferdinandus pro Eccleſiaſticis, vt videre eſt in eo ſubſcripto ab Epiſcopo, & Alexandro Principe die 28. Ianuar. 1575.

Regulares Parmenſes in dicto ſtatuto comprehenduntur. Tum quia Epiſcopus ſua ſubſcriptione approbauit illud pro omnibus Eccleſiaſticis, ac

ac proindè pro Regularibus, qui licet non dicuntur ſubditi Epiſcopi, intellige, quò ad odioſa, poſſunt tamen dici ſubditi, quò ad fauorabilia, inter quæ computatur hoc ſtatutum, eſt enim illud fauorabile Regularibus, quatenus prouocare poſſunt, & cogere auxilio Iudicis Laicum ad ſibi vendendum prædium, &c. afficit igitur ſtatutum Regulares, non ſolum actiuè, quatenus ſuam conditionem meliorare poſſunt, ſed etiam paſſiuè, id ſuadente ratione, & quia relatiua non iudicantur ad imparia, l. fin. de acceptib. l. Si quis ſeruo ff. de furtis; & quia iuſtitia dictat, vt ſi ego poſſum per hoc ſtatutum cogere vicinum ad mihi vendendum, ipſe etiam poſſit me cogere ad ſimilem venditionem propter idem ius commune vtrique; nec ex hoc, quod cogor, propriè id habet rationem odioſi, quia mihi onerofum eſt habere prædiolum in medio prædiorum vicini, vndè vnum pro altero compenſatur, & prætereà mihi vendenti eſt maximæ vtilitatis, quia vltrà pretium, recipio decem pro quolibet centenario, ſi pretium ortum eſt mille, ſi excedit, tenetur pars ad quindecim pro centenario. Sufficiens ergò eſt Epiſcopi approbatio etiam pro Regularibus, ex quo prudentèr in extremis verbis ſtatuti habentur hæc verba. *Delle perſone Eccleſiaſtiche*, quò ad approbationem. Tum quia per Regulares practicatur, ergò illos afficit. Tum quia illud videtur confirmatum per indultum Gregorij XIII. incip. *Vniuerſorum*, quod extendi Reſolut. 62. qu. 19. quo Papa confirmat omnes alienationes, & contractus iuſtos inter Eccleſiaſticos, & Laicos, & deinceps celebrandos de licentia Epiſcopi, vel eius Vicarij Generalis, modò prædium alienandum, quò ad fructus non excedat pretium ſcutorum quinquaginta aureorum de camera annuorum, illud autem datum fuit anno 1581.

Difficultas autem, prout proponitur, in eo conſiſtit, an quandò Regulares coguntur virtute huius ſtatuti vendere, illis neceſſaria ſit licentia S. Congreg. iuxtà illius Decretum prohibens Regularibus alienationes quaſcumque extenſum à me tomo 1. reſolut. 27. & difficultatem videtur augere clauſula poſita in cap. 1. dicti ſtatuti duculis his verbis. *Approuando però il preſente Decreto, nei caſi, che concernono l'intereſſe delle Chieſe, perſone Eccleſiaſtiche, & altri luochi pij narrati di ſopra, l'Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo Veſcouo, ò ſuo Vicario Generale, ouer confirmandolo ſua Santità, ſe farà biſogno, & non altrimenti.* Confirmatum fuit ab Epiſcopo Ferdinando, non autem à Papa pro Regularibus, cui immediatè ſunt ſubiecti, ergò Regularibus non ſuffragatur, conſequenter ſine licentia Sedis Apoſtolicæ non poſſunt alienare.

Reſpondetur, iſte caſus non comprehenditur ſub Decreto S. Congreg. quia leges prohibentes alienationes loquuntur tantum de alienationibus voluntarijs ſecundum Doct. in l. 1. ff. de fundo dotali, l. Alienationes ff. famil. erciſcundæ; in caſu autem præſenti alienatio non eſt voluntaria, ſed neceſsaria neceſsitate huius ſtatuti ducalis, quo ſe ſubiecerunt Eccleſiaſtici. Neque obſtat clauſula eiuſdem ſtatuti Ducalis, quia approbatio Epiſcopalis, aut Papæ refertur ad editio-

nem

nem illius ſtatuti, in quantum ad dandum illi eſſe, & quatenus debet eſſe commune Laicis, & Eccleſiaſticis, & approbatio Epiſcopi interfuit pro omnibus Eccleſiaſticis, per quam comprehenſi fuerunt omnes ſub illo; Dux enim benè ſciebat, ſe non poſſe ſtatuere reſpectiuè ad Eccleſiaſticos, & quia ſtatutum non poterat ſortiri debitum effectum, ideò Epiſcopus pro Clero vtroq; concurrit ad editionem illius ſtatuti. Illa igitur approbatio non extenditur ad executionem, ideſt ad alienationem, ſed reſtringitur ad ſtatuti editionem. Nec refert, quod non conſtet de approbatione Papæ pro Regularibus, quia ſuprà patet, ſufficere approbationem Epiſcopi pro omnibus Eccleſiaſticis; & ſi eſſet neceſſaria Papæ approbatio, videtur interceſſiſſe interpretatiuè ex ſequenti indulto Gregorij XIII. de quo ſuprà. Immò ex eò quòd non conſtat expreſsè, illud approbatum fuiſſe à Papa, præſumendum eſt, non fuiſſe neceſſariam, vt videtur inſinuari ex illis verbis: *Se farà biſogno, & non altrimenti*, ideſt, petatur approbatio à Summo Pontifice, ſi erit neceſſaria, *& non altrimenti*, ideſt non petatur, ſi non erit neceſſaria. Quarè cum non conſtet de petitione, inferendum eſt, eam non fuiſſe neceſſariam, ſed ſuffeciſſe Epiſcopi conſenſum pro omnibus.

(∴)

DECISIO CCLXXXI.

An indultum Parmenſibus à Papa conceſſum contrahendi cum Clericis ſit vniuerſale?

GRegorius XIII. in ſua Bulla incip. *Vniuerſorum*, indulſit Laicis Parmenſibus contrahendi cum Eccleſiaſticis ſuper bonis, quorum fructus annui non excedunt ſummam quinquaginta aureorum de camera, coram Vicario Generali; quam extenſam habes in meo 2. tomo, reſolut. 62. q. 19. Dubitatum fuit, an illud locum habeat reſpectu cuiuslibet ſpeciei alienationis, quibuſdam illud reſtringentibus ſolum ad contractus liuellarios. Sed gratis dubitant, quia expreſsè ex eius tenore colligitur, indultum loqui de omnibus ſpeciebus alienationis, nam in eo ita diſponitur. *Nunc, & pro tempore exiſtenti Epiſcopo Parmæ, ſeu eius Vicario Generali in Spiritualibus, vt quaſcumque alienationes, permutationes, liuellos, emphyteuſes, ad longum tempus locationes, affrancationes, cęteroſque contractus, cuiuſcumque generis, etiam cum pacto refrancandi, & clauſula: Cui, vel quibus, & alijs promiſſionibus quibuſcumque, dummodò bonorum, quæ in futurum alienabuntur redditus annuum valorem quinquaginta ducatorum auri de camera prædicti non excedant.* Res eſt clara, & id confirmatur, quia in extra. *Ambitioſæ*, certum eſt prohiberi quaſcumque alienationes, & in ſpecie venditiones, quæ propriiſſimè alienationes ſunt, & tamen de hoc termino nulla ſit mentio, ergò è contrà, vbi conceditur alienatio iiſdem verbis concepta, ibi comprehenditur etiam venditio, cum venditio ſit potiſſima ſpecies alie-

alienationis, cap. Nulli 5. de reb. Eccl. non alien. In Bulla autem Gregorij conceditur alienatio ijſdem terminis, quibus prohibetur in extrauaganti.

DECISIO CCLXXXII.

An in proceſſionibus Regularium poſſit interuenire Parochus cum Pluuiali?

DIxi reſolut. 7. num. 135. quod Regulares non poſſunt ducere proceſſiones extrà ſuos Conuentus, quia territorium non habent. Deindè reſolut. 52. tom. 2. num. 176. tenui, Regulares poſſe funus ducere extrà ſuum Conuentum de ſuo Religioſo mortuo. Proceſſiones ſunt in duplici differentia, aliæ voluntariæ, & hæ non poſſunt fieri per Parochiam, iuxtà diuerſas reſponſiones. Aliæ ſunt neceſſariæ, vt quæ fiunt ex inſtituto Societatum, ſeu Confraternitatum Roſarij, Centuræ, Cordæ, &c. & de his licentia à nullo eſt petenda, ſi fiant circà Eccleſiam propriam. Et intèr has ſingulis ànnis fit vna alijs celebrior, & ideò extenſior etiam per Parochiam, de qua non eſt petenda licentia, quia Papa concedendo erectionem Confraternitatis, & eam approbando Epiſcopus, ſimul etiam concedunt primò licentiam faciendi huiuſmodi proceſſiones ordinarias, & neceſſarias, dans enim eſſe dat conſequentia ad eſſe, ex vulgatis iuribus.

Reſpondeo ad principale, Curatus dando licentiam Regularibus ducendi proceſſionem per ſuam Parochiam, non ideò acquirit ius incedendi in ea cum pluuiali; tum quia ex diuerſis non fit illatio, aliud enim eſt dare licentiã faciendi proceſſiones, aliud in ea incedere cum quadam præeminentia, & ſolemnitate. Tum quia delatio ſtolæ eſt actus auctoritatis, & iuriſdictionis; Parochus autem nihil iuriſdictionis, & auctoritatis habet reſpectu Regularium, vt notum eſt, ergò neque in hoc caſu; Tum quia Parochus cum ſtola aſſociando cadauer ſuæ Parochiæ ad Eccleſiam Regularem, in qua illud ſepeliendum eſt, non poteſt abſoluere funus intrà Eccleſiam Regularem, vt certi iuris eſt, ex allegatis reſolut. 51. num. 63. ergò multò minùs id facere poteſt in proceſſionibus, quæ extraneæ ſunt ab officio Parochi magis, quàm proſequi funus ſui defuncti. Demùm nullo iure conceditur id Parochis, cum non ſit ius Parochiale proceſſio ad eum non pertinens.

DECISIO CCLXXXIII.

In quo conſiſtat Sodomia non conſumata?

CAſus reſeruatur ſub his verbis: *Sodomia cum maſculo, vel fœmina tàm actiua, quàm paſſiua etiam non conſumata*. Illa autem eſt Sodomia perfecta, & conſumata, quæ cauſatur per intromiſſionem membri virilis intrà vas ſtercorarium, ibidem ſemine emiſſo; itaque duo ſunt neceſſaria ad conſummationem ſodomiæ, vnũ eſt, quod maſculus ſuo membro virili, non digitis, penetret intrà dictum vas; alterum eſt, quod intrà illud vas emittat ſemen, non vrinam. Ex his colligitur, ſodomiam non conſumatam dici illam, quæ caret ſeminatione intrà dictum vas, licèt maſculus cum mẽbro virili penetrauerit, ſola igitur penetra-

tio

tio dicitur ſodomia non conſumata inducens caſum reſeruatum,ſiuè deindè ſeminet,ſiuè non,ſiuè intrà,ſiuè extrà, parum refert, quò ad reſeruationem,nam ſeminis emiſſio non inducit reſeruationem, ſed ſola penetratio. Non afficitur hoc caſu, qui ſe polluit manibus alterius,vel etiam tangendo, amplexando, vel perfricando membrum extrà, vel circà vas prædictum, quia iſti actus accidunt ſine penetratione, quamvis ea perfricatio circà vas innaturale dici poſſit actus ſodomiticus,non ſodomia. Eſt communis doctrina cum D.Thoma 2. 2. q. 154. art.8.Mazuchell.diſp.2. de caſib.reſer. Mediol.cap.22.dum dicit, definiri,ſodomiam eſſe coitum intèr perſonas eiuſdem ſexus in vaſe indebito, noſter Cottonus v. eodem in ſumma Dianæ dicit, quòd eſt actus libidinoſus conſumatus intèr maſculos in vaſe nō naturali;ego reſol.48. num.10.Sodomia eſt ſeminatio intrà vas perſonarum eiuſdem ſexus. Communitèr dicunt, mixtionē maſculi cum fœmina in vaſe præpoſtero non eſſe propriè ſodomiam, ſed mulieris abuſum. Itaq; ne peccatores reſeruationem eluderent, facta fuit reſeruatio ſub dictis verbis, alitèr,vbi non exprimitur ea limitatio, reſeruatio non habet locum in eo, qui penetrauit, & tempore emiſſionis ſeminis, retraxit membrum, ne incurrat reſeruationem; neq; dicitur fieri fraus legi, quia lex non vlterius loquitur, ſed contenta eſt afficere actum conſumatum.

DECISIO CCLXXXIV.

An licentia abſoluendi à reſeruatis ceſſet morte Epiſcopi?

QVidam Confeſſarius obtinuit à Vicario Generali licentiam abſoluendi ab omnibus caſibus reſeruatis, ſine vlla temporis limitatione, Vicarius amotus fuit ab officio,& poſteà obijt Epiſcopus. Capitulum ſede vacante eoſdem confirmauit tàm Epiſcopales, quàm editos, & additos per Vicarios Apoſtolicos, declarando, quinam ſint. Dubitatur an adhuc vigeat huiuſmodi licentia? Videtur, quòd non;tum quia huiuſmodi confirmatio videtur noua editio caſuum,per quam omnibus Confeſſarijs de nouo aufertur facultas,ſi quam anteà habebant. Tum quia iſte Confeſſarius prætendens, ſe adhuc habere hanc licentiam, nunquam habuit cognitionem de certis caſib. additis, vtebatur enim tabella antiqua typis expreſſa ex ordine Epiſcopi, ergò neq; illorum reſpectu vmquam habuit licentiam, nam licentia, cum ſit quid odioſum, reſtringenda eſt ad expreſſa tantùm, & ad caſus petitos, intèr quos non comprehenduntur additi. His tamen non obſtantibus.

Dico, talem Confeſſarium adhuc ſua licentia vti poſſe,non ſolùm reſpectu caſuum primo reſeruatorum, ſed etiam reſpectu additorum; Probatur, quia licentia ſine temporis limitatione ſimplicitèr conceſſa perpetuò durat,donec expreſsè reuocetur, cap. Si delegatus §.1.ff.de off. deleg. in 6. vndè Bart.l.More maiorum, ff. de iuriſd. om.iud.cum alijs,Graff. tom.2.conſil. 1,diff.1. de pœnit.num.6. dicit in propoſito,

poſito, reuocationem non contingere per mortem, ſed per actum contrarium priori voluntati, de quo hactenus non conſtat. Ad rationes dubitandi; ad primam, non eſſe nouam editionem, ſed veterum caſuum confirmationem, & declarationem, vt expreſsè patet in tabella, in qua fit mentio de confirmatione caſuum tàm Epiſcopalium, quàm Vicariorum Generalium Apoſtolicorum, exprimendo vtroſq; ad tollendam equiuocationem, & dubitationem, quinam ſint caſus reſeruati Anteceſſorum. Ad ſecundam, parum refert, quod is Confeſſarius inanteà ignorauit caſus additos, quia Vicarius anteceſſor præſentis Confeſſario huic conceſſit omnes caſus reſeruatos, ergò & hos additos, nam petijt in genere abſoluendi facultatem à caſibus ſibi reſeruatis, illi autem Vicario Generali, qui gratiam fecit, reſeruati erant non ſolùm editi ab Epiſcopo, ſed etiam additi per Vicarium Apoſtolicum, ergò obtinuit omnes prædictos. Sicut enim poſſum obtinere facultatem abſoluendi ab omnibus caſibus reſeruatis, quos nondùm legi, ita poſſum petere licentiam ſuper omnes indifferentèr, quamvis aliquorum cognitionem non habeam.

DECISIO CCLXXXV.

An Superior Regularis ingrediatur in omnes Congregationes Confraternitatum ſuæ Eccleſiæ?

SVperior Regularis poteſt, immò debet, ingredi in omnes Congregationes Confraternitatum erectarum in ſua Eccleſia, & in eis habere votum, quod ſuadetur. Tum quia Superior Regularis eſt earum inſtitutor, & erector, vt colligitur ex Bullis Pontificijs concedentibus huiuſmodi facultatem Regularibus, & habetur ex Bulla Clem. VIII. incip. *Quæcumq; à Sede*, de anno 1604. ergò tamquam caput intereſſe habet in omnibus negotijs Confratriæ. Tum quia in Congregationibus huiuſmodi agitur de ſpectantibus ad Confratres in ordine ad Eccleſiam, in qua Societas eſt erecta, ergò intereſſe debet, ne quid contrà propriam Eccleſiam ſtatuatur. Tum quia ad Superiorem Regularem ſpectat confirmare eorum officiales, cum in illis ſit caput, ergò illis intereſſe, vt benè peragantur.

DECISIO CCLXXXVI.

An conſuetudo retinendi Banchum cum Bacili, aut Capſula ad excipiendas eleemoſinas teneat?

IN Bulla citata præcedenti deciſione habentur ea verba. *Remotis tamen menſis, peluibus, & capſis, quæ in Eccleſijs, & Oratorijs dictarum Confraternitatum, & Congregationum publicè ad hoc exponi conſueuerunt*. In ea datur licentia excipiendi eleemoſinas oblatas, prædictis remotis, tamen hic Bulla quò ad hanc remotionem non fuit recepta, cum Confratres ſemper proſecuti fuerint exponere menſam in ſuis feſtis principalibus, & recipere eleemoſinas pro expenſis Societatis, Epiſcopis, & alijs non contradicentibus. In Synodo Parmenſi ſub Pompeio Cornazano felicis memoriæ prædicta conceduntur de ſpeciali licentia Epiſcopi, vel eius Vicarij, vt videre eſt

tit. 11. Quarè cum in omnibus Confraternitatibus huiuſmodi menſa ſternatur aſſiſtentibus officialibus, cenſetur legitima conſuetudo, nec ab vllo vituperatur, ſed laudatur. Et hæc conſuetudo in dicta Bulla non reprobata facilè comprobatur, cum luce clarius appareant huiuſmodi menſæ, & capſæ, & non deijciantur, nec prohibeantur.

DECISIO CCLXXXVII.

An homicidium ſequens ſit voluntarium?

DVo rixantur ad inuicem, & vnus habens formalem intentionem non occidendi, pugione inuerſo percutit alterum, & indè ſequitur mors. Non dicitur homicidium voluntarium; ſed tantum caſuale, & ita iudicandum eſt in vtroque foro. Probatur ex differentia vtriuſq; homicidij, nam voluntarium dicitur illud, quod ſequitur ex intentione occidendi, caſuale verò, quod ſequitur ex facto ſine intentione occidendi. Hanc differentiam ponunt omnes, cum D.Th. 2.2. q.64. art. fin. vbi Sanctus ex Ariſtotele probat, illud dici caſuale, quod præter intentionem accidit, & ideò ea, quæ caſualia ſunt, ſimplicitèr loquendo, non ſunt intenta, nec voluntaria. Explicat Nauar. cap. 27. n. 240. Illud dici homicidium voluntarium, quod eſt volitum in ſe, ſaltem æquipollentèr, quod dicit ad includendum illud, quod non eſt quidem intentum, ſeu volitum in ſe, ſed in cauſa adeò propinqua morti, vt moralitèr vix ſint patibilia, velle illam cauſam, & nolle occidere, cuiuſmodi ſunt nolle occidere, & tamen propinare venenum; quod ſcit eſſe mortiferum, vel ferire enſe punctim circà præcordia, vel circà caput etiam cęſim. Itaque homicidium voluntarium duplex eſt; voluntarium in ſe, & ex propoſito formali, quod intenditur directè ab interfectore; & voluntarium in cauſa, quod ſequitur ex facto per ſe, & immediatè ordinato ad occiſionem, licet agens non dirigat ſuam voluntatem ad homicidium. Ex quo ſequitur ad homicidium caſuale non ſufficere, vt agens careat intentione formali occidendi, ſed prætereà requiri, ne quid agat, ex quo immediatè, & directè poteſt ſequi homicidium. Et in hoc puto omnes Doctores conuenire, quos citat Diana part. 4. tract. 2. reſolut. 72. part. 5. tract. 4. reſolut. 46. Riccius part. 2. reſolut. 407. Portellus in ſumma v. Homicidium. Item p. 1. Reſpon. caſu 7. n. 3. & tom. 2. Reſponſ. caſu 89. Ego reſol. 13. nu. 9. in ordine ad irregularitatem, & reſol. 49. de caſu reſeruando in Religione, & reſol. 56. num. 112. Obſeruo autem, quod ſub nomine homicidij voluntarij ſine alio addito propriè venit homicidium factum ex induſtria, & ex propoſito, in pœnalibus; ſecundariò venit homicidium voluntarium ex cauſa, vt colligitur ex Doctoribus citatis à Barboſa ſuper cap. 7. ſeſſ. 14. Vndè hic Parmę non eſt reſeruatum, niſi homicidium voluntarium ex propoſito, quale non eſt commiſſum in rixa.

Ad noſtrum propoſitum. Homicidium voluntarium, & non caſuale eſt illud, quod intenditur in ſe, & ex propoſito, vel in cauſa, cum ſcilicet, quis facit aliquid, ex quo proximè ſequitur homicidium, tamquam ex

aliquo

aliquo ordinato ex ſe ad homicidium, vt patet ex dictis, ſed in caſu noſtro percuſſio facta illo modo, pugione inuerſo, non ordinatur proximè, & per ſe ad homicidium, vt patet, quia pugio non per partem manualem, ſed per cuſpidem, eſt inſtrumentum, quod poteſt ferire ad mortem, ad quam ordinatur, ergò homicidium ſequens non eſt voluntarium in ſe, vt patet, nec id contròuertitur; neque in cauſa, quia talis modus percutiendi non eſt cauſa proxima, ſed tantum remota reſpectu homicidij, ergò remanet, quod ſit tantum caſuale. Confirmatur id ex ijs, quæ habet Portellus tom. 1. Reſponſ. p. 1. caſu 7. per totum, vbi dicit pugione percutientem, etiam cuſpide, non commiſiſſe homicidium voluntarium iuxtà ab eo dicta.

Prædicta locum habent, vt dixi, in vtroque foro, & quidem in foro conſcientiæ res clara eſt ex teſtimonio conſcientiæ eius, cui caſus accidit, homo enim apud Deum non inculpatur de aliquo peccato, niſi præuiderit illud futurum, & à fortiori in caſu noſtro, in quo formaliter mors non intenditur in ſe, neque in cauſa, quæ de ſe non ordinatur ad mortem. Pro foro externo ſuadetur, quia ex modò percutiendi inuerſo pugione benè colligitur, eius intentionem fuiſſe non occidendi, ſed tantum deterrendi illum, & compeſcendi altercantis ſuperbiam, & tumorem. Nec obſtet, quod dicitur, proteſtationem contrariam facto non releuare proteſtantem, quia id intelligitur de facto efficaci, & per ſe ordinato ad deſtructionem antecedentis proteſtationis.

DECISIO CCLXXXVIII.

An Sacerdos Regularis teneatur celebrare Miſſas ſibi deſignatas, quandò moratur extrà?

Abbas ſingulis Sacerdotibus ſuis diſtribuit onera Miſſarum relinquendo eiſdem bis in hebdomada libertatem applicandi ad libitum. Modò Sacerdos, qui recreationis gratia manet extrà per menſem apud conſanguineos, aut amicos tenetur adhuc celebrare, & ſatisfacere oneri ſibi impoſito, quia hoc onus eſt perſonale, ideò ſequitur eius perſonam, quocumque eat, dum Abbati huic eſt ſubditus, ita quod illis diebus non poteſt recipere eleemoſinam manualem, & aduentitiam celebrando pro alijs diebus deſignatis, ſed adhuc tenetur celebrare iuxta præſcriptum ſui Abbatis. Nec illi fauet, quod Abbas non videatur poſſe obligare ſuum ſubditum extrà conuentum morantem, ea ratione quod obligationes ſint annexę intrà propriam Eccleſiam ac proindè Abbas non poſſit mutare mentem Teſtatoris, qui in ſuo teſtamento expreſſit, Miſſam eſſe celebrandas in tali Eccleſia, immò deſignando tale Altare. Quia reſpondetur primò deſignationem Eccleſiæ referri ad Monaſterium, quod ſpecificatur ab Eccleſia, non autem ad ipſam obligationem celebrandi in tali Eccleſia, quia notum eſt apud omnes, celebrationem Miſſarum Regulariter fieri tantum in Eccleſijs. Secundo ſiue ſit deſignata Eccleſia, ſeu eius aliquod Altare, tunc Sacerdos extrà celebrans ſatiſ-

facit ſuæ obligationi,& menti teſtatoris; nam interrogatus reſpondiſſet, ſe eſſe contentum, vt in eo caſu ſatisfiat extrà Altare aſſignatum, ita colligitur ex Decio conſil.227. num. 11. ex Signorolo conſil.183. num. 10. quos refert Bariola conſil.14. fine, vbi dicunt, quòd teſtatoris diſpoſitio extenditur ad eum caſum, de quo veriſimilitèr diſpoſuiſſet, ſi cogitaſſet, quod Praxis Neapol.Genuenſ.cap.57. num.16. deducit ex l. In teſtamentis, ff. de cond. & dem.l.Cum in teſtamento,ff.de reb. dub.

DECISIO CCLXXXIX.

An ſecularis indui poſſit habitu Religionis ſine approbatione Capituli Prouincialis?

IN meo ordine recipere informationes volentium ingredi ſpectat ad Superiorem localem cum ſuo Conuentu,ex cap.8. Regulæ, quibus receptis Nouitius interim de licentia Prouincialis poteſt tranſmitti ad Nouitiatum,dùmmodò antè profeſſionem receptæ informationes approbentur in Capitulo, vel Congregatione eiuſdem Prouinciæ, cuius eſt Conuentus Nouitij recepti. Hæc probaui tom.1. reſol.29. q.2. num.6. ad 10. Immò ſi iuuenis non excefferit ſexdecim annos,receptis informationibus ſine vlla approbatione Capituli, vel Congregationis, non ſolùm poteſt veſtiri habitu, ſed etiam finito probationis anno recipi ad profeſſionem,quia Sixtus V.requirens huiuſmodi informationes in Capitulis loquitur de maiorib. ſexdecim annis, vt docui ibidem num. 9. & iterùm tom.2.reſolut.54.num.80.

DECISIO CCXC.

An à militibus emi poſſint ſpolia in bello rapta?

SPolia capta in bello iuſto,per militem formalitèr talem,emi poſſunt à quovis, etiam vili pretio, modò non ſint bona Eccleſiarum; Ratio licitæ emptionis eſt, quia in bello facta ſunt propria occupantium militum, ergò, cum miles ſit eorum dominus,cuilibet vendere poteſt, ex communi Doct. apud Bonac. de Bello num. 14. etiam vili pretio emi poſſunt, quia merces vltroneæ vileſcunt. De bonis Eccleſiarum dixi ſuprà deciſ. 259. Dixi, *per militem formalem*, quia qui non eſt deſcriptus miles, ſed ſe cum illis coniungit ad deprædandum, iſte miles non eſt, ſed fur, & raptor. In bello iuſto, quia,ſi conſtat de iniuſtitia belli, miles non facit ſuum, quòd aufert, ideò emi iuſtè non poteſt.

DECISIO CCXCI.

An quis ſeipſum eligere poſſit ad Prælaturam?

ACcidere poteſt id tribus modis; primò in concurſu cum alijs electoribus,dando ſibi vocem; ſecundò in compromiſſo; quandò compromiſſarius eligit ſeipſum; tertiò, quandò omnes de Collegio mortui ſunt prætèr vnum, & electio facienda eſt de vno Collegij, & tunc eligit ſeipſum. Quæſtio ergò eſt, an his tribus modis poſſit quis ſeipſum eligere?

Nemo poteſt eligere ſeipſum in quovis caſu ex illis tribus, vel alijs excogitabilibus, alitèr electio eſt nulla.

Pri-

Primum probatur; Tum quia nemo oritur à ſeipſo ſecundùm ordinem naturæ, cap. Didicimus 31. 24. q. 1. ergò neque ſecundùm ordinem moris, moralia enim ſicut ars imitatur naturam, §. Minorem, Inſtit. de Adeption. Nauar. conſil. 4. de cognat. ſpirit. Tum quia, vbi agitur de datione, & receptione, debet eſſe diſtinctio perſonarum intèr dantem, & recipientem, vt patet, tàm in naturalibus generantibus, & genitis, quàm in moralib. quia nemo poteſt ſeipſum præſentare, quãtumcumque ſit idoneus, cap. Per noſtras 26. de iurepatr. cap. Cum ad noſtram 7. de inſtitut. ex ratione Philoſophica, quia relatio neceſſariò intercedit intèr extrema. Tum quia nemo debet ſibi honorem ſumere, ſed tantùm vocatus, Paulus ad Hebr. 5. Tum, quia per electionem acquiritur poteſtas iuriſdictionis, quam nemo ſibi dare poteſt. Tum quia in Sacra Scriptura nullus reperitur electus à ſeipſo, nam Chriſtus miſſus fuit à Patre, Chriſtus elegit Apoſtolos, Apoſtoli elegerunt Stephanum cum alijs, &c. ergò nullus poteſt eligere ſeipſum.

Secundum, quòd electio ſui ipſius attentata ſit nulla, videtur efficacitèr colligi ex primis duobus argumentis, quia, vt dixi, nullus oritur à ſeipſo nec licitè, nec validè, ergò neque quis licitè, nec validè eligit ſeipſum. Et ſicut intèr ſeipſum non datur medians relatio reàlis, ita neque dari poteſt electio realis, alitèr attentata nulla eſt, niſi ens rationis. Ita docet gloſa in fine, cap. Cum in iure 33. de elect. quia electio dicitur facta à minore parte, & ideò nulla ex cap. Audiſtis 29. cap. In Geneſi 55. eod. Sed hæc ratio non placet, quia aliquandò electio obtinet nõ ſolum maiorem partem, ſed totum Capitulum conſentit in electum, ideò eius votum ſibi datum non videtur infringere electionem ex hoc capite. Et ibidem, & in cap. Cumana 50. eod. dicit Gloſ. v. ad maiorem partem, quod perſona electa non connumeratur intèr electores, nec eorum numerum auget. Quarè quandò in electione proceditur per globulos, perſona propoſita non concurrit; vtiq; verò cùm proceditur per ſchedulas, ſed tunc pretendens electionem dat votum ſuum tertio, & ſic duo recipiunt vota. Non valere electionem de ſeipſo factam iuribus, & Doctoribus allegatis docet Sigiſm. dub. 24. §. Dico ſecundo.

Contrà prædicta obſtat electio Ioannis XXIII. qui habita poteſtate compromiſſoria ab omnibus Cardinalibus ſeipſum elegit die 17. Maij 1410. & die 2. Martij 1415. in Concilio Conſtantiæ ſponte renuntiauit ſub conditione, ſi alij duo renuntiarent Benedictus XIII. & Gregorius XII. vt legitur tom. 4. Concil. de qua electione ſubſiſtente Azor. par. 2. cap. 2. lib. 4. q. 8. quia non ſuo nomine, ſed alieno elegit, addit Lauorius tit. 4. de elect. cap. 6. num. 17. quod huiuſmodi electio tenuit, quia non fuit repugnans iuri diuino, vel naturali, eumdem ſeipſum poſſe eligere, cum nihil contrà electionem Pontificiam opponi poſſit ex iure humano. Sed modò nemo ſeipſum eligere poteſt poſt Bullam Gregorij XV. & Vrbani VIII. de electione Papæ, apud Bonac. q. 5. de elect. Summi Pontif. p. 1. concl. 4. Dicas tu, non valere argumentari à facto ad ius.

DECISIO CCXCII.

An Prælatus Regularis ſubditum reum damnare poſſit ad mortem per inediam?

NOn poteſt ſubtrahere victum ad vitam neceſſarium ſubdito reo, etiamſi mortem ex ſuo delicto mereatur, & ſi inedia moritur, fit irregularis Superior. Primum probatur, quia cauſa ſanguinis omnibus Clericis indiſtinctè prohibetur etiam Epiſcopis, cap. His, à quibus, 30.23.q.8. cap. Clericis 5. cap. Sententiam 9. Ne Cler. vel. Mon. cap. Ex litteris 10. de excuſ. Prælator. & ſi quis Epiſcopus habet adiunctum dominium Laicale cum iure ſanguinis, debet conſtituere Iudicem Laicum, qui iuſtitiam faciat ex citatis iuribus, non licet ergò Eccleſiaſticis occidere quemquam, nec immediatè ſententiare ad mortem. D. Thomas 2.2. q.64. art.4. Sed Religioſum damnare ad mortem per inediam eſt cauſa ſanguinis, vt notum eſt, ſinens enim alium mori ſubtractione ciborum, dicitur illum occidere, cap. Paſce 21. diſt.86. à fortiori, præcipiendo, ne quis illi ſubueniat porrigendo panem, ergò Superior Regularis, licet eſſet Generalis, non poteſt condemnare ſuum ſubditum, reum alias mortis, ad inediam, quia id eſt exercere jura ſanguinis, quibus caret Prælatus Regularis, nullus enim poteſt exercere cauſam ſanguinis, niſi habeat poteſtatem gladij temporalis, quo caret Superior Regularis omninò reſpectu ſuorum ſubditorum. Confirmatur ex illo Matth.20.25. *Scitis, quia Principes gentium dominantur eorum, & qui maiores ſunt, poteſtatem exercent in eos, non ita erit inter vos.* Prælatus ergò Regularis, nec quiuis alius Eccleſiaſticus reſpectu ſubditorum debet rigorosè exercere iuſtitiam, neq; illorum eſſe necatorem, quia pater eſt pietatem habens in ſubditos, quaſi filios, crudelitas autem magna eſt, fratrem necare filium, ergò & Superiorem ſubditum tradere morti per inediam. Secundum, quod ſit irregularis, conuincitur ex probatis, quia inedia inducit homicidium voluntarium iniquum ex parte Superioris.

Hinc colligitur falſam eſſe Doctrinam cuiuſdem dicentis Prælatum Regularem poſſe iuſtè cibis priuare Religioſum ſubditum, & ex obedientia, ac voto paupertatis præcipere Miniſtris, ne dent cibos reo. Sed ſuppoſito, quod ſit vera, an ſine periculo irregularitatis Prælatus Iudex poſſit ſubditum damnare, vt fame pereat? Affirmant aliqui, quia hæc irregularitas prouenit ex defectu lenitatis reſpectu mortis violentæ, non verò reſpectu mortis naturalis per inediam. Sed ego dico, tunc incurri irregularitatem ex defectu lenitatis, quia mors violenta dicitur, non tantum ex commiſſione, ſed etiam ex omiſſione, & ſubtractione neceſſariorum ad conſeruationem vitæ cum violentia naturæ, & perſonæ, nam vt dicit Panorm. in cap. Nuper de ſent. excom. not.3. violentia infertur etiam ſine læſione corporali. Silu. v. Homicidium 111. q.5. §. Quintum dicit, dicit ex commiſſione, & omiſſione incurrit homicidium, & irregularitatem. Mors autem ex inedia tunc eſt naturalis, quandò patienti deeſt cibus ſimpliciter, & non ex ſubtractione humana

hoc

hoc enim caſu certum eſt, hominem ſubtrahentem efficacitèr influere in mortem proximi. Incurritur irregularitas hæc ob non ſeruatam lenitatem, & manſuetudinem; ſed in iſto Superiore, non ſolum non ſeruatur lenitas, ſed maxima apparet crudelitas, crudelior enim eſt mors per inediam, quam per ſuſpenſionem, vt patet. Prætereà Clericus immediatè per ſe ipſum dicens cauſam ſanguinis fit irregularis, licet habeat gladium temporale, quo vti tunc debet per officialem, non per ſeipſum, vt euadat irregularitatem, excitatis iuribus, ſiue deindè ſequatur mors violenta, ſiue non, modò moriatur reus ex ſententia lata per Iudicem Eccleſiaſticum, fit irregularis.

DECISIO CCXCIII.

An relictum à patre profeſſo ex bonis inter filios diſtributis ſit Monaſterij?

DIxi Reſolut. 55. q. 5. nu. 14. Patrem ſine diſpoſitione ſuorum bonorum ingredientem Religionem, poſt profeſſionem poſſe teſtari fauore ſuorum filiorum in ſæculo manentium, diſtribuendo illis partem ſuorum bonorum per Authent. Ingreſſi C. de Sacroſ. Eccleſ. approbatam in cap. Si qua mulier q. 19. q. 3. Propoſui dubium ibidem, an reſiduum bonorum, de quibus non diſpoſuit, ſint Monaſterij capacis? Sed non reſolui, conſultus ab amico Reſpondeo, ea bona eſſe Monaſterij, vt expreſsè determinatur ibidem his verbis. *Si qua mulier, aut vir Monaſticam elegerit vitam, & intrauerit Monaſterium, liberis non extantibus, Monaſterio, quod ingreditur, res eius competere iubemus. Sed ſi perſona liberos habens, antèquam de rebus ſuis inter eos diſponat, Monaſterium intret, liceat ei poſteà inter eos diuidere, legitima non diminuta, & quod eis non dedit, Monaſterio competit. Sed ſi omnem ſubſtantiam inter filios diuidere voluerit, ſua perſona filijs connumerata, partem ſibi retineat, quæ Monaſtrio competere debet. Sed ſi poſt ingreſſum moriatur, antèquam inter eos diuidat, filij legitimam percipiant, reliqua ſubſtantia Monaſterio competente.* Eccè quam fauorabilis ſit lex ciuilis Religioni, vt quaſi præferatur filijs.

DECISIO CCXCIV.

An peccet mortaliter Sacriſta exponens Calicem non conſecratum?

NOn damnarem peccato mortali eum Sacriſtam, qui, vt effugiat incommodum faciendi conſecrare Calicem diſecratum, exponit illum Sacerdoti inſcio, vt ex conſecratione vini in eo fiat conſecratus, ratio eſt, quia celebrans inſcius non peccat, ergò cum ex eius expoſitione non ſit cauſa peccati in celebrante, non videtur ita grauiter peccare; nec obſtat, quod ſit peccatum mortale ſcienter celebrare in Calice non conſecrato, quia in caſu noſtro abeſt ſcientia.

DECISIO CCXCV.

An vſusfructus profeſſi in Ordine capaci tranſeat cum profeſſo ad Ordinem incapacem?

VSusfructus Religioſi profeſſi in ordine capaci non tranſit cum profeſſo tranſeunte ad ſecundam Religionem incapacem, quia licèt ſequatur perſonam, cum in eius commodum dicatur conſtitutus, id tamen intelligitur, ſi eius ſtatus illius ſit capax, modò in ſecunda Religione non eſt capax, neq; ratione perſonæ, neq; ratione ordinis, qui in communi nihil habere poteſt, ceſſat ergò tunc vſusfructus, & finitur, ac ſi Religioſus eſſet mortuus naturalitèr, arg. §. Finitur, Inſtit. de Vſufr. & tunc conſolidatur cum proprietate, §. Finitur, cit. l. Antiquitas, §. Tales, C. de vſufr. Quarè prior Religio omne ius circà illum perdidit profeſſione vſufructuarij in ſecundo ordine incapaci. Confirmatur, quia vſusfructus in tantum debetur priori Conuentui, in quantum Religioſus eſt illius profeſſus, ergò ceſſante profeſſione ceſſat illud ius, & id clarum eſt; quia vſusfructus continuè fluit, conſtituitur, & dicitur eſſe in fieri, l. 1. §. Interdùm, Verſ. ſed in vſufructu, ff. de vſufr. accreſc. & alijs allegatis per Ciarlin. tom. 1. cap. 71. num. 8. ita quod nunquam dicitur acquiſitus pro futuro tempore, Bartol. in l. Re coniuncti, ff. de leg. 1. num. 102. Peregrin. lib. 1. conſil. 70. num. 16. & hinc eſt, quòd nunquam poteſt præſcribi, gl. v. largitate, cap. Sæpè 70. 12. q. 2. quarè dum profeſſus manet in priori ordine capaci, illi acquirit pro præſenti tempore, profeſſionem verò emittens in ſecundo incapaci, non ampliùs dicitur acquirere, nec primò, quia non ampliùs eſt illius membrum, nec ſecundò, quia eſt incapax acquiſitionis, ideò reuertitur vſusfructus ad dominium proprietatis.

DECISIO CCXCVI.

An dos reſtituatur moriente Nouitia?

QVandò Nouitia moritur infrà annum probationis, ſeu antè profeſſionem omnia Monaſterio tradita, etiam dos, deductis expenſis, victu, & veſtitu, reſtituenda ſunt hæredibus, vt colligitur ex ſeſſ. 25. cap. 16. ibi: *Illis abeuntibus antè profeſſionem omnia reſtituantur, quæ ſua erant.* Qui autem moritur antè profeſſionem dicitur abire à Religione, ſicut ille, qui abit ad ſœculum, neuter enim illorum eſt factus profeſſus Religionis. Præterea dos datur, vt ex eius fructibus releuetur Monaſterium, quod tenetur illam alere; ſed Monaſterium non contrahit hoc onus alendi, cum antè profeſſionem ſit mortua Nouitia, ergò dos reſtituenda eſt. Ita deciſum refert Barboſa ad dictum cap. num. 52. ex Armend. in caſu mortis, item Zerola p. 2. v. Monialis dub. 11. Nald. num. 6. Galletás v. Nouitius 5. ex illis Tambur. de iure Abbatis diſp. 6. q. 5. num. 5.

DECISIO CCXCVII.

An dos ſit reſtituenda, quandò Nouitia profitetur?

EX Priuilegio Pij V. Nouitia infrà annum probationis infirma poteſt

teſt profiteri, ſi habeat ætatem requiſitam ad profitendum, ideſt, ſi tetigerit 16. annum, vt dixi cap. 4. q. 49. & 50. item tom. 2. reſolut. 54. q. 4. in quibus locis probaui, non eſſe ſimplicitèr profeſſionem, ſed tantùm ad lucrandum in morte Indulgentias, quas lucrantur ſimplicitèr profeſſæ, dum moriuntur, quarè de iure non poteſt Monaſterium ſuccedere intuitu profeſſionis, quia non fuit talis ſimplicitèr, vt erat neceſſarium; eſt enim pro foro conſcientiæ, & nil prodeſt pro foro externo; & in caſu præſenti de dote Monialis Nouitiæ decedentis cum profeſſione infrà annum probationis, res videtur clarior, quia dos datur ad alendum Monialem profeſſam in futurum, ſed moritur antè debitum tempus profeſſionis, ergò ceſſat cauſa alendi, ac proindè translatio dotis ad Monaſterium, quod hoc onus ſuſtinere non debet. Ita docent Compend. priuileg. Theat. v. Nouitius §. 2. Rodriq. cum ſuo Compend. reſol. 101. nu. 40. Mirand. tom. 1. q. 12. art. 10. Vecch. diſp. 13. dub. 11. num. 2. fine. Riccius tom. 2. deciſ. pen. In contrarium ſunt ſex Doctores citati à Diana par. 2. reſol. 17. de Regular. & par. 5. tract. 3. reſol. 139. eoſdem ſequens, cum quibus eſt etiam Tambur. de Monial. diſp. 4. q. 6. num. 10. Sed ſtandum eſt cum primis, qui rem ex profeſſo magis tractāt, & in praxi Nouitij conualeſcentes proſequuntur ſuum Nouitiatum, & eo finito profitentur, ac ſi illam nunquam alias emiſiſſent, quod ſignum eſt, eam non fuiſſe veram profeſſionem, ſed cauſalitèr talem, & præcisè in ordine ad Indulgentiam, & conſolationem animæ; & non ad inducendum alios effectus.

DECISIO CCXCVIII.

An prandium, & iocalia ſint danda Monialibus in profeſſione cauſa mortis?

MOniales iuxtà inueteratam conſuetudinem petebant prandium, & honoraria conſueta dari tempore profeſſionis Nouitiæ, quæ infrà annum probationis cauſa mortis poſteà ſequutæ, ex priuilegio, de quo in præcedentibus, profeſſionem emiſit. Sed in hoc audiendæ non ſunt, quia petita ſunt danda tantùm, quandò Nouitia regularitèr profitetur, ſicut enim lex ad ea, quæ raRò accidunt, & caſu, non ſe extendit, l. Nam ad ea, ff. de legib. ita & conſuetudo locum habere dicitur reſpectu eorum, quæ regularitèr fiunt, conſuetudo enim eſt altera lex, ac proindè obſeruanda eſt, ſicut lex obſeruatur. Deindè prandium, & huiuſmodi tribuuntur à conſanguineis Monaſterio, vt Moniales ſimul cum profeſſa honeſtam capiant recreationem, & intuitu illius letantur, & illi congratulantur; ſed id facere non poſſunt, cum eo tempore ſit tempus luctus, non conuiuij, aut letitiæ, ergò illis nihil debetur. Prætereà prandium ſolet præparari antè profeſſionem, vt in die præfixo profeſſioni conſanguinei congratulentur Monialibus, quaſi gratias re agentes Monaſterio, proptèr Nouitiam connumeratam intèr profeſsas; ſed ceſſat iſta congratulatio, & gratiarum actio, cum reuerà non voluntariè, ſed ex neceſſitate profecerit ad lucrandum Indulgentiam. Nullum igitur ius habet Monaſterium ad prandium, & alia. Prætèrquamquòd illis opponi poteſt,

id

id eſſe prohibitum per extrau. com. Sane, de ſim. vbi ſub pœna excommunicationis reſeruatæ Papæ non poſſunt exigi à quibuſcumque Regularibus etiam Monialibus paſtus, prandia, cœnæ, iocalia, & aliæ res pro ingreſſu Monaſterij. Non eſt tamen recepta, ſeu abijt in diſuetudinem.

DECISIO CCXCIX.

An abſolui poſſit exprimens materiam dubiam, an ſit peccatum?

QVandoque rudes confitentur quaſdam actiones, ex quibus Confeſſarius non poteſt venire in cognitionem, an ſint peccata, necne, in eo caſu poteſt Sacerdos impendere abſolutionem ſub conditione, ſi narrata ſunt peccata, quod melius eſt, quam in abſolutum dimittere pœnitentem, quia, ſi ex parte rei illæ actiones ſunt peccata, remittuntur per eam abſolutionem, & ſic prodeſt; ſi verò non ſunt peccata, non dicitur abſolutio impenſa, quia ex vulgatis iuribus, conditio nihil ponit in eſſe, & hac ratione cum Sacramento non fiat iniuria, & forſan poſſit abſolutio eſſe vtilis pœnitenti melius, & vtilius eſt abſoluere ſub conditione, quam non abſoluere. Ita Bartol. Medina part. 2. Summæ cap. 13. apud Graff. par. 1. lib. 1. cap. 32. nu. 2. qui ſubiungit, à pœnitente extorquendum eſſe aliquod peccatum ſaltem veniale ex præcedentibus confeſſionibus. Sed hoc non eſt neceſſarium, ſiquidem per abſolutionem conditionatam; *Si hæc ſunt peccata abſoluo te, &c.* Nulla fit iniuria Sacramento. Non eſt autem neceſsè eam exprimere, ſed ſufficit mente concipere.

DECISIO CCC.

An vſus Sacerdotalium non benedictorum in Miſſa ſit peccatum mortale?

CErtum eſt, Sacerdotem celebraturum debere vti Calice cum patena conſecrato, & reliquis, Corporali nimirum, Palla, Purificatorio, Burſa, & Velo benedictis. Item Mappis, ſeu Tobaleis Altaris. Pariter Amictu, Alba, Cingulo, Stola, & Planeta. In his omnibus debet antè vſum præcedere benedictio, vt colligitur ex Sacris Canonibus, & Rubricis Miſſalis. Corporalia autem, & cœtera, quæ pluries lauantur, non perdunt præcedentem benedictionem, ideò in illis vnica ſufficit, Calices verò, & veſtes, quandò in duas partes ſcinduntur, ex quo tunc non ſunt adhibiles, ſi reficiantur in vnum egent benedictione, ſicut, & Calix cum patena de nouo auratis in parte, vbi Sacramentum tangit. In his non eſt difficultas.

Ad dubium, dico, vtentem ſcienter Calice, Patena, Corporali, & Purificatorio non conſecratis, ſeu benedictis, peccare mortaliter, reliquis verò tantum venialiter, ratio vtriuſque eſt, quia grauis eſt irreuerentia, quod Sacramentum tangatur ab illis nondum aptis per conſecrationem, ſeu benedictionem, quibus carent, leuis verò reſpectu aliorum, quia non tangunt Sacramentum, ſed referuntur ad ornatum Sacerdotis, & decentiam, vt Sacramentum honorificentius tracte-

tur,

tur; quæ decentia, cum appareat in Sacerdote ſine benedictione, ideò vſus illarum ſine benedictione videtur leuis tranſgreſſio. Deindè prioris generis res ſunt proximiora ad Sacramentum, ſecundi verò generis remotiora.

Circa Deciſ. 300. non videtur benè fuiſse dictum, veſtes Sacerdotales non benedictas, ſi quis eis vtatur, non inducere, niſi peccatum veniale, eò quòd referuntur ad ornatum, & decentiam Sacerdotum, quia habetur in benedictionibus illorum. Primò, quod talis benedictio non fiat à quocumque, ſed ab Epiſcopis, & habentibus facultatem. Quod arguit aliquid amplius, quam quod ſint ad ornatum ſolummodò. Deindè habetur in oratione, *vt diuinis cultibus & Sacris Myſterijs apta, & benedicta exiſtant, & vt induti mereantur eſse defenſi à tentationibus*, malignorũ ſpirituũ, & vt ſeptiformis ſpiritus gratia repleantur, &c. Prætereà ſi hęc Doctrina diſſeminetur, dabitur occaſio legẽtibus vt parũ curent de benedictionibus Indumentorum Sacerdotalium.

Prætereà dicit Burſam, & velum Calicis, cum Purificatorio benedici; quod non vſitatur.

DECISIO CCCI.

An præcedentia in funeralibus debeatur confratribus.

IN quadam ciuitate, quando defertur cadauer alicuius Confratris ad ſepulturam, partim Confratrum procedunt ſub ſua Cruce in loco ſibi debito ſine controuerſia, qui eſt antè omnes Eccleſiaſticos, vt præſcribitur in Cerem. Epiſcop. lib. 7. cap. 33. partim verò eorum incedit proceſſionaliter circà cadauer, & poſt cadauer. Modò Clerus tam Regularis, quam ſæcularis prætendens, id eſſe abuſum ſimul cum alijs Confratribus, non vult pati huiuſmodi Confratres diuiſos poſt ſe, & in loco vltimo, & digniori.

Dico, admittendos eſſe huiuſmodi Confratres cum ſuis cappis, & intortitijs circà feretrum, dum defertur ad ſepeliendum, dico, hinc inde à lateribus, quia hoc modo non dicuntur, alicui auferre præcedentiam, ſed extrà filum proceſſionis honorificè inſeruiunt mortuo, ac proindè non ſunt de ordine proceſſionis quò ad præcedentiam, cum eorum munus ſit deferre intortitia, ſicuti portitores feretri vltimum obtinent locum, non vt partes proceſſionis, ſed vt deferentes cadauer; ideò nulli fit præiudicium, cum in eo caſu, & ſeruitio non competant cum procedentibus proceſſionaliter. debent enim aliqui deſeruire circa feretrum, quod munus non decet Sacerdotibus, & maioribus præcedentes feretrum. Confirmatur id, quia aliquis ratione officij præcedit alios digniores, licet aliàs non præcederet, vt Hebdomadarius, Thurferarius in proceſſione Sacramenti, &c. Quod ſi candelis, aut intortitijs, poſt cadauer bini pares, vt fit formaliter in proceſſionibus, incedere velint, non ſunt admittendi, nec compatiendi, quia non debent ſibi digniorem locum vſurpare, non obſtante quauis conſuetudine, quæ non admittitur inter competitores longè inter ſe diſpares, vt ſunt Confratres, & Eccleſiaſtici, nam Eccleſiaſtici

ſiaſtici locum digniorem habere debent ſuprà quoslibet Confratres, iuxtà citatum Ceremon. & Rituale Pauli V. de Exeq. & Bulla incip. *Expoſuit Paſtoralis*, in cuius fine derogatur omnibus conſuetudinibus; & quamvis conſuetudo multum efficax ſit, & valeat in materia præcedentiæ, tamen locum non habet, quandò minor contendit præcedere maiorem, vt quampluribus allegatis Doctoribus tradit Ferrus de præced. q. 18. num. 7. conſtat autem, Collegium Confratrum eſſe minus Collegio Eccleſiaſticorum.

DECISIO CCCII.

An Sacriſta Conuerſus poſſit tangere alienos Calices?

EXtant priuilegia tangendi Calices per Laicos, quandò ſunt deputati ad Sacriſtiam, vnum refert Cōfect. fol. 83. Bulla 9. Sixti IV. ad inſtantiam Auguſtin. Eremitarum, alterum Leonis X. in Bullario Rodriq. Oraculo 49. etiam primum eſt Oraculum. Hæc autem non ſunt ſublata, vt probaui reſol. 31. quia nulli tertio præiudicant. Ad dubium igitur reſpondendo, dico, hunc Sacriſtam non poſſe tāgere Calices extraneos, quia eſt Sacriſta ſuæ Eccleſiæ, & non aliarum; præterea hoc priuilegium eſt quædam diſpenſatio in iure communi, quæ, vt res odioſa, eſt reſtringenda ad propriam Sacriſtiam. Quarè Frater Franciſcus hic Parmæ Sacriſta eundo Regium, non poteſt tangere Calices Sacriſtiæ illius Monaſterij ſui Ordinis, quia ibi nullo modo eſt Sacriſta.

DECISIO CCCIII.

An Regulares prohibeantur eligi in Confeſſarios Monialium alterius Ordinis?

NVllam inueni prohibitionē, ideò quilibet Sacerdos Regularis aliàs idoneus, ab Epiſcopo, & alijs Prælatis, ad quos ſpectat, eligi poteſt in Confeſſarium, non ſolùm Monialium ſui Ordinis, ſed etiam aliorum Ordinum, nam in Tridentino ſeſſ. 25. ca. 10. dicitur, quod præter ordinarium confeſſorem, alius extraordinarius ab Epiſcopo, & alijs Superioribus offeratur Monialibus, non limitando oblationem, aut electionem ad tales, vel tales Sacerdotes, ergò omnes, ſiue Regulares, ſiue ſæculares, idonei ſunt, vt eligantur in Confeſſarios Monialium, ſiuè eiuſdem Ordinis, ſiuè extranei. Non poteſt verò Epiſcopus aſſignare in Confeſſarium, ſiuè ordinarium, ſiuè extraordinarium, Sacerdotem ſæcularem, vel Regularem Monialibus alterius Ordini ſubiectis; quia Epiſcopus præſentatum ſibi Confeſſarium à Prælatis Regularibus approbare tenetur, vel reijcere, ſi non eſt inuentus idoneus, proponendo alium, aliud enim munus non habet Epiſcopus ſuper Moniales Regularium, quò ad hoc, quàm examinare, & approbare Sacerdotem ſibi præſentatum à Superiore Regulari, ſtante non ſolum Tridentino, ſed etiam Conſtitutione Gregorij XV. per quam in nullo alio eximuntur, quò ad hoc, à ſuis Regularibus Prælatis.

(·:·)

DE-

DECISIO CCCIV.

An Superior Monaſterij eligibilis ſit in Confeſſorem Monialium?

NOn eſt eligendus in Confeſſarium ordinarium, ſiuè ſit localis, ſiuè Prouincialis; Ratio eſt, quia ſunt duo officia incompatibilia; & neutrum illorum benè impleri non poteſt; non enim poteſt domui ſuę preeſse, qui aliorum curam ſuſcipit, regularitèr enim Confeſsarius maiorem partem temporis inſumit in audiendas Confeſſiones Monialium, ex quo patet, non poſse ſuum Monaſterium gubernare, vt deberet, & dum non manet in Conuentu, diſciplina Regularis in ſubditis relaxatur. Vndè in multis Religionibus Superior non occupatur in confeſſione Monialium, ſed eligitur alius Sacerdos. Confirmatur id, quia S. Congr. declarauit, fungentem officio Confeſsarij Monialium non poſse habere curam animarum, apud Barboſam ad cap. 10. citatæ ſeſſionis 25. nu. 16. Nec obſtat, quòd in quadam declaratione ab eodem relata ſub nu. 9. dicatur, Superiores Regularium, quibus facultas competit audiendi confeſſiones, eſse examinandos, quaſi ſupponantur poſse id munus obire, quia S. Congr. reſpondet ad dubium ſibi propoſitum, non eſse examinandos, qui antè Bullam audiebant Moniales vti earum Superiores, ſed tantùm electos poſt illius publicationem; ſiuè deindè poſſint, ſiuè non fungi hoc officio, in diſpendium proprij Monaſterij, ad hæc non reſpondet, ideò à facto ad ius non eſt inferendum.

DECISIO CCCV.

An maritus, cui vxor irata dixit, non potes poſſidere hunc cenſum, quia meus non eſt, teneatur ad reſtitutionem?

DVm altercarentur ad inuicem, vxor dixit, tradidi tibi in dotem cum reliquis meis bonis talem cenſum, quem nomine meo emi ex pecunijs Societatis N. cuius curam egi, illa mortua poſt multum temporis, maritus cępit dubitare, an teneretur reſtituere cenſum illi Societati. Ei reſponſum fuit, non teneri, quandò mulier non ampliùs locuta fuit, & reddidit rationem ſuæ adminiſtrationis approbatam à Miniſtris Societatis; conſtat autem de ratione reddita, & abſolutione de bona adminiſtratione, & paritèr, vxorem non ampliùs mentionem feciſse de dicto conſenſu; neque in puncto mortis, quo de alijs rebus diſpoſuit ad exonerandum ſuam conſcientiam, quarè inferendum eſt, vxorem ea verba protuliſse ex indignatione, vt maritum mortificaret, non autem ex veritate. Nec maritus vlterius tenebatur illum interrogare ſuper veritate cenſus, eo ipſo, quod ſciebat, illam reddidiſse rationem, & abſolutam fuiſse, atque habere nomen bonum in ciuitate, & ex alijs circumſtantijs allatis à conſilio petente. Demùm non tenetur credere in ſui preiudicium, quandò ſibi narratur aliquid ex ira, ſeu odio concepto inter ipſos, quia præſumitur loqui, vt confundat maritum, & non ex veritate.

DECISIO CCCVI.

An nondum Diaconus prædicans in Quadrageſima fiat irregularis?

Reſpondetur negatiuè, quia is non eſt actus ordinis, ſed iuriſdictionis, vt docent Toletus lib. 4. cap. 46. num. 3. Armilla v. Suſpenſio, Megal. lib. 5. de cenſ. cap. 2. num. 4. Nauar. conſil. 2. de temp. ordin. num. 4. Rodriq. in ſumma tom. 2. cap. 22. & alij cum Lezana v. Concionari, aſſerentes id munus committi poſſe omnibus Clericis. Idem Lezana initio explicat, quid ſit formalitèr prædicari, dicens, eſſe ſermonem publicè habere de Euangelio inuocato Spiritu Sancto, exiſtente Concionatore in gradu diſtincto quò ad locum. Vndè infert ex Syluestro, exhortationes, & orationes, quæ fiunt clauſis ianuis, ſeu in Refectorijs, immò in Eccleſijs per quartam partem horæ non eſſe formalitèr prædicationem. Dic tu, illam eſſe concionem, quæ fit regularitèr per diuiſionē eius in duas partes in ambone, cum benedictione in fine.

DECISIO CCCVII.

An Canonicus Regularis Lateranenſis, factus Clericus ſecularis, recuperet renuntiata?

Canonicus Regularis Lateranenſis, qui in ingreſſu Religionis renuntiauit bonis paternis, & maternis ad formam Tridentini, poſteà egreſſus de licentia ſuorum Superiorum, ad titulum beneficij in ſæculo manens in habitu Clerici ſæcularis, prout huiuſmodi Canonicis ex priuilegio Apoſtolico, non recuperat bona renuntiata; quod probatur. Tum quia non datur regreſſus ad renuntiata, l. Quæritur 14. §. Si venditor, ff. de ædil. edicto. 15. enim qui renuntiauit, ad id, quod renuntiauit, nam habet regreſſum, ca. Cum intèr, cap. Ex tranſmiſſa, ca. Cum in præſentia, de renunt. Tum quia ius ſemel extinctum non reuiuiſcit, l. Qui res, §. Areum, ff. de ſolut. gl. fin. ca. Cum ceſſante 60. de appellat. alijs iuribus citatis, ſed per renuntiationem factam antè profeſſionem extincta fuerunt omnia iura, quæ habebat in bonis paternis, & maternis, ergò ea recuperare non poteſt, cum non reuixerint per illum egreſſum, vt magis patebit ex mox dicendis. Tum quia, ſi illud ius, quod antè renuntiationem habebat, reuixit, maximè, vel ex aliqua conſtitutione, vel ex priuilegio aſſumendi habitum Clericalem ſæcularem; vel ex titulo beneficij, & ſtatus Clericalis de nouo aſſumpti, nihil enim aliud videtur aſſignabile; ſed ex nullo horum ius acquiſiuit ad recuperandum renuntiata, ergò ea recuperare non poteſt; non enim acquiſiuit hoc ius ex tenore alicuius Conſtitutionis, quia non extat; neque ex priuilegio egrediendi, quia priuilegium non tollit ius acquiſitum alicui, niſi de hoc iure fiat expreſſa mentio in priuilegio, ex Reg. 27. Cancell. De non tollendo ius quæſitum, nec Apoſtolica diſpenſatio retròtrahitur in præiudicium tertij, Bald. in Auth. Ingreſſi, C. de Sacroſ. Eccleſ. num. 64. Feder. de Senis conſil. 26. n. 3. & alij omnes; in priuilegio autem iſto egrediendi nulla fit mentio de recuperatione renuntiatorum, ergò bona renuntiata recuperare non poteſt; neq; ex eo, quod transfertur ad beneficium,

cium, quia adhuc remanet Religioſus cum voto Paupertatis, eſto abſoluatur à iugo Regularis obſeruantiæ, iuxta cap. Statutum 2.18. qu.1. vbi, licet dicatur, quod Epiſcopus Regularis, vti legitimus hæres, paternam ſibi hæreditatem iure vindicandi poteſtatem habeat, quicquid tamen habebat antè egreſſum è Monaſterio, erat eiuſdem Monaſterij, & ius ſuccedendi tunc non erat pœnes Monaſterium, niſi quò ad ſpem, quia ius ſuccedendi competit ſolum poſt mortem defuncti, vndè viuente patre Religioſus electus in Epiſcopum, ſecum transfert ſpem ſuccedendi in bonis paternis poſt eius mortem, & tunc non ſibi acquirit, ſed ſuæ Eccleſiæ, vt ex textu, & gloſa colligitur. Iſte autem Religioſus, cum omnibus renuntiauerit, nullum ius, nullam ſpem ſecum transferre poteſt, cum nihil illi competeret, quandò erat in Monaſterio. Confirmantur prædicta per deciſionem Rotæ de Reintegratione coram Burato 26. Febr.1621. apud Tambur. deciſ.21. in qua ſententiatum fuit, quemdam Fratrem Capuccinum ex priuilegio Pontificio translatum in Religionem Melitenſem in gradu Capellanorum, non fuiſſe redintegratum ad bona, quæ amiſerat per profeſſionem primam in Religione Capuccinorum, iſte enim ſuis bonis non renuntiauerat, & tamen illa non recuperauit pro ſecunda Religione, ergò neque in caſu noſtro Canonicus Regularis factus Clericus ſecularis recuperauit renuntiata, & hoc à fortiori ſequitur, quia ex illa deciſione non conſtat Capuccinum renuntiaſſe, ſicut in præſenti caſu, in quo fortior ratio eſt iuris acquiſiti à parentibus Canonici ex titulo renuntiationis, quàm reſpectu Capuccini ratione incapacitatis, qui dicitur ſolum virtualiter renunciaſſe per profeſſionem in Religione incapaci.

DECISIO CCCVIII.

An aduena excommunicari poſſit?

PLacentinus, qui puellam Cremonenſem ſtuprauit cum promiſſione Matrimonij, compelli poteſt ad contrahendum cum illa per Ordinarium Cremonenſem ſub Excommunicatione, ſi duo concurrant; vnum eſt, ſi commiſit ſtuprum in diœceſi Cremonenſi, ex quo fit illi Ordinario ſubditus ratione delicti, ex cap. fin. de foro compet. ſeu, vt alij dicunt, ſortitur forum ratione delicti; alterum eſt, ſi præuentus fuit citatione, ex quo ratione contumaciæ contractæ obedire nolens, licet poſteà fugam arripiat, excommunicari poteſt ab Ordinario Cremonenſi; & ita docent omnes cum Abbate in dicto cap. fin. de foro compet. Megal. lib.1. de cenſur. cap.3. n.50. Diana reſol.36. de cenſur. alijs citatis.

DECISIO CCCIX.

An puerpera teneatur petere benedictionem?

NOn tenetur, vt colligitur ex Rituali Pauli V. in titulo: De benedictione mulieris poſt partum, his verbis: *Si qua puerpera poſt partum, iuxta piam, & laudabilem conſuetudinem ad Eccleſiam venire voluerit pro in-*

incolu mitate ſua Deo gratias actura, petierit à Sacerdote benedictionem. Quia voluntas conditionata experta illis verbis. *Si venire voluerit*, non indicat neceſſitatem, & obligationem, ſed tantum libertatem, & deuotionem in muliere, quæ ſine peccato poteſt deſiſtere à Purificatione.

DECISIO CCCX.

Cuinam ex pluribus obligationibus quis præſumatur ſatisfeciſſe?

PEtrus tenetur dare decem triplici titulo, reſtitutionis, voti, & pœnitentiæ, decem ſemel dedit non aduertendo, nec determinando quo titulo ſoluit. Cuinam obligationi ſatisfecit? Reſpondeo; cenſetur ſatiſfeciſſe titulo reſtitutionis, quia magis vrget obligatio ex reſtitutione, quam ex alijs titulis. In alijs, puto, ſatisfeciſſe priori obligationi contractæ, quia anterior dicitur habere potiora iura. Aliter reſpondet Sanch. libr. 1. cap. 14. num. 8. nimirum, intelligi ſatisfactum obligationi titulo reſtitutionis, quia magis vrget hoc præceptum. Inter verò alios duos titulos, ſatisfactum voto, non pœnitentiæ, quia maior eſt obligatio voti, quippe Religio ſtrictius obligat, quam pœnitentia,

DECISIO CCCXI.

An Notarius peccauerit contra Iuſtitiam in ſequenti Teſtamento?

QVidam Notarius Teſtamentum ſcripſit N. qui inſtituit hæredem filiam ſuam, præterita filia filij ſui defuncti, dicendo, eam habuiſſe dotem ſuam, immò ceſſiſſe bonis paternis auitis, ideò nolle quicquam illi relinquere. Nihilominus filia præterita mouit litem hæredi petendo portionem ſibi de iure debitam, deuenerunt partes ad compoſitionem. Modò Notarius agitatur ſcrupulis, an teneatur ad aliquid, quia in Teſtamento ſaltem non expreſſit, Teſtatorem ideò eam præteriſſe, quia ſuam dotem habuit, & prætereà bonis auitis ceſſit, hac enim expreſſione forſan nulla lis mota fuiſſet? Quicquid ſit de præteritione huiuſmodi neptis.

Dico, quod Notarius non peccauit, nec ad aliquid tenetur, quia Notarius habet publicum Officium ſcribendi inſtrumenta, & teſtamento pro vt narrantur à partibus, fidem de illis faciens, ita quod nihil ſcribere poteſt contrà voluntatem expreſſam Teſtatoris, aut partium diſponentium, ex C. de tabel. ſcript. modò diſpoſitio non contineat expreſsè rem illicitam, aut contractum iniuſtum, vſurarium, ſimoniacum, &c. & modò ſeruet formam ſibi præſcriptam in ſtatutis, & legibus; hoc enim modò ſe gerendo non peccat; ſed hoc modò ſe geſſit N. in caſu præſenti; vndè perſona præterita mouendo litem hæredi nullum præiudicium intulit conſcientiæ Notarij, qui non tenebatur ex officio ſuo ſcire hunc iuris punctum ſatis controuerſum inter Doctores; præterquamquod, omnes ferè lites naſcuntur ex inſtrumentis, & teſtamentis aliàs ritè non ſolum ſcriptis cum ſuis clauſulis, ſed etiam compoſitis à doctis Teſtatoribus. Sufficit ergò Notario, vt non pec-

peccet, quod ſeruet formam in ſuis ſtatutis præſcriptam. Demùm certum eſt, Notarium non poſſe aliquid ſcribere contra expreſſam voluntatem diſponentis, maximè, quandò congruentèr loquitur, quia non Notarius, ſed teſtator dicitur ſuum condere teſtamentum.

DECISIO CCCXII.

An incendiarius pretèr combuſta teneatur aliquid aliud reſtituere?

QVidam ignem appoſuit domui potiùs intentione deterrendi inimicum, quàm illius domum comburendi, ſed ignis, qui metas ſuæ virtutis ignorat, vltrà intentionem agentis domum deſtruxit. Vicinis, quibus non nocuit, multum incommodi, prætèr timorem, attulit, ex quo vtenſilia ſua aliò tranſtulerunt, & tectum domuum ſuarum diſcooperierunt, ſed flamma nihil eorum tetigit. Quęrit incendiarius, an teneatur prætèr combuſta, reſtituere aliquid vicinis, quibus aliquid combuſtum non fuit? Tenetur reſtituere non ſolùm combuſta, ſed etiam ablata cauſa incendij, vt dicitur cap. Si quis domum 6. de iniur. & damna illata ex tranſportatione, ſi aliquid deperditum fiat, fractum, aut deterius factum, vel ſi aliquid inſumptum fuit ea occaſione, ex cap. Si culpa 9. de iniur. *Si culpa tua datum eſt damnum, vel iniuria irrogata, ſeu alijs irrogantibus fortè intuliſti, aut hæc imperitia tua, ſiuè negligentia euenerunt, iure ſuper his te ſatisfacere oportet; nec ignorantia te excuſat, ſi ſcire debuiſti, ex facto tuo iniuriam veriſimilitèr poſſe contingere, vel iacturam.* Quæ verba benè quadrant caſui præſenti, in quo iſte ex malitia, & dedita opera ignem appoſuit, cuius eſt propriè cōburere, & damnum inferre vicinis. Nec excuſat intentio non nocendi, quia hęc intentio nihil prodeſt, cum factus ignis ſit illi incompoſſibilis, & illam deſtruat. Non incurrit tamen excommunicationem, quia incendit domum laicalem. Quærit adhuc de modo, quia ignorat damnum vicinorum? Putarem in hoc caſu, ſufficere, ſi reficiat damna illata vicinis domui combuſtæ tantum contiguis, & ſic domibus primis hinc indè duabus combuſtæ adhærentibus, ſi illæ ab igne minus tactæ fuerunt, quia reliqui nihil videntur paſſi. Dico, quandò ignoratur damnum illatum, nam, ſi incendiarius ſcit, non ſolum vicinos contiguarum domorum, ſed aliarum etiam damnum fuiſſe paſſos, ad omne tenetur, quod non ignorat, quia in cauſa fuit reſpectu omnium.

DECISIO CCCXIII.

An Notarius peccet, quandò teſtes non cognoſcunt contrahentes?

NOtarij in omnibus ſuis inſtrumētis apponunt clauſulam teſtiū, ſimilibus verbis. *Omnibus aſſerentibus ſe habere notitiam contrahentium, & illos cognoſcere.* Quandoq; non omnes cognoſcunt teſtatorem, vel contrahentes, & nihilòminus Notarius per illam fatetur clauſulam, contrahentes eſſe notos teſtibus. An ſit mendax, & teneatur ad illata damna, ſi contrahentes non ſunt verè illi, qui ſe tales vocant in contractu? Si maior pars teſtium cognoſcit diſponētes, Notarius non eſt mendax, quia illa dictio, *Omni-*

bus, refertur ad maiorem partem, eo modo, quo electio facta à maiori parte electorum, dicitur facta ab omnibus, & quod maior pars facit, dicitur ab omnibus factum, gl. v. maior, cap. Duobus 14. de reſcr. in 6. Alitèr videtur peccare venialitèr, quandò tamen ipſe Notarius cognoſcit contrahentes eſſe tales, quales ſe nominant. Cæterùm, quandò ipſe non cognoſcit contrahentes, neq; maior pars teſtium cognoſcit illos, ſi comperiantur non eſſe verè tales, Notarius, & teſtes in ſolidum tenentur ad illata damna, quorum fuerunt cauſa efficax in illo inſtrumento, ſeu teſtamento.

DECISIO CCCXIV.

An Papa cum decreto irritante poſſit prohibere celebrationem Miſſæ?

PApa ſimili decreto interdicere non poteſt Sacerdoti etiam hæretico præciſo; & vitando ne celebret, alitèr irrita ſit conſecratio; Ratio eſt, quia ad valorem conſecrationis cum intentione celebrandi, iuxtà Ritum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Sacerdoti proferre veram formam verborum ſupèr debitam materiam, habet enim poteſtatem Ordinis irreuocabilem à quacumque poteſtate humana, quæ ſicut ab eius anima non poteſt delere caracterem Sacerdotalem, ita neque auferre, aut deſtruere ab eodem Ordinis poteſtatem eſſentialitèr inſeparabilem à caractere, qui indelebilitèr imprimitur animæ, immò poteſtas hæc à multis cenſetur idemmet caracter. Quamvis igitur Eccleſia poſſit, cum opus eſt, Sacerdotem impedire per cenſuras, & alias pœnas à celebratione, & contrafaciendo peccet mortalitèr, nihilòminus adhuc validè conſecrat, vt docet gloſa 1. cap. 2. de Cler. excom. min. Eſtque communis Doctorum ſententia, quam refert Megal. par. 1. cap. 6. num. 4. in fine.

DECISIO CCCXV.

Quid ſit Legatum Conuentionale?

LEgatum diuiditur in Conuentionale, & ſimplex. Conuentionale dicitur illud, cuius inſtitutio, & ſalarium ſimul tempore oritur ex conuentione partium ſe obligantium, vna quidem ad celebrandum, altera ad ſoluendum ſalarium conuentum. Simplex verò eſt illud, quod inſtituitur primò ſine partis conuentione in inſtitutore, licèt conueniat cum hærede, qui onus acceptauit, modò taxatum ſalarium à teſtatore ex conuentione partium, nempè hæredis, & onera Miſſarum, ſeu Officiorum acceptantis, non alteretur diminutione. Hæc latiùs explicaui reſol. 25. q. fin. Quarè legata relicta in teſtamento, ſeu donatione, aut alias, non concurrente conuentione, ſed tantùm acceptatione, non obſtante taxatione ſalarij, de quo non diſpoſuerat teſtator, vocatur ſimplex, quia non fuit partium conuentione factum. E contrà verò Conuentionale eſt illud, quod intèr partes viuentes primò inſtituitur, vt contingit, quandò quis aliàs non obligatus, fundat Capellam, iuſpatronatus, vel Miſſam quotidianam pro ſe, ſeu ſuis, ſuper hoc conueniendo cum parte publico inſtrumento.

DECISIO CCCXVI.

An Epiſcopus extraneus aſſiſtat Matrimonio Magnatum ſine licentia?

EPiſcopus N. non poteſt aſſiſtere Matrimonio celebrando inter duos Magnates ſine licentia Parochi earum perſonarum, vbi faciendum eſt Matrimonium, præter peccatum mortale, irritum, & nullum reddit Matrimonium, etiam ſi fuiſſet contractum inter Reges, ex Tridentino cap.1. ſeſſ.24. ibi: *Qui aliter, quam præſente Parocho, vel alio Sacerdote, de ipſius Parochi licentia, & duobus, vel tribus teſtibus, Matrimonium contrahere tentabunt, eos Sancta Synodus ad ſic contrahendum omninò inhabiles reddit, & huiuſmodi contractus irritos, & nullos eſſe decernit*. Et in hoc nulla difficultas, cum Tridentinum clarè loquatur, & indifferentèr de omnibus, qui volunt contrahere; nec obſtat, quod ſimpliciter dicatur, *Vel alio Sacerdote*; quaſi ſub eo nomine non veniat Epiſcopus in hac materia, ſi quidem, ſiue veniat, ſiue non, cum Matrimonium dicatur abſolutè celebratum, ſeu potius attentatum ſine Parocho, neque per ſe, neque per alium, irritum omninò eſt. Nec ſufficit bona voluntas, & propoſitum Parochi, quod libentiſſimè dediſſet licentiam, ſi petita fuiſſet; quia ex vulgatis iuribus, propoſitum in mente retentum nihil operatur. Nec prodeſt eiuſdem Parochi ratihabitio de præſenti ſcientis tali hora celebrari Matrimonium, immò etiamſi in eadem Eccleſia reperiatur, nihil dicendo in ipſo contractu Matrimonij, quia ibi dicitur eſſe tamquam perſona priuata, & vt alter curioſus; & ratihabitio non habet locum, vbi requiritur licentia expreſſa, ratihabitio enim dicitur tacita licentia, non ſufficiens in caſu præſenti, in quo neceſſaria eſt licentia expreſſa, vt docent omnes cum Sanchez lib.3. diſp.35. num.15. Bonac. q.2. de Matrim. p.8.num.11. Pontius de impedim. cap.26. §.6. quos cum alijs citat Barboſa ad hoc c.1. ſeſſ.24. num.108. Ita autem eſt neceſſaria, quod debet præcedere, ex Sanch.lib.3. diſp.35.num.18. Cenedus Pract.lib.1. q.30. num.78. & alij apud dictum Barboſam num.109. In his caſibus, vbi agitur de negotijs grauiſſimis, licentia huiuſmodi deberet pati publico inſtrumento, aliàs reſpectu valoris Matrimonij ſufficit licentia verbalis, ex Nau. conſil.12. de clandeſt. deſponſ. Sanch.lib.3. diſp.35.num.10. Emmanuel par.1. Summæ cap.219. nu.13. & alij omnes.

DECISIO CCCXVII.

An Iudex peccet ſententiando proceſſu non lecto?

EST certum, Iudicem peccare mortaliter, ſi fert ſententiam, non legendo, & conſiderando, quam ſententiam ferre debet, tum quia Iudex de tota cauſa inſtructus eſſe debet, l. Iudices ff. de iud. Tum quia Iudex, cui nihil conſtat, nihil decernere poteſt, l.1. C. de ſecund. tab. Tum quia Iudex debet cognoſcere initium, medium, & finem cauſæ ſibi commiſſæ, cap. Super 27. de off. delegat. Tum quia Iudex omnia rimari debet vſque ad prolationem ſenten-

tiæ, cap. Cum Ioannes 10. ad finem, de fide inſtr. Tum quia Iudex tenetur ſententiare ſecundum allegata, & probata, l. Illicitas, §. Veritas ff. de offic. præſid. cap. Iudicet 4.3. qu.7. cap.2. & 3.6. q.2. & eſt conforme illud Ioann.5. num.30. *Sicut audio, iudico*. Qui autem proceſſum non legit, nec formauit, nihil prædictorum fecit, vt manifeſtum eſt, ergò ſententiando grauiter deliquit, & ſi ſententia eſt iniuſta, tenetur ad reſtitutionem, & id nullus negat. Neque tertio munus hoc committere debet, niſi eſſet Doctor, vel Aſſeſſor deputatus, maximè parti, vti Procuratori, vel Notario, qui funguntur vice partis, quamuis aliòquin ſententia eſſet iuſta, eſt enim contrà rationem, & iura, quod quis ſit ſimul Iudex, & pars, vndè bene gloſa v. Impedimento, cap. Sciſcitatus 13. de reſcrip. dicit, quod Iudex ab alijs quærere non debet, quod eum loqui oporteat. Quarè Iudices ad cauſas præſertim ciuiles ignorantes, & quaſi ſolo nomine Doctores, tamdiu ſunt in ſtatu peccati mortalis, quamdiu indignè retinent hoc Officium in graue damnum Reipublicæ, præter obligationem reſtitutionis damnorum illatorum.

DECISIO CCCXVIII.

An Indulgentia acquiratur orando in Sacriſtia?

PAulus V. ſua conſtitution. incip. *Romanus*, extenſa apud Peyrinum conſtit. 8. conceſſit diuerſas Indulgentias Regularibus, inter aliàs, quod Religioſi intrà clauſtra viuentes, & ſuam Eccleſiam viſitantes orando lucrentur eas omnes Indulgentias, quas viſitantes Eccleſias Vrbis, & extrà eam diebus ſtationum conſequuntur, ac ſi ipſas perſonalitèr viſitarent. Pariter dicentes quinquies Pater noſter, & Aue Maria antè Altare eorum Eccleſiæ, quolibet die, quinque annos, & totidem quadragenas de Indulgentia acquirunt. Ex his colligitur manifeſtè, orantem in Sacriſtia non lucrari Indulgentias, cum ex præſcripto dictæ Bullæ orandum ſit in Eccleſia, & non in Sacriſtia, quæ dicitur eſſe extrà Eccleſiam. Nihilòminus, quandò Sacriſtia habet proſpectum intrà Eccleſiam, cuius Altaria videri poſſunt à manentib. in Sacriſtia, puto Indulgentias acquirere, quia hoc modò dicitur viſitare, & orare in Eccleſia, ſeu antè Altare, ſicut dicitur Miſſam audire manens in Sacriſtia, ſeu Choro. In itinere exiſtentes, item Prędicatores, & Lectores vbicumque extrà clauſtra recitando dictas orationes, quinquies lucrantur ſupradictam Indulgentiam, non vero Indulgentias Vrbis; neque alias, requirentes, quod Religioſus maneat intrà Clauſtra.

DECISIO CCCXIX.

An confirmatione caſuum reſeruatorum intelligantur reuocata licentia abſoluendi ab illis?

MOritur Epiſcopus, proindè ceſſat caſuum reſeruatio facta ab eodem, vt ab homine, ideſt, extrà Synodum, & legem, ſeu ſtatutum, ideò Vicarius Capitularis eaſdem, prout iacebant, confirmat, prohiben-

bendo omnibus Confeſſarijs, ne poſſint ab illis abſoluere, nulla facta mentione de reuocatione licentiarum alias conceſſarum nonnullis confeſſarijs per Epiſcopum, aut anteceſſores Vicarios. Habentes licentiam ſuper caſus reſeruatos, aut omnes, aut partem illorum ſine vlla temporis definitione, poſſunt deinceps illa vti, prout antè faciebant, quia ex Edicto huiuſmodi non conſtat reuocatas fuiſſe, cum nulla mentio fiat de reuocatione ſimilium licentiarum, neq; reuocatio virtualitèr continetur ſub illis verbis: *Prohibendo omnibus Confeſſarijs, ne poſſint ab illis abſoluere*, quia intelliguntur reſpectu Sacerdotum carentium hac gratia, nam omnes Confeſsarij antè hanc confirmationem, poterant abſoluere, quia morte Epiſcopi euanuerat reſeruatio, reſtituta per Capitulum Sede vacante; & quòd hæc prohibitio loquatur tantùm de Confeſſarijs ſimplicibus; probatur, quia in fine edicti fit mentio de Pœnitentiarijs, tum Ruralibus, tum Vrbanis, quibus per edictum non aufertur eorum licentia, qualiſcumq; ea ſit, ergò, neque aufertur huic Confeſſario, qui conſilium petit, & ſi enim is non ſit Pœnitentiarius publicus, & deputatus, eſt tamen talis, quò ad gratiam, & forſan maior, cum ab omnibus reſeruatis abſoluere valeat, vt aſſerit. Nec obſtat, quòd licentiam de nouo petierit à Vicario Capitulari, qui eidem gratiam fecit limitatam ad certos caſus, quaſi ab alijs abſoluere non poſſit. Siquidem cum putaret per illud edictum fuiſſe reuocatas omnes gratias, ideò hoc errore ductus, petijt de nouo gratiam, ſed ſibi non præiudicauit, quia errans nihil dicitur fateri, l. Non fatetur, ff. de confeſſis, & error facti nō nocet, cap. fin. de confeſſis, neque dicitur, renuntiaſſe priori licentiæ, quia errans non amittit rem ſuam, l. Si procurator, ff. de acquir. rer. dom. ad renuntiationem requiritur conſenſus, errans autem caret conſenſu, l. Nihil 117. ff. de reg. iur. demùm tantum abeſt, quod ſibi præiudicauerit, vt potiùs procurauit eiuſdem confirmationem. Nec obeſt illa limitatio, quia vtendo priori licentia ampliore, poteſt ab omnibus abſoluere, renuntiando poſteriori gratiæ, vt minus vtili. Confirmatur id ex ijs, quæ docui to. 2. reſolut. 52. q. 48. nimirùm, quem poſſe vti priuilegio ampliori, relicto minus amplo ſibi conceſſo ab alio Superiore.

DECISIO CCCXX.

An nutrix poſſit contrahere matrimonium cum ablactato à ſe?

NIhil impedit, quin nutrix poſſit matrimonium inire cum eo, cui ab infantia lac tribuit, quia per hoc nullum contraxit impedimentum, non ſolùm dirimens verum, neque prohibens, inter illa enim non numeratur. Neque hoc arguit aliquam inhoneſtatem, quia lactatio non gignit parentelam, nec identitatem ſanguinis facit, ſicut prima generatio. Et de hac re nulli eſt dubitandum: Idem dic à fortiori de fratre, & ſorore collactaneis nutritis mammis eiuſdem fœminæ dictis fratribus ſecundùm alimentum lactis, non ſecundùm generationem, quæ ſola impedit matrimonium, non adgeneratio extraneæ nutricis.

DECISIO CCCXXI.

An nunquam confeſſus deſideria, quia non putabat peccata, teneatur reficere confeſſiones?

VIr alioquin prudens & ſciens, qui anteà in ſuis confeſſionibus nunquam ſe accuſauit de deſiderijs carnis, furti, odij, &c. eò pręciſè, quia putabat, ea non eſſe peccata, aut de illis nunquam dubitauit, ſintne peccata, non debet eſſe anxius circà pręteritas confeſſiones reſpectu integritatis, neque tenetur illas reficere, neque huiuſmodi deſideria aliàs non confeſſa modò cõfiteri; Ratio eſt clara; primò, quia ſtante eius bona fide, quæ ſecundùm omnes à peccato excuſat, non peccauit, ergò ex hoc capite non tenetur reficere confeſſiones; ſecundò, dictæ confeſſiones non caruerunt ſua integritate, quia integritas habet pro obiecto ſolum peccatum tale cognitum ex parte pœnitentis, qui in caſu noſtro nunquam habuit cognitionem, vel aduertentiam, illa deſideria fuiſſe peccata, & hæc ignorantia in eo fuit inculpabilis, ſicut fuit in D. Paulo, dum dixit ad Rom. 7. 7. *Nam concupiſcentiam neſciebam, niſi lex diceret: Non concupiſces.* Ex quo tertiò ſequitur hunc virum non teneri ea deſideria confiteri, quia ſolum peccatum eſt obiectum huius Sacramenti. Nihilòminus pro quiete conſcientiæ ſuæ poterit, ſi vult, ea deſideria fateri talia, qualia ſunt in ſeipſis, ſimul cum alijs peccatis.

(.:)

DECISIO CCCXXII.

An Vicarius Capitularis abſoluat ab excommunicatione duellantes.

IN Tridentino ſeſſ. 25. cap. 19. contrà duellantes publicè, & alios, pręter alias pœnas, infligitur excommunicatio nulli reſeruata, quam poſteà ſibi reſeruauit Gregor. XIII. in ſua Bulla incip. *Ad tollendum*, extendendo illas ad priuata duella, & prædicta confirmauit Clemens VIII. in ſua incip. *Illius vices*, extendendo pœnas ad alias perſonas, & de nouo eas excommunicando, ſed de reſeruatione ſuæ excommunicationis nulla fit mentio. Vide quæ dico ſuprà Deciſ. 84. & alibi.

Dico, Vicarium Capitularem poſſe abſoluere ab ea excommunicatione, quandò duellum fuit occultum; Probatur, quia Capitulum Sede vacante vti poteſt priuilegio Tridentini ſeſſ. 24. cap. 6. conceſſo Epiſcopis abſoluendi ab omnibus caſibus occultis, Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, vt docent Marcellus Vulpes in ſua Praxi cap. 44. nu. 19. Sanchez lib. 8. diſp. 2. num. 10. alios referens Diana part. 7. tract. 2. reſol. 3. ſuccedit enim in omnia iura ordinaria Epiſcopo competentia, ſiuè de iure communi, ſiuè de iure ſpeciali, vti Epiſcopo. Sed Epiſcopus poteſt abſoluere ab excommunicatione duelli occulti ex vi huius capitis Tridentini, vt docent Bonac. diſp. 2. de cenſur. q. 3. p. 48. num. 39. in Bullario, & de cenſ. in communi diſp. 2. q. 6. p. 2. num. 15. Peregr. de duello q. 33. num. 1. cum eis Diana par. 7. reſol. 21. de duello in fine. Nec obſtat, quòd Gregorius XIII. fuerit poſt Tridentinum, quaſi eius priui-

priuilegium non comprehendat nouas Bullas. Quia alijs allegatis Diana par.7.reſol.20. de duello, benè probat, priuilegium eſſe commune tàm futuris, quàm præteritis conſtitutionibus, modo per illas expreſsè derogetur huic priuilegio.

DECISIO CCCXXIII.

An Benedictio Epiſcopi comprehendatur in conceſſione licentiæ ad concionandum?

REgulares prædicaturi in ſuis Eccleſijs Benedictionem, in alienis etiam licentiam Epiſcopi petere debent, Trident. ſeſſ.5. cap.2. & ſeſſ.24. cap.4. Si licentiam habeant à Vicario, tenentur diſtinctè Benedictionem petere ab Epiſcopo, non verò ſi obtineat per ſeipſum ab Epiſcopo licentiam, quia ſub licentia obtenta ab Epiſcopo perſonalitèr continetur virtualitèr Benedictio: ibi; *Cum qua licentia*, ſcilicèt, obtenta à ſuis Superioribus Regularibus, *perſonalitèr ſe coràm Epiſcopis præſentare, & ab eis Benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant*. Approbando enim Epiſcopus illam licentiam, ſiuè ſit Superioris Regularis, ſiuè ſui Vicarij, cenſetur illos benedicere, non contradicendo, quarè tunc ſolùm Benedictio diſtinguenda eſt à licentia, quando per ſeipſos non comparent coràm Epiſcopo pro ea cauſa.

DECISIO CCCXXIV.

An Epiſcopus Extraneus ſine licentia miniſtret Sacramentum Confirmationis?

EPiſcopus Placentinus hic Parmæ non poteſt licitè hoc Sacramentum miniſtrare ſine licentia Epiſcopi Parmæ, non ſolùm non ſuis ſubditis, immò neque ſuis, quia nullus poteſt ſuam exercere iuriſdictionem extrà proprium territorium, quamvis ſit voluntaria, niſi accedat conſenſus Prælati, in cuius Diæceſi vult miniſtrare; ordo enim confunditur, ſi vnicuiq; propria iuriſdictio non ſeruatur, cap. Peruenit 36. 11. q. 1. Quarè neque Parmenſem Epiſcopus Placentinus ad ſe accedentem Placentinum confirmare poteſt, quia non eſt illi ſubditus, niſi habeat licentiam Epiſcopi Parmenſis, ſaltem præſumptam, quam cenſetur habere ille, qui ad ipſum dimiſſus fuit ad recipiendos ordines, & nondum eſt confirmatus, in hoc enim caſu poteſt admitti ad hoc Sacramentum, quia concedens finem, concedit conſequētia ad finem; ſed Confirmatio debet præmitti Ordinibus, ergò Parmenſis recepturus Ordines de licentia ſui Ordinarij ab Epiſcopo Placentino, præſumitur habere quoque licentiam ad recipiendum Sacramentum Confirmationis. Confirmatur id, quia vno conceſſo, intelliguntur conceſſa ea omnia, per quæ peruenitur ad illud, l. pen. de vſufr. cap. Præterea, cap. Prudentiam, §. Sexta, de off. deleg. Ita Zambranus, Layman, & Fagundez apud Dianam reſol. 24. de Sacram.

DECISIO CCCXXV.

An Vicarius Capitularis det licentiam alicui Epiſcopo Confirmandi, & Ordinandi?

QVamuis Capitulum Sede vacante ſuccedat in omnia iura ordinaria Epiſcopi præmortui, vt docent omnes cum Quar. verbo. Capitulum Sede vacante, ac proindè poſſit dare licentiam extraneo Epiſcopo, vt ſuos ſubditos confirmet; non tamen poteſt concedere dimiſſorias ad Ordines, neque vocare alienum Epiſcopum, vt Ordines illi conferat durante primo anno à die vacationis, niſi Clericus coarctetur occaſione beneficij obtinendi, aut obtenti, vt expreſsè prohibetur ſeſſ.7. cap. 10. vbi Capitulum contraueniens ſubiicet interdicto Eccleſiaſtico, & ordinati in minoribus nullo gaudent priuilegio etiam in criminalibus; in maioribus vero, carent executione ordinum ad beneplacitum futuri Epiſcopi.

DECISIO CCCXXVI.

An, & quomodò inter Confraternitates detur communicatio Indulgentiarum, & Priuilegiorum?

AD huiuſmodi communicationem requirnntur ſequentia. *Primò* Confraternitas petens aggregationem debet eſſe legitimè erecta, iuxta Bullam Clem. VIII. incip. Quæcumque 115. in Bullar. Nouo, & apud Quar. v. Confraternitates. *Secundò*, non poteſt aggregari, niſi præuio conſenſu, & litteris teſtimonialibus ſui Ordinarij, qui ſit loci, ideſt Epiſcopus, vel eius Vicarius Generalis, aut Capitularis Sede vacante, quibus litteris Ordinarius apud Confraternitatem aggregantem commēdet officia pietatis, quæ ſolet exercere Societas aggreganda. *Tertiò* communicatio Indulgentiarum, & Priuilegiorum, quibus gaudet Aggregans, debet fieri ab Aggregante nominatim, & in ſpecie numerando Indulgentias, & fauores, quas communicat, ita quod non ſufficit communicatio in genere, neque ad inſtar, in quo differunt à Regularibus, qui inter ſe æqua primò participant priuilegia. *Quartò*, Indulgentiæ, & fauores communicati antèquam publicentur, à proprio loci Ordinario Confratriæ aggregatæ debent recognoſci cum duobus de eiuſdem Eccleſiæ Capitulo, iuxtà Tridentinum ſeſſ. 21. cap. finali. *Quintò* aggregatio autem fieri non poteſt niſi inter Confraternitates eiuſdem inſtituti, ita quod Aggregans poteſt vnire ſibi omnes alias eiuſdem profeſſionis, & non alterius inſtituti, fit autem aggregatio per Archiconfraternitatem, & non per alias inferiores, quæ tantum aggregantur illi, & non è contrà, cum ordo naturæ, & moris ſit, vt inferior ſequatur Superiorem, & minorem à maiore gratiam recipiat. Hæc colliguntur ex dicta Bulla.

DE-

DECISIO CCCXXVII.

An licentia audiendi Confeſſiones expiret cum licentia prędicandi?

SAcerdos habens licentiam ab Epiſcopo prædicandi in tali Eccleſia, nec non & audiendi Confeſſiones in eadem Eccleſia Parochiali de conſenſu eiuſdem Parochi, vtramque duraturam vſque ad octauam Paſchæ certum eſt, quod vlterius, nec dicta in Eccleſia, nec alibi audire poteſt, quia conſtat, limitatam fuiſſe vtramque facultatem. Nihilòminus dubitari poteſt, quandò expreſsè non reperitur facultas limitata? Item an extrà Eccleſiam audire infirmum in Parochia? Immò Parochianum in propria Eccleſia ſua Regulari? Et quid, ſi nolit Parochus.

Primò dico, etiam tunc cum tempore prædicationis ceſſare licentiam Confeſſionum, quia licentia hæc acceſſoria eſt licentiæ concionandi, ſed hæc durat tantum per tempus Quadrageſimæ, ergò, & confeſſionis licentia.

Secundò, poteſt audire infirmum in Parochia, quia Eccleſia deſignatur, vt illa, in qua ſolet hoc Sacramentum miniſtrari, non, vt hæc facultas loco coarctetur. Deindè concionator cenſetur Parochi coadiutor pro tempore Quadrageſimæ, ergò poteſt audire, vbicumque ille poteſt miniſtrare ſuis Parochianis Sacramenta.

Tertiò reſpondetur, poſſe ob adductam rationem, quia inſtitutus fuit fauore Parochianorum, & deſignatio Eccleſiæ fuit, non ad reſtringendum facultatem, ſed ad indicandum locum, vbi Sacramenta ſolent miniſtrari, & faciunt mox dicta.

Quartò, contradicente Parocho in hoc caſu, non poteſt validè miniſtrare, quia facultas intelligitur acceſſoria, & conceſſa conditionatè, cum ſit tantum fauore Parochi, ad illum exonerandum, ſi velit, præſertim cum ſit data pro illo paruo tempore, videtur expreſſa voluntas Ordinarij, vt nullo modò velit concedere facultatem, repugnante Parocho. Quod, ſi aliundè habet facultatem, vel alio modò, alia eſt ratio, de qua Reſol. 56. q. 33.

DECISIO CCCXXVIII.

An priuilegium reducendi Miſſas omninò ſublatum fuerit?

IN Tridentino ſeſſ. 25. cap. 4. datur facultas Epiſcopis in Synodo, & Generalibus in Capitulis reducendi, & moderandi onera Miſſarum; id autem reuocatum fuit per Decreta de celebr. Miſſar. Dubitatur, an reuocatio comprehendat omnia onera, non ſolum ſuſcipienda poſt promulgationem huius Decreti, ſed etiam ea, quæ erant recepta antè emanationem huiuſmodi reuocationis?

Dico, quod reuòcat ſimplicitèr priuilegium Tridentini, ac proindè reſpectu quorumcumque onerum receptorum, ſiue antè, ſiue poſt huiuſmodi reuocationem, clarè habetur in Decr. illis verbis. *Ac primo diſtinctè prohibet, ac interdicit, ne Epiſcopi in diœceſana Synodo, aut Generales in Capitulis Generalibus, vel aliàs, quoquomodò reducant onera vlla Miſſarum celebrandarum, aut poſt idem Concilium*

lium impoſita, aut in limine fundationis, ſed pro his omnibus reducendis, aut moderandis, vel commutandis ad Apoſtolicam Sedem recurratur. Ex quibus reſoluitur aliud dubium, poſſe Epiſcopum, & Generales reducere onera Miſſarum recepta antè editionem, ſeu publicationem Concilij, proptèr eam clauſulam: *Aut poſt idem Concilium impoſita*. Et ita tenendum eſt.

DECISIO CCCXXIX.

An in Confraternitate ſit verùm priuilegium abſoluendi à reſeruatis?

CVidam Confraternitati de anno præterito 1647. communicata fuerunt priuilegia alterius Confraternitatis, cui de anno 1595. intèr alia conceſſum fuit ſequens communicatum, vt dixit prædictæ. Eſt autem priuilegium ſequentis tenoris. *Vt Confratres, & Conſorores huiuſmodi poſſint facilius conſequi omnes ſupradictas Indulgentias, ſingulis eorum, & cuilibet Sãctitas ſua concedit, vt valeant ſibi in Cõfeſſarium eligere Sacerdotem approbatum ab Ordinario, qui audita eorum confeſſione, abſoluere illos valeat à quocumq; peccato, delicto, & exceſſu quantumuis enormi, etiam in caſibus reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, exceptis ijs, qui continentur in Bulla Cœnę Domini, duabus vicibus in vita, & in articulo mortis, & in alijs caſibus non reſeruatis dictæ Sedi, toties, quoties voluerint*. Quamuis verba ſint clara, & de hac re non eſſet dubitandum, nihilòminus à nonnullis dubitatum prudentèr fuit, quibus Ego.

Reſpondeo, præfatos Confratres nullatenus poſſe vti dicto priuilegio ea vnica ratione, quia ſublatum fuit à Clem. VIII. in ſua ſua Bulla incip. *Quęcumque à Sede Apoſtolica*, in Bull. Nouo 115. in qua dat certam formam fundandi Confraternitates, & erectas aggregandi alijs cum ſuis priuilegijs, iuxtà quod dixi Deciſ. 326. vbi ſpecialitèr illud priuilegium abſoluendi à reſeruatis, præſertim Epiſcopis reuocatur his verbis: *Decernimus inſupèr, vt ijdem Confeſſarij prædictos Confratres cuiuſcumq; gradus, ſtatus, conditionis, & pręeminentiæ, etiamſi ſpeciali nota dignæ fuerint, à caſibus contentis in litteris, quæ die Cœnæ Domini legi conſueuerunt; nec non violationis immunitatis, & libertatis Eccleſiaſticæ, & clauſuræ Monaſteriorum Monialium, videlicèt ſi ſine neceſſaria, & vrgenti cauſa, ac ſine Superiorum licentia, vel etiam ſi cauſa, & licentia conceſſa abutentes, prædicta Monaſteria ingreſſi fuerint; nec non violentæ manus iniectionis in Clericum; & ſingularis certaminis, ſeu duelli; ac ab alijs etiam caſibus tàm à nobis, quàm à pręd. ctis noſtro in Vrbe Vicario, & locorum Ordinarijs reſpectiuè reſeruatis, & pro tempore reſeruandis; & etiam à quauis excommunicatione ab homine lata abſoluere, & ſupèr irregularitatibus, tàm ex aliquo defectu prouenientibus, quàm occaſione delicti contractis, cum aliquo diſpenſare prætextu dictorum priuilegiorum nullo modo poſſint*. Hæc Bulla emanauit die 24. Decembris 1604. Ex quibus patet, eam Archiconfraternitatem huic noſtræ non potuiſſe communicare hoc ſpeciale priuilegium abſoluendi à quibuſcumque reſeruatis, quia ipſa non ampliùs eo gaudebat, cum fuerit reuocatum; nemo enim dat, quod non habet; neq; quis communicare poteſt priuilegia reuocata, & non ampliùs extantia, nõ entis

entis enim nullæ ſunt paſſiones; & ex Reg. 79. in 6. Nemo plus iuris in alium transferre poteſt, quam ſibi competere dignoſcatur. Neque dicas, Vicarij Generalis licentia huiuſmodi publicationem ſubſiſtere; quia reſpondetur, Vicarium Generalem non eſſe ſuprà ius Pontificium, ſed dando licentiam, vt Summarium Indulgentiarum, & Priuilegiorum typis publicaretur, ſolùm conceſſit, & approbauit ea, quæ de iure approbare poterat: de iure autem non potuit approbare illud priuilegium contrà expreſſas prohibitiones Pontificias, ergò illud non approbauit. Demùm id clariſſimum eſt, quia aliàs ſequeretur, quòd Confraternitates eſſent melioris conditionis Religionibus, & potioribus fouerentur beneficijs, & priuilegijs, quod non eſt rationabile; conſtat autem, Regulares carere huiuſmodi priuilegio abſoluendi à reſeruatis, ergò eodem carent Confraternitates.

DECISIO CCCXXX.

An Prouincialis non citatus priuari poſſit, ſi ex eius litteris probetur delictum?

GEneralis Ordinis N. non potuit priuare ſuis officijs quoſdam Patres officiales, illis non citatis, nec auditis, ſed ex ſola occaſione quarumdam litterarum ductus declarauit, eos incidiſſe in priuationem ſuorum officiorum, quia tranſgreſſos fuiſſe Decretum 35. Clem. VIII. putauit continens pœnas contrà ambientes officia in Religione inflictas. Litteræ autem, quæ mouerunt Generalem ad ſententiandum illos Patres, ſunt ſequentis tenoris: *La riuerenza douuta à S. P. R. in raccommandatione del Padre N. mi sforza darlene parte, come non potendo hora riuſcire Prouinciale, per trouarmi in parola col Padre N. habbiamo dato parola al detto Padre N. di portarlo alla detta carica del Prouincialato con tutte le noſtre forze il triennio auuenire.* Conſtat ex his, P. Generalem commendaſſe Vocalibus, vt proponerent in Prouincialem Patrem N. reſponderunt Patres, pro tunc non poſſe illum proponere, quia de alio iam in tractatũ fuerunt, & ideò in futuro Capitulo procuraſſent illius promotionem. Cum igitur præfatus Generalis nullum præmiſerit proceſſum, neq; illos Patres prætenſos reos ſimoniæ, & ſubornationis, ſeu procurationis ſuffragiorum, citauerit ad ſe defendendos, ſed tantùm illis litteris perſpectis cum ſuis Collegijs tulerit ſententiam priuationis officiorum cõtrà illos, facilè probatur iniquitas, & inualiditas ſententiæ ex multis capitibus.

Primò, quia communis doctrina eſt in omni iure fundata, naturali, diuino, & humano, quod ſententia lata, reo nõ citato, & parte inaudita, eſt ipſo iure nulla, naturali quidem, quia omnibus à natura inditum eſt ſe defendere, vndè citatio vocatur ſpecies defenſionis, Doct. in l. final. C. de legib. Vantius de nullit. in Rubr. Ex defectu citat. diuino quoque, ex quo, licèt Deus certiſſimè ſciret Adam, Cain, & Sodomitas eſſe reos, nihilòminus antèquam in illos animaduerteret, vocauit, & citauit, ſi quam cauſam producerent, proptèr quam non eſſent mulctandi; cap. Deus 20. 2. q. 2. de iure humano dicitur per Gregorium Papam, ca. 1. de cauſa poſſeſs. *Nec nos contrà inauditam partem ali-*

quid poſſumus definire. Quarè ſi Papa, de quo dicitur cap. Cuncta per mundum q.93. neminem poteſt condemnare, niſi prius illum citauerit, & audiuerit, atque attentans inualidè agit, à fortiori dicendum eſt in caſu noſtro, Generalem inualidè ſententiam tuliſſe contra hos Patres, nullo modò citatos. Quod autem ſententia ſit nulla parte non citata habetur cap. Caueant 2. cap. omnia 4.3. q.9. gl.v. Non obſtantibus extr. comm. de dolo. Et in cauſa electionis cap. fin. de elect. in 6. Portell. part.2. caſu 4. nu.3. ex Rodr. Viuian. lib.9. de iurepatr. cap.1. nu.24. Caualer. deciſ. 376. Et quod citatio etiam reſpectu Religioſorum ſit neceſſaria ad valorem ſententiæ docent Mirand. q.14. de ord. iudic. Aretinus in ſubſtant.3. cap.2. §. Stante ergò, Ghiſiler. c.10. num.15. Peyrin. in ſuo Formul. lit.S. cap.3. num.2. vbi ex communi Doctorum etiam in notorijs citati neceſſaria eſt, & de ſubſtantia Iudicis, ita quod illa omiſſa, nulla ſit ſententia lata.

Secundò, ea ſententia fuit nulla defectu recognitionis dictarum litterarum, ſuper quibus fundatur ſententia, illæ enim, vt probent, debent recognoſci per illarum ſcriptores, vt Doctores tradunt in l. Si ita ſcripſerit, ff. de condit. & dem. Maſcard. de probat. concl. 978. Ratio eſt, quia litteræ poſſunt confingi à maleuolis imitantibus manum Auctoris, immò, & negari ab Auctore, ex quo cum res reddatur dubia, Iudex ſtatim non poteſt deuenire ad ſententiam, ſed cogere reum ad dicendam veritatem.

Tertio, litteræ ſecundùm ſe ſpectatæ æquipollent confeſſioni extraiudiciali, quæ ſemiplenam tantùm facit probationem, quod non ſufficit ad ferendam ſententiam, Clarus q. 55. num. 3. Maſcard. lib.1. concl.350. Farin. q.82. reg.1. ergò cum dictæ litteræ non fuerint recognitæ minus ſunt, quàm confeſſio extraiudicialis, ac proindè non potuerunt P. Generalem inducere ad ſententiam ferendam.

Demum illi Patres non fuerunt tranſgreſſi illud Decretum, vt patet ex eius tenore, qui talis eſt: *Vt omnis officiorum ambitus occaſio præcludatur, caueant omnes à directa, vel indirecta vocum, ſeu ſuffragiorum procuratione, tam pro ſeipſis, quam pro alijs*. Dicti autem Patres, nec pro ſe, nec pro alijs, ſuffragia procurauerunt, ſed tantum per dictas litteras, ſe declarauerunt non poſſe tunc eligere in Prouincialem illum Patrem à Generali commendatum, & ideò promiſerunt ad implere voluntatem Generalis in ſequenti triennio, id autem non eſt procurare ſuffragia, neque in electionibus ſubornare, ſed tantum proponere electoribus perſonam dignam electione, quod eſt quid diuerſum à procuratione, & ſubornatione ſuffragiorum, vt docet Rodr. tomo 2. q.56. art.1. nam Petrus Apoſtolus, vt legitur Act.1. num.23. Apoſtolis propoſuit Ioſephum, & Matthiam eligendos, in locum Iudæ proditoris, & ſors cecidit ſuper Matthiam; & in tit. de elect. leguntur huiuſmodi propoſitiones de perſonis dignis, & ſemper præcedit tractatus circà perſonas eligendas, quod nullam dicit ſubornationem, vt omnes docent cum Sigiſm. dub.56. Lauor. tit.4. c.6. nu.50. Prætcrquamquod, oppoſitum dici non poteſt, niſi inculpando etiam Gene-

Generalem, qui ſicut non eſt dicendus procurator, neque ſubornator ſuffragiorum, ita neque illi Patres dicendi ſunt tranſgreſſores illius Decreti, cum ex dictis litteris tantum appareat, petitionem Generalis dilatam fuiſſe in aliud triennium.

Neque, quod ſupponitur in ſententia, ex illis litteris colligi vitium ſimoniæ in dictis Patribus, verum eſt, quia ex illis non colligitur aliqua permutatio rei ſpiritualis fundata in prætio, quod neceſſarium eſt ad incurrendam ſimoniam ſecundum D. Thomam 2.2. q.100. art.1. communiter ab omnibus receptum; & eſto eſſet ſimonia permutatio vnius officij cum alio, vel promiſſio, vt tenent nonnulli, quos pro ſe citat Diana part.4. tract.4. reſolut.150. quamuis oppoſitum probabilius ſuſtineatur ab Arrag. Soto, Victoria, & Sanchez tom.2. opuſc. lib.2. cap.3. dub.44. nu.3. aſſerentes non committere ſimoniam promittentes hoc modò. *Si me eliges in Priorem, ego eligam te in Prouincialem*. Quorum opinionem ſequutus ſum tom.2. reſol.61. qu.8. & probaui reſpondendo obiectis; nihilominus in caſu noſtro non apparet huiuſmodi promiſſio, cum præcisè illi Patres profiteantur, ſe in futuro capitulo velle complacere Generali, quod nullam dicit ſimoniam.

DECISIO CCCXXXI.

An Anniuerſarium importet tantum Miſſam cantatam?

OBligat celebrare ſub his verbis. *Grauando eoſdem Fratres ad celebrandum ſex anniuerſaria à mortuis in Eccleſia eorumdem Fratrum in Ciuitate Parmæ ſingulo anno in perpetuum.* Satisfaciunt cantando vnicam Miſſam, præmiſſo Officio defunctorum, aut in totum, aut in partem iuxtà conſuetudinem propriæ Eccleſiæ, prout fit in alijs Anniuerſarijs, in quibus non exprimitur certus numerus Miſſarum. Probatur; Tum quia Anniuerſaria interdum exprimuntur cum numero Miſſarum, interdum ſine illis, ergò ſignum eſt, quod Anniuerſarium conſiſtere poteſt in vnica Miſsa citata. Tum quia in dubio interpretatur minor obligatio, vndè habens votum dandi menſuram, ſufficit dare minorem ex cap. Ex parte 18. de cenſibus; ſic promittens Deo Calicem, ſatisfacit, dando Calicem argenteum, vel inferioris materiæ. Tum quia facit Reg.30. in 6. In obſcuris minimum eſt ſequendum, obſcurum autem, & dubium eſt, an teſtator velit plures Miſſas, præſumitur minimum voluiſſe, & ſic Miſſam cantatam ſine alijs. Tum quia obligatio ſtrictè interpretanda eſt, vbi de ea controuertitur, l. Quicquid, de verb. oblig. gl. v. Non inuenitur cap.2. de translat. Epiſcop. Confirmatur, quia Teſtator in dubio cenſetur ſe voluiſſe conformare cum iuris diſpoſitione, l. Hæredes mei §. cum ita ff. ad ſen. conſ. Trebell. ibi Doctores. Sed ex dictis iuribus colligitur, in dubio minorem obligationem eſſe ſumendam, ergò ita interpretanda eſt mens Teſtatoris in caſu noſtro. Adde, quod ſicut Teſtator præſumitur minus velle ſuos hæredes grauare, l. Vnum ex familia, §. Si rem, ff. de legat.2. ita hæc eadem præſumptio trahi poteſt ad legatarios, qui aliqualem hæredis ſpeciem præſeferunt.

DE-

DECISIO CCCXXXII.

An citandus promotus, quem Superior non vult confirmare ſtante aliquo defectu?

CItandus eſt electus, alitèr negata confirmatio nullius eſt momenti; probatur, tum quia ad confirmandam, vel infirmandam electionem, diligentèr examinanda eſt perſona electi, & eiuſdem electio, cap. Nihil 44. de elect. cap. Indemnitatibus 43. §. Sanè, ibi; *Diligenti examinatione præmiſſa*, eod. in 6. Clem. Exiui, §. Demum, de verb. ſignif. illis verbis: *Diligenti examinatione præmiſſa, confirmetur, vel etiam infirmetur.* Sed ſine citatione promoti examen non dicitur diligentèr factum, cũ citatio ſit de iure naturali, & de genere defenſionis naturalis ex allatis præced. Deciſ. 330. Tum quia electus ex ſua electione ius ad illam acquirit, gl. v. Relatio, cap. Quanto 10. diſt. 63. item v. Reſilire, cap. Cum intèr 25. de elect. ergò hoc iure non eſt priuandus ipſo irrequiſito; eſtò enim nõ ſit adhibenda ea diligentia in formando proceſſu, quæ adhibenda eſſet in deijciendo iam confirmato, quia is ius habet in re, adæquatum, & pacificum, & nondùm confirmatus ſolùm in re, nihilòminus non ſunt omittenda ea, quæ ſpectant ad ſubſtantiam iudicij, intèr quæ connumeratur citatio rei, poteſt enim eſſe, quod iniuſtè Iudex informetur. Quarè benè Portellus ait par. 2. caſu 4. num. 3. quod electus priùs debet audiri, quàm excludatur ab officio, ad quod fuit electus, id enim eſt grauiſſima pœna, ideò non eſt priuandus ſine eius citatione. Nec dictis obſtant Doctores, quos pro ſe citat Peyrin. in ſuo Formul. lib. 6. cap. 18. num. 7. dum dicit ex communi Doctorum, confirmatori ſufficere probare extraiudicialitèr abſque examinatione iuridica cauſam, proptèr quam non eſt confirmandus, quia ex hoc ſolum infertur, non eſſe ſeruandos apices iuris.

DECISIO CCCXXXIII.

An legatus à latere abſoluat ab Excommunicatione duellantium?

NOn poteſt, quandò prouenit ex duello publico, vtique ſi prouenit ex priuato, & caſus ſit occultus, iuxtà dicta ſuperiùs de Epiſcopo, & Vicario Capitulari Sede vacante ſub Deciſ. 322. Raró tamen accidit, quòd delictum duelli ſit occultum, ideò non ſolent abſolui, ſed mitti ad Romanum Pontificem, cui ea excommunicatio eſt reſeruata.

DECISIO CCCXXXIV.

An ad ſimoniam debeat interuenire aliquid pretio æſtimabile?

REſpondetur affirmatiuè; probatur, tum quia ſimonia dicitur à Simone mago, Act. 8. 19. qui Apoſtolis obtulit pecuniam, vt ſibi venderent ſpiritualem poteſtatem dandi Spiritum Sanctum; & in hoc ſenſu terminus ſimonia accipiendus eſt, qui eſt propria eius ſignificatio; neque enim rationabile eſt, delicta extendere vltrà propriam eorum naturam, neq; vnum cum alio confundendum eſt. Tum quia à D. Thoma ab omnibus recepto 2. 2. q. 100. art. 1. definitur ſtudio-

ſa voluntas emendi, vel vendendi aliquid ſpirituale, vel ſpirituali annexum, quod pretio, & pecunia perficitur. Ita communitèr Doct. quos pro ſe citat Bonac. de ſimon. q. 1. num. 6. eſt enim permutatio rei ſpiritualis cum re temporali, & pretio æſtimabili. Quarè non erit ſimonia permutatio rei ſpiritualis cum alia ſpirituali, ſeu officij, cum officio intèr Regulares, quorum officia nihil pretij, ſeu rei temporalis coniunctum habent. Vide ſuprà Deciſ. 330.

DECISIO CCCXXXV.

An ſit ſimonia remiſſio pœnę danti ſuffragium?

SI tuum votum mihi dubium, ego tibi pœnam condonabo. Non eſt hic ſimonia intèr Religioſos, quia pęnæ condonatio apud Regulares nõ eſt pretio æſtimabilis, condonatio enim pœnæ de ſe prouenit à poteſtate Superioris, qui illam condonare poteſt, ſi vult, ex quo ex parte rei nulla reſultat obligatio, niſi gratitudinis, quę ſimoniam non inducit. Quod, ſi pœna redimi poſſit, id non habet ex ſe, ſed ex parte ipſius rei, qui poteſt contrahere non excluſus à proprietate, ſicuti eſt Religioſus, qui proprietatis incapax, ideò ſicut non poteſt pœnam pecunia redimere, ita neq; remiſſio pœnæ illi facta alio titulo, dicitur pretio æſtimabilis. Quarè cum per accidens ſit, quod pœna ſit redimibilis, non eſt in caſu noſtro dicenda talis; ſed ſimplicitèr pœna irredimibilis eſt, tantum condonabilis ex clementia Superioris. Oppoſitum ſentiunt Suar. tom. 1. de relig. lib. 4. cap. 37. num. 16. & 19. & ex eo Portell. par. 2. caſu 16. num. 6. Confirmantur prædicta, quia pœna dependet à culpa, & hæc à lege; culpa autem, & lex non ſunt pretio æſtimabilia, ergò neque pœna ab illis originem trahens.

DECISIO CCCXXXVI.

An ficta ſimonia probari poſſit iuramento?

QVi fictè promittit aliquid temporale pro ſpirituali, in foro conſcientiæ non eſt reus ſimoniæ, vt docent Sotus lib. 9. de Iuſt. q. 8. art. 1. Graff. par. 1. Deciſ. lib. 2. cap. 97. nu. 81. cum alijs Peyrin. de Subd. q. 1. cap. 31. §. 9. in fine. In foro tamen externo reus habetur, & cogitur ſubire pœnas, vndè non poteſt ſe tueri, dicendo fictè promiſiſſe, quia exterius fictionem, quæ in animo latet, non poteſt probare, niſi medio iuramẽto, gl. v. Si eſt ita, cap. Significaſti 16. de homic. Couar. lib. 2. Var. cap. 10. Non expedit autem dare iuramentum reo exterius conuicto de ſimonia, tum quia iam delictum eſt probatum; tum quia in cauſa propria nemo idoneus teſtis, cap. Si teſtes 2. §. Nullus 4. q. 2. & 3. eſſet autem ſibi teſtis, cum iuramentum habeat rationem probationis, gl. v. Iuramento, cap. Præſentium 31. de teſtib. Tum quia adhibetur ſolum in defectũ probationis, gl. v. Saltem, ca. Statutum 11. §. Cum vero, de reſcr. in 6. Sed ſimonia eſt probata pro foro externo, ergò demum non expedit pro ſalute animæ in his caſib. deferre iuramentum, quia facilè aperiretur via ad periuria, quiſque enim iuraret ſe finxiſſe, ne officio priuaretur.

DE-

DECISIO CCCXXXVII.

An Sacerdos coniungens in Matrimonium omiſſis verbis peccet mortalitèr, & nullum faciat Sacramentum?

IN Tridentino ſeſſ.24.cap.1.dicitur: *Ad celebrationem Matrimonij in facie Eccleſię procedatur, vbi Parochus viro, & muliere interrogatis, & eorum mutuo conſenſu intellecto, vel dicat: Ego vos in Matrimonium coniungo, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sacti, vel alijs vtatur verbis iuxtà receptum vniuſcuiuſque Prouinciæ ritum.* Paulus V. in ſuo Rituali appoſuit formam interrogandi illos vulgari ſermone his verbis. *N. Vis accipere N. hic præſentem in tuam legitimam vxorem, iuxtà ritum Sanctæ Matris Eccleſiæ?* Reſpondeat ſponſus: *Volo*. Mox ſponſam interroget: *N. vis accipere N. hic præſentem in tuum legitimum ſponſum, iuxtà ritum S. Matris Eccleſiæ?* Reſpondeat: *Volo*.

Sacerdos omittens priorem formã in Tridentino expreſſam non peccat mortalitèr, ſed tantum venialitèr, quia computatur intèr formas accidentales, quarum omiſſio, ſicut non vitiat matrimonium, cum forma huius Sacramenti conſiſtat in expreſſione mutui cenſus; ita neq; inducit peccatum mortale, ita docent Gutier.cap.69. de matr, num.16.Sanch.lib.8.diſp.38. nu. 7.Coninch.de Sacram. diſp.27. dub.4. num.45. Villal. apud Dianam reſolut. 256.contrà Rebellum, & alios, Zanardum, & Cenedum. Similitèr dicendum eſt, Sacerdotem non peccare mortalitèr omittendo interrogationes, quia eſt forma accidentalis magis remotior, quàm ſuperior, prçterquam quod forma interrogationis eſt prçuia diſpoſitio indicans futurum de præſenti matrimonium; forma verò coniunctionis demonſtrat completũ matrimonium per mutuum conſenſum intèr contrahentes præſtitum, quarè cum ſint extrà ſubſtantiam matrimonij, earum omiſſio non poteſt arguere, niſi peccatum veniale. Ita præcitati Coninch.diſp.27.dub.8.concl.4. n.74. Sanch.lib.8.q.38. num.9. Gutier. cap. 69.num.17.cum illis Diana reſol.294. de Matrim.

DECISIO CCCXXXVIII.

Epiſcopus, quomodò benedicit populum, quandò adeſt Prælatus, vel Princeps?

NOn tranſgreditur ritum ſibi traditum in Cæremoniali lib.1. ca. 25. Sed primò vertit ſe ad latus Epiſtolæ, & ibi primò benedicit, ſecundò benedicit verſum Eccleſiæ medium, demum tertio ex parte Euangelij, itaque nullius perſonam debet reſpicere, tum quia motus fieri debet ſempèr naturalitèr à ſua dextera verſus Epiſtolam, & non à ſiniſtra ad dexteram, quia tunc motus eſt irregularis; tum quia benedicens eſt maior quolibet benedicto, ergò tunc nullius reſpicit perſonam. Tum quia non decet Epiſcopum violare ritum, quem Eccleſia ordinauit, vt obſequatur Principem. Hinc collige, Principem debere ſe ponere ex parte Epiſtolæ, vt prima benedictio deſcendat ſuper caput eius, prçterqnamquod illa dicitur manus dextera, ſicut reſpectu celebrantis faciem ſuam vertentis ad populum, pars Euãgelij dicitur manus eius dextera. Ad-

de

de differentiam inter celebrantem, & audientem, quod celebranti neceſſarium eſt vertere faciem ad populum quo motu partem Euangelij facit ſibi dexteram, populo verò, qui edocetur, & benedicitur inconueniens eſt, vertere terga ad Altare, verſus quod ſemper faciem habere debet, ideò ex natura rei ſeruat locum ſibi digniorem ex parte Epiſtolæ. Quarè reprehendendi ſunt Magiſtri cœremoniarum Principum ſæcularium irrationabilitèr docentes, illos habere locum digniorem ex parte Euangelij, illos enim decipiunt ſiquidem dum non poſſunt vertere terga ad Altare, verſus quod faciem ſemper habere debent, manifeſtum eſt, illos perſiſtere in loco minori, dum ducuntur ad partem Euangelij. Confirmatur id, quia in Thurificatione populi, ducitur Thuribulum prius ad medium Eccleſiæ, deindè verſum partem Epiſtolæ, demum thurificatio tertiò ductu finitur ex parte Euangelij, ratio huius alia aſſignari non poteſt, niſi quod pars Epiſtolæ reſpectu Laicorum quorumcumque eſt locus dignior loco Euangelij, cum ille ſit ad manum dexteram populi, iſte verò ad ſiniſtram; hinc Mediolani diuiduntur homines, maſculi vti digniores genuflectunt ad partem Epiſtolę, fęminę vero ad partem Euangelij.

DECISIO CCCXXXIX.

An Baptiſmus collatus ſubiecta forma valeat?

Baptiſmus à Mammana collatus ſub his verbis: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, & S. Catharinæ Amen.* Validus eſt, quia ad ſunt neceſſaria ad eius valorem, materia, qui eſt Baptizandus, intentio, vt ſupponitur, & forma tota, vt conſtat. Neq; enim expreſſio S. Catharinæ, in qua eſt difficultas præſens, vitiat hoc Sacramentum, ſiquidem finitis verbis formæ Eccleſiaſticæ, ſtatim Baptiſmus fit, cum ei nihil tunc deſit de ſubſtantialibus; neque enim additio ad formam, quæcumque ea ſit, alicuius eſt efficaciæ, vt valeat euacuare Baptiſmum, ſed potius ipſa euacuatur, & pro non adiecta habetur, ſi ſpectetur, vt præiudicialis, ad quod facit etiam illud axioma, quod vtile per inutile non vitiatur Reg. 37. in 6. Hæc eſt Doctrina D. Auguſtini relata cap. Si non Sanctificatur 72. diſt. 4. de conſecr. & ibi gl. fin. dicit apertè, quod additio ad formam non vitiat Sacramentum, & dat exemplum, ſi addatur, & exprimatur nomen Diaboli, à fortiori ſi addatur nomen alicuius Sancti. Bonacina de Baptiſmo p. 4. nu. 19. exemplificat in additione B. V. aut Sanctorum, & ſubdit valere Baptiſmum, ſi miniſter intendat conferre Baptiſmum per illorum interceſſionem, non vero, ſi intendat Baptizare in virtute illorum, quia adeſt mutatio ſubſtantialis in verbis formæ cum errore contrario ſignificationi verborum. Sed non placet

T iſta

iſta diſtinctio, & dico Baptiſmum ſimplicitèr valere, quia hic nulla eſt mutatio ſubſtantialis in vera forma, ſed tantum additio ad illam, in qua additione præcisè conſiſtit error contrarius non ſignificationi verborum veræ formæ, ſed ſenſui verborum additorum; & præterea error, & ignorantia non habent deſtruere proprium ſignificatum formæ, cum ſuper illam non cadant, ſed ſuper additionem tantum redundantem aliquo modò, etiam in forma, quæ tamen per hoc non vitiatur, cum non mutetur in ſeipſa, ſed tantum extrinſece per prauam cognitionem Baptizantis, quod non vitiat Sacramentum, ſicut non vitiatur per hæreſim, & errorem, quem habet hæreticus, quandò baptizat iuxtà formam Eccleſiæ, intendendo facere, quod facit Eccleſia, quamquam alioquin habeat diuerſos errores in intellectu, immò non credat remittere peccata, &c. huiuſmodi enim errores ſunt extrà naturam, & valorem Sacramenti, quod tribus conficitur, materia, forma, & intentione, quæ hic non deſunt. Demum illi errores aliud ſunt ab intentione, nam illi ſpectant ad intellectum, hæc vero eſt actus voluntatis, qua quis ſe deliberat, & vult conficere Sacramentum iuxtà ritum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, ideſt adhibendo formam, qua vtitur Eccleſia, & quam illa præcipit adhibendam.

DECISIO CCCXL.

An deiectio Bireti ex capite Clerici inducat Excommunicationem?

QVidam Laicus, qui pro conſanguineo inſtabat, vt Clericus genuflexus veniam peteret, & mentiretur de quibuſdam verbis iniurioſis dictis ſuo conſanguineo item Clerico eiuſdem Ordinis, & Societatis, quia prædicta noluit præſtare, enſe ſtricto, verbis minacibus tandem è capite deiecit Biretum Clericalem. Iſte ſæcularis cum ſuo conſanguineo ſine dubio incidit in Canonem, ſæcularis quidem propter iniectionem manuum violentarum ſuadente Diabolo, Regularis vero propter mandatum datum ſæculari de prædictis. Primum probatur, quia ad incurrendam hanc excommunicationem ſufficit, quod tangatur aliquid adhærens Clerico violenter, & ſuadente diabolo, vt docent omnes cum gl. verb. manus cap. Si quis 29.17.q.4. Nauar. cap.27.num.76. §.Quinta, Sayr.lib.3. cap.26, nu.14. Layman.lib.1. tract.5. par.2. cap.5. §. Manus, qui cum multis alijs dicunt, incurri excommunicationem hanc ab eo, qui eripit aliquid è manibus, vel corpore Clerici, puta librum, pileum, veſtem, &c. Sylu. Excomm.6.nu.11.& in hoc non eſt difficultas, maximè, cum Laicus iſte eo modò narrato Biretum Clericale è capite inſolenter deiecerit, quod reputatur non leuis iniuria. Secundum de mandante tale quid ſuo conſanguineo probatur per cap. Mulieres §. Illi vero, de ſentent. excom. *Illi vero, qui non per ſeipſos, ſed eorum auctoritate, vel mandato alijs violenter manus*

manus injciunt in Clericos, ad Sedem Apoſtolicam ſunt mittendi, cum is committat verè, cuius auctoritate, vel mandato delictum committi probatur. Itaq; dubitandum non eſt, hunc Clericum, cui dictum fuit in correctionem, quod eſſet inſolens, & temerarius à ſuo Superiore, cui neſcio quid debitum denegauit, incurriſſe excommunicationem, à qua ſe tueri non poteſt, titulo defenſionis, quia non fuit offenſus, ſed à ſuo Superiore iuſtè increpatus, vti inobediens, cum ter requiſitus fuerit, & ſempèr recuſauerit reſtituere petitum, quod tenebatur tradere; prętérquàmquod, eſto increpatio illis verbis facta, eſſet illi iniurioſa, non ideò poterat eo modo vindictam ſumere, recurrendo ad conſanguineum, ſed opus erat recurrere ad Superiorem increpantis, & procurare ſatisfactionem, ſi qua erat neceſſaria.

DECISIO CCCXLI.

An publicatio Iubilæi differri poſſit extrà Vrbem?

RAtio dubitandi eſt, quia in Bullis Iubilæorum ſolet apponi hæc clauſula: *Mandamus venerabilibus Fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs quibuſcumque Eccleſiarum Prelatis, & locorum Ordinarijs, in virtute S. Obedientiæ, vt cum harum litterarum tranſumpta, aut excmpla acceperint, illa ſtatim per ſuas Prouincias, Eccleſias, & Diœceſes publicari faciant*. Ergò eius publicatio differri non poteſt, ſed ſtatim publicandum eſt. Nihilòminus, ſi Epiſcopus diſtulerit ex legitima cauſa eius publicationem per vnam, vel alteram hebdomadam, prorogatio tenebit; Ratio eſt, quia illa particula: *Statim publicari faciant*, intelligenda eſt moralitèr, ita quod illud cenſetur factum ſtatim, quod differtur per quindecim, aut viginti dies, immò per menſem, Surd. conſil. 550. num. 6. Alex. in l. Diuortio, ff. de ſolut. matr. nu. 10. Confirmatur; tum quia illa particula, *Statim*, apponitur ad ſollicitandum, non ad determinandum rigoroſum tempus, ita vt debeat ſine interuallo, & incontinenti publicari; tum quia hunc caſum iterùm decidi ſuprà ſub Deciſ. 29. Ratio autem prorogationis legitima eſt, ſiquidem, ſi publicaretur hodiè quarta Dominica Quadrageſimæ, finiret in Dominica Palmarum, ac proindè multi Chriſti fideles non ſatisfacerent pręcepto Confeſſionis, & Communionis Paſchalis, accepto Iubilæo in præcedentibus hebdomadibus, Reuerendiſſimus Vicarius id præuidens prudentèr diſtulit illius publicationem, vt ſimul Chriſti fideles vtrique ſatisfacerent, maximè illi, qui tepidi ſunt, & Sacramenta rarò ſuſcipiunt. Addo prędictis, quòd tempus non eſt coarctatum, vt fuit in quodam alio Iubilæo per Vrbanum VIII. felicis recordationis tranſmiſſo incip. *Publicis Chriſti fidelium*; illis verbis. *Illa ſtatim, abſq; vlla mora, retardatione, vel impedimento*. Quæ verba cum non exprimantur in præſenti, inſinuant, admitti poſſe retardationem legitimam.

DECISIO CCCXLII.

An quis Iubilæum nondùm publicatum recipere poſſit?

HOc dubium propoſui ſuprà Deciſ.22. tractatum pro vtraque parte. Modò dico, neminem poſſe Iubilæum lucrari, niſi poſt publicationem in loco, vbi recipiendum eſt. Probatur; Tum quia nemo vti poteſt priuilegio nondùm exiſtente, nondùm autem hic Parmæ Iublæum exiſtit, ergò nemo illud poteſt lucrari antè publicationem. Minor ſuadetur; quia Romana punlicatio coarctatur Romæ, cum in Bulla mentio fiat de duabus publicationibus agendis, vna Romæ, altera extrà Vrbem, ergò ſicut hęc poſterior agenda eſt in oinnibus locis, ad quæ extenditur, ita illa reſtringitur ad Vrbem, ergò per illam Iubilæum nondum dicitur exiſtere extrà Vrbem; Tum quia aliquæ leges ſolum Romæ publicantur, & ſtatim omnes afficiunt, aliæ verò ex tenore ſuo præcipiuntnr publicam etiam extrà, ita quod antè publicationem in ſingulis locis, nullam vim habent, nullos poſſunt producere effectus, vt notum eſt, ergò idem dicendum in caſu noſtro, cum Bulla Iubilæi ſit quædam lex; tum quia antè publicationem nullæ Eccleſiæ dicuntur deſignatæ, ergò non poteſt quis lucrari Iubilæum; nec quicquam prodeſt notitia Eccleſiarum deſignandarum, quia adhuc non ſunt deſignatæ; Tum quia ſicut notitiam habens legis promulgandæ de valore monetæ augendo non poteſt expendere illam iuxtà valorem augendum, niſi poſt publicationem, ita neque vti Iubilæo, niſi poſt illius publicationem.

DECISIO CCCXLIII.

An Epiſcopus ſolus ſit ſepeliendus?

DIgnitas Epiſcopalis exigit, vt ſolus ſepeliatur ſeparatus non ſolum à Laicis, ſed etiam ab alijs Eccleſiaſticis, & Prælatis, admittens ſolum conſortium aliorum Epiſcoporum, & id colligitur ex Rituali Pauli V. qui in tit. de exequijs ita ſtatuit. *Sepulcra Sacerdotum, & Clericorum cuiuſcumque Ordinis, vbi fieri poteſt, à ſepulcris Laicorum ſeparata ſint, ac decentiori loco ſita ſint.* Si ſimplex Clericus cum Laicis ſepeliendus non eſt, à fortiori Epiſcopus ſolus ab illis tumulandus eſt, proptèr eminentiam ſuæ dignitatis. Dicitur: *Vbi fieri poteſt*, quia in caſu neceſſitatis & ipſę ſepelitur, vbi poteſt; neque enim hoc eſt præceptum, ſed tantum decentia, & tranſgreſſor nullas incurrit pœnas, cum in iure nihil de hac re diſponatur.

DECISIO CCCXLIV.

De Sedilibus, ſeu Scamnis Laicorum in Eccleſijs.

DE hac materia tractant Genuenſis in praxi Archiepiſcopali Neapol. cap. 34. num. 22. & in additione, Gratian. diſcept. 210. num. 47. cum alijs Ciarlin. par. 2. cap. 119. Circa illam ſequentia ſtatuo.

Primò, nullus poteſt habere ius ſedilis in Eccleſia, quicumque ille ſit, etiam Imperator, niſi dependentèr ab auctoritate, & voluntate Patroni Eccleſiaſtici, nempè Epiſcopi, Parochi, ſeu Rectoris reſpectu Eccleſiarum ſæcularium, & Superioris Regularis reſpe-

ſpectu Eccleſiarum Regularium; Ratio eſt, qui iſti ſunt Domini ſuarum Eccleſiarum, ideò nullus ſine illis poteſt intrà eas ius acquirere, collocatio igitur ſedilis Laicalis in Eccleſia eſt ſub diſpoſitione Prælatorum, & Superiorum Eccleſiarum, vt docent præcitati.

Secundò, ius ſedilis iam acquiſitum reuocari non poteſt, ſed in eo Laicus manutenendus eſt, vt docent omnes cum Gratiano Diſceptat. 110. nu. 16. ad 19. Poſtius de manutent. obſeruat. 10. num. 19. Ciarlin. par. 2. cap. 119. num. 9. Quod procedit, licet non frequenter Eccleſiam, quam alias frequentaret, ſi illi locus ſcamni concederetur ibidem, ratio eſt, quia nullis auferendum eſt ius acquiſitum, ſed in eo poſſidens manutenendus eſt; præterquamquod ſedile non conceditur præcisè intuitu frequentationis, ſed cauſa commoditatis ad genuflectendum, vel ſedendum, quandò ingreditur Eccleſiam ad intereſſendum diuinis, ſeu concioni; & facit regula 61. in 6. Quod eſt conceſſum ob gratiam, non debet retorqueri in diſpendium.

Tertiò, licet Eccleſiæ Patronus mutaretur, aut de ſæculari fieret Regularis, ſeu è contrà, remanet ius ſedilis immutabile, Tum quia Eccleſia nullatenus mutatur, ſed tantum eius Patronus, ergò debet retinere iura ſua, & illa conſeruare illibata cuicumque. Tum quia in ea fundatur ius ſedilis, non in Superiore, & Prælato Eccleſiæ.

Quartò Eccleſia deſtructa, & redificata in eodem ſitu non perdit iura quæ habebat, vt docet Tiraq. in Reg. Ceſſante cauſa, apud Naldum v. priuilegium num. 8. ergò neque perdit ius ſedilis. Immò eadem iura retinet & conſeruat, ſi alio loco diſtanti de nouo ædificetur, quia omnia eius iura, & priuilegia transeunt ad ſecundum locum, vt colligitur ex gl. in cap. Priuilegium, de reg. iur. in 6. Innoc. in cap. Cum ex iniuncto, de noui oper. nunt. quos, & alios refert Tambur. tom. 3. diſp. 5. q. 6. conſequenter transfertur etiam ius ſedilis, eo modò, quo extabat in priori Eccleſia. Si Eccleſia amplietur, adhuc à fortiori cõſeruatur ius ſedilis iuxtà Ordinem, & ſitum reſpectiuè ad alia ſcamna, & partem adiunctam Eccleſiæ.

Quintò, ſi quandò mutanda ſunt ſedilia, vel propter Eccleſiæ ampliationem, ſeu reſtrictionem, aut Pulpiti mutationem, tunc mutatio ſedilium, ſi eſt neceſſaria, fit Regulariter, & proportionalitèr de omnibus, hoc ſuadente iure relatiuo ſedilium, mutatis enim extremis, mutatur & relatio illorum, vt collocatio ſedilium in nouo ſitu legitimè fiat, ſine alterius præiudicio, conſequentèr non videtur rationabilis mutatio vnius, vel alterius in præiudicium aliorum.

Sextò, ſicut ius ſepulturæ non tranſit ad fidecommiſſarium ex l. Quia perindè ff. ad Trebell. vt refert Lauor. de more funer. tit. 2. cap. 9. num. 53. ita neque ius ſedilis, ſed remanet apud hæredem.

Septimò, cum ius ſedilis dependeat à voluntate Epiſcopi, & Prælati, ſi aliquandò in loco ſedilis, aliquid agendum ſit beneficio Eccleſiæ præcisè, tunc licet Epiſcopo, ſeu Superiori Eccleſiæ remouere ſedile, & illud collocare in alio loco, ſine tamen aliorum præiudicio; ratio eſt, quia com-

modum Eccleſiæ, vti publicum præferendum eſt particulari perſonæ ſedilis, & conſequentèr, neque in hoc caſu alijs præiudicandum eſt, qui iam poſſident ſuum ſedile.

Octauò, hic Parmæ Laicus ſuum ſedile, ſeu ſtallum transfert de Parochia ad Parochiam, vt illo vti poſſit, quandò mutat Parochiam, ac proindè perdit ius, quod habebat in priori Eccleſia; ſi verò vſus ſit collocandi illud in Eccleſia ſolum tempore Quadrageſimæ, & poſteà remouere illud, nullum ius perditur, quia non deſerit patronus locum ſuum illi in Eccleſia deſignatum, ſed tantum remouet ſedile, quia eo anno amplius illo non vtitur.

DECISIO CCCXLV.

An Vſura ſit mutuatarium obligare ad contractum ineundum?

CIuis, qui non vult mutuare centum ſuo Ruſtico, niſi ſecum ineat contractum ſocietatis, non eſt vſurarius; ratio eſt, Tum quia huiuſmodi obligatio contrahendi ſocietatem non oritur principaliter ex mutuo, ſed ex mera voluntate Ruſtici ſpontaneæ promittentis ſocietatem ſibi oblatam à Ciue patrono ſuo. Tum quia ambo ſe obligant ex præueniente promiſſione, non ex conditione contractuum mutui, & ſocietatis, ex quo non poteſt ſequi vſura, cum non ex promiſſione, ſed ex mutuo ſequatur, ergò in ea non conſiſtit vſura. Tum quia obligatio conſtringens Ruſticum de ſe non eſt pretio æſtimabilis, cum nihil acquiratur, nec ſit acquiſibile mutuanti, aliter ſequeretur abſurdum, quod mutans cum pacto, quod mutuatarius ſibi venderet, vel locaret domum, poſſet exigere aliquid ſupra pretium iuſtum domus, quod hactenus à nullo factum legitur, neque fieri poteſt, quia promiſſio vendendi prædium, domum, &c. non recipit pretium, ſed obiectum ipſum tantum eſt capax pretij. Demum ciuis iſte nihil acquiſiuit, ergò nihil reſtituere tenetur contrà Confeſſarium, qui illi indicit, vt peteret remiſſionem ab illis perſonis, cum quibus contractum ſocietatis iniuit. Ita ſentiunt P. Nauarr. lib. 3. cap. 2. num. 235. num. 241. Regin. lib. 25. cap. 11. nu. 198. Layman. lib. 3. ſect. 5. tract. 4. cap. 16. num. 3. quos citat Diana part. 1. tract. 8. reſolut. 60. contrà plures alios, ſed non video apud iſtos ſufficientem rationem, ſiquidem nullum apparet lucrum immediatè proueniens ex his obligationibus, & ex natura earumdem obligationum, ergò non poteſt eſſe vſura, quæ immediatè, & formalitèr lucrum eſt verum, & materiale, non metaphyſicum, neque ſpeculatiuum.

DECISIO CCCXLVI.

An Eleemoſina Iubilæi fiat à ſingulis Religioſis?

FIeri poteſt duobus modis, primò à ſingulis proprijs manibus, quod contingit apud illos Regulares, quibus ex vſu licet tangere pecuniam, & habere vſum aliquarum rerum; ſecundò à Superiore nomine omnium, hoc enim modò benè ſatisfit, quia, qui per alium facit, per ſeipſum facere videtur, & in his nullam puto eſſe diffi-

difficultatem; neque neceſſaria eſt Superioris licentia, quia in hoc caſu Papa indulget Regularibus facultatem faciendi eleemoſynam.

DECISIO CCCXLVII.

Eleemoſina Iubilæi cui facienda ſit?

DVbitatur ſupèr hac re, quia in Eccleſijs deputatis præparantur capſulæ, in quibus reponuntur à ſingulis viſitantibus pecuniæ; ſed hoc non arguit, eleemoſinam neceſſariò faciendam eſſe in illis capſulis, ſiquidem in Bullis habetur huiuſmodi verba: *Eleemoſinas ſimilitèr pro ſuo arbitrio fecerint*. Quæ non determinant, cui faciendæ ſint, ſed relinquitur arbitrio volentis accipere Iubilæum, ergò poſſunt fieri etiam pauperibus. Illud enim verbum. *Pro arbitrio ſuo*, refertur ad duo, nimirùm ad quantitatem eleemoſinæ faciendę, & ad perſonam, cui facienda eſt, nempè, cui voluerit ipſe fidelis. In eleemoſinam autem dari poteſt quælibet res, ſiuè pecunia, ſiuè panis, ſiuè quid aliud.

DECISIO CCCXLVIII.

An Iubilæum lucrari poſſit laborans in extremis?

RAtio dubitandi eſt, quia detentis aliqua corporis infirmitate, qui opera præcepta in Bulla præſtare nequeunt, prorogatur tempus. Sed reuera tunc poteſt lucrari Iubilæum, Confeſſario à ſe electo commutante præſcripta in alia pia opera, ita quod non tenetur differre in aliud tempus, adeſt enim disiunctiua, *vel*, indicans, fideles impeditos poſſe differre, vel tunc ſumere Iubilæum; eſſet autem contrà charitatem, ſi tunc laborans in extremis non poſſet illud lucrari per alia pia opera, maximè enim eo articulo indiget hoc ſpirituali beneficio. Sed quæ opera pia faciet ægrotans in extremis? Confiteatur, & Communionem recipiat, eius parentes eleemoſinam faciant, loco viſitationis, & ieiuniorum dicat aliquas orationes, vel eleemoſinam aliam porrigat pauperibus; ſi non poteſt orare ore, ſaltem corde precetur Deum.

DECISIO CCCXLIX.

An tempus determinatum pro celebratione Capituli prorogari poſſit?

REuerendiſſimus Pater Prior Generalis Ordinis N. non poteſt prorogare, & retardare Capitulum Prouinciale, de iure conſtitut. par. 3. cap. 7. celebrandum tertia Dominica Reſurrectionis, alitèr attentans nihil facit, quod multis probatur.

Primò, id deducitur ex ponderatione verborum, quibus loco citato id tempus celebrationis Capituli præfigitur his verbis: *Quod ſempèr celebrari volumus Dominica tertia poſt Paſcha Reſurrectionis*. Exprimitur ergò certum tempus, quod prætermittendum non eſt, & cum ſimul in claris non eſt locus coniecturis, l. continuus, §. Cum quid, ff. de verb. obligat. id manifeſtè indicantibus prædictis duabus dictionibus, *Sempèr*, & *Volumus*, nam, *Sempèr*, importat continuationem, per l. 1. §. Perenne, ff. de flumin. Corneus vol. 2. conſil. 171. num. 6. 7. 13. Cenedus ſin-

gul. 44. num. 2. & perpetuitatem, ita quod tempus aſſignatum alterari non poteſt, l. Semper in ciuitate, ff. de iure immun. Socin. vol. 1. conſil. 11. num. 5. Gozad. conſil. 102. num. 7. ita quod continuatio, & perpetuitas ſignificata per verbum, *Semper*, indicat, quod ſingulo biennio ea præciſè Dominica celebrandum eſt Capitulum, quod tempus alterari non poteſt. Paritèr verbum, *Volumus*, prætèr neceſſitatem, quam importat, faciendi Capitulum, eſt enim verbum præceptiuum, ſecundùm Doctores ſequentes. Imolam apud Sanchez lib. 6. cap. 4. num. 40. attenta etiam materia electionis, quæ eſt de præcepto celebranda, inducit formam ſubſtantialem, ita quod, ſi illud tempus non fuerit ſeruatum, corruunt omnia attentata, vt notant Doct. in l. Hoc ius porrectum, C. de ſacroſ. Eccl. nimirùm dictionem, *Volumus*, importare formam ſubſtantialem, ideò Generalis ab ea recedere non poteſt mutando tempus præfixũ, arg. l. Si quis mihi, §. Si coram, ff. de acquir. hæredit. vndè, cum tempus in ea conſtitutione expreſſum, vt infrà magis patebit, ſit de ſubſtantia electionis, non poteſt ſuppleri à Generali prorogatione illius, non enim Superior poteſt ſupplere ea, quæ ſpectant ad ſubſtantiam electionis, gl. v. remaneat, ca. fin. 30. q. vlt.

Secundò, quia in prologo conſtitutionum prohibetur quælibet mutatio additio, & minutio facta contrà illas, ibi: *In eo aliquid mutare, addere, & minuere nulli propria auctoritate licebit.* Quæ prohibitio afficit etiam Generalem, nam dictio *Nullus* neminem excludit, ſed comprehendit omne genus perſonarum, cuiuſcumque ſint conditionis, & gradus, & generalitèr tenet, Panorm. in cap. Ad noſtram, de elect. num. 5. nam dictio *Nullus* de homine quolibet dici, ergò etiam de Generali, qui non deſinit eſſe homo per aſſumptionem ad hanc Prælaturam. Quod veriſſimum eſt in caſu præſenti, cum in eodem Prologo immediatè dictæ prohibitioni ſubijciatur hæc clauſula; *Definire tamen aliquo pro maiori vita Regularis obſeruantia poterit Capitulum Generale;* Ergò excluditur Generalis; tum quia eſt inferior Capitulo, & huic ſubditur, Corduba q. 3. in cap. 8. Regulæ primæ S. Franciſci, Tamb. tom. 3. diſp. 3. q. 1. num. 3. Tum quia cõceſſum vni, cenſetur alijs prohibitum, l. Qui accuſare, ff. de accuſat. l. Cum Prætor 12. ff. de iudic. gl. v. Vt duo, cap. Ad audientiam 15. de Cler. non reſid. non poterit ergò Generalis diſpenſare, & alterare tempus ad celebrandum Capitulum Prouinciale.

Tertiò, nam quæ ſunt de ſubſtantia alicuius actus, à nullo, quicumque ille ſit, niſi ſit legislator, mutari, & alterari poſſunt, neque per æquipollens ſuppleri, gl. v. tranſponentes, cap. Cum dilecta, de reſcr. Oſaſch. Pedem. deciſ. 163. num. 4. Maſcard. concl. 9. de Generali ſtatuto interpret. ita quod attentata quæcumq; ſunt ipſo iure nullius momenti, vt docent omnes Doctores, quos refert Barboſa axiom. 101. num. 15. & in terminis de elect. Sigiſm. dub. 22. num. 9. Sed tempus prefixum à lege, ſeu ſtatuto, eſt de ſubſtantia eius, cui præfigitur, Auth. Quę ſupplicatio, C. de pręcibus imper. porrig. in terminis electionis Alban. q. 14. eſt igitur tẽpus de forma actus, Bald. cum alijs in citata Authentica,

Rimin.

Rimin.iun. vol.3. conſil. 271. & facit, quod notant Doctores in l.Si quis mihi,§. Iuſtum,ff.de acquir.hære.l. dum dicunt,tempore certo faciendum non ſufficere poſteà facere,id enim eſt expreſsè contrà mentem legis, ſeu ſtatuti præſcribentis certum tempus.

Quartò, reprobatur retardatio, & mora in electiouibus, & negligentes puniuntur, cap.Cupientes, de elect. in 6. quia electionis mora longior ſuſpecta eſt,immò ſæpè damnoſa, cap.Cum intèr 18. §. Quia verò, de elect. ideò Generalis nulla ratione prorogare poteſt hoc Capitulum, ne electiones fiant ſuſpectæ, & damnoſæ ſint toti Capitulo.

Quintò, huiuſmodi prorogatio præiudicialis eſt,non ſolum vocalibus, ſed etiam ipſi conſtitutioni;vocalibus quidem,tum quia illis aufertur ius certum,& quæſitum celebrandi ſuum Capitulum ſtatuto die, & ideò non tenētur iu hoc obedire ſuo Generali, nam in ijs,quæ ſpectant ad electionem,certis, & claris, Vocales ſunt ſui iuris independentes à Generali,& ſi enim careant velle, & nolle, ex vulgatis iuribus,tamen vtrumque habent in materia electionis, vt docui reſol.85. q.11. cum Sigiſm. dub.10. num.6. & 7. ergò illos cogere non poteſt ad differendū Capitulum. Tum quia ex hac mora non tribuitur vnicuique, quod ſuum eſt, cum priores officiales diutius maneant in officijs, quam poſteriores, quibus tempus diminuitur,ſi prorogetur tempus fauore priorum. Eidem quoq; conſtitutioni fit præiudicium, quia datur occaſio ſimilis moræ reſpectu aliorum Capitulorum, maximè, quandò Vocales vellent in ſuis officijs manere æquali tempore cum alijs præcedentis Capituli, non enim eſt maior ratio de vno, quàm alio, in omnibus enim ordo ſeruandus eſt.

Demùm, Generalis nullam poteſt habere rationabilem cauſam differendi Capitulum, quia ſi impeditur eo tempore, debet mittere Commiſſarium,vt diſponitur in ijſdem conſtitutionibus par. 3. cap. 4. §. Vicarios, & hoc eſt manifeſtum, quia in ordine omnia Capitula fiunt tertia Dominica Reſurrectionis, cum ergò non poſſit de iure,neq; de facto eodem præeſſe omnibus,mittere habet Commiſſarium.

DECISIO CCCL.

An Confeſſarius Quadrageſimalis eligi poſſit tempore Iubilæi?

IN patentibus litteris Concionatorum ſub Epiſcopatu Parmenſi conceditur Concionatoribus facultas excipiendi confeſſiones fidelium his verbis; *Nec non in prędicta Eccleſia de conſenſu illius Rectoris quoſcumq; Chriſti fideles vtriuſque ſexus ad te in Sanctiſſimo Pœnitentiæ Sacramento recurrentes audire,& eos à peccatis ſuis abſoluere, exceptis tamen caſibus reſeruatis, pręſentibus per totam octauam Paſchatis proximè venturi duraturis.* Dubitatur an is Confeſſarius eligi poſſit à quolibet fideli volente lucrari Iubilæum hac Quadrageſima publicatum;Ratio autem dubitandi eſt, quia Concionator iſte non dicitur ſimplicitèr Confeſſarius, ſed tantum pro hoc tempore Quadrageſimæ, & præterea in ſola Eccleſia Parochiali, vbi prædicatur, poteſt exercere hoc ſacrum munus, & præciſè de conſenſu Rectoris, vndè ſtan-

ſtantibus tot circumſtantijs, & limitationibus, non videtur eſſe de numero eorum Confeſsariorum, qui poſſunt eligi vigore Iubilæi. His non obſtantibus.

Pro certo teneo, hunc Concionatorem eligi poſſe tempore Iubilæi in Quadrageſima publicati, quia in Bulla Iubilæi conceditur fidelibus facultas eligendi ſibi Confeſſarium, his verbis: *Vt ſibi ad hunc effectum eligere poſſint quemcumq; Præsbyterum Confeſſarium, tam ſæcularem, quam cuiuſuis Ordinis Regularem ex approbatis à locorum Ordinarijs*. Prædictus autem eſt approbatus ab Ordinario loci, ideſt huius Epiſcopatûs, vt patet, ergò poteſt audire volentem lucrari Iubilæum, ſi ab eo eligatur. Nec allata dubitandi ratio eſt alicuius momenti, ſiquidem omnes ferè Confeſſarij approbantur cum illis limitationibus loci, temporis, & perſonarum, quæ non obſtant huic electioni, quia Papa in Iubilæi Bulla præcisè requirit Confeſsarium approbbatum ab Ordinario loci, ſiue deindè approbatio ſit amplè, & ſine limitatione, ſiue cum limitatione, Papa de hoc non curat, ſed omnes approbatos putat per idoneos, & ſufficientes pro Iubilæis; neque enim ſupradictæ limitationes arguunt de inſufficientia, aut inhabilitate Confeſſarios, aliter non fuiſſent approbati, ſed illæ limitationes adduntur ex alijs motiuis, & quidem tempus limitatur, vt Confeſsarij dicantur continuè ſubiecti, & ſit in arbitrio Epiſcopi eoſdem reuocare ad examen; limitatur locus, ne perturbentur iura in alienis Eccleſijs; petitur quoque conſenſus Rectoris, quia non eſt rationabile, neq; decens, & honeſtum, quod extraneus in domo mea agat tamquam dominus, & patronus. Limitatur etiam quò ad perſonas, vt e. g. Confeſsarij iuuenes audiant minimè fęminas propter periculum ſollicitationis, cum in iuuenibus ſpiritus fornicationis magis ferueat, quam in ſenibus. Igitur Concionator iſte electus non ſolum in Eccleſia, vbi concionatur, ſed etiam alibi exercere poteſt hoc munus, & id confirmatur, quia, ſi à fœmina poteſt eligi Confeſſarius approbatus tantum pro maſculis, vt nonnulli probabilitèr tenent, quos citaui Reſol.9. q.9. Sed non fui illos ſequutus, ergò à fortiori eligibilis eſt iſte Confeſsarius, cui nulla ſit limitatio reſpectu perſonarum, ſed conceditur facultas audiendi quaſcumque ad ſe recurrentes.

DECISIO CCCLI.

An Regulares finita proceſſione teneantur aſſociare Clerum ad Cathedralem?

INter proceſſiones aliquæ ſunt circulares, hoc eſt, incipiunt à Cathedrali; & ad eamdem redeuntes ibidem deſinunt, quod contingit, quandò continuè ſine mora proceditur. Et de his non eſt difficultas. Aliæ non ſunt Circulares, ſed cæptæ à Cathedrali, vel alia Eccleſia, terminantur ad ſecundam, in qua canitur Miſsa, ſeu ponitur vt aiunt, Iubilæum. In his non eſt redeundum ad Cathedralem, ſed Miſſa finita quiſq; recto tramite ad ſuum Conuentum redire poteſt. Ratio eſt, quia in ſecunda Eccleſia propriè terminatur pro-

proceſſio, ergò ſatisfecerunt ſuæ obligationi; quod ſi in aliquibus locis Clerus Cathedralis aſſociatur eodem Ordine ad Cathedralem, id non contingit ex obligatione, ſed ex quadam vrbanitate; vndè cogi non poſſunt, quia, quæ fiunt ex vrbanitate, non inducunt obligationem, l. Qui iure familiaritatis ff. de acquir. poſſeſſ. Bart. Imola, cum alijs Bariola conſil. 29. §. Reſpondetur primò, quæ procedunt, licet Epiſcopus intereſſet.

DECISIO CCCLII.

An Prælati Regulares ſuis poſſint publicare Iubilæum?

Hanc quæſtionem propoſitam ſub Deciſ. 23. reſolui negatiuam; ſed quoniam nonnulli contrarium tenent, & practicantur in hoc Iubilæo præſentis anni 1648. quod hic Parmæ publicatum fuit ab Ordinario pro duabus poſtremis Dominicis Quadrageſimæ, Palmarum S. & Paſchatis, ideò eorum obiectis reſpondendum eſt. Id poſſe fieri, probant primò ex tenore Bullæ, illis verbis: *Mandamus omnibus, & quibuſcumque venerabilibus Fratrib. noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs Eccleſiarum Prælatis, ac quibuſcumque Ordinarijs locorum, eorumq; Vicarijs, & Officialibus, vel ijs deficientibus, illis, qui curam animarum exercent, &c. publicent, & publicari faciant.* Committitur publicatio quibuſcumque Prælatis Eccleſiarum, & Ordinarijs locorum, ſed Superiores Regulares dicuntur Prælati, & Ordinarij, vt docent omnes, quos refert Barboſa Appell. 215. v. Prælatus num. 1. & 2. Item Appell. 176. v. Ordinarius, ergò poſſunt ſuis Religioſis publicare Iubilæum etiam diuerſo tempore à publicatione, quam facit Epiſcopus. Secundò Bulla Iubilæi à Procuratoribus tranſmittitur ad effectum, vt illam publicent. Tertiò, Regulares exempti ſunt ab Epiſcopis, ergò non tenentur publicationi Epiſcopali, id enim eſt illi ſe ſubijcere, quod facere non debent in præiudicium ſuorum priuilegiorum. Hæc & ſimilia dicunt. Sed non eſt recedendum à deciſis in prælibata.

Quarè reſpondetur ad obiecta, primò quidem, quia ſub nomine Prælatorum Eccleſiarum, & Ordinariorum locorum, non venire Superiores Regulares, niſi quandò ea nomina ſimpliciter exprimuntur, & materia eſt illis applicabilis, ſi enim ſic dicatur: *Prælati Eccleſiarum*, id intelligitur de ſæcularibus, ex cap. Si quandò 8. de off. deleg. cap. Cum ab Eccleſiarum 3. de off. ord. Cum enim iura volunt comprehendere Prælatos, vel Eccleſias Regulares exprimunt, vt videre eſt cap. Nullus 28. cap. Si poſtquam 33. cap. Quia ſæpæ 40. de elect. in 6. cap. Ordinarij 3. cap. Quamuis 8. cap. fin. de off. ordin. in 6. ſub eo nomine igitur *Eccleſiarum Prælatis*, veniunt tantum Abbates, Præpoſiti, & alij Prælati ſæculares nullius habentes propria territoria, & ſubditos etiam Laicos. Nomine verò: *Quibuſcumque Ordinarijs locorum*, in eadem Bulla Iubilæi, veniunt tantum Ordinarij Eccleſiarum ſæcularium, nam illud verbum *Locorum* reſtringit nomen, *Ordinarij*, tantum ad ſæculares, cum excluſione Regularium, vt docent plures cum gl. verb. Ordinario

extr.

extr. Vn. de præbend. Ioann. XXII. quos pro ſe citat Floron. cap.5. de caſibus reſeru. §.4. §. In contrarium. Ad ſecundam, ex eo, quod Bulla Iubilæi tranſmittitur à Procuratore Ordinis, non infertur, Superiorem acquirere ius illud publicandi, quia id in Bulla non exprimitur. Ad tertium, propter hoc, quod Regulares accipiunt Iubilæum ab Ordinario publicatum non dicuntur ſubijci Epiſcopo, à quo ſunt exempti, ſed tantum dicuntur lucrari Iubilæum ab eo publicatum, ſubiectio enim dicit coactionem, & quid odioſum; Regulares autem recipientes Iubilæum ab Epiſcopo publicatum non dicuntur cogi, neque facere aliquid ſibi odioſum, ideò lucrantur illud ſine læſione ſuæ exemptionis. Præterquamquod dici poteſt, Papam Religioſos volentes acquirere Iubilæum ſubijcere Ordinario, cum Summus Pontifex Prælatis tantum ſæcularibus præcipiat publicationem Iubilæi, vndè in fine Bullæ derogatur Apoſtolicis Conſtitutionibus, & priuilegijs Regularium, in quantum poſſunt obſtare tenori Bullæ Iubilæi,

DECISIO CCCLIII.

An in Iubilæo ſufficiat vnicam viſitare Eccleſiam?

RESpondetur affirmatiuè, nam Bulla loquitur diſiunctiuè: *Vel Eccleſiam, ſeu Eccleſias per eoſdem deſignandas ſaltem ſemel viſitauerint*. Ad quod facit illa Regula, quod in alternatiuis eſt electio debitoris. Nec obſtat obiectio, qua nonnulli dicunt diſiunctiuam referri ad deſignantem tantum, in cuius ſit poteſtate deſignare vnam, vel plures Eccleſias, aut vnam tantum, vbi non ſunt plures; non etiam ad viſitantem, quaſi is teneatur viſitare omnes deſignatas ſiue vnam, ſiue plures, quia reſpondetur æque benè referri ad vtrumque immò rectius ad viſitantes, quia verbum *Viſitauerint*, quod ſupponit pro fidelibus viſitantibus, propriè, principalitèr, & primariò explicatur de viſitantibus in ordine ad alternatiuam Eccleſiarum. Confirmatur à contrario ſenſu, ideò enim tribus diebus deſignatis ieiunandum eſt, quia id exprimitur per dictionem *Et, Ac*, copulatiuam, quæ ad ſui verificationem vtriuſque exequutionem requirit, vt notum eſt ex vulgatis iuribus; ſic pari ratione; ideò ſufficit vnam Eccleſiam viſitare, quia legiſlator loquitur per diſiunctiuam, in qua ſufficit alterius executio, vt tradunt omnes Doctores de alternatiuæ natura loquentes. Nec vrget, quod in eadem Bulla Iubilæi præſentis anni 1648. reſpectu degentium Romæ dicatur: *Dictas Baſilicas, ſiue Eccleſias ſemel ſaltem viſitauerint*. Quaſi Romani teneantur viſitare omnes Eccleſias ibi expreſſas pro terminis proceſſionum. Nam id verum non eſt, ſiquidem pluralis locutio refertur quidem ad omnes illas Eccleſias, in quantum vnaquæque illarum ſufficit pro lucrando Iubilæo diſtributiuè accepta, non quod omnes viſitandæ ſint, vndè in alia Bulla alterius Iubilæi ab eodem Pontifice Innocentio felicitèr regnante incip. *Immenſa Omnipotentis*, quod hic obſcurum eſt, declaratur ſufficere viſitationem vnius Eccleſiæ his verbis: *Vel vnam ex eis,*

quam

quam maluerint. Loquendo de Romanis. Subiungit verò pro alijs fidelibus extra Vrbem. *Qui vero alibi extrà Vrbem erunt Eccleſiam, ſeu Eccleſias*,&c. Non eſt autem rationabile, quod exteri magis grauentur, quàm vrbani, ergò ſufficit vnius Eccleſiæ viſitatio per extraneos, ſicut ſatis eſt pro Romanis, & ſi hoc ſuſtinendum eſt pro illo præcedenti Iubilæo emanato de anno 1644. eadem ratione verificatur de præſenti, cum eadem clauſula in vtraque Bulla ſit ipſiſſima; ac proindè eumdem omninò ſenſum vtrobique habere debet.

DECISIO CCCLIV.

An in Iubilæo intereſſendum ſit proceſſionibus?

NOn eſt neceſſarium intereſſe proceſſionibus, cum ſatisfieri poſſit per ſolam viſitationem factam extrà proceſſionem, nam Bulla loquitur alternatiuè per dictionem; *Vel*, hoc modò. *Qui proceſsionibus huiuſmodi interfuerint, vel qui in eadem, ſiue immediatè ſequenti hebdomada, dictas Eccleſias ſaltem ſemel viſitauerint*; Quæ diſiunctiua importat executionem alterius tantum ex præſcriptis. Satisfacit ergò, qui intereſt etiam vni ex proceſſionibus, ſine alia Eccleſiarum viſitatione; vndè non eſt neceſſe intereſse vtrique proceſſionibus, non vrgente copulatiua Et, ſiquidem non refertur ad intereſſentes, ſed ad præſcribentem proceſſiones; prætérquamquod id clarè dicitur in Bulla illis verbis. *Aut alteri ex proceſſionibus interfuerint*. Lucratur ergò Iubilæum ille, aut qui intereſt vni tantùm ex proceſſionibus, aut qui ſine illis viſitat ſemel ad minus vnam Eccleſiã.

DECISIO CCCLV.

An pro Iubilæo ingrediendum ſit intrà Eccleſiam?

INtelligi poteſt reſpectu proceſſionis, & viſitationis. Loquendo reſpectu primi intereſſentes proceſſioni non tenentur in rigore ingredi Eccleſias, ſed ſatisfaciunt aſſociando deuotè proceſſionem, quia Bulla dicit: *Huiuſmodi proceſſionibus interfuerint*. Dicuntur autem intereſſe, qui illam commitantur. Confirmatur, quia ſicut dies termini non computatur in termino, ita neque Eccleſia proceſſionis, quæ illius terminus eſt, computatur in proceſſione. Quarè qui non poteſt ingredi Eccleſiam, ſeu qui tardè venit ſatisfacit proſequendo proceſſionem, quò ad maiorem partem. Similitèr, qui per multitudine non poteſt penetrare Eccleſiam, orationem faciat antè illius valuas, quia moralitèr cenſetur orare intrà Eccleſiam; neque enim Bulla expreſsè dicit, quod orandum ſit intrà Eccleſiam, ſed ſolum, quod Eccleſia viſitetur, dicitur autem viſitari ab eo, qui antè eius valuas, ſeu Iauuam orat, nam dictio *intrà* quandòque includit ſua extrema, ex allegatis à Barboſa diſt. 174. num. 4. cuiuſmodi extrema Eccleſiæ ſunt valuæ, & cemeterium, ſeu atrium, & porticus antè Eccleſiam. Et ita docent plures, quos profe citat Bonac. p. 5. de Indulg. num. 25. dum dicunt, illum qui non valet intrare Eccleſiam præ multitudine hominum, extrà orando

do in cęmeterio, lucrari Indulgentiam.

DECISIO CCCLVI.

An in Iubilæo ſufficiat intereſſe Proceſſioni ſine Oratione?

QVi ſine viſitatione ſpeciali Eccleſiæ deputatæ cum ſola intereſſentia proceſſioni intendit lucrari Iubilæum, debet procedendo deuotè orare, alitèr illud non acquirit, quia in omnibus Iubilæis præcipitur Oratio, & patet ex illa clauſula. *Ibique deuotè, vt ſupra, Deum orauerint.* Quæ referuntur non ſolum ad viſitationem Eccleſiæ, ſed etiam ad proceſſionem; qui enim procedit, licet etiam deuotè, ſed ſine oratione, nõ dicitur intereſſe proceſſioni, ſed ambulare, & qui ſic incedit, non excuſatur à peccato, quia proceſſiones fiunt ad placandum Deum, ad impetrandum ab eo aliquod bonum, & fugandum malum imminens; inſtitutæ ergò ſunt Proceſſiones ad laudandum, & orandum Deum, non autem ad ambulandum recreationis cauſa.

DECISIO CCCLVII.

De vouente Religionem, & poſtea ducente vxorem?

QVi hoc votum Deo nuncupauit, tenetur ſub mortali illud exequi, iuxtà illud præcepti Domini: *vouete, & reddite.* Neque ab hac obligatione excuſatur ducendo vxorem, & ſi enim teneat Matrimonium contrà votum ſimplex Religionis, cum tantum impediat, non dirimat, Matrimonium, tamen per hoc præcedens obligatio Religionem ingrediendi non extinguitur, ſed tantum remanet ſuſpenſa, durante vinculo Matrimonij, quo diſſoluto, etiam ſi millies contraheretur, & diſſolueretur, adhuc perpetuò tenetur votum adimplere. In caſu vero, quod Religio, ad quam ſuum votum direxit, nollet eum recipere, abſolutè repellendo, tunc deinceps eſſet abſolutus ab ea obligatione, quia in eius poteſtate non eſt ingreſſus, ſed tantum petitio, vt admittatur. Demum iſte vxorem ducendo peccauit mortalitèr, quia poſuit impedimentum adimpletioni voti, cuius executionem retardauit, reddendo ſe impotentem ad ingreſſum, durante Matrimonio cõſummato, dico *cõſummato,* quia antè tenebatur relinquere ſponſam, & ingredi Religionem. Petendo autem, aut reddendo debitum non peccat, excepta prima vice, antèquam adhuc erat in poteſtate, & ſui iuris ad votum implendum, quia votum Religionis non obligat ad abſtinendum à copula carnali, ſed tantum ad ingreſſum. Igitur hunc pœnitentem non potes conſolari etiam virtute Iubilæi, quia Papa expreſsè excipit vota Religionis, & caſtitatis, quorum commutationem non indulget, ſed ſibi adhuc reſeruata manifeſtè oſtendit. Diſplicet, quod allegas pro ratione, quia reuera votum hoc remanet abſolutum, & tale ſimplicitèr, non obſtante Matrimonio, quod votum de abſoluto non poteſt reddere conditionatum, & materiam non reſeruatam, ſed tantum eius obligationem ſuſpendit, & executionem multum retardat.

DE-

DECISIO CCCLVIII.

An Iubilaum acquiri poſſit in pluribus locis?

MErcator Parmenſis cepit exequi opera Iubilæi in patria, nam ieiunauit die Mercurij, eleemoſynam fecit; occaſione mercaturæ, ſe transfert Regium, & ibi proſequitur reliqua, & ſic lucratur Iubilæum; ratio eſt, quia Bulla executionem operum loco non reſtringit, illa enim non dependent à loco; nec obſtant, quod viſitanda ſit Eccleſia deputata, quia vtròbique eſt deputata pro volentibus lucrari Iubilæum; confirmatur, quia aduena vbique Iubilæum adipiſci poteſt, vt probo in ſequenti.

DECISIO CCCLIX.

An aduena Iubilaum lucrari poſſit?

RAtio dubitandi colligitur ex hac Bullæ clauſula: *Nauigantes verò, aut iter agentes, vt cum primum ad ſua ſe domicilia receperint, ſupraſcriptis peractis, & loco interuentus in proceſſione, viſitata Eccleſia Cathedrali, vel Maiore, aut Parochiali loci eiuſdem domicilij eamdem Indulgentiam conſequi poſſint, & valeant*. Sed hæc non obſtant, tum ſit priuilegium, & gratia, quam facit illis prorogandi tempus Iubilæi proprij domicilij; nemo autem tenetur, nec cogitur vti ſuo priuilegio, cap. Si de terra 6. cap. Accedentibus 15. de priuileg. Quarè nolens eo priuilegio vti, poterit lucrari Iubilæum aduena in quocumque loco voluerit, cum id illi non ſit vetitum.

DECISIO CCCLX.

An Iubilai opera facienda ſint ordinatim?

QVinque in Iubilæis ſolent præſcribi, hoc ordine; Viſitatio, Eccleſiæ deputatę, cum oratione; Ieiunium Mercurij, Veneris, & Sabbati; Confeſſio; Communio, & Eleemoſina. Ad lucrandum Iubilæum non eſt neceſse prædicta præſtare præſcripto ordine, ſed peruerti poteſt, ratio eſt quia talis Ordo non eſt de ſubſtantia ad lucrum Iubilæi, ſed tantum accidentalis, eo quod tertio loco repetuntur diuerſimodè his verbis. *Ieiunium, Eleemoſynam, Viſitationem*, &c. Sufficit autem, quod vltimum opus fiat in gratia, quia in eo confertur Indulgentia, cuius non niſi in gratia conſtituti ſunt capaces ex ſententia omnium Doctorum.

DECISIO CCCLXI.

An Iubilai opera præſtanda ſint diebus præfixis?

QVæſtio eſt circa Ieiunia, & Communionem, quibus præfigitur dies ſpecialis, nam Ieiunium indicitur diebus Mercurij, Veneris, & Sabbati, Communio vero die Dominico. Certum eſt ieiunium exequendum eſſe illis diebus, quia auſteriores reputantur, & magis dedicati ad ieiunium ex antiquiſſima Eccleſiæ conſuetudine. Circa Communionem, licet dicatur: *Sequenti ſaltem die Dominico* &c. tamen, quia particula, *Saltem*, de ſui natura non excludit ex Deciſ.434. nu.7. Gregorij XV. vndè

eſt

eſt implicatiua, & non limitatiua, ſecundum Seraph. Deciſ. 787. num.8. Ideò alijs diebus antecedentibus fideles Sacram Communionem recipere poſſunt. Confirmatur, quia valdè incommodum eſt, & quaſi impoſſibile, quod omnes in maximo numero; ſolent enim omnes fideles etiam peruerſi ad Deum conuerti in Iubilæis, Sacramentum hoc auguſtiſſimum recipere valeant, ideò omnibus diebus communicari poſſunt.

DECISIO CCCLXII.

An Confeſsarius ſollicitans denuntiari poſſit Vicario Epiſcopi?

SAtisfacit ſuæ obligationi ſollicitatus denuntiando Confeſſarium ſoli Vicario vt, colligitur ex Bulla Greg.XV. illis verbis: *Moneant de obligatione denuntiandi ſollicitantes Inquiſitoribus, ſeu locorum Ordinarijs.* Quo poſtremo nomine venit Vicarius Generalis Epiſcopi, vt docent omnes, & ex vulgatis iuribus particula Seu importat alternatiuam, in alternatiuis autem eſt electionis debitoris, poteſt ergò denuntiare vni illorum, aut Inquiſitori, aut Epiſcopo, ſeu eius Vicario,

DECISIO CCCLXIII.

An Generalis teneatur oſtendere litteras ſuæ commiſſionis?

REuerendiſſimus Pater Vicarius Generalis ex ſpeciali mandato Sedis Apoſtolicæ obtinuit licentiam transferendi Capitulum Generale à Conuentu Veneto ad Conuentũ Romanum celebrandum Sabbato præcedente Dominicam quartam Paſchatis, & de hoc monuit Patres Vocales in ſuis litteris præceptorijs, non exhibito eis mandato Pontificio, ſed ſolum in eis citato. Iure P. Vocales nolunt obedire, niſi illis oſtendat mandatum Papale. *Primò* quidem, quia eis notum eſt tempus, & locus Capituli deſignati in præcedenti Capitulo, cui non poteſt derogare Generalis, cum ſit inferior, & non ſuprà Capitulum, Cord. q.3. in cap.8. Regulæ, Peyrin. de Prælato q.1. cap.8. num.15. Tambur. tom.3. diſp.3. q.1. num.3. requiritur ergò ad illius translationem ſpeciale mandatum Pontificis, de quo adhuc non conſtat, cum exhibitum non fuerit. *Secundò*, nulli credendum aſſerenti, ſe habere commiſſionem, licentiam, aut delegationem faciendi aliquid, niſi mandatum oſtendat, textus expreſſus in cap. Cum in iure 31. de off. deleg. ibi: *Super quo tibi damus reſponſum, quod niſi de mandato Sedis Apoſtolicæ certus extiteris, exequi non cogeris, quod mandatur.* Expreſſius id determinatur Extr. commun.1. de elect. his verbis: *Aſſerenti, cum mandatis Principis ſe veniſſe, credendum non eſt, niſi hoc ſcriptis probauerit: nec ſimilitèr creditur ſe aſſerenti legatum, &c. Sed nec dicenti, ſe delegatum Sedis Apoſtolicę creditur, vel intenditur, niſi de mandato Apoſtolico fide doceat oculata.* Fides autem oculata eſt oſtenſio litterarum delegationem continentium, quas nondùm Generalis exhibuit oculis Vocalium, quod facere tenetur ex citatis iuribus. Ad quid enim litteræ delegationis expediuntur delegatis, & commiſſarijs, niſi vt illas oſtendant eis, quorum intereſt? *Tertiò*, nullus præſumitur habere officium,

vel

vel munus agendi aliquid, vt docet Bald. in l. 1. C. de rebus Eccleſ. non alien. & in l. 1. C. de teſtib. ordin. q. 6. quia id eſt quid facti, & in facto conſiſtit, quod proindè non creditur, niſi probetur, l. Eos, §. fin. ff. de curat. Decius lib. 3. conſil. 437. propterea dicit ibidem Bald. in l. Prohibitum, C. de iure fiſci, col. 3. Verſ. tertio, quod iuriſdictio etiam ordinaria nunquam præſumitur, niſi appareat publicis documentis, quem ſequitur Iaſon in l. More maiorum, ff. de iuriſd. om. iud. col. 8. §. Item aduerte. Ratio verò, cur ſit probanda delegatio, ſeu officij collatio in eo conſiſtit, quia huiuſmodi ſunt certæ qualitates, & accidentia, quæ proindè adeſſe, & abeſſe poſſunt à ſubiecto, ideò oſtendendum eſt, & probandum, an ſuo ſubiecto, prout aſſeritur, inhæreant, exhibitione litterarum, vt tradunt Doctores cum gl. v. Scientiæ cap. Si fortè de elect. *Quartò* ſi Legato Papæ non eſt credendum, niſi per oſtenſionem litterarum ſuæ delegationis ex citata extrau. multò minus huic Patri Vicario Generali C. C. M. cum ſit inferioris dignitatis; vndè Molina tract. 5. de Iuſt. diſp. 9. num. 4. §. Quamuis dicit, quod ſi Legatus à latere dicat, ſibi aliqua Papæ reſeruata conceſſa fuiſſe, credendum illi non eſt, niſi exhibeat litteras ſuæ delegationis id exprimentes, ſubdens, in Regnis Hiſpaniarum quempiam non admitti in Legatum, niſi prius oſtendat litteras ſuæ delegationis, ideò & ſuas Generalis oſtendere tenetur. *Quintò* Portellus tom. 1. Reſponſ. par. 3. caſu 34. in fine, probat ex cit. c. Cum in iure, & cap. Cum à nobis, de teſtib. Religioſum non teneri credere ſuo Prælato aſſerenti ſe habere commiſſionem annullandi certam licentiam, niſi prius oſtendat commiſſionem, ergò neque Generali credendum eſt, habere mandatum transferendi capitulum, niſi illud oſtendat. *Sextò*, Litteræ Protectoris vſque modò nullæ ſunt cenſendæ, in quibus aſſeritur exprimi mandatum Papæ, nam per ſolam citationem litterarum Protectoris, & Mandati in illis contenti eiſdem nondum exhibitis, non dicuntur exiſtere in rerum natura, quia in iure, litteræ, quæ non apparent, non exiſtunt, nec ſunt, gl. v. Præcipimus cap. Cum contingat 24. de reſcr. per l. In lege ff. de contr. empt. cap. Solemnitates, fine, diſt. 1. de conſecrat. ergò litteræ Protectoris, & Mandatum Papæ, à quibus vires recipit præceptum P. Generalis ad conuocandum Capitulum, cum nondum viſa fuerint, pro nihilo habentur, ac proindè illis parendum non eſt. Demum, non obſtat, quod credendum ſit perſonæ dignæ ſimplicitèr aſſerenti ſine probatione, qualis certè reputatur Generalis, quia id intelligitur in ijs, quæ dependent à ſua voluntate, & arbitrio, Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed. 12. num. 14. M. Anton. lib. 3. reſol. 48. num. 18. Conuocatio autem Capituli, & eiuſdem tranſlatio non pendet à voluntate Generalis, cum ſit de mandato, vt dicitur, Pontificio, ergò illi credendum non eſt. Et ita Generalis acquieſcere debet oſtendendo mandatum, alitèr impunè Vocales reſiſtere poſſunt, non parendo, quia vtuntur iure ſuo. Vide infrà iterum deciſ. 375.

V DE-

DECISIO CCCLXIV.

An denuntiandus ſit Confeſſarius ſollicitator Monialium?

RAtio dubitandi in hoc ſpeciali caſu eſt, quia ob alia delicta perpetuò priuatus fuit munere audiendi confeſſiones, vndè cum non amplius ſit periculum, quod cadat in tàm graue ſcelus ſollicitationis in cõfeſſione, nulla videtur eſſe obligatio denuntiandi. Sed reuera denuntiandus eſt, quia hoc ſacrum Tribunal non tantùm intendit emendationem, quam etiam punitionem delinquentium, maximè reſpectu huius criminis, vt apertè colligitur ex Bulla, præterquàmquod licet, vt Confeſſarius nõ poſſit ſollicitare, inducere tamen poteſt eaſdem Moniales ad peccatum alia ratione, vt igitur ſe retrahat à ſimili vitio, & reſipiſcat, timore pœnæ denuntiandus eſt, etiam nulla præmiſſa correctione fraterna, vt alibi multò probabilius probaui, alitèr nullus eſſet denuntiandus, quia moniti omnes fingunt ſe correcti, vt fugiant pœnas Iudicis.

DECISIO CCCLXV.

An pactum in matrimonio ſit illicitum, & ſimoniacum?

SI mihi procurabis in matrimoniũ puellam N. promitto tibi centum, danda ſtatim ſecuto matrimonio. Pactum hoc eſt licitum, & alienum à vitio ſimoniæ, & inducit obligationem; probatur, tum quia nullibi id prohibetur; tum quia eſt circa obiectum licitum, & intèr perſonas, quæ contrahere poſſunt; tum quia, ſi eſſet illicitum, & inualidè maximè propter labem ſimoniæ, ſed hic locum non habet ſimonia, nam hæc eſt ſtudioſa voluntas emendi, vel vendendi aliquid ſpirituale, ex D. Thoma 2.2. q.100. ar. 1. ab omnibus recepto, ſed iſte nihil emit, vel vendit ſpirituale, ſed tantùm procurat, vt ineatur matrimonium, vndè obiectum illius pecuniæ promiſſæ eſt illa obligatio, ſeu labor, diligentia, & procuratio, vt ſequatur matrimonium. Demum; in matrimonio duo ſpectantur, Sacramentum, & contractus, illud non ſpectatur, ſed contractus tantùm conſideratur, & ratione huius, in quem redundat illa promiſſio, non poteſt committi ſimonia, alitèr committeretur etiam reſpectu dotis, quæ, vt plurimũ, mouet ad executionem matrimonium, vel illud tractatum relinquit imperfectum.

DECISIO CCCLXVI.

Quomodò ſimulata confeſſio excludatur, vt Confeſſor ſollicitans effugiat pœnas?

IN Bulla Gregoriana reus eſt ſollicitationis ille Confeſſarius, qui in confeſſionali ordinario, vel alio loco in confeſſionale electo ſimul confeſſiones audit. Modò difficultas eſt, quid ſit ſimulare confeſſionem? pro qua re relatus mihi fuit ſequens caſus; Confeſſarius, & Monialis ex condicto eligunt confeſſionale Monaſterij ordinarium ad confabulandum inhoneſtè, ad quod ſub prætextu certi negotij honeſti pertractandi licentiam obtinet ab Abbatiſſa Monialis. An Confeſſarius hic ſic ſollicitans ad turpia, reus ſit Bullæ Gregorianæ? Videtur, quod

quod non, quia nullus illorum intendit Sacramentum; ergò neque illud ſimulare dicitur.

Ego ita reſpondeo, ſi Confeſſarius finxit illi ſignum Crucis, aut ſuper caput eius extendit manum, vel Monialis ipſa genuflexit, aut pectus percuſſit, vel ſigno Crucis ſe muniuit, non excuſatur Confeſſarius à ſimulatione confeſſionis. Ratio eſt, quia tunc ſimulatur Confeſſio, quandò fingitur aliquis actus ſpectans ad Confeſsionem, licet Confeſſio non intendatur, ſed aliud, prætextu illorum ſignorum, quæ in Confeſſionem referuntur; in ſimulatione enim neceſsarius eſt aliquis actus eius rei, quæ ſimulatur, alitèr ſimulatio non eſt, ſi deſit relatio ad actum, vnum enim ſeriò fit, quod eſt principalitèr intentum, & aliud verè non fit, ſed fingitur, vt aliud obtinentur. Quarè, ſi in caſu hoc accidit vnum ex illis actibus, ſine dubio Confeſsarius eſt reus huius Bullæ, non obſtante licentia Abbatiſſæ, quæ non poteſt impedire ſimulationem, quæ ſequitur ex conditione illorum actuum. Quod, ſi nullum fiat ſingnum ad Confeſſionem ordinatum, vt quia Monialis ſtabat, vel ſedebat in eo loco, in eo caſu, non fuit reus Bullæ, quia hoc modo excluditur ſimulatio. Ex quo apparet, licentiam nihil prodeſſe in hoc caſu. Non det Abbatiſſa huiuſmodi licētias, ne fiat conſcia aliorum peccatorum; eſt Parlatorium ad colloquia temporalia deſtinatum. Sic autem videntur ſentire Lezana tomo 1. cap.19. num.34. Trimarchus diſp.3. q.2. nu.21. & 22. in contrarium Diana reſol.38. de Confeſſ. ſolicit.

Pater Ignatius Lupus in ſuis comment. nouiſſimè æditis ſuper Edictum S. Inquiſitionis, typis Bergom. præſenti anno 1648. part. 1. lib.5. diſt.2. diff.8. fol.83. diſtinguit duplicem ſimulationem, vnam ordinatam ad ſollicitationem, de qua loquitur Bulla, aliam ordinatam ad abſcondendum peccatum ab oculis circumſtantium, de qua non loquitur Bulla, ſed fit, ne proximus patiatur ſcandalum, & ſubdit exemplum huius ſecundæ ſimulationis in eo, qui extrà Confeſſionem, & locum Confeſſionis tractans cum muliere ad euitandum mali ſuſpicionem, fingit abſolutionem, eleuando manum ſuper mulierem. Sed reuera iſte cadit, quia certè ſimulatur Confeſſio, ita quod prædicta Confeſſionis ſimulatæ diſtinctio nullius eſt momenti, cum non ſit diuerſa, ſed eadem ſimulatio ad cooperiendum peccatum; neque quod ſubdit placet, quia ſimulatio potius attenditur reſpectu aliorum, quam ſimulantium.

DECISIO CCCLXVII.

An Prælati Regulares diſpenſent in irregularitate homicidij penitus occulti?

RESpondetur affirmatiuè ex diuerſis priuilegijs, vt docui Reſol.13. q.4. cum Corduba ad comp. priuileg. §. Diſpenſatio Verſ. Quo ad §.24. Rodr. tom.1. q.24. art.12. Mirand. tom. q.8. art.10. Vechius diſp. 9. dub.16. Sigiſm. dub.71. de elect. Portell. v. Diſpenſare num.8. comp. reſol.52. nu.25. Tambur. tom.2. diſp. 17. q.6. Ad hæc extat Bulla authentica, quæ eſt 129. in B. N. incip. *Dum ad Congregationem.* Pij V. in qua con-

conceditur Prælatis Caſſinenſibus facultas abſoluendi ſuos ab omnibus Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, & diſpenſandi in homicidio voluntario in foro conſcientiæ tantum. Idem ergò poterunt Prouinciales, & Generales Mendicantium communicantes in eorum priuilegijs. Nec obſtat Trident. ſeſſ.14. cap.7. Nam reuera ibi ſermo eſt reſpectu Clericorum ſæcularium, vt conſtat ex connectu verborum; ſciebant enim Patres Regulares circà id plura habere priuilegia, quibus voluerunt derogare. Nec demum obſtat reuocatio Gregor. XIII. quia reuocatio illius intelligenda eſt, quatenus anteà comprehendebantur Regulares ſub diſpoſitione Decretorum Tridentini, cum ergò ſub eo capite de non diſpenſandis homicidis non comprehendantur Regulares, neque reuocatio Gregorij XIII. poteſt illos afficere, quo ad hoc.

DECISIO CCCLXVIII.

An ſollicitans abſoluat ſtatim à ſe ſollicitatam?

CONfeſſarius perſonam à ſe ſollicitatam, quæ renuit, in eodem contextu Confeſſionis validè abſoluit; non verò, ſi conſenſit verbo, aut facto, quia propter peccatum conſenſus quaſi adhuc in fieri, vt ita dicam, non videtur pœnitens ſufficienter diſpoſitus, neque enim cenſetur tam citò doluiſſe de peccato illo conſenſus in ſollicitationem; præterquamquod non dicitur habere propoſitum cauendi in futurum, ſi illi promiſit copulam; vel quid ſimile. Ratio prioris eſt, quia pœnitens non conſentiendo, ex hoc capite dicitur eſſe benè diſpoſita, neque Confeſſario deeſt facultas, quia per ſollicitationem eam non amiſit, niſi in loco adſit ſtatutum prohibens abſolutionem complicis.

DECISIO CCCLXIX.

An Generalis prouideat de Præſidente, poſtpoſito Vicario Locali?

IN conſtitutionibus Congregationis N. cap.30. habetur §.10. his verbis: *Prælato verò ad Capitulum Generale proficiſcente; vel aliter abſente, aut etiam mortuo, & huiuſmodi, Vicarius illius Conuentus harum auctoritate vices eius in omnibus plenè gerat, niſi per Priorem Generalem, aut Prælatum ipſum Conuentualem in ſpecie, vel in genere aliter fuerit ordinatum.* Quæritur an Generalis, poſtpoſito huiuſmodi Vicario, poſſit alium patrem conſtituere in Præſidentem; & hoc auctoritate propria ſine Definitorio, & ſuis Aſſiſtentibus? Dico, quod, ſi Vicarius eſt ordinarius, ſeu de iure conſtitutionum eligitur, vt eliguntur Prælati in hoc ordine proportionaliter, Generalis non poteſt alium promouere, poſtponendo Vicarium actualem. Tum quia ius alteri quæſitum auferri non poteſt ſine eius conſenſu, nulla ſubſiſtente culpa, aut legitima cauſa, l. Id quod noſtrum, ff. de reg. iur. Reg.23. in 6. cap. Diſcretionem 6. de eo, qui cogno. alitèr fit illi non leuis iniuria, neque enim vni ſubueniendum eſt, & fauendum cum iniuria alterius. ca. Denique 8.14.q.5. cap. Primum 8.22.q.2. & iniuriam mi-

hi

hi facio, ſi fratrum meorum iura perturbo, cap. Quod vero 10. 25. q. 2. Vicarius autem actualis ius habet ſuæ electionis quæſitum, à quo neque à Generali auferri poteſt, ſine cauſa, vt docent in terminis etiam electionis Doctores omnes, quos citaui reſol. 58. q. 22. in officijs enim electiuis Religioſi habent velle, & nolle contrà voluntatem Superiorum, vt dixi Deciſ. 142. ergò Generalis non poteſt promouere ſecundum in prçiudicium primi. Tum quia non poteſt deueniri ad ſecundam electionem, niſi priore caſſata, cap. Conſtituimus 10. de elect. cap. Inter dilectos, de exceſſ. Prælat. etiam ſi ſit inualida, nam prius declaranda eſt talis, & poſteà deueniendum eſt ad ſecundam, ex allegatis à Naldo nu. 21. Lauor. tit. 4. de elect. cap. 19. num. 123. ergò Generalis non poteſt facere ſecundam electionem, niſi prima caſſata; ſed non poteſt caſſare Vicarium, vt probatum fuit, ergò neque conſtituere ſecundum; ne dentur ſimul eodem tempore duo officiales eiuſdem rationis in eodem Conuentu, quod abſurdum eſt. Quod ſi officium hoc non computetur inter electiua, ſed inter illa, quę ad nutum Superioris ſunt mobilia, in hoc caſu poteſt, ex quo intelligitur ceſſare Vicariatus in primo. Demum dictis non obſtat illud §. *Niſi per Priorem alitèr ordinatum fuerit*, quia refertur ad limitationem poteſtatis, non ad promotionem, vt malè nonnulli fauore Generalis volebant.

* * *

DECISIO CCCLXX.

An Generalis conſuetudine inducere poſſit promotionem ſecundi contrà primum?

ID facere non poteſt; cum conſuetudo ſuper tali negotio ſit omninò irrationabilis, ac proindè reprobata, qualis eſt illa, quæ Eccleſijs infert grauamen, cap. 1. de conſuet. & quæ ſe extendit ad damnum tertij, Rochus de Curte, de conſuet. num. 316. talis autem eſſet conſuetudo promouendi ſecundũ officialem, poſtpoſito priori actuali ſine vlla cauſa, vt colligitur ex probatis in præcedenti Deciſione. Confirmatur, quia conſuetudo dicitur irrationabilis, non quia ſit contra legem, ſed quia factum virtute illius cõtinet turpitudinem, & deformitatem, vt docent Monteſinus, & Granadus apud Dianam reſol. 1. de conſuetud. Conſtat autem ex dictis, quod hæc conſuetudo, ſi introduceretur à Generali, foueret turpitudinem, iniuſtitiam, & iniurioſa eſſet officiali actuali, qui contrà omne ius, & omnem rationem cogeretur cedere iuri ſuo.

DECISIO CCCLXXI.

An valens prouidere poſſit etiam eligere?

IN ſupradictis Conſtitutionibus, de quibus ſub Deciſ. 369. ſubijcitur ſequens §. *Si autem Domus, vel Conuentus, quacumque de cauſa Prælatum, vel Vicarium ſuum præſentem non habuerit, nec Prior Generalis, aut Prælatus Conuentualis alitèr ſuper hoc ordinauerit, tunc antiquior illius Conuentus in Sacerdotio*

dotio conſtitutus, vices Prælati obtineat ſupradictas, quouſq; Conuentus ipſe Prælatum, vel Vicarium præſentem habuerit. Quæritur quomodò facienda ſit hæc ordinatio, per Generalem, aut Prælatum, prouiſione, an electione? Reſpondeo, vtroq; modo fieri poteſt, tum quia verbum *ordinare*, eſt generale, & importat quamcumque promotionem, ſiue prouiſionem propria auctoritate, ſiue electionem conſilio, & conſenſu aſſiſtentium, vt colligitur ex cap. fin. 16. q. 7. cap. Super eo 15. de off. deleg. cap. Eam te 22. de iurepatr. Tum quia promotio per electionem eſt firmior, & prudentius facta, cum pendeat à conſilio plurium, nam aliorum conſilio geſta firmitate nituntur, l. 3. C. de repud. & quæ omnibus profutura ſunt, conſenſu quòque omnium melius expediuntur, l. Quicumque, C. de omni agro deſerto, ergò Generalis poteſt procedere per electionem, nemo enim prohibetur melius facere. Nota autem, quod hęc promotio non erit propriè electio, niſi quò ad modum procedendi, non autem quò ad effectum; quia ſic electus non eſt durabilis in officio, niſi quòuſque præſentes ſint Prælatus, vel Vicarius, & deinceps eius ceſſat poteſtas.

DECISIO CCCLXXII.

Quis dicatur antiquior in Conuentu Sacerdos?

ANtiquior quis dicitur duobus modis; primò ætate, ſecundò profeſſione. In ſupradicta Conſtitutione antiquior dicitur, non ætate, ſed profeſſione, vt colligitur ex gl. v. Antiquiores, cap. fin. de conſuet. In terminis noſtris apud Regulares, Rodriq. tom. 3. q. 10. art. 2. §. Tertio, Mirand. tom. 1. q. 21. ar. 4. concl. 3. ex illis Vecch. diſp. 6. de Nouitijs dub. 2. num. 5. Sigiſm. dub. 9. num. 11. Lauor. tit. 4. de elect. cap. 15. num. 84. Illud ſtatutum eſt conforme iuri communi, quo antiquiores alijs præferuntur, cap. cum tua 4. de conſuet. in 6. quia eorum labor eſt prolixior; ideò merentur præferri alijs: & omne, quod vetuſtate præcedit, venerabile eſt, inquit D. Baſilius in oratione de ieiunio.

DECISIO CCCLXXIII.

An cenſuræ, & irregularitates tollantur per generales abſolutiones datas à Superioribus?

SVperiores maiores Generalis, & Prouincialis, dum viſitant, ex priuilegijs Apoſtolicis, abſoluunt à cenſuris, & diſpenſant in irregularitatibus generalitèr, & in communi omnes ſuos ſubditos antè ſe genuflexos, quāuis ignorent, an illarum ſint rei, nec ne, Vndè quæritur, an ſi quis illorum ſciat, vel neſciat, ſe eſſe excommunicatum, vel irregularem, neutrum manifeſtando Superiori, nec priuatim, nec publicè, ſit ita abſoluatur, vt ampliùs nō egeat ſaltem in foro animæ alia abſolutione, & diſpenſatione? Et interrogatus circà irregularitatem contractam ex homicidio voluntario iniuſto, reſpondi, hunc ſic eſſe abſolutum, & diſpenſatum, vt deinceps non egeat alio remedio, ſicut neque in alijs caſibus; & id probatur; tum quia huiuſmodi abſolutiones, & diſpenſationes habent producere ſuos effectus, ad quos de iure ordinantur, ergò tollunt eas cenſuras,

&

& irregularitates,quas de iure auferre poteſt Superior, ergò poſſunt ſubditi; ita vt vlterius aliam abſolutionem, & diſpenſationem quærere non teneantur; Tum quia pœnitens cenſuratus, non obſtante obliuione adhuc abſoluitur à cenſura, de qua non ſe accuſauit,à Sacerdote virtute formæ abſolutionis,vt docet Auerſa de Sacr. Pœnit. q.17.ſect.8. §. Rurſus,ergò pari ratione manet abſolutus,& diſpenſatus Religioſus per illam formam omnibus indifferentèr applicatam,in hoc enim æquiparantur,nam in vtroque caſu pœnitens non ſe accuſat in indiuiduo, & vterque abſoluens intendit abſoluere ab omnibus,à quibus poteſt,& ſubditi indigent; talis enim præſumitur eſſe mens abſoluentis, qualis de iure debet eſſe,Bald. in l.Ex facto,ff. de vulgar. & pupill.Felin. conſil.31. num.7. De iure autem debet habere intentionem abſoluendi omnes coràm ſe genuflexos ab omnibus, ſuper quibus poteſt, ac proindè cenſetur ita facere. Sic docet Nauar. cap. 26. num. 13. cum eo Portellus v. Abortus num. 12. Itaque Religioſi ſic abſoluti,ampliùs alia abſolutione,aut diſpenſatione non egēt; cum præcedens fuerit omninò efficax, & irreuocabilis. Obſerua autem,quod prædicta procedunt reſpectu cenſurarum extra Bullam Cœnæ, & irregularitatum ex delicto tantum prouenientium. De irregularitate ex homicidio voluntario iniuſto dixi ſub Deciſ. 367.

DECISIO CCCLXXIV.

Quomodò habitatio faciat capacem legati?

RElictum fuit legatum ſingulis annis diſtribuendum duabus puellis pro dote, quandò maritabuntur, quæ eligantur de illis, quæ habitant actu in Parochia N. Quæritur, an dicantur habitare non ſolùm, quę ibi habent domicilium cum ſuis, ſed etiam illæ, quæ habitant præcisè ad famulatum,& ſeruitutem, vel vt ſcholares, & in donzena, vt aiunt, ac proindè iſtæ omnes prędictis modis habitantes ſint capaces legati?

Omnes ſunt capaces legati,quia reuera dicuntur habitare, nam aliud eſt habitare, aliud habere domicilium; nam licet ambo cōueniant in eo,quod dicuntur in loco habitato exiſtere, differunt tamen in alio,quod ad domicilium requiritur cum actuali habitatione animus perpetuò manendi ſaltem virtualitèr,ideſt, quod non habeat voluntatem contrariam, gl.v. Latem, l. Ciues,C. de incolis,Ioan.Andr.in cap. Is,qui, de ſepult. in 6. Menoch. lib. 6. præſumpt. 42. num. 2. diſtinguens de habitatione permanenti, qua domicilium contrahitur, & de temporali, quæ ad ſimplicem habitationē refertur. Prædictis autem ſeruis, famulis, & dozinantibus (vt loquar clarius) competit propriè ea habitatio temporalis,de qua l.Quęritur 78.ff.de leg. 3. l. Cum ſeruus, ff. de his, qui effud. l. Lex Cornelia 5. §. Domum, de iniur. ibi; *Siuè hoſpitio receptus*, prædicti enim videntur quodam modo recipi hoſpitio,cum in aliena domo ſint ſine conductione. Suffragatur dictis opinio

Doctorum, qui tenent, citationem referendam eſſe ad eam domum, ſeu locum, vbi citandus actu reperitur tempore citationis, licet in alio loco multo tempore maneat, & illic breuius, de qua re Tiraq. de Retr. lign. §.9. gloſ.2. num.27. Demum, puto, ad habitationem pro conſequendo legato non ſufficere vnum, aut alterum actum exiſtentiæ, quaſi inductum non pro habitatione, ſed pro lucro legati, ita quod legatum non debet eſſe cauſa breuis habitationis, ſed habitatio realis debet puellam facere capacem legati, ad quod facit Grammat.deciſ.87.num.5.& Menoch. lib.6. præſumpt. 76. num. 39. dum dicunt, non ſufficere ad habitationem vnum actum, vel alterum, ſed requiri frequentiam in eo, qui tenetur habitare. Vide dicta pro alio ſimili caſu Deciſ. 197. Vbi habes, aliud eſt eſſe de Parochia, aliud habitare in Parochia, poteſt enim quis habitare breui tempore, & non eſſe de Parochia, ſed tantùm in Parochia. Demùm allegatæ leges, & Doctores loquuntur de vera habitatione ad habitandum, non de ſimulata, & ficta ad lucrandum legatum, & ſic ceſſant aduerſariorum motiua parui momenti.

DECISIO CCCLXXV.

An Generalis oſtendat Reſcriptum Apoſtolicum tangens ſubditos?

Dictum fuit P. Generalem teneri oſtendere litteras ſuæ commiſſionis transferendi Capitulum Generale de loco ad locum, ſuprà Deciſ. 363. nunc prædictis addo, eſſe neceſſarium, non ſolum, vt conſtet de eius exiſtentia, ſed etiam valore, nam dubitari poteſt, an legitimè obtentum fuerit. Et pro inſtructione Patrum Vocalium, ſciendum eſt, quod illud reſcriptum, ſiuè ſpeciale mandatum, (vt aiunt ipſi) transferendi Capitulum Generale de Cõuentu Veneto ad Romanum, poteſt ſimplicitèr eſſe nullum; primò quidem, quia in ſupplicatione forſan cauſa narrata ad mouendum Papam ad dandum reſcriptum non eſt legitima, ex quo ſequitur, illud non ſubſiſtere, ſed eſſe inualidum ex illo communi axiomate: Non valet reſcriptum, quandò preces veritate non nituntur, cap.2. de reſcr. Azor. G. de diuer. reſcr. num. 4. Oſaſch. deciſ. 169. num. 21. Modit. lib.2. §. Principum placita, dub. 11. num.2. & alij omnes ſuper dictum cap. Secundò poteſt eſſe nullum, ſi in eo non fuit facta mentio de ordinatione facta in præcedenti Capitulo celebrandi Capitulum Venetijs, quia ſubticetur aliquid neceſſariò exprimendum, nempè illa ordinatio, cui poſſit derogare Summus Pontifex, quod facere non intendit, ſi illius cognitionem non habeat ex narratiua in ſupplicatione, Papa enim præſumitur ignorare conſuetudines, & ſtatuta particularia, ex cap. 1. de conſtit. in 6. ac proindè non cenſetur illam ordinationem reuocare, quia nullius voluntas fertur in incognitum, quare ſi de illa ordinatione non fuit facta mentio, reſcriptum eſt nullum; tum quia cenſetur ſubreptitium taciturnitate eius, quod erat exprimendum, ſed reſcriptum ſubreptitium nullum eſt, cap. fin. de filijs Præsbyt. in 6. Tertiò poteſt eſſe nullum, ſi in ſupplicatione non fuit facta mentio de promiſſione facta Reipublicæ Venetæ, quæ

quæ Capitulum iam acceptauerat: probatur autem nullitas ex hoc capite; tum quia Papa non intendit derogare iuri alteri quæſito, niſi de eo fiat mentio, ex allatis Deciſ.369. ergò ſi non fit mentio de hac promiſſione, nullum eſt reſcriptum. Tum quia jus alterius reſcriptum tollens, nullum, & falſum præſumitur, Abbas in cap. Ex parte, de off. deleg. Curt. iun. conſ. 170. num. 40. Cephal. conſil. 342. num. 72. Surd. conſil. 203. num. 30. Gonzal. ad Reg. gl. 26. num. 10. Tum quia ſtandum eſt promiſſis, à quibus promittens non poteſt recedere, ſine conſenſu promiſſarij, maximè ſi fiat tam magnæ, & potenti Reipublicæ, vt eſt Veneta, quæ non leuem perturbationem excitare poteſt, acquieſcere tamen debet reſcripto Pontificio, in cuius poteſtate eſt transferre Capitula de loco ad locum, ſine alicuius conſenſu. Iterum in ſequenti.

DECISIO CCCLXXVI.

An citatio facta per delegatum ſine delegationis inſertione valeat?

DVbitant vltimò, quòd primo loco proponendum erat, Patres Vocales, an citatio facta à ſuo P. Generali, de quo actum eſt Deciſ. 363. & 375. ſine inſertione ſuæ delegationis, & Reſcripti Apoſtolici, fuerit valida; & ad hoc reſpondi, fuiſſe inualidam; & nullam, per ea, quæ adduco in ſequentibus; Tum quia ex citatis iuribus cap. Cum in iure 31. de offic. deleg. Extrauag. 1. de elect. delegatus tenetur oſtēdere litteras ſuæ delegationis, alitèr illi parendum non eſt, ergò ſignum eſt, tales citationes eſſe inualidas, ſi carent tenore litterarum, vt etiam docet Peyrin. in ſuo Formul. lit. D. cap. 3. n. 2. ex citato cap. 32. ſed eas non oſtendit in ſua citatione, ergò hæc nullius eſt roboris, cum valorem recipiat à litteris Reſcripti. Tum quia Barboſa ſuper dictum cap. Cum in iure, quem citat, & ſequitur prçcitatus Peyrin. nu. 3. dicit, quod delegatus in citatione debet inſerere formam ſuæ delegationis, alioquin citatio non valet, idem expreſsè docuit gl. v. conuocare, cap. Si Epiſcopus 8. 3. q. 2. per cap. præcitatum, & cap. 2. de dilation. ergò neque citatio, de qua ſermo eſt, cum in ea vix citetur Reſcriptum. Tum quia proceſſus fabricatus ſine inſertione litterarum delegationis nullus eſt, vt docent omnes, vndè Aretinus Minorum de Obſeru. in ſua praxi in 3. parte princip. ca. 1. de modo proced. dicit, quod delegatus in principio proceſſus debet ſempèr deſcribere formam ſuæ commiſſionis; conſidera benè illud verbum *Sempèr*, quod importat formam eſſe de neceſſitate exprimēdam, alitèr actus corruit. Tum quia Mar. Socinus, quem citat, & ſequitur Maranta par. 4. tit. An ſit iudicium ordin. vel deleg. num. 59. & 60. dicit, quod Iudex delegatus debet citare cum inſerto tenore ſuæ delegationis, aliàs ſibi non creditur, niſi doceat de commiſſione, ergò huiuſmodi citatio non valet, hoc ipſo, quod non cogit citatum ad parendum; Ratio autem, cur delegatio inſerenda eſt in citatione aſſignatur ab Abb. in dicto cap. Cum in iure, & ex illo à Maranta ibidem, quia non præſumitur pro poteſtate delegata; ſicut præſumitur pro ordinaria. Adde ſpecialem rationem, quare Reſcriptum Apoſtolicum erat ad verbum

inſe-

inſerendum in ea citatione, nimirum, quia certiſsimam cognitionem habent, Capitulum Generale eſſe celebrandum in aliquo ex Conuentibus Venetis, quam notitiam euidentem ſufficientèr non potuit elidere illa rudis, & ſimplex citatio, in qua vix nominatur Reſcriptum potius dependentèr à Protectore, quàm à Papa emanatum, cum ergò hæc ſimplex, & debilis citatio non deſtruat eam cognitionem de Capitulo faciendo in ſtatu Veneto, cenſetur adhuc durare, ac proindè nullam vim faciendam eſse in hac citatione, & ideò inculpabiles ſunt, ſi non accedunt ad Capitulum. Nec conturbetur mens alicuius, ſi præcitati Doctores videantur loqui in cauſis criminalibus, quia præterquamquòd loquuntur indifferenter, parum refert id, ſiquidem conditio materiæ, & cauſæ ſiue ciuilis, ſiue criminalis id non poſtulat, ſed diuerſitas modi procedendi; nempè iure Ordinario, aut delegato, pro quo non præſumitur, ſed tantum pro Ordinario, de cuius poteſtate conſtat, non autem de poteſtate delegati, ideò neceſsariò eam oſtendere debet exhibitione litterarum inſertarum in citatione, & cum delegatus detur in vtroque genere cauſarum, tàm ciuilium, quàm criminalium, ideò in vtriſque tenor litterarum inſerendus eſt, ita exigente natura delegationis, non verò negotio, de quo agitur.

DECISIO CCCLXXVII.

An fideiuſſio peti poſſit in legatis Miſſarum?

QVidam in vltimo ſuo teſtamento legauit mille, cum onere vnius Miſsæ quotidianæ celebrandæ in Eccleſia N. adiecto pacto, & grauamine, quod Eccleſia illa mille receptura det fideiuſſorem de pecunia inueſtienda, & de Miſſa celebranda. Quæritur, an huiuſmodi fideiuſſio potuerit peti à Teſtatore in ſuo teſtamento, aut ab hærede, ſi de illa non fuerit Teſtator locutus?

Tenet punctum hoc fideiuſſionis expreſſum in teſtamento; hæres verò illud apponere non poteſt grauando legatarium. Quod ſi Eccleſia huiuſmodi fideiuſſionem non inuenerit, adhuc debetur legatum.

Primùm reſpectu Teſtatoris; probatur, Tum quia fideiuſſio in omnibus obligationibus locum habere poteſt, Initit. de fideiuſſor. §.1. ergò & hìc, vbi Eccleſia obligatur ad celebrationem Miſsæ annuæ. Tum quia in re ſua quiſque moderator, & arbiter eſt, l. Sed & ſi, §. Conſuluit, ff. de pet. hæred. l. In re mandata C. Mand. niſi arbitratum ſit turpe, aut impoſſibile; fideiuſſio autem non eſt quid turpe, neque impoſſibile, cum leges illam permittant, & quandòque iubeant, ſi enim Eccleſia fideiuſſione poteſt ſe alijs obligare, ex cap. penul. de fideiuſſ. à fortiori poteſt ſibi alios obligare quærendo fideiuſſorem. Tum quia Eccleſia tenetur pecuniam inueſtire in proprietatem idoneam, vt ex illius fructibus poſſit ali Sacerdos celebraturus, vt ſtatutum fuit in Decre-

cretis de celebr. Miſſar. vt ergò Teſtator poſt ſuam mortem cautus reddatur licitè potuit petere fideiuſſionem, non ſolum, vt implicatio ſortiatur debitum effectum, ſed etiam vt celebretur ſecurius Miſſa quotidiana pro eius anima, ſi enim ommittatur celebratio, hæredes, ſeu executores teſtamentarij ius habent procedendi contra vtroſque, vt Miſſæ omiſsæ repetantur, vel fructus omiſſarum reſtituant, prout tenentur, ſi nolunt remittere Miſſas omiſſas. Et ſi fideiuſſor patiatur damnum, releuari debet ab Eccleſia, pro qua fideiuſſit, cap. 2. de fideiuſſ.

Secundum reſpectu hæredis probatur. Tum quia legatum recta via ipſo iure acquiritur legatario ad quem tranſit, l. Legatum 82. ff. de legat. & fidecom. l. A Titio ff. de fur. gl. in cap. Raynutius, de teſtament. non tranſiret autem recta via, ſi inflecteretur cum nouo onere, quod Teſtator non appoſuit. Tum quia hæres non poteſt mutare conditionem obligationis, l. 2. §. Ex his ff. de verb. obligat. ergò nec addere grauamen, quod eſt quædam mutatio valdè præiudicialis. Tum quia, vt inquit Carena reſol. 67. num. 18. non eſt in poteſtate hæredis introducere in Scriptura teſtamenti, quod non eſt in eo expreſſum, id autem præſtaretur ab hærede, ſi poſſet apponere onus fideiuſſionis legatario, repreſentat enim perſonam Teſtatoris, ergò non poteſt plus grauare legatarium, quam quod grauauit eumdem Teſtator, qui nulla ratione illius fideiuſſionis onus expreſſit in ſuo teſtamento. Tum quia ſicut hæres non cenſetur magis grauatus, quam defunctus, ſed vterque eſt grauatus eodem modò l. Sempronio 33. §. Codicilles ff. de vſu, & vſufr. ita legatarius non poteſt plus grauari, quam illum grauauerit Teſtator, & hæres, cui non impoſuit hoc onus, vt quæreret fideiuſſorem in traditione legati.

Tertium, de legato tradendo licet non inueniatur fideiuſſor, probatur; Tum quia quoties per eum, cuius intereſt, non ſtat, vt conditio impleatur, perindè eſt, ac ſi eſſet impleta, ff. de reg. iur. 122. & ibi Vulpianus exemplificat etiam in legatis, igitur Eccleſiæ debetur legatum, etiam quandò diligenter quæſiuit fideiuſſorem, & illum non inuenit. Tum quia, quæ non ſunt plenè in noſtra poteſtate, vt effectus fideiuſſionis, in iure reputantur impoſſibilia, arg. l. Apud Iulianum §. conſtat, ff. de legat. 1. ac proindè habentur non adiecta. Quarè in caſu noſtro legatum hoc debetur Eccleſiæ, non obſtante fideiuſſore non inuento, quia Eccleſia facit, quod debuit, & quod potuit adhibendo diligentiam, ergò legem Teſtatoris impleuit.

DECISIO CCCLXXVIII.

An præſtandum ſit iuramentum à quolibet delatum?

IVramentum deferri poteſt, vel à perſona publica, & Iudice, atque in cauſa contractus, ſiue inſtrumenti exigentis iuramentum; vel à perſona priuata, quæ alium cogere non poteſt de iure ad iurandum. In priori caſu præſtandum eſt iuramentum ab exigente illud, quia tunc officialis

habet

habet ius illud exigendi, vndè reſiſtens peccat mortalitèr propter illam inobedientiam; præſtando autem iuramentum non poteſt tergiuerſari æquiuocando, & eludendo mentem Iudicis petentis iuramentum, ſuppoſito, quòd iuridicè, & legitimè interroget, vt docent omnes. In poſteriori verò caſu, petens iuramentum cogendò alium, quodammodò peccat venialitèr contrà iuſtitiam, quia cogit quem nō poteſt cogere, deferre enim iuramentum eſt imponere alicui neceſſitatem ad iurandum, quod nullus priuatus facere poteſt, cum ſit actus iuriſdictionis, vt dicit Abbas in cap. Si qui teſtium 8. de teſtibus. Nihilòminus, ſi petitus iuret, tenetur dicere veritatem, aliàs peccat mortalitèr, quia maximam iniuriam facit Deo vocando illum in teſtem falſitatis, qui eſt prima veritas, quæ non poteſt fallere quemquam, proptèr ſummam ſui bonitatem, neq; falli proptèr ſuam infinitam ſcientiā. Poteſt verò, ſi cogitur æquiuocare, eludendo intentionem petentis ſine iuſtitia iuramentum, & ſic euitare periurium.

DECISIO CCCLXXIX.

Cuinam ex duabus Monialibus debeatur præcedentia?

ALtercantur duæ Moniales intèr ſe circà præcedentiam, quarum vna poſt duos menſes ab altera induta recepit habitum probationis, ſed poſterior prius profeſſionem emiſit, quia erat in legitima ætate profitendi, non autem prior induta; cui deerant duo menſes ætatis, ideò vltimò profecit, & hæc prætendit maioritatem, licèt poſterior profecerit; quia primò induta fuit.

Præcedentia eſt danda illi, quæ primò profeſſionem fecit, quia ius præcedentiæ acquiritur tantū à puncto profeſſionis, & ex cauſa profeſſionis, vt reſpectu Monialium deciſum fuit à S. Congreg. teſte Aldano apud Barboſam in Collect. Deciſ. Apoſtol. v. Præcedentia num. 29. Ratio horum eſt; Tum quia non receptio habitus probationis, ſed profeſſio dat ius præcedendi, ergò quæ prius profecit, præferenda eſt alteri, quæ poſterius profeſſionem emiſit, attēditur enim ius prę-cedendi intèr profeſſos tantùm; & non intèr profeſſos, & Nouitios, cum ſint diſparis cōditionis hi duo ſtatus. Tum quia cum præcedentia ſit ius honoris ex cap. 1. de Maior. attendenda ſunt ſimul honor, & onus, quia pari paſſu currunt honor, & onus, ex Reg. 55. in 6. ſed onus non ſpectatur reſpectu Nouitiarum, cum non ſint Religioſæ quō ad onera, ergò neque honor præcedētiæ in eiſdem habet locum reſpectu profeſſarum, conſequentèr prioritas receptionis habitus nulla ratione illi ſuffragari debet. Tum quia qualecumq; ſit illud ius, quod tempore Nouitiatus habebant illæ puellæ, quod intèr illas exercebatur pro eo ſtatu, deinceps non eſt attendendus, cum profeſſione perimatur, eò quòd ſit ius imperfectum, & ad rem, quod facilè tollitur, & perditur, Pariſ. vol. 4. conſil. 93. num. 23. Rota in Nouis deciſ. 8. de iurepatr. num. 2. M. Anton. lib. 1. reſol. 9. num. 7. ideò Monialis hæc ſecundo loco profeſſa, poſterius eo iure imperfecto vti non poteſt, cum non faciat ad rem relatiuè ad profeſſionem, ſed tantum ſuum effectum ſortiatur tempore

No-

Nouitiatus,& poſteà profeſſione perdatur, eò quòd altera Monialis prius profeſſa virtute ſuæ profeſſionis acquiſierit ius perfectum,ſolidum, ſtabile, & irreuocabile, quod tolli non poteſt ſine conſenſu acquirentis, ergò per ſuperuenientem profeſſionem alterius tolli, nec variari poteſt. Tum quia;ſicut duobus Epiſcopis ſucceſſiuè creatis debetur præcedentia prius inſtituto, quamuis poſterius promotus prius fuerit ordinatus alijs ordinibus,cap. Epiſcopos diſt. 17. cap. Epiſcoporum diſt.93. ita pari ratione illa Monialis eſt præferenda, quæ primò inſtituta fuit Religioſa per profeſſionem, quàm quæ primò recepit habitum, & poſterius profeſſionem fecit. Vide infrà Deciſ.443.

DECISIO CCCLXXX.

An Emphyteutica res acquiſita à Regularibus alienari poſſit ſine licentia?

FRatres S. Mariæ N. quibus relicta fuit poſſeſſio centum bubulcarũ, quarum quadraginta ſunt Emphyteucatæ Eccleſiæ S.Petri N.deſignatæ ſuper domo eiuſdẽ poſſeſſionis,& adhærentibus, cum ſola ſui Generalis, ſeu Prouincialis licentia, ſine Reſcripto Sacræ Congregationis poſſunt alienare non ſolùm illam partem Emphyteuticam, ſed etiam totam poſſeſſionem. Probatur, quia Extrau. *Ambitioſa*,& Decretum nouiſſimum S.Congreg. prohibentia alienationem ſine expreſſa licentia eiuſdem, intelligenda ſunt reſpectu alienationis voluntariæ, quæ fieri non poteſt, ſine licentia Apoſtolica, non autem reſpectu alienationis neceſſariæ, & de iure, ex allegatis à me reſolut.27. num.7. & reſol. 62.num.6.Licentia enim opus non eſt ei,qui agere tenetur,cum ea detur volenti, & non coacto ad agendum; ſed iſti Religioſi tenentur infrà annum vendere rem Emphyteuticam alteri, & retinere ſibi æſtimationem,vt docet Iaſon in l. fin. C. de iure Emphyt. num. 11. Speculat. ab eo citatus; Ratio eſt, quia Eccleſia non eſt idonea perſona,vt ad eam tranſeat bona alterius Eccleſiæ Emphyteutica, cum in eo caſu Eccleſia Emphyteutaria fiat deterioris conditionis,quia nunquam deinceps poteſt habere laudemium, cum Eccleſia nunquam moriatur, neque ſoleat, immò non poſſit alienare, quæ irreuocabilitèr poſſidet, ne igitur deterioretur conditio Eccleſiæ, iſti Fratres de iure tenentur vendere bona hæc Emphyteutica tertio, qui ſoluat laudemium. Et ita tenent prætèr Iaſonem etiam Clarus v. Emphyteuſis q. 21. Megal. de contractib. lib. 2. cap.9. à num.83.

Dixi; *ſed etiam totam poſſeſſionem*, quia venditis ſolum prædijs Emphyteuticis,quæ remanent,redduntur valdè deteriora,cum remaneant ſine domo ruſticali, quæ non poteſt fabricari ab his Religioſis, vndè, vt ſibi conſulant,neceſſitatem habent vendendi,& ex pecunia illa emere alia prædia addenda alijs. Confirmatur,quia maius trahit ad ſui conditionem, quod eſt minus, ex vulgatis iuribus; & ſi autem prædia Emphyteutica non ſunt maiora quò ad quantitatem,ſunt tamen talia quò ad qualitatem,attentis domo, quæ alienatur,& deterioratione ex illorum venditione reliquorum prædiorum. Quarè his occurritur alienatio-

ne

ne totius poſſeſſionis, cum inueſtione prætij, emendo alias petias terræ adiungendas alteri poſſeſſioni, vt intendunt facere.

DECISIO CCCLXXXI.

An Illegitimus diſpenſari poſſit ad ingreſſum, & honores intrà Religionem?

ILlegitimi ex quocumque coitu admitti poſſunt ad Religionem etiam ad ſtatum Clericorum, ſi tamen bonam indolem, & virtutis ſpecimen præſeferant, receptio huiuſmodi probanda in Capitulis Generalibus, ſeu Prouincialibus de vnanimi conſenſu Generalis, ſeu Prouincialis cum ſuis Definitoribus reſpectiuè, modò non recipiant illum, cuius pater viuit adhuc in Religione. Ita expreſsè Gregorius XIV. in ſua Bulla incip. *Circumſpecta* tertia in Bullario, moderatoria duarum Sixti V. quarum prior incipit: *Cum de omnibus* 71. poſterior incip. *Ad Romanum.*

Diſpenſare etiam poſſunt Generalis, & Prouincialis cum Generali, ſeu Prouinciali, aut intermedio Capitulo, cum dictis illegitimis iam profeſſis, meritis ſemper ſuffragantibus ad honores, gradus, & dignitates obtinendas. Hæc omnia conceduntur in Bulla prædicta Gregorij XIV. Procedit in quocumque officio, etiam Generalatus. Vide Megalium conſil. 91. in terminis. Tambur. tomo 1. diſput. 5. quæſtion. 14. & 15.

DECISIO CCCLXXXII.

An puella baſtarda fiat Monialis, & Priorißa ſine diſpenſatione?

DEfectus natalium nullam mulierem impediunt ad ingreſſum Religionis, quia Bulla Sixti V. *Cum de omnibus* 71. in Bullario loquitur tantùm de maſculis, vt ipſemet Sixtus in ſequenti Bulla *Ad Romanum*, poſtmodum ſe declarauit, non includere Moniales. Difficultas remanet in Ordine ad officium Abbatiſſæ, & Superiorißæ, requirentibus diſpenſationem Suarez, Sayro, Laymano, Naldo, Sanchez, & Nauarro, quos citat Pelliazarius cap. 8. de Monial. q. 31. num. 43. vti probabilius loquentes, cum Tambur. de Monial. diſp. 28. q. 11. vbi enumerat decem nouem Doctores negantes, Abbatiſſam illegitimam eligi poſſe ſine diſpenſatione, quia Abbatiſſatus eſt, quædam quaſi prælatio. Sed pace tantorum virorum, puto, Monialem baſtardam nulla indigere diſpenſatione, quia Abbatiſſatus non eſt prælatura, neque dignitas, à cuius aſſecutione impediantur patientes defectum natalium, ſi quidem nulla fœmina, nulla Monialis eſt capax prælaturæ, & dignitatis propriæ dictæ, quarum præcisè ſunt incapaces ſolum maſculi illegitimi, ergò non obeſt iſte defectus fœminis, & Monialibus quarum officia impropriè dicuntur dignitates & prælationes, & in odioſis verba in propria ſignificatione tantum accipiuntur, ſecundum omnes, ergò dicta de defectu natalium reſpectu prælationum in maſculis

non

non ſunt trahenda ad fœminas, non ſolum, quia in odioſis maſculinum non concipit fœmininum, ſed etiam, quia prælatio propriè dicta in odioſis non extenditur ad eam, quæ impropriè ſumitur; nam apertè conſtat iura in his loqui ſolum de maſculis. Ita ſentiunt Miranda queſt.6. de Monial. art.3. Rodr. tom.1. qu.13. artic.21. cum ſuo Compend. Reſol.2.num.21. Portell. Abbatiſſa num.6. Lauor. tit.4. de elect. cap.24.n.38. Lezana tom.1. cap.20. num.6. Nihilòminus in opinione prædictorum Superiores proprij poſſunt cum illis diſpenſare, ſicut cum viris Religioſis, quia Moniales participant in priuilegijs Religioſorum virorum, vt probaui Reſolut.52. q.24. num.69.

DECISIO CCCLXXXIII.

An cadauer aſportatum ſepeliri poſſit ſine licentia Ordinarij?

RAtio dubitandi eſt, quia in cap. Corpora 37. de conſecr. diſt.1. dicitur, *Corpora Sanctorum de loco ad locum nullus transferre præſumat ſine conſilio principis, vel Epiſcoporum, ſanctæque Synodi licentia*. Nomine Principis intelligitur Papa, & licentia requiritur, quandò corpus traditum fuit perpetuæ ſepulturæ, non autem, ſi tantum fuit depoſitum, vt alio transferretur, quod fieri poteſt ſine licentia, vt inſinuat gloſa ex l. Si nec dum C. de Relig. id quod renouatur in Rituali Pauli V. tit. de Sepult. his verbis: *Nullum porrò cadauer perpetuæ ſepulturæ traditum ex vlla cuiuſuis ordinis Eccleſia aſportari liceat, niſi de licentia Ordinarij*. Ex quo patet, illud caput loquens expreſsè de corporibus Sanctorum extendi ad cadauera per Rituale, cum in vtroque eadem vigeat ratio, Si ergò requiritur licentia ad transferendum, neceſſaria quoque erit ad ſepeliendum in ſecunda Eccleſia, quia idem iudicium eſt extremorum, & medij; ſed reſpondendum eſt, licentiam requiri tantum in translatione, & à termino à quo, vt expreſsè dicitur in allegatis textibus, neque hic habetur ratio medij, & extremorum, ſed tantum de extractione corporis à ſepultura, & nihil ſtatuitur de ſepelitione cadaueris extracti, ideò ſine vlla licentia Epiſcopi, aut Vicarij ſepeliri poterit priuatim, & occultè, neque enim in his fiunt exequiæ, vt in die depoſitionis, nulli enim ritus præſcribuntur in Ritualibus, quod verum eſt in Eccleſia, ſiue ſæculari, ſiue Regulari, ſufficit ergò licentia patroni propriæ Eccleſiæ, vbi ſecundò cadauer collocatur. Et quandò cadauer non fuit traditum perpetuæ ſepulturæ, ſed tantum depoſitum, vt in caſu noſtro, res eſt extrà controuerſiam, ideò P. C. poſſunt cadauer tumulare in ſua Eccleſia ſine alia licentia. Vide, quę dixi Reſol.51.q.41. quod requiritur licentia Epiſcopi ad extrahendum corpus perpetuò traditum ſepulturæ, etiam in Eccleſijs Regularium, ſi ſit cadauer Laici.

DE-

DECISIO CCCLXXXIV.

An inſtitutio hæredis cum pacto, quod exerceat artem, euaneſcat, ſi velit fieri Clericus?

QVidam Speciarius reliquit hæredem ſuum nepotem cum pacto expreſſo in teſtamento, quod exerceret eamdem artem, alitèr contraueniendo, hæreditas deuoluatur ad hoſpitale. Hæres puer non vult hanc artem exercere, ſed fieri Clericus, ſeu Religioſus, propter hoc non perdit hæreditatem, ex quo nec Hoſpitale aliquod ius habet ſuper eam hæreditatem, quia illud pactum exercendi eãdem artem reputatur turpe, ac proindè pro non adiecto in teſtamento, quod ſuadetur, nam per illud impeditur puero hæredi acceſſus ad ſtatum Clericalem, cum quo ſtare non poteſt exercitium artis; ſed tale impedimentum eſt turpe, & peccaminoſum, vt docent omnes cum Nauar. cap. 12. n. 44. Sotus lib. 4. de iuſt. q. 6. art. 3. Miranda tom. 1. q. 16. art. 3. Molin. to. 5. tract. 5. diſp. 51. num. 2. Vecchius diſp. 1. dub. 5. de Nouitijs, ergò & pactum illud inducens, quod nullam inducit obligationem, cap. fin. de pactis. Tum quia, ſi in teſtamento addatur conditio, quod hæres non contrahat matrimonium carnale, reijcitur hæc conditio, ſicut & legatum non perdit ille, cui fuit relictum, ſi non nubat, ſequuto matrimonio, quia ea conditio, vti turpis reijcitur, l. Sed ſi hoc §. fin. ff. de condit. & dem. à fortiori habendum eſt turpe, & non pro adiecto pactum, & conditio impediens matrimonium ſpirituale, cuiuſmodi eſt onus exercendi artem. Tum quia valet argumentari à ſtatuto ad teſtamentum, Euerard. in hoc loco ab vltima volunt. ſed ſtatutum impediens ingreſſum Religionis eſt nullum, cum ſit contrà libertatem Eccleſiaſticam, & bonos mores, ergò idẽ dicendum erit de diſpoſitione teſtatoris auertente à Religione. Demum de hac re teſtator interrogatus, ſine dubio reſpondiſſet, nolle impedire bonam hæredis voluntatem, ac proindè id onus ſuo teſtamento non adiecisset, vt continens in cauſa turpitudinem, eius enim mens ita interpretanda eſt, vt non ſit peccatum in conſtitutione teſtamenti, vt dicitur l. Plautius, ff. de auro, & arg. legat.

DECISIO CCCLXXXV.

An Superior det licentiam perpetuam ſuo ſubdito confitendi extrà ordinem.

PRælatus Regularis, ſi non prohibeatur à conſtitutionibus ſui ordinis, etiam localis poteſt ſuo ſubdito dare licentiam confitendi extrà cuilibet Sacerdoti, ſine vlla temporis limitatione, non ſolum, dum eſt extrà Cõuentum, ſed etiam manenti intrà clauſtra, ac proindè durat etiam poſt mortem concedentis, & id probatur; tum quia Religioſi quò ad vſum huius Sacramenti ſubiecti ſunt ſuis Superioribus, ergò illis concedere poſſunt hanc licentiam; cum non negetur in iure, immò concedatur, vt probaui reſolut. 2. q. fin. Tum quia beneficium à Superiore conceſſum decet eſſe manſurum in 6. reg. 6. Tum quia gratia facta non expirat per mortem concedentis, cap. Relatum 19. cap. Gratum 20. de offic. deleg. etiam in foro conſcientiæ Palud.

lud. & Anton. apud Floronum cap. 4. de caſibus reſeru. §. 3. num. 12. Neque hoc habent ex priuilegio, ſed ex iure communi cap. Omnis 12. de pœnit. vbi proprius Parochus ſuis Parochianis poteſt dare licentiam confiteri extraneo.

DECISIO CCCLXXXVI.

An lucretur Iubilæum dans eleemoſinam Sacerdoti cum onere celebrandi?

ELeemoſina præſcribitur in Bullis ad lucrandum Iubilæum illis verbis: *Et quantum pro ſuo quiſq; arbitrio iudicauerit, eleemoſinam eroganti*. Qui autem Sacerdoti dat eleemoſinam cũ onere celebrandi, non lucratur Iubilæum, quia non habet illa datio rationem eleemoſinæ, de qua in Bullis, nam eleemoſina eſt illa, quæ datur ad ſubueniendum alterius indigentiæ, nullam ſupponens, aut imponens onus illi, cui datur, cum eleemoſinam largiturus ipſe habeat debitum, vel ſimpliciter, vel ex ſuppoſitione, ergò non poteſt obligare alterum, quod conſtat, quia indictum ad vnum effectum non debet operari contrarium, l. Meminerint, C. vndè vi, nec ex eadem cauſa debent oriri contrarij effectus, l. Qui hominem §. fin. de ſolut. l. Quod Labeo, ff. de compenſ. ſed eleemoſina fit ad liberandum indigentem à ſua miſeria, ergò non debet ligari debito, conſequẽtèr eleemoſina alio titulo data propriè eleemoſina non eſt, ſed contractus innominatus, *Do, vt dicas*. Et licèt eleemoſina poſſit pertinere ad aliã virtutem, quam miſericordiæ, cuius peculiaris actus eſt, nimirùm ad iuſtitiam, vt cum imponitur à Confeſſario, tunc ordinatur, & imperatur à voluntate ad ſatisfaciendum Deo offenſo, nihilòminus id non facit, quod in caſu noſtro ſufficiat pro lucro Iubilæi, quia in Iubilæo non præſcribitur eo fine, ſed ex virtute miſericordiæ, vt ſit actus charitatis, & miſericordiæ, non iuſtitiæ. Demùm parum refert, quod reſpectu celebrationis ſolutio certæ pecuniæ vocetur eleemoſina, quia impropriè ſumitur ad cohoneſtandum Miſſę Sacrificium, ne videatur dari pecunia pro pretio Sacrificij, vndè ſpectata reſpectu laboris, & obligationis Sacerdotis non eſt actus miſericordiæ, & charitatis, ſed iuſtitiæ, vndè non celebrans tenetur reſtituere pecuniam acceptam, vt dicitur in Decretis de celebr. Miſſar. oritur enim vera obligatio iuſtitiæ commutatiuę intèr Sacerdotem, & dantem ſtipendium pro celebratione, de communi teſtatur Fraxinellus ſect. 3. de Sacerd. obligat.

DECISIO CCCLXXXVII.

An excommunicatus abſoluere poſſit excommunicatum?

EX duobus Sacerdotibus Parocho, & Capellano, qui inuicem ſe pugnis percuſſerunt in publico cæmeterio coràm ſuis ouibus congregatis ſecunda Dominica Iubilæi, vt Communionem reciperent, & Miſſam audirent, virtute Iubilæi alter alterum abſoluere poteſt ab excommunicatione, vt poſſint populo Sacramenta miniſtrare; licet enim excommunicatus qua eſt publicus Clerici percuſſor, vt in caſu præſenti, comparetur denuntiato nominatim, ſecundum extrau.

Martini V. relatam per Sayrum lib.2. cap.12. ac proindè tam vitandus, quam publicus Clerici percuſſor, cuius factum aliqua tergiuerſatione celari non poſſit, nec aliquo ſuffragio excuſari, careant iuriſdictione, ſecundum omnes apud eumdem Sayr. anteced. cap.6. Bonac. lib.2. de excom. cap.3. Nihilòminus, Doctores quos allegat Diana reſolut.61.de excomm. cum quibus ego Reſolut.78. qu.15. nu.92. tenent, publicum Clerici percuſſorem non dici vitandum, neque proindè perdidiſse iuriſdictionem, niſi per denuntiationem eius nominatim factam, ſicut & de alijs, quia in omnibus caſibus, & ſi factum materiale tergiuerſari non poſſit, aliquo tamen ſuffragio excuſari poteſt formale percuſſionis, idcò requiritur ſemper denuntiatio per cedulonem, & in praxi id ſeruatur. Quarè cum ſupradicti duo Sacerdotes non fuerint ab aliquo Iudice denuntiati, poſſunt ſe inuicem abſoluere virtute Iubilæi, quia non perdiderunt poteſtatem, quam habebant audiendi alterius Confeſſiones; adhuc tamen vrget neſcio quis, quia, licet excommunicatus nondum denuntiatus retineat poteſtatem, quam antè habebat in vtilitatem aliorum, eſt tamen incapax de nouo recipiendi delegationem, & nouam poteſtatem abſoluendi ab ea excommunicatione, ad quam anteà non ſe extendebat ſua facultas, ſiquidem illa extrauagans, neque iura illi fauere intendunt, vt dicitur in fine eiuſdem. Reſpondeo, Capellanus electus à Parocho virtute Iubilæi nullam iuriſdictionis poteſtatem de nouo acquirit, ſed quam antè habebat, extendit ad abſolutionem excommunicationis, per nudum abſolutionis miniſterium.

DECISIO CCCLXXXVIII.

An ex incendio domus, quis teneatur reſtituere pecuniam liquefactam?

NOn eſt difficultas, quandò ſciebat, ſeu præuidit, in domo poſſe eſse magnam pecuniæ ſummam, quia certè tenetur, quia læſio formalis culpabilis tunc omnia præuiſa, vel ſcita comprehendit. Poteſt dubitari, quandò ad hanc non cogitauit, tunc etiam dico, hunc teneri, quod verum quoque puto, licet eo bono ſit affectus animo, quod domum non incendiſſet, ſi præſciuiſſet, magnam ſummæ pecuniam eſſe in domo.

Probatur, quia incendium eſt æqualitèr cauſa omnium rerum, quæ in domo comburuntur, cum omnia per ignem appoſitum conſumentur, ergò incendens eſt cauſa proxima, & per ſe omnis damni in domo combuſta illati. Nec obſtat, quod non præuiderit futurum damnum in pecunia, quia ſufficit præuidiſſe damnum futurum in genere, aliòquin ſequeretur abſurdum, quod non teneretur reſtituere, niſi combuſta à ſe in ſpecie præuiſa, quod eſt vanum dicere. Vide ſupra Deciſ.312.

DECISIO CCCLXXXIX.

An Confeſsarius publicus Clerici percuſſor eligatur virtute Iubilæi?

ILle Præfectus ad decidendos caſus, qui comparauit publicum Cle-

Clerici percuſſorem cum excommunicato vitando ſecundum Extrauagantem Martini, errauit, aſſerendo, hunc Confeſſarium eligi poſſe, quia ex ſuppoſitione æquiparantiæ caret iuriſdictione, ſicut alij vitandi, ex communi Doctorum, quos recenſet Sayr. lib.2. cap.6. vndè ex propria, quam non habet, abſoluere non poteſt, neque ex ea, quam prætendit acquiſiſſe ex electione, ſi quidem priuatus habitis, à fortiori eſt incapax habendorum, & acquirendorum eorumdem, aliàs parum efficax eſſet priuatio; neque Papa præſumitur velle illi delegare hanc poteſtatem ex facto electionis, quam, niſi cum peccato exercere poteſt, ergò ſimul ſtare non poſſunt, quod quis ſit publicus Clerici percuſsor æquiparatus vitando, & eligatur tempore Iubilæi, cum ſit incapax acquirendi iuriſdictionem, qua caret; nec obſtat quod aliàs dicatur etiam nunc approbatus ab Ordinario, quia caret iuriſdictione, quod eſt quid diuerſum ab approbatione. Ideò, qui volunt, hunc Sacerdotem eligi poſſe, debent tenere, eum non eſſe parem denuntiato, ſed requiri Iudicis declarationem, iuxta dicta ſupra Deciſ.387.

DECISIO CCCLXXXX.

An in Clem. Dudum *de ſepult. concedatur priuilegium abſoluendi à reſeruatis?*

BVlla huius Clementinæ inter alia continet tria priuilegia, primum prædicandi in proprijs, & alienis Eccleſijs de licentia Rectorum, & in Plateis. Secundum præſentandi ſuos Sacerdotes licentiandos ab Epiſcopis ad audiendas Confeſſiones ſuorum ſubditorum, ſi Epiſcopi recuſent dare licentiam poſſunt, & debent alios præſentare in locum reiectorum, quos ſi ſecundò reijciat, tunc Papa iure huius Clementinæ dat reiectis ſubſtitutis licentiam. Habent autem gratiam parem Parochis ad abſoluendum. Tertium ſepeliendi in ſuis Eccleſijs, & locis quoſcumq; ſepulturam eligentes. Hæc priuilegia conceſſit Clem. V. in ſua Clem. Dudum de ſepult. Fratribus Dominicanis, & Franciſcanis. In ea autem nulla fit mentio de caſibus reſeruatis, ideò hoc priuilegium illis non conceditur vigore huius Bullæ; neque aliarum in corpore iuris inſertarum, nam Bonifacius VIII. in ſua incip. *Super Cathedram*, de ſepult. inter Extrauag. Communes relata ad verbum à prædicto Clemente in ſua regiſtrata, vt diximus, cap.2. in Clem. de ſepulturis, ne verbum quidem de caſibus reſeruatis, tantum enim Boniſ. VIII. & Clemens V. dicunt: *Per huiuſmodi autem conceſſionem nequaquam intendimus perſonis, ſeu Fratribus ipſis ad id taliter deputatis, poteſtatem in hoc impendere ampliorem, quam in eo curatis, vel Parochialibus Sacerdotibus eſt à iure conceſſa*. Subdit autem Gloſa v. A iure in fine, quod Curatis nihil à iure eſt conceſſum, ergò nec Regularibus, ambo enim in hoc comparantur. Denum Extrauag. com. *Inter cunctas*, de Priuileg. Benedicti XI. quæ tamen caſſata eſt in dicta Clementina, quæ renouauit dictum Bonifacij caſſatam à prędicto, Benedicto prohibet illis abſolutionem à reſeruatis ibi: *Sicque de caſibus Epiſcopis*,

& Superioribus, quos inferiùs annotamus, ac Sedi Apoſtolicæ reſeruatis ſe nullatenus intromittant. Ex quibus patet, Regularibus nullum priuilegium abſoluendi à reſeruatis concedi, ſed potiùs prohiberi.

DECISIO CCCLXXXXI.

An geſta per publicum Clerici percuſſorem teneant?

VAlent geſta per hunc, quia non perdit iuriſdictionem, quamvis notoriè conſtet de materiali percuſſione, ſed requiritur ſententia Iudicis declaratoria, quod talitèr percutiens inciderit, ex tunc enim perdit ſuam iuriſdictionem. Et ita docent Couar. & Fagundez, quos ſequitur Ianuarius Neapolit. part. 1. reſolut. 65. num. 47. Diana part. 2. tract. 5. reſol. 14. eos citans, cum Sayr. lib. 2. cap. 11. num. 18. iterùm reſol. 61. de excomm. par. 5. citans noſtrum Celeſtinum tract. 3. ca. 9. diffic. 3. in Compend. Theolog. moralis. Quamquam alioquin Couar. ſi attentè legatur, id non videatur dicere.

DECISIO CCCLXXXXII.

An excommunicatus abſoluens cenſuratum extrà Sacramentum fiat irregularis?

IRregularitas incurritur ab excommunicato Sàcerdote exercente actum peculiarem ſui Ordinis, vti celebrando, abſoluendo ſacramentalitèr, alia miniſtrando Sacramenta, ex tit. de Cler. excomm. min. cap. Is qui, cap. Is cui, de ſent. excom. in 6. Sayr. lib. 2. cap. 15. num. 1. Nauar. cap. 27. num. 244. Abſoluere autem ab excommunicatione extrà Sacramentum Pœnitentiæ non eſt actus Ordinis Sacerdotalis, quia ſimplex Clericus ex commiſſione, vt, ſi ſit Vicarius, Iudex, aut officialis à cenſuris poteſt abſoluere, quia id ſpectat ad poteſtatem iuriſdictionis, non ad poteſtatem Ordinis, vt docent omnes cum D. Thoma in Additam. ad partem 3. q. 22. art. 2. Angel. Abſolutio 3. num. 17. Sayr. lib. 2. cap. 21. nu. 1. ergò Sacerdos excommunicatus abſoluens alium excommunicatum extrà abſolutionem Sacramentalem excuſatur ab irregularitate.

DECISIO CCCLXXXXIII.

An fiat irregularis Sacerdos abſolutus in foro conſcientiæ, poſt denuntiationem Iudicis, ſi celebret?

QVidam Sacerdos Canonicus percuſſit alium Sacerdotem Regularem, ab excommunicatione abſolutus fuit à Legato à latere cum clauſula; *In foro conſcientię tantùm*, deindè cõtrà ipſum Epiſcopus formauit proceſſum, & conſtita percuſſione ſacrilega, dictum Canonicum declarauit, incidiſſe in excommunicationem proptèr iniectionem manuum violentarum in Monachum, ſuadente diabolo, qui Canonicus poſt acceptam ab Eminentiſſimo abſolutionem, vt ſuprà, ſempèr celebrando, etiam poſt ſententiam ab Epiſcopo latam dubitat, an inciderit in irregularitatem.

Dico, quòd nulla ratione incidit, loquendo ſempèr pro foro animæ; Ratio eſt, quia ita ſublata fuit excommunica-

nicatio illa per abſolutionem, vt reuiuiſcere non potuerit per Iudicis ſententiam, non cum data fuit ad reincidentiam, ſed ſimpliciter, & abſolutè, ergò nullum effectum irregularitatis producere poteſt in hoc Sacerdote celebrante, quia hæc irregularitas in tantum incurritur, in quantum Sacerdos actuali ligatus cenſura celebrat, aut miniſtrat, & exercet actum ordinis Sacerdotalis. Deindè prædicta ſententia nihil aliud importat, niſi quod exterius indicat, Canonicum reuera incidiſſe in eam excommunicationem, quia reuera iniecit manus violentas in Monachum, vt patet ex proceſſu, quarè cum ſententia nouam excommunicationem nõ inducat in ſententiatum, neq; faciat reuiuiſcere antiquam, ſed illam relinquat in ſuo ſtatu, in quo erat antè, nimirùm deſtructam, caſſatam, & annihilatam per abſolutionem, nulla ratio debet nos mouere ad inferendum, hunc Canonicum poſtmodùm celebrando incurriſſe irregularitatem, cum ſempèr extincta, & mortua irreuocabilitèr remanſerit ea excommunicatio, quæ ſola poterat inducere excommunicationem. Ita docent omnes cum Rodriq. tom. 1. q. 61. art. 10. §. Quantum, Lezana tom. 3. v. Abſolutio num. 7. vbi citat Suar. de cenſur. diſp. 7. ſect. 5. Bonac. de cenſur. q. 3. par. 10. Layman lib. 1. tract. 5. par. 1. cap. 7. num. 7. Rem clarè dicit Rodr. his verbis. *Qui etiam ſi celebret publicè, & cum ſcandalo, in foro interiori non remanet irregularis, ſiquidem in eo eſt liberatus ab excommunicatione; & publicitas facti, & ſcandalum multorum non ſunt cauſa iuridica, ratione cuius talis irregularis efficiatur.* Conueniunt omnes, hunc à Iudice puniri poſſe pro irregulari in foro externo, poteſt quoque Iudex ex æquitate ceſſare ab huiuſmodi iudicio, quandò reus monſtrat litteras abſolutionis, quod & facere debet reſpectu aliorum, apud quos celebrat, ad euitandum ſcandalum.

DECISIO CCCXCIV.

An Sacerdos teneatur celebrare iuxtà tenorem codicilli ſcripti à Rectore?

IOannes Baptiſta N. in ſuo vltimo teſtamento erexit beneficium ſimplex, obligando eius Rectorem ad celebrandum Miſsam quotidianam, excepto vno die ſingularum hebdomadarum ab ipſo Rectore deligendo. Poſteà fecit codicillum per manum ſui Parochi, quia Notarius aberat, inſtante morte, ſe declarando prætèr alia, quod intendebat obligare perſonalitèr Rectorem, ſeu Capellanum dicti beneficij pro tempore eligendum, ad dictam celebrationem, & prætereà, quod deberet dictam Miſſam diebus feſtiuis celebrare, poſtquàm Parochus ſuam celebraſset.

Rector huius beneficij putat, ſe non eſse obligatum ad illa duo, nempè ad celebrationem perſonalem, & ad illam horam præſcriptam. *Primò*, quia id expreſſit in ſolo codicillo ſcripto à Parocho, & nunquam recognito, iuxtà conſtitutiones ſtatus Pallauicinorum; ita quod, cum nullius ſit momenti, nec vires habeat, neminem obligare poteſt. *Secundò*, nullus ex prædeceſsoribus Rectoribus ſeruauit formam codicilli, ergò neque præſens intendit obſeruare, immò vnus eorum non po

terat celebrare poſt Miſſam Parochialem, quia ipſemet Parochus erat; & hic videtur locum habere, quod tradit Emman. Sà v. Iuſpatron. n.4. Lex poſita à Patrono in fundatione beneficij, ſed non recepta, non eſt ſeruanda. Tertiò codicillus nullam continet cauſam piam, nullum fauorem; nam ſi inſpiciamus obligationem perſonalem, parum refert, quòd Miſſa celebretur modò per vnum, modò per alterum, cum Sacrificium Miſſæ ſit eiuſdem valoris reſpectu cuiuſcumque celebrantis. Si verò conſideremus horam, codicillans nullum fauorem indè recipit, quia melius eſt Miſſam ſibi anticipare in manè, quam poſt Tertiam circà meridiem. His non obſtantibus.

Aſſerendum eſt, Rectorem teneri ad obſeruandam expreſſam mentem Teſtatoris ex vulgatis iuribus, cap. Vltima 4.13. q.2. cap. Iudicante 4. cap. Tua nobis 17. de teſtament. dicentibus, quod vltima Teſtatoris voluntas omnibus modis ſeruanda eſt, conſequenter, non ſolum debet iſte Rector celebrare, ſed tantum per ſeipſum, & poſt Parochialem, vt ſe declarauit ore aperto, & cum in claris non ſit locus coniecturis, de hac re dubitandum non eſt. Quarè reſpondendum eſt ad obiecta.

Ad primum dico, quod, ſicut teſtamentum ad pias cauſas valet abſque ſolemnitatibus iuris ciuilis, vt ferè omnes tenent de iure Canonico, ex cap. Cum eſſes, cap. Relatum, de teſtam. quos citando ſequitur Diana part.7. tract.6. reſol.2. ita & codicillus, & id à fortiori, cum ſit illi acceſſorium, & ideò parum refert, ſi non fuit recognitum. Tum quia tenuit teſtamentum, ergò & codicillus illi acceſſorius, l. Quod 10. de iure codicill. vbi dicitur, ſi non valet teſtamentum, neque codicilli, ergò à contrario ſenſu valente teſtamento valet etiam codicillus, is enim eſt pars teſtamenti, quia de teſtamento ad codicillum non eſt propriè extenſio, ſed comprehenſio, nam codicillus dicitur teſtatio mentis, ſicut & teſtamentum, gl. Inſtit. de teſtam. initio. Tum quia Parochus poteſt conficere teſtamentum de iure Canonico cap. Cum eſſet 10. de teſtam. ergo, & codicillum nullum patientem exceptionem. Tum quia dicere poſſumus, quod huiuſmodi diſpoſitio recepta in ſcriptis per Parochum non eſt formaliter codicillus, ſed propriè declaratio circà teſtamentum iam depoſitum, nam in teſtamento conſtabat de onere quotidiè celebrandi, poterat verò dubitari de perſona, & hora, ideò vtrumque declarat, & ad hanc declarationem non requiritur ſolemnitas iuris, vt deducitur ex l. Hæredes palam 21. §. Si quid, C. de teſtament. vbi legislator decidens in priori teſtamento, nihil poſſe mutari ſine legitima ſolemnitate, ſubiungit huiuſmodi ſolemnitatem non eſſe neceſſariam, quandò teſtator ſuam voluntatem tantum declarat, & ratio in promptu eſt, quia declarans nihil de nouo facit, ſed iam factum aperit, l. Adeo §. Cum quis ff. de acquir. rer. dom. neque aliquid de nouo ponit, ſed quod ineſt occultè, exterius demonſtrat, l. Hæredes palam ff. de teſtam. maximè id procedit in teſtamentis, in quibus teſtatoris voluntas deambulatoria eſt vſque ad mortem.

Ad ſecundum, allegare inconneniens

niens non eſt ſoluere difficultatem, ſecundum Ariſtotelem, vno enim dato ſequitur aliud, iuxtà illud Pſalmi 41. *Abyſſus abyſſum inuocat*. Eſt enim certum, quod primus Rector non celebrando propè meridiem, peccauit grauiter non adimplendo mentem expreſſam Teſtatoris, Abbas in Repetit. cap. Cum eſſes de teſtam. num. 7. Bonac. diſp. 3. de contract. q. 1. p. 3. num. 6. Ciarlin. tom. 1. cap. 33. num. 28. Vndè ille Rector, qui ſimul etiam erat Parochus non poterat ſimul habere hæc duo beneficia incompatibilia; tum quia eadem numero Miſſa in diuerſis horis celebrari non poteſt, & ſic non poterat adimplere mentem Teſtatoris, cum ex officio teneretur celebrare Miſſam Parochialem, ex quo, cum voluntariè ſe fecerit impotentem, ſibi imputet; Tum quia Parochus eſt obligatus offerre Sacrificium prò ſuis ouibus aliquandò ad arbitrium boni viri, vt docet Barboſa ad ſeſſ. 23. c. 1. nu. 4. Saltem diebus feſtiuis, ergò non poteſt recipere illum Iuſpatronatum habentem onus quotidiè celebrandi adiunctum.

Specialiter reſpondendo ad punctum de obligatione celebrandi poſt Miſſam Parochialem, dico primo, Rectorem primum nolendo obſeruare illam horam à Teſtatore expreſſam, peccaſſe quidem tranſgrediendo mentem claram Teſtatoris, id enim eſt commune omnibus introducentibus primo conſuetudinem, vt ex Baſſeo tradit Diana reſol. 5. de conſuet. Dico ſecundo, ſuſtineri poſſe ſequentes Rectores non peccare celebrando antè Miſſam Parochialem, quia videtur conſuetudo multis ab hinc annis, iam legitimè eſſe præſcripta, iuxta dictum Sà, & puto, ſuſſicere hic etiam decennium, iuxtà l. fin. C. de præſcript. longi temp. Inſtit. de Vſucapt. §. 1. ex allegatis per Megallum in ſuo Promptuar. v. conſuetudo n. 5. non obſtante, quod iure Canonico requiratur ſpatium quadraginta annorum ex tit. de præſcript. & agatur de re Eccleſiaſtica, quia id intelligitur de conſuetudine derogante iuri Canonico, nos autem loquimur de iure priuato huius Teſtatoris, quod minus eſt, ideò videtur ſufficere decennium; præterquamquod huiuſmodi conſuetudo celebrandi quauis hora antè Parochum eſt potius conſuetudo facti, quam iuris, quia non ordinatur ad bonum Communitatis, ſed vnius perſonæ, ideò ſufficere poteſt præſcriptio decennij; ad quod faciunt tradita per Ciarlin. reſol. 129. num. 57.

Ad tertium, patet manifeſtè falſitas argumenti, ſicut euidenter conſtat de cauſa pia tam in ſubſtantia, quam in modo, nam inſtitutio iurispatronatus, cum onere celebrandi, cum dicat ſpecialem Dei cultum, & ſalutem animæ inſtituentis, vt notum eſt, non poteſt non eſſe cauſa pia in ſententia omnium Doctorum, cum Nauarr. tom. 2. de Redditib. q. 1. monit. 26. Bonac. de Teſtam. p. 5. nu. 4. Portell. part. 3. caſu 31. nu. 7. Ciarlin. reſol. 21. nu. 17. qui omnes cum alijs dicunt, piam voluntatem eſſe, cum relinquitur aliquid ad cultum Dei, Eccleſiæ, ſeu animæ; dicere autem Miſſam illam hora ſine dubio arguit, & extendit cultum Dei, & Eccleſia magis honoratur, & conſulitur commoditati fidelium, qui vſque ad me-

ridiem Miſſas audire poſſunt. Deindè multum refert, quod Miſſa ab vnico tantum celebretur, quia indè conſtat, an Rector inſtitutus ſatisfaciat ſuæ obligationi, & ab omnibus videtur celebrari Miſſa talis iuriſpatronatus, quod non poteſt dici, ſi nunc celebret Rector, poſteà alius Sacerdos, deindè alter ſuperueniat, qui non cognoſcantur vti Rectores; prætereà confidit magis in ſuis conſanguineis, quàm extraneis. Demum fauorabilis eſt ſibi inſtitutio, & celebratio, horam verò diſtulit fauore aliorum, quia charitatem primò in ſe ordinauit, deindè ad proximum eamdem extendit, & illis communicauit commoditatem audiendi Miſſam, conſequentèr & hæc hora fauorem illius quoque reſpicit, & vanum eſt dicere, ſibi præiudicare illum, qui ſtatuit Miſſam ſibi celebrandam paulò antè meridiem, nam prætèrquàmquod vtitur iure ſuo, & illà quoque hora indiget ſuffragio, neceſſarium eſſet, quod Miſſæ omnes celebrarentur pro defunctis in aurora, ſed hoc eſt abſurdum, quia paucis Miſſis intereſſent noſtris temporibus, illud ergò de Miſſa anticipanda intelligitur reſpectu diuerſorum dierum, non in ordine ad eumdem diem in caſu noſtro.

DECISIO CCCXCV.

An vota, & veſtes oblata Imagini alienari poſſint pro expenſis in ſequenti caſu?

IN Eccleſia Fratrum N. colitur B. Virgo Maria Imagine miraculoſa depicta, & ſingulis annis defertur proceſſionalitèr illis tribus Rogationum diebus, &c. pro caſu autem noſtro in inſtrumento legitur ſequens diſpoſitio.

Con conditione però, che ſia lecito alla ſuddetta Compagnia per le ſuddette ſpeſe di cera, Meſſe, muſiche, & altre honoranze ſeruirſi, e valerſi dell'elemoſine coſi di cera, come danari, ò qualunque altre coſe, che ſaranno offerte alla detta Santiſſima Imagine, per tutto il tempo, che ſi anderà à leuare, ſi fermarà nella Città, ò che ſi riportarà alla detta Chieſa, e perciò di tutte quante le dette elemoſine di qualunque ſorte, che veranno offerte alla detta Santiſſima Imagine leuata, che ſarà dal ſuo proprio luogho, ſino che al medeſimo luogho ſia reſtituita; li ſopradetti molto Reuerendi Padri promettono, & ſi obligano d'eleggere, & conſtituire ogn'anno vn Depoſitario del numero di detta Compagnia, che habbi da riceuere, & cuſtodire le dette limoſine ad effetto d'impiegarle, & ſpenderle liberamente, come di ſopra, ſenza alcuna limitatione, conforme à quello li ſarà ordinato da detta Compagnia, Priore, & Officiali; & il reſiduo poi delle limoſine pagato, che haurà tutti li mandati, & ordini di detta Compagnia, conſegnare intieramente, & effettiuamente ogni anno alli ſuddetti molto Reuerendi Padri, doppo che la Sagra Imagine ſarà riportata al ſuo luogho, da impiegarſi dalli medeſimi Padri in ornamenti di eſſa, & non in altro, &c.

Dubitatur ergò, an lampades argenteæ, vel alterius materiæ, veſtes, item vota argentea diſtrahi poſſint pro dictis expenſis; Ratio dubitandi deſumitur ex illis verbis: *Valerſi dell'elemoſine, coſi di cera, come danari, ò qualunque altre coſe, che ſaranno offerte.* Sub qua generali locutione comprehenduntur ſuperius expreſſa, & non tan-

tantum cera, & pecunia, nam dictio, *Quicumq;* maiora expreſſis comprehendit, gl. in Clem. 1. de re iud. Roland. conſil. 5. num. 44. vol. 1. Ruinus vol. 3. conſil. 103. num. 9. Barboſa alios referens dict. hac 317. His tamen non obſtantibus.

Puto, prædicta non poſſe extrahi; tum quia illa offeruntur, vt in Eccleſia permaneant ad honorem, & decorem perpetuum Sacræ Imaginis, vndè ſupradicta diſpoſitio intelligitur tantum de ijs, quæ non referuntur ad diuturnum ornatum, quales ſunt res ſuperiùs expreſſæ, ergò non intelliguntur comprehenſæ ſub ea diſpoſitione. Tum quia eleemoſinæ, quæ ſolent tradi Sacris imaginibus ſunt in duplici differentia, aliæ enim traduntur in cōſumptionem vſus, vt cera, & pecunia, quæ expenduntur, illa in celebratione Diuinorum Officiorum, & illuminatione, hæ in emptione eorum, quibus Sacra Imago indiget. Aliæ traduntur in vſum ornatus, & decoris, cuiuſmodi ſunt lampades, quæ accenduntur, veſtes, quibus ornatur, Calices, in quibus celebratur; adde legata ſtabilium, vt domus, prędij, cenſus, &c. ex quorum fructibus manutenentur, & conſeruantur Eccleſiæ. De iſtis nullatenus loquitur dicta diſpoſitio, ſed tantum de primis; & res eſt clara, quia in inſtrumento exprimuntur eleemoſinæ primi generis, ex quo patet reſponſio ad dubitationem, illam clauſulam: *O qualunque altre coſe*; Quæ ſcilicet traduntur ex natura ſua conſumptibiles, vt ſint in ornatum, & cedant in vtilitatem Eccleſiæ, referri ad res eiuſdem rationis, vt inſinuat dictio: *Altre coſe*, quæ importat poſitionem eiuſdem qualitatis cum præcedentibus, gl. v. alios, in cap. 1. de prebend. in 6. Rodr. tom. 1. q. 30. art. 15. §. Circa quod, Menoch. lib. 1. de arbitr. q. 80. num. 122. Et ita dicendum eſt.

DECISIO CCCXCVI.

An pro delicto attentato reus negans ſit torturandus?

QVidam Religioſus inculpatus fuit, quod euaginauerit gladium, ſeu pugionem contrà alium in ludo, & contra ſe habet teſtem productum ab aggreſſo omni exceptione maiorem, negans huiuſmodi euaginationem, qua nullo modo percuſſit alterum impeditus ab aſtante, non eſt ſubijciendus torturæ, licet enim reus habens contrà ſe vnicum teſtem omni exceptione maiorem ſubijciatur torturæ, Bartol. l. 1. §. Idem Cornelio ff. de quæſt. Clarus q. 22. Farin. de Indic. & tortura q. 36. num. 54. Carena de S. Officio par. 3. tit. 10. num. 30. tamen id intelligendum eſt reſpectu delictorum grauium, & perfectorum, quibus debetur grauiſſima pœna, aut ſaltem multum grauis, ſiquidem tortura affert damnum irreparabile, Clarus q. 64. num. 27. Aceuedo lib. 3. num. 6. Riccius collect. 642. Rodriq. reſol. 10. nu. 38. quale non videtur illatum per illam euaginationem, ergò huic correſpondere non habet tortura, non enim per tormenta inueſtiganda eſt veritas delictorum, quæ de facto non nocuerunt proximo, ne magis patiatur inculpatus, quam offenſus.

DE-

DECISIO CCCXCVII.

An teſtes adducti pro reo debeant eſſe potioris conditionis, quàm adducti pro actore?

PEtrus Religioſus accuſatus fuit de vulnere lethali inflicto in ſuum Superiorem, duobus alijs Monachis adductis in teſtes contrà vulnerantem per vulneratum, ex quibus Petro conuicto dantur defenſiones per Iudicem volentem deuenire ad ſententiam. Modò Petrus intendit probare, ſe non vulneraſse ſuum Superiorem, & pro ſe in teſtes adducit vnum Laicum, & Religioſum. Quæritur, an ſufficienter probare poſſit ſuum intentum?

Reſpondetur negatiuè. Tum quia iſti ſunt minoris virtutis, & efficaciæ, ergò non poſſunt deſtruere dictum aliorum teſtium, qui maioris ſunt virtutis, & fidei, non enim minus potens agit in potentiorem. Tum quia magis creditur duobus teſtibus affirmantibus, quam mille negantibus, ex adductis per Farin. q.65. de teſtibus num.201. Leoncill. deciſ.5. n.10. deciſ.78. nu.10. Tum quia Religioſi ſunt teſtes omni exceptione maiores, ex Ægidio de teſtib. num.4. & magis illis credendum, quam ſæcularibus, ex Alberico de Maletis, cap.5. de teſtibus num.29. Tum quia illi teſtes præualent, qui ſunt digniores, & veriſimiliora deponunt, ex cap. In noſtra 32. de teſtib. ibi gl. v. Aduerſæ, In caſu autem noſtro res clara eſt, quia teſtes pro actore ſunt duo Religioſi, qui nullam patiuntur exceptionem, pro reo autem, licet adſit alter Religioſus eiuſdem meriti cum alijs, ſubinductus tamen ſæcularis, præter hanc conditionem, patitur alios defectus, nam ipſe ludebat, erat ſuſpectus curiæ, & habitus pro ebrio, ideò teſtes pro reo admiſſi non fuerunt, nec illorum teſtimonium.

DECISIO CCCXCVIII.

Quandò Conuentus vult reclamare contrà nulliter profeſſum, quis erit Iudex ex parte Conuentus?

DIxi Reſolut.23. Conuentum reclamare poſſe virtute Tridentini contrà ſuum Religioſum nullitèr profeſſum, modò dubium eſt, quinam debeat eſſe Iudex ex parte Conuentus? Dico, quod ſpectat ad munus Iudicis ad eoſdem, ad quos pertineret, ſi reclamaret Religioſus contrà Religionem, vndè procurator Conuentus vices actoris geret probando nullitatem eius, qui expellendus eſt à Religione coram Iudicib. & in his nulla difficultas.

DECISIO CCCXCIX.

An Nouitius expulſus, vel fugitiuus, ſi iterum admittatur, poſſit recipi ad profeſſionem per licentiam antiquam?

IN quadam Religione Nouitij poſt probationem, ad profeſſionem non admittuntur, niſi de licentia Generalis, aut Prouincialis, quidam admiſſus fuit ad Nouitiatum, data licentia Priori eius profeſſionem recipiendi, Nouitius aufugit infrà annum probationis, tandem in ſe reuerſus poſt nonnullos menſes procura-

cura-

curauit iterum recipi inter Nouitios; annuit Generalis, ordinando, quod per annum integrum maneret in probatione, nulla facta mentione de licentia recipiendi illum ad profeſſionem, finito probationis anno. Modò quæritur, an inualida ſit profeſſio emiſſa in manibus Prioris, qui nullam requiſiuit de nouo licentiam, credens illam antiquam valere?

Reſpondeo, valet profeſſio virtute antiquæ licentiæ, quæ non erat extincta, ſed adhuc durabat, ſiquidem non fuit reuocata, quia non conſtat de reuocatione, quæ erat facienda per actum contrarium priori voluntati, vt tradunt Doctores cum Gonzal. Reg. 8. Cancell. gl. 12. n. 57. & cap. Si delegatus §. 1. de off. deleg. in 6. Bart. in l. More maiorum, ff. de iuriſd. om. iud. Innoc. in cap. licet, de off. deleg. Deciſ. conſil. 103. nu. 4. Tum quia concedens antecedens concedit conſequentia ad ipſum, cap. Prætereà 5. de off. deleg. alijs iuribus citatis Barboſa Vaz lit. C. num. 47. nam conſequens ſequitur ad antecedens; conſtat autem annum probationis antecedere, & profeſſionem ſubſequi, ideò ſuperior concedendo expreſsè licentiam admittendi illum iuuenem ad nouum Nouitiatum, tacitè adiecit licentiam antiquam huic actui ad effectum, vt Nouitius finito probationis anno poſſet legitimè ſuam profeſſionem emittere.

DECISIO CD.

An ex vi licentiæ audiendi in Confeſſione ſæculares intelligatur conceſſa facultas audiendi Fratres?

Ex eo, quod quidam Sacerdos Regularis obtinuit licentiam audiendi Confeſſiones ſæcularium, etiam à ſuo Superiore Regulari, non ideò acquiſiuit facultatem circà Religioſos ſui Ordinis. Tum quia alia eſt licentia audiendi Confeſſiones ſæcularium, alia Religioſorum, ergò ab vna ad aliam non arguitur, ex illo communi axiomate, quod ex diuerſis non fit illatio, l. Papinianus ff. de minor. cap. Ad audientiam de decim. Tum quia licentia limitata limitatum producit effectum, l. In agris, ff. de acquir. rerum domin. l. Age C. de tranſact. vbi tranſactio ſub vna ſpecie non extenditur ad aliam, quia cauſa limitata limitatum producit effectum. Tum quia licentia audiendi Confeſſiones ſæcularium generaliter data, non ſe extendit ad excipiendas Confeſsiones Monialium, vt reſpondit S. C. ad dubia propoſita ſuper Bullam Greg. XV. incip. *Inſcrutabili*, moderantis priuilegia Regularium reſpectu Monialium, ergò neque in caſu præſenti licentia audiendi Confeſsiones ſæcularium ſe extendit ad Fratrum Confeſsiones excipiendas.

DECISIO CDI.

An hæres ſit capax ſubſtitutionis, quandò Teſtator ſubſtitutus non adiuit bona ſubſtituta?

HIeronymus N. in ſuo vltimo teſtamento tribus ſuis filiabus inſtitutis decedentibus, ſiue cum filijs, ſiue ſine filijs ſubſtituit pro dimidio ſuam ſororem, & pro alio dimidio Alexandrum, ſi vixerit, ſin minus eius filios in ſtirpes, non in capita; accidit caſus ſubſtitutionis in perſonis Caroli, & Felicitatis filiorum dicti Alexandri præmortui, Carolus procurauit adire hæreditatem ſubſtitutam, & cum parte litigante tranſegit, Felicitas vero nihil fecit, ſed quieuit, tandem antè mortem ſuo condito teſtamento inſtituit ſuum hæredem vniuerſalem Franciſcum, qui nunc viuens quærit, an ſit capax bonorum ſubiectorum dictæ ſubſtitutioni, quò ad partem contingentem dictæ Felicitati? Ratio dubitandi eſt, quia hæreditas non adita non tranſmittitur, l. Si ex pluribus, ff. de ſuis, & legat. hæred. l. Quoniam, C. de iure deliber. ſed Felicitas, vt aſſeritur, non adiuit eam hæreditatem, ergò neque eam potuit tranſmittere in ſuum hæredem.

Hic punctus iuris eſt, & multum difficilis, nihilòminus, ſi æquitatem inſpicere volumus, & perſonæ ſtatum, videtur dicta ſubſtitutio habere locum etiam in præfato Franciſco hærede, non obſtante adducto axiomate, cui opponimus aliud ex l. hæreditas, ff. de verb. ſignif. quo hæreditas dicitur ea, quæ continet vniuerſum ius defuncti, in quod ſuccedit heres, qui eſt eiuſdem poteſtatis, & iuris, cuius erat defunctus, cum viueret, l. Heredem, ff. de reg. iur. ſed Teſtatrix Felicitas ius habebat ſaltem ad rem in bonis ſubſtitutionis, vt certum eſt, ergò hoc ius tranſtulit in Franciſcum ſuum heredem, ergò ſicut illa poterat adire illa bona, ita & Franciſcus eius vniuerſalis heres, cum ſuccedat in omnia eius iura. Illud ergò axioma intelligitur, quod actualis tranſmiſſio non ſit ſine additione, non verò tollit, quin adhuc bona ſint tranſmiſſibilia, itaque negat tranſmiſſionem in re, non ad rem. Sed quicquid ſit de hoc, adhuc perſuadeo poſſeſſori huiuſmodi bonorum, ipſum ex æquitate teneri aliquam portionem illorum bonorum tradere dicto Franciſco. Tum quia non omnino conſtat, Felicitatem quieuiſſe, & dormiſſe nihil quærendo. Tum quia, cum in fratre Carolo experta fuiſſet difficultatem in litigando huiuſmodi aditionem, videtur veriſimilius, eam non ceſſiſſe iuri ſuo, ſed diſtuliſſe aditionem. Tum quia breue tempus interceſſit inter caſum ſubſtitutionis, & mortem, ex quo infertur non neglexiſſe aditionem. Tum quia valdè incommodum eſt, præſertim mulieribus, lites mouere, cum non deceat illas currere per Palatia quærendo iuſtitiam, quæ in longinqua fugit, ideò hæreditatem non adiuit, quia non potuit. Ex his, & alijs D. Poſſeſſor moueri debet ad tradendum aliquid præfato Franciſco. Facit illa iuris Reg. 66. Cùm non ſtat per eum, ad quem pertinet, quò minus conditio impleatur, haberi debet perindè, ac ſi impleta fuiſſet; ſed per dictam Felicitatem non ſtetit, quò minus adimpleret aditionem impeditam ex difficultate litium, ideò ea hæredi-

reditas haberi debet perindè, ac ſi adita fuiſſet, conſequentèr Franciſcus habet ius petendi ea bona. Demùm ſi inſpiciamus ſtatum vtriuſque Domini, nimirùm Poſſeſſoris multum diuitis ſine filijs, & Franciſci vxore, & filijs oppreſſis, qui cum illis vix viuere poteſt, & quaſi mendicare cogitur, id ſolum deberet aperire viſcera D. Poſſeſſoris ad ſubueniendum pauperi, ad hoc enim ſaltem ex charitate tenetur in ſententia omnium Doctorum.

DECISIO CDII.

An præſtans ſclopum fiat irregularis ſecuto homicidio?

ISte Sacerdos debet ſe abſtinere à celebratione, quia accommodando ſcopum N. incidit irregularitatem ob homicidium ſecutum, & in hoc nulla eſt difficultas, quia per illam accommodationem verè inflnxit in homicidium. Eſſet verò ab ea immunis, quandò interfector non fuiſſet vſus ſclopo illius, ſed alterius. Ita omnes Doctores, quos pro ſe citat Bonac. de Irregul. ex delicto q. 4. p. 8. num. 35. & 36.

DECISIO CDIII.

An Superior Regularis poſſit licentiare ſuum ſubditum ad quemcumque Epiſcopum?

ACcidit caſus talis. Quidam Clericus Regularis approbatus ad Subdiaconatum, quia ſuggeſſit alteri ordinando, quid deberet reſpondere, ab Epiſcopo in pœnam huius modicæ temeritatis obliteratus fuit, & eiectus; iſte autem ſtatim acceſſit ad alium Epiſcopum, à quo fuit ordinatus, qui Epiſcopus poſteà rem benè conſiderans, animaduertit, ſe non potuiſſe illum ordinare, quia proprius Epiſcopus eodem tempore actu habuit ordinationes, vndè pro ſui defenſione, ſi impetretur, petijt ab illius Prouinciali nouas dimiſſorias retròtractas ad priores ſibi præiudiciales, cum clauſula: *Ad quemcumque Epiſcopum*.

Reſpondi, Patrem Prouincialem talem licentiam, *Ad quemcumque Epiſcopum*, concedere non poſse, ſibi prohibitum per Decretũ Clementis VIII. qui ſtatuit, vt Regulares licentiarentur tãtum ad Epiſcopum loci, vbi morantur, ad alium verò quemcumq; non poſse, niſi quandò proprius non eſset ordinationes habiturus, vel abeſset, aut Sedes vacaret, in his caſibus concedi poteſt licentia ad quemcumque Epiſcopum. In caſu autem noſtro Epiſcopus proprius celebrauit ordinationes, ideò à nullo alio ille Monachus poterat ordinari. Nec illi potuit ſuffragari repulſa, quia non fuit in odium, ſed in mortificationem, ibi enim erat, vt diſcipulus, non vt magiſter, ideò malè fecit ſuggerendo ignoranti reſponſionem, conſequentèr iuſtè punitus fuit ab Epiſcopo, qui de iure illum erat ordinaturus. Vide apud Quarantam v. Ordo, citatum Decretum.

DECISIO CDIV.

An Prouincialis licentians ad quemcumque Epiſcopum incurrat aliquas pœnas cum licentiato?

SEcuta ordinatione per extraneum Epiſcopum, proprio illam celebran-

brante publicè, Prouincialis ipſo iure nullam incurrit pœnam, ſed tantum in Decreto Clem. VIII. comminatur hæc pœna. *Quod, qui non fecerint, officij, & dignitatis, ſeu adminiſtrationis, ac vocis actiuæ, & paſſiuæ priuationis, ac alias arbitrio Sanctiſſimi D. N. Papæ reſeruatas incurrent.* Quod in terminis probaui Reſol. 67. num. 40. 65. & 66. Ordinatus autem cum ea licentia, nullas incurrit pœnas, vt probatur ex adductis citata Reſolut. 67. num. 68. §. Tertiò, nam quod dicitur ſeſſ. 23. cap. 8. ordinatum à non ſuo Epiſcopo manere ſuſpenſum ab executione Ordinis ſuſcepti, locum habet ſolum in Clericis ſæcularibus, quia Regulares ex Tridentino non dicuntur habere proprium Epiſcopum, ſed tantum ex Decreto ſupradicto, quod nullis pœnis afficit Ordinatos. Nec obſtat Bulla 7. *Cum ex Sacrorum* Pij II. illa clauſula: *Aut legitima licentia*; non vrgente, quia refertur ad licentiam falſam à non legitimo Superiore datam; in caſu autem noſtro licentia data fuit à legitimo Superiore, ſed ſine debitis circumſtantijs; vndè ſi proprius Epiſcopus ordinationes non tenuiſſet, licentia in effectu iudicaretur bona, & ſufficiens ad dimittendum Religioſum ad extraneum, quarè non eſt dicendus ille Religioſus ordinatus ſine legitima licentia, ſed tantum cum licentia manca, & defectiuoſa contrà Decretum Clementis VIII. quod nullam pœnam comminatur ordinatis, ſed tantum licentiantibus ad Ordines.

(∴)

DECISIO CDV.

An ille, cui ex officio incumbit, ne aliqua extrahantur ab exercitu, teneatur ad extracta?

PRinceps belli conſtituit N. Miniſtrum pro conſeruatione ſui exercitus, præcipiendo illi, ne cuiquam concedat, aut permittat extractionem ferri, & frumenti, & ſimilium ab exercitu ſuo. Modò iſte Miniſter auaritia ductus, & muneribus excœcatus extractionem permittit contrà expreſſam prohibitionem Principis. Quæritur, an peccauerit mortaliter contrà iuſtitiam, ac proindè teneatur reſtituere, tam extracta, quam munera, & pecunias recepta ab extrahentibus.

Miniſter iſte peccauit mortaliter, & antè factam extractionem tenetur reſtituere acceptum munus, non verò poſt factum; vtique verò extracta in priſtinum reſtituere tenetur. Primum de peccato mortali conſtat, quia in re graui tranſgreſſus fuit præceptum ſui Principis in graue damnum belli. Secundum de obligatione reſtituendi munus receptum probatur, quia ſicut quilibet ſe debet abſtinere ab opere malo perpetrando, qualis in caſu noſtro eſt permiſſio extractionis prohibitæ, ita & relinquere medium, per quod peruenitur ad illud malum extractionis, medium enim ſpecificatur à fine, & ab eo ſumit ſuam neceſſitatem, ideò, ſi quis non poteſt agere in finem, neque in medium, ſed illud munus traditum eſt medium inducens extractionem, ergò Miniſter iſte debet ſe abſtinere. Tertium, quod poſt factum non tenea-

neatur ad reſtitutionem muneris accepti, probatur, quia pro opere illicito patrato dari, & accipi poteſt aliquid, eò quod illud malum non gratis fiat, & ſicut Miniſter ex parte ſua adimpleuit promiſſionem oneroſam, ita & extrahens ſuam adimplere tenetur, quia per hoc amplius non peccat, retinere ergò ſibi poteſt munus datum. Quartum de reſtitutione extracti probatur, Tum quia ex officio ſibi impoſito tenetur conſeruare indemnem Principem, conſeruando res ſibi commiſſas pro manutentione exercitus, ergò cum iuſtitiam læſerit, reus eſt reſtitutionis. Tum quia in hoc caſu intrant illæ duę cauſæ *Conſenſus. Non obſtans*, quæ obligant conſentientem, & non obſtantem extractioni, ad reſtitutionem. Tum quia ſicut famuli, factores, & habentes ex officio curam rerum heri ſui, tenentur ad reſtitutionem, quandò non obſtant, ſed permittunt auferri res domini ſui, ita Miniſter iſte non habendo curam rerum ſibi commiſſarum cum expreſſa prohibitione, ne concedat, aut permittat earum extractionem, ſed eas negligendo, & concedendo earum extractionem, certè tenetur ad earum reſtitutionem, in nullo enim, quò ad hoc, differt à famulo, ſeu factore, & cuſtode rerum ſibi commiſsarum. Quæ procedunt, ſiue frumentum, & ferrum fuerint capta per milites, ſiue non, quia capta à militib. in tantum fiunt illorum, in quantum Princeps aliud non ordinat, poteſt enim Princeps Militibus auferre hoc ius, vt fiant capta illorum propria.

DECISIO CDVI.

An Capitaneus priuilegiare poſſit nonnullos milites, vt non accedant ad vigilias?

QVilibet Capitaneus habet ſub ſe tot milites deſcriptos, qui per orbem ſucceſſiuè bis in anno accedunt ad Vrbem, vt de nocte inuigilent ſupèr menia Ciuitatis. Iſte Capitaneus nonnullos ab hoc onere eximit, ob quam gratiam exempti Capitaneo contribuunt frumentum, vuas, & alia ſingulis annis. Quæſtio eſt, an hæc facere poſſit?

Non poteſt hoc facere, recepta autem ſibi retinere poteſt, tenetur verò ad damna aliorum. Primùm, & tertium ſimul probatur; tum quia priuilegiare non poteſt, quos Princeps ſubiecit huic ſeruituti. Tum quia hoc priuilegium eſt euidentèr præiudiciale alijs militibus, qui coguntur ſupplere vigilias priuilegiatorum, ſolus autem Princeps huiuſmodi priuilegia concedere poteſt gl. in q. 2. cauſ. 25. ergò iſte Capitaneus non potuit eximere à vigilijs milites illos in præiudicium aliorum, conſequenter tenetur ad damna illata alijs militibus, qui vices, & vigilias priuilegiatorum ſuppleuerunt, reſarcimentum autem in eo ſitum eſt, quod Capitaneus tenetur ad ſtipendium, & expenſas reſpondentes illis diebus, quibus vigilarunt pro priuilegiatis. Nec valet excuſatio, quod Capitaneus non recipit ſalarium à Principe, illud petat, aut recedat, neque enim milites tenentur illud ſupplere pro Principe. Neque illum excuſat ſcientia Principis; quia aliud eſt ſcire, aliud priui-

legia-

legiare, quod non facit Princeps per ſuam ſcientiam, neque per hoc approbat factum Capitanei, ſed tantum permittit, permiſſio autem non eximit à peccato malè agentem, quia permiſſio, vt inquit Tuſchus litt.T. concl.324. num.1. non inducit conceſſionem, neque diſpenſationem, quod factum ſit licitum. Secundum, quod receptum retineri poſſit probatur, quia vt omnes docent apud Bonac. de contr. in genere q.3. p.3. num.2. §. Dixi, pro opere illicito patrato, vel turpi cauſa receptum retineri poteſt.

DECISIO CDVII.

An Miles capere poſſit bona hoſtis extracta?

CRemonenſes nonnulli ſua mobilia tranſportarunt extrà territorium apud Parmenſes, & Brixienſes. Quæritur, an Milites Galli poſſint bona huiuſmodi reperta, & extantia extrà diſtrictum Cremonenſem, auferre ſibi? Reſpondetur negatiuè. Tum quia per tranſportationem res ità perſeuerat ſub dominio fugientis, vt ſolum dicatur fieri ſub iure hoſtis à puncto captionis. Tum quia ſicut actu exiſtens extrà proprium territorium immunis à ſuo naturali domino quò ad ſuam perſonam propter illum receſſum, ita pari ratione immunis eſt quò ad res, quas ſecum transfert. Tum quia ſicut birruarij non poſſunt delinquentem, nec rem furto ſublatam extrà territorium capere, quia extrà nullum ius habent, ità à fortiori Milites nullum ius habent ſuper bona tranſportata. Tum quia Milites ſuper hoſtem extrà territorium belli manentem nullum ius habent quò ad perſonam, ergò neque quò ad mobilia apud ipſum extantia, quia tamquam acceſſoria ſequuntur conditionem perſonæ.

DECISIO CDVIII.

An Dux militiæ aggrauans magis vnum militem, quam alium peccet?

DVx malefacit præcipiendo, vt vnus miles plures faciat vigilias, quam alter, æqualiter enim tenetur illis vigilias diſtribuere, vt notum eſt, id exigente iuſtitia commutatiua. Quarè tenetur reſarcire damnum illius, quem grauauit, in eo, ſi miles ſuis manibus laborabat, debet pro eo die tradere illi tot pecunias, quot lucratus fuiſſet ex ſuo labore.

DECISIO CDIX.

An fauores ſæcularium liceant Regularibus?

REſponſio eſt negatiua. Tum quia contrà ambientes officia extant quamplurimæ Bullæ, quod ſignum eſt, huiuſmodi litteras commendatitias procurare, non eſſe licitum. Tum quia Superiorum minuunt libertatem, qui impediuntur regere ſuos ſubditos iuxtà ſui Ordinis ſtatuta. Tum quia ſine pecunijs, & muneribus contrà Bullam de Largitione munerum, & votum paupertatis, huiuſmodi fauores non obtinent, ſed magno pretio quandòque illos emunt. Tum quia huiuſmodi litteras

ſolent

ſolent ferè indigni quęrere, decipientes Principes, qui edocentur, ſe facere dignos, cum reuera ſint indigni. Tum quia, vt plurimum præiudicant alijs, qui ſunt digni. Abſtinendum ergò eſt ab his fauoribus. Addo, quod ſæpe audiuntur diſſenſiones, ſcandala, & iurgia extrà, & intrà, ex quo relaxatur diſciplina Regularis. Huius occaſionem tribuunt huiuſmodi fauores. Quartum, ſcandalizantur fautores, ſi fauoribus nutriuntur diſſenſiones, & deprauantur mores Religioſorum.

ECISIO CDX.

De Poteſtate cuiuſdam Prioris, & Viſitatorum Generalium.

Congregatio Canonicorum Regularium S. S. in ſuo Capitulo Generali eligit Priorem Generalem, & Viſitatores Generales in Capitulo autem ſolus nihil facere poteſt, ſed omnia cum Definitorio diſcutiuntur, vt conſtat in libro Conſtitut. cap.21. num.22. & cap.32. num.31. immò neque etiam in Capitulo Dictæ, ex cap.31. num.27. Res eſt certa.

Dubitatur tamen primò extrà Capitulum, quid agere poſſit ſe ſolo, nam aliqua illi expreſsè conceduntur, aliqua prohibentur, quid dicendum de illis caſibus, ſuper quibus nihil diſponitur per conſtitutiones?

Secundò dicitur in cap.33. num.7. quod Generalis habet eamdem auctoritatem, quam habent cœteri Prælati Conuentuales, dubitatur hic, quomodò æquiparentur in poteſtate? An intelligatur, quod Generalis habeat auctoritatem eamdem in tota Congregatione, vt eſt vnum corpus, an verò etiam in ſingulis Conuentibus, non ſolum in ſecunda inſtantia, ſed etiam in prima?

Tertiò, an Viſitatores, ſi delinquant, poſſint puniri à præſenti Generali? ratio dubitandi eſt, quia in cap.33. num.21. dicitur, quod Viſitatores delinquentes puniantur à Generali, & Viſitatoribus ſubſequentibus.

Ad primum dico, Generalem infrà annum extrà Capitulum ſe ſolo poſſe agere, & habere poteſtatem ſuper non diſpoſita in caſibus occurrentibus. Tum quia caſus omiſſus relinquitur diſpoſitioni iuris communis, l. Commodiſſimè ff. de liber. & poſth. l. Si extraneus 6. ff. de condit. cauſ. data, & caſu omiſſo, ad ius antiquum recurritur, l. Si vero, §. De iure ff. ſolut. matr. ſi ergò Prior Generalis de iure communi habet poteſtatem ſuper tali, & tali negotio, in eo adhuc durat hæc poteſtas, quæ regulanda eſt ſecundum ius commune, & id procedit in omnibus, nempe, lege, conſtitutionibus, ſtatutis, & conſuetudinibus, Tiraq. de iure primogen. q.40. num.194. Alex. lib.4. conſil.123. num.21. Roman. conſil.23. Anchar. conſil.193. procedit, etiam ſi in caſu omiſſo eſſet maior ratio diſponendi, Cynus in l. quod fauore, C. de legib. Oldradus conſil.142. cum Paponio conſil.65. nu.25. Tum quia leges, & ſtatuta ſingulos caſus, qui occurrere poſſunt, præuidere nequeunt, vndè ad ſimilia procedere debet, & ius dicere, l. Non poſſunt 11. ff. de legibus, cum autem caſus prohibiti Generali in conſtitutionibus reſpectu eius perſonæ, & dignitatis dicantur odioſi, extendendi non ſunt ſecun-

dum prohibitionem ad omiſſos,ſed ad conceſſos, qui fauorem, & excellentiam Prælati ſupremi indicant,cum ex vulgatis iuribus odia ſint reſtringenda, & fauores ampliandi. Tum quia ſi poteſtatem non haberet ad caſus omiſſos, poſſet ſequi abſurdum, quod hic, & nunc non poſſet prouidere de remedio neceſſario ſuæ Congregationi, quod non eſt admittendum. Tum quia adeſt communis regula; conceſſum cenſetur, quod non eſt expreſsè prohibitum,cap.Sunt nonnulli 25. 16. q.1. cap. Iam nunc 7. 28. q.1. ibi: *Hoc non vetat Dominus*. l.Mutus,§.1.ff. de procurat. Tum quia Generalis habet plenam facultatem in occurrentibus negotijs per ſeipſum,vel per vnum,aut plures Viſitatores cap.33.nu.6.Quam non haberet, ſi eſſet limitata tantum ad expreſſa, & non includeret etiam caſus omiſsos,cum plenum dicatur id, cui nihil deeſt, cap. Benè quidem diſt. 90. cap. Si omnia, fine 6. q.1.

Collige hinc, Generalem poſſe durante ſuo triennio facere ordinationes, & præcepta pro recto regimine totius congregationis, item indicere, vel declarare clauſuram in hoc, vel illo Conuentu,& huius generis,quæ expreſsè ſibi non prohibentur.

Ad ſecundum, Generalis eamdem habet poteſtatem, quam habent Prælati Conuentuales, tàm collectiuè, quàm diſtributiuè,ideſt non ſolum reſpectu totius Congregationis, vt eſt vnum corpus politicum, cuius ipſe eſt caput, verum etiam reſpectu ſingulorum Conuentuum. Id alia ratione non probatur; niſi quia id clarè dicit Conſtitutio 33. num.7. his verbis; *Volumus inſupèr, Priorem Generalem, ex vi præſentis Conſtitutionis, eamdem auctoritatem, qua cæteri Prælati Conuentuales patiuntur, habere*. Generalis autem in poteſtate non æquipararetur cæteris Prælatis Conuentualibus,ideſt, omnibus, niſi eam haberet vtroque modo, nam illam habendo in Congregationem, vt vnum corpus, iam habet in omnia membra, quia corpus prætèr membra nihil eſt,ac proindè non tantum collectiuè,ſed etiam diſtributiuè. Deindè,ſi haberet hanc poteſtatem tantum collectiuè, ordinando ſuper totum corpus Congregationis, ita quod non poſſet aliquid facere ſupèr aliquem Conuentum ſpecialem, iam Generalis non æquipararetur Prælato Conuentuali, qui aliquid diſponere poteſt pro ſuo Conuentu. Ratio,quia omnis facultas ad quæcumque negotia diſperſa in inferioribus Prælatis Generali ſubiectis, tamquam ſuo capiti, perfectiori modo reperitur collecta in ipſomet capite, à quo deſcendit in omnes inferiores officiales membra eiuſdem capitis, ſicut enim caput phyſicum influit in omnia membra ſuam virtutem, ſinè quo operari non poſſunt, ita & caput morale ſuam virtutem communicat alijs ſibi membris in eadem profeſſione vnitis, vndè mirum non eſt, ſi Prior Generalis parem habet poteſtatem cum omnibus, & ſingulis Conuentualibus Prælatis ex hac Conſtitutione, quia id eſt conforme naturis rerum, tàm naturalium, quàm moralium. Ergò Generalis ius habet ſupèr omnes cauſas etiam in prima inſtantia, contrà ius commune antiquum dicens, quod prima correctio eſt Abbatis, ex cap. Corripiantur 24. q.3. cap.Ea,quæ,de ſtatu Monach. cap.Quanto, de off. ordin. ibi gl.v. Si Prælati, & nouum Tridentini ſeſſ. 24. cap. 20.

cap.20. vbi cauſæ omnes in prima inſtantia expediuntur coràm Ordinarijs locorum, quales ſunt Prælati Conuentuum. Dico, Generalem habere ius ſupèr cauſas etiam in prima inſtantia, quia alitèr non haberet tantam poteſtatem, quantam habet Prælatus Conuentualis, qui omnes cauſas ſui Conuentus expedire poteſt. Et quod Generalis poſſit ad ſe auocare omnes cauſas pendentes coràm Iudicibus localibus, ex profeſſo docet Paſqual. deciſ. 57. quia Generalis habet immediatam iuriſdictionem in ſubditos Prælatorum inferiorum. Ad oppoſita, in illis textibus non excluditur poteſtas Generalis, immò illis temporibus nondum in vſu erat Prelatus Generalis, ideò mirum non eſt, ſi prima correctio dicitur ſpectare ad Abbates, & Superiores locales. Ad Tridentinum dicimus, illius locum non comprehendere Regulares, Nauar. conſil. 1. de off. deleg. Riccius part. 4. deciſ. 273. num. 7. cum alijs Barboſa ad c. 20. ſeſſ. 24. præcitatæ num. 9.

Ad tertium dico, Generalem poſſe punire Viſitatores delinquentes, tàm ratione perſonæ, quàm officij. Ratio eſt; Tum quia non minus ſunt ſubditi Generali, quàm omnes alij; nam cap. 20. Conſtit. initio dicitur, quod omnes huius Congregationis, cuiuſcumq; ſint dignitatis, ſtatus, gradus, aut conditionis, ſint ſub obedientia Capituli Generalis, Prioris Generalis, & Viſitatoris, ergò ius habet Generalis præſens puniendi Viſitatores. Tum quia, ſi præſens Generalis illos punire non poſſet, ſequeretur, quod eorum delicta propter temporis diuturnitatem poſſent remanere impunita, contrà regulas iuris, l. Ita vulneratus, §. Quod ſi quis, ff. ad legem Aquil. cap. Eſt iniuſta 23. q. 4. cap. Vt famæ 35. de ſent. excom. tum quia maius ſequeretur abſurdum, quod ſubditus iniuriam, & iniuſtitiam paſſus, conquerens coràm Generali ab eo non poſſet recipere condignam ſatisfactionem, ſi non poſſet Viſitator delinquens puniri, niſi à ſucceſſore. Ad euitanda igitur huiuſmodi abſurda dicimus, eam Conſtitutionem expreſſam his verbis: *Si autem per Priorem Generalem, & Viſitatores ſuccedentes, qui precedentium veſtigia inquirere teneantur, inuentum fuerit, ipſum Priorem Generalem, aut Viſitatores præcedentes, prætèr iuſtitiam aliquid feciſſe, aut diligentèr officium ſuum non exercuiſſe, aut penitentias in Conſtitutionibus taxatas delinquentibus non impoſuiſſe, illi etiam per eoſdem Priorem Generalem, & Viſitatores ſuccedentes, tempore Capituli Generalis, aut Viſitationis debita pena puniantur.* Intelligendam eſſe de ſyndicatu, quem officiales in fine ſolent ſubire, reddendo rationem ſuæ adminiſtrationis, & regiminis, quod non excludit, quin infrà id tempus poſſint puniri, ſi delinquant.

DECISIO CDXI.

An conſuetudo inducta à Monialibus habendi, & exigendi liuellos per ſe ipſas extirpari poſſit ab Abbatiſſa?

Moniales ex inſtituto ſuæ Regulæ liuellos, & reditus earum nòmine deſignatos exigebant per officialem, & in Communitate reponebantur, ita quod Monialis neſciebat dicere, hoc eſt meum liuellum, hoc meum peculium. Centum ab hinc an-

nis huiuſmodi liuelli immediatè exiguntur à Monialibus, & apud ſe retinent ad expendendum in vſibus ſibi neceſſarijs. Abbatiſſa præſens cum nonnullis Monialibus non amplius vult hoc permittere, ſed introducere obſeruationem primi inſtituti. Maior pars Monialium huic ſuæ voluntati contradicit. Quæritur, an ius habeant, ſtante hac earum conſuetudine contradicendi, ita quod ordinatio facta ab Abbatiſſa cum illis paucis Monialibus, nullius ſit momenti, ac proindè tutæ ſint in conſcientia proſequendo exactionem liuellorum per ſeipſas, expendendo in proprios vſus, ſicut antè faciebant.

Quamdiu Abbatiſſa tolerat huiuſmodi vſum, certum eſt, Moniales recipiendos huiuſmodi ſuos liuellos, & per ſeipſas illas expendentes in ſuis licitis neceſſitatibus, non eſſe proprietarias, ſi habent animum paratum renuntiandi illas ad nutum Abbatiſſæ, ratio eſt, quia illa perſona Religioſa non eſt proprietaria, quæ contrectat, aut diſponit, ſeu retinet ad ſuos honeſtos vſus aliquid de conſenſu expreſſo, vel tacito ſui Superioris, vt docent omnes, cum Canon. in cap. Non dicatis 12. q.1. & in cap. Cum ad Monaſterium, de ſtatu Monach. aliter agens contrà expreſſam voluntatem Superioris, proprietarius eſt, & in ſtatu peccati mortalis, Sanch. lib.7. cap.19. initio, Nauarr. conſil.75. de regular. num.49. quos ego citaui Reſol.43. nu.19. Et in terminis, de liuellis Monialium Miranda qu.9. de Monial. artic.1. Corduba in ſumma q.54. Lezana tom.1. cap.25. à num.7. quos pro ſe citat Tambur. de iure Abbatiſſ. diſp.8. q.6. num.4. Itaque omnes Doctores duo requirunt, vt Monialis ſit ſecura in conſcientia, primum quod Superiориſſa toleret conſuetudinem; quod cenſetur facere, quandòcumque eam non reuocat expreſsè, quod facere poteſt quandòcumque voluerit etiam propria auctoritate, quia ab ea dependet tantum ſaluare Moniales à proprietate, per conceſſionem peculij, aut permittere eas reas per reuocationem conceſſionis iam factæ; neque propriè eſt conſuetudo preſſe accepta, cum Moniales etiam Superiориſſæ legem concedere non valeant. Secundum prioris probatiuum conſiſtit in eo, quod Moniales ſint corde ſuo paratæ relinquere illos ad nutum Abbatiſſæ, vel Superioris, ex cap.2. ſeſſ.25. Apparet ergò ex his, illam maiorem partem Monialium iure non poſſe reſiſtere rectæ voluntati Abbatiſſæ, ſed eſſe proprietarias, non obediendo illius voluntati. Obſeruet Abbatiſſa, ſi iſta conſuetudo non eſt facta pernicioſa, Monialibus non eſt malum eam tolerare, maximè, cum benè cognoſcat, Moniales non eſſe benè affectas circà hanc reformationem. Si verò eſt pernicioſa, vt quia Monachæ abutantur ſuis liuellis in vanis veſtibus, vel donando ſæcularibus, aut alijs cariſſimis, omninò debet illam extirpare, & Moniales tenentur obedire.

DECISIO CDXII.

Reliquiæ Sacræ an cedant rei venditæ in qua occultantur?

MVrator non poteſt ſibi retinere capſulam Reliquiarum, in qua

qua ſunt Reliquiæ Sanctæ Crucis, & Coronæ ſpineæ cum ſuo inſtrumento indicante ſuum Patronum, & cauſam depoſitionis, occultatam in quodam rudeto, ſeu aceruo lapidum cuiuſdam Eccleſiæ à ſe emptum. Ratio eſt, Tum quia, cum Reliquiæ non ſint capaces pretij, & venditionis, non veniunt tamquam acceſſorium ſub principali venditum, ob hanc diuerſitatem rationis, Alex. lib.1.conſil.4. num.5. Tuſcus litt.A.conſil.76.nu.36. & quia omninò ſunt diuerſa, & ſeparata, ex eiſdem, & quia prætioſius, vt Reliquiæ, non ſequitur principale, Thomaſet. reg.8. Barboſa Vaz lit.A. nu.7. maximè in actibus connotantibus translationem dominij, quandò acceſſorium nullatenus cohæret, nec pertinet ad principale, à quo eſt diuiſibile, Oldrad. conſil.121. num.9. §. Quartò, Tuſchus lit.A. concluſ.79. num.2. & 3. Barboſa axiom.4.nu.11. Conſtat autem, Reliquias nullam coniunctionem, nullum reſpectum, aut proportionem acceſſorij habere ad illud rudetum, reſpectu cuius ſi quid haberent, conſiſteret in illo contractu, eſt autem manifeſtum, & indubitatum, Reliquias ſub nullo contractu venire poſſe, l. Nemo C. de Sacroſ. Eccleſ. cap.2. de Reliquijs, & Simoniacus, eſt venditos, Sylu. v. eodem, Bonac. q.4. de ſimon. num.8. Quarè cum iſte murator non ſit factus dominus illarum Reliquiarum ex illo contractu, eas ſibi retinere non poteſt, alienum enim ſemper eſt reſtituendum. Tum quia illi non ſuffragatur parabola de theſauro abſcondito in agro empto ſcienter ab homine, cuius fit non ſolum ager, ſed etiam Theſaurus, ſecundum Euangelium, & referunt D.Thom.2.2. q.66. art.5. Nauar. cap.17. nu.172. ad 176. Bonac. diſp.1. de Reſtitut. q.3. p.6. nu.7. aſſerentes, etiam Theſaurum inuentum in alieno agro diuidi inter patronum, & inuentorem, licet inuentus ſit intrà Eccleſiam. Ratio diſpar eſt, nam Theſaurus eſt prætio æſtimabilis, ideò tranſit ſub dominio emptoris cum agro, ſeu alia re empta, non ſic Reliquiæ Sanctorum, quæ ſunt inuendibiles. Prætereà quamquod non omnis Theſaurus ſit inuentoris, aut emptoris agri, ſeu alterius rei, ſed ille tantum, cuius patronus pœnitus ignoratur, definitur enim Theſaurus aceruus pecuniæ, de cuius depoſitione, & patrono nulla prorſus extat memoria. In caſu noſtro extat authenticum inſtrumentum indicans, cuiuſnam ſint Reliquię, & qua ratione ibi depoſitæ fuerint, igitur omninò reſtituendæ ſunt illi Prælato, qui nunc viuit ſucceſſor deponentis dictas Reliquias, ita quod, nec Rector Eccleſiæ, in qua depoſitæ fuerunt ab extraneo Prælato, ſibi eas retinere poteſt, ſed omninò reddendę ſunt verò ſucceſſori.

Sed, an iſte Murator nolens reſtituere inuentas Reliquias præter peccatum mortale, in quod incurrit poſt monitionem, reus ſit excommunicationis, aut alterius pœnæ?

Certum eſt hoc peccatum eſſe Sacrilegium, cum ſit ablatio rei Sacræ, ex cap. Quiſquis 21. 16. q.4. & iure ciuili violator ſepulcri punitur, morte, relegatione, damnatione ad metallum, deportatione, pecunia, manus amputatione, attenta ſemper qualitate violationis, Lauor. titul.2. de priſco, & recenti more funeral.

cap. 7. vbi leges, & Doctores citat.

Iure Canonico nullam inuenio pęnam ipſo iure contrà huiuſmodi ablatores,aut retinentes Reliquias, nam ſi aliquam incurrere deberent, maximè excommunicationem Bullæ Cęnę cõtrà vſurpantes iuriſdictionem Eccleſiaſticam, redditus,fructus, & prouentus pertinentes ad quaſcumque perſonas Eccleſiaſticas: aut aliam Tridentini ſeſſ.22.cap.11. contrà vſurpantes, aut in proprios vſus conuertentes iuriſdictionem,bona,cenſus,iura,obuentiones Eccleſiarum,aut beneficiorum, tàm ſæcularium,quàm Regularium,& aliorum locorum piorum,quæ in miniſtrorum, aut pauperum neceſſitates conuerti debent. Nam ſub prædictis nominibus non veniunt Reliquiæ,cum non ſint iuriſdictio Eccleſiaſtica, nec bona temporalia,nec talia bona, quæ poſſint conuerti in neceſſitates Clericorum, & pauperum, cum non ſint vendibiles, nec manducabiles.

DECISIO CDXIII.

An materia Eccleſiæ dirutæ vendi poſſit ad profanos vſus?

ABbas Sancti N. tuta conſcientia poteſt vendere parietes deſtructos cuiuſdam ſuæ Eccleſiæ cuidam Laico volenti perficere domum ſuam, quia in iure ſolum reperitur prohibita venditio lignorum,ca.Ligna 38.diſt.1. de conſecr. *Ligna Eccleſiæ dedicatæ non debent ad aliud opus iungi, niſi ad aliam Eccleſiam; vel igni ſunt comburenda, vel ad profectum in Monaſterio Fratribus, in Laicorum verò vſum non debent admitti.* Gloſa v.Profectum, dicit, non eſſe adhibenda in coquina, neque extrà Monaſterium in vineis. Itaque prohibitio reſtringitur ad ligna; conſequentèr ſaxa, & lapides conuerti poſſunt ad quemcumque vſum ſine peccato.

DECISIO CDXIV.

An permutatione beneficiorum ipſo iure vacent?

PArochus ſuum beneficium permutauit cum alio beneficio ſimplici, & obtinuit gratiam, atq; Ordinario tranſmiſsæ fuerunt Bullæ expeditæ in Curia Pontificis, hoc interim Parochus dubitat, an poſſit excipere Confeſſiones, quia putat, ſe non ampliùs eſſe Parochum, quia iam reſignauit beneficium Parochiale,ex quo dicitur beneficium reſignatum vacare, ſiuè reſignatio ſit ſimplex, idеſt facta ſine reſpectu ad fauorem tertij, vt docent omnes ſine vlla contradictione apud Pariſ.lib.1. de reſignat. benef. q.4. alitèr non poſſet conferri,ſi non vacaret, ſola enim beneficia vacantia conferuntur;ſiuè conditionalis, & ad fauorem tertij, vt in caſu noſtro permutatio, de communi apud prædictum Pariſium num.18. Quarè cum ille Sacerdos non ampliùs ſit Parochus, ſed Parochia,& beneficio priuatus,ac proindè careat non ſolùm titulo,& proprietate,ſed etiam poſſeſſione naturali, & ciuili, vt docuerunt Hoſt. Cardin. Abbas, Imola cum alijs in cap. Quod in dubijs, de renunt.alijs adductis à Pariſ. lib.1. de reſignat, q. 5. num.15. non poteſt proſequi ſpirituale munus excipiendi confeſſiones, niſi aliàs habeat poteſtatem iuriſdictionis delegatæ, nam ordinariam permutatione per-

perdidit ex dictis, cum non ampliùs ſit Parochus.

Prædictis tamen non obſtantibus, ille Sacerdos adhuc eſt Parochus, & poteſt, ac debet proſequi munus ſuum, donec alter permutans fuerit immiſſus in poſſeſſionem beneficij permutati. Ratio eſt, quia, licèt id commune ſit reſignanti, tàm ſimpliciter, quàm conditionatè, & ad fauorem tertij, vt in caſu noſtro, quod ipſo iure perdit titulum, & proprietatem, atque etiam poſſeſſionem, tàm naturalem, quàm ciuilem reſignans ſimpliciter, qui tamen reſignat, ſeu permutat in fauorem tertij, non perdit poſſeſſionem, ſed eam ſibi retinet, & conſeruat vſq; ad illud tempus, quo alter apprehendit poſſeſſionem benefitij, vt docent Puteus lib. 3. deciſ. 158. Samen. de trienal. q. 24. Rebuff. de pacif. poſſeſs. num. 285. ex illis Pariſ. lib. 1. de reſignat. q. 5. num. 37. ac proindè adhuc eſt verus Parochus quò ad huiuſmodi onera, & fructus facit ſuos vſque ad punctum poſſeſſionis per alterum acquiſitæ. Non ſunt ergò audiendi, qui oppoſitum docuerunt, quàmvis doctiſſimi à plebe habeantur.

DECISIO CDXV.

An ſit ſimonia, quod alter tantum redimat Bullas proprijs expenſis?

CONueniunt duo Beneficiarij in permutatione beneficiorum, quod vnus eorum tantum faciat expenſas pro expeditione ambarum Bullarum, & in ſupplicatione id non exprimunt, an id ſit ſimoniacum? Videtur, quòd non, quia expenſæ pro expeditione Bullarum non arguunt ſimoniam reſpectu eius, qui eas facit pro ſuo beneficio acquirendo, aliter in Curia non acciperentur huiuſmodi expenſæ, ergò neque ille, qui vult ex pacto ſoluere omnes expenſas, non enim eſt maior ratio de vno, quàm al tero. Deindè Papa ipſe non eſt ſimoniacus, cuius nomine Curia recipit expenſas Bullarum, quarè dans erit ſimoniacus, non enim correlatiua debent ad imparia iudicari.

Dico nihilòminus, talem conuentionem eſſe ſimoniacam, quia reſignatio, ſeu beneficiorum permutatio debet eſſe omninò libera ſine vlla pactione, aliter committitur ſimonia, cap. Cum pridem 4. de pactis, gloſ. in cap. Cum vniuerſorum, de rerum permutat. In terminis noſtris Puteus lib. 2. deciſ. 40. Nauar. conſil. 1. de ſimon. n. 3. conſil. 30. Pariſ. lib. 14. de reſignat. q. 7. num. 1. & 9. Nec obſtant ſupradicta, quia iuſtificantur per Apoſtolicam diſpenſationem, ideò enim omnia exprimi debent in ſupplicatione, vt euitetur crimen ſimoniæ, nam tunc Papa per ſuum reſcriptum facit ceſſare omnem ſimoniam iure poſitiuo inductam, Hoſt. in cap. 1. Ne Prælati vices; Ioannes Andr. in cap. 1. de ſimon. de communi Pariſ. lib. 14. de reſignat. q. 3. num. 10. & 15. quæ tacentur, non carent vitio ſimoniæ, de neceſſitate exprimenda, vt euacuetur.

DECISIO CDXVI.

An Inquiſitor præferatur Vicario Generali, & Capitulari?

PRæfertur. Tum quia delegatus Principis honorandus eſt, ſicut delegans, gl. v. Deleganti, cap. Cum olim,

de off.deleg.Sed inquiſitor eſt delegatus Papæ, Vicarij verò vices gerunt Epiſcopi, & Capituli longè inferiorum Papæ, cui & ſubijciuntur. Tum quia Inquiſitor eſt Iudex in cauſis fidei cõtrà vtrumq; Vicarium,nullo enim iure excipitur Vicarius, ſi in hæreſim incidat, quin ab Inquiſitore iudicetur. Tum quia Vicarius in Congregatione S.Officij poſtponitur Inquiſitori, licet ibi ſit vti vices gerens Epiſcopi, ergò ſimpliciter Vicarius poſtponitur. Si verò fiat Congregatio coràm Vicario ex officio Epiſcopali, ſeu Capituli, in quo velit interuenire Inquiſitor extrà cauſas Sancti Officij, in qua Vicarius ſit caput, & Inquiſitor ſe habeat, vt conſultor,vt Doctor, aut Theologus, tunc priorem locum tenet Vicarius, quia in hoc caſu Vicarius huius Congregationis caput eſt, Inquiſitor verò cum alijs Doctoribus membrum, ratione cuius non ſpectatur, vt Inquiſitor,ideò cedit præcedentiam Vicario, nam quodlibet membrum eiuſdem corporis politi,ſicut & naturalis ſubijcitur, & poſtponitur capiti ſui corporis.

DECISIO CDXVII.

An Regulares poſſint ſibi conſtruere oratoria ſine licentia Epiſcopi?

REgulares,tàm mendicantes, quã non mendicantes non ſolum intrà ſua Monaſteria, verum etiam in villis ſuis poſſunt erigere oratoria intrà muros ſuarum Grangiarum,& domorum pro ſe,& ſuis colonis, benedicendo, & imponendo primum lapidem, & cætera faciendo, quæ ſunt neceſſaria ad celebrandum, accepto lapide ſacrato aliundè. Id autem habent non iure ordinario, ſed ex priuilegio conceſſo Cæleſtinis per Cæleſtinum V. cuius Bulla ad verbum inſeritur in Bulla 18. Eugen. IV. incip. *Ad decorem Sacræ Religionis*, apud Rodr. fol. 96. & refertur in Bullario Nouo illa Cęleſtini incip. *Et ſi cunctos*. Prædicto autem priuilegio vti poſſunt etiam Mendicantes per communicationem priuilegiorum, quia capaces ſunt talis benedictionis, cum non ſit propriè actus Ordinis Epiſcopalis,ſed competere poſſit,& delegari omnibus Sacerdotibus ex Pontificali,& Rituali. Obſeruandum autem eſt, hoc priuilegium intelligi conceſſum ſinè præiudicio Parochorum, ideò dixi, quod illa conficere poſſunt intrà ambitum domorum ſuarum, quia extrà, etiam in ſuis prædijs illa ædificare non poſſunt ſinè licentia Epiſcopi,& Parochi,quia illis præiudicium infertur. Vide Tambur. tom.1. diſp.22. in fine. Portel.v. Altare, Compend. Rodr. reſolut. 9. num. 8.

DECISIO CDXVIII.

An Abbas titularis poſſit ſibi eligere Confeſſarium?

GRegorius IX. relatus,cap.fin. de Pœnit.indulget priuilegium his verbis: *Ne pro dilatione pœnitentiæ periculum immineat animarum,permittimus Epiſcopis, & alijs Superioribus, nec non minoribus Prælatis exemptis, vt,etiam prætèr ſui Superioris licentiam,prouidum, & diſcretum ſibi poſſint eligere Confeſſorem*. Epiſcopi igitur, Superiores maiores, & Prælati exempti poſſunt ſibi eligere Confeſſorem; ſed iſte Abbas, de

de quo petitur non eſt Epiſcopus, nec Superior, vt ſupponimus, neque Prælatus minor, cum nullis ſubditis præferatur, neque iuriſdictionem aliquam habeat ſuper ſubditos, cum iſtis careat, & æquiuocè tantum ſit Abbas ſolo nomine, ergò non poteſt gaudere hoc priuilegio. Res eſt clara.

DECISIO CDXIX.

An caſus reſeruati ſint reſpectu Monialium?

CAſuum reſeruatio afficit etiam Moniales, ſi verba, quibus caſus exprimitur, ità generalia ſint, vt non excludant illas, probaui ſupra Deciſ. 212. Ratio eſt, tum quia reſeruatio pertinet ad diſciplinam Chriſtianam, vt fideles retrahantur à peccatis, ſed omnes, etiam Moniales indigent huiuſmodi diſciplina, ergò reſeruatio afficit illas; tum quia Tridentinum ſeſſ. 14. cap. 7. & can. 11. definit, Epiſcopum habere ius reſeruandi ſibi caſus, præſcindo à ſubditis, ergò ius hoc reſpicit omnes perſonas vtriuſque ſexus, & ſtatus ſiuè ſæcularis, ſiuè Regularis reſpectiuè, ac proindè reſeruatio afficit Moniales. Tum quia reſeruatio formalitèr, & immediatè eſt negatio iuriſdictionis, vel eiuſdem ademptio abſoluendi à talibus peccatis, ac proindè conſequentèr odioſa tàm Confeſſario, quàm pœnitenti, ergò afficit vtrumque. Tum quia Moniales ſe inuicem percutientes, vel Clericum, ſunt excommunicatæ, & Papa indulget, quod abſoluantur ab Epiſcopo, c. De monialibus 33. de ſent. excom. Ità tenent quos citaui ea Deciſ. 212. quibus adde Lupum de caſibus Bergomen. par. 1. diſt. 4. art. 1. difficul. 1. ad finem, Tambur. de iure Abbatiſſ. diſp. 16. q. 8. vbi nu. 10. citat Homob. part. 3. Canon. reſol. cap. 7. & 8. probantem, Moniales ob quemlibet exceſſum, etiam hæreſis externo actu proditæ abſolui poſſe ab Epiſcopo ſuo, vel Confeſsario de eius licentia, cum habeat iuſtum impedimentum adeundi Papam.

Dices, Confeſſarius non tenetur adire Superiorem pro obtinenda licentia abſoluendi Monialem, cum hæc ſit perſonalis obligatio pœnitentis, quaſi in pœnam ſui delicti, vt docet Sanch. lib. 2. cap. 13. nu. 14. quem pro ſe citat Tamburinus Ieſuita in ſua Methodo expeditę Confeſſionis lib. 3. cap. 9. §. 4. nu. 17. vbi dicit, quod, ſi pœnitens non poteſt adire Superiorem, caſus huic non eſt reſeruatus, palàm autem eſt, Monialem non poſſe exire clauſuram, vt adeat Epiſcopum pro abſolutione, ergò reſpectu Monialium nullus caſus eſt reſeruatus, cùm ſemper hoc habeant impedimentum.

Reſpondeo in hoc caſu Confeſſarium teneri adire Superiorem, ſtante conditione clauſuræ, & præcitati Doctores loquuntur in periculo, ſeu articulo mortis, quod poteſt abſolui pœnitens, qui impeditur adire ſuperiorem. Verum quidem eſt, quod Superiores deberent Confeſſario deputato conferre omnem ſuam poteſtatem quò ad forum animæ, ne confeſſio foret Monialibus odioſa, & Confeſſario oneroſa. Pariter, ſi occurrat caſus denuntiationis, debet Confeſſarius requiſitus ſubire huiuſmodi onus, quia ex officio ſuo debet

ſupplere ea, quæ ſpectant ad hoc Sacramentum, quæ iure Moniales per ſe efficere nequeunt.

DECISIO CDXX.

An remotus à Prouincialatu, eodem anno promoueri poſſit ad aliud Officium?

RAtio dubitandi accipitur ex cap.10. num.49. Regulæ Minimorum vbi dicitur: *Ipſi verò Correctores locales, reuoluto ſui Correctoriatus anno, ſemper ad minus per annum ſubiecti remaneant, niſi per ipſum Capitulum Prouinciale, vel Generale ad altiora officia nouiter eligerentur. Cæteri autem Superiores quicumque tanto ſaltem tempore, quantò illi prius Prælati extiterint, poſteà ſubiecti manebunt, niſi etiam ipſi, vt præmittitur ad altiora officia de nouo eligerentur.* Caſus accidit, quod quidam Prouincialis huius ordinis declaratus fuit incidiſſe in pœnas Simoniacis, & Ambientibus inflictas, ac proindè nullam, & inualidam fuiſſe electionem eius, demum à S. C. definitum fuiſſe, electionem quidem fuiſſe nullam, dictum vero Prouincialem, licet remotum, habere ius ad officia. Modò nonnulli prætendunt hunc in proximo Capitulo eligi non poſſe ad aliquod officium, cum non tanto tempore remanſerit ſine officio, quantò extitit Prælatus.

Reſpondeo iſte Pater ius habet non ſolum ad altiora officia, ſed etiam ad baſſiora, vt ita dicam; probatur. Tum quia per quatuor menſes extitit in prælaturà, ſaltem putatiuè, & ſine illa manſit per octo menſes, nam electus fuit die 29. Septembris 1647. declaratus verò priuatus, & ab officio remotus die 29. Ianuarij 1648. à quo tempore vſque ad 30. Septembris interponuntur octo menſes, ergò capax eſt electionis, cum non tantum, ſed longè plus extiterit ſinè prælatura, quam in ea remanſerit ex ſuppuratis. Tum quia electio nulla fuit, ergò reuera non dicitur manſiſſe in prælatura ex parte rei, ergò id illi non deberet obeſſe, quamuis aliàs plus extitiſſet Prælatus, quam Subditus, aliquid enim eſſe nullum, & inualidum idem eſt, ac non eſſe, l. Duo ſunt ff. de teſtam. tut. Tum quia, quod nullum eſt, præiudicium non affert, L.1. §. Hæc autem verba, ff. Quod quiſque iuris. Electio autem prædicta fuit nulla, ergò non potuit præiudicare huic Religioſo in hoc Capitulo. Tum quia non præſtat impedimentum, quod de iure non ſortitur ſuum effectum, reg.52. in 6. exemplificant in propoſito, nam electionem ſecundam non impedit prior, quæ nulla fuit, licet etiam non fuerit caſſata, cap. Auditis, de elect. Tum quia nullum quod eſt, nullum effectum producere poteſt, L.4. §. Condemnatum ff. de re. iud. gloſ. v. Irritandam cap.29. de elect. & ita tenendum.

DECISIO CDXXI.

An Confratres nolentes Parochum exercere iura Parochialia in Oratorio ſubiecto incurrant pœnam?

QVidam Confratres nolunt Parochum fungi ſuo officio iuris Parochialis in ſuo Oratorio ſito intrà Parochiam, & nullum habent priuilegium

gium à Sede Apoſtolica, certè iſti incurrunt excommunicationem decimam ſeptimam Bullæ Cœnæ Domini inflictam contrà vſurpantes iuriſdictiones, ſeu fructus, redditus, & prouentus ſpectantes ad Eccleſiaſticas perſonas ratione Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum, intellige prætenſo iure quaſi ad ſe pertineant, Nauarr. cap.27. nu.21. Caiet. Excom.5. c.27. Bonac. diſp.1. q.18. p.2. ſed iſti Confratres nolentes, quod Parochus fungatur ſuo officio in Oratorio ſito in ſua Parochia, ſibi vſurpant iuriſdictionem, & prouentus ſibi obuenientes ratione beneficij Parochialis, vt notum eſt, ergò incurrunt dictam excommunicationem. Quod Eccleſia Parochialis habeat intentionem fundatam de iure communi ſuper omnibus Eccleſijs, oratorijs, decimis, & prouentibus intrà ſuam Parochiam, colligitur ex cap. Eccleſiæ 43. cap. Quicumque 44. 16. q.1. cap. Ad audientiam 3. de Eccleſ. ædif. Canon. locis citatis, & in cap. Paſtoralis, de ijs, quæ fiunt, & in Rubr. de Paroch.

DECISIO CDXXII.

An ſollicitatio in Confeſſionali, ſed extrà Confeſſionem, etiam non ſimulatam, ſit denuntianda?

Confeſsarius, & fœmina ex condicto, ſine vllà intentione Sacramenti Pœnitentiæ, omni excluſa ſimulatione ſollicitantes ſe in Confeſſionali non ſunt rei Bullæ Gregorij XV. quod probatur, tum quia hic nullus eſt Sacramenti abuſus, cum nulla ſit intentio ergà hoc Sacramentum, nec expreſsè, nec virtualiter, cum vſquequàque excludatur Confeſſio tàm vera, quàm ſimulata, ergò Confeſsarius denuntiandus non eſt. Tum quia extrà occaſionem Confeſſionis in quouis loco, vt Confeſſarius fiat reus huius Bullæ, neceſſaria eſt ſimulatio Confeſſionis, vt colligitur ex verbis Bullæ iſtis. *Siue extrà occaſionem Confeſſionis in Confeſſionario, aut in loco quocumque, vbi Confeſſiones Sacramentales audiantur, ſeu ad Confeſſionem audiendam electo, ſimulantes ibidem Confeſſiones audire.* Nam hæc vltima particula: *Simulantes ibidem Confeſſiones audire*, refertur ad quemcumque locum, ſiue ſit Confeſſionale ordinarium, ſiue deputatum, & electum pro Confeſſione, vt probatur, tum ex generali Regula: quod clauſula vltimo loco poſita refertur ad omnia præcedentia, cap. Secundo requiris 41. de appellat. cap. Inquiſitioni 71. eod. Tum quia dictio *ibidem*, refertur ad quemcumque locum, vbi Confeſsiones audiuntur, ſiue ibi ſit Confeſſionale, ſiue non, non enim attenditur locus materialis, ſed formalis exercitij Confeſſionis, ſiue realis, ſiue ſimulatæ. Tum quia regulantur ab eodem verbo audire, ergò æqualis diſpoſitio ſimulationis in omnib. Quomodò ſimuletur Confeſſio, dixi deciſ. 366.

DECISIO CDXXIII.

An Miſſa Roſarij, Carmeli, &c. poſſit dici à quolibet Sacerdote?

Miſſa propria Roſarij, S. Mariæ de Carmine, & ſimilius conceſſæ

ceſſæ Regularibus poſſunt celebrari, etiam à Sacerdotibus, qui tamen inſeruiunt Monialibus eorumdem Ordinũ, quibus illæ ſpeciales Miſſæ conceſſæ fuerunt;probatur: tum quia magnum abſurdum ſequitur, quod nimirum Moniales Epiſcopis ſubiectæ ſint perpetuò priuatæ auditione Miſſarum proprij Ordinis, ſi non poſſunt dici à ſuis Sacerdotibus ſæcularibus deputatis ab Epiſcopo, qui non tenetur illis concedere Religioſum ſui Ordinis, vt eam Miſſam audire poſſint,ne ergò ſequatur hoc abſurdum, dicendum eſt, Sacerdotem ſæcularem deputatum poſſe celebrare, & dicere Miſſam propriam de Roſario. Tum quia huiuſmodi Miſſæ adnexum habent priuilegium liberandi animam à Purgatorio, nulla ratio ſuadet, quod hoc priuilegio priuentur, quo vti poſſunt etiam ſæculares audiendo Miſſam habentem dictum priuilegium. Tum quia Moniales, etiam ſubiectæ Epiſcopo, gaudent priuilegijs conceſſis viris Regularibus ſui Ordinis, vt multis probaui reſol.52.q.24.num.*69*. ergò & hoc audiendi Miſſas proprias in ſuis Eccleſijs,ac proindè dicendas à ſuis Capellanis ſæcularibus. Tum quia Moniales canunt per ſuum Confeſſarium ſæcularem Miſſas,quandò occurrunt feſta Sanctorum ſui Ordinis, ergò Miſſa cantanda eſt conformis Diuino Officio,vt tradit Rubrica Miſsalis,ac proindè, ſicut Moniales recitarunt Diuinum Officium proprium ſui Ordinis, ita illi correſpõdere debet Miſsa propria Ordinis à Sacerdote ſæculari cantanda. Nec his obſtat Reſponſum S.C.quia reſpondetur loqui de illis Sacerdotibus,qui non inſeruiunt Monialibus celebrantibus extrà illarum Eccleſias. Neque his contrarium dixi reſolut. 25. num. 24. Vide ſuprà Deciſ. 142.

DECISIO CDXXIV.

An acta Congregationis non vocatis Prioribus valeant?

AD Congregationem, quæ ſolet fieri ſingulis annis biennijs intermediante Capitulo, ſingulo quoque triennio, de iure accedunt cum Prouinciali quatuor Definitores,cum Diſcreto Prouinciali, nullis fuit intimata Prioribus, ſed tantùm admoniti fuerunt Vocales; non obſtante admonitionis omiſſione, acta in illa ſuum obtinuerunt valorem, & firmitatem, conſtat ex eo; tum quia in cap. 2. Regulæ nihil dicitur de intimatione, aut admonitione faciendis Prioribus,ergò eius omiſſio non poteſt obeſſe actibus Congregationis. Tum quia nullus poteſt accedere ad Congregationem,niſi illi,qui in ea vocem habent, & ſolum iſti vocandi ſunt, ſed Priores nullam vocem habent in Congregationibus, ergò,ſi non vocantur, irrita non fiunt acta in illa, non enim dicuntur contemni, qui vocem non habent, ſi non vocentur.

DECISIO CDXXV.

An Definitor Generalis in Congregationibus intermedijs vocem habeat?

REſpõdetur negatiuè, vt clarè colligitur ex Bulla Clementis VIII. incip. *Decet Romanum*, in Bullario noſtri Ordinis ibi: *In electione verò nouorum*

rum Prouincialium, Cuſtodum, & Definitorum Prouincialium in Capitulis Prouincialibus faciendis, Prouinciales præteriti, Diſcreti Prouinciales, Priores, & Diſcreti Conuentuum, nec non Definitores Generales actuales, ac demùm Procurator Generalis tunc exiſtens vota habeant. Ad Priorum verò, & Diſcreti Prouincialis electionem, Prouincialis, & quattuor Definitores Prouinciales tantùm procedant. Vocem ergò habent tantùm in Capitulo Prouinciali, & in primo actu electionis, non in ſecundo, in quo eliguntur Priores, ſiuè id fiat in Capitulo, in quo eliguntur Prouincialis, Diſcretus, & Cuſtos ad Capitulum Generale, ſiuè in Congregatione, in qua ſolùm Priores eliguntur, quæ non dicitur Capitulum, & in ea votum non habet Definitor Generalis, cum excludatur per dictionem, *tantùm*, quæ eſt incluſiua expreſſorum, & excluſiua non expreſſorum, l. Qui ſella, §. Qui actum, ff. de ſeruit. ruſtic. præd. ex allegatis à Barboſa ſuper hac dict. 401. num. 2.

DECISIO CDXXVI.

An Canonici Cathedralis funus perſoluant intrà Eccleſiam Regularem, vbi ſepelitur Concanonicus?

CAnonici non poſſunt perſoluere funus, ſiue ſit Canonici, ſiue alterius perſonæ magni nominis, intrà Eccleſiam Regularem. Probatur; tum quia Canonici, ſeu eius Capitulum in caſu præſenti iure Parochiali vtitur, vt patet, nam actus funerandi ſpectat ad ius Parochiale, gl. v. Parochialibus, ea. Quia ex eo 3. de pactis ſiquidem ius ſepulturæ competit Eccleſiæ Parochiali, ex eo, quod talis eſt, ex allegatis per Canon. in tit. de Paroch. & Sepult. ergò eodem iure cenſeri debet, quo cæteri Parochi, cum quibus ſpectatur in eodem munere; ſed cæteri Parochi non poſſunt intrà Eccleſias Regulares funus perficere, vt deciſum retuli reſol. 51. q. 26. & q. 72. quia in eorum Eccleſijs, cum ſint exemptæ, nulli actus Parochiales, ſeu iuriſdictionis ab extraneis exerceri poſſunt, ergò neq; Canonici hoc idem præſtare valent. Tum quia Eccleſiæ Regularium æqualitèr exemptæ ſunt contrà quoslibet Clericos ſæculares, etiam Epiſcopum, qui intrà illas nullum iuriſdictionis actum exercere poteſt, cap. Luminoſo 6. 17. q. 2. cap. Nimis 16. de exceſſib. Prælat. vbi agitur de funeribus, & alijs, ergò ſi Epiſcopus non poteſt vti aliquo actu iuriſdictionis intrà Eccleſias Regulares, multò minus id præſtare poſſunt Canonici, qui illius membra eſſe dicuntur. Tum quia Canonici per accidens, & quia volunt, vtuntur iuribus Parochialibus, ſed hoc Parochus exercet per ſe, & non per accidens, ideò tamen non poteſt hoc pręſtare intrà Eccleſias Regulares, ergò multò minus Canonici, qui nullum ſignum, nullam ſpeciem habent Parochi. Tum quia Canonicus mortuus non ampliùs eſt Canonicus, ſed cadauer ſub poteſtate Eccleſiæ Regularis, ergò ab eius Religioſis ſpiritualitèr curandum, & non à Canonicis. Rem declaratam referunt Peyrin. Bulla 2. Iulij II. §. 21. num. 57. Compend. priuileg. Theat. v. Sepultura in Schol. ex illis, Lucima Regul. v. Officium num. 13.

Non vi laſciate venire in camera queſti bardaſſe, che vi robbano. Explicando ſe: *Non di vitio*. An hæc verba dicenda ſint iniurioſa, & patiens agere poſſit actione iniuriarum? In vtroque caſu excludi poteſt iniuria, in primo quidem, quia illa locutio eſt potius modus corrigendi, quam iniuriandi, quandò reuera notum eſt, Religioſum non viuere Regulariter, vt in caſu noſtro, in quo conſtat, N. raro accedere ad chorum, vagari cum perſonis parum bonis, & cum ſæcularibus ludere, meritò igitur reprehenſus fuit ſine vlla iniuria. In ſecundo ſuadetur ex definitione, & requiſitis ad iniuriam, nam iniuria ſunt omnia verba contrà bonos mores ſine cauſa prolata contrà proximum, vt dixerunt Roman. conſ. 183. num. 2. Farin. in praxi q. 107. num. 22. Grammat. deciſ. 14. nu. 9. vndè ille dicitur fauere iniuriam, qui habet animum infamandi, qualis eſt ille, qui non habet iuſtam cauſam obloquendi, l. Si quidem, l. 3. C. de iniur. cap. Ex merito, cap. Deteriores 6. q. 1. ac proindè qui ſcit ſe facere iniuriam, l. Illud 2. 15. q. 1. Menoch. lib. 5. de præſumpt. 40. num. 32. cum alijs Mar. Anton. lib. 3. reſol. 1. nu. 57. Sed iſte Religioſus per ea verba, vt ſe declarauit, non intendebat iniuriam facere N. ſed ea protulit, vt remoueret inconuenientia, & pericula, quæ accidere poterant, nam illi iuuenes paſſim comeſtibilia, & alia pro communitate repoſita, auferebant, & conſumebant; conſequenter habebat aliqualem cauſam conquerendi, & ſufficienter excluſit iniuriam proteſtando, ſe non taxare iuuenes de aliquo vitio, ſed vſus fuit illis verbis, quibus parentes etiam, licet indiſcretè, vti ſolent, cum indignantur contrà proprios filios propter aliquas leuitates, quas faciunt. Et his partes acquieuerunt.

DECISIO CDXXXI.

An Ordinarius exigere poſſit iuramentum à Superiore Regulari ſuper ætate, & bonitate Sacerdoti præſentati?

Qvidam Ordinarius prætendebat cogere quemdam Superiorem Regularem ad iurandum iuridicè ab eo interrogatum ſuper ætate, & probitate morum ſui Sacerdotis, quem volebat illi præſentare pro examine ad Confeſsiones ſæcularium audiendas. Reſponſum fuit, id nullatenus facere poſſe. Tum quia id à ſæculo nunquam auditum fuit, & tàmquam nouum, non eſt congruum, nec laudabile, quia nouitates ſolent generare diſcordias, cap. Cum conſuetudinis 9. de conſuet. Tum quia ab antiqua practica non eſt recedendum, vt dixit Baldus in l. Illud ff. de excuſat. tutor. Anchar. in conſil. 177. praxis autem Ordinariorum vſque modò fuit examinare Sacerdotes præſentatos ſine iuramento; ergò eadem deinceps ſeruanda eſt. Tum quia huiuſmodi obligatio iurandi non præſcribitur in Clem. Dudum, de ſepult. neque in Tridentino ſeſſ. 23. cap. 15. vbi duo ſolum ſtatuuntur, examen, & approbatio in ordine ad examen, ergò hæc duo ſufficiunt, ſi enim legislator iudicaſſet neceſſarium huiuſmodi iuramentum, ſicut præcepit examen, illud expreſſiſſet, vndè intrà

illud

illud axioma; Lex ſi aliud voluiſſet, expreſſiſſet, l. Vn. §. Sin autem, C. de caduc. toll. l. Si ſeruus, §. Prætor ait, Verſ. Non dixit, ff. de acquir. hæred. Lex enim aliquid noluiſſe præſumitur, ſi facilè potuit illud exprimere, & non expreſſit, Barboſa Vaz. lit. L. num. 32. iuribus, & Doctoribus citatis. Patet ergò, id lege non concedi Epiſcopis ſuper Regulares exemptos ab eis. Tum quia nulla ratio ſuadet exactionem huius iuramenti, ſiquidem generarentur ex eo diſcordiæ, & rixæ inter Superiorem, & ſubditum, cum agatur de reuelandis defectibus ſubditorum, quod quiſque ægrè fert. Tum quia Epiſcopus ſatis abundè, & prudentèr fungitur ſuo officio per examen approbandi, ad eum enim non ſpectat inquirere de vita, & moribus præſentatorum, ſed tantùm ad præſentantem, vt diſertis verbis dicitur in præcitata Clementina. Tum quia deferre iuramentum eſt actus iuriſdictionis, Abbas in cap. Si qui teſtium 8. de teſtibus; Ordinarius autem, licet habeat iuriſdictionē ſupèr præſentatos pro confeſſionibus ſecularium ad illos examinandos, eam tamen non habet ſuper præſentantes, nec præſentatos, quò ad iuramentum, quia id non exprimitur, nec delatio iuramenti aliquam connexionem, aut acceſſionem habet ad examen huiuſmodi ex natura negotij, cum de eo nō fiat mentio, & hactenus ſine aliquo iuramento fuerint examinati, & ſicut antè Tridentinū Epiſcopi nullum ius habebant examinandi Regulares pro confeſſionibus, quia id illis expreſsè conceſſum fuit per Tridentinum, ita neq; ius habent petēndi hoc iuramentum, cum nondùm expreſſum id fuerit in aliquo iure; manutenendi ergò ſunt Religioſi in ſua exemptione quò ad hoc. Demùm quò ad ætatem fruſtrà petitur iuramentum, cum exhibitione fidei baptiſmalis de ea conſtare poſſit.

DECISIO CDXXXII.

An Eccleſia conſecrata, polluta ſede vacante, reconciliari poſſit per aquam benedictam?

Conſtat de iure Eccleſiam conſecratam, ſi polluatur, reconciliandam eſse per Epiſcopum, adhibita aqua naturali admixta cinere, & vino ab eo benedicta, non autem præſtari poſse per ſimplicem Sacerdotem, cui id committi non poteſt ab Epiſcopo; cum ſit actus Ordinis Epiſcopalis, ita colligitur ex cap. Propoſuiſti 4. cap. Aqua 9. de conſecr. Eccleſ. Si verò Eccleſia eſt tantum benedicta, reconciliari poteſt per ſimplicem Sacerdotem delegatum ab Epiſcopo, vt dicitur in Rituali Romano Pauli V. vbi paulò inferiùs de conſecrata dicit; *Simplex Sacerdos tantum ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ poteſt Eccleſiam ab Epiſcopo conſecratam reconciliare cum aqua ab Epiſcopo benedictam*. Itaq; duplici modo recōciliatur Eccleſia violata, aqua ſimplici benedicta, vel admixta cinere, & vino, iſta benedictio eſt actus Ordinis, illa iuriſdictionis. Et ſi de vtraque non fiat mentio in citatis capitibus, colligitur tamen ex Rituali.

Regulares Superiores habent priuilegium reconciliandi ſuas Eccleſias benedictas tantum, ſi ſint pollutæ, per ſimplicem aquam à ſe benedictam; conſecratas verò poſsunt paritèr per eamdem aquam, quandò Epiſcopus

DECISIO CDXXVII.

An prohiberi poſſit delatio Crucis in proceſſionibus?

EPiſcopi per Edictum, ſeu in ſuis Synodis non poſſunt prohibere Regularibus delationem Crucis in proceſſionibus, tum viuorum, tum mortuorum, cum qua anteà ſolebant procedere. Probatur; Tum quia Regulares habent à Papa ius, & priuilegium erigendi Crucem in quibuslibet proceſſionibus, quod & in praxi manifeſtum apparet, quibus per Epiſcopos in ſuis Edictis, ſeu Synodis derogari non poteſt, vt omnes concedunt, cum Epiſcopi non ſint ſuprà Papam. Tum quia abſurdum eſt, Religioſos collegialitèr exire ſine Cruce, tamquam eorum duce, & ductore. Tum quia per Crucem diſtinguuntur ab extraneis. Tum quia, ſi non deferrent propriam Crucem, ſequeretur magna confuſio intèr Religioſos, Clericos, & Confratres mixtim incedentes. Optimum igitur eſt, vt vnuſquiſq; incedat ſub propria Cruce.

DECISIO CDXXVIII.

An de S. Rocho in omnibus Eccleſijs fieri poſſit?

ANſam dubitandi nonnullis dedit id quod refert Barboſa in ſuis Deciſ. Apoſt. Collect. 356. v. Feſta propria num. 26. inhęrentibus cortici verborum ſequentium: *Et huius Sancti Officium, & Miſſa de communi Confeſſoris, non Pontificis conceditur tantùm in ijs locis, vbi adſunt Eccleſiæ in eius honorem ædificatæ, & ſeruatis Rubricis Breuiarij. Eadem S. C. Rituum ſub die 30. Iulij 1629. refert Cartellin. de dilatione Canon. Sanct. pag. 81.* Sed non eſt firmanda mens legentis in cortice verborum, cum verba non ſint intelligenda, ſecundum quod ſonant, ſed ſecundum mentem proferentis, cap. Intelligentia 6. cap. Propterea 8. cap. In ijs 15. de verb. ſignif. quæ talis eſt, vt de S. Rocho non poſſit fieri officium, niſi in illis Eccleſijs, quæ ſuo nomini ſunt dicatæ, vt refert Gauantus ad diem 15. Auguſti his verbis; *Sacra Rituum Congregatio cenſuit, concedendam eſſe Miſſam, & Officium in eius die feſto, in Eccleſijs dumtaxat, & Eremitorijs habentibus requiſita Eccleſiarum in honorem eiuſdem Deo dicatis, non extrà dicta loca die 26. Nouembris 1629.* Et id eſt conforme Decretis annexis Breuiario Romano ibi: *Item vetuit, & prohibuit celebrari per totam ciuitatem, vel Diœceſim, etiam de cuiuſcumq; Ordinarij auctoritate Feſtum cum Officio, eò quòd in loco adſit Eccleſia, &c.* Manifeſtum igitur eſt, Officium S. Rochi celebrari poſſe tantum in Eccleſijs eius nomini dicatis.

DECISIO CDXXIX.

Cuinam creſcat, aut decreſcat valor pecuniæ?

IN depoſito, & locatione pecuniæ incrementum, aut decrementum ſpectat ad deponentem, & locantem, ſeu commodantem illam ad oſtentationem, ſeu, vt aiunt, ad monſtram, niſi depoſitum fiat ad purgandam morã, quia tunc erit creditoris, vel, niſi tranſierit in naturam mutui, in quo pecunia creſcit, & decreſcit mutuatario; ſicut

Sicut, & in cenſu in Societate vtrique creſcit, aut decreſcit.

Primum reſpectu Depoſiti, & Locati clarum eſt ex illo communi axiomate. Res domino ſuo ſtat, aut cadit, deſumptum ex D. Paulo 14. ad Roman. 4. nam eadem numero pecunia remanet, & ſolum variatur valor, ergò mutatio hæc ſpectat ad eum, qui dominus eſt, nempè ad deponentem, & locantem. Si depoſitum tranſit in naturam mutui, vt, quandò numeratur indigenti, vel mercatori, non tantum, vt ſciatur numerus pecuniæ, ſed, vt ea vti poſſit, in hoc caſu incrementum, & decrementum attinet ad mutuatarium, vt mox probatur. In depoſito ad purgandam moram eſt creditoris, quia pecunia eſt creditoris, ergò illi ſtare, aut cadere debet, & non deponenti, qui per depoſitum perdit dominium, quod ſuper illam habebat.

Secundum reſpectu mutui, & cenſus probatur. Tum ex dicto axiomate, quod res perit, aut ſtat domino ſuo, mutuatarius autem eſt dominus pecuniæ acceptæ, vt conſtat ex nominis etimologia, Mutuum enim dicitur de ſuo meum. Tum quia in cenſu Cenſuarius eſt venditor rei ſuæ, ſuper qua fundatur cenſus, recepta pecuniæ ſumma, quam facit ſuam, ſicut quilibet alius venditor, ergò & ſuum facit valorem pecuniæ, creſcentis, vel decreſcentis. Solutio igitur facienda eſt iuxtà valorem monetæ tempore initi contractus, non tempore ſolutionis, ita quod monetæ mutatio, ſeu alteratio non habet nocere, neque prodeſſe creditori, vt docent communitèr cum Angelo v. Solutio nu. 2. ibi Syluester. Bonac. de Mutuo p. 3. num. 22. ne aliquid ſupra ſortem recipiat. Megal. de contract. lib. 2. cap. 7. num. 109. §. Si vero. Layman lib. 3. ſect. V. tract. 3. par. 1. cap. 5. num. 15.

Tertium reſpectu Societatis probatur, tum quia id videtur colligi ex Bulla *Deteſtabilis* 45. Sixti V. ibi: *Si verò finita Societate ipſum capitulo extat, ei, qui illud in Societatem contulit reſtituat, niſi &c. Ac præterea ipſi contrahentes fructus, expenſas, & damna in commune conferant, & prout æquum, & iuſtum fuerit, ſibi communicent, atq; diuidant.* In reſtitutione ergò capitalis ex æquo diuidendum eſt, quod eſt ſuper capitale reliquum, conſequentèr augmentum monetæ, quò ad valorem. Tum quia licet pecunia ex ſe ſit infructifera, & ſterilis, Farin. part. 1. deciſ. 331. nu. 2. Ciriacus controu. 540. num. 10. tamen fructus parit ex auctoritate Principis, ſeu ex hominum vſu ab illo non reprobato, ergò is diuidendus eſt inter ſocios, ſicut & vterque debet æquale pati damnum ex eius diminutione. Tum quia vnus locupletaretur in detrimentum alterius contrà iura Societatis, quæ æqualitatem in omnibus poſtulat. Vide Bonac. p. 3. de Societ. num. 11. negantem poſſe apponentem ſibi retinere augmentum pecuniæ capitalis.

DECISIO CDXXX.

An ſequentia verba inferant iniuriam?

QVidam Religioſus, nō Superior, in alterum protulit huiuſmodi verba: *Doureſti viuere da Religioſo.* Non

Non vi laſciate venire in camera queſti bardaſſe, che vi robbano. Explicando ſe: *Non di vitio*. An hæc verba dicenda ſint iniurioſa, & patiens agere poſſit actione iniuriarum? In vtroque caſu excludi poteſt iniuria, in primo quidem, quia illa locutio eſt potius modus corrigendi, quam iniuriandi, quandò reuera notum eſt, Religioſum non viuere Regulariter, vt in caſu noſtro, in quo conſtat, N. rarò accedere ad chorum, vagari cum perſonis parum bonis, & cum ſæcularibus ludere, meritò igitur reprehenſus fuit ſine vlla iniuria. In ſecundo ſuadetur ex definitione, & requiſitis ad iniuriam, nam iniuria ſunt omnia verba contrà bonos mores ſine cauſa prolata contrà proximum, vt dixerunt Roman. conſ. 183. num. 2. Farin. in praxi q. 107. num. 22. Grammat. deciſ. 14. nu. 9. vndè ille dicitur fauere iniuriam, qui habet animum infamandi, qualis eſt ille, qui non habet iuſtam cauſam obloquendi, l. Si quidem, l. 3. C. de iniur. cap. Ex merito, cap. Deteriores 6. q. 1. ac proindè qui ſcit ſe facere iniuriam, l. Illud 2. 15. q. 1. Menoch. lib. 5. de præſumpt. 40. num. 32. cum alijs Mar. Anton. lib. 3. reſol. 1. nu. 57. Sed iſte Religioſus per ea verba, vt ſe declarauit, non intendebat iniuriam facere N. ſed ea protulit, vt remoueret inconuenientia, & pericula, quæ accidere poterant, nam illi iuuenes paſſim comeſtibilia, & alia pro communitate repoſita, auferebant, & conſumebant; conſequenter habebat aliqualem cauſam conquerendi, & ſufficienter excluſit iniuriam proteſtando, ſe non taxare iuuenes de aliquo vitio, ſed vſus fuit illis verbis, quibus parentes etiam, licet indiſcretè, vti ſolent, cum indignantur contrà proprios filios propter aliquas leuitates, quas faciunt. Et his partes acquieuerunt.

DECISIO CDXXXI.

An Ordinarius exigere poſſit iuramentum à Superiore Regulari ſuper ætate, & bonitate Sacerdoti præſentati?

Qvidam Ordinarius prætendebat cogere quemdam Superiorem Regularem ad iurandum iuridicè ab eo interrogatum ſuper ætate, & probitate morum ſui Sacerdotis, quem volebat illi præſentare pro examine ad Confeſsiones ſæcularium audiendas. Reſponſum fuit, id nullatenus facere poſſe. Tum quia id à ſæculo nunquam auditum fuit, & tàmquam nouum, non eſt congruum, nec laudabile, quia nouitates ſolent generare diſcordias, cap. Cum conſuetudinis 9. de conſuet. Tum quia ab antiqua practica non eſt recedendum, vt dixit Baldus in l. Illud ff. de excuſat. tutor. Anchar. in conſil. 177. praxis autem Ordinariorum vſque modò fuit examinare Sacerdotes præſentatos ſine iuramento, ergò eadem deinceps ſeruanda eſt. Tum quia huiuſmodi obligatio iurandi non præſcribitur in Clem. Dudum, de ſepult. neque in Tridentino ſeſſ. 23. cap. 15. vbi duo ſolum ſtatuuntur, examen, & approbatio in ordine ad examen, ergò hæc duo ſufficiunt, ſi enim legiſlator iudicaſſet neceſſarium huiuſmodi iuramentum, ſicut præcepit examen, illud expreſſiſſet, vndè intrà

illud

illud axioma; Lex ſi aliud voluiſſet, expreſſiſſet, l. Vn. §. Sin autem, C. de caduc. toll. l. Si ſeruus, §. Prætor ait, Verſ. Non dixit, ff. de acquir. hæred. Lex enim aliquid noluiſſe præſumitur, ſi facilè potuit illud exprimere, & non expreſſit, Barboſa Vaz. lit. L. num. 32. iuribus, & Doctoribus citatis. Patet ergò, id lege non concedi Epiſcopis ſuper Regulares exemptos ab eis. Tum quia nulla ratio ſuadet exactionem huius iuramenti, ſiquidem generarentur ex eo diſcordiæ, & rixæ inter Superiorem, & ſubditum, cum agatur de reuelandis defectibus ſubditorum, quod quiſque ægrè fert. Tum quia Epiſcopus ſatis abundè, & prudentèr fungitur ſuo officio per examen approbandi, ad eum enim non ſpectat inquirere de vita, & moribus præſentatorum, ſed tantùm ad præſentantem, vt difertis verbis dicitur in præcitata Clementina. Tum quia deferre iuramentum eſt actus iuriſdictionis, Abbas in cap. Si qui teſtium 8. de teſtibus; Ordinarius autem, licet habeat iuriſdictionẽ ſupèr præſentatos pro confeſſionibus ſecularium ad illos examinandos, cum tamen non habet ſuper præſentantes, nec præſentatos, quò ad iuramentum, quia id non exprimitur; nec delatio iuramenti aliquam connexionem, aut acceſſionem habet ad examen huiuſmodi ex natura negotij, cum de eo nõ fiat mentio, & hactenus ſine aliquo iuramento fuerint examinati, & ſicut antè Tridentinũ Epiſcopi nullum ius habebant examinandi Regulares pro confeſſionibus, quia id illis expreſsè conceſſum fuit per Tridentinum, ita neq; ius habent petendi hoc iuramentum, cum nondum expreſſum id fuerit in aliquo iure; manutenendi ergò ſunt Religioſi in ſua exemptione quò ad hoc. Demùm quò ad ætatem fruſtrà petitur iuramentum, cum exhibitione fidei baptiſmalis de ea conſtare poſſit.

DECISIO CDXXXII.

An Eccleſia conſecrata, polluta ſede vacante, reconciliari poſſit per aquam benedictam?

CONſtat de iure Eccleſiam conſecratam, ſi polluatur, reconciliandam eſse per Epiſcopum, adhibita aqua naturali admixta cinere, & vino ab eo benedicta, non autem præſtari poſse per ſimplicem Sacerdotem, cui id committi non poteſt ab Epiſcopo, cum ſit actus Ordinis Epiſcopalis, ita colligitur ex cap. Propoſuiſti 4. cap. Aqua 9. de conſecr. Eccleſ. Si verò Eccleſia eſt tantum benedicta, reconciliari poteſt per ſimplicem Sacerdotem delegatum ab Epiſcopo, vt dicitur in Rituali Romano Pauli V. vbi paulò inferiùs de conſecrata dicit; *Simplex Sacerdos tantum ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ poteſt Eccleſiam ab Epiſcopo conſecratam reconciliare cum aqua ab Epiſcopo benedictam.* Itaq; duplici modo recõciliatur Eccleſia violata, aqua ſimplici benedicta, vel admixta cinere, & vino, iſta benedictio eſt actus Ordinis, illa iuriſdictionis. Et ſi de vtraque non fiat mentio in citatis capitibus, colligitur tamen ex Rituali.

Regulares Superiores habent priuilegium reconciliandi ſuas Eccleſias benedictas tantum, ſi ſint pollutæ, per ſimplicem aquam à ſe benedictam; conſecratas verò poſsunt paritèr per eamdem aquam, quandò Epiſcopus

Z renuit,

tenuit, aut diſtat per quadraginta milliaria, infrà verò id ſpatium debent accipere aquam ab Epiſcopo benedictã. Ita Rodr. tom. 1. q. 19. art. 6. cum eo Portellus v. Eccleſia, Mirand. tom. 2. q. 36. art. 8. Tambur. tom. 1. diſp. 23. q. 10. & alij omnes.

Colligo ex his, Vicarium Generalem Capituli poſse delegare hanc poteſtatem cuilibet Sacerdoti reconciliandi Eccleſiam conſecratã cum ſimplici aqua benedicta. Tum quia is non eſt actus ordinis, ſed iuriſdictionis ordinariæ Epiſcopi, in quam ſuccedit Capitulum ſede vacante. Tum quia huiuſmodi reconciliatio ſimplex non obſtat Eccleſiæ conſecratæ, vt patet ex citatis priuilegijs, ſed multum illi congruit, & producit eumdem effectum, quem reconciliatio mixta; Tum quia ſicut diſtantia locorum magna permittit aliàs prohibitum, §. Hæres abſens, ff. de iudic. ita & mors, quæ arguit infinitam diſtantiam inter Superiorem, & ſubditos, rationabilitèr permittet, Eccleſiam conſecratam, ſi polluatur, poſse reconciliari per ſimplicem aquam benedictam. Tum quia non eſt maior violatio contra vnam, quàm alteram Eccleſiam, ergò qualibet Eccleſia, ſiue benedicta, ſiue conſecrata reconciliari poteſt vtroq; modo, & licet vnicuique aſſignetur propria forma reconciliandi, id tamen non eſt de neceſſitate medij, ſed tantum præcepti, quod ceſsat in caſu præſenti, quia neceſſitas non eſt ſubiecta legi, cap. Quanto 4. de conſuet. & neceſſitate, alias illicitum, fit licitum, c. Quod non 4. de reg. iur. & neceſſitate illarum culpabile non eſt, cap. Ad limina 7. 30. q. 1. Igitur Vicarius ſine ſcrupulo poteſt mandare huiuſmodi reconciliationem. Ita tenet Bonac. in addit. ad primum tomum.

DECISIO CDXXXIII.

An Legatus à Latere poſſit approbare Confeſſarios?

NOn poteſt, probatur. Tum quia id munus ſpectat ad Epiſcopum ex Trident. ſeſſ. 23. cap. 15. ibi: *Ab Epiſcopis per examen*, ergò non ad Legatum. Tum quia id officium ſpectat ad habentes curam animarum cum poteſtate Epiſcopali, vel quaſi, vt colligitur ex diſpoſitione Tridentini, quæ ordinatur ad ſalutem animarum; ſed Legatus non remittitur, tamquam curator, & paſtor ouium, ſed præcipuè, vt gubernet in temporalibus magis, quã in ſpiritualibus, cum eius poteſtas tendat ad forum contentioſum magis, quàm ad voluntariũ. Tum quia, quandò alicui ex officio eſt aliquid expreſsè commiſſum, cenſentur excluſi alij, quibus illud tale non fuit expreſsè cõceſſum, quia lex ſufficientèr prouidit. Tum quia Legatus quædam ſpecialia non poteſt, niſi illi expreſsè ſint conceſſa, arg. cap. Quod translationem 4. de off. leg. ibi: *Ad ea tamen ſine ſpeciali mandato noſtro non debuiſti manum extendere*. Tum quia Legatus iuriſdictionem Epiſcopi non debet eneruare, neque confundere, ca. Peruenit 39. 11. q. 1. neque turbare, vt inquit Trident. ſeſſ. 24. cap. 20. ergò neque poteſt examinare, aut approbare Confeſsarios, id enim eſt turbare eius iuriſdictionem, ad Epiſcopum enim, non ad Legatum ſpectat habere curam animarum, & prouidere illis de Confeſſarijs, Tum quia id eſt eximere Sacerdotes

dotes

dotes à iuriſdictione Epiſcopi, quò ad examen, & approbationem, quod efficere non poteſt, nam eximere aliquem à ſuo Ordinario eſt contrà ius commune, quod facere non poteſt Legatus, ex allegatis à Ciarlinio cap. 125. nu. 77. Tum quia examinare, & approbare Confeſsarios eſt propriè munus Ordinarij; ſed Legatus à latere, licet dicatur Ordinarius, gl. in cap. 2. de off. legati v. Reputantes, tamen talis non eſt reſpectu huius muneris, cum non ſit miſſus ad curam præcisè animarum, reſpectu cuius potius extraordinarius diceretur, vt dicitur quatenus confert beneficia ex allegatis à Gonzal. ſuper Reg. 8. Cancell. gl. 21. ad finem. Tum quia ſequeretur, quod Epiſcopus iuſta exigente cauſa non poſſet facere reuocationem generalem Confeſſariorum. Tum quia Confeſſarij Legati non tenerentur caſibus Epiſcopalibus, cum non eſſent Confeſſarij Epiſcopales. Tum quia cum ex officio non incumbat Legato habere curam animarum, ſi ius habet approbandi Confeſsarios, id erit illi priuilegium à Papa ſpecialitèr conceſſum, de quo tamen non conſtat, ergò nullum ius habet circà Confeſſarios.

Naldus v. Legatus num. 8. dicit, Legatum à latere comprehendi ſub nomine proprij Sacerdotis iuxta cap. Omnis, de Pœnit. ac proindè excipere Confeſsiones, & alijs id munus committere, & hoc ex natura, & officio ſuæ legationis, & quod ſit proprius Sacerdos eorum, quibus præeſt, probat auctoritate quamplurium. Sed aliud eſt, eſſe proprium Sacerdotem, aliud approbare Sacerdotes in Confeſſarios, licet enim antiquitus proprius Sacerdos poſſet etiam per alium excipere Confeſſiones, modò poſt Tridentinum huiuſmodi commiſſio ſpectat tantum ad Epiſcopos, ita quod, nec Epiſcopus poteſt confiteri ſimplici Sacerdoti, niſi illum prius iudicet idoneum, & approbet pro ſe, vt non ſemel deciſum fuit, itaque verum eſt hoc antecedens: Legatus eſt proprius Sacerdos in ſua legatione, ergò poteſt munus excipiendi Confeſſiones alijs ſimplicib. Sacerdotibus committere; negatur conſequentia in terminis Tridentini, licet antè fuiſſet vera; vndè, licet concedatur dictis Doctoribus, quod Legatus ex officio ſit proprius Sacerdos, quod ego non concedo, ex ſuperius addictis, adhuc ex officio ſuo ius non habet approbandi Confeſſarios, cum ſint diuerſa, ex quibus non infertur, ex vulgatis iuribus.

Probat ſecundò, quia non ſolum habet poteſtatem ordinariam, ſed maiorem Epiſcopis ex Abbate in cap. Cum in iure, de off. deleg. & in cap. de tranſact. num. 5. fine, & poteſt ea omnia, quæ non ſunt reſeruata Papæ in ſignum ſpecialis priuilegij; pariter nec tantum eſt ſuperior in caſibus appellationis, vt Archiepiſcopus, ſed etiam in caſibus ſimplicis querelæ ex eodem Abbate. Sed reſpondetur, Legatum habere maiorem poteſtatem, non ſimplicitèr, ſed reſpectiuè ad ea, quæ Epiſcopis non competunt, aut non conceduntur, maioritas igitur attenditur reſpectiuè ad priuilegia, quæ Papa concedit Legatis à latere; non conſtat autem Legatos habere priuilegium approbandi Confeſsarios. Deindè patet,

examinationem Confeſſariorum factam per Legatum, inducere exemptionem in eoſdem Confeſſarios, qui ex hoc non ſubijciuntur ſuo Epiſcopo; quæ exemptio eſt reſeruata Papæ, gl. v. Reſeruata cap. 4. de offic. legati. Inſuper Legatus adiri non poteſt per ſimplicem quærelam, nec auocare à ſe cauſas, niſi per viam appellationis, ex Domin. in cap. Romana, de foro compet. in 6. Gammar. de off. legati lib. 8. nu. 16. & 17. expreſſius in Trident. ſeſſ. 22. cap. 7. vbi innouatur conſtitutio Innoc. IV. relata cap. Romana, de appellat. in 6. & mandatur obſeruari; & in ſeſſ. 24. cap. 20. dicitur, quod cauſæ omnes in prima inſtantia expediantur ab Ordinarijs, quos non poſſunt Legati etiam à latere impedire, aut eorum iuriſdictionem præripere, aut turbare, niſi Epiſcopo prius requiſito, & negligente, aliter acta nullius ſunt momenti. Ecce poteſtas limitata Legatis, quatenus turbatiua eſt poteſtatis Epiſcopalis.

Confirmat Naldus, quia Legatus, cum ſit proprius Sacerdos, quemcumque abſoluere poteſt, non ſolum à peccatis nondum reſeruatis, ſed etiam poſita reſeruatione, per quam illi non auffertur poteſtas, quam antè habebat, cum minor non poſſit auferre poteſtatem maiori, qualis eſt Legatus ſuprà Epiſcopum, valdè enim indignum eſſet, ſi Legatus deberet impetrare licentiam ab Epiſcopo abſoluendi Ligatum caſibus reſeruatis. Reſpondetur, Legatum non ex officio, ſed ex priuilegio dici proprium Sacerdotem, non ex titulo ſuæ legationis, cum poſſit dari Legatus nondum Sacerdos, & continuari in officio ſine Sacerdotio; ſi tamen ſit Sacerdos, abſoluet à quibuſcumque peccatis, quia reſeruatio dirigitur ad ſubditos Epiſcopi, cui non eſt ſubiectus Legatus. Neque indè colligitur, Legatum approbare poſſe Confeſſarios, ex dictis, ſiquidem id munus non ſpectat ad Sacerdotem proprium, ſed ad Epiſcopum, vt dicitur ſeſſ. 14. cap. 7. & can. 11.

DECISIO CDXXXIV.

An abſolutio à reſeruatis data per Ordinarium ſuffragetur pro foro externo?

SVffragatur: pro cuius probatione ſciendum eſt, quod in iure aliqui exprimuntur caſus, in quibus excommunicati propter percuſſionem Clerici, (quod idem dicitur de alijs cenſuris Papæ reſeruatis) poſſunt abſolui ab Epiſcopo, qui ſunt mortis articulus, infirmitas, inimicitia, paupertas, impubertas, ſeu etiam pueritia, ſenectus, ſexus fœmineus, Monialis, religioſus, & huiuſmodi impedimenta, per quæ excommunicatus impeditur legitimè, & non poteſt ire Romam, vt legitur cap. Quamuis 58. de ſent. excom. de pueris cap. 1. & final. de mulieribus, & ſeruis cap. Mulieres 6. de inimicitia, & alijs iuſtis cauſis, cap. De cœtero 11. de mulieribus, ſenibus, & valetudinarijs, cap. Ea noſcitur 13. De moribundis, infirmis, pauperibus, & ſenibus, cap. Quod 26. De Monialibus 33. In quibus locis aliquando nullum onus imponitur, vt in cap. 1. cap. 6. cap. 33. in alijs præſcribuntur nonnulla, nimirum, partis ſatisfactio, exactio iuramenti

ad

ad ſe præſentandum, remoto impedimento, vt in cap. 11. 13. 26. & 58. vbi dicitur, quod Epiſcopus abſoluens laborantibus impedimento temporali iniungat ſub debito iuramenti, quod ſe præſentent Sedi Apoſtolicæ humilitèr ſuſcepturi ipſius mandatum, alitèr non ſe præſentantes in eamdem incidunt excommunicationem, cap. Eos, qui 22. eod. in 6. His præmiſſis, probatur, abſolutionem datam perpetuò impeditis prodeſſe pro foro externo; tum quia ſimplicitèr abſoluuntur nullo adiuncto onere ſe præſentandi, cum hoc onus imponatur impeditis tantùm temporalitèr ex citato cap. Quāuis 58. de ſent. excom. ergò eorum abſolutio eſt plena, & adęquata pro vtroque foro. Tum quia, vbi agitur de ſatisfactione partis læſæ, ibi forum exterius habet locum, cum negotium manifeſtè tractetur, & non in occulto. Tum quia abſolutio datur extrà Sacramentum pœnitentiæ, ergò fauet pro foro externo. Tum quia in ſeſſ. 24. cap. 6. facultas abſoluendi à reſeruatis Papæ limitatur pro foro conſcientiæ, non ſic in prædictis caſibus impedimenti, ergò ea abſolutio ſimplicitèr eſt intelligenda pro vtroque foro.

DECISIO CDXXXV.

An excommunicatus à ſuo Epiſcopo extrà abſolui poſſit?

EXcommunicatus ſingularitèr, & nominatim, à ſolo excommunicatore, vel huius Superiore abſolui poteſt, vt clarè dicitur cap. Si quis 2. cap. Seruetur 73. 11. q. 3. cap. Cum ab Eccleſiarum, de off. ordin. Quandò excommunicatio eſt generalis, non obſtante reſeruatione, excommunicatus poteſt extrà abſolui, quia tunc Confeſſarius iudicat illum prudentèr, ſi ſeruet leges ſui Epiſcopatus, vbi ea excōmunicatio, aut nō adeſt, aut, ſi adeſt, non reſeruatur. Confirmatur, quia Epiſcopus alium Epiſcopum, aut Confeſſarium extraneum ſibi non ſubditum ligare non poteſt, limitando ei facultatem, vt non abſoluat à talibus peccatis, aut cenſuris, non reſeruatis in ſuo Epiſcopatu. Vide Doct. apud Dianam reſol. 8. de excom. licet Hoſt. & Gouar. quos pro ſe citat Floronus par. 1. cap. 4. §. 24. fol. 287. dicat oppoſitum.

DECISIO CDXXXVI.

An Abbatiſſa poſſit cogere Monialem ad exercendum munus, non obſtante pacto in contrarium?

ABbatiſſa poteſt cogere ad officia Monialem Conuerſam, quę in receptione habitus pactum inijt cū Superiorisſa de dictis officijs nō exercendis, data Monaſterio maiore ſolitò dote. Ratio eſt, quia ea conditio, vti turpis, habetur pro non adiecta, & vitiatur non vitiat, l. 1. l. Si quis ita, ff. de condit. cap. fin. de condit. appoſ. vbi agitur de matrimonio carnali, à quo valet argumentum ad ſpirituale, qualis eſt profeſſio, cum ergò ea conditio, & pactum, tamquam turpe, habeatur pro non adiecto, & reijciendum ſit, ſequitur, quod Monialis debet obedire, ſicut aliæ eiuſdem profeſſionis, & muneris. Quod autem illud pactum ſit turpe patet, & quia eſt contrà obedien-

dientiæ votum, quod debet promitti ſimplicitèr in ordine ad ea, quæ ſunt expreſsa in Regula, vel ſunt ſecundum Regulam, vt docent omnes cum D. Thoma, & Caietano 2.2. q. 186. art. 5. Graff. par. 2. lib. 3. cap. 24. nu. 30. Sanch. lib. 6. cap. 2. & ſicut in eodem Conuentu non debent manere duo profeſſionis diſparis, Clem. 1. de elect. nec ſociari in eodem officio, qui ſunt diſparis profeſſionis, cap. In noua 19. 16. q. 7. ita neque in eodem ordine conuerſarum debent ſociari duæ, vel plures Moniales, quę ſint diſpares in exercitijs, quæ competunt earum ſtatui. Nec facit quicquam maior dos tradita ſub ea conditione, cum enim ea ſit turpis, ſibi imputet Monialis, debebat manere domi ſuæ, qui enim facit, quod non debet, recipit, quod non oportet, l. Iulianus, §. Offerri, ff. de act. empt.

DECISIO CDXXXVII.

An Imago imprimi poſsit eodem, quo ęs ſculptum?

DVo ſimul concertarunt, ſponſione depoſita, vnus affirmando, alter negando, negotium deductum fuit in medium coràm impreſſore, qui reſpondit, non poſſe id fieri immediatè apponendo cartam albam æri ſculpto, quia manifeſtè ad oculum patet, folium impreſſum exire diuerſo ſitu à forma imprimente; Inciſor enim, & pictor, licet ambo imitentur Archetypum, ſeu originale quò ad imaginem, differunt tamen in eo, quod inciſor facit formam quò ad ſitum contrariam, ſi enim originale, e. g. habeat Imaginem B. V. M. ad dexteram ſui, & Sanctum Franciſcum ad ſiniſtram; in ære, & ramo, vt aiunt, ſculpitur B. V. ad ſiniſtram, Sanctus ad dexteram verſo ſitu, vt in impreſſione imago repræſentet adæquatè originale, ad hunc enim effectum æs inciditur, vt inſeruiat ad impreſſionem, non verò ad repræſentandum; itaque ſculptura diſſimilis ab originali in ſitu ex ſe producitur, quia ex natura ſua ordinatur ad impreſſionem, ſi quandò inciditur ſimilis adæquatè quò ad effigiem, & ſitum, ideſt per accidens, rarò contingens, & prætèr ſui vſum ordinarium. Pictor verò imaginem depingit originali ſimilem vſquequàque, & vndequàque, quia eius vſus eſt tantum ad repræſentandum, & nunquam ad imprimendum. Igitur propoſita difficultas fuit, an ex ſculptura ſecundum impreſſionem fabricata cum B. V. M. ad ſiniſtram, & S. Franciſco ad dexteram, educi poſſit in folio eodem modo, & ſitu? Inciſor oſtendit, id fieri poſſe hoc modo, primò imprimendo folium cum attramento craſſiore ſuper æs inciſum, ex quo producitur imago conformis originali, deindè ſtatim ſuper imagine aptando aliud folium album imprimitur alia Imago ſimilis, non originali quò ad ſitum, ſed æri inciſo ex illo atramento abundantiori. Ex hoc facto apparet duplex imago producta ex ære inciſo, prima quidem adæquatè ſimilis originali quò ad figuram, & ſitum, ſecunda verò vndequaque ſimilis æri prototypo; hæc autem poſterior imago, licet ſit immediatè à priori imagine, nihilòminus habet pro cauſa mediata æs inciſum, ſine quo, ſicut non poteſt imprimi primum, ita neque ſecundum ſine primo, & ære, pro qua re facit illud axioma: quod eſt cauſa cauſæ, eſt cau-

ſa

ſa cauſati, in naturalibus quoq; conſtat auum, & patrem eſſe cauſam filij, licet auus ſit mortuus; quandò generatur filius, id enim non tollit, quin habeat rationem cauſæ; vndè ære ſtatim fracto, adhuc folium ex folio impreſſum habet pro cauſa etiam ipſum æs inciſum non amplius exiſtens, itaque infertur, quod ex hoc ære inciſo poteſt prouenire duplex imago, vna reſpondens originali per immediatam impreſſionem ſuper æs, alteram reſpondens ſibi ipſi æri per impreſſionem prioris folij impreſſi, remoto, immò fracto ære. Hinc ambo oculos aperuerunt, vnus eorum aſſerebat vtramque imaginem procedere poſſe ex illo ramo, non curando de modò impreſſionis, mediatè, vel immediatè; alter vero limitabat aſſerendo, quod ex immediata impreſſione non poterat exire imago ſimilis æri imprimenti, ſed tantum ſimilis originali, ad cuius imitationem fuit æs inciſum. Itaque tota difficultas conſiſtit in explicatione horum verborum. *Queſto rame non può fare vn'imagine ſimile à queſta.* Vnus affirmabat, alter negabat. Pro affirmante facit, tum quia ſicut lex non eſt diſtinguenda, quando in ſua diſpoſitione ipſa non diſtinguit, cap. Sobitæ 6. §. Nobis autem, de maior. l. De prætio 10. ff. public. in rem, vbi enim lex non diſtinguit, neq; nos diſtinguere debemus, ita in hac locutione prolata ſine diſtinctione, nulla eſt adhibenda diſtinctio, ſed intelligenda eſt in vtroque ſenſu, ſiue illud æs imprimat immediatè, ſiue mediatè, non eſt igitur locutio hæc limitanda diſtinctione. Tum quia ſermò, ſeu locutio generalis eſt generaliter intelligenda, ac proindè in caſu noſtro in vtroque ſenſu, quia generalis locutio comprehendit omnia, l. Cum quærebatur, ff. de verb. ſignificat. Tum quia huiuſmodi cauſa impreſſionis eſt vniuoca, magis autem aſſimilatur ſecundum folium æri quam primum, vt patet ad oculum, ergò illud æs deſignatum dicitur cauſa ſecundi folij, cauſa enim cognoſcitur ab effectu cui aſſimilatur, l. Non codicillum, C. de teſtam. & cauſatum trahitur ad naturam ſuæ cauſæ l. libertam, C. de nuptijs ergò æs propriè dicitur cauſa magis ſecundi folij, quam primi. Conſtat ergò, non poſſe fieri ſecundum folium ſine ramo illo, cui in totum aſſimilatur.

Pro parte negantis facit. Tum quia ex eadem cauſa non poſſunt oriri contrarij effectus, l. Meminerint, C. vnde vi. l. Qui hominem §. fin. ff. de ſolut. Illæ autem duæ imagines ſunt ad inuicem contrariæ, cum eaſdem figuras quidem habeant, ſed quò ad ſitum contrarias, ergò ramus non eſt cauſa ſaltem ſecundi folij. Tum quia attenditur cauſa ordinaria, & per ſe, non vero, quæ eſt per accidens, l. Si quis nec cauſam ff. ſi certum pet. illud autem æs inciſum, licet ſit cauſa per ſe reſpectu primi folij, talis tamen non eſt reſpectu ſecundi folij, immò, nec primum folium poteſt dici cauſa per ſe ſecundi folij, quia imago ordinatur per ſe ad repreſentandum originale, non verò ad imprimendum, quod per ſe ſpectat ad ſculpturam, quæ cum non faciat ſecundum folium ſimile primo, ſed diſſimile, & ſimile ſibi contrà naturam ſculpturæ, ſequitur, quod illud æs inciſum nulla ratione

ſit cauſa ſecundi folij, ſed tantum primi. Tum quia eſto eſſet cauſa, adhuc fauendum eſt neganti, quia cauſa proxima, non remota eſt attendenda, l.Sed & ſi plures, §. In arrogato, ff. de vulg. & pupill. ſubſtitut. non attenditur ergò cauſa remota, Ioſeph. de Sene Arragon. deciſ.187. num.68. & licet cauſa non multum remota ſpectetur, æquè ac proxima, ſecundum Arctin.conſil.6. per l.Vxori quis ff. de auro, & argento legat. hæc tamen dicitur multum remota, quia ære fracto, & non amplius exiſtente, imprimitur ſecundum folium per primum, nihil conferente ære non amplius extante, ergò verum non eſt, quod ex illo ære fabricata fuerit ſecunda imago. Tum quia verba intelligenda ſunt ſecundum vulgatum modum loquendi, cap. Ex litteris 7. de ſponſal. l. Labeo ff. de ſuppell. legat. vndè Barboſa Vaz in ſuis locis commun. litt.V. nu.8. dicit cum alijs, quod verba intelligenda ſunt ſecundum communem intellectum hominum; hæc autem verba: *Con queſto rame ſi può fare vn'imagine ſimile à queſta*, interpretanda ſunt ſecundum vulgarem modum loquendi hominum, nempè: *Con queſto rame ſi può imprimere, ouer tirare vn'imagine ſimile à queſta*. Certum autem eſt, id fieri non poſſe, cum non ex ipſo, ſed ex primo folio ſit impreſſum ſecundum. Tum quia eſt contrà naturam ſculpturæ, vt producat effectum ſibi ſimilem, vt ad oculum patet, ſecundum autem folium eſt ſimile ſculpturæ, ergò non eſt eius effectus. Pro vtraque igitur parte ſunt rationes, vt viſum eſt. Quibus tamen non obſtantibus.

Dicerem, alterum contra alterum victoriam non retuliſſe, ac proindè neutrum viciſſe, aut vtrumque ſuccubuiſſe; primum ſuadetur ex allatis rationibus. Confirmatur, quia vterque vera locutus fuit, nam qui dixit: *Con queſto rame ſi può far vn'imagine ſimile à queſta*, ſeipſum explicauit de operatione mediata, alter verò negans ſe declarauit, non poſſe id fieri immediatè per applicationem ſecundi folij ad ramum, vterque igitur vera locutus fuit, ergò neuter illorum perdidit. Siquidem in dubio verba intelligenda ſunt ſecundum mentem proferentis, cap. Intelligentia 6. de verb. ſignif. l. Si quis intentione ff. de iudic. mens autem vtriuſque apparet circa veritatem ſuorum dictorum, prout ſe explicauerunt, ergò cum veritas veritati non aduerſetur, vnus alterum non vicit.

Secundum ambo videntur condemnandi, quia verba dubia interpretanda ſunt à iudice contrà mentem proferentis, l. Veteribus 40. ff. de pactis, vbi Bartol. & in contractibus declaratio facienda eſt contrà eum, qui legem, ſeu ſenſum ſuum apertius dicere poterat, Reg.57. in 6. Vterque autem ambiguè locutus fuit, & obſcurè, vt patet in ſupradictis, ergò Iudex vtrumq; poteſt condemnare, eò quod initio non ſe ſufficientèr declararunt.

DECISIO CDXXXVIII.

An Religioſi poſſint confiteri extraneo?

POſſunt in tribus caſibus, primò ſi cum ſunt in itinere, vel extrà manent

manent,& hoc de licentia tacita, ſi nō expreſſa ſuorum Superiorum, & iure priuilegij Pontificij; ſecundò in caſu neceſſitatis, cum e. g. reperitur in Sacriſtia aliena Sacerdos celebraturus, poteſt confiteri tunc extraneo; item cū in domo ſua caret Sacerdote ſui Ordinis; item cum probabilitèr timet, proprium Confeſſarium reuelaturum eſſe eius confeſſionem, timor autem probabilis cenſetur, cum ille Confeſſarius infamatus aliàs fuit de reuelatione confeſſionis, vel cum eſt inimicus pœnitentis. In prædictis caſibus duobus confitetur extrà, quandò caret Sacerdote ſui Ordinis; Tertiò extrà confitetur, licèt non ſit in itinere, nec in caſu neceſſitatis, ſi obtineat licentiam ſui Superioris etiam localis alteri confitendi, iuxtà cap. Omnis 12. de pœnit. vbi dicitur, quod quilibet fidelis tenetur confiteri ſuo proprio Sacerdoti, vel alteri de eius licentia, quod locum habet in Religioſis, quorum proprius Sacerdos eſt eorum Prior, Prouincialis, & Generalis. Vide quæ dixi reſolut. 34. Extrà dictos caſus nullus poteſt confiteri extrà, vt docent omnes, quos pro ſe citat Rodr. tom. 1. q. 60. art. 6. contrà nonnullos fundatos in priuilegio Pontificio, quo Regulares poſſunt audire confeſſiones omnium fidelium volentium accedere ad ipſos, quæ tamen verba limitantur ad fideles habentes velle per ſe, quo carent Religioſi, quorum voluntas ſubiecta eſt voluntati ſuorum Superiorum, ideò cautè legendus eſt eius Comped. reſol. 31. num. 15. Rodr. ſequuntur Portell. v. Confeſſor. num. 11. Coriolanus part. 1. de caſib. reſeru. ſect. 3. art. 13. Lezana part. 1. cap. 18. num. 26. Extat Bulla incip. Romani Pontificis 64. Clementis VIII. cuius intentio fuit, vt Religioſi quò ad Sacramentum Pœnitentiæ ſint ſubiecti voluntati ſuorum Superiorū, ita vt extrà ſinè eorum licentia confiteri non valeant. Siuè ergò adſint ſtatuta, ſiuè non, certum eſt, extrà confiteri non poſſe, niſi in ſupradictis caſibus.

DECISIO CDXXXIX.

An celebrans in Eccleſia polluta incurrat pœnam?

SAcerdos celebrans Miſſam, vel diuina Officia, peccat quidem mortalitèr, cum agatur de graui, nullam tamen iuris pœnam, cenſuram, aut irregularitatem incurrit, quia nullo iure exprimitur aliqua ex dictis pœnis, docent Suar. par. 3. tom. 3. diſp. 81. ſect. 4. Layman. lib. 5. cap. 5. tract. 5. num. 13. Si, dum celebrat, polluitur Eccleſia, debet Sacerdos ceſſare antè conſecrationem, poſt verò debet proſequi, ne Sacramentum, ſeu Sacrificium remaneat imperfectum, & eo caſu Eccleſia cenſetur recōciliata in opinione multorum, ſicut & calix conſecratione in Miſſa dicitur conſecrari. Non prohibetur concio in Eccleſia violata, quia non numeratur intèr diuina Officia.

DECISIO CDXL.

An Doctores creare poſſit Epiſcopus?

EPiſcopus iure communi, & proprio poteſt creare Doctores. Quod multis probatur; Primò quidem, quia S. Paulus Apoſtolus creauit Timotheum Doctorem, & Epiſcopum

Ephe-

Epheſinum, Titum pari modo fecit Doctorem,& Epiſcopum Cretenſium, nam neceſſe eſt, quod Epiſcopus ſit Doctor de iure diuino, idem Paulus in Epiſt.1. ad dictum Timoth.cap.3.n.2. Si ergò D. Paulus illos ordinauit Epiſcopos, neceſsariò eoſdem creauit Doctores,ne dicamus abſurdum,Paulum legem diuinam fuiſſe tranſgreſſum;id autem præſtitit,non vt Apoſtolus,ſed vt Epiſcopus,nam in eiſdem Apoſtolis ceſſare debuit dignitas Apoſtolatus, non verò Epiſcopatus in ſucceſſoribus perpetuandis, ergò dicendum eſt,Paulum creaſſe prædictos in Doctores poteſtate Epiſcopali iuriſdictionis, nam Doctoratus in Eccleſia Dei perpetuò manere debet. Secundò, Epiſcopi officium eſt pro ſuis ouibus prouidere de Doctoribus,qui fideles inſtruant,vt dicitur cap.De quibuſdam 12.diſt.38.cap.2.4. & fin. de magiſtris;& iſti maximè neceſſarij ſunt in Cathedralibus, & Collegiatis, vt videre eſt in diuerſis Concilijs, præſertim Tridentino ſeſſ.22.cap.2. ſeſſ.23. c.18. ſeſſ.24.cap.8. & alibi,ergò iure ſui Officij Epiſcopus poteſt doctorare perſonas idoneas, vt ex illis à ſe cognitis poſſit prouidere de doctrina ſuis ouibus. Conſequentia patet,quia eodem iure quis vtitur medijs, quò tendit in finem, l. Oratio, ff. de ſponſal. oratio autem Doctorum eſt medium ad inſtruendum fideles illis egentes. Tertiò id videtur apertè colligi ex duobus capitibus citatis in præcedenti argumento, nam in cap. De quibuſdam habentur hæc verba: *Diligentia adhibeatur, vt Magiſtri, & Doctores conſtituantur*, ſupple ab Epiſcopis creantur, qui doceant ſtudia litterarum. In cap.Verò 4.de Magiſtris idem verbum exprimitur; *Conſtituatur Magiſter idoneus*; ideſt fiat, & creetur homo idoneus in Magiſtrum, loquitur autem textus ad Epiſcopos: quod verbum, *Conſtituo*, referatur ad creationem alicuius in gradum, res nota eſt, nam in Pſal.dicitur, *Ego conſtitutus ſum Rex ab eo*; ideſt factus, & creatus. Lucæ 12. num. 14. *Quis me conſtituit Iudicem?* Iſta ſignificatio eſt notoria in ſacris litteris, ad quarum ſenſum trahenda ſunt verba ſacrorum Canonum, quia Canones proceſſerunt à veteri, & nouo Teſtamento, cap.Qualitèr 24. de accuſat.Quartò,in Concilio 12.Ceſaraguſtano,quod eſt Prouinciale, Can. 7. Sancitum fuit, ab illis Epiſcopis, ne quis nomen Doctoris ſibi imponat, prætèr illos, quibus conceditur, ergò Epiſcopus habet de iure proprio creare Doctores, ſicut prouidet, ne quis hunc honorem ſibi propria auctoritate aſſumat. Quintò, non minus neceſſarij ſunt Doctores in Epiſcopatibus, ex allegatis textibus, quam Parochi, ex eo quod Epiſcopus hæc duo officia per ſeipſum non poteſt, reſpectu omnium fidelium ſibi ſubditorum immediatè præſtare; ſicut ergò ex iure communi, & proprio conſtituit Parochos in ſingulis Parochijs de ſimplicibus Sacerdotibus faciendo, & creando illos Parochos, qui antè non erant, ita iure ſuo creat ſcholares doctos in Magiſtros, & Doctores pro ſuo Epiſcopatu. Sextò, ſecundum Hoſtienſem in ſumma tit.de Mag. gradus Doctoratus conferri poteſt tribus modis, iure communi, conſuetudine, & priuilegio; ſi quis autem poteſt conferre lauream Doctoratus de iure communi, maximè Epiſcopus. Quod videtur confirmari ex Clem. 2. illis verbis; *Illis,*

lis, ad quas vbilibet pertinet, honorem tribuere memoratum. Non diſtinguendo de modo pertinendi, iure ne communi, an conſuetudine, aut priuilegio, cum ergò Papa loquatur indiſtinctè, videtur tacitè approbare præfatam diſtinctionem.

Contrarium tenent multi, quos pro ſe citat Alex. lib.6. conſil.110. gloſ. fin. in cap.2. Clem. de Magiſt. Abbas in cap. Tuæ, de cler. non reſid. Bald. in prooem. primæ Conſtitution. Digeſtorum, Panorm. in dictam Clement. Anchar. Gemin. Domin. Philip. Francus in cap.1. de maior. in 6. Felin. in cap. Cum olim, de maior. in cap. Verum de foro compet. Armilla v. Epiſcopus num.26. Sà v. Docere num.2.

Sequitur ex noſtra ſententia, Capitulum Sede vacante ſuccedere in hoc iure doctorandi, cum ea omnia, quæ competunt Epiſcopo iure communi, ſiue voluntaria, ſiue odioſa, & iudiciaria, tranſeant eo mortuo in capitulum, vt docent omnes cum gl. v. Capituli Clem.1. de hæret. Quaranta v. Capitulum Sede vacante, Diana par.8. tract.4. reſol.1. & 3.

DECISIO CDXLI.

An Capitulum Sede vacante ſuccedat in omnem Iuriſdictionem Epiſcopi mortui?

POteſtas Epiſcopi diuiditur in poteſtatem Ordinis, & iuriſdictionis, vt aiunt omnes cum textu cap. Aqua 9. de conſecrat. Illa competit eidem, prout habet ordinem Epiſcopalem, hæc vero prout eſt paſtor ouium ſuæ diœceſis, non illa, ſed tantum hæc tranſit in capitulum, gl. v. Capituli, cap. Cum olim 14. de maior. v. capituli Clem.1. ad finem, de hæret.

Cum autem poteſtas iuriſdictionis ſit multiplex, dubitatur, an Capitulum ſuccedat in omnem, cuiuſcumque ſit ſpeciei? Poteſt autem diuidi in quadruplicem ſpeciem, prima vocatur iuriſdictio ſimpliciter ordinaria, Epiſcopo competens iure proprio, expreſſa in Sacris Canonibus, cap. Quamuis 4. diſt.68. gloſ. verb. iuriſdictionis cap. Aqua 9. citat. de conſecr. & ex communi Doctorum hæc ſine controuerſia tranſit in Capitulum, Abbas in cap. Cum olim, de maior. Feder. de Senis conſil.30. citat alios Diana par.8. tract.4. reſolut.1. Niſi à iure ſpecialitèr tranſitus prohibeatur.

Secunda vocatur iuriſdictio delegata à Sede Apoſtolica, non perſonæ Epiſcopi, ſed eius dignitati, ex quo tranſit cum omnibus Epiſcopis ſucceſſoribus illi, cui primo fuit tributa, vndè, cum ſit perpetua, & non perfunctoria, vocatur ordinaria; exemplum do in priuilegio, & delegatione facta omnibus Epiſcopis in Tridentino ſeſſ.24. cap.6. abſoluendi, & diſpenſandi in omnibus occultis Papæ reſeruatis, Hæc quoque tranſit in Capitulum, cum dicatur facta propria, & iuris Epiſcopalis, cuius vices ſupplet Capitulum, & ita docent Abbas in cap. Verum, de foro compet. Felin. in cap. Eam te de reſcr. nu.17. quos ſequitur in terminis dati exempli Sanch. lib.8. diſp.2. nu.10. Berous in cap. Quoniam, de off. deleg. n.21. Pauinus in hoc tract. qu.11. Machadus de perf. Confeſſ. tom.2. lib.4. p.4. do-

docum.6.nu.4. Barb.lib. de Canon. cap.42. nu.107. Sbrozz. lib.2. de Vicar.q.29. num.8. Quod verum eſt reſpectu cuiuslibet conceſſionis, ſeu priuilegij facti dignitati, cum qua perpetuò durat, ſiue ſit in corpore legis, ſiue extrà, ſiue ſit conceſſum omnibus Epiſcopis in vniuerſum, ſiue talis loci tantum, ſi quidem quouis modò ex prædictis vocatur iuriſdictio licet ex origine delegata, ordinaria tamen ex ſua perpetuitate. Vide infra Deciſ.454.

Tertia iuriſdictio vocatur commiſſionis, ſeu potius executio mandati Apoſtolici, qui ſolent ab Epiſcopis expediri, commiſſiones e.g. ſuper impedimenta Matrimonij, & in ſimilibus; hæc autem non tranſit ad Capitulum, quia Capitulum dicitur ſupplere vices Epiſcopi mortui, non autem Papæ, cuius non eſt delegatus, & in hoc conueniunt omnes ſupradicti cum alijs agentes de hac diſtinctione iuris delegati in ſpeciale, & generale, quod nos diximus, ordinarium, & perpetuum, ſpeciale vero, ſeu commiſſione, & per accidens dicitur, benè Doct. in cap. Verum, de foro compet. Rebuff. in praxi tit. de deuolut. num.68. quandò Epiſcopus, cui ſpecialiter datur commiſſio agendi, aliàs à iure habet poteſtatem, tunc ſuccedit ei mortuo Capitulum, quia, vt quoddam acceſſorium, & additamentum, ſequitur principale, Ant. Butrius in cap. Cum in cunctis, de elect. Gemin. in cap. Quamquam de elect. in 6. Felin. in dicto c. Verum. Zabar. in Clem. Statutum de elect. in 3. oppoſit. quia idem Iudicium de acceſſorio, & principali.

Quarta iuriſdictio dicitur conſuetudinis, quia eam Epiſcopus non habet à iure ſcripto, neque ex proprio, aut delegato ordinario, ſed acquiſiuit per ſeipſum, vel mediantibus actibus ſuorum prædeceſſorum, & etiam in hoc Capitulum Sede vacante ſuccedit Epiſcopo mortuo, quia conſuetudo eſt altera lex, & parem habet vim cum iure communi, & docent Doctores omnes. Ita Abbas in cap. Cum olim de maior. q.10. oppoſitum tamen tenuit in cap. Scriptum, de elect. Pauinus par.1. q.9. nu.7. Molina, Azor. Panorm. Syluest. Merolla, quos citat Diana part.8. tract.4. reſolut.18.

Procedunt, ſiue iuriſdictio ſit contentioſa, ſiue voluntaria, cum vtraque dicatur iuriſdictio Epiſcopalis, iuxtà dicta, nec hæc diſtinctio diuerſificet hactenus dicta de iuriſdictione tranſeunte ad Capitulum. Communis ſententia Doctorum apud citatum Dianam reſol.3. contrà paucos.

DECISIO CDXLII.

An Capitulum Sede vacante poſſit creare Doctores?

POteſt, ſiue Epiſcopus iure communi, & proprio, ſiue iure priuilegij perpetui idem præſtare poſſit iuxtà dicta in præcedentibus Deciſionibus, & quò ad primum ſenſum non eſt difficultas, quia Capitulum ſecundum omnes ſuccedit in omne ius competens Epiſcopo iure communi, & proprio, niſi expreſsè prohibeatur, quod in iure non apparet prohibitum, quod ad creationem Doctorum ex ſuppoſitione, quod poſſit iure communi doctorare. Quò ad ſe-

ſecundum reſpectu priuilegij perpetui doctorandi, probatur, quia Capitulum ſuccedit in iure Epiſcopo competente ex priuilegio perpetuo, ex probatis præcedenti Deciſione: ſed priuilegium doctorandi, quod habet Epiſcopus N. eſt perpetuum, vt conſtat, quia non tãtùm ille, cui primò conceſſum fuit, creat Doctores, ſed omnes, qui illi ſucceſſerunt poſt eius mortem, ergò Capitulum illi ſuccedit in hoc priuilegio. Confirmatur, quia aliquid competere poteſt Epiſcopo iure delegato duobus modis, primò iure tranſeunte, & ex commiſſione, qua expedita euaneſcit delegatio facta, & dicitur delegatio ſpecialis, & accidentalis, vt quandò à Papa tali Epiſcopo committitur diſpenſationis executio circà tale impedimentum matrimonij, & hoc ius delegationis non tranſit in Capitulum, quia hoc non habet ſupplere vices Papæ, ſed tantum Epiſcopi mortui. Secundò iure delegationis perpetuæ, aut quandò lege, vel priuilegio delegatur Epiſcopo facultas aliquid agendi perpetuõ, iuxtà dicta in præcedenti Deciſione; & hoc ſecundo modo ius tranſit in Capitulum, quia huiuſmodi delegatio Generalis, & perpetua cenſetur iuriſdictio ordinaria ex ſua perpetuitate, & quia eſt conceſſa dignitati, quæ nunquam moritur, ſed perpetuatur in ſucceſſoribus, conſequentèr facta eſt propria dignitatis Epiſcopalis. Quod talis delegatio ſit ordinaria, & habeat iura poteſtatis ordinariæ, docet Bartol. in l. Ambitioſa, ff. de decret. ab ordin. faciend. num. 34. Bald. cap. fin. de offic. ordin. ibi Imola, Sylu. Delegatus q. 4. Couar. lib. 3. Var. cap. 20. Compend. Caſarubios v. Abſolutio. ordin. ad finem dub. 2. Confect. tit. 11. cap. 1. Rodr. tom. 1. q. 17. art. 11. ergò in ea ſuccedit Capitulum. Sermo fuit de Capitulo Cathedralis Parmæ.

DECISIO CDXLIII.

An conſuetudo præcedendi à ſumptione habitus valeat?

STante conſuetudine in Monaſterio N. præcedendi à receptione habitus, & non à profeſſione, Monialis N. manutenenda eſt in poſſeſſione ſuprà aliam Monialem, licet hæc profeſſerit antè illam, quæ priùs recepit habitum, licet poſterius profeſſionem nuncupauerit Deo. Probatur; Tum quia in materia præcedentiæ potiſſimum attenditur conſuetudo, vt omnes hactenus docuerunt, quos citat Contelor. q. 1. de præced. num. 6. & 58. Diana reſol. 29. de conſuet. Tum quia hoc ius pręcedendi à ſuſceptione habitus attenditur in Religione Melitenſi, nimirùm à puncto exhibitionis probationum legitimarum, quod fit initio Nouitiatus, vt tradit Ludouiſ. deciſ. 341. & 499. & non reprobatur ab aliquo, ergò idem dicendum eſt in caſu pręſenti. Tum quia in materia præcedentiæ poſſeſſio acquiritur per vnicum actum ad effectum manutentionis, Decian. lib. 5. conſil. 84. num. 26. Rota deciſ. 1. num. 4. apud Tamb. to. 3. quarè cum hæc Monialis per plures annos gauiſa fuerit antianitate, & in ea eſt manutenenda cum cæteris Monialibus, ne perturbetur pax in Monaſterio.

Non obſtat reſponſio ſacræ Congregationis, qua dicitur, ius præcedendi attendi à profeſſione, non à receptione habitus, quia id intelligitur vbi non

non eſt conſuetudo in contrarium, licet enim ea reſponſio ſit conformis iuri communi ex cap.Porrectum de regul.Habitus non facit Monachum,ſed profeſſio, tamen conſtat conſuetudinem legitimè præſcriptam derogare iuri communi, etiam in materia præcedentiæ, vt docent Menoch. conſil. 51. num.51. Seraph. deciſ.964. Ludouiſ. deciſ. 24. Tambur. tom. 3. diſp.5. q. 11. num. 81. Carena de S. Officio par.1.tit.8. num.15. Pater ergò Generalis huius Ordinis benè faciet decretando, quod conſuetudo huiuſmodi conſeruetur, ſaltem quò ad Moniales hactenus profeſſas, ne rixæ, odia, & perturbationes excitentur, deinceps verò poteſt ſuo decreto,ius præcedendi accipiendum eſſe à puncto profeſſionis; quod eſt conformis iuri communi. Vide ſuprà Deciſ.379.

DECISIO CDXLIV.

An cognitio cauſarum immunitatis reorum confugientium ſpectet ad Capitulum Sede vacante?

CAuſas de extrahendis,vel non extrahendis reis ab Eccleſijs iuxtà Conſtitutionem. *Cum alias* 7.Gregorij XIV. cognoſcere poteſt Capitulum ſede vacante per ſuum Vicarium. Ratio eſt, quia Capitulum ſuccedit in ius ordinarium Epiſcopi, ex probatis præced. Deciſ.441. ſed hoc ius cognoſcendi cauſas reorum ab Eccleſijs Extrahendorum competit Epiſcopis iure ordinario,ex cap.Reum 8. cap.Nullus 19. cap.Si quis 20.expreſſius,cap.Metuentes 32. & alijs 17. q. 4. cap. Intèr alia 6.de immun. quæ citaui reſolut. n. 4.4. Nauar. conſil.1. de Immun. Rodriq. tom. 2. q. 50. art. 3. ſuper hanc Bullam, §. Circà quam, de communi omnium, ergò Capitulum ſuccedit in hoc ius.Et ita docet Peregrinus Theatin.cap.3.ſupèr Bullam num.33. §. Opinio, cum quo ego ſentio.

Obſtare prædictis quædam reſponſio,quam ex Sperello deciſ.31. num.8. reſcribit Barboſa v.Vicarius Capitularis in Deciſ. Apoſtol. num. 15. ſub his verbis: *Vicarius Capitularis non poteſt cognoſcere cauſas confugentium ad Eccleſiam, vel ab illa extractorum.15. Februarij 1633.* Immò idem clarè deduci videtur ex ſupradicta Bulla illis verbis: *Ad quos ſolos*,ideſt,Epiſcopum, & eius officialem, *& non alios Epiſcopis inferiores,etiamſi aliàs Ordinarij ſint, aut nullius Diœceſis, aut Conſeruatores, vel generalitèr deputati,prædictam licentiam dandi facultas pertineat;occurrente autem caſu in loco exempto, & nullius Diœceſis, tunc ad Epiſcopum viciniorem douoluatur hæc cognitio,& non ad alios.* Sed Capitulum,& Vicarius eius eſt inferior Epiſcopo, vt notum eſt, prætèrquamquòd illæ duæ clauſulæ, *Ad quos ſolos. Et non ad alios*:ſunt multum efficaces,& excluſiuæ aliorum, qui non Epiſcopi, nec Vicarij Epiſcopi, Capitulum autem non eſt Epiſcopus, nec Vicarius Capitularis eſt Vicarius, ſeu Officialis Epiſcopi, vt notum eſt, quarè cum ea dictio incluſiua tantum Epiſcopi, & eius Vicarius ſit, & excluſiua aliorum, Capitulum in hac cauſa non ſuccedet.

Non obſtant allata, nam de ea reſponſione non conſtat, præterquàmquòd ius non inducit,ſed tantùm opinionem. Ad rationem dico,antè Bullam Gregorianàm omnes Rectores, vt qui patroni ſuarum Eccleſiarum licen-

licentiam dabant extrahendi, vt colligitur ex citatis iuribus, & alij ex diuerſis priuilegijs Sixti V. & Pij V. habebant facultatem extrahendi criminoſos, vt dicitur in Bulla, ideò Gregorius ſublatis huiuſmodi facultatibus, voluit, id munus in ſolis Epiſcopis remanere, ac proindè huiuſmodi facultatis ſucceſſionem non ſuſtulit Capitulo Sede vacante, ſed tantum derogauit alijs, quibus competebat iure ordinario immediato, aut ex priuilegio, Capitulo autem hæc facultas non competebat ex priuilegio, vt notum eſt, neque iure immediato, quia, viuente Epiſcopo, non poterat licentiam dare extrahendi; cenſetur enim mortuum Capitulum, cum viuit Epiſcopus in ſua Sede, ſed iure ſucceſſionis; ex quo neque in hoc Capitulum poteſt dici inferius Epiſcopo, quia ſucceſſor dicitur æqualis illi, cui ſuccedit, quia reputatur eadem perſona, cap. 1. de ſolut. cap. Dilecti, de foro compet. & in terminis Epiſcopi, & Capituli, quod ſunt idem, tradunt Innoc. in cap. Eam te, de reſcr. num. 6. & 7. Federicus de Senis conſil. 30. nu. 3. nec demum obſtat dictio illa *ſolos* reſtrictiua ad ſolos Epiſcopos, quia reſpectu Capituli non eſt reſtrictiua, ſed reſpectu illorum tantum, qui aliàs iure ordinario immediato, ſeu ex priuilegio, dabant licentiam extrahendi, vt patet ex ſequentibus verbis comprehendentib. excluſiuam. *Etiam ſi aliàs Ordinarij ſint, aut nullius diœceſis, aut Conſeruatores, &c.* nomine enim ordinarij veniunt Prælati Regulares, & alij exempti ab Epiſcopis, quibus viuentibus adhuc ius habebant extrahendi, quo non poteſt vti Capitulum, dum viuit Epiſcopus, ergò Capitulum non excluditur Sede vacante.

DECISIO CDXLV.

An Capitulum Sede vacante iudicet de Immunitate reorum in Eccleſijs exemptorum?

Affirmatiuè reſpondendum eſt, tum quia Capitulum ſuccedit in ius perpetuò delegatum Epiſcopo, ex probatis Deciſ. 441. Tum quia hoc ius dandi licentiam extrahendi reos ab Eccleſijs exemptis potius eſt ordinarium, quam extraordinarium, competens Epiſcopo iure proprio, vocandum melius reſtitutio proprij iuris, quam delegatio, nam Eccleſiæ exemptæ prius de iure communi erant ſubiectæ iuriſdictioni Epiſcopali, Cap. Omnes 10. 16. q. 7. & nihil eſt exemptum, quod prius non fuerit ſubiectum, exemptio enim eximit, & liberat à ſubiectione, propria ergò poteſtas Epiſcopi cognoſcendi, an reus gaudeat immunitate, & dandi licentiã extrahendi reum, quandò non gaudet immunitate, per hanc Bullam reſtituitur reſpectu exemptorum, quælibet enim res facilè reducitur ad ſuum priſtinum principium, cap. Ab exordio, diſt. 35. Quarè, cum hoc ius antè exemptas Eccleſias eſſet proprium Epiſcopo, conſequentèr per reſtitutionem huius Bullæ remanet proprium, & ordinarium, vt erat antè priuilegium, conſequenter morte Epiſcopi transfertur in Capitulum.

Et ex his patet ad argumentum, Peregrini cap. 3. de Immun. num. 33. §. Probo nunc, negantis hanc licentiam Capitulo Sede vacante reſpectu exem-

exemptarum Eccleſiarum, eo fundamento, quia eſt ius extraordinarium Epiſcopo conceſſum, quod non tranſfertur in Capitulum poſt mortem Epiſcopi, à nobis mox reiectum, præterquam quod dici poteſt, cum Sanch. lib. 8. diſput. 2. num. 10. iuxtà probata Deciſ. 441. & 442. illud ius, licet delegatum, eſſe ordinarium, cum ſit perpetuum, & conceſſum omnib. Epiſcopis.

DECISIO CDXLVI.

An Capitulum Sede vacante vtatur priuilegio alienandi conceſſo ciuitati Parmæ?

EGo Reſolut. 62. qu. 19. fol. 255. extendi priuilegium, quod habet Ciuitas Parmenſis contrahendi cùm Eccleſiaſticis, in quo Epiſcopo pro tempore, ſeu eius Vicario datur facultas iudicandi, an contractus ſint in euidentem vtilitatem Eccleſiæ, cum qua Laici contrahunt; dubitatum fuit, an hoc priuilegium iudicandi tranſeat in Capitulum mortuo Epiſcopo.

Reſpondi affirmatiuè ex duplici capite, primò quia Papa potius reſtituit Epiſcopo eam facultatem, quam habebat anteà de iure proprio, & communi, quam illi ablata fuiſſet per Extrauag. *Ambitioſè*; nam iure antiquiore poterant alienare, & ſua decreta interponere in alienationibus, ſuper qua re textus retuli ſupra Deciſ. 232. Sed Capitulum Sede vacante ſuccedit in iuriſdictionem Epiſcopo competentem iure communi ex probatis ſupra Deciſ. 441. ergò ſuccedet etiam in hac ſpeciali. Secundò ex capite priuilegij, nam iuriſdictio data perpetuò eſt ordinaria, ſicut data ad tempus dicitur delegata, ſecundum Baldum in l. 1. ff. de off. conſul. q. 9. Puteus lib. 2. deciſ. 223. num. 1. ergò hæc noſtra, cum ſit perpetua, ac proindè ordinaria, tranſit in Capitulum; quod confirmatur ex dictis ſupra Deciſ. 441.

DECISIO CDXLVII.

An Magiſter Nouitiorum poſſit abeſſe cauſa Prædicationis?

POteſt abeſſe ex dicta, vel alia ſimili cauſa rationabili, tùm quia abſentia illi non interdicitur, quod autem non eſt expreſsè prohibitum, cenſetur permiſſum, cap. ſunt nonnulli 25. 16. q. 1. cap. Iam nunc 7. 28. q. 1. ibi: *Hoc non vetat Dominus*, Sed hoc non prohibetur in Conſtitutionibus Clementis VIII. de Nouitijs, ergò concedi poteſt. Tum quia non magis obligat reſidentia Magiſtri, quam Prioris, & Parochi, vt notum eſt, ſed iſti ex cauſa poſſunt abeſſe, ſibi ſubſtituto locumtenente, ergò à fortiori Magiſter poteſt abeſſe, cum non tantam habeat obligationem. Tum quia adeſt Superior Conuentus, qui omnium, etiam Nouitiorum curam gerere debet, ergò abſentia Magiſtri non poteſt illis obeſſe, maximè quandò adeſt Socius, qui Sacerdos tunc ſuccedit in omnia onera, & functiones Magiſtri. Si caret Socio Sacerdote, tunc ſuperior Monaſterij de conſilio, & conſenſu ſuæ familiæ poteſt ſubſtituere Sacerdotem probum eiuſdem conditionis, donec Magiſter redeat.

DE-

DECISIO CDXLVIII.

An Moniales Numerariæ, & Supranumerariæ pares ſint in honoribus, & oneribus?

NVmerariæ vocantur illæ, quæ in Monaſterio ſunt receptæ cum ſimplici dote, ſubrogatę in loca vacantia earum Monialium, quæ erant paritèr Numerariæ. Supranumerarię vocantur illæ, quæ cum duplici dote receptæ ſunt ſuprà numerum ordinariũ, quem Monaſterium alere poteſt, & iſtæ recipiuntur ſine vllo ordine ad vacationem locorum, cum reſpectu alimentorum Monaſterium non dicatur illas alere ex redditibus antiquis recẽſitis, ſed ex nouis per eaſdem conſtitutis pro ſe. Itaque Numerariæ locum habent, tàm pro ſe, quandò ingrediuntur, quàm pro extraneis aduenientibus poſt earum mortem. Supranumerariæ verò pro ſe dùm ingrediuntur locum non habent, neque pro alijs de nouo volentibus intrare, quia recipi Nouitiæ non poſſunt loco mortuarũ, quæ erant Supranumerariæ, ſed tantùm loco mortuarum, quæ erant Numerariæ, locus ergò vacans per Supranumerarias non poteſt impleri per Nouitiam, quæ ſit Numeraria, quia profeſſa Supernumeraria locum nec actiuum, nec paſſiuum habet. Ita quod Supranumerariæ ſempèr manent tales poſt profeſſionem, vt non poſſint occupare locum Numerarię mortuę, neque impedire, quin recipi poſſit de nouo Nouitia, & ſubrogari in locum Numerariæ mortuæ, & fieri Numeraria. Ita colligo ex Decreto extenſo apud Quaranta v. Monaſteria Monialium fol. 241. Barboſa v. Moniales Supernumerariæ in Deciſ. Apoſtol. Tambur. de iure Monial. diſp. 5. q. 7. ſupradictum Decretum refert ad verbum. His pręmiſſis.

In Monaſterio S. N. introducta fuit conſuetudo, vt Moniales profeſſæ ſucceſſiuè per orbem poſſint nominare puellam ſibi benè viſam, conſanguineam, vel amicam habentem requiſita ad ingreſſum ſubrogandam ab Abbatiſſa, cum cęteris Monialibus in locum mortuæ intrà numerum, ſeu Numerariæ, & hactenus obſeruata fuit ex vnanimi earum conſenſu, & nominatio facta fuit regularitèr ſucceſſiuè, quò ad antianitatem per Numerarias, modò defuncta eſt Monialis Numeraria, & ſequendo rotam, vt aiunt, iuxtà antianitatem profeſſionis ſpectat nominare ad Supernumerariam, nam anteà omnes, quæ nominauerant vſque modò, erant Numerariæ, cum nulla intèr eas miſceretur profeſſione Supranumeraria; contendunt Numerariæ contrà Supranumerarias aſſerentes, ad ſe ſolas tantum ſpectare hoc ius nominandi, & adducunt hanc rationem, quia Supranumerariæ nullum habent locum nec paſſiuum, nec actiuum, ſicut è contrà Numerariæ vtrumq; locum habent, paſſiuum, quia receptę fuerunt in locum præmortuarum, actiuũ verò, quia dant locum numerarium mortuæ puellæ volenti ingredi ad replendum locum vacantem per mortem Numerariæ, vt enim Monialis det locum vacantem, debet prius ſimilem locum recepiſſe ab alijs, Supernumerariæ autem nunquam locum vacantem occupare poſſunt, ex diſpoſitione ſupradicti Decreti, ergò neque illum dare alijs. Confirmatur, quia nemo dat, quod non habet, ex vulgatis iuribus,

Supernumerariæ autem perpetuò tales remanent, & ſunt incapaces, ex dicto Decreto, loci, ergò, & dandi illum alijs. His tamen non obſtantibus.

Dico, quòd Moniales ſupernumerariæ comprehenduntur ſub hoc iure conſuetudinis à Monaſterio introductæ æquè cum Numerarijs. Probatur: Tum ex verbis eiuſdem Decreti, ibi: *Quinimmò eaſdem ſic ſuprà numerum receptas, Supranumerarias ſemper quò ad hoc remanere, etiam ſi in cęteris ab alijs nihil differant, ſed illis in omnibus pares, & æquales, iuxtà cuiuſque Monaſterij inſtitutum eſſe debeant*. Ecce, quòd Moniales, ſiuè ſint Numerariæ, ſiuè Supranumerariæ dicuntur in cæteris pares, & æquales, ergò tales ſunt omnes, quod ad hanc conſuetudinem, vt ſingulę per girum poſſint nominare puellam locandam pro defuncta. Tum quia hæc conſuetudo nominandi fundatur formalitèr in profeſſione, & ſola profeſſione acquiritur, cum ſit actus ſpectans ad ſolas profeſſas, non enim huius capaces ſunt Nouitiæ, quæ nec partem habere poſſunt in ea conſuetudine, qualiſcumque illa ſit, vt notum eſt, quarè, cum omnes tàm Supranumerariæ, quàm Numerariæ æqualitèr, & pari modo profiteantur, ſine vllo diſcrimine omnes intelliguntur comprehenſæ ſub hoc iure nominadi. Tum quia omnes ſunt pares in onerofis, ergò, & in gratuitis, & honoribus, qui enim ſentit onus, æquum eſt, vt ſentiat commodum, Reg. 55. in 6. nam commodum regulatur ab onere. Tum quia in omnibus alijs iuribus gratioſis, & honoratis Supernumerariæ pares ſunt cum Numerarijs, ergò & in hoc, gratis enim excluduntur, cum nulla ſpecialis ratio ſit aſſignabilis, qua non debeant comprehendi, niſi ſuperiùs allata ratio, quæ infrà nullius momenti apparet eſſe. Tum quia ſi non admittantur Supernumerariæ, ſequitur abſurdum, quod in qualibet diſpoſitione vitandum eſt, nempè in caſu, quo morerentur omnes Numerariæ, tunc ſuperſtites Supernumerariæ non poſſent recipere ad loca vacantia, ſed tantum Supernumerarias, non enim per mortem Numerariarum ceſſat in eis ratio Supernumeri, cum perpetuò in eis remaneat conditio huiuſmodi, ne ergò ſequatur hoc abſurdum dicendum eſt etiam Supernumerarias comprehendi ſub hoc iure nominandi. Tum quia, quandò iſte vſus cæpit introduci, extabant etiam Supranumerariæ, contrà quas Numerariæ nihil dixerunt, ergò intelliguntur incluſæ. Tum quia de ratione conſuetudinis eſt, vt omnes partes eiuſdem totius politici ſint habiles, & capaces introducendi conſuetudinem, quam intendunt, alitèr conſuetudo non inducitur, vt tradunt omnes in hac materia, quarè ſi Moniales Supranumerariæ non ſunt capaces, ſequitur neque eam conſuetudinem eſſe legitimam, ſed irrationabilem, & nullius momenti, ne igitur id ſequatur, dicendum eſt Supernumerarias comprehendi ſub eo iure nominandi.

Ad rationem partis contrariæ reſpondetur, Supernumerarias non habere quidem locum, nec illius eſſe capaces, vtique verò habere locum actiuum, & poſſe locare puellas aduenientes, ſicut in receptione ad habitum, & profeſſionem Nouitiarum ipſæ dant ſuum votum, & conſenſum, ita & diſponere valent ad vtrumque per Nominationem, ſicut enim ille, qui poteſt alie-

alienare, & contrahere, valet ſe ad hæc diſponere, ita, & Moniales Supernumerariæ ius habentes ad conſentiendum in receptionem Nouitiæ ad habitum, & profeſſionem, poſſunt ſe diſponere ad hæc per Nominationem præuiam. Confirmatur, quia non valet arguere à carentia loci paſſiui ad locum actiuum, quia non habent neceſsariam connexionem ad inuicem, eo quod datio loci non fundatur in receptione loci, ſed in profeſsione; ſicut enim carentia vocis paſſiuæ, quam cognoſcimus in multis Religionibus reſpectu conuerſorum, & Clericorum, non tollit vocem actiuam, quia iſti concurrunt ſuis ſuffragijs in negotijs Conuentuum, ita carentia loci paſſiui non aufert ius dandi locum puellę cupienti ingredi Religionem ſupranumerarijs. Ad illud axioma: Nemo dat quod non habet: reſpondetur, non eſſe neceſſarium, quod dans tale ſit formalitèr, ſed tantum virtualitèr, ſeu ex diſpoſitione votis, Thomaſetus Regul. 191. Nauar. conſil. 10. de maior. Certum enim eſt, Epiſcopum, non Doctorem Theologum, nec Medicum creare Doctores Medicos, & Theologos, item Vocales, non Prouinciales, nec Generales eligunt vtrumque, quod non ſunt, non eſt ergò neceſſe, quod dans alteri aliquam moralem qualitatem, eamdem in ſe actu prius habeat, ſed ſufficit, quod à lege, ſeu Superiore poteſtatem, & ius habeat conferendi, ſeu concurrendi ad dandum talem qualitatem. Sic in propoſito, licet Moniales Supernumerariæ non ſint locatæ antecedenter ab alijs, nec ſint locabiles, tamen nihil prohibet, quin poſſint locare puellas deſiderantes ingredi in loca vacantia, cum ius locandi non proueniat à locabilitate, ſed à profeſſione, & conſuetudine.

DECISIO CDXLVIIII.

An ſupradicta conſuetudo nominandi ſit legitima?

NVlli iuri aduerſatur dicta conſuetudo, proindè reputanda eſt legitima, & rationabilis, fundata in iuſtitia, quæ vnicuique reddit quæ ſuum eſt, ex hoc enim rotali giro, vnaquæque Monialis poteſt ſucceſſiuè proponere, & nominare puellam ſibi benè viſam, modò habeat conditiones requiſitas ad ingreſſum. Confirmatur, quia ſi id munus eſſet ſolius Abbatiſsæ, ea poſſet ſuum ſanguinem, & cognationem perpetuare in Religione, quod eſt irrationabile, ad tollendum ergò hoc inconueniens, ſingulis per orbem ſucceſſiuè tribuitur hoc ius, quod nulli rationi, nec iuri repugnat.

DECISIO CDL.

An Moniales, quæ de nouo ſubduntur Epiſcopo, poſſint mutare diuinum Officium?

MOniales S. N. Ordinis S. Benedicti ex inſtituto ſuæ profeſſionis recitarunt in Choro diuinum officium Monaſticum vſque ad tempus, quo permanſerunt ſub cura Monachorum ſui Ordinis, poſt verò ſub regimine Epiſcopi, qui illis aſſignat Confeſſarium Sacerdotem ſæcularem, cœperunt vti Breuiario

rio Romano, relicto Monaſtico.

Dubitatum fuit, an id facere potuerint, cum non deſierint eſſe Moniales ſub Regula D. Benedicti, quæ præſcribit Officium Monaſticum recitandum ab omnibus profeſſoribus vtriuſque ſexus eiuſdem Ordinis. Reſpondi, id potuiſſe facere, quod alia ratione non probatur, niſi quia id clarè colligitur ex Bulla Pij V. incip. *Quod à nobis* 64. in Bullario, & in capite Breuiarij, his verbis: *Sic eiſdem*, qui ſcilicet in præteritum vſi ſunt alio Breuiario, *Si fortè hoc noſtrum, quod modò promulgatum eſt, magis placeat, dummodò Epiſcopus, & vniuerſum Capitulum in eo conſentiant, vt id in Choro dicere, & pſallere poſſint, permittimus*. Quarè iſtæ Moniales, ſi iuxtà hanc formam mutarunt Breuiarium Monaſticum in Romanum de conſenſu Epiſcopi, & Capituli, benè fecerunt. Et licet, vt audio, id fecerint de ſolo conſilio ſui Confeſſarij, bona fide putantes, id ſibi hoc modò licere, non ideò peccarunt, conſequentèr ſine vllo ſcrupulo debent proſequi eius recitationem. Vide Bonac. diſput. 1. de Horis Canon. q. 3. p. 1. nu. 20. explicantem illa verba. *Et vniuerſum Capitulum*, non ſignificare, requiri omnium Canonicorum conſenſum, ſufficit enim maioris partis, ſed indicare, hunc conſenſum ab illis præſtandum eſſe in vnum congregatis. Benè loquitur, ſed, ſi velit, in caſibus huiuſmodi requiri etiam conſenſum Capituli Canonicorum, non placet, vt dicam in ſequenti.

DECISIO CDLI.

An Regulares volentes mutare Breuiarium proprium, debeant requirere conſenſum Epiſcopi, & Capituli?

Regulares vtriuſque ſexus exempti, volentes vti Breuiario Romano, & dimittere proprium, vt caſus contingere poteſt in Benedictinis, Dominicanis, & Carmelitis, non tenentur petere conſenſum Epiſcopi, ſed illum requirere habent à Generali, & Capitulo eiuſdem, non obſtante, quod Bulla vtatur verbo, *Epiſcopus*, quia hic nomen ibi non ſumitur pro poteſtate ordinis, ſed iuriſdictionis tantum, ac proindè pro illis Prælatis, qui vti poſſunt iuriſdictione Epiſcopali, pro qua re vide Sanch. libr. 7. cap. 29. num. 160. & ex illo Paſqualig. q. 159. num. 10. & 11. Quod ſolidè confirmatur ex alia Bulla in principio Miſſalis pro mutatione Miſſæ Monaſticæ in Romanam, illis verbis: *Sic, ſi Miſſale hoc, quod nunc in lucem edi curauimus, iiſdem magis placeret, de Epiſcopi, vel Prælati, Capitulique vniuerſi conſenſu, vt quibuſuis non obſtantibus, iuxtà illud Miſſas celebrare poſſint, permittimus*. Patet ergò, id munus ſpectare etiam ad Prælatum, qui habet ſuũ Capitulum reſpectiuè, cum quo habet conſentire in vſu Breuiarij Romani. Confirmatur, quia vna conſtitutio aliam declarat, & lex noua veterem declarat l. Non eſt dubium ff. de legib. In terminis Nauar. conſil. 15. de celebr. Miſſar. ex eo Compend. Bullar. ad hanc Bullam 106. Pij V. Scholio primo.

Adde, Monialibus in præcedenti

caſu

caſu ſufficiebat Conſenſus ſolius Epiſcopi, & Capituli Monialium, non Canonicorum, quia id ſatis eſt extraneum à Capitulo Canonicorum, ſi quidem illa verba *Vniuerſum Capitulum*, ſpecificantur relatiuè ad eas perſonas, quæ volunt vti Breuiario Romano, vndè, ſi ſunt Moniales ſubiectæ Prælato Regulari, nomine Capituli veniunt ipſæ Moniales, ſicut & quandò ſunt ſuppoſitæ Epiſcopo. Si Ambroſiani vellent fieri Romani, tunc nomine Capituli venirent Canonici illius Metropolis cum cœteris Choro obligatis.

DECISIO CDLII.

An Moniales ſub Epiſcopo teneantur ad officia propria ſui Ordinis Regularis?

Reſpondendum eſt affirmatiuè, quia per huiuſmodi ſubiectionem non deſinunt eſſe Moniales eiuſdem Ordinis, ſub quo erant antè, Prælatis Regularibus ſubiectæ, ſed remanent cum eiſdem honoribus, & oneribus, ergò cum obligatione recitandi officium, ſicut recitabant antè ſub cura Regularium. Confirmatur, quia adhuc profitentur eamdem Regulam, & Conſtitutiones, & gaudent iiſdem priuilegijs, vt probaui Reſol. 52. quæſt. 24. Quintanaduenas Tractat. 8. de Horis Canon. ſing. 16. pluribus id probat, ergò tenentur eiſdem Officijs, quibus antè, maximè vtentes Breuiario Romano. Nec placet quorumdam opinio aſſerentium, poſſe quidem proſequi recitationem, ſed non teneri, eò quod non teneantur amplius obſeruare ſtatuta, & conſtitutiones ſui ordinis. Siquidem omninò falſum eſt, Moniales exemptas à Prælatis Regularibus, & ſuppoſitas Epiſcopis non teneri amplius ad obſeruantias ſui Ordinis, nam adhuc debent profiteri eandem Regulam, & ſtatuta, quia nullo iure liberantur ab illis, nec Epiſcopus poteſt illis dare nouam formam profitendi contrariam Regulæ ſui Ordinis. Quarè iſta ſuppoſitio nil aliud operatur, niſi hoc, quod auferuntur à regimine Regularium, & ſupponuntur iuriſdictioni Epiſcopi in omnibus, quæ Regulæ, & Conſtitutioni earum non aduerſantur, excepta huiuſmodi ſuppoſitione.

DECISIO CDLIII.

An Religioſi Parochi Ordinum exemptorum à proceſſionibus teneantur procedere cum alijs Parochis?

Religiones nonnullæ ex Recentioribus, vti Theatinorum, Ieſuitarum, Carmelitarum Diſcalceatorum, de Sommaſcha, & huius generis habent priuilegium non eundi ad proceſſiones, aliqui dictorum Ordinum Religioſi in proprijs Eccleſijs Parochialibus funguntur officio Parochi, & ideò tenentur ad eas omnes proceſſiones, ad quas vocantur Parochi ſæculares, & alij Regulares, non obſtante exemptione, quæ conceditur toti ordini, & ſingulis profeſſis, prout ſpectantur in vnum collecti, & capitularitèr, non autem eiſdem prout ſingulis, qui habentes curam animarum ſubiecti ſunt poteſtati, & iuriſdictioni Epiſcoporum,

conſtit. *Dum intrà*, in Concil. Later. ſub Leone X. Tridentino ſeſſ. 25. cap. 11. & in 6. *cap.* 9. de priuileg. conſequenter tenentur accedere ad proceſſiones, ad quas eunt alij Parochi, paritèr ad Congregationem caſuum, & ad ſynodum, de proceſſionibus ego reſol. 7. num. 43. de caſibus, Nald. ad cap. Peruenit 16. q. 1. Homob. par. 4. conſultat. reſp. 86. de Synodo ſeſſ. 24. cap. 2. Cruz lib. 2. cap. 3. dub. 6. §. Nono, Compend. Rodr. reſol. 15. num. 15. Confirmatur, quia iſti Religioſi ſubrogantur in locum Clericorum ſæcularium, in quorum iura tàm gratioſa, quàm odioſa ſuccedunt, ſubrogatus enim ſapit naturam eius, in cuius locum ſubrogatur, ideſt, ſubit ea omnia iura, quæ pertinebant ad eum, cui ſubrogatur, l. Si eum, §. Iniuriarum, ff. Si quis caut. l. 1. §. Hęc actio, ff. Si quis teſtam. liber. & ſucceſſor ſuccedit in omnia iura eius, cui ſuccedit, Reg. 46. in 6. l. Si aquæductus, ff. de contrah. empt. Sed Parochus alias ſæcularis erat ſubiectus Epiſcopo quò ad prædicta, ergò, & Religioſus ſuccedens in eius officium. Aliqui timentes perdere exemptionem à proceſſionibus inſeruiunt per Sacerdotes ſæculares; ſed id neceſſarium non eſt, quia Religioſus deputatus ad curam animarum non habet incedere ad proceſſiones, caſus, & ſynodum, vt membrum Religions, ſed tantùm ſub ratione Parochi, quod eſt extraneum à ſtatu Religioſo, ideò nullum eſt periculum perdendi exemptionem, prętérquàm quod exemptio reſpicit præcisè corpus, & Capitulum Conuentus, & Collegij, quod nulla ratione cogi poteſt ad proceſſiones, obſtante priuilegio Apoſtolico.

DECISIO CDLIV.

An Capitulum Sede vacante ſuccedat in priuilegio perpetuo ſuis Epiſcopis conceſſo?

SVprà ſub Deciſ. 441. dictum fuit ex communi ſententia, Capitulum ſuccedere, quandò priuilegium eſt cōceſſum iure Pontificio omnibus Epiſcopis, & ſubiecti, id verum quoque eſſe reſpectu Epiſcoporum vnius loci, vt in priuilegio doctorandi. Nonnulli hoc negant, vndè probandum eſt, primò quidem, quia in tantum ſuccedit Capitulum in poteſtatem Epiſcopi omnibus datam, in quantum ea poteſtas dicitur ordinaria, ex allegatis Doctoribus loco citato; ſed non minùs eſt ordinaria conceſſa vni Epiſcopo, quā omnibus, vt videre eſt ex gl. Confirmatus, cap. Is cui 42. de elect. in 6. & tradit Puteus lib. 2. deciſ. 223. & colligitur ex Couar. lib. 3. Variar. cap. 20. num. 6. vbi iuriſdictio data alicui perpetuò à Principe, vel lege, ſeu Canone dicitur ordinaria, ergò in ea ſuccedit Capitulum. Secundò, Capitulum Cathedralis Neapolitanæ poteſt creare Clericos ſaluaticos, ſicut poterat Archiepiſcopus dum viueret, cum Capitulum etiam in hoc illi ſuccedat ex Nauar. & Riccio tom. 4. reſol. 228. & tamen alij Epiſcopi id non faciunt, ſignum quod eſt quid ſpeciale illius ordinarij, ergò Capitulum ſuccedit etiam in ſpecialibus vnius Epiſcopi, quamvis alijs omnibus Epiſcopis non competat. Tertiò, iuriſdictio conſequens priuilegio perpetuo conceſſo, officio, ſeu dignitati, ac proindè omnibus ſucceſſoribus eius dignitatis non dicitur ordinaria præcisè, ex eo quod cōcedatur omnibus,

bus, vel aliquibus tantum in ea dignitate conſtitutis, ſed ex eo, quod perpetuò conceditur illis, quibus conceditur, conſequentèr parum refert, quod concedatur omnibus, ſiuè aliquibus tantum, cum ratio perpetuitatis reperiatur, tàm in vno, quàm in omnibus, quare vbicumque ea reperitur, ibi dicenda eſt iuriſdictio ordinaria tranſibilis in Capitulum, ac proindè priuilegium perpetuum doctorandi, quod habet Epiſcopus huius Ciuitatis, transfertur poſt eius mortem in Capitulum, cum ſit iuriſdictio ordinaria perpetuò conceſſa huic Epiſcopo, ſicut vniuerſitas ſtudij huic Ciuitati conceſſa eſt perpetuò durabilis. Quartò non omnes Epiſcopi habent iuriſdictionem temporalem, vti feudalem, & tamen Capitulum ſuccedit in huiuſmodi adminiſtratione, ex adductis à Quar. v. Capitulum ſede vacante §. Vlterius, ergò idem dicendum in caſu noſtro. Quintò, Portellus part. 2. caſu 14. Papa gubernationem Monialium S. Claræ Ciuitatis Angrenſis commiſit Epiſcopo eiuſdem Vrbis, probâs, tranſire in Capitulum ſede vacante, ergò poteſtas hæc conceſſa talibus Epiſcopis tranſit in Capitulum.

DECISIO CDLV.

An contra licentiam negatam agi poſſit ex opinione?

Capitulum Doctorum non aduertens, probabilê eſſe opinionem, quod Capitulum ſede vacante poſſit per ſuum Vicarium creare Doctores, quos Epiſcopus pro tempore iure cõmuni, & proprio, ſeu ex priuilegio, aut conſuetudine creabat, iuxtà dicta præced. Deciſ. 440. 441. 442. petijt à ſede Apoſtolica facultatem doctorandi, ſed non obtinuit. Quærit modò, an ſtante opinione Calderini, Hoſtienſis, & aliorum aſſerentium Capitulum in id ſuccedere, poſſit licitè creare Doctores? Ratio dubitandi eſt; tum quia petendo, & non obtinendo videtur per hoc non habere hoc ius, ſibi enim præiudicauit. Tum quia per negationem iſtam infertur, iſtam opinionem eſſe reprobatam; demùm ſunt in mala fide, ergò ſecundum eam operari nequeunt. Sed hæc non obſtant. Quare

Reſpondendum eſt, Capitulum licitè poſſe creare Doctores; probatur; Tum quia primò nõ aduertit ad hanc opinionem, ſed errore putabat neceſſariam eſſe licentiam; ex quo ius non amiſit creandi Doctores ſecundum illam opinionem, errans enim non perdit rem ſuam, l. Si procurator, ff. de acquir. rer. dom. Tum quia per negationem huius facultatis non tollitur facultas Capitulo, quam habebat ex hac opinione, neque enim ea reprobatur, ſed tantum negatur petitum, odioſa enim ſtrictè ſunt interpretanda. Tum quia, eſto Capitulum fuiſſet eius opinionis, quod Capitulum Canonicorũ non ſuccedat in hoc ius doctorandi, benè poteſt mutare ſententiam, & ſequi opinionem Calderini, & aliorum valdè probabilis, vt tradunt Doctores, vbi agitur de conſcientia, aſſerentes opinionem ex cauſa mutari poſſe, ex cap. Certè 18. 12. q. 1. cap. Vides 3. 23. q. 6. Sanch. lib. 1. cap. 9. num. 19. & 24. Iſti autem Domini rationabilem habent cauſam mutandi ſententiam, ſi quam habent aduerſam, eò quòd diu vacet ſedes, & ſint multi ſcholares pe-

petentes promotionem, cum finierint ſua ſtudia. Et ex his patet ad ſupra dicta, Papam per negatiuam non abſtuliſſe facultatem illis ex ea opinione, neq; eſſe in mala fide, quia mutauit opinionem.

DECISIO CDLVI.

An Regulares teneantur ad ieiunium, & abſtinentiam à carnibus, quandò dies Veneris incidit in diem Natalis Domini?

VIdetur difficultas adeò clarè decisa à Summo Pontifice, ca.fin. de obſeru.ieiun. vt alia reſponſione, & ſpeculatione nō indigeamus, ita enim reſpondet: *Illi, qui nec voto, nec Regulari obſeruantia ſunt aſtricti, in feria ſexta; ſi feſtum Natiuitatis Dominicæ die ipſo venire contigerit; carnibus propter feſti excellentiam veſci poſſunt ſecundum Eccleſiæ generalis conſuetudinem.* Nequeunt ergò Religioſi comedere carnes die Veneris Natalis Domini, quia obſeruantia Regularis indicendo eis ieiunium, conſequentèr prohibet comeſtionem carnium. Ita docent omnes ex Sanch.lib.4. cap.11. nu.59. Lezana par.1. cap.7. num.27. Bartolucius ſuper cap.3. Regulæ S. Franciſci, §.Niſi feria ſexta, vbi ex Beia, Sylu. Nauar. tenet, Prælatum poſſe diſpenſare, quia excellentia huius feſti eſt ſufficiens cauſa exultandi, & lętandi.

Notandum autem eſt cum Paſqualigo Deciſ.225.num.2. Regularem obſeruantiam ſolùm obſtare, quandò ſub mortali obligat ad ieiunandum, aut abſtinendum à carnibus ratione vitæ Quadrageſimalis, non autem quandò aſtrictio non eſt ſub culpa, quia Papa tollit obligationem iuris communis, & relinquit obligationes ſpeciales, quas non intendit augere. Quarè Franciſcani ſub prima Regula militantes tenentur eo die Natali ieiunare, & abſtinere à carnibus, eò quòd obſeruatio illa obliget ſub culpa, ſicut, & Minimos. Tertij autem Ordinis, tàm Regulares, quàm non Regulares excipiuntur expreſsè in Regula Nicolai IV.cap.7. Leonis X. cap.3. vbi mentio eſt etiam de Sabbato, & in ſtatutis cap.13. Alij verò, quorum Regula exceptionem non ponit, neq; obligat ſub culpa ad ſui obſeruationem, poterunt veſci carnibus de licentia Superioris, qui hoc die benignus eſſe debet proptèr lætitiam Natalis Chriſti.

DECISIO CDLVII.

An Superior, qui loquelam perdidit, remouendus ſit?

IVra omnia concludūnt, electum per ſuperuenientem impotentiam ad exercendum munus ſuum, non eſſe remouendum ab officio ſuo, ſed illi dandum eſſe coadiutorem, ex ca. Scripſit 1.7.q.1.ibi: *Nuſquam Canones præcipiunt, vt pro ægritudine Epiſcopo ſuccedatur, & omninò iniuſtum eſt, vt ſi moleſtia corporis irruit, honore ſuo priuetur ægrotus.* Cap. Cum percuſſio 2.7.q.1. quia flagellatis afflictio addenda non eſt, vt ibidem dicitur, cap. Præſentium 3. cap. Pontifices 4. cap. Quamuis 14. ead.7.q.1. idem ſtatuitur, cap. de Rectoribus 3. cap. Ex parte 5. cap. Conſultationibus 6. de Cler. ægrot. nec oppoſitum habet cap. Tua nos 4. ibi: *Ab adminiſtrationis debet officio remoueri,* ideſt

ideſt ab exercitio ſui officij remouendus eſt leproſus propter abominationem, non autem à Rectoria. Supradicti textus, licet loquantur de Epiſcopis, & Parochis; tamen intelligendi ſunt de omnibus Superioribus & Prælatis etiam Regularibus, propter identitatem rationis, & quia ita non obſcurè colligitur ex cap. Vn. de cler. ægrot. in 6. extremis verbis. Non ſunt ergò remouendi Superiores electi propter huiuſmodi morbos, niſi velint, ſed patiendi cum ſua infirmitate, ſubſtituendo illis coadiutores. Tambur. tom. 1. diſp. 5. qu. 21. nu. 47. Suar. tom. 5. diſput. 51. ſect. 3. num. 17. Petrus Gregorius lib. 47. cap. 9. nu. 9. Peyrin. de Prælato qu. 2. cap. 4. nu. 23. quicquid dicat Sigiſm. dub. 89. & 102. de elect. ex gl. v. Inſufficientia cap. 1. de renunt. nam in eo capite ſermo eſt de inſufficientia peccaminoſa, non de ea, quæ inducitur ex infirmitate. Quarè benè ſe geſſit quidam Generalis, qui Prouinciali effecto muto dedit coadiutorem eius Diſcretum, ſeu Secretarium; & tandem deſperata ſanitate, quia erat mutus, impotens ad deambulandum, & ad ſcribendum remotus fuit ab officio, & nouus electus.

DECISIO CDLVIII.

An violatum ſit ius ſepulturæ in ſequenti caſu?

D. N. in Eccleſia ordinis N. habet proprium ſepulcrum, admoniti Religioſi dictæ Eccleſiæ de morte ſui filij puberis in eo ſepeliendi, reſponderunt, ſe non poſſe in illo ſero ſepelire, quia impediuntur publicis diſputationibus, ſequenti die aſſiſtent funeri. Interim cadauer ſepelitur in Eccleſia Parochiali, dubitant Patres eius Ordinis, an violatum fuerit ius præfatum in præiudicium ſuæ Eccleſiæ, ac proindè agere poſſint ad reſtitutionem contrà Eccleſiam Parochialem?

Certum eſt, violatum fuiſse ius ſepulcri, ac proindè cogi poſse contrà Eccleſiam Parochialem ad reſtitutionem.

Primum colligitur apertè ex c. 1. de ſepult. vbi quiſque ſepeliendus eſt in ſepulcro ſuorum maiorum, qui non elegit aliam ſepulturam, iſte autem iuuenis, dum viueret, non elegit ſepulturam, ergò de iure ſepeliendus eſt in dicta Eccleſia, & non in Parochiali. Confirmatur, quia licet Parochus habeat ſuam intentionem fundatam in iure ſepeliendi ſuos Parochianos in ſua Parochiali, id tamen intelligitur, quandò mortuus non habebat ſepulcrum ſuorum maiorum, vel non elegerat ſepulturam dum viueret, ex cap. De his 4. cap. Cum ſuper 8. cap. In noſtra 10. de ſepult. Barboſa ad cap. 1. de ſepultur. Lauor. titul. 2. de priſco, & recenti more funer. cap. 11. nu. 33. 44. & 72. & in terminis noſtris, quod cadauer iſtud non poterat ſepeliri in Parochiali, ſed in Regulari tantum in ſepulcro maiorum docent Ioan. Andr. in cap. Licet, de ſepult. cum Gemin. Sylu. v. Sepultura q. 7. quos pro ſe citat Paſqual. Deciſ. 401.

Secundum, quod agi poſſit ad reſtitutionem expreſsè dicitur cap. Ex parte 5. c. Cum liberum 6. de ſepult. & cap. 1. eod. in 6.

DE-

DECISIO CDLIX.

An cauſa violati ſepulcri inter Regulares agenda ſit Coram Epiſcopo?

QVandò Regulares arripiunt cadauera inter ſe, cauſa reſtitutionis agitur coram Ordinario Epiſcopo, vel Capitulo, eo mortuo, non coram Conſeruatore. Probatur, tum quia hæc cauſa tangit iura ſepulturæ, & Parochialia, nam de iure communi quiſque ſepeliendus eſt in Parochiali, gl. in qu.2. cauſ.13. cap.1. v. Nunc autem, niſi alibi elegerit ſepulturam, quod dicitur ſpeciale priuilegium gl. Additio cap.1. de ſepult. in 6. Sed cauſæ Parochiales deciduntur coram Epiſcopo, qui eſt ordinarius in cauſis huiuſmodi ex cap. Vbicumq; 6. cap. Queſta eſt 12. cap. Præcipitaudum 15. cap. Qui diuina 28. 13. q.2. Hoſt. in Sum. de iurepatr. §. fin. ergò & hæc noſtra. Tum quia ex Rituali in tit. de Exeq. §. Nullum, Epiſcopus dat licentiam transferendi cadauer de loco ad locum, ergò & in hoc caſu, in quo debet fieri neceſſario huiuſmodi translatio, ſi velit pars offenſa. Ex his deducitur, Sede vacante ſuccedere in hac cauſa Vicarium Capitularem, ad quod faciunt tradita ſuperius ſub Deciſ.441. nam Capitulum ſuccedit in iuriſdictionem Epiſcopo competentem iure proprio, & communi, vt in caſu præſenti. Ex quo etiam colligitur, id munus non poſſe ſpectare ad Conſeruatorem, cuius eſt non conuenire Regulares in cauſis Parochialibus.

DECISIO CDLX.

An ſepulturam elegiſſe dicatur infirmus poſtulatione habitus Religioſorum?

REſpondetur affirmatiuè, quia in Bulla Sixti IV. apud Confeſſ. fol.65. & in alia fol.71. id habetur illis verbis: *Qui prædictum habitum recipientibus declarare teneantur, apud eorum ordinum Eccleſias debere ſepeliri in eorum habitu*. Licet poſtulatio habitus ex natura rei adiunctam non habeat electionem ſepulturæ, id tamen operatur diſpoſitio priuilegij poſita illa declaratione facienda à Superiore concedente habitum, in cuius Eccleſia per hoc ſe obligauit ad ſepeliendum. Et in hoc nulla difficultas, cum verba ſatis clara ſint. Vide hoc idem dictum à me Reſol.51. q.20. fol.6.

DECISIO CDLXI.

Electio ſepulturæ quot modis contingat?

CErtum eſt iure communi, eum, qui non habet electionem ſepulturæ, ſepeliendum eſſe in ſua Parochiali, ex communi Doctorum in cap.1. de ſepult. & in cap.3. eod. in 6. Electio autem ſepulturæ contingit quinque modis.

Primò conſtructione, inſtitutione, ſeu fundatione ſepulcri, & dicitur ſepulcrum maiorum, quod ſcilicet vnus aſcendentium elegit ſibi, & pro ſuis deſcendentibus, ſeu ſucceſſoribus, aut familiæ, colligitur ex cap. Ebron. 2. cap. Vnaquæque 3. ibi: *Soror beati*

Bene-

Benedicti ſepulta eſt in ſepulcro, quod ipſe ſibi præparauerat. cap. Placuit 7. 13. q. 2. cap. 1. de ſepult. cap. Is qui 3. de ſepult. in 6. Rodr. tom. 3. q. 58. art. 8. Oldrad. conſil. 25. Sepulcrum autem hoc præfertur Parochiali, ex cap. Licet 4. eod. in 6. nec obſtat dictio, *vel*, fauore Parochi, quia electio non ſpectat ad ipſum, ſed ad parentes defuncti, in quo ſenſu intelligendus eſt etiam textus cap. præcedentis, ibi: *In ſua Parochiali, vel in ea potiùs, in qua maiorum ipſius ab antiquo ſepultura extitit*. Præferendum eſt ergò ſepulcrum maiorum Parochiali; tum quia in illo priori textu præfertur; tum quia in ſecundo textu, licet prius nominetur Parochiale, additur tamen dictio, *Potius*, indicans comparationem, hoc eſt, electionem magis eſſe referendam ad ſepulcrum maiorum. Ita Ioan. Andr. & Gemin. in dicto cap. Licet, cum illis Paſqual. decis. 401.

Secundò electione propriæ voluntatis, quod fieri poteſt à quolibet pubere habente vſum rationis, & non prohibito, quales ſunt ſolum Religioſi, ex cap. fin. eod. in 6. vndè omnes alij eligere poſſunt, etiam vxor, ex cap. De vxore 7. eod. vbi etiam de minoribus puberibus, pro quibus pater non eligit, iuncto cap. Licet 4. eod. in 6. Electio hæc præfertur electioni præcedenti, quia per ſpeciem derogatur generi.

Tertiò electione alienæ voluntatis, qua Superior Regularis eligit ſepulturam ſuis ſubditis. Pari ratione pater non de iure, ſed tantùm de conſuetudine, vbi viget, eligit ſepulturam ſuis filijs impuberibus, ex cap. De Vxore 7. eod. iuncto cap. Licet 4. eod. in 6. Statutum hic Parmæ eſt, vt pater filio infanti eligat ſepulturam, in ſynodo D. Cornazani felicis memoriæ, ergò adeſt conſuetudo firmata, nomine infantis venit impuber, nam ſtatuta recipiunt interpretationem à iure communi, Bart. in l. Omnes populi, ff. de iuſt. num. & Curt. Iun. conſil. 7. nu. 8. Cephal. vol. 2. conſil. 210. num. 13. *Intellige primò*, reſpectu filiorum etiam illegitimorum, & adoptiuorum, quia, licet nomine filiorum non veniant illi quò ad honores, & ſucceſſionem, tamen non excluduntur quò ad præſentem caſum, qui eſt opus pietatis, & miſericordiæ, quò ad illegitimos ſingularitèr id ſuſtinet Paſqual. Deciſ. 398. contra Sylu. v. Sepultura q. 7. & Aſinium. De adoptatis idem Deciſ. 403. *Intellige ſecundò*, electionem factam à patre valere, & poſſe ſortiri ſuum effectum, ſi filius moreretur poſt impubertatem, ſepultura non electa, quia ab initio fuit valida electio, ita quod deſtrui non poteſt, niſi per actum contrarium voluntatis filij, oppoſitum tamen docent de Vbaldis, Nau. Lauor. quos ſequitur Paſqual. Deciſ. 390. ea ratione, quia electio facta à patre eſt pro eo tempore, quo filius non poteſt propria voluntate ſibi eligere ſepulturam, quare, cum factus pubes poſſit id facere, ceſſabit electio paterna; quod falſum eſt, quia actus poſitiuus debet deſtrui per aliũ poſitiuum, de quo non conſtat. *Intellige tertiò*, electionem paternam non habere locum, quandò fœmina exceſſit duodecimum, & maſculus decimumquartum, tunc enim dicuntur puberes, ex Inſtit. Quibus modis tutel. fin. cap. Puberes 3. de deſponſ. impuber. In terminis Portell. par. 1. caſu 68. num. 2. vbi num. 3. ſubdit, Patrem poſſe eligere ſepulturam filio etiam puberi,

beri, ex cap. De vxore 7. eod. quia ibi mentionem facit de minoribus generalitèr, quo nomine veniunt etiam puberes, ſed non vidit alium textum in cap. Licet 4. eod. in 6. reſtringentem illam dictionem, *Minores*, ad impuberes tantum, quibus ex conſuetudine, ſi adeſt, poteſt pater eligere ſepulturam, non verò, ſi non adeſt, quia nullo iure patri conceditur hæc facultas; quod non benè aduertit ibidem Portellus. Quarè, cum puberes plenum rationis vſum habeant, non erit in poteſtate patris eligere illis ſepulturam, cum electio paterna in tantum ſit conſuetudine inducta, in quantum ſupplet defectum filij impuberis carentis pleno vſu rationis neceſſario ad electionem ſepulturæ. Electio hæc paterna præfertur electioni ex fundatione, & Parochiale. An mater, & alij loco patris mortui poſſint eligere ſepulturam impuberibus? De matre concedunt ferè omnes, quos citat Paſqual. Deciſ. 393. Conſanguinei, & affines paritèr, gl. v. Vel in Parochiali, cap. Licet, de ſepul. in 6. Gratian. Diſceptat. 94. num. 80. Paſqual. Deciſ. 394. Tutor quoque contrà communiorem idem Paſqual. Deciſ. 395. Ratio communis eſt, quia iſti ſunt loco patris, qui, ſicut poterat ipſe ex eo, quod impuber caret pleno rationis vſu, ita & ſubrogati in eius locum idem præſtare poterunt, cum impuber defectu patris defuncti non receperit plenum vſum rationis, ac proindè eodem priuilegio gaudeat ſub iſtis.

Quartò contingit electio ſepulturæ poſtulatione habitus Religioſi, provt dictum fuit in præcedenti Deciſione. Et iſta electio ſupradictis præfertur, & Parochiali.

Quintò contingit ex Collegio, arte, ſeu Confraternitate, ſolent enim corpora politica conſtruere ſibi ſepulcra pró ſuis Confratribus, & Conſororibus conſcriptis in Collegio, arte, ſeu Confraternitate. In noſtra Eccleſia S. Mariæ Quarterij Parmę Confratres, & Conſorores famulorum Fornariorum ſibi conſtruxerunt duo ſepulcra, vnum pro maſculis, alterum pro fœminis. Huiuſmodi electio prefertur omnibus ſupradictis, excepta quarta, quę, cum fundetur in priuilegio Pontificio, ceteris anteponenda eſt.

DECISIO CDLXII.

An hoſpes Laicus infirmus intrà Clauſtra recipiat Sacramenta à Religioſis?

Religioſi N. legitimè miniſtrarunt Sacramenta Viatici, & Extremæ Vnctionis, cum ſepultura cuidam aduenæ caſu infirmanti in ſuo Monaſterio. Primò, quia inſtabat neceſſitas recipiendi huiuſmodi Sacramenta ex parte laborantis in extremis; id autem charitatis officium non poterat præſtari à Parocho, quia intrà clauſuram nullum ius habet, Abbas in cap. Dilectus, de Capell. Monach. num. 3. & 11. & in cap. Ad audientiam, de Eccleſ. ædif. num. 8. Calder. conſil. 6. num. 1. ergò id legitimè factum fuit à dictis Religioſis. Secundò; Dictus hoſpes nulla ratione eſt ſubditus Parocho, quia aduena, in tantum fit ſubditus Parocho, in quantum reperitur in aliqua domo ſubiecta ſuæ Parochiæ, vt notum eſt, alitèr dicere poſſemus, quod aduena hoſpitans in vna Parochia ſit ſubiectus alteri Parochiæ, quod dicere falſum

ſum

ſum eſt, & ignorantis, ſed Monaſterium non eſt domus de Parochia, quamuis ſit ſituatum in Parochia, Graff. part.2. lib.3. cap.27. num.107. ergò, cum iſte hoſpes non dicatur ſubditus, non poteſt recipere Sacramenta, niſi à Religioſis, quibus ſubditur in hoc, quia ibi moratur, & habitat, vt hoſpes. Tertiò, Parochus non adminiſtrat Sacramenta etiam ſuis ouibus extrà ſuam Parochiam infirmis, quia eius poteſtas non excedit ſpheram ſuæ actiuitatis; ſed iſte hoſpes, eſto aliàs eſſet ouis de ſuo grege, eſt extrà Parochiam, nam locus exemptus, & extrà Parochiam æquiparantur, & pro eodem cenſentur, Ioann. Andr. in Clem. de foro compet. v. Quia nomine, Roland. conſil.33. nu.23. lib.3. Cochier. p.2. de iuriſd. ordin. in exempt. q.1. Canoniſtæ in cap.1. de conſtit. ergò nullum ius ſuper ipſum habere poterat. Hoc idem docui Reſol.20. num.18. ſol.225. in terminis docet Peyrin. tom.1. priuileg. ad conſtit. primam Iulij II. num.92. 93. & 94.

DECISIO CDLXIII.

An Religioſus appellet à Protectore ad Legatum à Latere?

QVidam Religioſus ſentiens ſe grauatum à ſuo Protectore, ab eo appellat ad Legatum de latere. An teneat iſta appellatio? Facit pro Legato, & appellante, quia in eius patentibus litteris Legationis adeſt hæc clauſula: *Cum poteſtate cognoſcendi quamcumq; cauſam Eccleſiaſticam, etiam per viam appellationis à quocumque Iudice Ordinario, etiam delegato interpoſitæ*. Protector autem eſt iudex quidem Ordinarius, ſed delegatus à Sede Apoſtolica, ergò tenuit appellatio. Quibus tamen non obſtantibus.

Dico, inualidam fuiſſe appellationem. Probatur, Tum quia appellatio eſt prouocatio à minori Iudice ſubdito ad maiorem, & Superiorem vtriuſque, tam iudicis, à quo fit appellatio, quam appellantis, cap. Anteriorum 25. 2. q.6. gl. v. Ad quem cap. Liceat 1. ead. debet enim maior iudex emendare grauamen minoris Iudicis, vti ſibi ſubiecti, ſed Protector nulli Legato eſt ſubiectus, cùm, tamquam Cardinalis, & Protector, à ſolo Papa dependeat in protectione, ergò non tenuit appellatio, vtque fuit facta ad non iudicem Protectoris. Tum quia Appellatio apud Regulares fit gradatim à Priori ad Prouincialem à Prouinciali ad Generalem, à Generali ad Protectorem, ab his ad Sedem Apoſtolicam, ex Gregor. XIII. Bulla 27. *Quoniam*, & apud Quar. v. Monaſteria, ego Reſol.32. qu.6. fol.365. & eſt conforme iuri, quod à delegato Papæ, vti eſt Protector, Lezana tom.2. cap.9. num.5. recurritur ad Papam, cap. Super 27. §. fin. de off. deleg. Idem Lezana in terminis cit. num.15. pro Carmelitis. Tum quia appellatio non fit inter Iudices pares, ex cap. Dilecti 2. de appell. gl. v. Si non poſſunt, c. Super cit. Bart. in l.1. ff. de Appellation. in princip. quia par in parem non habet imperium, l. Nam, & Magiſtratus ff. de arbitr. cap. Innotuit 20. de elect. ac proindè, cum non poſſit cogere Iudicem à quo ſibi parem ad tollendum grauamen, inutilis eſt appellatio, Protector autem, & Legatus à

late-

latere pares ſunt, quia ambo Cardinales, ambo delegati à Papa, ergò inter ipſos non cadit appellatio. Tum quia indecens eſt, Cardinalem à Cardinali iudicari, ex quo Paulus IV. Bulla 8. incip. *Cum ſæpius*, ſtatuit Cardinales ab alio, quam à Sede Apoſtolica, non eſſe iudicandos, ergò neque Protector in hoc caſu iudicandus erit à Legato, an ſententia ab eo lata contra illum Religioſum contineat grauamen, & iniuriam. Ad illam clauſulam dicendum eſt, nomine *Ordinarij etiam delegati*, venire quoſcumque alios non Cardinales, habent enim elegantiſſimum nomen, & digni ſunt propria expreſſione, de qua cum non conſtet ex ea clauſula, ideò non comprehenduntur ſub illis generalibus terminis, argum. eorum, quæ habet Lezana tom.3. v. Cardinales num.8.

DECISIO CDLXIV.

An Confeſſarius Regularis debeat eſſe trigenarius?

NEque iure communi, aut Bulla aliqua Pontificia, ſeu Decreto Sacræ Congregationis, qui vult fieri Confeſſarius debet habere ætatem triginta annorum, nam in iure communi, vbi de Pœnitentia, vel in Clem. Dudum de ſepult. vel in Tridentino, vbi de examine eorum, ne verbum quidem de ætate, neque ſtatuto aliquo Pontificio id decernitur, ergò aſſerendum non eſt arg. cap. Conſuluiſti 18. 2. q.5. Cap. fin. 31. quæſt.1. Cap.2. de tranſlat. Epiſcop. Sufficit ergò ætas requiſita ad Sacerdotium, videmus enim, Sacerdotes Parochos ſtatim ac ſunt in Sacerdotio conſtituti, alia ætate non ſpectata audire in Confeſſione ſuas oues, quod idem dicendum eſt de quibuſcumque alijs Sacerdotibus, qui admitti poſſunt ad Confeſſiones audiendas, ſiue ſæcularium, ſiue Regularium, non obſtante minori ætate triginta annorum.

Dixi iure communi, quia loquendo de iure ſpeciali Synodorum, Epiſcoporum, & Conſtitutionum Regularium non habeo certam ſcientiam, ideò vnuſquiſque legat ea, quæ ad ſe ſpectant.

An autem Religioſus volens audire Confeſſiones ſæcularium, ſubdatur huic decreto Synodali Epiſcopi? Reſpondetur affirmatiuè, quia in hoc ſubditur Epiſcopo, qui non intendit derogare Decreto Synodi. Confirmatur, quia ab Epiſcopo debet cognoſci idoneus, non tantum quò ad ſcientiam, ſed etiam quò ad perſonam, debet enim Confeſſiones auditurus eſſe multum expertus, & prudens ad conſulendum animæ pœnitentis, à Synodo autem cenſetur idoneus, & prudens ad id munus Sacerdos conſtitutus in anno trigeſimo, ergò ſubditur in hoc Synodo, ſi non directè, & immediatè, ſaltem ex eo, quod Epiſcopus vult obſeruationem ſui Synodi, ac proindè ex hoc capite præciſè defectus ætatis poteſt reijcere Sacerdotem Regularem ab examine ad Confeſſiones ſæcularium.

DE-

DECISIO CDLXV.

An concionator electus ab Epiſcopo poſsit remoueri à ſuo Superiore Regulari?

EPiſcopus pro ſua Eccleſia Cathedrali in hac Quadrageſima elegit, & nominauit in Concionatorem P. Fratrem N. Generalis hoc audito nō vult, vt ibidem prædicet, quia Epiſcopo intendit concedere alium Prædicatorem æquè bonum, & idoneum, ſicut alter. Regulares illius Ciuitatis per orbem, & circularitèr ſinguli ſuo anno in ea Cathedrali funguntur hoc officio, ſempèr Epiſcopo eligente, & nominante regularitèr, quem vult prædicare. Dubitatur, an Generalis id facere poſſit?

Reſpondetur negatiuè, quia licet Generalis habeat ius, & vnus prædicator ſui Ordinis concionetur in Cathedrali ſuo anno regularitèr contingente, conſeruando ius hoc, & rotam, vt aiunt pro ſuo ordine, non ideò tamen ad ipſum ſpectat eligere, aut nominare ſui Ordinis Concionatorem, qui ſibi placeat, ſed id omninò eſt ius Epiſcopi, cui Generalis facit iniuriam, dum loco electi vult alium, licet æquè idoneum, dare; ſiquidem Generalis ad duo tantùm tenetur, ne ius ſuum amittat; primò, ſi Epiſcopus velit attentare perueſionem Ordinis, aut excludere ſuam Religionem, Generalis debet procurare, vt Religio, ſeu ille Conuentus manuteneatur in ſua poſſeſſione concionādi ſuo tempore; ſecundò debet tradere illi Concionatorem, quem vult. Confirmatur, quia, ſicut Epiſcopus non poteſt eligere Concionatorē pro Eccleſia Regulari, ſed id munus ſpectat ad Superiorem Regularem, ita vice verſa Generalis non poteſt eligere Cōcionatorem ſui Ordinis pro Eccleſia Cathedrali, in qua nullum penitùs habet ius. Quod ſi Generalis velit vti eo Concionatore pro ſua Eccleſia, forſan, quia caret alio, debitum vrbanitatis poſtulat, vt petatur ab Epiſcopo, alitèr dat occaſionem perdendi ius hoc circulare.

Quibus non obſtantibus, Generalis prohibuit illi concionem in ea Cathedrali ſub pœna ſuſpenſionis à munere prædicandi, intendens mittere alium prædicatorem; ſuam habens intentionem id faciendi fundatam in Conſtitutionibus, quæ tale Decretum continent: *Duplicem Concionatorum Claſſem inſtituimus, qui in noſtri Ordinis locis eis à Generali Miniſtro aſſignandis, & Prouincialium, qui in locis eis à Prouincialibus paritèr aſſignandis, Conciones, ſeruatis ſeruandis, publicè populis habeant*. Loca autem ſunt, Aſſiſium, Roma, Viterbium, Venetia, Parma, Burgum S. Donini, &c. Generalis ergò aſſignat Prædicatores in locis prædictis ſui Ordinis. Sed neſcio, qua ratione ex vi huius Conſtitutionis Generalis prohibet huic Concionatori ſui Ordinis, vt non prædicet in Cathedrali N. cum hæc Cathedralis, vt notiſſimum eſt omnibus, non ſit locus huius Ordinis, ſed Epiſcopi, & Canonicorum ſæcularium, illud enim Decretum manifeſtiſſimè loquitur de Concionatoribus, quos Generalis ius habet aſſignandi in locis ſui Ordinis, hoc eſt, in Eccleſijs ſuis Regularibus ſitis in prænominatis Ciuitatibus. Quarè iſte Concionator vocatus, quod idem dicitur, ſi ipſe petijſſet, à Vicario Generali dictæ Cathedralis, ſentiens ſe in hoc grauatum cui-

euidentèr,& ſine vlla dubitatione, poteſt appellare ab illa comminatoria ſuſpenſione, nam etiam Regularibus manifeſtè grauatis datur appellatio ad Sacram Congregationem, vt docent omnes iuxta quod dixi reſol. 32. & hanc appellationem prętèr grauamen iuſtificat periculi ſublatio perdendi girum prædicandi in ea Cathedrali,facilè enim perderetur, ſi Generalis tentaret mittere alium Concionatorem à ſe aſſignatum. Quarè petitus Concionator à Vicario, non obſtante ſuſpenſione comminata per interpoſitam appellationem,poterit cōcionari in ea Cathedrali,quia ex communi omnium doctrina, appellatio duos habet effectus, vnum deuolutiuū cauſę ad Superiorem,ad quem fuit appellatum, alterum ſuſpenſiuum facultatis, & poteſtatis Iudicis, à quo fuit appellatum, itavt in caſu noſtro non poſſit Generalis declarare, hunc Concionatorem eſſe ipſo iure ſuſpenſum, ex dictis Reſol. 78. num. 213. & 214. Quarè prædicando eam ſuſpenſionis pœnam non incurrit; quia appellatio excuſat ab incurrenda cenſura,ca.Prętereà 40. cap. Paſtoralis 53. de appellat.vbi dicitur,quod appellatio eximit prouocantem à poteſtate Iudicis, à quo appellatur, & ita de cenſuris docent omnes, quos pro ſe citat Sayr. lib.1, ca.16. & ex eo Bonac.de cenſur. q.2. p.2.

Addo prædictis duo, Generalem mittendo alium Prædicatorem, quem non vult acceptare Epiſcopus in Eccleſijs ſibi ſubiectis, facere expreſsè contrà ſuam Regulam, cap. 9. ſic dicentem: *Fratres non prædicent in Epiſcopatu alicuius Epiſcopi,cum ab eo illis fuerit contradictum*. Certum autem eſt, in caſu noſtro Epiſcopum contradicturum,quia Epiſcopus non intendit, neque vult,extraneos ſibi vſurpare ſua iura,maximè Regulares,intèr quæ cōputatur ius eligendi, & vocandi concionatores ad ſuas Eccleſias. Alterum eſt,Generalem non poſſe prætendere ſpecialem licentiam ſingulis annis petendam à Concionatoribus volentibus prædicare in locis expreſſis in dicto Decreto Conſtitutionum,loquēdo reſpectu Eccleſiarum ſœcularium, quia id tale non exprimitur, nec colligitur ex dictis Conſtitutionibus, quæ præcisè loquuntur tantùm de Eccleſijs Regularibus ſubiectis Generali, & non de ſœcularibus, quæ ſunt ſubiectæ Epiſcopo. Præterquamquòd, neque huiuſmodi petitio licentiæ prædicandi in proprijs Eccleſijs eſt neceſſaria ex vi illius Decreti,nam ſermo eſt de aſſignatione locorum facienda à Generali, cuius eſt vnicuique Prædicatori aſſignare vnam ex Eccleſijs ſui Ordinis poſitis in Ciuitatibus, vel locis in eo Decreto expreſſis, non autem de petitione, quod eſt quid diuerſum. Quarè aliquis Concionator poteſt hic Parmæ concionari in ſua Eccleſia S. Franciſci ſine noua licentia,ſi Generalis nulli aſſignauit eam Eccleſiam,Generalis ergò ſibi reſeruat hoc ius magis reſpectiuè ad Prouinciales, & alios Superiores, quàm relatiuè ad ipſos Concionatores, qui non aſſignati poſſunt concionari ſine ſpeciali licentia in Eccleſijs aſſignabilibus nulli aſſignatis.

DE-

DECISIO CDLXVI.

An venditio diſtrahat locationem?

PEtrus locauerat ſuam domum Paulo ad quinquennium, in ſecundo anno dictus Petrus eam domum tertiò vendidit, in inſtrumento nulla fit mentio de locatione, vndè Conductor ſibi inſtanti emptori de finita locatione reſpondit, ſe velle permanere in conductione domus vſque ad præfixum tempus. Quæſtio igitur eſt, an venditione diſtrahatur conductio, & conſequenter conductor debeat recedere à domo?

Reſpondetur, per illam venditionem non finiri conductionem, ſed poſſe conductorem permanere in domo, à qua expelli non poteſt, niſi velit; ratio eſt, quia nemo plus iuris in alium transferre poteſt, quam ſibi competere dignoſcatur Reg. 79. in 6. & ff. eod. reg. §. Sed venditor non habet vſum domus, cum illum Paulo locauerit ad quinquennium, ergò illum non potuit transferre in emptorem, conſequenter non fuit diſtracta, & finita locatio. Quarè cautio eſt adhibenda pro emptore, vt ſtatim poſſit domum ingredi, cogendo venditorem, vt in ipſo contractus inſtrumento interſint conductores iuri ſuo renuntiantes, aliter facilè moueri poteſt lis inter partes, quandò conductor non vult recedere à domo.

(:)

DECISIO CDLXVII.

An vt ratificatio profeſſionis teneat, neceſſarium ſit, quod perſeueret conſenſus Conuentus?

NOn tenuit ratificatio profeſſionis nulliter alias emiſſæ ob metum cadentem in conſtantem virum, facta per Monachum N. nouo non accedente conſenſu Monaſterij, quia prior conſenſus ab initio profeſſionis inualidæ diſtractus, & reuocatus cenſetur per diuerſas litteras Monachorum tranſmiſſas ad Superiorem, in quibus illum rogabant, vt exueretur ille inualidè profeſſus habitu Religioſo. Ratio eſt, quia licet ex communiori opinione veriſimilitèr viciniori veritati, ad ratificationem non requiratur nouus conſenſus ex parte Monaſterij, cum antiquus ſufficiat, prout probaui Reſol. 57. q. 26. in caſu tamen præſenti neceſſarius eſt, quia ex illis litteris apparet, antiquum fuiſſe diſtractum, conſequenter huiuſmodi ratificatio nihil operatur, cum nullus extet conſenſus, neque vetus, neque nouus ex parte Monaſterij.

Sed numquid ſufficit quælibet reuocatio, & maximè priuata per hunc, & illum Monachum ſingillatim facta? Reſpondetur negatiuè, ſed requiritur capitularis reuocatio, ratio eſt, tum ex illo communi axiomate; Res per quas cauſas naſcitur, per eaſdem diſſoluitur; ſed profeſſio ex parte Monaſterij conſurgit ex cõſenſu Capitulari, ergò & ex diſſenſu Capitulari remanet nullus, ſeu impeditur, ne ſortiatur ſuum effectum, tam in primo actu, quàm in ratificatione. Tum

quia actus eodem modò deſtruitur, quo conſtruitur, l.2. C. Si aduerſ.donar. Authent. contrà C. de repudiat. Menoch. conſil.1095. num.24. Surd. deciſ.128. nu.14. Tum quia, ſi quilibet ſingulariter poſſet reuocare conſenſum Capitularitèr præſtitum, facilè impediretur via ad ratificationem profeſsionis ex parte nulliter profeſſi, quod eſt inconueniens obſtare bonæ voluntati eius, qui intendit illam ratificare. In terminis diſſenſus, & reuocationis huius Capitularis reſpondet Rota Roman. in cauſa Monialis, Franciſcæ Corunellæ, Deciſionem extendit Diana par.6. Reſol.14. in fine. Conſenſus autem Capitularis ideò requiritur, quia agitur de ſtipulatione contractus, qualis eſt etiam profeſſio, vt omnes docent, ergò celebrandus eſt more aliorum contractuum, in quibus præſtatur conſenſus à contrahentibus ſimul vnitis, & quaſi Capitulariter Congregatis, ex quo ſimul conueniunt conuocati adidem negotium peragendum. Tum quia Capitularis conſenſus deducitur ex fine Nouitiatus inducti, vt iuuenis experiatur aſperitates Monaſterij, & Monaſterium probet illius mores, cap. Ad Apoſtolicam 16. de regul. dicit *Monaſterum* loquendo non de hoc, vel illo profeſſo, ſed de omnibus, ſub nomine collectiuo, inſinuando, recipiendum, vel reprobandum eſſe Nouitium Capitulari iudicio, & non per ſingularia. Ita dicta Deciſio colligit ex Nau. conſil.9. nu.12. de conſtit. Rodr. tom.3. q.17. art.7. Lapo allegat.31. Sanch. lib.5. cap.4. qu.2. nu.65. Paſqual. q.34. nu.4.

Valida ergò fuit ratificatio, ſi reuocatio conſenſus prioris facta fuit priuatim, & non ſolemniter, quia in hoc caſu adhuc perſeuerat Capitularis conſenſus non diſtractus per illas litteras priuatas, ſi enim illi Monachi nolebant habere in ſocium, debebant ſolemniter reuocare conſenſum antiquum antè ratificationem, modò contrà ipſum amplius reclamare non poſſunt.

Aduertat Conuentus, qui intendit reclamare contrà nulliter profeſſum, ne ſua intentione fruſtretur, antèquam incipiat agere contrà talem Religioſum, debere reuocare conſenſum primò præſtitum in profeſſione inualida, ne eludatur per profeſſum via ratificationis coram teſtibus factæ, deinceps enim non poteſt expelli.

DECISIO CDLXVIII.

An priuilegium Clement. Dudum, *pro Confeſſarijs Regularibus modò ſubſiſtat?*

QVod eſt quærere, An Religioſus præſentatus pro Confeſſionib. ſed iniuſtè ab Epiſcopo non admiſſus, poſſit adhuc audire Confeſſiones? Negant Suarez, Pitigianus, Filliucius, Coninchus, Barboſa, Syluius, Vaſquez, Sancius, Reginaldus, Fernandez, quos citat Diana reſolut.24. de Regular. & ſequitur par.6. tract.7. reſol.60. quibus addit. Patrem Lugum, Adde Fabrum diſp.30. de Pœn. num.28. & Tambur. tom.2. diſput.12. num.6. Megalium lib.1. cap.15. nu.6. Affirmant, Regularem nihilominus poſſe excipere Confeſſiones, iſti, Rodriquez, Sotus, Graſſius, Angelus, Vega, Cenedus, Henriquez, Layman. Fa-

Fagundez, Cochier., Finellus, Villalobos, Peyrinus, Miranda, Cruz, quos idem Diana contrà ſe citat, & addit eadem Reſol.60. Celotium, Baunium, Celeſtinum, & Gammacheum, qui ſunt decemnouem, priores quindecim.

Prior opinio omninò practicanda eſt, nempè Confeſſarium, etiam iniuſtè reiectum, non poſſe excipere confeſſiones, poſterior verò non eſt tuta, neque proindè practicanda. Probatur vtrumque vnica ratione, nam prior opinio habet pro ſe fundamentum in Concilio Tridentino ſeſſ. 23. cap. 15. vbi decernitur, nullum Sacerdotem etiam Regularem poſſe fungi hoc officio, niſi priùs ſit approbatus ab Epiſcopo, ergò ab eo reiectus non poteſt excipere confeſſiones ſæcularium. Poſterior verò opinio fundat ſe in Clem. Dudum, in qua Sacerdotes Minorum, & Prędicatorum ex odio reiecti ab Epiſcopo, habentur pro approbatis, quę Clementina non eſt reuocata, dicunt iſti, per Decretum Concilij. Et probant; tum quia generi per ſpeciem derogatur, Decretum Concilij eſt generale, & Clementina ſpecialis, ergò Clementinę per Tridentinum non fuit derogatum. Tum quia conſtitutio poſterior generalis, vt eſt hæc Tridentini, ſæpè limitatur, & interpretatur per priorem antiquam etiam ſpecialem, vt eſt Clementina. Tum quia expedit iura iuribus concordare, & ius antiquum debet permanere, vbi expreſsè non apparet fuiſſe mutatum. Aliæ rationes ad has reducuntur, quæ ſunt iuris axiomata, quæ multas exceptiones patiuntur, vt videbimus ea reſoluendo, ex quo apparet, quam debili fundamento fulciatur hæc opinio reſpectiuè ad priorem fundatam in formali Decreto Tridentini derogante omninò Clementinæ, vt conſtabit; tum ex rationibus, tum ex dilutione, & intelligentia dictorum axiomatum; priùs autem præmittenda ſunt verba Clementinæ, & ea ſingillatim conſideranda ſunt cum ordine ad Decretum Tridentini, & praxi, quæ nunc ſeruatur in pręſentandis Confeſſarijs. Clementinæ verba ſunt.

Ordinamus auctoritate prædicta, vt in ſingulis Ciuitatibus, & Diœceſibus, in quibus loca Fratrum ipſorum conſiſtere dignoſcuntur, vel in Ciuitatibus, & Diœceſibus locis ipſis vicinis, in quibus loca huiuſmodi non habentur; Magiſtri, Priores, Prouinciales Prædicatorum, aut eorum Vicarij; Generales, & Prouinciales Miniſtri, Cuſtodes Minorum, & Ordinum prædictorum ad pręſentiam Prælatorum eorumdem locorum ſe conferant per ſe, vel per Fratres, quos ad hoc idoneos fore putauerint, humilitèr petituri, vt Fratres, qui ad hoc electi fuerint in eorum Ciuitatibus, & Diœceſibus Confeſſionem ſubditorum ſuorum confiteri ſibi volentium audire liberè valeant, & huiuſmodi confitentibus, prout ſecundum Deum expedire cognouerint, pęnitentias, &c. Ac deindè eligere ſtudeant perſonas ſufficientes, idoneas, vita probatas, diſcretas, modeſtas, atque peritas ad tàm ſalubre miniſterium, & officium exequendum; quas ſic ab ipſis electas pręſentent, vel faciant pręſentari Pręlatis, vt de eorum licentia, gratia, & beneplacito in Diœceſibus, & Ciuitatibus eorumdem huiuſmodi perſonę ſic electæ confeſſiones confiteri ſibi volentium audiant, &c. Numerus autem perſonarum aſſumendarum ad huiuſmodi officium exercendum eſſe debet, prout vniuerſitas Cleri, & populi multitudo,

vel paucitas exigit eorumdem. Et ſi ijdem Prælati petitam licentiam confeſſionum huiuſmodi audiendarum conceſſerint, illam præfati Magiſtri, Miniſtri, & alij cum gratiarum recipiant actione; dictæq; perſonæ ſic electæ commiſſum ſibi officium exequantur. Quod ſi fortè iam dicti Prelati quemquam ex dictis Fratribus præſentatis eiſdem ad huiuſmodi officium nolunt habere, vel non ducerent admittendum, eo amoto, vel ſubtracto, loco ipſius ſimilitèr eiſdem præſentandus Prelatis poſſit, & debeat alius ſubrogari. Si verò ijdem Prelati præfatis Fratribus ad confeſſiones, vt præmittitur, audiendas electis, huiuſmodi exhibere licentiam recuſauerint, nos ex nunc ipſis, vt confeſſiones ſibi confiteri volentium, liberè, licitèq; audire valeant, & eiſdem pœnitentias imponere ſalutares, atque eiſdem beneficium abſolutionis impartiri gratiosè concedimus de plenitudine poteſtatis.

Quatuor hinc colliguntur neceſſaria, vt Sacerdos Regularis audiat confeſſiones ſæcularium; Electio Sacerdotum idoneorum; Numerus reſpectiuè ad multitudinem fidelium; Præſentatio electorum coràm Epiſcopo; & cōceſſio licentiæ Epiſcopi. In caſu autem recuſationis huiuſmodi licentiæ, (& id facit ad præſentem difficultatem) ſubrogandus eſt alius Sacerdos electus in locum recuſati, & reiecti, cui ſubrogato Papa concedit licentiam, quandò Epiſcopus reijceret, & hunc ſubrogatum. Itaque primò reiectus talis remanet, & alter eius loco poſitus gaudet hoc priuilegio audiendi confeſſiones ſæcularium, & nullatenus ille, & id clarum eſt ex textu. Itaque applicando ad præſentem difficultatem, ſi Epiſcopus reijciat aliquem Regularem à confeſſionibus, remanet reiectus ſimplicitèr, non ſolum ex vi Decreti Tridentini, verùm etiam ex Clementina, quæ priuilegium applicat prçcisè ſubrogato in locum reiecti, vndè tota difficultas reducitur ad ſubrogatum, ſi prçſentetur iuxtà tenorem Clementinæ, & reijciatur ab Epiſcopo, an remaneat ſimplicitèr expulſus, vt talis cenſeri debeat ex Tridentino, an verò, expulſione non obſtante poſſit ſe tueri priuilegio Clementinæ, & excipere confeſſiones.

Dico, Clementinam nullatenus poſſe ſuffragari, ſed eſſe reuocatam per Tridentinum, conſequentèr reiectum ab Epiſcopo talem remanere, & nullo modo poſſe audire confeſſiones. Pro cuius probatione referenda ſunt verba Concilij, vt magis appareat veritas huius reuocationis. Concilium ſeſſ. 23. cap. 15. ita decernit.

Decernit S. Synodus, nullum etiam Regularem poſſe confeſſiones ſæcularium etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari, niſi, aut Parochiale beneficium, aut ab Epiſcopis per examen, ſi illis videbitur neceſſarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem, quę gratis detur, obtineat; priuilegijs, & conſuetudine quacumque etiam immemorabili non obſtantibus. Ex conſideratione horum verborum apertè colligitur reuocatio Clementinæ.

Primò namq; ſpectemus illam dictionem vniuerſalem, *Nullum*, quæ facit propoſitionem vniuerſalem, ac proindè excludit non ſolùm Sacerdotem electum, ſed etiam reiectum, & ſubrogatum, nam ea excludit omnia, & tàm principale, quàm acceſſorium, & ſecundarium, ſeu ſubrogatum, vt docent Panorm. in cap. Ad noſtrum, de elect. nu. 5. Corneus vol. 2. conſil. 79.

70. num. 12. Gozadin. conſil. 51. nu. 23. Barboſa alios citat. Dict. hac 229. ergò negata approbatione quilibet ex dictis præſentatis etiam ſubrogatus remanet reiectus, ac proindè reuocatum priuilegium Clementinæ. Confirmatur, quia propoſitio vniuerſalis, vt eſt hæc Tridentini, magis extenditur, quam indefinita, & tantam vim habet, vt includat etiam ea, quæ aliàs non comprehenderentur, ac operatur tantum, quantum, ſi ſingula forent enumerata, gl. in l. omnes C. de præſcript. 30. annor. Burſatus vol. 4. conſil. 364. nu. 14. Nauar. conſil. 9. de ijs, quæ vi, num. 5. & conſil. 5. de ſtatu monach. Quarè hæc propoſitio Tridentini. *Nullum Sacerdotem Regularem poſſe audire Confeſſiones, niſi approbationem obtineat*, comprehendit non ſolum electum, ſed etiam reiectum, & ſubrogatum, ita quod nullus iſtorum poteſt exercere id munus, niſi ſit approbatus ab Epiſcopo, ergò ex vi huius vniuerſalis eſt reuocata Clementina.

Secundò, hæc eadem veritas deducitur ex ſequenti particula. *Etiam Regularem*, quæ comprehendit caſum magis dubitabilem, & communiſſima Doctrina cunctorum, quos refert Barboſa hac eadem diſt. 112. etiam in odioſis ex allegatis Doctoribus per ipſum ibidem, & Bald. conſ. 209. incip. Illa verba nu. 2. dicit, quod ita ampliat diſpoſitionem, vt non poſſit importare reſtrictionem, conſequenter in caſu noſtro ampliatur ad quemcumque Religioſum, ſiue electum, ſiue reprobatum, ſiue ſubrogatum, vt non poſſit audire Confeſſiones, niſi obtenta approbatione, ergò per Tridentinum excluditur priuilegium Clementinæ fauore ſubrogati inductum.

Tertiò probatur ex illa conditionali Niſi relata ad ſequentia omnia, conſequenter ad approbationem, quæ conditionem importat maximè relata ad futurum tempus, Roland. tom. 3. conſil. 49. num. 14. Gratus lib. 1. conſil. 48. nu. 6. conſil. 54. nu. 55. ex illis Barboſa dict. hac 217. num. 9. ea autem afficit omnē Sacerdotem, tam primò electum, quam ſubrogatum in locum deiecti, conſequenter conditione non purificata nullus Sacerdos etiam Regularis poteſt excipere Confeſſiones ex vi Tridentini in hoc præciſè aduerſantis Clementinæ.

Quartò, reuocatio Clementinæ exprimitur illis verbis: *Priuilegijs non obſtantibus*, qualis eſt Clementina, quæ quamuis inſerta ſit in corpore iuris, adhuc tamen retinet vim priuilegij, cui ſufficienter derogatur ſimplici expreſſione, neque enim mutauit naturam ſuam, immò, eſto priuilegijs in corpore iuris clauſis non derogetur per ſimplicem obſtantiam priuilegiorum, vt communiter omnes docent apud Barboſam clauſ. 83. nihilominus in caſu præſenti non ſolum intelliguntur reuocata priuilegia vagantia extrà corpus iuris, ſed etiam clauſa in eo, quia ſecundum Aduerſarios Clementina cenſetur ius commune, & conſtitutio Apoſtolica, ſecundum Doctrinam Menoch. libr. 6. de præſumpt. præſumpt. 40. num. 25. & Gregorij Lopez l. 2. gloſ. 1. tit. 18. par. 3. ſed conſtitutio poſterior priori derogat ſine eius mentione, vt dicitur cap. 1. de conſtitut. his verbis: *Pontifex conſtitutionem condendo poſteriorem, priorem quamuis de ipſa mentio-*

nem non faciat reuocare noſcitur. Et redditur ibi ratio, quia iura omnia in ſcrinnio pectoris ſui cenſetur habere, & in legibus contrarijs, inquit ibidem gloſa v. Reuocare, ſtandum eſt vltimæ; ſupradicta autem Tridentini lex eſt vltima, & contraria legi Clementinæ, ergò illi ſtandum eſt contrà iſtam. Contrarietas autem conſtat ex his, nam Clementina requirit idoneitatem præſentati notam ſoli Superiori præſentati, Tridentinum; requirit notitiam idoneitatis per examen Epiſcopi; Clementina non requirit examen, ſicut Tridentinum; Clementina requirit ſubrogationem in locum reiecti, Tridentinum nullam exprimit ſubrogationem; Clementina non requirit licentiam in ſubrogato, Tridentinum in omnibus petit approbationem, & licentiam, manifeſtè ergò contrariantur iſtæ duæ leges, conſequentèr poſterior in omnibus derogat priori, quod etiam colligitur ex Bulla 133. Pij V. incip. *Romani Pontificis*, & alia Vrban. VIII. apud Tamb. tom. 2. diſp. 6. q. 13. poſtulationem ſimpliciter approbationem reſpectu omnium Regularium ad tenorem Tridentini,

Quintò, ponamus, non eſſe reuocatam Clementinam, quò ad hanc ſubrogationem, adhuc inutilis erit noſtris temporibus, nam ſolis Minoribus, & Prædicatoribus ſeruiet, de quibus facit mentionem, & non alijs, quorum priuilegijs, cum ſint extrà corpus iuris, fuit derogatum ſecundum omnes; eiſdem autem parum fauebit, quia reiecti non poſſunt vti priuilegio, vt notum eſt ex eius tenore, quod pauci, aut ferè nulli aduerterunt; neque ſubrogati tuti ſunt, quia Epiſcopus poteſt dicere, ſubrogatum eſſe ſuperfluum, ſecundum enim Clementinam numerus præſentandorum debet eſſe conformis multitudini Clericorum, & populi, modò enim multi ſunt Confeſſarij ex parte Clericorum, itaut pauci ſufficiant Regulares, præterquamquod noſtris temporibus creuerint Religiones, conſequenter multitudo operariorum inueniatur ad excolendam vineam Domini, ex quo Epiſcopi certum numerum Confeſſariorum volunt admittere, & non plures.

Ex his patet ad argumenta aduerſariorum, quæ non faciunt ad rem, nam ad primum falſum eſt, Clementinam eſſe ſpecialem diſpoſitionem, & Tridentinum generalem, ſunt enim duæ leges, vt dictum eſt, circà materiam miniſtrorum Sacramenti Pœnitentiæ. Deindè diſpoſitio ſpecialis derogat generali, quandò nullum ſequitur abſurdum, ſequitur autem hic, quia in Tridentino includuntur omnes Sacerdotes Regulares ex vniuerſalitate propoſitionis, ergò etiam Minores, & Prædicatores, conſequenter hæc generalis diſpoſitio tollit illum Clementinæ ſpecialem, ne ſequatur abſurdum contradictionis prædictæ, igitur in legibus genus derogat ſpeciei, de qua fit mentio generalis, & vniuerſaliter in ipſo genere, nam ſub genere continentur, & comprehenduntur omnes ſpecies, l. omnes, C. de præſcript. 30. annor. l. Semper ff. de regul. iur. Menoch. conſil. 266. nu. 69. Craueta conſ. 134. num. 5. licet in vna ſpecie maior ſit ratio, quam in alia l. 1. §. Quod autem ff. de aleator. Rimin. iun. lib. 1. conſ. 12. n. 31. Decian. lib. 3. conſ. 112.

vt

vt in caſu pręſenti, in quo Tridentinum ad tollendam dubitationem adiecit dictionem ampliatiuam, ibi: *Nullum etiam Regularem*, non derogatur ergò generi per ſpecialem diſpoſitionem Clementinę, ſed è contrà hęc intelligitur reuocata, & comprehenſa in Tridentino. Ad ſecundum patet, nam lex Tridentini ſatis clara eſt, vt non egeat declaratione, ſeu limitatione Clementinæ, cum loquatur vniuerſalitèr de omni Religioſo, & non indefinitè, cõſequentèr cenſetur reuocata, ex quo per ipſam non poteſt limitari Tridentinum. Patet conſequentèr ad tertium, non eſſe opus concordare iura iuribus, cum apertè pugnent ad inuicem, & Tridentinum ſit deſtructiuum Clementinæ. Itaq; opinionem aſſerentium, Sacerdotem Regularem etiã iniuſtè reiectum, immò & ſubrogatum adhuc repulſum, poſſe nihilòminus excipere confeſſiones ſœcularium, puto impracticabilem, & parum tutam, atq; improbabilem, cum nullo ſolido fundamento fulciatur, innixa ſolùm authoritate Doctorum intereſſatorum in negotio, ſint tamen hæc dicta pace tantorum virorum.

Colligo duo ex Clementina *Dudum*, vnum eſt, Regulares ex vi illius non poſſe audire niſi Confeſſiones ſubditorum Epiſcoporum dantium licentiam; lege Clementinæ verba. Alterum eſt, tunc antè Concilium non examinabantur pręſentati, vt ſit modò virtute Tridentini.

DECISIO CDLXIX.

An in Reſcripto diſpenſatiuo ſupèr ætate ad Sacerdotium includatur diſpenſatio interſtitiorum?

Diaconus ad Pręsbyteratum aſcẽdere non poteſt, niſi per annum antè miniſtrauerit in Diaconatu, ſupèr autem hoc interſtitio poteſt Epiſcopus diſpenſare ob Eccleſiæ neceſſitatem, ac vtilitatem ſimul, ſi illi videbitur ſeſſ. 23. cap. 14. Cum autem Subdiaconus poſſit recipere Diaconatum initio anni vigeſimitertij, & Diaconus Pręsbyteratum initio anni vigeſimiquinti, ex eadem ſeſſ. cap. 12. conſtat biennium de iure intercedere intèr vtrumquè Ordinem reſpectu eius, qui ordinatur initio illorum annorum, quarè qui ſuſcepit Diaconatum initio anni prædicti, diſpenſans ſuper ætate vnius anni, non indiget diſpenſatione ſuper interſtitijs, ſi initio anni vigeſimi quarti recipiat Sacerdotium, quia per annum miniſtrauit in Diaconatu. Quandò verò recepit Diaconatum infrà annum vigeſimum tertium, ſeu in vigeſimo quarto, certè tunc eget diſpenſatione interſtitiorum, ſi ex Reſcripto Apoſtolico obtenta ætatis venia velit fieri Pręsbyter infrà dictum annum vigeſimum quartum, ſeu paulò àntè, & hic difficultas locum habet, an egeat Epiſcopi diſpenſatione circà interſtitium hoc, an verò ea comprehendatur ſub diſpenſatione ſuper ætate?

Dico, quod eget diſpenſatione ſuper illo interſtitio, facienda ab Epiſcopo, petente Superiore Regulari, ſi ordinandus eſt Religioſus, neque Epi-

ſcopus poteſt id negare, quamvis breue tempus præceſſerit, nimirùm ab vna ad aliam ordinationem, e. g. ab Aduentu ad Quadrageſimam.

Primum conſtat, quia cum diſpenſatio ſit odioſa, vtpote iuris vulneratiua, non eſt extendenda de vna re ad aliam, ab vno caſu ad alium non petitum, cap. 1. de fil. Presbyt. cap. Non poteſt, de Præbend. in 6. l. Ex facto, ff. de vulgar. & pupill. ſubſtit. & cum ſit ſtricti iuris, debet apparere ex verbis claris, & non deduci ex ambiguis, & extraneis, docet Felin. in cap. Mandato de ſimon. apud Verallum par. 1. deciſ. 145. num. 6. Diuerſa autem ſunt interſtitium, & ætas in Ordinibus, ergò diſpenſatus ſuper ætate non eſt diſpenſatus ſuper interſtitijs.

Alterum, quod Epiſcopus debeat in hoc caſu diſpenſare, conſtat, quia diſpenſatio hic eſt debita, vt Reſcriptum poſſit ſortiri ſuum effectum, ſubeſt enim iuſta cauſa, ne priuilegiatus remaneat ſine vſu ſui priuilegij, & tunc tenetur diſpenſare, arg. eorum, quę habet gl. v. Neceſſe, cap. Domino ſancto diſt. 50. Anton. Cardin. & Alex. de Neuo in cap. At ſi Clerici de Iudic. Nec obſtat clauſula: *Niſi aliud Epiſcopo videretur*, nam, licet dicat arbitrium in Prælato, illud tamen debet eſſe boni, & prudentis viri, ex allegatis à Barboſa Dict. 423. num. 4. conſequenter in caſu præſenti bonus vir, & prudens dicet eſſe diſpenſandum, vt priuilegiatus poſſit vti fauore ſuo, præterquamquòd hic non eſt diſputandum, neque requirendum, an adſit neceſſitas, & vtilitas Eccleſię, vt Diaconus aſcendat ad Sacerdotium, cum vtrumque ſupponantur adeſſe virtute Reſcripti Apoſtolici, ad quod dandum Pōtifex Romanus mouetur ex dictis cauſis. Quarè malè fecit quidam deputatus ad videndas dimiſſorias ordinandorum, dum Epiſcopo ſuo inſinuauit, quemdam Regularem non eſſe ordinandum, quia à Sede Apoſtolica ſimul cum venia ætatis nō petijt diſpenſari ſuper interſtitio, nam id ſpectat ad Epiſcopum, cui per Reſcriptum non aufertur poteſtas ſibi iure proprio competens.

DECISIO CDLXX.

An Confeſſarij Regulares quoſcumque ad ſe accedentes audire poſſint?

CONfeſſarij Regulares quoſcumq; fideles vtriuſque ſexus, ſiuè habitantes, ſiuè extranei, & forenſes ſint, audire poſſunt in confeſſione, vt expreſſis verbis concedunt infraſcripti Pontifices Romani, qui ſunt Eugen. IV. Bulla 22. apud Rodr. fol. 106. incip. *Commiſſum*, ibi: *Quorumcumque fidelium vtriuſque ſexus confiteri ſibi volentium*. Ciſterſienſibus. Nicol. V. Bulla 2. apud eumdem fol. 116. incip. *Scimus*. Clarius, ibi: *Omnes quarumcumque Diœceſum, & in illis extraneos, ac forenſes*. Minoribus de Obſeru. Sixtus IV. apud eumdem fol. 146. Bulla XI. incip. *Veſtris*, eiſdem Minorib. Idem Sixtus Prędicatoribus apud Cōfect. fol. 79. Bulla 6. incip. *Apoſtolicæ*. Idem noſtro Ordini in noſtro Bullar. fol. 47. Bulla incip. *Sedes Apoſtolica*, ibi: *Omnes, & ſingulas perſonas vtriuſq; ſexus ad eos pro Confeſſione, & pœnitentia accedentes*. Iulius II. apud Rodr. fol. 265. Bulla 23. incip. *Oblatę nobis*. Pro Valiſoletanis. Paulus III. apud Confect. fol. 184. Ieſuitis, Bulla 3. incip.

cip. *Cum inter.* Paulus IV. apud Conſect. 190. Minoribus, Bulla incip. *Ex clementi.* Pius IV. apud Rodriq. fol. 374. Minoribus, Bulla 3. incip. *Cum ſicut exponi*, illis verbis: *Per totum orbem omnium vtriuſque ſexus fidelium.* Res clara eſt, probatione non indiget, quia gratia generalis eſt, tam generalitate concedentis, qui eſt Papa, qui omnes fideles ſibi ſubiectos habet, quam vniuerſalitate pœnitentium totius orbis, quorum animas committere poteſt ſpiritualitèr curandas Regularibus, in hoc ergò dicuntur Confeſſarij Papales.

DECISIO CDLXXI.

An Confeſſarij munus Regulares vbique exercere valeant?

IN proprijs Eccleſijs, & Monaſterijs conceditur ab Eugenio IV. Ciſtertienſibus, apud Rodr. fol. 106. Bulla 22. incip. *Commiſſum nobis.* Etiam extrà indulgetur à Nicolao V. apud eumdem fol. 116. Bulla 2. incip. *Scimus populos.* Minoribus ibi: *Omnes quarumcumque diœceſum, & in illis extraneos, ac forenſes abſoluendi.* Supple in illis ſcilicet Eccleſijs diœceſium. Eadem verba repetit Sixtus IV. fol. 146. pro eiſdem Minoribus, Bulla XI. incip. *Veſtris.* Idem omninò Valliſoletanis Iulius II. fol. 165. Bulla 23. incip. *Oblata nobis.* Clarius præ alijs Pius IV. pro eiſdem Minorib. fol. 374. Bulla 3. incip. *Cum ſicut exponi*: illis verbis: *Confeſſiones etiam infirmorum vbilibet, etiam extra domos, & habitacula eorumdem Fratrum audire.* Intellige autem ſupradicta ſano modò noſtris temporibus, nempè Sacerdotem admiſſum Parmæ, audire poſſe Confeſsiones quorumcumque ad ſe accedentium in qualibet Eccleſia, & loco honeſto huius Epiſcopatus, ac deindè Parmenſes, cum quibus Confeſsarius Parmenſis extrà peregrinatur. Locus ergò non eſt de ſubſtantia huius iudicij, cum ſit omninò ſpirituale, ac proindè independens à loco, & tempore. Quod ſi ab Epiſcopis exprimatur. *In Eccleſijs ſui ordinis*, id non eſt clauſula limitatiua iuriſdictionis, quaſi extrà Confeſſarij nihil poſſint, ſed tantum demonſtratiua loci, in qua Religioſi ſolent Regulariter excipere Confeſſiones; indicat ergò ordinem, & locum Ordinarium, non limitationem poteſtatis. Vide quæ dixi Reſolution. 36. quæſt. 6. & 7.

DECISIO CDLXXII.

An Confeſsarij Regulares audire poſſint contradicente Parocho?

VTique, & plerique Pontifices conceſſerunt, Alexander IV. apud Rodriq. fol. 30. Bulla 24. incip. *Cum olim*, ibi: *Audire Confeſsiones, Sacerdotum Parochialium aſſenſu minimè requiſito.* Minoribus, quibus idem conceſſit Clemens IV. apud eumdem fol. 38. Bulla 10. incip. *Quidam temerè*, illis verbis: *Aliorum inferiorum Prælatorum, & Rectorum Eccleſiarum, ac Sacerdotum Parochialium aſſenſu nullatenus requiſito.* Contradicentibus ergò, aut non concedentibus Legatis, aut Ordinarijs locorum, non poſſunt excipere Confeſſiones ſæcularium. Idem concedit Eugenius IV. Ciſtertienſibus fol. 106. in ſua Bulla 22. incipient.

cipient. *Commiſſum*. Intellige in proprijs Eccleſijs, & locis licitè audire poſſunt ſine aſsenſu Parochorum, aut illis contradicentibus; in alienis requiritur conſenſus Parochorum illarum, non ad validam adminiſtrationem, ſed tantum ad licitum vſum. Vide reſol.56. q.33. fol.170.

DECISIO CDLXXIII.

An Confeſsarij Regulares poteſtatem iuriſdictionis immediatè habeant à Sede Apoſtolica?

HAbent, vt colligitur ex Bullis citatis ſub Deciſ.470. 471. & 472. Tum quia eorum licentia dicitur Generalis, & Apoſtolica. Tum quia antè Concilium Lateranenſe excipiebant Confeſſiones ſæcularium ex ſolis priuilegijs Apoſtolicis, de quibus ſuprà, deinceps verò examinabantur ab Epiſcopis ex Bulla Leon.X. in eodem Concil. incip. *Dura ad intra*, extenſa apud Confect. fol.127. & in Tridentino ſeſſ.23. c.15. decernitur, quod præter examen obtineant approbationem, quæ eſt quid preuium ad iuriſdictionem, vt benè probat Faber. diſput.30. de Pœnit. num.37. vocans eam diſpoſitionem ad acquirendam iuriſdictionem, quæ iure Pontificio ſtatim ſequitur, ac Epiſcopus approbauit Religioſum; quod egò fusè probaui Reſolut.36. nu.31. & 32. demum patet ex modò audiendi Confeſsiones, quem tenent diuerſum ab alijs Confeſſarijs, nam ad hos accedunt Regulariter ſoli ſubditi Epiſcopi approbantis, quia Epiſcopus confert iuriſdictionem, quæ non extenditur vltrà ſubditos; ad Religioſos autem omnes de totò orbe, vt dixi Deciſ.470. accedere poſſunt, quia Papa illis delegat hanc poteſtatem, quam habet ſuper omnes fideles. Hinc fit, quod Regienſis confitens ſua peccata Parmæ Preſbytero ſæculari, ab hoc abſoluitur, non poteſtate iuriſdictionis ordinaria, ſi eſt Parochus, neque delegata ab Epiſcopo, quæ reſpicit tantum ſubditos Epiſcopi approbantis, ſed iure electionis peregrinantis de licentia ſaltem tacita ſui Epiſcopi recipiendi Sacramenta extrà ſuam diœceſim.

De hac immediata iuriſdictione à Papa Rodr. tom.1. q.59. art.1. fine cum ſuo compend. reſol.32. num.2. Graffius lib.2. Append. cap.5. nu.15. Beia part.4. caſu 20. §. Non, Faber. diſput.25. de Pœnit. nu.98. & diſp.30. num.38. Confect. tit.17. cap.4. & 5. alios citaui Reſol.36. nu.32.

DECISIO CDLXXIV.

An Confeſsarij Regulares diſpenſent coniuges ad petendum debitum ex inceſtu?

AFfirmaui Reſol.6. nu.23. iterum Reſol.15. nu.31. Rodriq. Bulla 23. fol.264. incip. *Oblatæ nobis*, Authoritate Apoſtolica id priuilegium declarat, & concedit Valliſoletanis S. Benedicti, in quo participant alij Regulares. Vide compend. Theatin. v. Diſpenſatio §.7. compoſitum poſt reuocationem Oraculorum. Licet ſit oraculum viuæ vocis à Cardinali declaratum, & confirmatum cum ſua ſubſcriptione, non ideò videtur comprehenſum ſub reuocatione aliorum,

iuxtà

iuxtà ea, quæ dixi Reſolut. 31. num. 3. In locis præcitatis dixi, eſſe neceſſarium, quod Superior deputet ad id munus Confeſſarium, vt valeat vti hoc priuilegio, ſed poſteà obſeruaui, hanc deputationem non eſſe neceſſariam, quia eius loco ſucceſſit noſtris temporibus approbatio Epiſcopalis iuxtà Tridentinum. Practicari igitur poteſt priuilegium, ſi caſus occurrit. Sed quoniam coniugati ferè omnes, etiam docti, ignorant hoc impedimentum, raró poteſt occurrere caſus, cum non peccent petendo debitum, excuſante illos ignorantia; nec opus eſt, eos edocere de huiuſmodi impedimento, maximè, ſi nullus ſperatur fructus, immò Confeſſarius meliùs tacet, quàm admoneat illos, ſtante communi ignorantia Laicorum. Vide Quintanaduenas id probantem tract. 9. ſingul. 4. probantem vigere hoc priuilegium.

DECISIO CDLXXV.

An nomine filiorum veniant filię fæminæ in ſequenti inſtrumento?

IAcobus, Ioannes, & Dominicus fratres de N. volentes, & intendentes toto tempore vitæ ſuæ viuere ſimul, & in communi, more bonorum fratrum, mutuis ſtipulationibus animo deliberato ad effectum huiuſmodi cõmunicarunt, & communicant, miſcuerunt, & miſcent, voluntq; omnia eorum bona mobilia, ſe mouentia, & immobilia, iura, & quæcumque alia præſentia, & futura, acquiſita, tàm bona paterna, quàm materna, & acquirenda in poſterum quovis iure, & titulo, paritèr lucra, & damna, eſſe, & fore communia, & indiuiſa intèr illos. Cum pacto primò, quod dotes ſuperſtitum mulierum reſtituantur ex bonis communibus, ſi caſus euenerit. Secundò, quod, *filię fęminæ dictorum fratrum natę, vel naſcituræ habeant dotem competentem.* Tertiò, detractis dotibus filiarum, vt ſuprà, reſiduum bonorum communionis conſeruari debeat intèr prędictos fratres, hac etiam lege adiecta per ipſos, quod ſi aliquis eorum moriatur, *abſque filijs legitimis, & naturalibus*, tunc ſuperſtites ſuccedant æqualitèr, & ita, &c.

Difficultas ergò eſt, an ſub illis verbis: *Abſq; filijs legitimis*, comprehendantur filiæ fœminæ, conſequentèr ſuccedant ſuo patri morienti? Nam hic Parmę iure ſtatuti filiæ ſuccedunt, licèt maritatę, quandò, aut non renuntiarunt in dotis receptione, aut non adeſt fideicommiſſum, aut quid ſimile illas excludens, & quod debeant eſſe contentæ dote ſua.

Reſpondetur, ſub illis verbis: *Abſq; filijs legitimis*, venire tantùm maſculos, nam pro fœminis ſpecialitèr prouiſum fuit in ſecundo pacto, in tertio verò diſpoſitionis pactum erit tantùm pro filijs maſculis, ſiquidem inſtrumentantes, quandò voluerunt ſub nomine filiorum venire fœminas id expreſſerunt, dicendo *Filię fœminę*, quæ verba non replicarunt in tertio pacto, ergò ſignum eſt, quod non veniunt ſub illius diſpoſitione. Confirmatur id, quia deficiente hęrede, vbi ſubſtituuntur eius filij, non veniunt fœminæ, Socin. in l. Hęredes mei, §. Cum ità ad Trebell. Rimin. ſen. conſil. 224. num. 49. & 82. Decian. lib. 1. conſil. 12. num. 31. Giouagn. lib. 2. conſil. 11. num. 18. Honded. conſil. 57. nu. 71. apud Ciarlin. cap. 78. nu. 5.

num. 5. Adde, quod vbi adeſt prohibitio alienationis bonorum,& habetur reſpectus ad conſeruationem agnationis,vt in ſupradicto inſtrumento,quod cenſetur fideicommiſſum inter viuos, fœminæ non veniunt appellatione filiorum,Socin. Iun. lib.2. conſil. 168. num. 27. Menoch. conſil. 95. num.26. & 51. Giouagn. lib.2. conſil. 11. num. 9. Farin. par. 2. deciſ. 203. num. 4. Ciarlin. cap. 78. num. 6. Demùm, expreſsè conuenerunt in tertio pacto, quod detractis dotibus filiarum,reſiduum ſemper maneat in communione, ergò filiæ ſuper bonis communitatis nullum ius habere poſſunt, nam illæ diuiderent, & deſtruerent communionem contrà expreſſam voluntatem communicantium.

DECISIO CDLXXVI.

An Vicarius Generalis poſſit creare Doctorem per ſubſtitutum à ſe?

VIcarius Generalis legitimè impeditus ſuam facultatem creandi Doctores delegauit Canonico N. qui validè doctorauit D. P. Suadetur, quia habens poteſtatem ordinariam poteſt eam delegare,l. More, ff. de iuriſd.om. iud. l. Cognitio, §. Cum propriam,ff. de offic.eius, Cap. fin. de off. ordin. cap. Cum Epiſcopus 7. de off. ordin.in 6. Sed Vicarius Generalis Epiſcopi habet poteſtatem ordinariam, eſt communiſſima opinio Doctorum, quos recenſet Sbrozius lib. 2. q. 50. à nu.9. ergò eam delegare poteſt,etiam in hoc ſpeciali caſu, quia ſimul, & ſemel in Generali mandato Vicariatus exprimendo ſpeciale mandatum ad doctorandum; cenſetur in omnibus permixtim Vicarius Ordinarius, Ioan. Andr.ad Specul.in Rubr.de off. Vicar. cum Anchar.in cap.Licet,cum alijs citatis à Sbrozz.num.37. In caſu autem noſtro exprimitur in Conſtitutionibus Collegij,quod munus doctorandi reſidet in Epiſcopum, vel eius Vicarium, ergò potuit delegare.

DECISIO CDLXXVII.

An cum ſola fide medici poſſit frangi Quadrageſima?

QVamvis fides Medici non ſit diſpenſatio comedendi carnes,ſeu lacticinia in Quadrageſima, cum diſpenſatio in ea pertineat ad Superiorem Eccleſiaſticum, vt notum eſt, nihilòminus fides,qua teſtatur Medicus, talem perſonam non poſſe obſeruare Quadrageſimam,quia cibi Quadrageſimales eſſent notabilitèr nociui perſonæ, facit certam perſonam indiſpoſitam non teneri ad præceptum Quadrageſimale, iuxtà quam fidem,tamquam Regulam, deindè Epiſcopus, aut Parochus, vel ad id deputatus diſpenſat, & dat licentiam indiſpoſito ad non ſeruandum Quadrageſimam, ac proindè antè acceptam diſpenſationem poteſt veſci lacticinijs, ſeu carnibus iuxtà ſibi datum iudicium Medici. Confirmatur id,quia illa licentia eſt magis interpretatio, quod lex Quadrageſimalis non obligat in eo caſu, quam diſpenſatio, quandò indiſpoſitus certus eſt ex iudicio Medici, ſe eſſe impotentem ad obſeruantiam ieiunij, neceſſitas enim legem non habet, cap. Conſilium, de obſeru.ieiun. Suar.lib.6.de legib. c.18. n. 14.

nu.14. Petat tamen licentiam cum poterit commodè.

DECISIO CDLXXVIII.

An fur ſatisfaciat Monitorio reſtituendo per Confeſſarium ſibi retinentem alienum?

CAius obtinuit publicationem excommunicationis contrà ſurreptores cuiuſdam rei prætioſæ magni valoris, à qua nullus valeat abſolui, niſi facta reſtitutione. Pomponius fur adit Confeſſarium ſuum, eique ad vitandam propriam infamiam tradit rem deferendam dicto Caio, & ſic ab eodem abſoluitur, verum cum rem Confeſſarius, vt poſteà venit in cognitionem, non reſtituerit, ſed ſibi eam retinuerit, dubitat Caius, an fuerit verè abſolutus ab ea excommunicatione, & an ſit liber à noua reſtitutione?

Caius reuera eſt abſolutus ab ea excommunicatione, nam reuera reſtituit quantum eſt ex parte ſua, & fecit, quod potuit, nam cum eſſet occultus, non tenebatur ſe prodere, reſtituendo proprijs manibus, ſiquidem fama eſt pretioſior qualibet re corporali; neque in eamdem re incidit excommunicationem, quia fulminata fuit ſimpliciter ſine reincidentia; neque ſub ea conditione, vt reincideret, ſi reſtitutio non fieret per tertium. Ita in terminis Lazar. de Monitor. ſect. 4. quæſt. 6. Ad aliud dubium, communis eſt opinio, Pœnitentem teneri de nouo ad reſtitutionem, decem Doctores refert Diana part. 1. tract. 17. Reſolut. 2. vbi oppoſitum dicit probabile, quod tenet Cenedo dub. 34. de pauper. nu. 8. Pro cautione Pœnitens dicat Confeſſario, vt Chirographum procuret accipere pro ſe ab eo, cui facta eſt reſtitutio, Lazar. de Monitor. ſect. 4. q. 5. num. 6.

DECISIO CDLXXIX.

Quænam circumſtantiæ Luxuriæ ſint manifeſtandæ in Confeſſione?

LVxuriæ ſpecies ſunt ſeptem, Fornicatio, Stuprum, Adulterium, Inceſtus, Raptus, Sacrilegium, & peccatum contra naturam; priores ſex ſpecies conſiſtunt in voluntaria, & illicita eiectione ſeminis in vas ordinarium fœminæ, ſeptima conſiſtit in eiectione eiuſdem ſeminis humani in vaſum extraordinari, vel extrà illud; primarum ſex ſpecierum vocatur copula, quia intercedit inter virum, & fœminam, ſeptima poteſt eſſe cum copula, & ſine copula. Sacrilegium verò vagatur per omnes alias ſpecies. Vide Reſol. 48.

Fornicatio explicatur hoc modò dicendo, ſe habuiſſe rem cum muliere libera à marito, à voto caſtitatis, à conſanguinitate, ab affinitate, & non fuiſse raptam, ſufficit autem dicere ſum mulier libera, ſeu ſoluta. Pari ratione maſculus debet dicere ſtatum ſuum, ſit ne liber, an coniugatus, ac conſanguineus, an affinis, vel Sacerdos, ſeu profeſſus, qui habuit rem cum ſoluta.

Stuprum, quod eſt defloratio virginis, non eſt neceſſariò aperiendum in Confeſſione, niſi violentia facta fuit, quia in multorum ſententia non diſtinguitur ſpecie à ſimplici fornicatione,

tione, vnde puella non tenetur dicere, eram virgo, nec puer, hoc eſt primum peccatum carnale, ita Leſſius lib.2. cap.10. nu.5. Diana reſol.10. de Circumſtantijs peccat. Item reſolut.11.

Adulterium aperiendum eſt ex parte vtriuſque perſonæ, neque enim ſufficit dicere, commiſi adulterium, ſed dicere debet, ego & mulier, cum qua peccaui, ſumus ambo coniugati, vel alter eorum, iuxtà quod res eſt. nam fit iniuria coniugibus vtriuſque; Ita Azor. par.3. lib.3.c.7.cum Bonac. q.4. de Matrim. p.15.nu.5.

Inceſtus eſt copula habita inter conſanguineos, & affines ex copula licita vſquè ad quartum gradum incluſiuè, ex copula illicita vſquè ad ſecundum incluſiuè, explicandi autem ſunt gradus ex communi ſententia, Bonac.q.4.de Matrim.p.16.propoſ.4. contrà Caietanum, D. Thomam Gipſium, Dianam, Fauſtum, quos pro ſe citat Mazuchellus dicens diſput.2. cap.4. nu.28. ſufficere dicere: Commiſi inceſtum, non explicando gradum; neque conſanguinitatem, aut affinitatem, & certè placet id mihi, quia ſic Confeſſio non redditur oneroſa, neque manifeſtatur perſona in indiuiduo. Vltrà prædictos gradus nullus eſt inceſtus Sanch. lib.7.diſput. 67. nu.8. immò executa diſpenſatione contrahendi inter conſanguineos, ſeu affines, ſequuta copula antè Matrimonium non eſt inceſtus, quia iam ſublata fuit conſanguinitas, & affinitas, ibidem Sanch. nu.9.

Sub inceſtu ponunt Bonacina q.4. de Matrim. p.15. propoſ.1.§. Rurſus Sanch. lib.7. diſp.5. nu.10. copulam cum cognatis ex adoptione. Non placet horum dictum, cum ſecundum Doctrinam antiquiorum Gratiani in cap.2. 36. q.1. §. Ex his, D. Thomæ 2.2. q.153. art.9. Magiſtri in 4. diſt. 41. inceſtus ſit tantum conſanguineorum, & affinium, colligitur ex cap. Conſanguineorum 4. 3.q.4.c.Nullum 7. & ſeq.8.9. & 10. 35. q.2. c. Ab iſto 9. 35. q.7. Cap. Inceſtuoſi 3.35. q.8. vbi tantum exprimitur conſanguinitas, & affinitas, cum primis eſt Diana par.3. tract.4. reſol.140. Vide dicta à me Reſolut.48. non videtur ergò exprimenda circumſtantia cognationis legalis.

Raptus tunc eſt explicandus, cum puella, vel mulier rapitur ad libidinem contrà ſuam voluntatem, ſi enim conſentiat, raptus non eſt, ſed fornicatio, ſi eſt ſoluta. Cotonus cum Diana v. Circumſtantia nu.10.

Sacrilegium committitur cum habente votum caſtitatis ſiue ſimplicis, vel ſolemnis ex profeſſione, vel ordine Sacro; ſufficit exprimere, habui rem cum habente votum caſtitatis, non eſt neceſsè explicare, perſonam eſſe Religioſam, Sacerdotem &c.neq; Monialem, niſi ratione reſeruationis, Sanch. lib.7. diſp.27.num.27. Diana part.1. reſol.3. & 4. de Circumſtant. Item ſeminans in Eccleſia tenetur id exprimere, pariter habens rem cum cognata ex Sacramentis Baptiſmi, ſeu Confirmationis, facit enim iniuriam Sacramento; non eſt propriè inceſtus, ſed tantum ſimilitudinariè.

Conditio Nouitij non eſt manifeſtanda, Megal. lib.5. cap.11. n.7.

Conditio ſponſalium non aperitur, Diana reſol.5. de Circumſt.& part.3. tract.4. reſol.67. in reſp.5. Cotonus v. Circumſtantia nu.8.

Con-

Conditio Prælaturæ non exprimitur, Sanch. lib. 7. diſp. 27. nu. 33. Diana reſol. 6. de circumſt.

Sodomia commixtiò perſonarum eiuſdem ſexus in vaſe præpoſtero, non eſt neceſſe exprimere ſexum, ſed ſatisfit, commiſi ſodomiam, ex Caiet. de confeſſ. q. 3. Cottonus v. Circumſtant. num. 17. Nec tenetur quis confiteri circumſtantiam agentis, ſeu patientis, Diana par. 3. tract. 4. reſol. 159. & par. 5. tract. 14. reſol. 56. q. 2. Cottonus v. eod. num. 97. tenetur exprimere alias circumſtantias adulterij, inçeſtus, ſacrilegij, &c. non virginitatis, nec conſanguinitatis, aut affinitatis, ſed ſufficit dicere ſodomiam inçeſtuoſam, Cottonus num. 18.

In pollutione explicanda eſt, non ſolum circumſtantia propriæ perſonæ, ſed etiam illius, cum qua agitur, vt docent ferè omnes, excepto Layman, qui ait patientem mollitiem per manus profeſſi, non teneri, quandò profeſſi pollutio non ſequitur, apud Dianam reſol. 52. de Circumſt.

Circumſtantia Ordinis Minoris non aperitur, Cottonus v. eod. nu. 22.

Delectatio moroſa conſiſtens in actu efficaci voluntatis in ordine ad executionem actus, qui eſt obiectum delectationis, ſumit ſpeciem ab actu, ac proindè denominatur delectatio fornicaria ergà perſonam ſolutam, inçeſtuoſa ergà conſanguineam, ſodomitica ergà ſodomiam, &c. Delectatio verò conſiſtens in ſimplici complacentia, ſine ordine ad actum non mutat ſpeciem, ſed eſt eiuſdem ſpeciei, quia omnis verſatur circà eamdem turpitudinem, loquendo de obiecto, ſi vero ſermo ſit de perſona ſe delectante, ſumit ſpecificationem ab eius circumſtantia, vndè delectatio coniugati eſt contrà iuſtitiam, profeſſi contrà Religionem. Cottonus v. Delectatio nu. 3. & 4. Et ſic eodem modo explicantur in confeſſione.

Circumſtantia Confeſsarij non eſt manifeſtanda extrà Sacramentum, quandò non violatur Bulla Gregoriana, niſi ratione reſeruationis, non enim eſt ſacrilegium, niſi in actu confeſſionis, & propè Cottonus v. Circumſtantia, num. 27.

Circumſtantia perſonæ infidelis nõ neceſſariò manifeſtanda, docent plures cum Azor. Alcocer, Filliuc. apud Dianam par. 3. tract. 4. reſol. 138. Species animalis aperienda non eſt, ſed ſufficit dicere, peccaſſe cum beſtia, Cottonus v. Circumſtantia nu. 17.

DECISIO CDLXXX.

An Abbas ſolo Conſilio Monaſterij admittat Nouitium ad Profeſſionem?

Occaſionem dubitandi præbet c. 3. Regulę S. Benedicti, ibi: *Et audiens conſilium Fratrum, tractet apud ſe, & quod vtilius iudicauerit, faciat*. Auget difficultatem Tambur. tom. 3. diſp. 6. q. 1. num. 5. & 6. dicens, Fratres habere tantùm votum conſultiuum, non autem deciſiuum in terminis huius caſus, ac proindè Abbatem teneri tantùm requirere, & expectare conſilium Monachorum, non tamen teneri illud ſequi in admittendis ad profeſſionem Nouitijs, quia conſenſum eorum non tenetur expectare, ſed tantum Conſilium, vbi id præcipitur, & non illum. Et licet ibi ſermo ſit de recipiendis Nouitijs ad annum probationis, tamē

in

in ſequenti q. 15. ait idem procedere in receptione ad profeſſionem, & pro ſe citat Panorm. & Perez in ca.3. prędictum Regulę, aſſerentem, Monachos in receptione Nouitiorum ad profeſſionem habere votum tantùm conſultiuum, non deciſiuum, & cum illis Nauar. Comment.5. de Regular. nu.5.

Reſponſio tamen eſt etiam ipſius Tamburini, quod de conſuetudine, vel ſpeciali ſtatuto in qualibet Religione, non poteſt Abbas, aut Superior Nouitium recipere, nec admittere ad profeſſionem ſine conſenſu maioris partis ſui Capituli, quicquid ſit de iure communi, & ſpeciali ſtatuto prædicti capitis Regulæ, non enim rationabile eſt, aſſociare perpetuò extraneum alijs ſine illorum conſenſu, neque quis adſcribi poteſt Collegio ſine conſenſu collegarum, cum illis vniri non poſſit ſine conſenſu, & bona gratia illorum. Eſt communis omnium.

DECISIO CDLXXXI.

An receptio Nouitij facta à Prouinciali cum vno ex tribus Collegis valeat?

NOn tenet; tum quia ſtandum eſt maiori parti in omnibus negotijs cap.1. 2. & 3. diſt. 65. ſicut minor cedit maiori, cap. Eſt ordo 12.35. q.5. Tum quia factum à minori parte in electionibus nullum eſt, cum electio ſolum ſortiatur ſuum effectum à maiori parte vocalium, cap. Auditis 29. cap. In Geneſi 55. de elect. & alibi ſæpè, ſed receptio Nouitij eſt quædam electio, ergò, vt habeat ſuum effectum requiritur conſenſus maioris partis. Tum quia electio, in qua ſunt paria vota, non valet, Abbas in cap. Eccleſia veſtra, de elect. num. 13. §. Si autem omnia ſint hinc indè paria, Zabar. §. Sin autem, gloſ. v. Nunc ergò, cap. Obeuntibus, diſt. 63. circà finem, vbi Archid. Præpoſit. & Gemin. ergò neq; receptio Nouitij; Ratio eſt, quia par non agit in parem, cap. Innotuit 20. de elect. vndè vna pars non poteſt alteram vincere contendentes, ac proindè nulla ſequitur electio; in caſu autem præſenti pares ſunt partes, quia ex vna adeſt Prouincialis, & vnus ſocius, & altera duo ſocij, ergò nihil agunt. Tum quia ſecundùm Bullam Sixti V. incip. *Cum de omnibus*, 71. in B.N. nulli ſæculares maiores ſexdecim annis recipi poſſunt, niſi ſuper ipſis informationibus præmiſſis, & approbandis in Capitulis Generali, aut Prouinciali, de conſenſu Superioris, & Definitorum, quod confirmatur in alia incip. *Ad Romanum*, eiuſdem, & in alia incip. *Circumſpecta*, Gregorij XIV. ibi: *Statuimus, vt Superiores illorum Monaſteriorum de conſenſu ſui Capituli, &c.* Eas Bullas extendit Tambur. tom. 3. diſp. 6. q. 4. & quod requiratur maior pars Definitorum, ſeu Sociorum, & Collegarum, in terminis docent Suar. & Vecchius apud Peyrinum de Prelato cap. 1. q. 3. num. 19. rem hanc luculentèr ſcrutatur Pelizzarius in ſuo eruditiſſimo Manuali tract. 2. cap. 2.

Peyrinus de Prelato q.3. ca.1. num. 21. dicit, quod ex tribus Socijs vno ſolo cum Prouinciali conſentiente, alijs contradicentibus, poteſt Nouitius recipi, quia tale ſtatutum eſt in eius Religione, quod dicit, non eſſe reprobatum, immò potiùs confirmatum in ſecunda Bulla Sixti V. ibi: *Satis eſſe volumus, ſi vocalium, & ſuffragiorum numerus*

ius legitimus à iure, vel per cuiuſcumq; Ordinis ſtatuta præfinitus interuenerit. Dico, Sixtum approbare ſtatutum in ordine ad ſumendas informationes de volente ingredi Religionem, pro cuius intelligentia, ſcias duas requiri approbationes, vna eſt circà informationes, vt loquuntur Bullæ citatæ, altera eſt circà receptionem habitus, de hac ſecunda non loquitur Bulla declaratiua, ſed tantum de prima, vndè in executione huius receptionis ſtandum eſt iuri communi, de ijs, quæ ſiunt à Prælatis cum conſenſu maioris partis capituli. Nec prodeſt cap. fin. de ſent. & re iud. vbi dicitur, quod iudicibus in æquali numero diſcordantibus, tenet ſententia pro reo; ſi ſunt ordinarij, quia iura promptiora ſunt ad abſoluendum, quam ad condemnandum. Non prodeſt, inquam, nam ibi textus excipit cauſas fauorabiles, Matrimonij, libertatis, dotis, & teſtamenti, in caſu autem noſtro agitur de futuro Matrimonio, quod non ſubſiſtit altera parte repugnante. Hoc Decretum repugnat alteri Decreto Correctorij, vbi dicitur, receptionem Nouitiorum pertinere ad Prælatum vnà cum Socijs. Nec valet reſponſio eiuſdem Peyrini dicentis, quod maior pars in hoc caſu eſt illa Superioris cum vno Socio; ſiquidem Superioris votum non magis valet, quam Sociorum ſuffragia, cum in ratione ſuffragandi ſpectentur, vt collegæ, ac proindè pares in officio hoc; deindè maioritas in ſimilibus accipitur non à qualitate, & dignitate perſonæ, ſed à quantitate diſcreta, & numero, non à meritis eligentium, ſed à materiali pluralitate votantium, gl. v. Qui præſtantior, ad finem, cap. Licet 14. 8. q.1. Miranda tom.2. q.23. art.27. Sigiſm. dub.38. num.7. Lauor. c.19. de elect. nu.89. ergò Superior cum vnico Socio nullatenus dici poteſt maior pars Capituli.

DECISIO CDLXXXII.

Quot Doctores requirantur ad Doctorandum?

NVllo iure numerus definitur, ſed diuerſimodè loquuntur Doctores, nam Accurſius in l. Magiſtros, C. de profeſſor. & med. lib.10. Bartolus ibid. Ioan. Andr. in cap.1. de Celebr. Miſſar. & Abbas in c. Propoſuiſti, de probat. nu.8. requirunt ſeptem Doctores, qui laureandi Doctrinam iudicent, & ſe fundant in l. Si quis, C. de profeſſor. & med. lib.10. quæ iubet in locum Archiatri defuncti eum ſuffici, qui à ſeptem primi ordinis iudicatus fuerit idoneus. Sed puto cum Pancirolo de Claris legum interpretibus lib.2. cap.1. §. Idem volunt ſufficere tres Doctores, eò quod tres faciunt Collegium, l. Neratius ff. de verbor. ſignif. gl. v. Vbi Congregatio cap.1. 10. q.1. Bartol. in l. Prætor, ff. vi bon. rapt. & in cap.1. de elect. dicitur, quod duo, vel tres faciunt Congregationem; dictus Pancirolus reſpondet, eam legem non facere ad rem, quia loquitur de ſeptem primis Curiæ, qui aliquandò erant plures, aliquandò pauciores. Tres ergò ſufficiunt in Collegio, vnus erit Prior, alij duo de more arguant, & omnes ſimul iudicarunt cum Cancellario, ſeu Epiſcopo per vota ſecreta de eius Doctrina, & idoneitate ad lauream;

nec Collegium tenetur vocare extraneos, ſi adeſt vnus, vel alter de Collegio. Qui habent priuilegium Doctorandi extrà Collegium, tenentur vocare Doctores eiuſdem profeſſionis laurendi ſaltem ſex, vt iudicent de Doctrina promouendi ad gradum, vt vidi practicari Mediolani, & interfui aliquando.

DECISIO CDLXXXIII.

An homo habeat dominium fluctuans, & turbidum?

TRia habet homo, Animam, Corpus, & Facultates, quarum rerum dominium fluctuans habet, & turbidum; de anima patet ex illo, Pſalmi 6. 4. *Anima mea turbata eſt valdè*. Confirmatur, quia reuera fluctuat in conſilijs Theologorum moralium, dum quidam eorum aſſerunt, eam non peccare agendo talia, & talia, alij verò è contrà affirmant eam peccare, nòn ergò homo conſiſtentiam habet de anima ſua circà bonum, & malum, ſed in his fluctuat. De corpore ex cap. 14. 2. Iob res eſt clara: *Fugit velut vmbra, & nunquam in eodem ſtatu permanet*. Confirmatur, quia ſiuè ſanus, ſiuè ægrotans ſe ſubijcit iudicio medicorum, quorum aliqui illud deducunt ad interitum, alij caſu retinent in hac vita militans ſub diuerſis periculis. De facultatibus idem Iob. 1. 21. *Nudus egreſſus ſum de vtero matris meæ, & nudus reuertar illùc*. Veſtitur homo poſt egreſſionem diuitijs huius ſæculi, ſed ab eo fluunt, quia in morte illis relictis nudus reuertitur, vndè exierat, & contriſtatur relinquendo bona huius Mundi Marci 10. 20. Confirmatur, quia, vt plurimum bona ſubditorum placent Principib. iuxtà illud 2. Reg. 8. 9. *Prædic eis ius Regis*, ſupple tyrannicum, vt interpretantur, adde ius latronum, & raptorum. Quare Iob Theologus excellentiſſimus benè c. 7. 1. definiuit, quod vita hominis eſt militia ſuper terram, milites enim ſunt in continuo motu exercitij depopulationum, is enim eſt eorum finis, quid enim hactenus acquiſierunt in tot annis Domino? certè nihil; eorum igitur Collegium ab exercitio deprædationis, rapinarum, homicidiorum, incendiorum, luxuriæ, & ſimilium vocatur Exercitus, & Seminarium iniquitatis, proditores Principum, cui nihil acquirunt.

DECISIO CDLXXXIV.

An Baricellus, & Birruarij teneantur reſtituere acceptum, ne reum carcerent?

NOn tenentur, quia ex hoc præcisè nullius iuſticia læditur, & dans licet ægrè ſibi conſulit à moleſtia carceris, niſi indè proximè damnum tertio ſequatur, vt quandò Birruarius accipit à debitore carcerando ad inſtantiam creditoris, ita Nauar. cap. 25. num. 34. Graff. part. 1. lib. 2. cap. 127. nu. 28. Sylu. v. Pœna q. 28. Aliquando exigunt pecuniam à ruſticis, ſeu alijs perſonis de plebe, quam vocant Mercedem, vel propter inobedientiam Magiſtratui, qui illis præcepit aliquid præſtandum, & negligentes fuerunt, ſi hæc merces ſit in pœnam, & expreſsè mandetur huiuſmodi exactio ab illis, qui iure poſſunt

ſunt condamnare ad illam, iuſtè exigitur, aliter iniqui ſunt exactores, & exactam tenentur reſtituere, nec ſe poſſunt defendere titulo ſui laboris, quia ex officio tenentur ad id, & ſtipendium habent recipere à communitate; ſi vero mittuntur ab aliquo creditore, cum ab hoc ſtipendium ſui laboris recipiant, nihil exigere iuſtè poſſunt à debitore, ſed debent pignus exigere, ne damnum inferant creditori mittenti. Birruarij dicuntur à bina ruina, quam inferunt ſibi, dum malè agunt ſuum officium, omnibus odioſum, & illi, quem vexant exactione, ſeu extorſione rerum ſuarum.

DECISIO CDLXXXV.

An ſuperior ſub mortali teneatur procurare, vt Regula, & Statuta ſeruentur?

SVperior non procurans, ſed negligens obſeruationem votorum, & præceptorum Regulæ, ſeu Conſtitutionum, quæ ad mortale obligant, tam in ſe, quam in ſuis ſubditis, peccat mortaliter in omnium ſententia. Probatur. Tum quia eſt cuſtos Regulæ, & non deſtructor. Tum quia ſubditi peccant mortaliter ſtante conniuentia ſuperioris non procurantis Regulæ obſeruationem, verbis, & factis, per pœnitentias ſalutares, delicta autem ſubditorum imputantur Superioribus, cap. In tantum 36. de ſimon. Tum quia ſuperior tenetur corrigere ſuos ſubditos, cap. Vt famæ 35. de ſent. excom. & cum negligentia non excuſat à mortali, gl. v. reatu, arg. cap. Ea quæ 3. de off. Archid. per cap. Dictum diſt. 81. pariter taciturnitas inducit peccatum mortale, gl. v. taciturnitas, cap. Si Papa 6. diſt. 40. per cap. 1. diſt. 43. & in cap. Sancta 16. 2. qu. 7. Confirmatur, quia, qui dat ſcandalum, tale peccatum committit, quale ſcandalizatus, ſed ſubditus peccat mortalitèr, ergò & Prælatus permittens in eo tranſgreſſionem eorum, quæ obligant ſub mortali. Ita Peyrinus de Prælato q. 1. cap. 5. num. 63. citans Sanchez lib. 1. cap. 6. num. 19. Naldum v. Prælatus 12. & ſeq. cap. 7. nu. 15. Lezana to. 1. cap. 18. nu. 14. & 15. Diana reſol. 38. de dub. regul. Idem dic reſpectu earum Regularum, quæ obligant ſub veniali, nam tenetur obuiare his tranſgreſſionibus licet leuibus, ex quibus poteſt ſequi notabile detrimentum communitati, qui enim modica contemnit, paulatim decidet, vt tradunt iidem Doctores, præſertim Naldus. Si vero ſermo ſit de obſeruantijs, quæ ad nullam obligant culpam, neque venialem, puto, Superiorem negligentem huiuſmodi obſeruantias erga ſubditos, tolerando eorum tranſgreſſiones, vt plurimum peccare, ſaltem venialiter, eò quod Prælatus ex officio ſuo tenetur facere obſeruare Regulam reſpectu omnium, quæ in ea continentur, eſt enim illius cuſtos, ideò inuigilare debet, vt ab omnibus in omnibus Regula obſeruetur. Neque obſtat, quod ſubditi non peccant, ergò, neque ſuperior, quia peccatum nullius fouet. Reſpondetur enim, teneri ex officio procurare, ne diſciplina Regularis relaxetur, quam obligationem cum non habeat ſubditus, ideò non peccat. Crederem tamen, excuſari reſpectu earum obſeruantiarum, quæ

 con-

contraria conſuetudine deſierunt, quia conſuetudo legitimè præſcripta ſuſtulit illas.

DECISIO CDLXXXVI.

Quomodò propoſitio indefinita definiatur?

PRopoſitio indefinita eſt illa, cuius ſubiectum terminus communis caret ſigno tàm vniuerſali, quàm particulari, ſecundum Logicos; vt, Homo eſt rationalis. Homo eſt doctus. Quæritur ergò, quomodò definiatur, ac proindè fiat, ſeu æquiualeat vniuerſali, aut particulari.

Reſpondetur, definiri per conditionem prædicati, quarè, ſi prędicatum ſit eſſentiale, ſeu neceſsarium ſubiecto, tunc propoſitio indefinita æquiualet vniuerſali, ſicut & quandò habet prædicatum impoſſibile ſubiecto, vt patet in his exemplis, Homo eſt ens, animal, rationalis, riſibilis, idem eſt, ac dicere: Omnis homo eſt ens, animal, &c. Homo non eſt aſinus, ideſt, nullus homo eſt aſinus. Quandò prædicatum eſt accidentale ſubiecto, tunc æquiualet particulari; vt, Homo eſt albus, rubeus, doctus, &c. Ideſt, aliquis homo eſt albus, rubens, &c. Ita Logici omnes cum Ariſt. 1. Perierm. & Priorum, quibus adſtipulantur Canoniſtæ, & Legiſtæ, gl. v. Aliorum, cap. Vtcirca 4. de electi. in 6. vndè ex ea colligitur vniuerſalis, gl. v. eod. cap. Saluator 8. 1. q. 3. & ſic deducitur.

Axioma legale, quod propoſitio indefinità æquiualet vniuerſali, gl. fin. in proem. Decretalium, & in cap. Si Romanorum diſt. 19. gl. v. Diuerſis, in quibus locis alia iura citantur, Barboſa axiom. 123. Sanch. lib. 3. diſp. 44. §. Et confirmatur. Spectari autem poteſt, & verificari ex parte, tàm prædicati, quàm ſubiecti; do exemplum ex parte prædicati, nam ex parte ſubiecti dictũ fuit cum Logicis. Si quis legatum faciat ſub his verbis: *Lego libros meos, gregem meum Petrò*, cenſetur omnes libros, & omnia pecora legaſse, quia indefinita æquiualet vniuerſali: Vide Couar. lib. 1. Variar. cap. 13. Procedit autem axioma, tàm in diſpoſitionibus legis, quàm hominis; nam lex dicens, Epiſtolas decretales eſse obſeruandas, loquitur de omnibus, licet non vtatur ſigno vniuerſali, ex cap. Si Romanorum 19. iuncta gl. v. Diuerſis, Sanch. cit. in contractibus, renuntiationibus, & alijs diſpoſitionibus, Fulgoſ. conſil. 130. Alex. conſil. 36. num. 8. lib. 2. Tuſchus concl. 86. nu. 20. Seraphin. 1008. num. 2.

Deducitur hinc hanc propoſitionem: *Ordo eſt Sacramentum*, definitam de fide in Tridentino ſeſs. 7. Can. 1. Iterùm ſeſs. 23. Can. 4. æquiualere ſuæ vniuerſali; *Omnis ordo eſt Sacramentum*, ac proindè omnes Ordines, tàm minores, quàm maiores eſse Sacramenta, ſecundum fidem, non obſtante, quod aliqui malè negent ab his rationem Sacramenti. Vide Marchinum de Sacram. Ordinis, vbi tract. 1. part. 1. ca. 8. non obſtante hac doctrina, negat rationem Sacramenti Ordinibus, exceptis Sacerdotio, & Diaconatu, ſi benè legatur, magis enim huic falſæ opinioni fauet, quàm veritati; certum enim eſt, ex duabus de fide cognoſci, concluſionem eſse de fide, hac ratiocinatione. *Ordo eſt Sacramentum*. Æquipollet vniuerſali; *Sed Subdiaconatus, &c. eſt ordo*. Ambæ præmiſsæ de fide, ergò

ergò eſt Sacramentum. Confirmatur, quia ratio inferens eſt de fide, ergò & ratio illata.

Axioma hoc locum non habet; *Primò*, ad deſtructionem actus, l. 2. de liber. & poſth. Ruin. lib. 1. conſil. 98. num. 4. Rota Rom. vol. 2. deciſ. 185. num. 4. *Secundò*, neque in probationibus, in quibus dictum debet eſſe concludens clarè, & diſtinctè, ex allegatis à Barboſa axiom. 123. num. 14. *Tertiò*, quandò nõ eſt eadem ratio ſingulorum ſub indefinita contentorum Calder. conſil. 494. de hæret. Signorol. conſil. 69. num. 8. *Quartò*, in materia odioſa, Bart. in l. Si plures 98. ff. de legat. 3. Cardin. Tuſchus, & alij apud Barboſa axiom. 123. num. 13.

DECISIO CDLXXXVII.

An Canonicus Regularis Lateranenſis beneficiatus extrà deſinat eſſe Religioſus?

INdubitatum eſt, huius Ordinis Religioſos capaces eſſe beneficiorum, tàm ſimplicium, quàm curatorum, cũ id exprimatur in forma profeſſionis eorum ſub his verbis; *Et quod nunquam abſque licentia Capituli Generalis dictæ Congregationis, aut eius auctoritate fungentis aliquod cum cura, vel ſine cura beneficium acceptabo intùs, aut extrà Ordinem*. De qua nonnihil dixi Reſolut. 92. §. V. vbi eam ad verbum extendi.

Canonicus ergò aſſumptus ad beneficium extrà Ordinem ſuum, non deſinit eſſe Religioſus, ſed talis adhuc remanet; probatur; Tum quia profeſſio Regularis eſt votum ſolemne perpetuò durans in vouente, vt patet ex forma, qua ſinguli Nouitij profitentur, ergò in quocumque ſtatu ponatur iam profeſſus, ſemper remanet obligatus profeſſione. Tum quia nulla eſt cauſa deſtructiua voti ſolemnis, non enim voto obedientiæ, & paupertatis repugnat acceptatio beneficij, & illius retentio, & poſſeſſio, ſiquidem recipitur, & poſſidetur de licentia Superioris Generalis, ratione cuius dicitur beneficiatus obſeruare votum obedientiæ, cum illud recipiat de licentia Superioris, & paritèr obſeruat votum paupertatis, cum poſſideat dependentèr à voluntate Generalis, non enim dicitur proprietarius, qui retinet dependentèr à voluntate Superioris, D. Auguſt. relatus cap. Non dicatis 11. 12. q. 1. ibi; *Certum eſt, eos nihil habere, poſſidere, dare, vel accipere debere ſine licentia Superioris*. Vndè Ioan. Andr. in cap. Cum ad Monaſterium, dicit, illum Religioſum eſſe proprietarium, qui tenet contrà voluntatem Abbatis, ex ipſo Graff. part. 1. lib. 4. cap. 5. nu. 48. Subditur ergò in hoc etiam continuè votis obedientiæ, & paupertatis, cum fructus ſui beneficij proijcere, & abuti non poſſit, ſiquidem à Superiore intelligitur licentiatus ad beneficium, vt eius fructus vtatur ad condecentem ſtatum ſuæ perſonæ. Tum quia ſolus Papa Religioſos abſoluit à voto profeſſionis, vrgentiſſima ſubſiſtente cauſa, ſed in caſu noſtro non conſtat de huiuſmodi abſolutione, quæ facienda eſſet per diſpenſationem, de qua ne verbum quidem, ergò adhuc remanet Religioſus. Tum quia Religioſus factus Epiſcopus non abſoluitur à voto profeſſionis, vt docent ſexaginta ſeptẽ Doctores, quos contrà ſe citat Paſqualig. Deciſ. 267. pro ſe citans ſolum duo-

decim, noſtris adde Tambur. tom.2. diſp.22.q.17. Layman. lib.4. tract. 5. cap.1. num. 9. Pellizzarius in ſuo Manuali tract. 8. cap. 6. num. 262. ergò multò minus abſoluitur aſſumptus ad beneficium, cum magis diſtet Epiſcopatus à ſtatu Religioſo, quàm beneficiatus, nam Clericatus cum Clericatu non repugnat, ſed benè identificantur maximè cum Canonicis Regularibus, qui ex natura rei Clerici ſunt. Tum quia id expreſsè videtur colligi ex ca. De Monachis 3.16. q.1. *De Monachis, qui diù morantes in Monaſterijs, ſi poſteà ad Clericatus Ordinem peruenerint, ſtatuimus non debere eos à priori propoſito diſcedere*. Si Monachus, qui erat Laicus, aſsumptus ad Clericatum non deſinebat eſse Monachus, multò minus Clericus Canonicus Lateranenſis aſſumptus ad beneficium, & factus Clericus, vt ita dicam, ſæcularis, deſinet eſse Religioſus. In terminis, quod Religioſus ad Parochiam vocatus remaneat Religioſus; docet Pellizzarius in Manuali tract.8. cap.5. num.262. ſe referens ad dicta ſub q.6. lege tu illam. Benè Sanch. lib. 6. cap. 6. num. 36.

Dices; iſte Canonicus aliàs Lateranenſis Religioſus in receptione beneficij depoſuit habitum Regularem, modò ſubditur Epiſcopo; non amplius poteſt reuocari ad clauſtrum; nec amoueri à ſuo beneficio, vt clarum eſt, quæ arguunt, ipſum non ampliùs eſſe Religioſum, ſed abſolutum fuiſſe à profeſſione.

Reſpondeo, ex eo, quod non ampliùs defert habitum ſui Ordinis, non benè infertur, non ampliùs eſſe Religioſum, quia habitus non facit Monachum, cap. Porrectum 13. cap. Ex parte 22. de Regul. Sed profeſſio, de cuius irritatione non conſtat; ex eo paritèr, quod iſti Canonici ſunt capaces beneficiorum ſæcularium, non colligitur ex vocatione ad ipſa poſſe deponere ſuũ habitum Regularem, & recipere Clericalem, ſiquidem nullo iure illis præſcribitur mutatio habitus, ſed deberent deferre Regularem, nihilòminus iure conſuetudinis multum rationabilis, & valdè vtilis huic ſacro Ordini Religioſo conceditur mutatio habitus in veſtem Clericalem, vt talis cognoſcatur, qualem ſe gerit extrà clauſtrũ. Subiectio Epiſcopo non arguit abſolutionem à Regulari profeſſione, quia olim Religioſi omnes de iure communi erant ſubiecti Epiſcopis, ſicut modò ſunt etiam Religioſi morantes extrà Clauſtra, in Tridentino ſeſſ.6. ca.3. ſeſſ.7. cap.14. ex quo etiam ſequitur, non benè inferri, ex eo quod non poſſunt reuocari ad Clauſtrum, eos non eſſe Religioſos, & quia tales dicuntur adhuc à Concilio locis citatis, & quia ſunt extrà perpetuò, & legitimè, ex quo non tenentur in hoc obedire Prælato Regulari, qui ſemel illos perpetuò dimiſit ex perpetuitate beneficij, ſi tamen huiuſmodi Canonici priuarentur ſuis beneficijs, reuocandi eſſent à Generali ſub obedientia actuali Abbatis, nam anteà habitu, & virtute erant ſubditi, quod ſufficit ad rationem Religioſi; demùm verum eſt, quod non poteſt priuari, nec amoueri à beneficio à Prælato Regulari, quia res, per quas cauſas naſcitur, per eaſdem diſſoluitur, non enim beneficium accepit ab eo, ſed ab Epiſcopo tantùm, à quo ſolũ priuari poteſt; nec hunc ſequitur abſolui ab obedientia, & proprietate, quia beneficium recepit de licentia

Ge-

Generalis irreuocabili, ſic exigente natura beneficij ſæcularis, à quo beneficiarius non eſt amouibilis ad nutum ſuperioris, ſed ex cauſa tantum; adde, Religioſus non poteſt ad libitum, & ſine cauſa amoueri ab officijs Regularibus electiuis ex communi Doctorum, quos citaui Reſol.58. q.22. num.53. & tamen non abſoluitur ab obedientia ſimpliciter, ergò neque in caſu noſtro. Quæ poſſent afferri in contrarium, iam ſunt in præcedentibus ſoluta, quibus etiam occurri poteſt diſtinguendo, obijcienda procedere contrà Religioſos manentes intrà clauſtra, non vero contrà legitimè dimiſſos ad manendum extrà, pariter procedere de officijs, & beneficijs Regularibus, non autem ſæcularibus. Vide Conſilium Vincentij Parenſij fauore horum Canonicorum ad beneficia ſæcularia, quod extenſum habes apud Tambur. tom.3. diſp.9. q.8. poſt nu.13.

DECISIO CDLXXXVIII.

An Canonicus Lateranenſis extrà manens cum beneficio ſtare poſſit in iudicio?

QVamuis Religioſus non poſſit ſtare in iudicio, nec pro ſe, nec contrà ſe, non poſſit eſſe actor, nec reus; nec conuenire, aut conueniri, quia omnia ſua iura, tam actiua, quam paſſiua, tranſtulit in Monaſterium ſub dominio Superioris, ita quod in hoc comparatur filiofamilias, & ſeruo, qui non poſſunt conuenire, nec conueniri, per l. Lis nulla, l. Vix, ff. de iudic. l. Seruis, C. eod. de Religioſis, gl. v. poſſidere, cap. Non dicatis 12.2. qu.1. Nauar. tomo 2. comment.2. de Regular. num.65. Sanch. lib.6. cap.12. nu.1. & 2. Layman lib.4. tract.5. cap.11. Nihilominus beneficiarius extrà clauſtrum manens poteſt agere, & pati, conuenire, & conueniri reſpectu cuiuſcumque negotij, & contractus, & non tantum reſpectu ſui beneficij, probatur auctoritate Tridentini ſeſſ. 7. cap.14. vbi decernitur, quod cauſæ ciuiles Clericorum ſæcularium, & Regularium degentium extrà Monaſterium videantur ab Epiſcopis vti à Sede Apoſtolica deputatis; in hoc enim comparantur vtrique Clerici; ſed ſæculares nomine proprio conueniunt, & conueniuntur, ergò, & Regulares, atque id etiam ſupponitur iure communi ex cap. Ad noſtram, & cap. Porrecta, de confirmat. quæ iura citat Nau. tom.2. com.2. de Regular. num.65. §. Adde Sanchez lib.6. c.12. num.17. Layman lib.4. tract.5. c.11.

DECISIO CDLXXXIX.

An renuntiatio Nouitij ſuppleri poſſit per Conuentum poſt profeſſionem?

NOuitius in ordine N. tempore præſcripto in Tridentino ſeſſ. 25. cap.16. non fecit ſuam renuntiationem, quam poterat intra bimeſtre proximum profeſſioni, ac proindè eamdem facere non poterat validè poſt emiſſam profeſſionem, nihilominus ipſe cum ſuis parentibus rogauit patrem Abbatem cum Monaſterio, vt dignaretur præſtare ſuum conſenſum ſimul cum Monaſterio, & iuuene profeſſo, quod factum fuit, nam

Monaſterium ſimul cum iuuene renunciauit omnibus iuribus, quę acquiſierat intuitu ingreſſus, & profeſſionis factæ per dictum iuuenem. Accidit autem huiuſmodi renuntiatio, & ceſſio de anno 1602. Modò monetur difficultas, an ſubſiſtat, ratio dubitandi eſt, tum quia renuntiatio hæc non fuit facta iuxta formam Tridentini præſcriptam loco citato, namq; duobus peccat; primò, quia non fuit facta à Nouitio, vt præſcribit Tridentinum, ſed à Profeſſo, vt conſtat; ſecundo quia fuit facta extrà illud bimeſtre antecedens profeſſionem, nimirum poſt profeſſionem, eſt autem manifeſtum, apud omnes, quod nulla eſt renuntiatio facta extrà illud bimeſtre, vt ipſum aſſerit Concilium, & ibi Doctores, quos citat Barboſa ad dictum cap. 16. num. 38. Tum quia fuit facta ſine licentia Epiſcopi, quod neceſſarium eſt ad eius valorem, ex eodem capite, quod etiam deciſum in Romana fideicommiſſi 15. Nouembris 1624. coram Pironano, refert idem Barboſa n. 30. Tum quia conſenſus Abbatis, & Monaſterij nihil operatur, quia factum hominis non poteſt ſupplere formam à iure requiſitam, nec illam mutare, l. Iulianus, §. fin. ff. ad exhibendum Vinius deciſ. 351. vol. 1. neque per æquipollens ſuppleri, cum debeat ad vnguem ſeruari, gl. v. Tranſponentes, cap. Cum dilecta de reſcr. Oſaſch. Pedemont. deciſ. 163. num. 4. Iaſon Authent. Quæ ſupplicatio, C. de precibus imper. offer. Bald. in cap. Sciſcitatus, de reſcript. Quibus tamen non obſtantibus.

Dico, eam renuntiationem valuiſſe, non, vt renuntiatio ad formam Tridentini, quia caret, vt probant allegata in contrarium, ſed, vt ceſſio, & quædam alienatio iurium, quæ acquiſierat Monaſterium intuitu perſonæ profitentis, cuius bona, & iura per profeſsionem tranſierant in Monaſterium, benè autem potuit Abbas cum ſuo Conuentu illis renuntiare, quia licet de iure communi alienatio, & ceſſio iurium ſit Regularibus prohibita per extrau. *Ambitioſæ*, iure tamen priuilegij, potuit tunc Abbas cum Monaſterio huic iuri cedere, habent enim priuilegium conceſſum à Pio V. incip. *Dudum & expedit.* citatum in Tambur. tom. 3. diſp. 13. q. 6. Nec obſtat Decretum Vrbani VIII. reuocantis omnia priuilegia, quia ſortitur reuocatio ſuum effectum reſpectu alienationum in futurum, non in præteritum, lex enim futura tantum reſpicit, cap. 2. & fin. de conſtitut. ea autem alienatio, de qua loquimur, ſatis antiqua eſt, facta, vt dictum fuit de anno 1602. & ex his patet ad rationes dubitandi.

DECISIO CDXC.

An ſimoniaca ſit permutatio beneficiorum, cum pacto quod ſub ea non comprehendantur fructus?

DVo Parochi intendunt permutare ad inuicem ſuas Eccleſias cum beneficijs, ſed quia vnius poſſeſſio, quaſi inculta remanſit, ac proindè pauci fructus ſperantur, multi vero ex alterius poſſeſſionis cultura, ideò conueniunt in eo, quod permutatio non extendatur ad collectionem fructuum, ſed vnuſquiſque Rector perſiſtat in ſuis fructibus pro eo anno,

anno, ac ſi nulla fuiſſet facta permutatio, obtinuerunt licentiam à Sede Apoſtolica permutandi, nulla facta mentione dictæ conuentionis fructuum. Quæritur, an ſit ſimoniaca?

Reſpondetur, illam conuentionem non eſſe ſimoniacam, ſed licitam, quiſque enim iure naturæ poteſt ſe ſeruare indemnem. Confirmatur, quia, licet prouentus beneficij titulo debeantur, ac proindè illud ſequantur, tamen cum ſeparabiles ſint, & conſequentèr ſpectari poſſint, vt quid temporale, permutari poſſunt ad inuicem per Clericos patronos abſque permutatione Eccleſiarum, eò quod nullla eſt ſimonia permutatio temporalis cum temporali, ſed horum permixtio, & ſicut nolentes permutare Eccleſias poſſunt permutare fructus ſuorum beneficiorum propria auctoritate, ita etiam idē præſtare poterunt ſecuta permutatione Eccleſiarum, cum fructus ſemper ſint fructus, & ſuam naturam non mutent. Et ita videtur deciſum cap. Ad quæſtiones 6. de rerum permutat. vbi dicitur, quod Eccleſiæ iure proprietatis poſſunt ad inuicem permutari, & poſſeſſiones earum etiam permutari, & pro minus valentibus pretium ſuppleri. Ita Panorm. in citatum ca. Cum eo, Angel. v. Permutatio 6. Sylu. q. 6. Tabiena v. Beneficium 3. nu. 18. Caietanus 2. 2. q. 100. art. 4. Contrarium ſentiunt Leſſius lib. 2. cap. 35. dub. 17. Vaſq. in opuſc. de Benef. cap. 2. §. 4. dub. 3. Bonac. de ſimon. q. 4. §. 12. n. 10. Reſpondentes ad ſupracitatum textū, Papam loqui de poſſeſſionibus, quæ non ſunt annexæ titulo beneficij, ſed in totum temporales ſunt, & extrà titulum ſpirituale beneficij. Sed ex textu verborum non colligitur talis diſtinctio, conſequentèr, neq; nos diſtinguere debemus, immò ex contextu capitis potiùs colligitur, eas poſſeſſiones fuiſse titulares, tum ex illis verbis: *Quarum vtraq; Parochialem habet Eccleſiam cum poſſeſſionibus*; Tum ex modo contrahendi permutationem ex tremis verbis: *Sic tamen, quod illi contractus nequaquam ſibi inuicem miſceantur.* Prohibetur mixtio, ne contractus temporalis prouentuum ex refuſione pecuniæ inficiat permutationem Eccleſiarum labe ſimoniaca per mixtionem vtrumque ad inuicem. Inſpecta autem conuentione præſenti, nullum hic apparet veſtigium ſimoniæ, tum quia recompenſatio non fit pecunia, ſed ex eo, quod vnuſquiſque ſit contentus fructibus prioris beneficij, quis enim prohibet, poſſe duos Rectores permutare ad inuicem fructus ſuorum beneficiorum, tàm antè, quàm poſt, ſimonia enim eſt, cum permutatio fit ſpiritualis cum temporali, ex communi Doctorum. Tum quia ſimonia non eſt, quandò quis releuat damnum emergens, dando aliquod temporale pro temporali ordinato ad ſpirituale, inquit noſter Cottonus in ſumma Dianæ v. Simonia nu. 6. Tum quia ſimonia non eſt recipere aliquid pro labore circà ſpiritualia, gl. v. Sanitatis, cap. Qui ſtudet 11. 1. q. 1. ergò neque pro damno emergente; Tum quia ſicut vendi poteſt Calix, non obſtante conſecratione, quæ illum non fecit ſpiritualem quò ad materiam, ſed reliquit in ſuo eſſe temporali, ita prouentus beneficij contrahi poſſunt, non obſtante titulo ſpirituali, cui ſunt annexi. Nec quidquam prodeſt reſponſio Vaſq. loco citato, dum ſub num. 184. dicit, quod ideò Calix vendi poteſt,

poteſt, quia non eſt ſpiritualis ratione iuris, ſed ratione benedictionis, ſicut enim in ſe materia eius eſt temporalis, ita & ius illius, ac proindè vtrumque vendi poteſt; at verò fructus beneficij vendi non poſſunt abſque eo, quòd ius vendatur, hoc autem eſt ſpirituale, ideò non vendi poteſt, nec fructus illius. Non prodeſt, inquam, hæc reſponſio, quia idem ius, quod eſt in materia Calicis, eſt etiam in materiali fructuum, aliàs Clericus non poſſet locare fructus fundi ſui beneficij, gratis ergò aufertur ius materiale ab his fructibus. Demùm quod beneficium N. habeat pinguiores prouentus, nō prouenit ex fundo, ſed ex induſtria Rectoris, qui fecit colere fundum, & in eo ſeminare, &c. Alter verò Rector proptèr ſuam abſentiam non procurauit culturam ſui fundi, ideò diſparitas fructuum conſiſtit ab extrinſeco, & penitùs materiali, conſequentèr hic nullam video ſimoniam, ſed compenſationem iure debitam, non enim vnius negligentia alteri nocere debet.

DECISIO CDLXXXXI.

An noua reſeruatio caſuum ab homine deſtruat reſeruationem à lege?

NEgaui Reſol. 61. num. 31. quia factum hominis nil poteſt contrà factum legis. Paſqualig. q. 165. ſe opponit, citando pro ſe Comitolum, Homob. Floronum, & Lezanam, probans; *Primò*, quia reſeruans ſibi aliquos caſus, cenſetur alios negligere. *Secundò*, quia incluſio vnius eſt excluſio alterius. *Tertiò*, quia tunc caſus nominati ſtant taxatiuè, ad quos ſolos coarctat reſeruationem. *Quartò*, reſeruatio hæc non eſt per additamentum, ſed ſimplex reſeruatio caſuum. *Quintò*, quia non expreſſum habetur pro omiſſo.

Quibus non obſtantibus perſiſto in mea opinione. Tum quia lex ſemper loquitur, l. Ariani, C. de hæret. l. Cum eorum, C. de ſent. & interlocut. ac proindè perpetuò durat, vt dicit ipſemet Paſqual. q. 126. num. 4. ergò lex, ſeu ſtatutum de reſeruatione non ceſſat per reſeruationem factam ab homine de alijs caſibus, niſi expreſsè reuocetur, de quo non conſtat in caſu noſtro, reuocatio enim contingit per actum contrarium priori voluntati, ex cap. Si delegatus, de off. deleg. in 6. Bartol. in l. More maiorum, ff. de iuriſd. om. iud. Tum quia lex, ac etiam ſtatutum, in hoc enim æquiparantur, ceſſant vel per contrariam legem, & ſtatutum, vel per conſuetudinem oppoſitam, vel per diſpenſationem, ex allatis à Bonac. de leg. p. fin. ſed per nouam reſeruationem non ceſſat antiqua, cum illi non aduerſetur, vt notum eſt, non enim reſeruatio reſeruationi opponitur, cum ad inuicem ſint ſimbolæ, neq; diſpenſatione, aut conſuetudine, vt ſupponitur, ergò adhuc viget; Tum quia ſicut lex non tollitur per reſcriptum, gl. v. Fecerint mentionem, cap. Nonnulli 28. de reſcr. quia illa fortior eſt hoc, ita neq; reſeruatio legalis tollitur per reſeruationem ab homine, quia hæc illa eſt minus fortis, reſeruatio enim ab homine, & à lege comparantur ad inuicem ſicut præceptum, & lex, illud enim vti perpetuò non durans, ſed ad tempus non poteſt deſtruere legem, cuius eſſe eſt perpetuū, ergò nec reſeruatio hominis reſeruationem legis. Tum quia intèr caſus reſer-

reſeruatos Sedi Apoſtolicæ alij ſunt à iure, alij ab homine, vt ſunt illi, qui reſeruantur in Bulla Cœnæ, quæ à ſingulis Pontificibus ſucceſſiuè renouatur, & tamen per hanc reſeruationem ab homine non tollitur reſeruatio à lege, ergò idem dicendum eſt reſpectu inferiorum. Demum ſequeretur nullum peccatum iure ſpecialis ſtatuti eſse reſeruatum in diœceſibus, & prouincijs, quia vbique Epiſcopi faciunt reſeruationem ab homine.

Ad argumenta Paſqualigi reſpondeo illi opponendo Naldum v. Caſus reſeruatus nu.8. §. Quæ ſanè,& huius opinionis ſunt omnes illi, qui diſtinguunt, per mortem Epiſcopi ceſſare reſeruationem reſpectu caſuum ab homine, non à lege, ſeu ſtatuto ſinodali,quos pro ſe citat Auerſa q.17. de Pœnit. ſect.3. §.Epiſcoporum. *Ad primum*, gratis aſſeritur huiuſmodi negligentia, immò id dicere abſurdum eſt, cum leges ex negligentia non ſint contemnendæ licet ex poteſtate reuocari poſſint. *Ad ſecundum*, incluſio vnius eſt excluſio aliorum ſimilium non expreſſorum, hoc eſt, ſi fiat renouatio ab homine, cenſentur excluſi caſus, qui non exprimuntur, licet alias eſſent ab homine reſeruati, igitur incluſio aliquorum caſuum reſeruatorum ab homine, eſt excluſio aliorum aliàs ab homine reſeruatorum, non autem reſeruatorum à iure, ſiquidem incluſio eſt excluſio ſimilium conceptorum ſub eadem ratione, non verò conceptorum ſub alia ratione. Vel dic, argumentum eſse inutile, quia reſeruatio ab homine, non ſolum excludit alios caſus ab homine non expreſsos ſed etiam excludit caſus reſeruatos à iure, non hinc tamen ſequitur, caſus reſeruatos à iure deſinere eſſe, quia ea excluſio eſt à reſeruatione ab homine, non à iure, quæ non prohibetur ſtare, quandòcumque non probatur expreſsè reuocata. *Ad tertium*, dico reſeruationem ſtare taxatiuè, quo ad caſus ſimiles, ideſt reſeruatos ab homine, circa alios nil diſponit, ſed relinquit in ſuo eſſe, cum reſeruatio ſit compoſitiua, non deſtructiua. *Ad quartum*, dico, reſeruationem ab homine poſſe dici additamentum reſeruationi à iure, quia augetur reſeruatio à iure per reſeruationem ab homine, nec nimis excreſcit reſeruatio, cum vterque modus reſeruandi ſit legitimus, & à Doctoribus approbatus, quicquid dicat Pellizzarius in ſuo Manuali tractat.6. cap.2. q.16. num.90.qui tandem non videtur recedere à noſtra ſententia, ſed eam approbare. *Ad quintum*, denique, verum eſt, quod non expreſſum habetur, pro omiſſo, hoc eſt, de caſibus à iure reſeruatis non expræſſis, ſed omiſſis nihil diſpoſitum fuit per reſeruationem ab homine, ergò remanent in ſuo robore. Adde, quod caſus omiſſus relinquitur ſub diſpoſitione iuris, l. Si extraneus 6. de condition. cauſa dat. l. Commodiſſimè, ff. de libert. & poſth. ergò non perit, quamuis omittatur, ſed ſub priori diſpoſitione remanet.

DE-

DECISIO XDII.

An reſeruatio caſuum comprehendat peccata commiſſa antè eius promulgationem?

AFfirmaui Reſol.38.num.47. cum Florono, Vgolino, & Naldo, quia in reſeruatione attenditur tempus abſolutionis, non perpetrationis peccati. Confirmatur, quia reſeruatio eſt reſtrictio iuriſdictionis Confeſſariorum, vt de communi docet Paſqualig.q.164. num.4. ergò reſeruatio videtur magis afficere Confeſſarium, quàm pœnitentem, ac proindè parum refert, quod peccatum ſit commiſſum antè, vel poſt promulgationem, cum vtroq; modo ſubijciatur abſolutioni. Declaro, ſeu limito, hanc reſponſionem locum habere, quandò reſeruatio loquitur in rem, vel in tempus pręſens, hoc modo; Blaſphemia hæreticalis. Iuramentum falſum. Item: Qui ſunt excommunicati. Qui commiſerunt ſodomiam. In his reſeruatio reſpicit pręteritum, & futurum, cum verba vtrumq; reſpiciant. Si verò caſus loquatur in perſonam cum verbo de futuro, tunc reſeruatio reſpicit futura tantùm peccata commiſſa poſt promulgationem, his modis. Qui in iudicio falſum depoſuerit. Qui ſodomiam commiſerint. Hanc noſtram reſponſionem amplectitur Auerſa de Sacram.Pœnit.q.17. ſect.3. in fine, vbi dicit, id eſſe conſonum iuri, & rationi, Diana par. 8. tract.7. quem me citato ſequitur Pelizzarius tract. 6. cap. 2. num.126.§. Addo.

Inſurgit Paſqualigus q. 166. probando, reſeruationem non extendi ad commiſſa; primò quidem, quia lex non plus extenditur, quam ſe extendat finis, & ratio ipſius, ob quam proximè legiſlator mouetur, ac proindè ceſſante ratione legis, & cauſa finali, ceſſat etiam lex; ad hanc maiorem congerit leges, & Doctores; ſed finis reſeruationis eſt obuiare peccatis, vt docent omnes, ergò reſeruatio comprehendit tantùm futura, & non iam commiſſa, cum iſtis nullus obuiare poſſit. Secundò, quia reſeruatio legem imitatur, ſed lex reſpicit tantùm futura, ex vulgatis iuribus, ergò idem facit reſeruatio, ſiquidem pręterita iudicanda ſunt ſecundùm legem antiquam, non ſecundùm nouam, conſequentèr reſeruatio reſtringit quidem iuriſdictionem Confeſſarij, ſed tantum in ordine ad committenda.

Occurritur argumentis, dicendo ad primum, verum eſſe, quod lex non plus ſe extendit, quam faciat finis, à quo legiſlator mouetur ad legem condendam, conſequentèr, quandò condit legem reſeruationis à prædicto fine obuiandi peccatis, mouetur, quoniam autem obuiatio non ſpecificatur ab hoc, vel illo peccato in ſpecie, ſed in genere non ſpectatis peccatis commiſſis, vel committendis, ideò ſub eadem reſeruatione cōprehendit vtrumque genus peccati, licet enim obuiatio habeat pro obiecto peccatum futurum, nihilòminus extenditur etiam ad præteritum, in quantum pœnitens reddendo ſe difficilem, & incommodum ad inueniendum Pęnitentiarium, vel Superiorem pro abſolutione à reſeruatis, retrahitur à futuris culpis, cōſequentèr peccatum iam commiſſum inuoluit motiuum, quod inducit legiſlatorem ad reſeruationem. Deindè finis reſeruationis non tantùm eſt obuiare

niare peccatis futuris, ſed etiam vt per illorum abſolutionem faciendam tantum ab Epiſcopis, vel ab eis ſpecialitèr deputatis, occurratur prudentius cum meliori medicina attrocioribus peccatis, vt enim dicitur ſeſſ. 14. cap. 7. reſeruatio fit, vt *atrociora quædam, & grauiora crimina; non à quibuſvis, ſed à ſummis dumtaxat Sacerdotibus abſoluerentur*. Nam melius conſilium, & aptior medicina conferri poteſt ab Epiſcopis, & ab eiſdem deputatis, quam à ſingulis Confeſſarijs indifferentèr; ſed conſilium, & medicina omnibus peccatis indifferentèr eſt applicabilis, ergò reſeruatio ad hunc finem facta comprehendit peccata, tàm futura, quàm præterita. Præterea, legislator poteſt peccata etiam commiſſa antè promulgationem nondùm remiſſa per abſolutionem ſibi expreſsè reſeruare, vt omnes debent concedere, ergò in reſeruatione non eſt neceſſarium, vt legislator moueatur à ſola obuiatione, ſed aliundè etiam moueri poteſt, nempè, vt melius agatur cum peccatore per Prælatum, aut Pœnitentiarium prudentiorem. Inſupèr, quod ceſsante cauſa, ceſset lex; res hæc eſt ſatis dubia, & variè interpretatur, atq; pro negatiua referuntur quamplures Doctores à Diana reſol. 28. de legib. Neque enim tollitur lex, ſi cauſa ceſſet in multis, vt accidere poteſt in caſu noſtro, multi enim ſunt homines pij, qui nunquam incurrunt reſeruationē, & ſic quamvis reſeruatio illos non afficiat, non ideò tamen deſtruitur illa lex, ſed remanet in ſuo robore.

Ad ſecundum, lex reſpicit tantum futura, dico, hanc legem habere ſuas declarationes, & legem comprehendere præterita; *Primò*, quandò ipſa loquitur generalitèr, & indifferentèr; tunc enim refertur ad vtrumq; tempus, Roman. in cap. 1. de Summa Trinit. in 6. §. Item hoc verum, Gabriel. commun. opin. de regul. iur. concl. 3. num. 11. in caſu autem noſtro ſupponimus, tenorem reſeruationis eſse generalem, & indifferentem, ac proindè vtrumq; tempus includit. *Secundò*, lex non trahitur ad præterita, quandò iam deciſa fuerunt; imò licet lex de prēteritis loquatur, l. Cauſas, C. de tranſact. Bartol. in l. Omnes populi, de iuſt. num. 41. Crottus num. 137. Abbas in cap. fin. de conſtit. num. 9. Felin. nu. 3. conſtat autem prēterita peccata nondùm confeſſa dici indeciſa, ac proindè lex ad ea extenditur. *Tertiò*, lex comprehendit præteritum, quandò reſpicit actus futuros ex illo præterito, Felin. in cap. fin. de conſtitut. colum. 11. eſt autem manifeſtum, abſolutionem à quocumq; peccato reſpicere prēteritum, ergò & reſeruatio. *Quartò*, Papa cap. 2. de conſtit. reddit rationem, cur lex non trahitur ad prēterita, nimirùm: *Ne detrimentum antè prohibitionem poſſint ignorantes incurrere*; quæ ratio nullius eſt momenti in caſu noſtro, nam ignorantes reſeruationem adhuc illi ſubijciuntur, ex cōmuni Doctorum apud Mazuchellum de caſib. reſer. diſp. 1. q. 2. num. 16. vbi citat Vgolinum, Homobonum, & Sanchez, nouiſſimè Illuminatus Moronu Reformatus Minorum Reſponſo 19 num. 23. Diana part. 6. tract. 6. reſolu. 42. vocat communem, & par. 8. tract. 7. reſol. 70. & ſequitur, Nald. num. 7 Lupus par. 1. diſt. 4. art. 2. diffic. 1. Floronus part. 1. cap. 3. num. 14. Auerſa q. 17. de Pœnit. ſect. 1. §. Satis tamen, ergò, ſicut non ſunt excuſandi à reſeruatio-

uatione propter ignorantiam, ita neque propter tempus antecedens promulgationem reſeruationis ideò ignoratæ. Quarè peccata commiſſa antè reſeruationem iudicanda ſunt, non ſecundum legem, quæ vigebat tempore delicti, ſed per nouam legem, quæ eſt in obſeruantia tempore abſolutionis, nam Confeſſarius debet inſpicere, & obſeruare legem, quæ illi prohibet abſolutionem à talibus peccatis, ita quod omnia, & ſola peccata, quatenus commiſſa, cadunt ſub iudice abſoluenda, prout iam commiſſa ſunt, & non committenda.

DECISIO CDXCIII.

An Parochus poſſit ſibi reſeruare caſus?

PAter F. Illuminatus Moronus Reformatus Minorum Reſponſo 19. num. 11. dicit, quod Parochus in ſua Parochia poteſt ſibi reſeruare caſus, licet conſuetudine ſit effectum, vt tali iure ſibi competente non vtatur, quis enim neget Parochum aſſumentem ſibi ſocium ad audiendas Confeſſiones tempore aliquarum ſolemnitatum poſſe illi conferre tantum illam facultatem, quæ ſibi magis expedire videbitur; & pro ſe citat Capeauillam, Suarez, & Reginaldum.

Dicendum tamen eſt, Parochum, & nullo iure vmquam habuiſse facultatem reſeruandi ſibi caſus, & non poſſe limitare facultatem Confeſſariorum, quos ſibi vocat in Socios.

Primum ſuadetur, quia omnes Doctores excludunt ab hoc iure Parochos, Homobonus de caſib. reſeru. part. 1. cap. 2. cum eo Mazuchellus diſp. 1. q. 1. nu. 7. citans pro ſe dictum Capeauillam, Fabr. de Pœnit. diſp. 27. num. 21. Ratio eſt, quia ad reſeruationem requiritur poteſtas Epiſcopalis, vel quaſi, nam reſeruatio dicit ademptionem iuriſdictionis à Confeſſarijs reſpectu illorum peccatorum, qui ſunt reſeruati, quarè nullus poteſt ſibi caſus reſeruare, qui non habet ſub ſe alios Confeſſarios; Parochi autem, nec habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, nec ſub ſe alios habent Sacerdotes, ergò nullum ius habent reſeruandi ſibi caſus. Confirmatur, quia in iure tam veteri cap. 2. de Pœnit. in 6. quam nouo Tridentini ſeſſ. 14. cap. 9. & can. 11. atque alibi, fit tantum mentio de Epiſcopis reſeruantibus, ergò alij inferiores excluduntur à iure reſeruandi.

Secundum, quod Parochus non poſſit limitare poteſtatem Confeſſarij à ſe vocati, clarum eſt, quia non poteſt vocare, niſi iam approbatum ab Epiſcopo, qui illi, vt ſuppono, dedit facultatem abſoluendi ab omnibus non ſibi reſeruatis, ſed inferior non poteſt limitare gratiam alteri factam à Superiore, cap. Inferior 4. diſt. 21. cap. Cum inferior 16. de maior. ergò Parochus cum ſit Epiſcopo inferior, & ſubditus non poteſt vocare Confeſſarium cum huiuſmodi limitatione, & ita in terminis Megal. lib. 1. de Pœnit. cap. 11. nu. 2. §. Dices. Confirmatur, quia Parochus non dat illi iuriſdictionem, quam iam habet ab Epiſcopo excipiendi Confeſſiones, aliter ab eo vocari non poſſet in ſeruitium ſuæ Eccleſiæ, ergò nec auferre poteſt, ſeu limitare, ad quod facit illa communis regula, quod res

per

per quas cauſas naſcitur, per eaſdem diſſoluitur.

DECISIO CDXCIV.

An Reliquiæ ſint inalienabiles ex Bulla: Ambitioſæ, *de rebus Eccl. non alienan.*

POſſunt alienari ſine ſolemnitate illius, vt probaui Reſol. 27. n. 62. quia in ea Bulla prohibetur alienatio rerum pretio æſtimabilium. Confirmatur ex textu eiuſdem extrauagantis illis verbis: *Ambitioſæ cupiditati*, quæ propriè referuntur ad auaritiam, quæ reſpicit æſtimabilia pretio, & pecunia, nam auarus dicitur ab auro, & vocatur ambitioſus, cap. Auaritiæ 5. de elect. in 6. ibi gloſa v. Cæcitas, gloſa v. Prodigalitatis vitio cap. Ex parte 10. de conſuetud. Deindè textus habet, quod ex immobilibus, & prætioſis mobilibus Miniſtri Eccleſiarum ſibi alimoniam vindicant, alimenta autem habentur ex rebus pretiabilib. non ex reliquijs impretiabilibus.

Pater Paſqualigus q. 181. noſtram opinionem putat improbabilem, probat *primò*, quia in Paulina prohibetur alienatio, non ſolum bonorum, ſed etiam rerum Eccleſiæ, non diſtinguendo de rebus pretio æſtimabilib. à rebus impretiabilibus, ideò neque nos diſtinguere debemus. *Secundò*, quia nomine *rei* venit omne id, quod eſt aliquid, ac proindè ſub illa dictione, *Omnium rerum*, veniunt etiam Reliquiæ, maximè cùm lex fauorabilis, qualis eſt Paulina, comprehendat omnia, quæ ſub aliqua ſignificatione verborum, ſiue naturali, ſiue ciuili includuntur; quod adeò verum eſt, vt etiam in pœnalibus fiat extenſio ad caſum, qui ſub larga ſignificatione verborum comprehenditur; & multa alia cumulat ad probandam huius Paulinæ extenſionem, ſeu potius comprehenſionem Reliquiarum, ita quod extenſio comprehenſiua, attendi non debet ſecundum ipſa verba, ſed ſecundum ipſam rationem, quæ in eo conſiſtit, vt Paulus II. motus fuerit ad prohibendam alienationem omnium rerum, etiam Reliquiarum, ne Eccleſia ſuis ornamentis, quibus illuſtratur, priuetur, & detrimentum patiatur.

Quibus tamen non obſtantibus, perſiſtendum eſt in deciſis, quæ confirmantur reſolutione obiectorum, nam ad primum reſpondeo, licet nomen *res* ſit generale omnia comprehendens, l. 1. ff. ſi certum petat. Rota Romana vol. 2. deciſ. 72. nu. 3. Barboſa hac appellat. 235. quia tamen verba generalia pariunt obſcuritatem, l. Ita fidei ff. de iure fiſci, ideò reſtringenda ſunt ad formam alterius legis declarantis, quæ declaratio in caſu noſtro habetur cap. Nulli 5. de rebus Eccleſ. non alien. vbi nomine alienationis venit donatio, venditio, permutatio, emphyteuſis, & ſimilia, quæ referuntur ad res temporales, & prætio æſtimabiles, vt colligitur ex antecedentibus, & ſequentibus textibus, qui ſemper loquuntur de huiuſmodi rebus temporalibus, & nunquam de ſpiritualibus ratione ſui. Deindè diſtinctio horum duorum terminorum *rei*, *& bonorum*, quaſi ſub primo comprehendantur etiam reliquiæ, & non ſub ſecundo, inefficax eſt ad probandum ſuum intentum, quia etiam ſub ſecundo venire poſ-

ſunt,

ſunt, quia res, & bonum conuertuntur ſecundum Philoſophum, ita quod æquipollent ambo in iure ſecundum allegata per Barboſa Appellat. 35. & 235. ideò nihil concludit. Præterea inquit, quod, vbi lex non diſtinguit, neque nos diſtinguere debemus; Ipſe diſtinguit, reliquias venire ſub nomine rei, ſi non poſſunt venire ſub nomine bonorum, redarguit nos in eo, in quo ipſe peccauit, licet autem nobis diſtinguere, tum propter rationem allatam de rebus temporalibus, quia de illis ſolis fit mentio in titulis de hac materia, tum quia diſtinctio locum habet, quandò lex circà ſpeciales caſus prouidit, ex l. Stichus, ff. de alim. cibar. leg. ibi Legiſtæ, vndè lex generaliter loquens non refertur ad ſpecificata, l. Stipulationes 53. ff. de verb. ſignif. l. Doli 119. eod. ſed lex iam anteà prouidit ſpecialiter circà Reliquias transferendas de licentia etiam Epiſcopi, cap. Corpora 37. de conſecr. diſt. 1. & in titulis, de Reliquijs, vbi capite 2. prohibetur eorum venditio, non autem translatio per donationem, ex quo ille antiquus canon ſubſiſtit, neque per ſubſequentem Extrauagantem Pauli II. *Ambitioſæ*, illis derogatum fuit, cum ne verbum quidem de iuris reuocatione, quod etiam ſuadetur, quia lex Generalis noua non tollit caſus ſpeciales legis antiquæ, gl. in l. 3. C. de Silentiar. lib. 12. Gonzal. ad Reg. Cancell. §. 7. proœm. num. 75. ex eo Peyrin. tom. 3. priuileg. cap. 5. nu. 1.

Ad ſecundum reſpondetur ferè eodem modo, falſum namq; eſt, ſub nomine generali, *Rerum omnium*, venire etiam Reliquias, quia quæ habent proprium nomen ſpecificum, & elegans non veniunt ſub generaliſſimo vocabulo, l. Item apud Labeonem §. Prętor, ff. de iniurijs, vndè ſub reuocatorijs diſpoſitionibus non veniunt Indulgentiæ, niſi proprio nomine exprimantur, Lezana cap. 3. de obligat. regul. num. 19. Deindè ex allatis ab ipſo videtur ſub nomine rerum venire Reliquias non propriè, ſed ſub lata ſignificatione, ex quo ſequitur contrà ipſum, ſub Extrauaganti non comprehẽdi Reliquias, quia in odioſis, & pœnalibus verba non impropriè, ſed propriè accipienda ſunt ſecundum eorum germanam ſignificationem, l. Non alitèr, ff. de legat. 3. l. Cum lege, ff. de teſtam. Craueta conſil. 20. num. 9. conſil. 105. num. 2. Decius conſil. 113. num. 6. Surd. conſil. 140. à num. 63. conſequentèr lex odioſa, cuiuſmodi eſt hæc Paulina, eſt explicanda, & extendenda quantum important verba ſecundum propriam eorum ſignificationem, & non vltrà, vt docent omnes apud Suar. lib. 6. de legib. cap. 1. Bonac. q. 1. de legib. p. 8. num. 8. Rodr. tom. 1. q. 11. art. 6. Regula 14. & q. 47. art. 1. ad finem, Sanchez lib. 10. diſp. 4. num. 3. qui dicit cum gloſa, Antonino, Caſtrenſi, & alijs, multò verius eſſe, legem pœnalem non extendi de vna re ad aliam, de vna perſona ad aliam, de vno caſu ad alium, ab identitate rationis, à ſimili, à contrario, aut alio quovis motiuo, etiam ſi appareat ſimilitudo rationis expreſſæ, quia expreſſio rationis non extendit legem, ex quadam gloſa, & Nauarro ex Rodriq. tom. 2. q. 67. art. 2. §. Si enim, Diana reſol. 26. de legib. Et ex his patet probabilitas noſtræ ſententiæ, etiam ſecundum prędictos Doctores, Bonacinam, & Dianam part. 4. tract. 4. reſolut. 223. quam ſequi-

quitur Pellizzarius tract. 6. cap. 8. qu. 32.

DECISIO CDXCV.

An attentans Aſſaſſinium, morte non ſecuta, gaudeat immunitate?

RESpondetur affirmatiuè, quia ad aſſaſſinium pœnam iuris inducens, tria ſunt neceſſaria regularitèr, Mandatum, Pretium, & Homicidium, ex communi Doctorum Couar. lib. 3. Var. cap. 20. num. 9. Ita docet Diana par. 6. tract. 1. reſol. 11. §. Verum, Layman lib. 4. tract. 9. cap. 3. num. 9. contrà multos alios, cum quibus eſt Pellizzarius in Manuali, tract. 8. cap. 5. q. 10. Dixi, *Regularitèr*, quia quandòq; leges volunt Aſſaſſinium incurrere pęnas, licet non ſequatur mors, vt in cap. 1. de homicid. in 6. Qaandò igitur lex non ſe explicat; Aſſaſſinium in ordine ad pœnas intelligitur, ſequuta morte.

DECISIO CDXCVI.

De illicitis electionibus per ambitum, & fauores.

AD ſequentia dubia. *Primum*, an Religioſus procurans officium per fauores extrà Religionem incurrat aliquam pœnam? *Secundum*, an electio per huiuſmodi fauores nulla ſit? *Tertium*, an ſic electus teneatur à ſe abdicare officium? *Quartum*, an geſta ab huiuſmodi electo, qui non vult renuntiare, valeant? *Quintum*, ſi pœna ſit excommunicationis, an abſoluere poſſit ſuos ſubditos, & abſolui? *Sextum*, an nolens dimittere officium ex ambitu quæſitum ſit in ſtatu peccati mortalis? Reſpondetur.

Primò quidem, contrà ambientes ſunt plures Bullæ contrà particulares Religiones, contrà Camaldulenſes Clem. VIII. Bulla 43. incip. *Ambitioſam*, infligit etiam complicibus, & fautoribus pœnam priuationis obtentorum, cum inhabilitate de cętero, atque vocis actiuæ, & paſſiuę, promotiones alitèr factas irritando. Contrà Canonicos Regulares S. Saluatoris Paulus V. Bulla 35. incip. *Quoniam nemo*, afficit illos excômmunicatione, irritando eorum electiones extrà emendicatas. Contrà Carmelitas Clemens VIII. Bulla 23. incip. *Quoniam nemo*, eaſdem pœnas infligit. Contrà Cruciferos Clemens VIII. Bulla 109. incip. *Quoniam nemo*, eaſdem pœnas. Côtrà Dominicanos Gregorius XIII. Bulla 62. incip. *Cum nihil magis*. Confirmata à Clemente VIII. Bulla 7. incip. *Religioſos viros*. Ambas ampliat, & approbat, addendo pœnam excommunicationis Paulus V. Bulla 39. incip. *Admonemur*. Contrà Eremitas S. Hieronymi de obſeruantia Gregorius XIII. Bulla 90. incip. *Ea, quæ*. Contrà Cęleſtinos Paulus V. Bulla 10. alias 98. incip. *Quoniam nemo*. Contrà Caſſinenſes Gregorius XIII. Bulla 16. incip. *Nihil in vnaquaque*. Contrà Ciſterſienſes Italos Paulus V. Bulla 79. incip. *Alias per nos*. Contrà Minores de obſeruantia ſubornantes, & ambientes Pius V. Bulla: *Paſtoralis officij*, 128. de qua Rodr. tom. 2. q. 56. art. 2. alia incip. *Admonemur*. Pauli V. explicata a Portello v. Officia Ordinis. Contrà Minimos

eiuſdem Pauli incip. *Admonemur*, quā extendit Peyrinus de Priuileg. ad Conſtit. 5. Pauli V. Sunt contrà ambientes extrà ordinem, quibus pœnis, & quomodò tranſgreſsores eiſdem afficiuntur, lege eaſdem Bullas. Sed fruſtrà album denigro, praxis enim certiſſima vbique aduerſatur. Pœnæ autem inflictæ contrà Religioſos vnius ordinis non extenduntur ad Religioſos ambientes alterius ordinis, qui carent Bullis prohibitiuis, vt docet Sigiſmundus Capuc. dub. 56. de elect. n. 10. in meo ordine nulla extat Bulla prohibens ambitum. Verum quidem eſt, quod omnibus Regularibus prohibetur ambitus, & procuratio vocis ſub pœna priuationis officiorum obtentorum cum inhabilitate à nomine diſpenſandis, niſi à Sede Apoſtolica, vt legitur in conſtitut. Clem. VIII. nu. 35. de quibus eſto idem iudicium, ac de ſupradictis Bullis. Vide Pellizzar. tract. 6. cap. 14. q. 47. Lezanam tom. 1. cap. 10. nu. 17.

Qui in ordine Minorum de obſeruantia procurat officium per fauores extrà ordinem, ſeu oblatos recipit, eſt ipſo iure excommunicatus, priuatus vocibus, & effectus inhabilis, per citatam Bullam Pij V. & adiunctam declaratoriam Gregorij XIII. incip. *Ad tollendam*, & Pauli V. de qua ſuprà. Incurrit autem pœnas ille Religioſus, qui ſolum litteras accepit, licet nondum peruenerint ad manus Superiorum, qui electuri illum ſunt, quia fauor dicitur procuratus, aut receptus per ſolam expeditionem litterarum, quas recepit in ſuis manibus fautoribus, Rodriq. tom. 4. Sum. cap. 141. corrigens ſe de eo, quod dixerat citata q. 56. art. 2. tom. 2. cum ſuo compend. reſolut. 48. num. 48. Portellus v. officia ordin. nu. 35. etiam qui oretenus procurant, contra Nauar. conſil. 19. de excom. nu. 2. Peyrinum de ſubd. q. 2. cap. 2. §. 10. ex illis Lezanam tom. 1. cap. 15. num. 27. aſſerentes, pœnas non incurri, quandò litteræ non peruenerunt ad manus Superiorum.

Secundò, electiones procedentes ex ambitu ſunt ipſo iure nullæ, vt colligitur ex ſupracitatis Bullis, non ſolum, quia ita decernitur in dictis Bullis, verum etiam ratione excommunicationis contractæ in procuratione huiuſmodi officiorum, ad quæ ambitioſi fuerunt aſſumpti, licet excommunicatus nondum ſit denuntiatus, nam electio excommunicati eſt ipſo iure nulla, & communi Doctorum in cap. Conſtitutus, de appellat. cap. Poſtulaſti, de cler. excom. min. Couar. in cap. Alma mater par. 1. §. 7. num. 1. Nau. cap. 27. nu. 21. Sigiſm. dub. 66. de elect. num. 2. Lauor. tit. 4. de elect. c. 16. num. 85. Bonac. q. 2. de excom. p. 4.

Tertiò, non ideò tamen ex hac nullitate ſequitur, quod aſſumptus ad officium, licet peccet, teneatur à ſe officium abdicare antè ſententiam Iudicis, coram quo probandum eſt, officialem tale delictum commiſiſſe, propter quod incurrit eas pœnas priuationis, ita in terminis Peyrin. de Subdito q. 2. c. 2. §. XI. ad finem Portellus v. officia ordinis num. 5. quò ad abdicationem officij, quibus adde Sayr. lib. 3. in Claui c. 9. num. 35. de pœna vocis, Sotum lib. 1. de iuſtit. q. 6. art. 6. ex illo Rodriq.

tom. 2.

tom.2. q.56. art.1. fine, Sanch.lib.9. diſp.30. de pœna inhabilit. Nau.to.3. de Datis notab.31. num.44. Sanch. lib.7.diſp.13.n.1. Diana p.2.tract.17. reſol.67. Pellizzarius in Manuali tract.6. cap.1. nu.66. Lezana tom.1. cap.8. 33. & cap.10. nu.31. & tom.3. v. Pœna Eccleſiaſtica à num.8.

Quartò, ſequitur ex mox dictis, cum officialis non teneatur à ſe abdicare officium, ſed requiratur ſententia Iudicis, ideò ex hoc capite geſta ab illo tenent in vtroque foro, & id confirmatur, quia licet electio nulla ſit in foro externo, ſuſtinetur tamen pro valida in foro conſcientiæ, quandò eſt valida de iure naturæ, cui nec tenetur renuntiare electus, Roſella v. electio 1. nu.29. Sylu.num.11. Nau. conſil.8. de elect. Innoc.in cap. Quod ſicut, de elect. num.7. Peyrin. de ſubdito q.1. cap.31. §.VI. concl.5. Megal. lib.2. de contract. c.7. nu.56. ergò acta à ſic electo valida ſunt, quia ſui valoris radicem habent à vero officiali poteſtatem habente. Ex parte etiam excommunicationis, quandò officialis nondum fuit denuntiatus, geſta per illum tenent, quia excommunicatus tantum vitandus perdit iuriſdictionem, & nulliter agit, non vero toleratus, vt docent omnes cum Nauar. cap.27. nu.21. Guttier. lib.1. canon. cap.1. num.82. Vaſq. de excom. dub.5. nu.6. Sayr. libr.2. de cenſur. cap.6. Bonac. q.2. de excom. p.5. propoſ.2. Scroſa q.6. num.3. in ſuis Solution. Moralibus.

Quintum deducitur ex præcedentibus, nimirum poſſe huiuſmodi Superiores ſuos ſubditos abſoluere eo modo, quo alij Superiores legitimè ſine ambitione aſſumpti miniſtrare poſſunt Sacramenta ſuis ſubditis, cum, vt probatum fuit, ſint verè Superiores poteſtate non carentes.

Quamuis ſic electi per ambitum aliqui ſint excommunicati, priuati vtraque voce, & inhabiles ob crimen ambitus iuxtà tenorem Bullarum, vt patet excommunicatio reſeruata cōtrà Minores de obſeruantia ex Pio V. & Gregor. XIII. altera vero Pauli V. non reſeruatur ex tenore Bullæ, & obſeruat Portellus v. Officia Ordinis num.11. nec illa contrà Minimos, tamen adhuc abſolui poſſunt à ſuis Superioribus, præſertim vigore Tridentini ſeſs.24. cap.6. nam facultas ibi conceſsa Epiſcopis comprehendit etiam Superiores Regulares ergà ſuos ſubditos, quia Prælati Regulares habentes iuriſdictionem, quaſi Epiſcopalem, vti Generalis, & Prouincialis veniunt ſub nomine Epiſcopi, vt docent Rodr. to. 1. q.61. art.9. Beia par.4. caſu 37. Fauſtus lib.3. Theſauri q.125. Portellus v. Prælatus num. 36. quos pro ſe citat Diana par.7. tract.2. reſolut.5. neceſsè tamen eſt, quod caſus ſit occultus ad formam Tridentini, ſi verò ſit publicus, Superior tunc vtatur priuilegijs, iuxtà quod dixi Reſol.3. q.2. 6. & 11. Nec obſtet, quod ſupradictæ Bullæ ſint poſteriores ad Tridentinum, quaſi illud non comprehendat caſus poſt à Sede Apoſtolica reſeruatos; eſt enim opinio communior Bonacinæ, Mazuchelli, Peregrini, Boſſij, Gauanti, Suarez, quos pro ſe citat Diana par.7. tract. 2. reſol. 20. quod illud priuilegium comprehendit quoſcumq; caſus, ſiuè antè, ſiuè poſt Concilium Papæ reſeruatos.

Sextò demum ſic electus, & toleratus poteſt perſeuerare in officio, quia illud, vt dictum fuit, à ſe abdicare non tenetur, non ſolùm, vt non ſe infamet, ſi caſus ſit occultus, ſed etiam, quia ita practicatur à multis, ſtante validitate electionis iure naturali, & nõ obſtante inualiditate iure poſitiuo, ſiquidem Bullæ huiuſmodi, aut ſimpliciter receptæ non fuerunt, cum paſſim illis obuietur, ſcientibus, & conniuentibus Superioribus, aut non obſeruantur cum tanto rigore apud Regulares, & reuerà non ſunt animæ eorum tàm acritèr onerandæ, attenta temporum conditione, & Religioſorum procliuitate ad officia, bonum enim opus deſiderat, qui Epiſcopatum deſiderat.

DECISIO XDVII.

An Superiores Regulares propria auctoritate ſibi poſſint reſeruare caſus?

PRobaui Reſolut. 37. q. 30. Superiores Regulares non poſſe propria auctoritate reſeruare ſibi caſus enumeratos à Clemente VIII. ſed in illorum reſeruatione debere ſeruare formam ibidem præſcriptam, quæ cõmunis eſt, tàm non enumeratis, quàm enumeratis ſub his verbis: *Si quod aliud præterea peccatum graue pro Religionis conſeruatione, aut pro conſcientiæ puritate reſeruandum videbitur, id non alitèr fiat, quàm Generalis Capituli in toto Ordine, aut Prouincialis in Prouincia matura diſcuſſione, & conſenſu.* Hæc eſt forma ſeruanda, cuius omiſſio certè inducit nullitatem, tum ex illis verbis: *Id non alitèr fiat*, quæ important nullitatem actus, ſi forma præſcripta non ſeruetur, Bart. in l. fin. C. de vendicat. rer. ciui. lib. XI. Felin. in cap. Cum dilecta, de reſcr. col. 19. §. Septimum ſignum, Rota diuerſ. deciſ. 446. num. 5. par. 1. Gratian. Diſceptat. 949. nu. 78. Tum ex illis: *Matura diſcuſſione, & conſenſu*, quæ paritèr indicant formam ſubſtantialem, & ſine illis nihil fit validum, cap. Cum conſuetudinis, de conſuetud. cap. 1. cap. Ea noſcitur, ca. Tua nupèr de iis, quæ fiunt à Prælat. Sigiſm. dub. 11. de elect. Riccius par. 3. Reſolut. 300. nu. 7. & 8. Neque dicas, hanc doctrinam reſtringi ad caſus tantum non numeratos. Quia certè ea clauſula: *Si quod aliud præterea*, extendit ſe ad vtroſq; nam facit poſitionem eiuſdem qualitatis, & formæ ad præcedentia, l. Quidam relegatus, ff. de rebus dub. ibi Bartol. Doctoribus allegatis à Barboſa dict. 26. num. 1.

Pater Auerſa q. 17. de Pœnit. ſect. 2. fine, agente P. Diana, cuius labores in Vrbe, & orbe plauſibiles, part. 8. tract. 7. reſol. 69. auertit ſe à noſtra opinione ex triplici capite, & quia apparet manifeſtè ex tenore eiuſdem Decreti, poſſe Prælatos reſeruare ſibi propria auctoritate illos caſus expreſſos; & quia in praxi ab omnibus Regularibus obſeruatur; & quia Doctores à me citati meam opinionem non docent.

Ad primum dico, ſuum dictum non magis colligi, quam meum, immò magis meum ex rationibus adductis loco citato, tàm enim imprudens poteſt eſſe reſeruatio caſuum expreſſorum, quàm non expreſſorum, ideò ſub eadem matura diſcuſſione, & conſenſu reſeruandi ſunt expreſſi, quibus reſeruan-

uantur non expreſſi. Nec te conturbent illa verba: *Nemo ex Regularium Superioribus peccatorum abſolutionem ſibi reſeruet*. Quaſi id facere poſſint à ſeipſis, ſiquidem tantũ iudicant denominationem tribui principali, ſed cum debitis requiſitis, de quibus in fine caſuum enumeratorum.

Ad ſecundum, non video hanc praxim, nam Bartolucius in cap. 7. Regulæ S. Franciſci, teſtatur, illos caſus expreſſos fuiſse reſeruatos primò in Capitulo Generali de conſilio, & conſenſu Patrum aſſiſtentium. Quod paritèr eodem modo renouatum fuit in Conſtitutionibus Vrbanis ſupèr dictũ cap. folio mihi 223. Ita practicatur etiam in mea Prouincia Bononię, nam in multis Capitulis interfui, in quibus prædicto modo proceditur in reſeruatione caſuum numeratorum.

Ad tertium, citaui pro me Sorbum v. Abſolutio ordin. quò ad Fratres, §. Et ſic, §. Et tunc. Coriolan. ſect. 1. art. 4. num. 2. & 3. Floron. cap. 2. num. 21. §. Quarè ſi, Beia caſu 16. part. 3. Confect. tit. 17. cap. 8. Reſpondeo, prefatos Doctores ſuboſcurè loqui, nihilòminus trahi poſsunt ad noſtram ſententiam, ambigua enim locutio ſtat ad vtrumque. Doctoribus citatis ab Auerſa, & pro ipſo adde Moronum Reſp. 86. Pro me Peyrinum de Prelato q. 3. cap. 2. num. 7. & P. Raymundum Caſſinam in ſua Miſtagogica v. Abſolutio nu. 7.

DECISIO CDVII.

An Regulares cogantur ad proceſſiones cenſuris?

Affirmaui Reſol. 7. num. 9. & hic Deciſ. 92. & pro hac parte Diana par. 8. tract. 7. Reſol. 5. citat vigintitres Doctores, ipſe tamen oppoſitum ſentit, & probat ſequentibus argumentis. *Primò*, quia non obſtante, quod Concilium det facultatem cogendi Regulares ad proceſſiones, non ideò tamen ſequitur, illos cogi poſse cenſuris, lex enim noua ſimplicitèr loquens accipit determinationem à lege veteri, quæ cap. 1. de priuileg. in 6. diſponit, ne Regulares ab Epiſcopis poſsint cenſurari, ergò alijs pœnis ſunt plectendi. *Secundò*, quià quandò Concilium voluit Epiſcopos cenſurare Religioſos, id expreſſit, quod non fecit in hoc caſu, ergò ſignum eſt, quod noluit tribuere illi hanc facultatem, & ſic intrat Regula illa, quod expreſſum facit ceſſare tacitum. *Tertiò*, nec obſtat cap. fin. ſeſſ. 25. quatenus mandat obſeruari omnia Decreta de Regularibus, non obſtantibus priuilegijs; nec Bulla Pij IV. qua reuocantur omnia priuilegia contraria Tridentino, quia non ſunt contraria, immò conformia, nempè quod in aliquibus poſſit procedere per cenſuras, in alijs verò, quòd abſtineant. *Quartò*, ex his conciliantur Reſponſiones S. C. quæ videntur pugnare intèr ſe, nam affirmantes reſponſiones, poſſe nimiràm Regulares per cenſuras ligari ab Epiſcopis, intelligendæ ſunt in caſibus expreſſis in Tridentino, negantes verò intelligendæ ſunt reſpectu caſuum, in quibus Tridentinum non facit mentionem de cenſuris, vt in caſu de proceſſionibus. Pro ſe autem Diana citat ſexdecim Doctores.

Ad primum reſpondetur, immò ſequi oppoſitum, ex eo enim, quod Concilium ſtatuit, Epiſcopos poſſe compelle-

pellere Regulares ad proceſſiones,nō determinando,quo genere pœnę poſſit illos cogere, in eius erit optione eligere pœnam, ſiuè ſpiritualem, ſiuè temporalem, ac proindè poterit eligere cenſuram, pœna enim eſt arbitraria, quandòcumque iure certa non ſtatuitur, ca. De cauſis 4. §. Illis etiam, de offic. deleg. cap. Super his 16. de accuſat. gloſ. vtrobique verb. Arbitrium. Sed à Concilio certa pęna non ſtatuitur ad compellendum Regulares ad proceſſiones, ergo in arbitrio eſt Epiſcopi eligere cenſuram, ſi non vult vti temporali. Ad eam Regulam: Lex noua ſimplicitèr loquens accipit determinationem à lege veteri; Dico, intelligi reſpectu ſubditorum, non reſpectu iudicis, quandò aliunde colligitur, determinationem pendere ab arbitrio Iudicis exequentis præſcriptum legis. Ad cap. 1. de priuileg. in 6. dico, ea priuilegia, vt Religioſi non poſſint cenſurari ab Ordinarijs, intelligenda eſſe reſpectu earum rerum, quibus illis non ſubduntur, nam, ſi delinquant in ſubiectis adhuc cenſurantur, vt ibidem dicitur expreſsè, vnde benè gl. in cap. Placuit 4. 6. q. 3. dicit, quod exemptus in re non exempta delinquens poteſt excommunicari ab Epiſcopo, iuribus ibi allegatis.

Ad ſecundum, in aliquibus locis Tridentini datur facultas Epiſcopis compellendi Regulares opportunis remedijs, cap. 1. ſeſſ. 5. ad habendam lectionem Sacræ Scripturæ in ſuis Monaſterijs cap. 2. eiuſdem ſeſſionis negligentes compelluntur prædicare in ſuis Eccleſijs, ſi ſunt Parochiales. Cap. 14. ſeſſ. 7. Regulares extrà morantes compelluntur coram ordinario in cauſis mercedum, in quibus nulla fit mentio de compulſione per cenſuras, ſolum verò huius fit mentio reſpectu Regularium in c. 16. ſeſſ. 25. vbi ſub cenſuris poteſt Epiſcopus cogere Regulares ad reſtituendum omnia, quæ Nouitius volens ad ſæculum redire, intulerat in Religionem. Vnus autem flos non facit ver, vt aiunt, ergò neque vnum expreſſum facit ceſſare tacitum; præterquamquod hoc axioma intelligitur habere locum in eodem contextu diſpoſitionis, non in diuerſis.

Ad tertium benè obſtat cap. fin. & Bulla Pauli IV. quia mox probatum ſunt, hanc opinionem aduerſari Tridentino, eo ipſo enim, quod Regulares, quò ad proceſſiones ſubijcit Epiſcopis, conſequenter intendit, illos poſſe coercere etiam cenſuris, ſi reſiſtant; neque enim Concilium negat Epiſcopis vſum cenſurarum contrà Regulares in eo, in quo illis ſubijciuntur, ſunt enim cenſuræ arma propriè Epiſcoporum.

Ad quartum, quicquid ſit de illis Reſponſionibus, dico illam conciliationem non facere ad rem, quia ſolum in dubijs petuntur Reſponſiones, non in claris, eſt autem clarum, & manifeſtum, Epiſcopum ex cap. 16. citato ſeſſ. 25. poſſe cenſuris cogere Regulares ad reſtituenda illata in Monaſterium Nouitio redeunti ad ſæculum, vnde non potuit peti Reſponſio ſuper dictum locum clarum, ſed tantum ſuper alia loca, quæ nihil exprimunt circa modum, & remedium cogendi, & compellendi Regulares ad obediendum Epiſcopo, inter

inter quæ loca eſt præſens noſter caſus, vnde Reſponſio S. C. quod Regulares cenſuris compelli poſſint, intelligi poteſt reſpectu Proceſſionum, non enim eſt maior ratio de vno, quam de alio, cum nullibi exprimatur remedium, quo poſſint Regulares compelli.

DECISIO CDXCVIII.

An Confeſſarij vi ſuorum priuilegiorum abſoluere poſſint à caſibus iure reſeruatis Epiſcopis?

DOcui Reſolut.6. qu.9. num.11. Regulares vi ſuorum priuilegiorum non poſſe amplius abſoluere à caſibus reſeruatis Epiſcopis, ſiue ſint ab homine, de quo nullum eſt dubium, quia ad hoc extat Decretum Clem.VIII. extenſum apud Tambur. tom.2. diſp.13. q.13. ſiue à iure, quos ſeptem ibi numeraui, quia ad hoc extant duo Decreta vnum Pauli V. alterum Vrbani VIII. illud Pauli extenſum ibidem, & apud Peyrinum ad conſtit.1. Iulij II. n.63. Aliud Vrbani extendit Synodus Comenſis fol.159. & Ceſpedes dub.142. Nec licet reſpondere, Decreta Pauli, & Vrbani intelligenda eſſe iuxtà decretum Clementis VIII. vt quæ huius ſunt declaratiua, ſiquidem ad minus illud Vrbani non eſt declaratiuum illius, cum de eo nullam faciat mentionem, ſed ſimpliciter declarat, Regulares Confeſſarios ex confirmatione ſuorum priuilegiorum non poſſe abſoluere, *à caſibus Ordinario loci reſeruatis*, quæ verba, cum ſint generalia, intelligenda ſunt generaliter de omnib. caſib. reſer. Auerſa. qu.17. de Pœnit. ſect.6. §. Admitti, cum Diana par.3. tractat.2. reſol.13. & p.8. tractat.7. reſolut.71. quibus tandem videtur adhærere Ceſpedes de exempt. Regul. ad finem dub.142. docet, Confeſſarios Regulares ex vi ſuorum priuilegiorum, quoad hoc non reuocatorum poſſe abſoluere à caſibus Epiſcopis iure communi reſeruatis. *Primò*, quia in Decreto Clementis VIII. in quo reuocantur priuilegia abſoluendi à reſeruatis, fit mentio tantum de caſibus ab homine reſeruatis Epiſcopis, & non à iure, iuxtà quam reſtrictionem intelligenda ſunt ſubſequentia duo Decreta Pauli, & Vrbani, ex eo quod ſunt illius declaratiua. *Secundò*, quod eſt illatio Dianæ ex Sanchez libr.2. cap.54. nu.27. ſi Regulares habebant priuilegium abſoluendi à caſibus Papæ reſeruatis, à quibus poſſunt abſoluere Epiſcopi ex Tridentino ſeſſ. 24. cap.6. ſequitur, eoſdem modò poſſe abſoluere ab illis, quia facti ſunt caſus reſeruati de iure Epiſcopis; confirmat Auerſa, quia eamdem facultatem, ſi antè habebant, videtur reliquiſſe Regularibus, licet eos reſeruauerit Epiſcopis in Tridentino; limitat, niſi Epiſcopi in ſuis Edictis ſpeciali reſeruatione comprehendant quia tunc non poterunt abſoluere. *Tertiò* ex Ceſpedes, Regulares ideò non poſſunt abſoluere à caſibus reſeruatis in Synodis, &c. quia tales caſus ſunt ſibi ab Epiſcopis reſeruati; ſed caſus reſeruati in Synodis non ſibi propriè reſeruant Epiſcopi, ergò ab eis abſoluere poſſunt Regulares. Minorem probat ex differentia caſuum reſeruatorum à iure, & ab homine,

quia illi mortuo legislatore durant, isti ceſſant ea differentia, quia leges Canonicæ ſunt à poteſtate procedente à Chriſto, qui non moritur, ideò nec leges reſeruationis à iure, & lege prouenientes à prima poteſtate, deſinunt eſſe, ſicut caſus ab homine ordinati ceſſant, eo extincto, non ſunt igitur caſus à iure reſeruati per Epiſcopum, ſed per legem.

Ad primum patet ex dictis, ſaltem Decretum Vrbani non eſſe intelligendum ad præſcriptum Decreti Clementis V I I I. ſed abſolutè explicandum reſpectu cuiuſcumque caſus, ſiue iuris, ſiue hominis, vbi enim lex non diſtinguit, neque nos diſtinguere debemus, & lex generaliter loquens, generaliter intelligenda eſt.

Ad ſecundum concedo, per facultatem caſuum Papalium conceſſam Epiſcopis in Tridentino non tolli priuilegia Regularium abſoluendi à caſibus Papalibus, quia ex diuerſis non fit illatio, aliud enim eſt, Papam, ſeu Concilium concedere Epiſcopis priuilegium abſoluendi à reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, aliud auferre ſimile priuilegium Regularibus, de quo non conſtat, niſi in Decreto Clem. V I I I. per quod ſublatum fuit Regularibus priuilegium abſoluendi ſæculares à caſibus Cœnæ Domini, & ab alijs quinque tantum extrà Bullam Cœnę, ſignum ergò eſt, per Concilium in illo capite nullum priuilegium fuiſſe Regularibus Confeſſarijs ſublatum. Quarè ſi Regulares Confeſſarij modo abſoluunt à caſibus Papalibus per Concilium conceſſis Epiſcopis, id faciunt iure ſuorum priuilegiorum, non verò, quia præfati caſus Papales, dicantur modò caſus Epiſcopales, ſeu iure Epiſcopis reſeruati, ſiquidem reuera non dicuntur reſeruati Epiſcopis, ſed illis conceſſa facultas abſoluendi, & adhuc retinent ſuam denominationem caſuum Papalium, cum ſimplicitèr non ſint ſub poteſtate Epiſcoporum ſed limitatè, & ſub certis circumſtantijs ſimplicitèr Papales.

Ad tertium Patris Ceſpedes dico, adhuc caſus ſynodales, vel in Concilijs Prouincialibus editos ſub perpetua lege dici reſeruatos per Epiſcopum, & Epiſcopos, quia quovis modo agat legislator, dicitur ſibi reſeruare caſus ſimplicitèr, differentia ſolum eſt in modo reſeruationis, non in reſeruante, qui denominatur reſeruans, ſiuè id agat ab homine, & per modum præcepti extinguibilis cum ipſo, ſiuè à iure per modum legis, & ſtatuti perpetuò durabilis. Neq; ea differentia primæ poteſtatis à Chriſto quicquam facit, quia Epiſcopus quovis modo ſibi caſus reſeruet, ſiuè à iure, ſiuè ab homine, ſempèr in poteſtate dependet à Chriſto, vt non negaret Pater Ceſpedes. Reſeruatio per legem ideò ſemper durat, quia lex ſempèr loquitur ex vulgatis iuribus, & non continuè pendet à legislatore, ſed ſufficit ad ſui exiſtentiam, quod ſemel poſita ſit; reſeruatio verò per hominem, eo mortuo ſtatim euaneſcit, eò quod in ſuo exiſtere continuè pendet ab eius voluntate, quę cum morte extinguatur, ideò & reſeruatio ipſa ceſſat, non ampliùs influente legislatoris mortui voluntate.

DECISIO CDXCIX.

An applicans pluribus vnicam Miſſam putans, ſe id poſſe, teneatur reſtituere?

RESpondi Reſolut.25.q.13. illum, qui bona fide, & probabilitèr putabat, ſe poſſe vnica Miſſa pluribus ſatisfacere ſtipendijs, ignorans Decreta de Celebratione Miſſarum, quod potuit accidere primo anno publicationis eiuſdem, non teneri ad reſtitutionem, quia ſic agendo nullius iuſtitiam formalitèr lęſit, requiritur enim formalis lęſio iuſtitiæ ad reſtitutionem, ex probatis ibidem.

Aueſa qu. 11. de Sacrificio Miſſæ ſect.17. §. Quod ſi Sacerdos, agente Diana part.8. tract.7. reſol.75. aſſerit, teneri ratione rei acceptæ, ſicut quandòcumq; quis bona fide accepit rem, quam putauit ſuam, vel putauit iuſto titulo acquirere, ſi poſteà deprehēdit, rem non fuiſſe ſuam, aut non iuſto titulo acquiſitam, tenetur vtiq; reſtituere, ſeu ſatisfacere, niſi factus ſit impotens. Reſpondeo, ad nihil teneri, quia ſufficit, vt non contrahat obligationē reſtituendi, quod primò iuſtè acceperit titulo fundato, vel in opinione tunc multum probabili, vel in priuilegijs Regularium, licet poſteà lege aliud ſtatuatur, per hoc enim non dicitur deuenire in malam fidem, quia Decreta de Celebratione Miſſarum nil ſtatuerunt circà Miſſas in anteà receptas, neq; Sacerdos ex cognitione illorum Decretorum dicitur, bonam fidē mutaſſe in malam, quia ab initio alienum non habuit, nec retinuit, ſed ſibi illud ſtipendium proprium fecit, eò quod ſuæ obligationi ſatisfecerit, Auerſa autem ſupponit, Sacerdotem ex bona fide deueniſſe in malam fidem, quod eſt falſum, quia hæc mutatio fidei ſupponit iniuſtum titulum, non cognitum à recipiente, in caſu autem noſtro titulus ille ex opinione, vel priuilegio ex tunc ab initio cognitus fuit vti bonus, & iuſtus, & non fuit mutatus per eam legem, quæ prouidit in futurum, ergò nunquam potuit tranſire de bono in malum, ac proindè nulla eſt obligatio reſtitutionis, etiam ſi caſus occurrerit poſt promulgationem huius legis, reſpectu ignorantis, quem nulla lex afficit in foro conſcientiæ. Deìndè non tenetur, reſtituere ratione rei acceptæ, quia non mutuum, non pignus, non commodatum, non locatum, &c. accepit; Neq; ratione contractus, quia in hoc nullius iuſtitiam lęſit, ſed ſuæ obligationi ſatisfecit, ergò ad nihil tenetur.

DECISIO D.

Propugnat Autor proprias ſententias contrà Reſponſiones Ceſpedianas.

PAter D. Franciſcus Ceſpedes natione Hiſpanus, profeſſione Theologus, Religione Theatinus, apud omnes Religiones benemeritus, quia diligentiſſimè, regularitèr, & doctè reduxit in vnum omnia dubia ſpectantia ad Regulares in materia exemptionis; nonnulla ex noſtris dubia, & reſolutiones impugnauit, quibus reſpondere nunc propoſui ſub hac vnica Deciſione, ſicut feci in nonnullis ex præcedentibus contrà alios. Nullus miretur,

retur, quia leges ſcholaſticæ ſic ferunt, nemini fit iniuria, cum id lege fieri cõtingat, eius impugnatio non mihi fuit iniurioſa, neq; ipſi mea propugnatio vitio eſt aſcribenda; acuuntur ingenia, multiplicantur opiniones, veritas, quæ vna eſt, & indiuiſibilis, quæritur, ſed rarò inuenitur, cum ſub opinionibus abſcondatur.

Dixi primò c.4. de Profeſſ. Regul. q. 30. quod recipiendi ad Religionem non ſunt examinandi à Congregatione Reformationis, neq; ab Ordinarijs locorum, nam Vrbanus VIII. in Decretis, de Apoſtatis abſtulit Decretum Clem. VIII. quò ad hoc. Et nil vltrà.

Ceſpedes dub. 24. ad finem, putat etiam ſub Cleměte potuiſſe recipi Nouitios ſine examine Ordinariorum per aliud Decretum incip. *Sanctiſſimus*, 1603. vbi datur facultas Fratribus Reformatis de obſeruãtia recipiendi Nouitios cum ſolo examine ſuorum Prælatorum, ergò Clemens VIII. non requirebat examen Ordinariorum, neq; hoc erat pro illa particulari Religione, cum, tamquam priuilegium, eſſet omnibus alijs communicabile.

Reſpondeo, me ſimplicitèr dixiſſe, Vrbanum ſuſtuliſſe illam partem illius Decreti incip. *Sanctiſſimus*, ſub datum 19. Maij 1602. quod verò Regulares poſſent recipere Nouitios ſine examina ordinariorum per dictum priuilegium citatum à Ceſpedes, ne verbum quidem. Immò hoc Decretum conceſſum Reformatis nulla ratione ſuſtulit illud primum, quò ad hoc examen; tum quia de huius reuocatione non fit mentio; tum quia cum ſequenti anno emanauerit, non eſt veriſimile, Pontificem voluiſſe illi tam citò derogare; tum quia cum illi derogauerit Vrbanus, ſignum eſt antè viguiſſe; tum quia Reformati nunquã fuerũt ſubiecti Decreto illi de Examine ordinariorum, nam id intelligendum eſt ad tenorem alterius incip. *Sanctiſſimus*, editi 20. Iunij 1599. excipientis nonnullos ordines, inter quos enumerantur Fratres Minores de ſtrictiori obſeruantia, qui idem ſunt, quod Reformati, licet ipſe Ceſpedes in enumeratione ſua omittat iſtos, vt videre eſt in eodem dubio. Non fuit igitur communicabile illud ſpeciale Decretum, cum propriè non fuerit priuilegium, ſed quædam Regula recipiendi Nouitios, cum non comprehenderentur Reformati ſub illa communi Regula aliorum ordinum.

Dixi 2. reſolut. 23. q. 2. Religionem poſſe reclamare contrà nullitèr profeſſum virtute Tridentini, ſicut reclamat profeſſus. Ceſpedes negatiuæ adhęret dub. 50. num. 3. his rationibus. *Prima*, quia ex vi Concilij id expreſsè conceditur tantùm profeſſo. Verum dicit, ſed ex hoc non ſequitur, Religionem eodem iure non poſſe reclamare, quia diſpoſitum pro vno correlatiuorum cenſetur, & diſpoſitum pro altero, licet de eo non fiat mentio, ex iuribus, & Doctoribus allegatis à Barboſa Axiom. 61. & à Vaz lit. C. nu. 76. & facit illa regula, quod eadem eſt virtus taciti, & expreſſi, in eo ergò expreſſo continetur hoc tacitum. *Secunda*, quia Prælatus debet eſſe coniudex in hac cauſa, quomodò ergò ſi reclamat coràm Epiſcopo poterit eſſe coniudex, cum ſit etiam pars? Facilis reſponſio, ſi dicamus, Prælatum fungi ſuo officio Iudicis, actorem verò eſſe

Pro-

Procuratorem Monaſterij agentem contra nulliter profeſſum pro ſuo Monaſterio, & ſic tollitur obiectio. *Tertia*, ex Decreto clarè habetur, reclamationem faciendam eſſe à Prælato coram Sacra Congregatione, ergò ex eo Bordonus non poteſt colligere, Religionem poſſe reclamare eodem modò, ac reclamat inualidè profeſſus, ſcilicet, coram Ordinario. Poteſt igitur reclamare coram Congregatione, & ſic tolluntur omnia inconuenientia. Reſpondeo, non dico, illud Decretum hoc determinare, quod ego reſolui, ſed colligi ex comparatione, quam facit inter Religionem, & Religioſum reſpectu reclamationis, illis verbis: *Quod ſi aliqui contra formam præfatorum Decretorum recepti, & profeſſi è Religione infrà quinquennium exire, vel Superiores extrà eam reſpectiuè eos eijcere voluerint.* Eo igitur modò, quo profeſſus nullitèr poteſt reclamare, poteſt quoque Religio reclamare, excepto hoc ſpeciali caſu.

Dixi 3. Reſol.7. q.31. Epiſcopum poſſe in Eccleſijs Regularium ordinare. Sed poſteà hanc ſententiam reuocaui in 2. tomo Reſol.67.q.16. Nihilominus attenta prima reſponſione Ceſpedes dub.77. arguit ad hominem, *Primò*, ex eadem Clementina habetur, vt poſſit Epiſcopus in locis exemptis populo benedicere, audire diuina officia, & ea celebrare, & in ſua præſentia facere celebrari, ita quod in huiuſmodi locis nullam aliam iuriſdictionem exerceat, quarè, cum Clementina exprimat, quid poſſit facere Epiſcopus in Eccleſijs Regularium, & non loquatur de ordinatione, non video, quomodò ex tali loco contrariam ſententiam colligat Bordonus. Reſpondeo, ſubintelligi ordinationem ex illis verbis: *Et ea etiam in Pontificalibus celebret*, ordinatio enim venit ſub nomine Diuinorum officiorum. Deindè textus dicit, quod nullam aliam iuriſdictionem Epiſcopis tribuit in Eccleſijs exemptis, ergò concedit poteſtatem ordinis, cum illi hanc non deneget, ſed colligatur ex vſu Pontificalium. Præterea gl. v. Etiam celebrare, facit mentionem de prædicatione, & ordinatione. Inſuper textus extremis verbis dicit: *Nec perſonis exemptis, vel priuilegiatis moleſtiam inferat, vel grauamen*, ordines autem conferre, non eſt moleſtia, nec grauamen exemptis, ſed beneficium maximum. *Secundò* ex ijs, quæ habeo in eadem Reſolut. num.108. vbi dico, Epiſcopum non diœceſanum non poſſe ordinare in Eccleſia Regulari ſine licentia Superioris Regularis, ergò neque diœceſanus; & ad diſparitatem inter Epiſcopum Diœceſanum, & non Diœceſanum reſpondet, Epiſcopum non diœceſanum habere licentiam ab Epiſcopo, in cuius diœceſi eſt ſitum Monaſterium, ordinandi in ſua diœceſi, fruſtra ergò requiritur licentia Superioris Regularis. Reſpondeo, eam diſparitatem eſſe optimam, ita quod non ſufficit Epiſcopo extraneo licentia Diœceſani, ſed præterea neceſſaria eſt licentia Prælati Regularis, quod ipſe gratis negat ſine probatione, ſiquidem ipſe Ceſpedes concedit, Epiſcopum Diœceſanum poſſe celebrare iuxta dictam Clementinam in Eccleſia exempta, id tamen non diceret

ceret de Epiſcopo extraneo, niſi accedente conſenſu Prælati Regularis, & hoc clarum eſt.

Dixi 4. Reſolut. 6. num. 22. Epiſcopum concedendo in certis ſolemnitatibus ſuos caſus Parochis, in eis non includere Regulares, quandò de illis non facit expreſſam mentionem. Inſurgit Ceſpedes dub. 115. diſtinguendo, ſi Epiſcopus in conceſſione facta Parochis excludit Regulares, tunc non poſſunt abſoluere, aliàs poſſunt, requirit ergò excluſionem formalem, itaque ſentit cum Peyrino, huiuſmodi gratiam Parochis factam eſſe communem Confeſſarijs Regularibus, rationem ſubiungit, quia, non eſt iudicandum velle Epiſcopum tollere paritatem, quam vtriſque dat ius commune, niſi exprimat. Et ad Regulam iuris, quam adduco, dicit, cauſam limitatam producere effectum limitatum, dum illa, in quibus cauſat effectum, non æquiparantur. Et ad id, quod dico, eam gratiam eſſe odioſam, ac proindè ſtrictè intelligendam, reſpondet primò, non eſſe odioſam; ſecundò, non eſt adeo odioſa, vt magis odioſa non ſit reſpectu Regularium, qui prætendunt æqualitatem cum Parochis; tertiò, licet ſit maior ratio concedendi eam gratiam Parochis, adhuc non eſt ratio excludendi Regulares. Sed contrà eſt. Tum quia in claris non eſt locus coniecturis, vndè, ſi Epiſcopus exprimit Parochos, nulla facta mentione Confeſſariorum Regularium, certè iſti excluduntur, cum ſub nomine Parochorum non veniant Confeſſarij Regulares, qui non ſunt Parochi, & mihi contrarium perſuadere non poſſunt; & quia ex diuerſis non fit illatio; & quia priuilegium vni conceſſum ad alios non extenditur etiam ex identitate, rationis, cap. Sanè 9. de priuileg. gl. v. Sigillatim, cap. Hinc 39. 16. q. 1. & quia in conceſſionibus, & priuilegijs omiſſum cenſetur denegatum, Ripa in l. Qui Romæ, §. Dico fratres, ff. de verb. oblig. Surdus deciſ. 69. num. 5. Craueta conſil. 320. Tum quia vis omnium argumentorum Ceſpedes fundantur in paritate Parochorum, & Religioſorum, iure communi illis conceſſa, quæ in caſu noſtro non facit ad rem, nam Papa in Clementina, *Dudum*, vt dixi, pares facit in eo, quod per admiſſionem ad audiendas confeſſiones ſæcularium, illis non intendit tribuere maiorem poteſtatem, quam habeant Parochi, & reuera ea paritas attenditur reſpectu reſeruationis, non abſolutionis; præterquamquod ea Clementina, quò ad Confeſſarios reuocata cenſetur in Tridentino iuxtà dicta ſuprà Deciſ. 468. ideò ea paritas euanuit. Tum quia abſolutè verum eſt, cauſam limitatam limitatum producere effectum, aliàs cauſa non eſſet limitata, ſed indefinita, immò in eius ſententia debebat reſpondere, cauſam eſſe illimitatam hoc ipſo, quod vult ſub ea gratia comprehendi Regulares, ſi .n. cauſa eſt limitata, ergò ad aliquos, ſiuè ſint pares, ſiuè non. Tum quia cõceſſio caſuum reſeruatorum eſt odioſa, cum reſeruatio ſit odioſa. Floron. p. 1. c. 1. nu. 30. & magis eſt odioſa Parochis, quam Regularib. vt colligitur ex allegatis à Florono. Demùm, dum non negat eſſe maiorem cauſam concedendi facultatem Parochis abſoluendi à reſeruatis, ſubdit, nullam eſſe rationem excluden-

dendi Regulares, ad id reſpondeo, ſtare pro ratione voluntatē, quia placuit ſibi non concedere illam facultatem Regularib. & ſufficientèr ratio excluſionis Religioſorum colligitur ex incluſione Parochorum, quibus ex officio incumbit cura animarum, Regularibus ex charitate, & voluntariè.

Dixi 5. reſol. 7. n. 47. Regularem Parochum amotum ab officio curæ non poſſe deinceps excipere confeſſiones, quia in eo expirauit facultas, quę pendebat ab eo officio, ſuppoſito, quod aliam poteſtatē non haberet, niſi ex officio, & ordinariam, quod etiam dixeram reſol. 2. q. 3. Et hic Deci. ſ. 257. Ceſpedes dub. 119. putat cum Peyrino, talem Religioſum à Parochia amotum poſſe proſequi munus Confeſſarij, quia ille approbatus fuit ad confeſſiones, non minus, ac alij Confeſſarij Regulares non Parochi, ergò cum alijs poteſt proſequi hoc munus. Antecedens ſuadet, quia Parochus dicitur approbatus ab Ordinario, vndè virtute Iubilęi poteſt eligi in Confeſſarium. Deindè, ſi verum eſset illud, Parochi Regulares eſsent peioris conditionis, quam alij, quod videbitur abſurdum, cum alij ſemel approbati ſemper cenſeantur approbati.

Contrà eſt, quia adhuc ſubſiſtit noſtrum fundamentum, quia iſti Parochi, vt ſuppono, nullam aliam poteſtatem habent, quam eam, quæ neceſsaria eſt ad exercendam curam animarum ex officio, quę vocatur, apud omnes ordinaria, & ex officio Parochiæ, quæ ſequitur ad approbationem, ſed ſtatim ac quis remouetur ab officio Parochiæ, perdit hanc iuriſdictionem ordinariam, & nullam aliam habet, ea ſuppoſitione; ergò non poteſt amplius fungi hoc munere, inquit enim Tridentinum ſeſſ. 14. c. 7. *Synodus hæc confirmat, nullius momenti abſolutionem eam eſſe debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut ſubdelegatam non habet iuriſdictionem.* Conſtat autem ex ſuppoſitis, Parochum remotum nullam habere iuriſdictionem, aliàs eſſet Parochus ex ſuppoſitione iuriſdictionis, & non eſſet Parochus ex ſuppoſitione remotioris. Ad primam eius rationem dico, illum Parochum cēſeri approbatum tantum pro eo tempore, quo eſt Parochus actu, & formaliter, quia approbatio eſt ad curam animarum præcisè, ergò vltrà non ſe extendit eius poteſtas. Confeſſarij Regulares aliquandò approbantur ſimpliciter, ſed raro, hac enim noſtra tempeſtate illis delegatur poteſtas ad tempus, deindè poteſtas Parochorum eſt ordinaria, aliorum Confeſſariorum delegata, & ex his patet, approbationem in vtriſque non eſſe eamdem, ideò non valet inferre ab vno ad alium; adde, quod diuturnior regulariter eſt approbatio Parochorum, & regulariter perpetua ex officio curæ, aliorum Confeſſariorum ad tempus, vt plurimum. Præterea, ſicut ex reuocatione facultatis Confeſſarij non poſſunt amplius audire, ita & ex remotione Parochorum à cura animarum ceſſat facultas audiendi Confeſſiones. Et ex his patet ad reliqua quæ ſunt parui momenti.

Dixi 6. Reſol. 36. q. 24. Epiſcopum excommunicatum vitandum non poſſe approbare Confeſſarios ad Cōfeſſiones audiendas, quia id eſt actu iuriſ-

iuriſdictionis, qua caret vitandus.

Ceſpedes dub.140. tenet oppoſitum de Confeſſarijs Regularibus, quia talis approbatio non dat iuriſdictionem illis, quibus illam confert Papa, poſita approbatione, ergò reſpectu horum non eſt actus iuriſdictionis. Tenet verò non poſſe approbare Sacerdotes ſæculares, quia illis per approbationem confert iuriſdictionem, quod eſt approbatio tunc actus iuriſdictionis.

Contrà eſt primum, quia approbatio ad Confeſſiones ſimpliciter ſpectata præſcindendo à Sacerdotibus, qui approbantur, in ſeipſa eſt actus legitimus conſiſtens in iudicio publico Epiſcopi determinantis, Sacerdotem examinatum eſſe idoneum ad Confeſſiones audiendas ſecundum omnes Doctores, ergò eſt actus iuriſdictionis, cum dependeat à iudicio Superioris, quatenus iudex eſt. Deindè, vt aliquis actus dicatur iuriſdictionis, non eſt neceſſarium, quod ex eo ſequatur iuriſdictio, tum quia iuriſdictio ſupponitur eſſe antè actum, qui ab ea denominatur; tum quia excommunicare, ſuſpendere, interdicere, & huius generis ſunt propriè actus iuriſdictionis, & tamen nulla iuriſdictio ſequitur in cenſuratis, ſed ſolum pœna cenſuræ, ergò, vt aliquis dicatur actus iuriſdictionis, non eſt neceſsè, quod ex eo ſequatur iuriſdictio, ſed quod ille exeat ab habente iuriſdictionem, & actus ille pendeat à iuriſdictione. Præterea ſibi obijcit ex mea doctrina, quod Regulares etiam ab Epiſcopo poſſunt habere iuriſdictionem, quia quis poteſt gaudere duplici poteſtate; reſpondet autem, eſto quod hoc non repugnet, ſaltem Epiſcopus, inquit ipſe, poterit ſolum approbare, & nolle dare talem iuriſdictionem. Dico, ex hoc non tolli rationem actus iuriſdictionalis ab approbatione, quæ ſpecificatur actus iuriſdictionis, non à ſequente effectu, ſed à ſua cauſa, & poteſtate iuriſdictionali in Epiſcopo admittente Confeſſarios.

Dixi 7. *Reſol.36.* nu.55. Generalem non indigere examine, ſed ſola approbatione Epiſcopali pro audiendis ſæcularibus.

Ceſpedes dub.141. non diſplicet id, ſed tamen ait, includere aliquam difficultatem ex eo, quod vnum conceditur, & alterum negatur. Nam *Primò* ſi eminentia Generalatus excipit ab examine, cur non etiam ab approbatione, quia approbatio in ordine ad idoneitatem requiritur. *Secundò* arguit ad hominem ſic, Generalis indiget approbatione, quia, licet in odioſis Prælati non veniant, niſi de illis fiat expreſſa mentio, tamen, quia in hac conſtitutione de approbatione ad Confeſſiones, in qua non exprimuntur, non ſpectantur, vt Prælati, ſed vt Confeſſarij, idcircò ſub hoc nomine ſufficienter comprehenduntur, ergò, ſi, vt Confeſſarij ſufficienter exprimuntur, iam etiam examini, vt Confeſſarij ſubijcientur, aut vtrique, aut nulli. Lata eſt differentia, nam approbatio, paſſiua, eſt actus honoris, & fauoris, examinis vero eſt actus ſubiectionis, & oneris, ideò Generalis comprehenditur ſub primo, non ſub ſecundo. Præterea præſumptio habet locum reſpectu idoneitatis, non reſpectu approbatio-

tionis, ideò huic ſubditur non illi.

Dixi 8. Reſolut.7. q.15. num.37. probari per tex. cap. Viſis 1. c. Sanè 6. 16. qu.2. Parochos Regulares in proprijs Eccleſijs approbari per Epiſcopos. Ceſpedes dub.149. notat in citatione errores, dicit enim ſe non inueniſſe cap. Viſis; nec cap. Sanè, reputat errorem impreſſoris, inueniſſet tamen, ſi adhibuiſſet diligentiam, vt ego feci, ipſemet in eumdem incidit errorem, dum me citauit ſub q.35. cum ſit q.15. ſed error eius fuit pariter impreſſoris. Sed hæc notare ridiculum eſt, vtile tamen fuit, docere vera loca, in quibus illi textus regiſtrantur.

Dixi 9. inquit Ceſpedes dub.207. num.4. à ſolo Epiſcopo cogi Regulares ad proceſſiones, citat Reſol.7. ſed non quæſtionem, neque numerum. Sed ego ſub num.140. aſſerui, In oppidis, & alijs locis extrà vrbes tenentur ire ad publicas proceſſiones. Et licet corroborem opinionem contrariam, eam tamen non ſequor, liquens pro ipſis.

Dixi 10. Reſolut.7. num.132. Epiſcopum poſſe proceſſiones conuocare in Eccleſijs Regularium. Se opponit Ceſpedes dub.211. Sed non oportet illi reſpondere, quia re melius conſiderata, recantaui Reſol.68. q.6. fol.317.

Dixi 11. Reſol.7.q.21. Epiſcopum in defectum Prælati negligentis punire Religioſos ſubditos, poſſe illos punire. Ceſpedes dub.236. non placet id, nam tunc cur non eſt ad Sedem Apoſtolicam recurrendum? non inuenitur textus id concedens Epiſcopis, ſi periculum eſt in mora, tunc carcere detineri poterunt. Sed contrà eſt, quia in tali caſu Religioſus æquiparatur exiſtenti extrà obedientiam Superioris Regularis, qui poteſt puniri ab Epiſcopo, ſeſſ.6. cap.3. cap.1. de priuileg. in 6. Deindè ſcandalum dare confert iuriſdictionem alias non habenti, ex Souſa in Aphor. Inquiſit. lib.1. cap.31. num.8. maximum autem eſt ſcandalum, quod delicta remaneant impunita. Prætereà negligentia Prælati ſuppletur per ſubditos, gl. v. Clericus cap. Volumus 12. diſt.89. à fortiori per alium Prælatum maiorem, & colligitur ex tit. de ſupplend. neglig. Neque autem eſt neceſsè ſemper adducere textum expreſsum, ſed ſufficit deducere rationabiliter, nam ratio ſuccedit in defectum legis, gl. v. rationis, cap. Ex eo, de elect. in 6. vndè lex eſt omne, quod ratione conſiſtit, cap. Conſuetudo 5. diſtinct.1. & ratio dicitur communis lex ad omnes caſus, Calder. conſil.1. de regular.

Dixi 12. Reſolut.36. num.83. Epiſcopum non poſſe punire Confeſſarium Regularem delinquentem in ſuo officio, niſi pœna ſuſpenſionis, & ibi cauſas decem aſſignaui.

Ceſpedes dub.264. num.3. reijcit aliquas, vt inſufficientes, nempè ſecundam, ſi Confeſſarius non moneat Parochum de audita Confeſſione infirmi. Quartam, ſi non interſunt caſibus conſcientiæ. De quinta, ſi facialiter audiat mulieres, dubitat. Octauam, ſi audierit mulieres extrà diem. Probo ſufficientiam prædictarum cauſarum, ſecundæ quidem, quia Romæ extat Decretum ſuſpenſionis, quod refert Lezana cap.19. nu.32.

num.32. ex quo infertur, eam cauſam eſſe ſufficientem. Dixi tamen reſol.68. num.43. & 44. non teneri relinquere ſcriptum, ſed poſſe admonere oretenus etiam per parentes infirmi, omittendo autem non poſſe puniri, intellige, alia pœna. Quarta eſt rationabilis, ex eo, quod punitur quis in eo, in quo peccauit, quod eſt conforme omni iuri, nam non accedens Confeſsarius ad Congregationem caſuum peccat in præparatione ſui officij, debet enim incumbere illis, vt ſciat prudenter ſoluere peccatores. Res clara eſt in Parochis, qui tenentur accedere, ex allegatis à Barboſa ſeſſ.25. cap.11. num.12. In alijs locum habet, vbi de conſuetudine accedunt, nam tunc negligentes puniri poſſunt pœna ſuſpenſionis, ſed ferè nullibi receptum eſt, vt Confeſſarij interſint Congregationi caſuũ. Hic Parmæ non eſt in vſu. Quinta, & octaua ſunt rationabiles, quia directè reſpiciunt debitum modum, & honeſtatem miniſtrandi hoc Sacramentum, ergò deficientes poſſunt puniri in eo, in quo deliquerunt.

Dixi 13. Reſolut.36. num.64. Solum Epiſcopum in cauſis ſancti Officij poſse procedere contrà Regulares excluſis Prælatis inferioribus, quin in his caſibus, quandò Regulares ſunt in locis Nullius, & exemptis, ſubduntur viciniori Epiſcopo. Ceſpedes dub.266. num.5. id impugnat fundamentum, quia in Bulla Pauli V. à me citata tantum habetur ſubdi locorum Ordinarijs vicinioribus, quo nomine ait, venire, ex recepta, & probabiliſſima opinione, omnes alios Prælatos habentes iuriſdictionem ordinariam, & ſubditos, vti ſunt Prælati Nullius, itaque vult contrà Regulares poſſe etiam procedere Prælatos inferiores, citando pro ſe Palaum, Molinam, & Carenam.

Sed contrà, quia licet nomine Ordinarij veniant etiam Prælati inferiores habentes iuriſdictionem, quaſi Epiſcopalem, & ſubditos, vt docent omnes, tamen cum additione *loci*, ſeu *locorum* veniunt tantum Epiſcopi, ita Floronus par.1. de caſibus reſeru. cap.5. §.IV. nu.1. expreſsè gl.v. Ordinario, extrau. Vnic. de præbend. Ioan.22. Compend. Bullar. Schol.2. ad Bullam 44. Clementis VIII. Bulla autem Pauli V. à nobis citata coniungit vtrumque ſic: *Ordinarijs locorum*; ergò reſtringit iudicium ad ſolos Epiſcopos excluſis inferioribus, ac proindè Abbatibus, & alijs Prælatis Nullius, vt aiunt, quod certè etiam colligitur ex ſequenti dictione *Vicinioribus*, mandat enim Papa, quod Religioſi de hæreſi ſuſpecti denuntientur viciniori Epiſcopo, quæ qualitas vicinitatis non exprimeretur, ſi denũtiari poſſent cuilibet Ordinario, quia quiſq; dicitur eſſe vicinus æqualiter ſuo Ordinario, vel Ordinario, qui aliàs poſſet eſſe ſuus; & id eſt ſimile, & explicatur reſpectu Regularium habitantium in loco Nullius, qui pro ordinibus accedunt ad viciniorem Epiſcopum, Nald. v. ordo 26. Nec illi ſuffragatur Carena, qui p.1. tit.6. num.14. ait, Abbates Nullius parificat Capitulo Sede vacante, quod contrà Regulares procedere non poteſt, quia ſuccedit minimè in poteſtatem delegatam Epiſcopo, qualis eſt poteſtas, quam Epiſcopus

habet

habet contrà Regulares, vt dicit ipſemet Carena num. 12. & 13. ſubiungit tamen contrarium practicari in officio Cremonæ. Sed quiquid ſit de hoc modo procedendi Epiſcopi contrà Regulares, & de ſucceſſione Capitularis Vicarij, patet hic nomine Ordinarij loci venire ſolum Epiſcopum, non curando de reliquo, nam ſuprà ſub Deciſ. 441. probaui, ſuccedere etiam in iuriſdictione delegata.

Dixi 14. ſub eadem Reſol.7.q.25. Epiſcopum non poſſe caſtigare Religioſum complicem in aliquo delicto cum Clerico, ſed ex proceſſu formato per Superiorem Regularem contrà ſuum ſubditum Religioſum, poſſe deindè Epiſcopum procedere contrà ſuum Clericum. Ceſpedes dub.270. ſubdit hæc verba: Sed ibi non ſe benè explicat poſteà iſte Doctor. Fruſtrà ſubiunxit hanc clauſulam, quia meum non erat referre modum proſequendi proceſſum; ſufficiens mihi fuit dicere, Epiſcopum non poſſe punire illum Religioſum, & deindè tranſeunter addere, Epiſcopum vti poſſe proceſſu Regulari, in quo ſit mentiò de ſuo Clerico complice in proceſſu informatiuo.

Dixi 15. ſub eadem Reſolut.7. q.4. Religioſum Parochũ ſolummodò teneri accedere ad Synodum; & reſolut. 36.q.30. dixi, Confeſſarium ab Epiſcopo non poſſe puniri, niſi pœna priuationis ab officio confeſſionis. Dixi Reſol.9. q.6. Excommunicationes latas ab Epiſcopis in Concilijs, ſeu ſuis Synodis non comprehendere Regulares Confeſsarios; etiamſi exprimantur, & ad probationem huius me remitto ad dicta eadem reſol.7.q.2.& 5. & reſolut. prædicta 36. q. 30.

Ceſpedes dub. 293. dicit, me per quæſt. 5. licet errore impreſſionis ſit quarta apud ipſum Ceſpedes, non probare quæſtionem ſextam reſolutionæ; ſed potiùs oppoſitum.

Sed hoc non eſt verum, nam in illa ſexta, vt retuli, reſponſiò eſt, excommunicationem latam in Synodis ab Epiſcopo contra Confeſsarios malè abſoluentes, non comprehendere Regulares, quam probaui reſol. ſeptima, q.2. vbi dixi, Regulares eſse exemptos ratione delicti ab Epiſcopis, & q. 5. probaui idem, ſcilicet Religioſos non eſse ſubiectos legibus Synodalib. quò ad pœnas cenſurarum, vt patet nu. 8. vtique verò eoſdem, vt officiales teneri obſeruare Synodales leges, cum ſola priuatione officij, in quo deliquerunt, lege attentè totam q. 4. & 5. & videbis veritatem. Neque enim Ceſpedes refert verba ad verum ſenſum, vt patebit col'ationanti vtrumq; ſcriptum.

Dixi 16. Reſol.16.q.2. Superiorem non poſse licentiare ſuum ſubditum abſoluendum à caſibus reſeruatis maioribus intrà Religionem, vtique verò à reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, à quibus Epiſcopus poteſt abſoluere, & ſimilitèr poteſt Prouincialis, & Generalis licentiare ſuum ſubditum reſpectiuè, vt abſoluatur ab Epiſcopo.

Ceſpedes dub.298. putat, licentiam huiuſmodi nihil prodeſse, vt abſoluatur ab Epiſcopo Religioſus licentiatus. *Primò*, quò ad caſus Regulares, quia inferior nihil diſponere poteſt circà caſus reſeruatos maioribus ſuis. *Secundò*, quia tunc reſeruatio eſset fruſtratoria. *Tertiò*, quò ad caſus Papales, ſi Epiſcopus poteſt abſoluere Regulares ex opinione Doctorum, non eſt neceſsaria licentia Superioris

Ec Re-

Regularis,quia,ſicut Epiſcopus poteſt abſoluere aduenas ſine licentia Epiſcopi eorum, ita & Regulares tamquam aduenas ſubditos.

Contrà eſt,quia Religioſi extrà ordinem non poſſunt confiteri ſine licentia ſuorum Superiorum, vt notum eſt, vndè Summi Pontifices non ſemel decreuerunt, quod Regulares quò ad Sacramentum Penitentię remanerent ſub diſpoſitione ſuorum Superiorum, quibus per votum obedientiæ propriā voluntatem ſubiecerunt, ideò dicuntur non habere velle, neq; nolle, niſi dependentèr ab illis, & ex his patet, multum prodeſſe Religioſis licentiā confitendi extrà, ita quod accedentes ad Epiſcopum voluntariè ſine huiuſmodi licentia peccant mortalitèr, & nullam faciunt confeſſionem. *Ad primam* rationem dico,eam eſſe optimā, ſed non facere ad rem,quia non dico, Priorem, nec Prouincialem poſſe licentiare ſuum ſubditum ad Epiſcopum,vt abſoluat illum à reſeruatis ſuo maiori, hoc enim nego, ſed concedo, quod Prouincialis pro ſuis caſibus, & Generalis pro ſuis poteſt licentiare,& ſic non habet locum Ceſpedes argumentum, vt notum eſt. *Ad ſecundam*, non eſt fruſtratoria reſeruatio, ſicut non eſt, quandò quilibet reſeruans facit gratiam Confeſſarijs, aut ſubditis circà ſuos caſus reſeruatos. *Ad tertiam*,ea poteſtas,e.g.Tridentini abſoluendi etiam Regulares intelligitur de licentia ſui Superioris,alitèr non benè exercetur,cùm, vt dixi, mens Pontificum ſit,vt Religioſi quò ad abſolutionem remaneant ſubiecti ſuis Superioribus, ergò extrà ſi velint confiteri,etiam Epiſcopo, debent petere licentiam. Demum peregrinantes ſimilem licentiam ſaltem interpretatiuè dicuntur habere à ſuis Epiſcopis confitendi extrà, vt refert Diana reſol.11. tract.2.par.8.

Dixi 17. eadem Reſolut. 16. q. 3. Epiſcopum abſoluentem Religioſum à peccatis, à quib. poterat illum ſuus Superior, tunc id poteſtate,tum delegata, tum ordinaria facere, quia ex parte licentiantis dicitur Epiſcopus acquirere poteſtatem delegatam,iure verò proprio abſoluendo eum tamquam proprium ſubditum. Impugnat Ceſpedes hanc diſtinctionem eodem dub. 298. num. 13. quæ ſibi adæquatè non placet, quia ſi de licentia Prælati Religioſus pro abſolutione ſe ſubdat Epiſcopo, cur abſoluet illum Epiſcopus poteſtate delegata, cum habeat poteſtatem ordinariam abſoluendi. Iſta ratio nullius eſt valoris, quia non eſt inconueniens, quod iudex procedat ad agendum ex duplici poteſtate, ex allegatis per Nauar.tom.2. q.3. de Reddit.Eccl.mun.7. num.3. & in conſil.6.de conu.in fid. num.36. & conſil. 4.de off.deleg. num.3. Neque id repugnat ſecundum eumdem Ceſpedes dub.140.num.4.

Dixi 18. eadem Reſol. 16. q.4. Religioſum pro abſolutione à caſibus regularibus licentiari poſſe ad quemcumque Epiſcopum, quia tunc delegatur facultas à licentiante; pro Papalibus verò licentiandus eſt ſolum ad Diœceſanum, qui à iure habet facultatem vti in ſuos ſubditos.

Ceſpedes eodem dub.298.num.15. putat, Religioſos poſſe licentiari ad quoslibet Epiſcopos, quia omnes habent facultatem, eo enim ipſo, quod quis eſt Diœceſanus, per hoc non habet in dictos Regulares poteſtatem,

dum

dum quærunt abſolutionem in talibus caſibus,ſemper enim exempti ſunt, & ratione exemptionis nullam maiorem habet poteſtatem Diœceſanus, quam extraneus. Deindè ait, ſe non videre fundamentum contrariæ ſententiæ. Tertiò ſicut Epiſcopus, qui dat facultatem, vt ordinetur ſuus ſubditus ab alio Epiſcopo,non reſtringit, quòd ordinetur ab hoc, vel illo, ſed poteſt ad libitum, à quo voluerit ordinari; ſic à pari in caſu noſtro de Prælato Regulari reſpectu ſuorum ſubditorum eſt dicendum; & ſicut Epiſcopus non obligatur mittere ſuum ſubditum ad particularem Epiſcopum, ita neq; Superior Regularis.

Contrà eſt primum, tum quia hic non ſpectatur propriè exemptio, quæ de ſui natura importat onus,& grauamen,ſed exoneratio, fauor, & beneficium, ideò licèt Regulares æqualitèr ſint exempti à quocumquę Epiſcopo, nihilòminus, quia in abſolutione attenditur quædam ſubiectio ex conditione Sacramenti, & ex tenore priuilegij,quod requirit ſubditum,ideò debet licentiari ad Diœceſanum, cui de iure communi Regulares ſunt ſubiecti,ex quo patet, Ceſpedes falſum aſſumere, nempè omnes Epiſcopos habere hanc facultatem. Tum quia extraneo Epiſcopo Religioſus nullo iure eſt ſubditus, ſed tantum Diœceſano iure communi. Tum quia Religioſus quò ad Sacramentorum receptionem non dicitur ſimplicitèr exemptus, ſed potiùs ſubditus Epiſcopo Diœceſano dependentèr à ſola voluntate ſui Superioris, ac proindè, ſi eſt licentiandus ad aliquem, à quo abſoluatur à Papalibus, mitti debet ad Diœceſanum, à quo exemptus eſt ſecundum quid, hoc eſt, cum dependentia à Superiore, qui illum in fauorabilibus reſtituere poteſt in priſtinum, quælibet enim res facilè reuertitur ad ſuum primum principium. Quod ſubdit, ſe non videre fundamentum meæ ſententiæ,nihil me mouet,quia noluit intelligere, ne acquieſceret. Fundamentum ibi eſt clarum, & etiam mox fuſius explicatum. Ad tertium, lata eſt differentia,nam quilibet Epiſcopus iure proprio poteſt conferre Ordines, non verò abſoluere à reſeruatis Regularibus, niſi delegetur, à Papalibus niſi abſoluendus ſit ſubditus ſaltèm iure communi, ratione igitur huius ſubiectionis non poteſt mitti pro reſeruatis Papę,niſi ad Diœceſanum ratione ſubiectionis Ordinariæ, in quo partificantur miſſio ad Ordinationem, nam Religioſus, attento iure communi,ad ſolum Diœceſanum mittitur.

Dixi 19. eadem reſol. 7. q. 15. dub. 13. §. Sacerdos,Regulares à ſolo Epiſcopo abſolui poſſe à ſuſpenſione contracta per aſſiſtentiam matrimonio ſine facultate,ex cap. 1. ſeſſ. 24.

Ceſpedes dub. 302. ex ſuppoſitione priuilegiorum Regularibus conceſſorum poſt Tridentinum,quibus poſſunt Superiores abſoluere ab omnibus cenſuris ſuos ſubditos, ſicuti Epiſcopi ſuos, audet dicere, poſſe à tali ſuſpenſione abſolui Regulares à ſuis Prelatis. Deindè ea ſuſpenſio fertur generalitèr in Tridentino,ſed à cenſura generalitèr lata abſoluere poſſunt Regulares ſuos, ergò & ab hac, cum ſit generalis.

Contrà eſt primum, quia quæcumque priuilegia Regularibus conceſſa poſt Tridentinum, reſtringuntur, & ſortiuntur ſuum effectum in iis, quæ

non aduerſantur Tridentino, vndè ſemper confirmantur, & conceduntur cum clauſula: *Dummodò non aduerſentur Decretis Tridentini*. Immò, ſi non adſit hæc clauſula, quæ deeſt in confirmatione priuilegiorum facta à Gregorio XV. Bulla incip. *In Apoſtolica Sedis*, adhuc non intelliguntur conceſſa, neque confirmata priuilegia Tridentino contraria, quia illi non derogatur per priuilegia, niſi de eo fiat expreſſa mentio, vel per dictam clauſulam, vel per clauſulam. *Non obſtantibus*, in qua exprimatur derogatio Tridentini in indiuiduo, vt enim habetur, ex Bulla Pij IV. incip. *In Principis Apoſtolorum*. Reuocantur priuilegia omnia Tridentino aduerſantia, etiam in futurum concedenda, vt colligitur ex illis verbis. *Et in poſterum fient, & in his, in quibus dicti Concilij decretis aduerſantur, nulla inualida, & irrita eſſe*. Quod maximè verum eſt in priuilegijs permanentibus, ſi enim Papa alicui facit gratiam tranſeuntem per Reſcriptum, non derogando expreſsè Tridentino, cenſetur tamen derogare, ne gratia ſcienter facta cenſeatur inanis, & vacua. Epiſcopi igitur abſoluunt quoſcumq; Sacerdotes, etiam Regulares ab ea ſuſpenſione, non Superiores Regulares, quia Tridentinum illam reſeruat Epiſcopis, non Superioribus Regularibus, Quod ſubdit, nullius eſt momenti, quia à ſententia generaliter lata, quando non eſt reſeruata, non ſolum ſuos, ſed etiam ſæculares abſoluere poſſunt, non autem à reſeruatis Epiſcopis, & probatis ſub Decis.498.

Dixi 20. Reſolut.5. q.13. Regulares cum ſæcularibus diſpenſaturos, aut commutaturos vota debere eſſe ab Ordinario approbatos ad Confeſſiones. Ceſpedes dub.109. dicit, ſufficere, quod ſint tantum deputati à ſuis Superioribus, ſic colligit ex Priuilegio conceſſo Ieſuitis à Paulo III. incip. *Inter cunctas*, quod de ſola deputatione Superioris Regularis loquitur. Deindè ſuum dictum probat ad hominem, quia ait, me reſol.15. q.14. dicere, quod poteſt Confeſsor, approbatus tantum ad Confeſſiones virorum commutare, & diſpenſare in votis mulierum, ad quas audiendas non eſt approbatus ab Epiſcopo, ergò non eſt neceſſaria approbatio Epiſcopi. Præterea Bordonus in eo fundatur, quod vota commutari, & diſpenſari poſſunt extrà Sacramentum, ergò non eſt neceſſaria approbatio Epiſcopi, quæ reſpicit tantum abſolutionem Sacramentalem.

Contrà eſt, quia adductum priuilegium Ieſuitis conceſſum fuit anno 1545. Decretum vero de Approbatione Epiſcopali cap.15. ſeſſ.23. de anno 1563. ac proinde annis octodecim antè hoc Decretum, ideò mirum non eſt, ſi Paulus III. ita locutus fuit, nondum enim erat inchoatum Concilium, quandò data fuit ea Bulla. Quarè, licet Priuilegia mentionem faciant tantum de deputatione facienda à Prælatis Regularibus, nihilominus hac noſtra tempeſtate, neceſsaria quoque eſt approbatio Epiſcopi, quia omnia priuilegia Regularium redacta fuerunt ad terminos iuris Tridentini, ex Bulla Pij IV. incip. *In Principis Apoſtolorum*, 94. in B. N. ac proindè, ſicut antè requirebatur deputatio Prælati Regularis, ita

ità poſt requiritur approbatio Epiſcopalis, quod ſecundum aliquos eſt ſubijcere fideles ſuos Sacerdotibus Regularibus, Ad illud argumentum, quod vocat ad hominem, reſpondeo, ſtare benè poteſt, quod Confeſſarius virorum tantum poſſit extrà Sacramentum commutare vota mulierum, & etiam è contrà, ex hoc tamen non ſequitur, non eſſe neceſſariam conditionem approbationis Epiſcopalis, quia hanc non requirimus præcisè pro abſolutione Sacramentali, ſed etiam, vt in Confeſſario appareat ex approbatione idoneitas ad iudicanda non ſolum peccata, ſed etiam vota, & huius generis, & vt fidelis dicatur factus illi ſubiectus ex eo, quod eſt ſpecialis miniſter Epiſcopalis, & ex hoc apparet exigentia approbationis, & in his conſiſtit meum fundamentum, ex quo euaneſcunt obiecta.

Dixi 21. Reſolut. 38. q. 4. Epiſcopum non poſſe afficere reſeruatione Religioſos negligentes exequi vltimas voluntates teſtatorum, quorum ſunt executores, quia in reſeruatione proceditur vt legislatore, non iudice, poteſt autem in hoc caſu eſſe Iudex, & non legislator, ergò non poteſt illos afficere.

Ceſpedes dub. 409. dicit hæc non carere difficultate, tum quia etiam delegatus poteſt caſus reſeruare, intellige tu, ſi hoc habeat in mandatis, nam hæc facultas à quolibet Ordinario demandari poteſt, nec alio modò loquitur Coriolanus, quam pro ſe citat. Papa autem Epiſcopis hoc in mandatis non dedit, cum illis commiſit curam piarum cauſarum, & vltimarum voluntatum contrà quoſcumque, fecit enim tunc Epiſcopos Iudices, non legislatores. Tum addit ex dictis à ſe alibi Epiſcopum in Regulares teſtamentarios nullam habere poteſtatem ſaltem puniendi, vndè relata ſuperior opinio procedet in opinione eorum, qui aſſerunt, ab Epiſcopo puniri poſſe Religioſos negligentes, vel delinquentes in executione. Sed reuera res eſt clara, puniri poſſe delinquentes Religioſos in hac cauſa, vt ipſemet dub. 255. refert, affirmatiuam eſſe communiſſimam ex citatis iuribus ab eo, immò certiſſimam ex Clem. 1. de teſtam. Adde, quod reſeruatio magis reſpicit forum conſcientiæ, & internum, quam forum externum, in ordine ad quod iure communi Epiſcopus procedit contrà exemptos delinquentes in executione vltimarum voluntatum. Hucuſque contrà Ceſpedes.

Dixi 22. Reſolut. 38. num. 5. familiares perpetuos commenſales Regularium ligari caſibus Regularibus, quia contraxerunt domicilium apud Monaſterium, ſicut Laicos in territorio Epiſcopali, ex hoc enim contrahitur reſeruatio. Reſpondet Pater Lezana æque doctus, ac pius ad Mare Magnum Minorum num. 26. hoc admitti poſſe de Tertiarijs, non verò de familiaribus, qui ſunt omnino, & merè ſæculares, & ſolum manent ſub obedientia ſeruili Religioſorum, & ſimpliciter ſubiecti Epiſcopis quò ad omnia, pretèr ea, circà quę habent priuilegia. Contrà eſt primò, quia licet ſint ſæculares ſecundum habitum, & carentiam profeſſionis, tamen Religioſis æquiparantur quò ad receptionem Sacramentorum, nã in Paſchate Sacram Communionem

recipiunt à Regularibus, & ægrotantibus miniſtratur Viaticum, & Extrema Vnctio ab eiſdem, ergò ſubſunt etiam quò ad reſeruationem, conſequentèr non tantum ſeruili, ſed etiam filiali obedientia ſubduntur Prælatis Regularibus. Secundò, id expreſsè videtur colligi ex Tridentino ſeſs. 24. cap. 11. ibi: *Exceptis ijs, qui prædictis locis, aut militijs actu ſeruiunt, & intrà eorum ſepta, ac domus reſident, ſubq; eorum obedientia viuunt*. Iſti certè ſunt illi familiares, de quib. nos loquimur, qui excipiuntur à ſubiectione quacumq; Epiſcoporum, ergò & quò ad reſeruationem. Quod idem colligitur ex alio cap. 11. ſeſs. 25. Vbi omnes perſonę tàm ſæculares, quàm Regulares, quò ad curam animarum ſubſunt immediatè iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi; *pratèr eas, ſupple, perſonas, quæ ſunt de illorum Monaſteriorum locorum familia*. Certè loquitur etiam de familiarib. vt docent omnes, ergò exempti ſunt ab Epiſcoporum caſibus conſequentèr ſubiectis Regularibus.

Dixi 23. reſol. 29. num. 16. Religioſum ad ſtrictiorem tranſire cum ſola licentia Superioris localis, ex cap. Statuimus 19. q. 3. ibi: *Sine Patris permiſſione*, id eſt Patris Abbatis localis. Reſpondet Lezana in Mari Magno Minorum num. 56. hoc argumentum non concludere, quia in tribus vetuſtiſſimis codicibus, habentur hæc verba: *Patris totius Congregationis*, quo denotatur Superior mediatus, & maiór. Sed reuera ſtandum eſt lecturæ approbatæ, quæ dicit: *Sine Patris, & totius Congregationis permiſſione*. Hæc enim magis conſona eſt alijs iuribus, ſicut enim Abbas cum ſua Congregatione recipit Nouitios, & cum eadem admittit ad profeſſionem, ita licentiat ad ſtrictiorem, vt per eaſdem cauſas ſoluatur, per quas natus fuit. Deindè illo tempore Vrbani II. à quo emanauit illud ſtatutum, electi 1088. nondùm erant in vſu Superiores mediati, nimirùm Prouincialis, & Generalis, ſed tantùm locales. Demùm non eſt peruertendus ordo legalis, ſeu lecturæ illi magis conformis per vnicam dictionem, quæ facilè pótuit inaduertentèr omitti. Demùm non eſt anteponendus textus non autenticus textui autentico, noſter autem textus eſt autenticus, cùm ſit in corpore iuris, ille verò extrà, ergò noſter attendendus eſt, non extraneus à lege.

LAVS DEO.

INDEX RERVM NOTABILIVM.

A

Abbas nullas incurrit pœnas locando ad vitam prædium ſuo ſubdito Religioſo Deciſ. 11. eius eſt prima correctio, 410. Abbas ſolo titulo ſibi non eligit Confeſſarium, 418.
Abortus ſequens præter intentionem propter ſanitatem permittitur, 260.
Abſens eligi poteſt, niſi prohibeatur, aut aliquid debeat agere in eo capitulo, 115.
Abſolutio data per verbum abluo nulla eſt, 275. Sub conditione dari poteſt, ſuper materia dubia, 299. data generaliter in viſitatione prodeſt, 373. Abſolutus in foro conſcientiæ non fit irregularis, ſi poſtquam à iudice fuit declaratus excommunicatus, celebrauerit, 393. data ab Epiſcopo ſuper reſeruata Papæ in caſibus impedimenti ſuffragatur pro vtroque foro, 434. tenet abſolutio data per Confeſsarium, licet is non reſtituerit ſibi conſignatum a pœnitente, 478. Religioſi abſoluuntur à ſuis Prælatis ab omnibus Papæ reſeruatis extrà Bullam Cœnæ Domini, 495.
Acceſſorium ſequitur ſuum principale, 180. Intellige, quandò illius verum eſt acceſſorium, 412.
Accingendus habetur pro accinćto, 192.
Actoris, & rei officio fungi poteſt Religioſus extrà clauſtra manens, 488.
Actus interior, & exterior quomodò ſe habeant ad malitiam, & bonitatem, 100. Vbi multa de hac re. Actus non ſperatur vltrà intentionem agentis, explicatur, 184. Acta Congregationis, non monitis Prioribus, tenent, 424.
Aduena ſepelitur, vbi moritur, etiam apud Regulares 66. punitur à Prouinciali, 208. non poteſt excommunicari, niſi concurrentibus delicto, & citatione, 308.
Æquiuocare ex cauſa non eſt peccatum, 271.
Æſtimari poteſt res vltrà iuſtum reſpectiuè ad patrimonium clericale, 13.
Agere poteſt Religioſus in iudicio extrà manens, 488.
Alienatio facta à Prælato in ſuum ſubditum, titulo locationis ad vitam, non eſt prohibita in extrauaganti 11. Non eſt alienatio à fratre in fratrem, ab Eccleſia in Eccleſiam 11. Venditio domus facta cum pacto, vt emptor ſtatim eam donet Monaſterio, retento ſibi vſu, non eſt alienatio, 36. alienatio licita fit ſine ſolemnitate, 52. Alienationis cauſæ tres aſſignantur, 61. tranſlatio pecuniæ à monte ad montem non eſt alienatio, 88. in antiquis alienationibus præſumuntur ſolemnitates, 97. Domus non dicitur alienata, quandò liuellarius eam ſtatim donat liuellanti, 111. Alienari poſſunt acquiſita iure ſaluiani, 134. in alienatione terrularum attenditur valor fundi, non fructuum, 152. An conuerſio prædij in viam publicam ſit alienatio, 189. notabile damnum in alienatione aſcendit ad ſummam 25. aureorum, 189. fabricatio domus ex pecunia cenſus non eſt alienatio, 239. vtique reparatio domus, ſi habetur

alia pecunia, 240. Alienatio fit ab Eccleſia Parmenſi ſine licentia de iure congrui, 280. Alienatio habet pro obiecto temporale 494.
Altare priuilegiatum duplex in eadem Eccleſia non poteſt eſſe, 32.
Antecedente conceſſo, conſequens intelligitur conceſſum, 399.
Anniuerſarium importat tantum Miſſam cantatam, 331.
Antiquior ætate, & profeſſione, 372.
Antiquiſſima probantur ex leuib. 65. n. 10.
Appellatio fit à maiori Iudice ad maiorem Iudicem vtriuſque, ac proindè non fit inter pares 463. non fit à Protectore per Religioſum ad legatum à latere, 463. habet duos effectus deuolutiuum, & ſuſpenſiuum, 465.
Approbatio Confeſſariorum eſt actus iuriſdictionis, ideò Epiſcopus vitandus non poteſt approbare 500. Dixi 6. Approbatio paſsiua eſt actus honoris, examinis paſſiui actus oneroſus, Dixi 7. Approbatione ſæculares ſubijciuntur Confeſſario Regulari, Dixi 20.
Apoſtoli poſt Pentecoſten nunquam peccarunt mortaliter, 255. datum illis mandatum prædicandi in die Aſcenſionis, 256.
Aqua Calici infuſa poſt conſecrationem an maneat, 171.
Arborum nociuarum inciſio eſt licita, 52.
Auguſtini dictum, ſe paratum eſſe edoceri ab alio, quo intelligatur, 9.

B.

Belli caſus duo 405. 407.
Benedictio quomodò datur ab Epiſcopo 338.
Beneficium permutatur coram Ordinario, quando permutatio eſt pura, & abſoluta, 95. cum pacto extraneo eſt ſimoniaca, 95. beneficij augmentum ad tempus non eſt quid beneficij, ſed merè temporale 95. 3. non poteſt conferri ad tempus, 95. 4. eſt perpetuum in ſe, & ex parte Clerici 95. 5. quouis tempore poſt ademptam poſſeſſionem poteſt renunciari, & permutari, 123. Beneficia conferenda ſine vllo pacto, & conuentione 131. Permutatione non perditur poſſeſſio 414. promittens ſoluere omnes expenſas Bullarum ſimoniacus eſt, 415. non ſtatim perdit ius Parochiale, ſed cum beneficium alteri quæritur, 414. in reſignatione ſimplice perditur omne ius, excepta poſſeſſione, 414. beneficiorum inæqualium compenſatio non eſt ſimoniaca, 490.
Beneficiarius non percipiens fructus ſine ſua culpa non tenetur recitare Officium, 122. ſibi retinet ex pecunijs anteceſſoris, ſi damnificauit beneficium, 216.
Beneficium Principis decet eſſe manſurum, ſcilicet niſi reuocetur, 5.
Beneplacitum Sedis durat poſt mortem concedentis, 183. immò etiam qualificatum per pronomen reſpectu Confeſſariorum Regularium, 183.
Biblia nullis erroribus grammaticalibus eſt conſperſa, 72.
Biretum ex capite Clerici deijcere inducit excommunicationem, 340.
Birruarij non tenentur reſtituere acceptum ne carcerent, 484.
Blaſphemus conſuetudinarius ſine dubio, qui decies blaſphemauit, 148.
Bona vnius Conuentus non poteſt Superior maior tradere alteri ſine conſenſu Capituli illius Conuentus, 272. Bonorum nomen comprehendit omnes res, 494.
Bonum triplex, vtile, honeſtum, & delectabile, 110. Bonitas, & malitia humanorum actuum explicatur, 110.
Bonæ fidei poſſeſſor, quandò dicatur deuenire in malam fidem, 499.
Bonauentura Sanctus obijt die Veneris 13. Iulij 1274. deciſ. 55.
Bulla Cœnæ Domini nullus caſus abſolubilis

lis per Regulares, ſcilicet illi non derogatur confirmatione priuilegiorum ſine ſpeciali eiuſdem mentione, ipſa verò eiſdem etiam concedendis derogatur, alia ibi vide.

C.

C*Adauera defunctorum non ſubduntur gabellis, 38. Cadauer translatum ſepelitur ſine licentia Ordinarij, 383.*

Calicem exſecratum exponens Sacriſta peccat, non verò celebrans ignorans illius exſecrationem, 294. Debet eſſe conſecratus, 300.

Campanæ veniunt ſub nomine Eccleſiæ donatæ, 254.

Candelæ accenſæ geſtantur in funeralibus, 204.

Canonici Regulares accedunt ad proceſſiones, 92. Facti Clerici non recuperant renuntiata, 307. Capax beneficij, 481. Non deſinit eſſe Religioſus, 488. Clericus factus ſtat in iudicio nomine ſuo, 488.

Canonici Cathedralis non perſoluunt funus intrà Eccleſias Regulares, 426.

Capitulum Sede vacante cognoſcit, an rei gaudeant immunitate, 441. etiam in locis exemptis, 445. eſt par Epiſcopo, & cum eo eadem perſona nihil poteſt eo viuente, 444. creat Doctores, 440. 442. ſuccedit in iuriſdictionem ordinariam, priuilegiatam, & conſuetudinariam Epiſcopi, 441. licet priuilegium ſit vnius tantum loci, 454. cognoſcit de reſtitutione cadaueris indebitè ſepulti in aliena Eccleſia etiam inter Regulares, 459. v. Vicarius Capitularis.

Capituli celebrandi tempus non poteſt mutari, 349.

Capucinus non poteſt eſſe executor teſtamentarius, 200. Capucinus profeſſus inter Capellanos Melitenſes non recuperat bona, 307.

Cardinalis protector par eum Cardinali Legato, 463. non abſoluit ab hæreſi, 76. militis Officium exercens impunè occiditur in bello iuſto, 262.

Carnes comedere nequeunt Religioſi in die Veneris Natalis, 456.

Cartuſianorum ſtatuta circà abſolutionem referuntur, 172.

Caſus reſeruatus eſt peccatum commiſſum etiam antè reſeruationem, 492. finis reſeruationis eſt obuiare peccatis, & vt pænitens ſubdatur prudentiori Iudici, 492. ignorantia reſeruationis non excuſat, 492. Religioſi abſoluuntur à quinque caſibus reſeruatis Papæ, 203. reſeruatio hominis non excludit reſeruationem iuris, 491. reſeruatio apud Regulares fit cum conſenſu Capituli, 496. Regulares non abſoluunt à caſibus iure reſeruatis Epiſcopis, 498. caſus à iure ſemper durant, ab homine cum ipſo moriuntur, 498. caſus in Tridentino conceſſi Epiſcopis non deſinunt eſſe Papales, 498. Epiſcopus concedens caſus Parochis excludit Religioſos, 500. Dixi 4. non ſit, reſeruat caſus Religioſorum delinquentium in executione teſtamentaria, 500. Dixi 21. reſeruatio reſpicit forum conſcientiæ, ibid.

Caſibus conſcientiæ debent intereſſe Parochi etiam Religioſi, 453. 100. Dixi 12.

Caſus omiſſus relinquitur diſpoſitioni iuris communis, 410.

Cauſa limitata producit effectum limitatum, 400.

Cauſa in prima inſtantia eſt Ordinarij, 410.

Cæcus caret voce paſſiua, non actiua, 228.

Cenſuræ non ſunt reſeruandæ cum periculo grauis damni, 34. feruntur ab ijs, qui habent poteſtatem Ordinariam fori contentioſi, 92. num. 11. expreſsè in Tridentino contrà Regulares non arguunt, non poſſe illos cogi in caſib. in quibus ille non exprimuntur 13. & 497.

Cenſus minori pretio non debet emi, quandò eſt liquidus, & manutenetur, deciſ. 16.

Chriſti generationes referuntur 114. Chri-

ſtum

Ilum negans debet abiurare de vehementi, licet neget intentionem, 246.
Chriſti fidelis vocatur etiam Monialis, 21.
Circumſtantia matris, & filiæ concupitarum ab extraneo non explicatur in confeſſione, 109.
Citatio eſt de eſſentia ſententiæ, 330. *facta per delegatum Apoſtolicum ſine inſertione delegationis eſt nulla*, 376.
Clara Concilij loca non egent reſponſione Patrum, ſed tantùm ſubobſcura, 497.
Clauſula: ſi ſibi videbitur, *importat arbitrium boni viri*, 469. Non alitèr fiat, *inducit formam*, 496.
Clauſura violatur, licèt receſſerint caſu omnes Religioſi animo redeundi, 2. *ita quod mulier ingrediens eſt excommunicata*, 2. *abſolubilis à Confeſſario Regulari*, 2. *Clauſura ex ſe non fit ex habitatione in nouo loco, ſed imponenda eſt à Superiore*, 7. *Vagans finito ſeruitio, non eſt excommunicatus*, 50. *non inducitur clauſura per fabricationem murorum, ſed per actum Superioris, aut per conſuetudinem*, 67. ... *s fæminæ ingrediuntur*, 85.
Clc. ... Dudum, *reuocata quò ad Confeſ...* 468.
Clerici militantes ſine licentia impunè occiduntur, 262.
Codicillus per Parochum factus valet, multa ibi de codicillis, 394.
Cognatio ex baptiſmo priuato non contrahitur per leuantes, 264. *vtiq; in ſolemni etiam conditionato*, 263.
Collaudatio non eſt, ſi quis interrogatus, an talis ſit bonus fideiuſſor, reſpondeat affirmatiuè, 44.
Collegium Clericale, & Laicale quomodò inſtituantur, 136. *tres conſtituunt Collegium*, 482.
Comitolus Ieſuita malè carpit Scotum in materia immunitatis, 107.
Communio ſacra confertur indigno publicè petenti, 169. 245.
Conceſſum cenſetur, quod non eſt prohibitum, 192. 410.
Concilij Tridentini priuilegium abſoluendi à reſeruatis Papæ comprehendit caſus etiam reſeruandos, 495. *& nomine Epiſcopi in eo veniunt etiam Regulares Prælati*, 495.
Concionator electus ab Epiſcopo non poteſt remoueri à Generali, alium ſubſtituendo in Cathedrali. 465.
Condemnatio per inediam inferri non poteſt à Prælato, 292.
Conductio venditione non extinguitur, 466.
Confeſſio extraiudicialis ſemiplenè probat, 330.
Confeſſarius Regularis audit quoſcumque ad ſe accedentes, 470. *vbiq; ſuos audit* 471. *contradicente etiam Parocho*, 472. *habet iuriſdictionem immediatè à Papa*, 473. *Confeſſarius occaſione concionis quam poteſtatem habeat*, 327. *Monialium Confeſſarius ſubit onus adeundi Epiſcopum pro reſeruatis*, 419. *debent obtinere Confeſſarij approbationem, alitèr nullitèr abſoluunt*, 468. *Confeſſario non reſtituente, pænitens non liberatur*, 12. *approbatus, ſed non ſpecialitèr pro Monialibus, eas audire non poteſt*, 21. *ſingulæ poſſunt ſibi Confeſſarium eligere tempore Iubilæi*, 21. *habens facultatem generalem abſoluendi à reſeruatis, ſubdelegare poteſt*, 75. *non tenetur regularitèr interrogare pænitentem*, 105. *Confeſſarius Monialium miniſtrat Sacramenta, & ſepulturam etiam puellis, & mulieribus intrà clauſtra morientibus*, 128. *pro Monialibus Confeſſarius eſt ſpecialitèr approbandus*, 155. *gratia abſoluendi à reſeruatis expirat ſimul cum facultate approbationis*, 180. *poſita confirmatione licentiæ, gratia pro reſeruatis reuiuiſcit*, 182. *licentia non expirat morte concedentis*, 183. *mortuo Vicario, durat viuente eius Epiſcopo*, 184. *exparochiatus*

non eſt ampliùs Confeſſarius, 257. Confeſſarius Monialium non prohibetur eſſe Religioſus, 303. non licet eligere Superiorem Regularem in Confeſſarium Monialium, 304. non eſt neceſſe, quod habeat annos triginta ætatis, 464. Confeſſariorum deputatio à Prælato Regularium pro ſæcularibus olim ſufficiebat antè Concilium in ordine ad reſeruata, 100. Dixi 20. licentia audiendi ſæculares non ſe extendit ad Religioſos, 400.

Confiteri extrà non poteſt Religioſus, 500. Dixi 16. licentia confitendi extrà poteſt eſſe perpetua, 385. de iure confitentur intrà Ordinem, 438.

Confirmatio in forma ſpecifica reſtituit priuilegia aliàs reuocata, 203. confirmatio electionis ſupponit examen, 332.

Confirmationis Sacramentum extraneis nō confertur, neq; extrà, niſi de licentia Epiſcopi, 324. aut Vicarij etiam Capitularis, 325.

Confraternitatis aggregatio quomodò fiat, 326. Confratres non poſſunt eligere Confeſſarium, qui abſoluat à reſeruatis, 329. eorum Congregationibus intereſt Superior Regularis, 285. conſuetudo capſarum non eſt ſublata, 286. Confratres diſtrahentes ſummam pecuniæ pro Miſſis perpetuis ſunt interdicti ab ingreſſu Eccleſiæ, 261. Confratres deferentes interſtitia circà cadauer non dicuntur præcedere Clerum, 302.

Congregationis acta tenent, non monitis Prioribus, 424.

Conradus Sanctus profeſſus Religionem Tertij Ordinis S. Franciſci, 83.

Conſecratio Virginum à ſolo Epiſcopo fit, 168.

Conſenſus à Religione praſtitus in receptione Nouitij ad profeſſionem ſempèr durat, donec capitulariter reuocetur, 91.

Conſtitutiones Nouitiorum Clementis VIII. non obligant illos ad mortale, 6.

Conſeruator non ſe ingerit in cauſis, functum intèr Regulares, 459.

Conſuetudo eſt interpretatiua, & conſeruatiua legis, 168. tollit legem, ſi non reprobetur, 65. lex tribus modis poteſt aduerſari conſuetudini, 65. conſuetudo in potiori ſignificatione dicit obligationem, 65. Inducitur primò ex actibus illicitis, 65. ex hoc potiùs dicitur obligatiua, quàm deuotiua, 65. tantam vim habet, quantam ei tribuit vſus populorum, 65. poſterior eſt actibus, ex quibus oritur, 65. prior verò ipſa eſt alijs, qui ſecundum illam eliciuntur, 65. non obligat ſine conſenſu Principis, quia populus ſine capite non operatur, 65. conſuetudo inducitur contrà teſtatorem decennio, 394. conſuetudo habendi peculium apud Regulares non eſt, ſed vſus ex licentia iuſtificatus, 411. inducentes debent eſſe capaces illius actus 448. induci poteſt à Monialibus, 449.

Contractus per Moniales inſtrumentantur ſine licentia ordinarij, 142.

Conuenire, & conueniri non poſſunt Religioſi nomine proprio, niſi maneant extrà clauſtra, 488.

Conuentus à loco ad locum non poteſt mutari ſine Epiſcopo, 125. transferuntur, tunc priuilegia, & Nouitiatus, 149.

Conuentualis Religioſus S. Franciſci poteſt eſſe executor teſtamenti 200.

Correctio prima eſt Abbatis 410.

Copula volentium nubere, à quibus probetur, 17. exprimenda in petitione diſpenſationis pro conſanguineis, & affinibus, 17. 121. copula ex matrimonio nullo eſt fornicaria 169.

Credendum non eſt officiali, niſi oſtendat litteras, 363. etiam digno non creditur in ijs, quæ pendent ab eius arbitrio, 363.

Crucem ferre in funeralibus non prohibentur Regulares. 427.

D

DAns, & recipiens duæ perſonæ, 391. Dat nemo, quod non habet, explicatur, 448.
Debitum coniugale tenetur reddere infrà bimeſtre nolens ingredi Religionem, 244. Regulares Confeſſarij diſpenſant in petitione debiti, 474.
Declarare, & eligere ſunt diuerſa, non declaratur, niſi quod eſt, 53.
Decretum irritans duplex, expreſſum, & tacitum, 255.
Definitor Generalis vocem non habet in eligendis Prioribus, 425.
Defenſio iuſta propriæ vitæ tria petit, 81.
Degradatus non ideò ſubditur Laico, vt miniſtro principis, ſed vt miniſtro iudicis Eccleſiaſtici 107.
Delegatus procedit poteſtate delegantis non propria 92. cum cenſuris, 92. debet monſtrare litteras delegationis, 376. 363. ceſſat delegatio remoto delegante, re adhuc integra 45. cæpto negotio prorogatur 45. differentia delegationis, & ſubdelegationis, 45. delegatus ad omnes caſus reſeruatos poteſt ſubdelegare, 75.
Delictum perſonæ non debet nocere Eccleſiæ, 175.
Demonſtratiua verba quæ dicantur, 177.
Denuntiandus ſollicitator etiam ſe dicens emendatum, 364. Confeſsarius debet pro Monialibus deuuntiare, 419.
Deſideria carnis, odij &c. ab aliquibus probabiliter ignorantur eſſe peccata, 321. Ideò ſic ignorans non tenetur poſteà confiteri, 321.
Deuotio eſt actus bonus ex affectu erga Deum, & proximum, 65.
Dictio aliud facit poſitionem eiuſdem qualitatis in præcedentibus, 496.
Dies primus non computatur, 178.
Dilapidator quis dicatur, 207.
Diſpenſatio ſine cauſa peccatum, 276. vtilis eſt data à Superioribus generaliter in ſuis viſitationibus, 375. diſpenſatio non eſt in claris, ſed potius tunc interpretatio, quod lex non obliget in tali caſu 477.
Diurno cur expuncti fuerint nocturni feriarum, 120.
Doctoratur aliquis à nõ Doctore, 39. Differri poſſunt puncta doctorando propter abſentiam Vicarij, 46. Epiſcopus poteſt doctorare, & Sede vacante Capitulum, 440. 442. Vicarius delegat hoc exercitium, 476. requiruntur ad minus tres Doctores ad doctorandum alium 482. Epiſcopus debet eſſe Theologus, aut Canoniſta, 234.
Dolus importat falſitatem, 41.
Domus Parochialis non poteſt liuellari, 101.
Donatio facta à nondum nouitio tenet, 273.
Dos Monialis nouitiæ morientis reſtituitur parentibus, 296. Licet profiteatur infrà annum probationis, 297.
Dubiam materiam habens peccati abſolui poteſt ſub conditione, 299.
Duellantes ſine pugna non incurrunt cenſuras 84. ab excommunicatione abſoluit etiam Vicarius Capitularis, ſi eſt occulta, 322.

E

ECcleſiæ domus, ſeu tectum non poteſt eſſe habitatio Laicorum, 98. Eccleſiæ conferendæ ſine pacto, 131. nomine Eccleſiæ donatæ veniunt etiam vtenſilia, ſi non excipiantur, 254. vaſa ſacra à militib. rapta non poſſunt emi, 259. celebrare in Eccleſia polluta eſt peccatum mortale, ſine alia pœna, 439. Eccleſiæ reconciliatio à quibus fiat, 432.
Eccleſiæ per Regulares fundari non poſſunt ſine licentia Epiſcopi, ad quem ſpectat per ſe, vel alium ponere primũ lapidẽ à ſe benedictũ, 124. Epiſcopus in cõcedẽda Eccleſia Regularib. poteſt apponere penſio-

ſionem,non tamen ſibi reſeruare ius viſitationis, aut correctionis, 132.
Eiectorum pœnæ non extenduntur ad tranſgreſſores Decretorum Clementis, 14.
Electio perficitur quatuor actib. 53. abſens poteſt eligi, 115. nulla ſolo iure poſitiuo ſuſtinetur in foro conſcientiæ, 153. 495. Schedulæ apud Minimos nõ comburuntur, 250. Illæ in tribus caſib. aperiuntur, 251. electio de ſeipſo nulla, 291. à minori parte facta eſt nulla, 291. 481. electi votum non auget numerum, 291. ſimoniaca nõ eſt mutua electio 330. electus eſt citãdus, ſi ſit infirmãda eius electio, 332. tempus celebrandi electionem non poteſt mutari, 349. electiones differre damnoſum eſt, 349. eligi nõ poteſt ſecundus, niſi caſſata priori, 369. quod nec conſuetudine induci poteſt, 370. valens eligere poteſt etiam prouidere, 371. nulla electio non impedit aliam, 420. electio ambitioſa eſt nulla in foro externo, quomodò ſuſtinetur, 495.
Eleemoſina in Iubilæo quomodò fiat, 346. 347. eam dans cum onere Miſſæ non lucratur Iubilæum, 386.
Emphyteutica Religioſis relicta debent alienari, 380.
Epiſcopus non licentiat Religioſos ad Ordines, 1. Epiſcopo non licet vouere ſequi alterius conſilium, 9. cogit cenſuris Regulares ad proceſſiones 92. procedit in nonnullis caſib. iure proprio, & delegato, 92. Religioſos ſemper habuit ſubiectos quò ad proceſſiones, 92. non poteſt priuare Superiorem Regularem, neq; loco remouere, 92. an eximat Clericum à ſubiectione Vicarij, 210. diſpenſat in Quadrageſima, 213. Religioſus factus Epiſcopus non recuperat renuntiata, 307. ſepelitur cũ alijs Epiſcopis 343. Epiſcopus priùs factus præfertur poſterius promoto, licet is primò fuerit ordinatus, 379. abſolutio data ab Epiſcopo impeditis prodeſt etiã pro foro externo, 434. Iure proprio Doctores creat, 440. Theologus ſit, aut Canoniſta, 234. cum Princeps Epiſcopo concedit aliquod ius ſibi aliàs ſublatum, dicitur reſtituere alienum, 445. cognoſcit cauſam reſtitutionis cadaueris indebitè ſepulti etiam inter Regulares, 459. punit Religioſum in defectũ omnis Superioris, 500. Dixi 11. ſola pœna priuationis punit Cõfeſſarium Regularem, Dixi 12. Qua licentia abſoluat Religioſos, 500. Dixi 16. qua poteſtate, 100. Dixi 17. Diœceſanus, & extraneus quomodò ſe habeant ad Regulares, 500. Dixi 18. habet ius eligendi ſibi concionatorem in ſuis Eccleſijs, 465.
Error non nocet, errans non conſentit, nec ſuam perdit, 319.
Examen paſſiuum, actus oneroſus, 100. Dixi 7.
Excommunicatio lata à non habente intentionem ferendi illam tenet 187. excõmunicatus eſt Prior conficiens inuentarium rerũ ſui ſubditi per manum Notarij, 186. excommunicatus, etiam occultus, debet ſe abſtinere à Sacramentis, Miſſa, & Diuinis Officijs, 126. Sacerdos non vitandus eligitur in Confeſſarium, 387. vitandus non poteſt eligi 389. publicus Clerici percuſſor validè agit antè denuntiationem, 391. abſoluens cenſuratum extrà Sacramentũ non fit irregularis, 392. excommunicatus nominatim à ſolo excommunicatore abſoluitur, 392. vitandus inualidè agit, 495. aduena citatus poteſt excommunicari, 308.
Exemptio ex parte quandò eſt, vndè exemptus in vno nõ eſt exemptus in alijs, 92. Religioſi nunquam exempti quò ad proceſſiones, 92. exemptus magis ſubiectus, quàm extraneus 92. exemptio connotat ſubiectionem, nõ immunitas, 106. 445. Illi renuntiare nõ poſſunt Regulares, 132. exemptus in re non exempta excommunicari poteſt, 497.
Exemplum quomodò cognoſcatur non reſtringere regulam, 92.
Executor teſtamenti non poteſt eſſe Minor de Obſeruantia, nec Capucinus, poteſt tamen nominare, 200.
Expellendus à Religione ob demerita cogi poteſt præcepto ad non malè dicendum de Ordine,

dine, 158.
Expreſſio eius, quod tacitè ineſt, parum refert, 92. *expreſſum facit ceſſare tacitum, explicatur*, 497.
Extinctum ſemel non reuiuiſcit, 307. *explicatur*, 182.
Extrahere reos non gaudẽtes immunitate, 143. *etiam ab Eccleſijs Regularium*, 144.

F

Facere, & omittere diuerſa, 103.
Falſitas, quomodò cõmittatur per teſtẽ, 41.
Familiares perpetui commenſales Religioſorũ ſubſunt Prælatis, quò ad Sacramenta, caſus reſeruatos, & alia, 100. *Dixi* 22. *famulus aliàs expertus aſperitates Ordinis, non ideò poteſt ſine Nouitiatu admitti ad profeſſionem*, 174.
Fauores Principum non licent Religioſis, 409.
Fœmina Illuſtris cum quib. Matronis ingrediatur Clauſurã, 85. *tantum ſemel in anno*, 86. *cum duabus tantum non poteſt ingredi*, 87.
Fideiuſſor peti poteſt à teſtatore pro legato Miſſarum, 377.
Fides Catholica infertur ex duabus de fide; 486. *fidem negans ſortilegus non cogitur abiurare de formali, quandò negat intentionem*, 246.
Filiorum nomine quandò veniat fœmina, 475. *hęc dictio*, Filiolo, *refertur ad puerum ſtudentem grammaticam*, 20.
Fingere rationabiliter, & ex cauſa peccatum non eſt, 271.
Finis, & media habent diuerſas malitias, & bonitates, 110.
Fori vtriuſq; idem iudicium, ſi abſit prǽſumptio, & niſi vrgeat ſpecialis ratio, 12.
Forma ſubſtantialis alterari non poteſt, niſi à legislatore, 349.
Franciſcus Sanctus ſtigmatizatus die Veneris 13. *Septembris*, 3. *fuit virgo*, 252. *obijt Sabbato in ſero tertio Octobris*, 253.
Franciſcus Sanctus de Paula non fuit inconſtans non perſeuerando in Religione Minorum, 99.
Fundatori applicatur ſacrificium, 90.
Funus ducere eſt actus Parochialis, 426. *Illud intrà Eccleſiam Regularem Canonici non perficiunt*, 426.

G

Gabellarum materia debet eſſe res pretio æſtimabilis, 38.
Generalis de licentia ſolius Papæ poteſt carcerari, 112. *inſtitui non poteſt ſine Papa*, 209. *non eſt ſuprà Capitulum generale*, 363. *non poteſt nouum officialem eligere, vel prouidere contrà primum ſine cauſa*, 369. *neque conſuetudine id introducere*, 370. *eamdem habet poteſtatem, quam inferiores*, 410.
Generalis congregationis S. Saluatoris poteſtas 410. *punit ſuos viſitatores, ſi delinquant*, 410.
Generalis locutio reſtringitur, 494.
Generi per ſpeciem derogatur, quando genus vniuerſaliter non exprimitur, 468.
Gymnaſium à publica poteſtate deſtinatum eſt publicum, 30.
Grammaticæ ſtudens vocatur ſtudens, 20. *huius in Sacra Scriptura nulli errores*, 72.
Gratia abſoluendi reuocatur Generali edicto ſine cognitione cauſæ, 58. *vni facta, alij excluduntur ab ea*, 500. *Dixi* 4.

H

Habitatio caſualis, vel fraudulenta non dicitur domicilium, neque ad conſequendum aliquem finem, 193. 197. *quid ſit habitare pro conſequendo Legato*. 374.
Hæreditas relicta cum certo onere, &c. 175. *aditur ſolum poſt mortem teſtatoris*, 265. *hæres eiuſdem iuris cum defuncto*, 269. *hæreditas non adita non tranſmittitur* 401.
Hæreſis abſolutio nõ datur per Cardinales, 76.
Homicidium probatum defenſiuum per falſos teſtes pro diſpenſatione non eſt neceſſaria expreſſio huius falſitatis, 80. *excuſat ab irregularitate tribus concurrentibus*, 81. *beneficium homicidæ voluntarij non vacat*, 113. *ex ſortilegio homicidium non dicitur*

citur probatum, niſi probata qualitate hac, 248. Voluntarium, & caſuale quomodò cognoſcantur, 281. Religioſus occultus diſpenſatur à ſuis Prælatis, 367.

Horas Canonicas non tenetur recitare beneficiarius non percipiens fructus, 122.

Hoſpites Religioſi; & alij puniuntur à Prouinciali, 208.

Hoſtia extrà corporale in altari, ſeu tabernaculo aperto conſecratur, 242.

I

IEiunium tempore Paſchali non præcipitur, neque prohibetur 65. Ieiuniorum alia ex præcepto, alia ex conſuetudine, alia ex deuotione 65. ieiunant Religioſi die Veneris Natalis Domini, 456.

Illegitimus diſpenſatur intrà ordinem 381. Monialis non eget diſpenſatione, 382.

Imagini Sacræ oblata, quæ poſſint alienari, 395. Eadem imago ſitu diuerſa non poteſt eadem impreſſione cudi ex eodem ramo, vbi plura. 437.

Immunitas Clericorum eſt de iure diuino, 106. Immunitas, & exemptio differunt, 106. eſt quaſi de fide, quod ſit de iure diuino. 106. prius Papa, quam Imperator confirmauit priuilegium immunitatis, 106. Conſtantinus prior alijs, 106. defenditur Scotus à Comitulo, 707.

Impedimentum conſanguinitatis ſufficienter probatur per teſtes diſcordantes in ſtipe, quādò cōueniunt in deſcendētib. ab eo, 163.

Incendiarius tenetur ad damna vicinorum, 312. tenetur ad omnia combuſta, 388.

Inceſtus ſupponit; peccantem eſſe cognatum illi, cum quo peccat, 109. reperitur propriè tantum inter conſanguineos, & affines, inter quos nō poteſt cōſtare Matrimoniū, 479.

Inconſtantia, quid ſit, 99.

Incipiens finire debet cęptum, 128.

Indifinita æquipollent vniuerſali, 486.

Indulgentia, tàm viuis, quàm defunctis conceditur eodem iure iudiciario, 117. pro breuiſſima oratione prodeſt maximo peccatori, & infallibiliter producit ſuum effectum, 117. non lucratur per orantem extrà Eccleſiam, 318. Non cenſentur reuocatæ, niſi proprio nomine exprimantur, 494.

Infirmos Laicos non tenetur Regularis curare ex præcepto ſui Superioris, 108. Nouitius profitetur infrà annum probationis ſine conſenſu Conuentus, 130. hoſpes Laicus ſumit Sacramenta per Religioſos, apud quos ſepelitur, 462.

Infra hæc dictio excludit primum diem, 178.

Inhabilitas non incurritur, niſi poſt declarationem criminis, 495.

Iniuria facta Religioſo à Conuentu remittitur, læſo etiam reſiſtente, 27. iniuria vnius non eſt fauendum alteri, 369. quid ſit iniuria, 430.

Inquiſitor vbique præfertur Vicario Generali, 416. cauſas Inquiſitionis Epiſcopi loci agunt contrà viciniores Regulares extrà diœceſim exiſtentes, 500. Dixi 13.

Inſtrumentum poteſt authenticari à remoto à ſuo officio, 181. publicatum in Eccleſia pro Clericis valet, 141.

Intentio triplex, 278.

Interdictum non affixum ex malitia populi adhuc ſortitur ſuum effectum extrà promulgatum, 37. Epiſcopus non poteſt interdicere Eccleſiam communem duobus, ſi alter non peccauit, 119.

Interſtitiorum diſpenſationem rogat ſuperior Regularis, 59. eſt debita ab Epiſcopo, 60. 469.

Inualidum operatur aliquid, 174.

Ioannes 23. ſeipſum elegit, 291.

Irregularis eſt occidens à tergo prætextu defenſionis 77. aliter non, 81. Irregularitas non incurritur ex cauſa remota, 247. irregularis damnans ad inediam morte ſecuta, 292. ex homicidio occulto tollitur per Regulares à ſuis ſubditis, 367. non eſt excommunicatus irregularis abſoluens à cenſuris extrà Sacramentum, 392. qui fuit abſolutus in foro conſcientiæ à cenſuris, celebrans po-

poſteà non ſit irregularis, quamuis ſit ſententiatus, 393.

Iubilæi tempore non poteſt eligi Confeſſarius vitandus, 387. eius publicatio ſpectat ad ſolum Epiſcopum, 23. 352. poteſt differri ex cauſa, 341. in Diœceſi poteſt publicari poſt publicationem in ciuitate, 29. item, & pro Monialibus, 49. habens reſeruata Religioſus non tenetur mutare ſuum Confeſſarium, 56. non poteſt lucrari antè publicationem in loco, 342. Eleemoſina quomodò fiat à Religioſis, 346. cui nam facienda, 347. lab orans in extremis lucratur, 348. eligitur Confeſſarius Quadrageſimalis 350. ſufficit vnam Eccleſiam viſitare, 353. non eſt neceſſarium intereſſe proceſſionibus, ſatisfit tamen per intereſſentiam vnius, 354. ſatisfit, ſi non ingrediatur, 355. orandum in proceſſione, 356. recipi poteſt diuiſim in diuerſis locis, 358. aduena illud lucratur, 359. opera ordinatim non facta operantur, 360. ieiunandum diebus determinatis, quolibet die communio, 361.

Iudæi cum Chriſtianis negotiari poſſunt, 194. Princeps non poteſt tributare eorum Banchos, 195.

Iuramentum fit exactione, vel exhibitione, illud actus iuriſdictionis, non hoc 142. non defertur reæ in eius fauorem, 336. à ſolo Iudice petitur, 378. æquiuocari poteſt, ſi petatur à priuato, 378. exigere illud eſt actus iuriſdictionis, 431. Epiſcopus non poteſt exigere iuramentum à Prælato Regulari ſuper ætate, & moribus examinandi, 437.

Iuriſdictio delegata non præſumitur, neque ordinaria, ſed vtraque probatur, 363. perpetuò delegata tranſit in ordinariam, 441. 442. ſimiliter, quæ reſtituitur Epiſcopo reſpectu exemptorum 445. ordinaria eſt perpetua, ad tempus delegata, 446. quid ſit actus iuriſdictionis, 500. Dixi 6.

Iuris plus in alium non transfert, quam habeat, explicatur 175.

Ius quæſitum alteri auferri non poteſt, 369. ius ad rem facilius tollitur, quam in re, 379.

Iuſtitia commutatiua, & diſtributiua, 13.

L

LActicinia vetantur in Quadrageſima, 10. Laicus examinatur à Iudice regulari, ſolum de licentia ſui ſuperioris, ſicut Clericus de licentia ſui Epiſcopi, 70.

Largitor munerum non dicitur hoſpitans amicum, 191.

Lectio decretorum de eiectis, 103.

Lectio Bullarum ad menſam 178. ex obliuione non incurrit pœnas, 14.

Laudemium ſoluitur ab emptore emphyteuſis, 380.

Legato à latere non creditur, niſi exhibeat litteras 363. non poteſt approbare Confeſſarios, vbi multa de ipſo, 433. abſoluit ab excommunicatione Canonis in vtroque foro, modò cauſa non ſit deducta coram Iudice, 25. non abſoluit ab excommunicatione duelli 333.

Legatum debetur ſtudenti ſolum Grammaticę, 20. debetur adimpletis conditionibus, 20. contrà non ſoluentes legata nulla eſt cenſura latæ ſententiæ, 40. Legatum pium quid 40. Legatum ſine vllo Miſſarum onere poteſt diſtrahi, ſi ſit in mobilibus, 185. ſoluendum, licet nullum eius reperiatur inſtrumentum, 225. dotale non debetur puellæ ingredienti Religionem, in quo dos non recipitur, vtique verò ſi teſtator non expreſſit qualitatem dotis, 150. ſolutum puellæ de non vicinia reſtituitur 193. requirit verum domicilium, 193. 197. ſtrictè interpretandum, 195. legata pecunia pro Miſſis perpetuis non poteſt diſtrahi etiam per confratres, 261. Legatum quid ſit, recipitur per manum hæredis, 269. ſimplex, & conuentionale, 315.

Lex ſemper loquitur, & durat, neque per factum hominis ſoluitur, ſed neceſſaria eſt expreſſa reuocatio, 491. lex aliquandò exten

exten

extenditur ad præterita, 492. vbi non diſtinguit, neq; nos diſtinguere debemus, explicatur, 494. noua non tollit ſpeciales caſus antiquæ, neq; generalis extendit ſe ad ſpecificata, 494. lex odioſa non ſe extendit ad rationem expreſſam, 494. noua ſimpliciter loquens accipit determinationem à veteri, explicatur, 497.

Libri rationum quomodò diſponuntur, 207.

Libros prohibitos inquirunt Superiores Regulares in ſuis librarijs, 188. cenſor librorum non ſuggerit alijs cenſoribus, 229.

Licentia abſoluendi à reſeruatis cum clauſula; donec abrogata fuerit, *durat poſt mortem concedentis, 57. quis poteſt agere contrà licentiam negatam, ſi alio titulo gaudet, 455. generali edicto reuocantur, 58. licentia abſoluendi talem perſonam non ſe extendit ad alium, 146. qualis licentia Parochi matrimonio aſſiſtendi, 316. licentia tacita idem eſt, ac ratihabitio, 316. licentia expreſſa excludit ratihabitionem, 316. licentia abſoluendi à reſeruatis non intelligitur ſublata confirmatione caſuum, 319. licentia eſt neceſſaria tantum agentibus ex voluntate, 380. vetus cenſetur durare, quandò non conſtat de reuocatione, 399. limitata producit limitatum effectum, 400.*

Litteræ Dominicales ab ortu Chriſti vſq; modò interruptæ non fuerunt, niſi de anno 1582. de mandato Gregorij XIII. §. Litteræ non probant, niſi recognitæ, 330. litteræ patentes officij oſtendendæ ſunt, 363. 375. exprimendæ ſunt ad verbum, 376.

Liuellos Moniales habere poſſunt, 411.

Locatio cur non excedat triennium, 36. Domus Eccleſię non poteſt locari Laicis, 98. locãs ſine conſenſu Conuentus non eſt reus pœnarum, 190. venditione non diſtrahitur, 446.

Locus inſignis quis dicatur, 15. anguſtia loci cauſa diſpenſandi ſuper impedimentis matrimonij, 15.

Locutio generalis eſt generalitèr intelligenda, 437.

Luxuriæ circumſtantiæ referuntur, 479.

M

MAgiſter Nouitiorum an poſſit eſse priuatus Confeſſarij officio, 238. ex cauſa poteſt abeſſe, 447.*

Maior pars attenditur præcisè ratione numeri, 481.

Malefica non traditur curiæ ſæculari, quandò non conſtat de corpore delicti, 248.

Manus dextera ſignum maioris honoris, 116. ſiniſtra apud antiquos nunquam fuit dignior, probatur Geneſi cap. 48. 116.

Maritus non tenetur reſtituere dotem, quam vxor dixit, eſſe rem alienam, 305.

Matrimonialis cauſa ad diſpenſandum ſuper impedimentis, & anguſtia loci, 15. Denuntiationes poſſunt poſtponi ſuſpicione malitioſi impedimenti, etiam à ſolo Parocho, 54. qualis licentia aſſiſtendi matrimonio, 316. non debet contrahi, quandò dubitatur de impedimento, 93. Impedimentum criminis ex copula requirit mutuam promiſſionem, 94. crimen eſt etiam viricidij, 279. Parochus aſſiſtit matrimonio nullo ex impedimento à ſe tantum cognito in confeſſione, 169. duplex impedimentum eſt exprimendum, 220. gradus quomodò numerentur, 221. matrimonium tantum ratum profeſſione ſoluitur, nolens ingredi, tenetur ſtatim reddere debitum, 244. Matrimonij formæ duę exprimendę à Sacerdote, 337. pactum in matrimonio non eſt ſimonia, 365.

Matronæ nobilis fœminę ad ingreſſum Clauſuram Monialium nõ ſunt mutandę, deciſ. 85.

Media bonitatem, & malitiam habent diuerſam à fine, 110. obligatus ſe abſtinere à fine, etiam à medijs, 405.

Medicus fidem facit iudicando, quem non teneri ad Quadrageſimam, ſed in ea non diſpenſat, 477.

Menſis in gratioſis eſt dierum trigintaunius, niſi ſpecificetur, 178.

Meretricium tributari poteſt, 195.

Milites non poſſunt rapere res ſacras, nec alia

Eccleſię, 259. emuntur iuſtè capta ab eis in bello iuſto, 290. non poſſunt capere bona exportata, 407. non poſſunt priuilegiari in pręiudicium aliorum, niſi à Principe, 406. eorum vigiliæ ęqualitèr diſtribuendę, 408.

Minimi tantum ſubditi eſſe debent, quantum Superiores fuerunt, 420.

Minor pars non inducit electionem, 481. Minor tradit legatum legatario ſine decreto Iudicis, 269. adit hæreditatem per ſe, decretum requiritur ſacrum in contractibus, 269.

Miſſæ an ſint dicendæ petenti ſub his verbis: ditemi tanto bene, 31. Decreta Miſſarum legi poſſunt compendioſè, 64. Miſſa applicatur fundatori, 90. vnica non ſatisfit pluribus ex priuilegiato Altari, vel megdalea, ſeu portione Sacerdotis, 104. vbi vnica eſt obligatio iuſtitiæ, 224. certis Regularibus conceſſa dici poteſt ab extraneis, 142. 423. non tenetur quotidiè celebrare, 147. pars omiſſa non repetitur, 214. Capellanus miſſus Manuales non recipit, 218. Religioſus poteſt inſtituere Miſſam quotidianam de licentia Superioris, 231. an pro ſe Religioſus Miſſam poſſit inſtituere, 235. exiguum ſalarium ab hęrede accipiendũ, 258. Miſſæ deſignatæ ab Abbate extrà celebrantur, 288. reductio Miſſarum ſuſceptarum antè Tridentinum fieri poteſt, 328. Miſſæ quotidianæ adijci poteſt fideiuſſor ab hærede, 377. non tenetur reſtituere, qui vnica putabat ſe pluribus poſſe ſatisfacere, 499.

Moliri idem, quod facere, 103. Importat, tam omiſſionem, quam commiſſionem, 14.

Monaſterium dedicatum non poteſt profanari habitatione Laicorum, 98. non perdit priuilegium, ſi caſu recedant Religioſi, 2.

Moniales alloqui poſſunt conſanguinei Religioſi quater in anno, 222. dat licentiam Ordinarius toties, quoties vrget neceſſitas, 222. baſtarda non eget diſpenſatione, 382. quò ad liuellos tenentur obedire Abbatiſſæ, 411. Numerariæ, & Supranumerariæ pares ſunt, 448. mutant Breuiarium Monaſticum in Romanum de conſenſu Epiſcopi, 450. tenentur ad Officia propria ſui Ordinis, licet tranſeant ſub Epiſcopo, 452. Moniali in articulo mortis conceditur petitus Confeſſarius, 43. Monialis egreſſa in Monaſterium virorum duplicem excommunicationem incurrit, 51. Sanctæ Clarę Moniales capaces bonorum, 100. tenentur reſeruatis, licet proprio nomine non exprimantur, 212. 419. contrahunt ſine Epiſcopo, 142. dandus eſt illis peculiaris Confeſſarius, ſi petant, 154. earum Confeſſarius in ſpecie approbandus, 155. deputatur à Vicario in certo caſu, etiã contrà Epiſcopum, 156. eligendus tempore Iubilæi non neceſſariò approbatus ad formã Bullę Gregorianæ, 164. recuſare poſſunt ex cauſa Confeſſarium ſibi oblatum, 166. omnes non tenentur confiteri extraneo, 167. Monialis quolibet die poteſt profiteri, 168. non ampliùs conſecrantur, 168. Religioſus ſororem Monialem alloquens alio die à pręſcripto non peccat mortalitèr, 249. petunt prandium, quandò recipitur Nouitia, 298. non eſt licitum pactum non emendi tale munus poſt profeſſionem, 436.

Monitio non eſt de ſubſtantia ad incurrendam cenſuram, 96.

Mortis caſus exceptus non ponitur in exemplum, 85. mors ſequens etiam ex inædia inducit irregularitatem, 292. mors naturalis ſequitur extrà influxum humanum, 292. ad mortem condemnare nullus poteſt pręter Papam, 292. mortuorum corpora non ſubduntur gabellis, 38.

Mulier cohabitans militi intra Monaſterium eſt excommunicata, 19. Religioſus cum ea peccans ibi nullas incurrit pœnas, 18. Religioſus etiam Superior fœminam introducẽs eſt ſuſpenſus à Diuinis, priuatus Officijs cum inhabilitate, Pij V. excommunicatus ex Gregorio XIII. ſolus Prælatus introducens prætextu licentiarum, neutra reſeruatur, 18. Purificatio mulieris poſt partum non in præcepto, 309. multum eſt incommodum

dum mulieri litigare, 401.
Munera recepta pro opere malo iam facto non ſunt reſtituenda, 405. 406. 407.
Mutatione loci transfertur priuilegium, 149.
Mutuare nolle ſub voto nullum eſt, 133.
Mutus effectus Superior non eſt remouendus, 457.

N

NAſcitur nemo à ſeipſo, 291.
Negligentia Superioris peccatum mortale, 274.
Negotiari cum Hebræis licet, 194.
Nominis mutatio errore facta non vitiat impetratum, 79. nomen elegans, & proprium exquiſitum non venit ſub generali, 494.
Notarius præſentibus partibus poteſt addere, vel detrahere ab inſtrumento, 74. priuatus ſuo officio redigit in bonam formam inſtrumentum informe, 181. tenetur tradere originale proceſſus Iudici Regulari, 230. Scribens teſtamentum iuxtà expreſſam mentem teſtatoris non peccat, licet indè oriantur lites, 311. an peccet exprimendo omnes teſtes cognoſcere contrahentes, ſi non cognoſcant, 313.
Nouitiatus transfertur ſine noua conceſſione, 149. peragitur mutuo conſenſu, 174.
Nouitius induendus poteſt antè cum ſuo habitu ſæculari manere in Nouitiatu 192. & confitetur Magiſtro, 192. pluries Nouitijs offertur Confeſſarius extraordinarius, 241. veſtiri poteſt antèquam informationes probentur in capitulo, 289. recipiuntur ad habitum, & profeſsionem de conſenſu Capituli, 480. à maiori parte Capituli, 481. Informationes olim recipiebantur ab Epiſcopis 500. Dixi primò.
Nouitiæ Moniali dos reſtituitur moriens antè profeſſionem, 296. etiamſi proficiat cauſa mortis infrà annum probationis, 297.
Numerus minor cum alternatiua prolatus non excludit maiorem, 241.
Nuntius Apoſtolicus non ſemper habet iuriſdictionem ſuper Regulares, non poteſt clericare Religioſum Conuerſum, 171.
Nutrix poteſt inire Matrimonium cum ablactato à ſe, 320.

O

OBedientiæ votum dicitur ſecundum expreſſa, vel implicita in Regula, 108.
Oblata Sacræ imagini ſunt in duplici differentia, 395.
Obligatio antidotalis quid, & quando non inducat ſimoniam, 131. obligationum cuinam intelligatur ſatisfactum ex pluribus, 310. obligatio voti magis vrget, quam pœnitentiæ, 310.
Obteſtatio diuini Iudicij quid importet, 104.
Officia extrà Religionem procurare non licet, 206. officio priuatus non eſt inhabilis, niſi delictum inducat irregularitatem, aut infamiam, 102. officij defunctorum nomine quid veniat, 237. officium Monaſticum mutatur in Romanum de conſenſu Prælati, 450. 451. officium ambitione acquiſitum nemo tenetur à ſe abdicare antè ſententiam declaratoriam criminis, 495.
Officialis Epiſcopi, & Vicarius idem ſunt, 39. Officiali non creditur, niſi oſtendat literas ſui officij, 363.
Omiſſio contingit ſine præſumptione 44.
Omnibus, & ſingulis quid importet, 21.
Opinio relaxatiua ieiunij eſt reprobata, 65.
Oratorium priuilegiatum non transfertur, 177. non gaudet Indulgentijs, ſi ſit priuatum, 267. fabricari poteſt intrà Religionem ſine Epiſcopo, 417.
Ordinatus non eſt, quem non vult Epiſcopus ordinare, 118. ordines recipi poſſunt ab Epiſcopo originis, domicilij, & beneficij, 126. Regulares dant licentiam ſuis ſubditis, 1. vbi multa dicuntur. Vicarius Capitularis poſt annum licentiat ad ordines, 325. Religioſi ordinandi ſubduntur excommunicationi Epiſcopali, 92. tribus dicbus feſtiuis quomodò intelligendi, 127. licentiatus Religioſus ad quemcumque Epiſcopum nullas pœnas incurrit 404. id tamen

men ſuperior facere non poteſt, 403. ordinandus cum venia ætatis diſpenſatur ab Epiſcopo ſuper interſtitijs, 469. ordines non confert Epiſcopus in Eccleſijs Regularibus, 500. Dixi 3.
Ordo quilibet eſt Sacramentum, 486.
Ordinarius approbat puram permutationem beneficiorum, 95. pro Ordinario præſumitur, 376.
Ordinarij nomine veniunt Regulares Superiores, 1. & 21. ſolus Epiſcopus, ſi dicatur Ordinarius loci, 21. 39. 500. Dixi 13.
Ordinare refertur ad quamcumque promotionem, 371.
Ordinatio facta durat ſolum viuente ordinante, 68.
Oſculandi Altare ritus per Nouitios ſeruandus eſt indiſcretus, 157.

P

PActum pecuniarium de procurando Matrimonium alicui non eſt illicitum, 365. pactum impediens clericatum eſt turpe, 384. aduerſans obedientiæ pro nullo habetur, 436.
Papa in ſcrinnio intellectus, & voluntatis habet iura, 58. ex cauſa conuerſionis diſpenſat cum Religioſo, vt ducat vxorem, 62. Papa putatus euadit verus Papa à Deo, 153.
Parmenſe indultum Laicis, & Eccleſiaſticis contrahendi, 280. aliud de congruo, 280.
Parochus non poteſt ſibi caſus reſeruare, nec limitare poteſtatem Confeſſarij à ſe vocati, 493. Parochialis domus non poteſt liuellari, 101. miniſtrat indigno Sacramenta publicè petenti, 169. ex Parochiatus non amplius audit, 257. 500. Dixi 5. cum plauiali non poteſt intereſſe proceſſionibus Regularium, 282. omittens ea verba, quæ dicuntur in celebratione Matrimonij peccat, 337. non poteſt obtinere aliud beneficium habens onus Miſſæ quotidianæ, 394.
Parochus Regularis de Religione exempta, accedit ad proceſſiones 453. confratres impedientes Parochialia iura incurrunt Bullam Cœnæ Domini, 421.
Pater eligit ſepulturam filio impuberi, 461. poſt profeſſionem poteſt teſtari, 293.
Patrimonij æſtimatio iuſta dicitur, licet excedat, 13.
Pauperum nomine in Legatis, & teſtamentis venit etiam Eccleſia, 63.
Pœna comminatoria non arguit mortale, 6. iure nō determinata eſt arbitraria, 497. pœnæ inflictæ in decretis de eiectis non afficiunt violatores decretorum Clementis, 14.
Pœnitentia quomodò dicitur arbitraria, 202. Confeſſario non reſtituente, pœnitens adhuc tenetur 478. eſt tamen benè abſolutus. 478.
Peccatorum malitia explicatur, 110. peccatum habituale, & actuale quid 277.
Pecunia quælibet alienari poteſt, 185. pecunia creſcit domino, & eadem decreſcit, in Societate diuiditur, 429. de ſe ſterilis parit fructus ex vſu, vel Principis auctoritate, 429.
Penſio eſt quid ſpirituale 42. debetur hæredibus pro rata, dum viuebat Clericus, 135.
Percuſſio grauis eſt facta in Lectorem 30. percutiens nulliter profeſſum eſt excommunicatus, 173. deijciens biretum ex capite Clerici eſt excommunicatus 340. percuſſor Clerici publicus validè agit vſque ad denuntiationem, 391.
Petrus prius electus Papa, poſteà dactum fuit Apoſtolis mandatum prædicationis, 256. ſpectatur, vt perſona, vt Papa, 8. 65.
Peregrinus abſoluitur à reſeruatis à Confeſſario, 89.
Pia cauſa latè interpretanda, 20. quid ſit, 394.
Pictura, & ſculptura differunt, 437.
Pollutio ob ſanitatem non licet, 260.
Poſſeſſor malę fidei, vbi non eſt peccatum, pręſcribit, 227.
Potius, comparatiuum applicans magis ad vnum, quam ad alterum, 461.

Præ-

Præcedentia inter duos Regentes, 28. non attenditur in antiquitate Religionis, quandò Religioſus viuit ſingularitèr, 28. apud Moniales attenditur ex profeſſione, 379. niſi obſtet conſuetudo, 442. conſuetudo negans præcedentiam ex profeſſione, quomodò licita, 60. Confratres non dicuntur præcedere portantes intortitia circà feretrum, 301. cur non debetur Principibus ex parte Euangelij, 338.

Præceptum ſub cenſura non ſeruatur cum notabili damno, 34. extinguitur cum morte præcipientis, non ſic ſtatutum, 68.

Prędicator abſente Epiſcopo petit benedictionem ab Archiepiſcopo, 198. petita habetur pro obtenta, 199. prædicare eſt actus iuriſdictionis, non Ordinis, ideò cuilibet poteſt competere, & quid illa ſit, 306. petens licentiam perſonalitèr ab Epiſcopo cenſetur etiam benedictus, 323.

Prælatus negligens tranſgreſſores votorum in ſubditis quomodò peccet, 485.

Præſcribere eſt legem ſtatuere, 14. aliqua præſcribuntur, non obſtante mala fide, 227.

Pręſumptio temeraria non videtur habere locum in omiſſione, 14.

Priuatus beneficio, & ſuſpenſus ab eo ſunt diuerſa, 164.

Priuilegiorum Regularium confirmatio non derogat Bullæ Cœnæ Domini, 5. transfertur mutatione loci, 149. nemo cogitur illo vti, 359. confirmatum ex certa ſcientia facit reuiuiſcere aliàs reuocata, 203. vni conceſſum, alijs denegatum cenſetur, 500. Dixi 4. contraria Tridentino etiam futura intelliguntur reuocata, 500. Dixi 19.

Probatio ex leuibus ſufficit in antiquis, 65.

Proceſſionibus Religioſi cenſuris cogi poſſunt, 92. 497. citatio ad valuas Eccleſię ſufficit, vbi eſt vſus, 96. fiunt proceſſiones ordinariæ à Regularibus extrà Eccleſiam, 282. non tenentur comitari Epiſcopum redeuntem finita proceſſione, 351. fit cum orationibus, aliter incedere eſt peccatum, 356. Parochi Religioſi etiam exempti interſunt, 453.

Profeſſionem inualidam ratificans non perdit locum, 151. profeſſio cauſa mortis non dat ius ſuccedendi, 297. licentia profitendi includitur in licentia nouitiandi, 399. conſenſus debet eſſe Capitularis, paritèr eius reuocatio, 91. 467. profeſſio requirit conſenſum Monaſterij, 480. ſecunda profeſſio non eſt commutatio voti in votum, 35. emiſſa ab infirmo non requirit conſenſum Monaſterij, 130. ab ęgrotante poteſt fieri in domo paterna, 48. quolibet die emitti poteſt, 168. facta cum pacto, quod ſit nulla, ſi Monaſterium ſubijciatur Ordinario, 73. profeſſio nulla ſolo conſenſu ratificatur, 137. nullitèr profeſſus non poteſt acceptare electionem de ſe factam, 138. acceptatio per Superiorem eſt alia à conſenſu, 140. conſenſus Monaſterij in perſonam incognitam, vt ratificet profeſſionem, inutilis eſt, 139.

Propoſitio indefinita æquiualet vniuerſali, 486. concluſio de fide ſequitur ex duabus præmiſſis de fide, 486.

Proprietarius moritur nolens ſe expropriare, niſi in ſecretorum Confeſſario, 270. habens de licentia Superioris non eſt proprietarius, 487. proprietarij pœnæ referuntur, 11. an ſit vitium proprietatis in quodam caſu, 267.

Prouincarius, & Vicarius, 45.

Prouidere valens poteſt etiam eligere, 371.

Prouinciales, & Generales non erant in vſu antè Mendicantes, 500. Dixi 23.

Purificatio poſt partum puerperis non eſt in præcepto, 309.

Q

Quadrageſima vetantur lacticinia, 10. ea deſtrui non poteſt à Papa, 223. in ea non diſpenſat medicus, ſed tantum iudicat eſſe diſpenſabilem, 477.

Qualitas delicti probanda, non ſufficit delictum probatum, 248.

Quarta debetur Confeſſario Monialium, quandò puella ſæcularis intrà Clauſtra exiſtens ele-

elegit ſepulturam extrà, 129.
Quæcumque, quid comprehendat, 20.
Quoque, conſequens coniungit cum præcedenti, 168.

R

Ratificatio fit ſolo conſenſu ratificantis, 137.
Ratihabitio non ſupplet licentiam expreſſam, 316.
Ratiocinatio quomodò regiſtratur in libro, 207.
Ratio ſuccedit in locum legis deficientis, quia lex eſt omne, quod ratione conſtat, & dicitur communis lex ad omnes caſus, 500. Dixi 11.
Reclamat Religio contrà profeſſum, 500. Dixi 2. 398.
Reconciliatio Eccleſiæ pollutæ à quo fiat, 432.
Regula S. Franciſci quomodò obliget ad obſeruantiam Euangelij, 108.
Religio, vt fiat aliqua Congregatio, quid requiratur, 233. Votum Religionis eius, qui poſteà ducit vxorem, 357.
Religioſus non poteſt ſe ingerere in cauſa immunitatis pro reo confugiente ad eius Eccleſiam, 145. expellendus cogitur ad non malè dicendum de Religione, 158. extrà manens non deſinit eſſe Religioſus, 487. executores teſtamentorum quinam poſſint eſſe, 200.
Reliquiæ non veniunt ſub re vendita, ſimoniacus eſt illas vendens, 412. eas alienans non eſt reus extrauagantis, nec venduntur, 494.
Renunciatio Nouitij non euaneſcit, ſi fiat Clericus, 307. facta extrà bimeſtre, & ſine Epiſcopo eſt nulla, 489.
Repercuſſio facta incontinenti excuſat ab excommunicatione, 161.
Res, hoc nomen omne ens comprehendit, 494.
Reſcriptum non inſertum in citatione hanc inficit, 375. propter tria poteſt eſſe nullum, 375.
Reſidere dicitur, licet ter in hebdomada non celebret, 33. reſidentia eſt de iure diuino, 101. an cogantur reſidere per Synodum, 205.
Reſignatio beneficij triplex, 123. 414.
Reſpublica relaxare non poteſt iuramentum à ſe obſeruandum, 170.
Reſeruatio afficit Moniales, 212. 419. pro illis Confeſſarius petit licentiam, 419.
Reſtitutio fit de eadem re extante, 271. facienda Conuentui paſſo damnum, & non alteri, 272. pro opere illicito facto acceptum non eſt reſtituendum, 405. 406. 407.
Reuelandi ſtatutum complices, antèquam abſoluantur, non tenet, 159.
Reuiſor librorum alijs non ſuggerit, 229.
Reuocantur ignota in ſpecie per confuſam cognitionem, 58.
Reus Clericus extrahitur per Ordinarium à Conuentu, 143. reo exiſtenti in tormentis dandus Confeſſarius petitus, 162.
Rochi Sancti Officium vbique non celebratur, 428.

S

Sacerdos celebrans Calice non benedicto peccat mortalitèr, cum paramentis non benedictis tantùm venialitèr, 300. præciſus, & degradatus validè conſecrat, 314.
Sacriſta Conuerſus nòn tangit extraneos Calices, 302.
Saltem, non eſt excluſiua, nec limitatiua, 361.
Sanguinis cauſam ſolus Papa tractat, 292.
Scotus tenuit immunitatem de iure Diuino, 107.
Sculptura differt à pictura, 437.
Sedilis in Eccleſia ius quomodò Laicis competat, 344.
Semper, inducit formam ſubſtantialem, 376.
Sententia nulla, parte incitata, & inaudita, 330.
Sepultura traditur quis vbi moritur, niſi eligat, 66. quiſque in Parochia, niſi extrà habeat ſepulcrum maiorum, aut eligat, 458.

cadauer

cadauer indebitè ſepultum extrahitur ad propriam Eccleſiam, 458. poſtulans habitum Religioſum dicitur ſepulturam elegiſſe, 460. electio contingit quinque modis, 460.

Simonia quid, 42. procurans alicui penſionem, vt ſibi procuret vxorem ſimonia eſt, 42. ſimonia non eſt procurare vxorem alicui accepta pecunia, 43. 365. ſimoniaca ſunt pacta antecedeatia, vel conſequentia conceſſionem rei ſpiritualis, 131. antidotalis obligatio an ſimonia, 131. correſpectiuitas inducit ſimoniam, 131. eligam te, ſi me eliges, non eſt ſimonia 330. nec ſub pacto condonationis pœnæ, 335. inæſtimabile non inducit ſimoniam, 334. ficta non poteſt probari iuramento, 336. pactum ſoluendi expenſas Bullarum eſt ſimonia 415. compenſatio beneficij pinguioris non eſt ſimonia, 490.

Simulatio in Confeſſione Sacramentali an locum habeat, 366.

Sinodo interſunt Parochi etiam Regulares, 453.

Si voluerit, libertatem importat, 309.

Societatis pecunia Capitalis creſcens, aut decreſcens vtrique, 429.

Sodomia conſumata quæ ſit, 283.

Solemnitates in alienationibus antiquis præſumuntur, 97.

Sollicitans denuntiatur etiam Epiſcopo, 362. quomodò excludatur ſimulatio Confeſſionis 366. ſollicitans quomodò abſoluit à ſe ſollicitatam, 368. de ſimulatione Confeſſionis, 422.

Solutio dat ius creditori contrà debitorem, 225.

Spiritus ſanctus inſpirat, non ſolùm ad deuotiones, ſed etiam ad obligationes, 65.

Superioris localis nomine non venit Vicarius eius in odioſis, 178. Superior factus ineptus non remouetur, datur coadiutor, 457. maiores non erant in vſu antè Mendicantes, 500. Dixi 23.

Suſpenſio, quam contrahit Religioſus matrimonio aſſiſtens ſine licentia, tollitur ſolùm per Epiſcopum, 500. Dixi 19. Suſpenſus, & priuatus diuerſa ſunt, 164.

T

Tempus de ſubſtantia actui, cui præfigitur, 349. Electionis tempus non poteſt prorogari, 349.

Tertiariæ non ſunt recipientes habitum ab Epiſcopo, 136.

Teſtamentum reputatur voluntas ſæpius repetita volendi teſtari, 196. morte confirmatur, 265. cum pacto, quod hæres faciat artem, conſequitur hæreditatem, ſi fiat Religioſus, 384. ad pias cauſas valet carens ſolemnitatibus, 394. tranſgreſſor peccat mortaliter, 394. eius declaratio non requirit ſolemnitates iuris, 394. teſtatoris mens attendenda 20. aſſignantur nonnullæ regulæ, 175. non poteſt apponere conditionem, vt Nouitius adeat hæreditatem initio Nouitiatus, 265. eius mens talis præſumitur, qualem eſſe dixiſſet, interrogatus, 288.

Teſtis de licentia ſui Superioris extrà examinatur, 70. teſtes pro reo contrà teſtes pro actore, debent eſſe potioris conditionis, vt deſtruant eorum dicta, 397. duobus affirmantibus magis creditur, quam mille negantibus, 397.

Textus authenticus non eſt omittendus pro non authentico, 500. Dixi 23.

Theatinorum priuilegium abſoluendi à reſeruatis Papæ, 203.

Theſaurus inuentus cuiuſnam ſit, 412.

Thomæ Sancti opiniones quandòque negantur inter diſputandum, 219.

Torturæ ſubiecto dandus Confeſſarius, 162. negans reus non dicitur, 396. non datur neganti, quandò plene eſt probatum delictum per teſtes, 396.

Tridentinum reuocat Clementinam Dudum, de ſepult. pro Confeſſarijs, 458. in vnic. tantum caſu nominat, Regulares poſſe cog. cenſuris per Epiſcopum, 497.

Va-

V

Vagans intrà clauſuram finito negotio peccat venialiter, 50.
Velle, & nolle quandò habeat Religioſus, 142.
Vel *ſtat alternatiuè*, 461.
Velum profeſsionis, conſecrationis Monialium. 168.
Vendens domum cum pacto, vt emptor ſtatim eam donet, non eſt reus extrauagantis 36. *non diſtrahit locationem*, 466.
Verba demonſtratiua, & diſpoſitiua quænam ſint, 177. *intelligenda ſunt ſecundum vulgoſum modum loquendi*, 437. *obſcura interpretantur contrà loquentem*, 437.
Vicarius Epiſcopi, & eius officialis idem, 39. *vbi multa de illo. Vicarius, & Prouicarius*, 45. *non dat licentiam, vt Laicus examinetur coram Iudice Regulari*, 70. *deputat Confeſsarium Monialibus, quandoq; contrà mentem Epiſcopi abſentis*, 156. *remotus ab officio ſubſcribit ordinationes omiſsas ex negligentia*, 181. *idem tribunal cum Epiſcopo, expirat eius poteſtas etiam negotio cœpto, per mortem Epiſcopi*, 184.
Vicarius Capitularis examinat reſcriptum alienationis, 232. *poteſt doctorare* 234. 444. *v. Capitulum, Sede vacante, abſoluit duellantes* 322. *dat licentiam Epiſcopo confirmandi, & ordinandi ſuos ſubditos*, 325. *iudicat de euidenti vtilitate in alienationibus*, 446.
Videor *importat dubitationem*, 107.
Vigilia Pentecoſtes, Præcurſoris, Laurentij, & omnium Sanctorum ſub præcepto, 65.
Violentia fit etiam ſine læſione corporali, 292.
Viſitator generalis punitur à Generali, 410.
Vocatio in melius laudatur, 99.
Vocem dare in duobus Capitulis poteſt idem Prior, 226. *nemo tenetur vocem à ſe abdicare antè declarationem criminis*, 495. *paſſiua carens non ideò actiua*, 448.
Volo *importat diſpoſitionem, & executionem* 24. Volo eſſe Religioſus *importat ratificationem profeſsionis*, 91.
Voluntas quandò pro facto reputatur, 110. *voluntas teſtandi ſæpius repetita habetur pro teſtamento*, 196. *conditionata non imponit neceſſitatem*, 319.
Votum obligat promiſſorem 4. *votum publicum debent acceptare Religioſi vocati ab Epiſcopo*, 8. *votum petendi conſilium non expedit Prælato* 9. *Votum eſt voglio andar alla Madonna di Loreto*, 24. *non ſunt neceſſaria verba promitto, voueo*, 24. Solemne *votum diſpenſatur à Papa*, 62. *votum non mutuandi in ſe eſt nullum*, 133. *votum ſine limitatione temporis non reſtringitur*, 160. *vota Caſtitatis, & Religionis à Confeſſarijs Regularibus non diſpenſantur*, 179. *alia vtique* 291. *vouens ingreſſum ordinis, cuius ſtatutis prohibetur, liber eſt ab eius procuratione*, 215. *votum non nubendi, vt dos conſeruetur filijs, non valet*, 217. *vouens Religionem, & poſteà ducens vxorem, quid agat*, 337.
Vſura non eſt obligare mutuatarium ad contractum 345.
Vſusfructus profeſsi tranſeuntis ad ordinem incapacem incorporatur proprietati 295. *vbi plura de vſufructu*.

F I N I S.

BIBLIOTECA VITTORIO EMANUELE ... ROMA

Digitized by Google

Digitized by Google